

ČLANOM SVETA
JAVNEGA ZAVODA TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Bled, dne: 20.1.2015

Št.: 0130-1/2015-1

VABILO

Vljudno vabljeni na
10. redno sejo sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park,
ki bo
**v sredo, 28. januarja 2015, ob 14.00 uri, v sejni sobi Javnega zavoda Triglavski narodni
park, Ljubljanska cesta 27 na Bledu.**

Predlagani dnevni red.

1. Potrditev zapisnika 9. redne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park z dne 7. januarja 2015
2. Predstavitev predloga Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2015-2024
3. Imenovanje novega člana v strokovnem svetu TNP
4. Pobude in vprašanja
5. Razno

Vljudno vabljeni!

Dr. Darij Krajčič
Predsednik sveta JZ TNP

1. točka dnevnega reda:

Potrditev zapisnika 9. redne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park z dne 7. januarja 2015

Predlagatelj: dr. Peter Skoberne
Poročevalec: dr. Peter Skoberne

Gradivo: Zapisnik 9. redne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park z dne 7. januarja 2015

Predlog sklepa:

- 1.1 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park potrjuje zapisnik 9. seje sveta Triglavski narodni park z dne 7.1.2015.**

Z A P I S N I K

9. seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park, ki je bila dne 7. 1. 2015 ob 14.00 v sejni sobi Javnega zavoda Triglavski narodni park, Ljubljanska cesta 27 na Bledu.

Navzoči: Božo Bradaškja, Mirko Eržen, Silvester Gaberšček, Dušan Jović, dr. Darij Krajčič, Davorin Koren, dr. Matej Ogrin, dr. Tomaž Pazlar, Janez Petkoš, mag. Duška Radovan, Jože Skumavec, mag. Janez Zafran, Pavel Zalokar, Darjo Velušček

Odsotni: mag. Valentina Gorišek, dr. Ivan Kos, Božidar Kavčič, Bojan Rotovnik, Ciril Metod Sovdat, Branko Žiberna

Ostali navzoči: dr. Peter Skoberne, mag. Aleksandra Žumer, Tina Markun (vsi JZ TNP), Tea Lukan Klavžer (JZ TNP in sindikalna zaupnica Sindikalne skupine sindikata Glosa v JZ TNP), Mitja Šuštar (predsednik Sindikata Glosa), dr. Bogomil Breznik (prisoten v času svoje predstavitve in razprave)

Seja sveta je posneta, posnetek se hrani v arhivu JZ TNP. Seja je bila zaključena ob 17.40.

Sejo sveta TNP je vodil predsednik sveta TNP dr. Darij Krajčič.

Predsednik sveta je uvodoma ugotovil, da je svet sklepčen.

Predlagani dnevni red:

- 1. Potrditev zapisnika 8. redne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park z dne 1. oktobra 2014**
- 2. Potrditev zapisnika 3. dopisne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park od 15.12. do 17.12.2014**
- 3. Mnenje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park o kandidatu dr. Bogomilu Brezniku za direktorja JZ TNP**
- 4. Pobude in vprašanja**
- 5. Razno**

Ob pregledu dnevnega reda seje je Silvester Gaberšček pod razno predlagal točko o članstvu državnih služb v svetu. Božo Bradaškja je vprašal, zakaj točki predlog Načrta upravljanja TNP in imenovanje novega člana strokovnega sveta nista na dnevnem redu seje, kot je bilo sklenjeno na 8. redni seji sveta dne 1.10.2014. Predsednik sveta dr. Krajčič in v. d. direktorja TNP dr. Peter Skoberne sta pojasnila, da je 9. seja prednostno namenjena obravnavi 3. točke in da bosta omenjeni točki obravnavani na naslednji seji, ki je predvidena v januarju 2015.

Predlagani dnevni red je bil soglasno sprejet.

1. točka

Potrditev zapisnika 8. seje sveta TNP z dne 1. oktobra 2014

Dr. Peter Skoberne je poročal, da so trije člani sveta podali dopolnitve na zapisnik in da so bile vse tri dopolnitve upoštevane.

V razpravi je sodeloval Božo Bradaškja.

Podal je pripombo na zapisnik in sicer, da se iz zapisnika pod 3. točko v prvem odstavku izbriše besedo Trenta, tako, da se navedba glasi: ».. je ministrstvo glede na pripombe Občine Bohinj in *civilne iniciative Soča* pripravilo navzkrižen pregled, ki je pokazal, da so bile delavnice premalo ciljno vodene.. »

Člani sveta so soglasno (14 članov ZA) sprejeli naslednji

SKLEP:

1.1 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park potrjuje zapisnik 8. seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park z dne 1. 10. 2014.

2. točka

Potrditev zapisnika 3. dopisne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park od 15.12. do 17.12.2014

Pri tej točki ni bilo razprave.

Člani sveta so **soglasno (14 članov ZA)** sprejeli naslednji

SKLEP:

2.1 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park potrjuje zapisnik 3. dopisne seje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park od 5.12. do 17.12.2014.

3. točka

Mnenje sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park o kandidatu dr. Bogomilu Brezniku za direktorja JZ TNP

Predsednik sveta je predlagal potek točke: predstavitev kandidata in njegove vizije, razprava z vprašanji članov sveta kandidatu in način glasovanja. Pri tem je povedal, da je bila dosedanja praksa Sveta tajno glasovanje o kandidatih za direktorja.

Člani sveta so **soglasno (14 članov ZA)** sprejeli naslednji

SKLEP:

3.1 Za sklep 3. točke dnevnega reda: 3.2 Svet javnega zavoda Triglavski narodni park skladno s prvim odstavkom 27. člena Statuta javnega zavoda Triglavski narodni park za podajao pozitivnega mnenja o kandidatu dr. Bogomilu Brezniku za imenovanje za direktorja Triglavskega narodnega se opravi tajno glasovanje.

Predsednik sveta je skladno s poslovnikom predlagal imenovanje tri članske komisije za izvedbo tajnih volitev v sestavi: mag. Aleksandra Žumer, mag. Janez Zafran in Darjo Velušček.

Člani sveta so **soglasno (14 članov ZA)** sprejeli naslednji

SKLEP:

3.2 Imenuje se komisija za vodenje in ugotovitev izidov tajnega glasovanja o sklepu številka 3.2 v sestavi: mag. Aleksandra Žumer, mag. Janez Zafran in Darjo Velušček.

V razpravi pred predstavitvijo kandidata je Pavel Zalokar izpostavil smisel potrjevanja kandidata s strani sveta TNP, saj mnenje sveta ni obvezujoče. Božo Bradaškja je vprašal, kaj sploh pomeni mnenje sveta in dodal, da bi morali biti člani sveta seznanjeni z drugimi prijavljenimi kandidati.

Mag. Aleksandra Žumer je pojasnila postopek za izbor direktorja in pristojnosti sveta TNP.

V nadaljevanju se je kandidat za direktorja TNP dr. Bogomil Breznik predstavil z vizijo delovanja in razvoja TNP s finančnega, organizacijskega ter kadrovskega vidika v mandatnem obdobju 2015-2019 in predstavil svoje izkušnje. Med drugim je poudaril, da ima območje TNP velik narodni in mednarodni pomen, zato vodenje TNP smatra za veliko odgovornost. Dodal je, da se mora TNP osredotočiti na izvorne naloge, da se bo zavzemal za čim boljše sodelovanje z različnimi deležniki, da zagovarja organsko organizacijsko strukturo, ki bo bolj odprta in prilagodljiva, da je treba izkoristiti konkurenčne prednosti in prepoznavnost, aktivirati sodelovanje z univerzami in podjetniškimi organizacijami in Slovensko turistično organizacijo. Povedal je še, da si bo prizadeval za prihodke iz tržne dejavnosti, pri čemer je izpostavil specializirano vodništvo s celostnim pokrivanjem vsebin, za boljše sodelovanje z gozdarji, za izvajanje vseh nalog in pooblastil, za transparentnost poslovanja, sprotno spremljanje stroškov, spodbujanje inovativnih rešitev, usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, za motiviranje zaposlenih in spremljanje učinkovitosti. Menil je, da znižanje stroškov dela ni pravi način in da je treba več narediti na prihodkovni strani. Med prioritetskimi cilji je omenil finančno konsolidacijo poslovanja in pridobitev ugleda TNP. Glede zadolževanja TNP je menil, da je bila odločitev TNP napačna. Ob koncu predstavitve je zastavil vprašanje o razlogih za prodajo nepremičnin in zakaj se le-te ne tržijo ter kako je mogoče, da so bili pri mednarodnih projektih odhodki večji od prihodkov.

V razpravi so sodelovali vsi prisotni člani sveta in oba predstavnika Sindikata Glosa. Kandidatu so zastavili številna vprašanja, ki so se nanašala na vrste izvornih nalog TNP,

finančno situacijo, načrt upravljanja, zniževanje stroškov in kadrovske okrepitve, ekološko sanacijo ter vzdrževanje objektov TNP in s tem povezane stroške, gradnjo novih namestitvenih kapacitet in novih poti, povečanje ugleda TNP, pričakovanja prebivalcev v TNP, financiranje s strani države, mnenje o smučišču 2864, gradnjo objektov (opazovalnic), predvideno sanacijo, zagotavljanje dodatnih nadzornikov za nadzor prehodov po zasebnih zemljiščih, bojazen, da bo Informacijsko središče Bohinjka namenjeno trženju in tako predstavljalo nelojalno konkurenco domačinom, možnosti o sklenitvi dogovora z domačini glede zemljišč (v povezavi z doživljanjem oz. vodenjem po parku), sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, način izbora direktorja, povezovanje z deležniki (predvsem z ustanoviteljem, občinami, prebivalci in drugimi deležniki), na ekološko kmetovanje, subvencije, veljavne predpise, objekte v TNP, usklajenost gradnje novih kapacitet TNP z Zakonom o TNP, na gozdarstvo, spodbude v povezavi z Zakonom o TNP, posnemanje izkušenj iz sosednjih parkov, skupne interese TNP z lokalnimi prebivalci, nujno potrebne spremembe, sodelovanje z nevladnimi organizacijami, grožnje v TNP, vplive TNP za preprečitev izvoza lesa v Avstrijo, uskladitev funkcije direktorja z ostalimi področji dela kandidata, konkretne aktivnosti za povečanje financiranja s strani države, konkretnejše ukrepe pri upravljanju JZ TNP, sodelovanje s sindikatom, izvajanje vizije z obstoječimi kadri in obveznostmi ter na doseganje zneskov lastne dejavnosti ob prezasedenosti obstoječih zaposlenih.

Člani sveta so v razpravi opozorili, da ni mogoče načrtovati dobiček na področju proračunskih sredstev niti na področju projektov, ker morajo biti prihodki in odhodki skladno z zakonodajo izravnani, ter izpostavili še, da vizija preveč poudarja konsolidacijo in finančno poslovanje, da bi bilo treba nameniti več pozornosti lokalnim skupnostmi, človeku in poslanstvu ter vključiti tudi obnovljive vire energije, ekosistemske storitve, zelena delovna mesta v lokalnem okolju ter da v viziji manjkajo konkretnejši ukrepi.

Dr. Bogomil Breznik je v odgovorih izpostavil, da je poleg izvajanja izvornih nalog TNP treba nujno najti druge vire financiranja. Omenil je povečanje stroškov v letu 2011 in predlagal pregled nosilcev za privarčevanje sredstev. Izpostavil je sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, lokalnimi turističnimi organizacijami, zainteresiranimi podjetji in drugimi deležniki pri uresničevanju vizije. Kot pomembno je omenil tudi sodelovanje z zaposlenimi, člani sveta TNP in ustanoviteljem. Dodatne zaposlitve vidi v uspešno pridobljenih projektih. Dodal je, da se bo posluževal modelov, kot se jih poslužujejo družbe na trgu ter da si bo prizadeval za povečanje ugleda TNP in pojavljanja v medijih. Povedal je, da bo obiskal lokalne skupnosti, se seznanil z njihovimi težavami in si prizadeval za iskanje skupnih rešitev. Na nekatera vprašanja (stroški dela, vzdrževanje objektov TNP, mnenje o smučišču 2864, Bohinjka) je odgovoril, da jih težje komentira, ker nima celostnega vpogleda v dokumentacijo ter da je vizijo pripravil na podlagi informacij, ki jih je imel, ter da bo v primeru, če bo prevzel vodenje, situacijo skrbno preučil in predložil bolj realne in ustrežnejše rešitve. Menil je, da ni kritičen do poslovanja prejšnjih uprav, da pa sanacijski načrt z negativnim finančnim stanjem kaže, da je prišlo do napačnih poslovnih odločitev. Glede načina izbora za direktorja je komentiral, da se je na razpis javil v roku, da je bil s strani ministrstva pozvan za predstavitev vizije, da ni član nobenih političnih opcij in da postopek poteka skladno z ustanovnimi akti zavoda. Glede Zakona o TNP je povedal, da je v primeru notranjih anomalij treba zakon spremeniti. Glede gozdarstva je povedal, da si bo prizadeval

za izboljšanje sodelovanja z ZGS in izvajalci. Na vprašanje o grožnjah je menil, da grožnje predstavljajo kapitalski pritiski, interesi posameznikov, nezadostno financiranje s strani ustanovitelja, gospodarska kriza, širše tudi sprememba podnebja v Alpah. Menil je, da bi se les iz parka moral porabljeni za rekonstrukcijo objektov, poti, opazovalnic. Izvoza hlodovine v Avstrijo ne podpira. Vodenju parka se bo posvetil v celoti. Glede povečanja sredstev je omenil nove projekte, izpostavil je tudi sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo in Ministrstvom za gospodarstvo. Zaključil je, da sicer nima vpogleda v zasedenost delovnih mest, a nima interesa zmanjševati zahtevnosti delovnih mest ali odpuščati.

Miro Eržen je pred glasovanjem povedal, da ga je član sveta Branko Žiberna, ki se zaradi zadržanosti seje ni mogel udeležiti, prosil, da svetu prenese informacijo, da predlaganega kandidata ne podpira. Matej Ogrin je menil, da bi svet TNP moral biti seznanjen s kandidati in njihovimi ocenami ter da za delovanje sveta ni vseeno, kako se bodo sprejemale odločitve. Predsednik sveta je ponovil vlogo sveta, ki je podati mnenje k predlaganemu kandidatu.

Člani sveta so **soglasno (14 članov ZA)** sprejeli naslednji

SKLEP

3.3 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park se je seznanil s predstavitvijo kandidata za direktorja JZ TNP dr. Bogomila Breznika.

Predstavitvi z razpravo je sledil odmor. Seja se je nadaljevala s tajnim glasovanjem o mnenju sveta JZ TNP o kandidatu dr. Bogomilu Brezniku za direktorja JZ TNP.

Imenovana komisija je po zaključku tajnega glasovanja ugotovila izide glasovanja in sicer, da je bilo razdeljenih in oddanih 14 glasovnic, vse glasovnice so bile veljavne, ZA je bil 1 glas, proti 13 glasov, kar je razvidno iz zapisnika o ugotovitvi izida glasovanja na tajnem glasovanju o kandidatu, ki je priložen temu zapisniku seje.

Na podlagi tajnega glasovanja **(1 glas ZA in 13 glasov PROTI)**

SKLEP

3.2 Svet javnega zavoda Triglavski narodni park skladno s prvim odstavkom 27. člena Statuta javnega zavoda Triglavski narodni park podaja pozitivno mnenje o kandidatu dr. Bogomilu Brezniku za imenovanje za direktorja Triglavskega narodnega parka.

SKLEP NI BIL SPREJET.

4. točka Pobude in vprašanja

Darjo Velušček je člane sveta seznanil, da je ravnateljica Gimnazije Tolmin na Ministrstvo za okolje in prostor naslovila dopis za ohranitev programa zaradi zmanjšanja števila učencev

in zaprosila ministrstvo za tolmačenje glede normativov. Na seji sveta je bilo dogovorjeno, da JZ TNP na Ministrstvu za okolje in prostor poizve, kako je s tem primerom.

Jože Skumavec je svetu pisno poslal naslednje vprašanje:

Kako bo Javni zavod TNP ukrepal zaradi omejitve gospodarjenja s kmetijskimi zemljišči na osnovi Odloka o določitvi varstvenih pasov in ukrepov za zavarovanje vodnega zajetja Ovčja jama (Ur. l. RS št. 44/99, 61/01).

Zemljišča so na območju TNP in so v zasebni lasti, ki jih pretežno obdelujejo kmetje z območja TNP. Dopisu je bila priložena slika table ob cesti na Mežaklo.

Dr. Peter Skoberne je odgovoril, da je opozorilo na mestu, ker omejitev gospodarjenja zahteva drugačen način kmetovanja, kar lahko v skrajnem primeru privede do opustitve kmetovanja, hkrati pa obstoječi način kmetovanja ogroža vire pitne vode. Dodal je, da problem presega pristojnosti JZ TNP, je pa povezan z doseganjem ciljev zavarovanega območja (torej tudi ohranjanja kmečke poselitve na območju Radovne), zato je predlagal, da se možnost za rešitev tega problema skuša najti s kmetijsko svetovalno službo in upravljavcem vodovodnega sistema v sodelovanju s prizadetimi lastniki. Ker vprašanje presega pristojnosti sveta TNP je dr. Peter Skoberne predlagal, da se ne uvrsti na dnevno sejo, ampak se ga rešujemo neposredno.

5. točka

Razno

Silvester Gaberšček je člane sveta seznanil z vsebino dokumenta, ki so ga prejeli vladni uslužbenci glede sodelovanja zaposlenih v javnih zavodih. V dokumentu je zapisano, da se člani v svetih javnih ustanov lahko udeležujejo sej le zunaj delovnega časa oz. morajo koristiti dopust ali presežek ur in se posluževati lasnega prevoza. Omenil je možnost, da bodo zaposleni na Ministrstvu za kulturo prenehali delovati v svetih javnih zavodov, kjer so bili imenovani.

Na seji je bilo dogovorjeno, da se pobuda obravnava na naslednji seji sveta.

Na seji je bilo še dogovorjeno, da se članom sveta posreduje gradivo za Načrt upravljanja TNP, ki bo predstavljen na naslednji seji sveta, predvidoma 21. ali 28. januarja 2015.

Zapisala:
Tina Markun

Predsednik sveta TNP:
Dr. Darij Krajčič

Na Bledu, 7. 1. 2014

2. točka dnevnega reda:

Predstavitev predloga Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2015-2024

Predlagatelj: Ministrstvo za okolje in prostor

Poročevalci: Jelena Hladnik, dr. Marija Markeš, dr. Peter Skoberne, Igor Zakotnik

Gradivo: Dopis Ministrstva za okolje in prostor predsedniku sveta dr. Dariju Krajčiču – Obravnava predloga načrta upravljanja javnega zavoda Triglavski narodni park na svetu zavoda št.: 35602-4/2014 z dne 23.12.2014, Predlog Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2015-2024, Stališča do pripomb in predlogov z javne predstavitve osnutka Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka, ki je potekala od 30.10.2012-29.12.2012 in Povzetek predloga Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2015-2020

Predlogi sklepov:

- 2.1 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park se seznani s predlogom Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2015-2024.**
- 2.2 Člani sveta JZ TNP podajo pripombe na predlog Načrta upravljanja do 11. 2. 2015.**
- 2.3 Strokovna skupina za pripravo Načrta upravljanja po prejetju pripomb pripravi dopolnitev predloga Načrta upravljanja, ki ga svet JZ TNP obravnava na seji zadnji teden februarja.**

3.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA OKOLJE

Dunajska cesta 47, 1000 Ljubljana

T: 01 478 7400
F: 01 478 7425
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Javni zavod Triglavski narodni park
Ljubljanska cesta 27
4260 Bled

SVET ZAVODA
dr. Darij Krajčič, predsednik sveta

darij.krajcic@zrsvn.si

Številka: 35602-4/2014
Datum: 23. 12. 2014

Zadeva: Obravnava predloga Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka na svetu zavoda

Spoštovani!

Na Ministrstvu za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) smo skupaj z javnim zavodom Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: javni zavod) v zadnji polovici leta zaključili aktivnosti za pripravo predloga Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: predlog načrta upravljanja). Delo, ki je bilo izrazito strokovno, je opravila v ta namen imenovana projektna skupina, katere člani so predstavniki javnega zavoda in predstavniki ministrstva. Skupina je predlog načrta upravljanja pripravila ob upoštevanju določb Zakona o triglavskem narodnem parku (v nadaljevanju besedila: ZTNP-1, Uradni list RS, št. 52/10) pripomb iz javne obravnave, vsebine memoranduma Občine Bohinj in civilne pobude Soče Lepena in KS Soča – Trenta ter razprave na 38. in 39. seji Odbora DZ za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje.

Projektna skupina je pretehtala različne, velikokrat nasprotujoče si interese deležnikov v procesu priprave osnutka načrta upravljanja in sprejemala odločitve skladne s cilji narodnega parka. Pri pripravi predloga načrta upravljanja smo si prizadevali, da bi dosegli:

- preglednost, obvladljivost, ciljna usmerjenost načrta upravljanja,
- krepitev vsebin, ki so jedro ZTNP-1 in sicer: ohranjanje narave, krajine, razvojne usmeritve,
- prilagoditev nalog finančnim in kadrovskim razmeram,

- konkretizacijo varstvenih režimov in določanje meril za izdajo soglasji/mnenj javnega zavoda v pravnem okviru, ki ga določa ZTNP-1,
- konkretizacijo razvojnih usmeritev, ki jih določa 10. člen ZTNP-1.

Rezultati dela projektne skupine in ministrstva so zaokroženi v predlogu načrta upravljanja, ki vam ga skupaj s stališči do pripomb iz javne obravnave in kratkim povzetkom, pošiljamo za obravnavo in sprejem na svetu zavoda.

Za namen obravnave načrta upravljanja na svetu zavoda ponovno izpostavljamo dejstvo, da je vsebina načrta upravljanja določena z ZTNP-1, in da so to naloge v pristojnosti javnega zavoda Triglavski narodni park ter morajo biti realno izvedljive v obdobju trajanja načrta upravljanja.

Prosimo da na svetu zavoda sprejeti predlog načrta upravljanja posreduje ministrstvu. Na ministrstvu ga bomo pripravili v obliki za sprejem na Vladi RS in ga predhodno posredovali na Zavod RS za varstvo narave, da le ta v skladu z 11. točko prvega odstavka 117. člena Zakona o ohranjanju poda končno strokovno mnenje o sprejemljivosti načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, št. 61/06 - ZDru1, št. 8/10 - ZSKZ-B, 46/14 - ZON-C).

Pripravila:
Jelena Hladnik
sekretarka

mag. Tanja Bolte
generalna direktorica za okolje

Priloge:

- Predlog Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka
- Stališča do pripomb iz javne obravnave dopolnjenega osnutka Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka
- Kratek povzetek Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka

Načrt upravljanja

Triglavskega narodnega parka 2015–2024

PRILOGA

1. december 2014

NAČRT UPRAVLJANJA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA 2015 – 2024**I. UVOD****1 Osebna izkaznica Triglavskega narodnega parka**

Pravna podlaga za ustanovitev in upravljanje narodnega parka	Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14), Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-uradno prečiščeno besedilo, 61/06-ZDru-1, 32/08-odl. US, 8/10-ZSKZ-B, 46/14), Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Triglavski narodni park (Uradni list RS, št. 60/11, 10/14)
Nacionalna kategorija zavarovanja	narodni park
IUCN kategorija zavarovanja	II. kategorija (narodni park) / V. kategorija (zavarovana krajina)
Mednarodni status	NATURA 2000, Biosferno območje Julijske Alpe (UNESCO - MAB), Diploma Sveta Evrope, Alparc – mreža zavarovanih območij v Alpah, Čezmejna ekološka regija Julijske Alpe in Čezmejna pilotna regija za ekološko povezanost v okviru Alpske konvencije (skupaj z Naravnim parkom Julijsko predgorje v Reziji)
Velikost narodnega parka in varstvenih območij	Skupna površina zavarovanega območja: 83.982 ha - prvo varstveno območje: 31.488 ha (37,5 %) - drugo varstveno območje: 32.412 ha (38,6 %) - tretje varstveno območje: 20.082 ha (23,9 %)
Število varstvenih in ožjih zavarovanih območij	46 ožjih zavarovanih območij, 43 naravnih spomenikov, 3 naravni rezervati, 1071 naravnih vrednot (od tega 743 jam)
Število zavarovanj kulturne dediščine v narodnem parku	3 (državnega pomena) kulturnih spomenikov, 374 enot nepremične kulturne dediščine, 41 spomenikov nepremične kulturne dediščine lokalnega pomena
Število naselij v narodnem parku	33 (21 v celoti, 12 deloma)
Število prebivalcev v narodnem parku	2.420 (stanje januarja 2014)
Parkovne lokalne skupnosti	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora, Bovec, Kobarid in Tolmin
Obdobje veljavnosti načrta upravljanja	deset let
Ime upravljavca	Javni zavod Triglavski narodni park
Naslov	Triglavski narodni park, Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled
Telefon in fax	tel:+386 (0)4 5780 200 / fax: +386 (0)4 5780 201
E-mail	triglavski-narodni-park@tnp.gov.si
Spletna stran	www.tnp.si

2 Vizija Triglavskega narodnega parka

Triglavski narodni park (v nadaljnjem besedilu: narodni park) je kot edinstveno zavarovano območje v alpskem svetu prednostno namenjeno ohranjanju ekosistemov in naravnih procesov, naravnih vrednot, pestrosti habitatnih tipov, živalskih in rastlinskih vrst ter krajin. V naseljenih delih narodnega parka je poudarek na ohranjanju kulturne dediščine in kakovosti krajine, ki je rezultat dolgoletnega

sožitja domačinov in narave. Lokalnim prebivalcem se ob podpori ustreznih vladnih resorjev zagotavljajo ekonomski in družbeni pogoji za trajnostni razvoj dejavnosti, ki omogočajo in podpirajo ohranjanje poselitve, značilne identitete in tradicionalno rabo naravnih dobrin.

Ohranjanje narave, trajnostni razvoj in komunikacija s širšo javnostjo so izzivi in naloge Javnega zavoda Triglavski narodni park, ki lokalnim prebivalcem in obiskovalcem z aktivnim sodelovanjem približuje pomen varstva narave in kulturne dediščine ter trajnostnega razvoja v Alpah. Narodni park je vzoren primer uspešnega usklajevanja različnih interesov, usmerjenih k istemu cilju – ohranjeni naravi, krajini in kulturni dediščini.

Vrednote narodnega parka so motiv in privlačen cilj za obiskovalce, ki spoštujejo izjemnost narave, mir in tišino. Obiskovalci so z različnimi oblikami trajnostne mobilnosti in urejeno parkovno infrastrukturo usmerjeni v manj ranljive predele narodnega parka, kjer se jim nudi možnosti za doživljanje narave in sprostitev.

3 Pravna podlaga za zavarovanje in upravljanje

Temeljni predpisi, ki v Republiki Sloveniji urejajo zavarovanje in upravljanje narodnega parka, so:

- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1 in 8/10-ZSKZ-B, 46/14, v nadaljnjem besedilu: ZON).
- Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14, v nadaljnjem besedilu: ZTNP-1).
- Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Triglavski narodni park (Uradni list RS, št. 60/11, 10/14 v nadaljnjem besedilu: sklep), s katerim se je uredilo njegov status, razmerja med ustanoviteljem in javnim zavodom Triglavski narodni park (v nadaljnjem besedilu: javni zavod) ter temeljna vprašanja o organizaciji, delovanju in financiranju javnega zavoda.

4 Temeljno o načrtu upravljanja

49. člen ZTNP-1 določa, da se upravljanje narodnega parka izvaja na podlagi desetletnega načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: načrt upravljanja). Načrt upravljanja vključuje vsebine, ki jih določa ZTNP-1 predvsem v 50. členu. Prehodna določba 72. člena ZTNP-1 določa, da ima prvi načrt upravljanja poudarjeno izhodiščno naravnost in ureja prehodno obdobje, potrebno za uveljavitev režimov in vsebin, določenih s tem zakonom.

Načrt upravljanja je razdeljen v sedem vsebinskih sklopov:

- **Uvod:** predstavitev narodnega parka, vizija, pravna izhodišča za zavarovanje in upravljanje, namen in struktura načrta upravljanja.
- **Izhodišča za načrt upravljanja:**
 - **Splošni opis narodnega parka:** povzetki opisov žive in nežive narave ter kulturne dediščine v narodnem parku, povzetki opisov stanja dejavnosti v narodnem parku.
 - **Analitična izhodišča za načrt upravljanja:** analiza SWOT, analiza pritiskov in groženj – dejavnosti in ravnanja, ki ogrožajo doseganje ciljev varstva narave in kulturne dediščine, analiza pričakovanih navzkrižij in sožitij med razvojnimi težnjami in varstvenimi cilji.

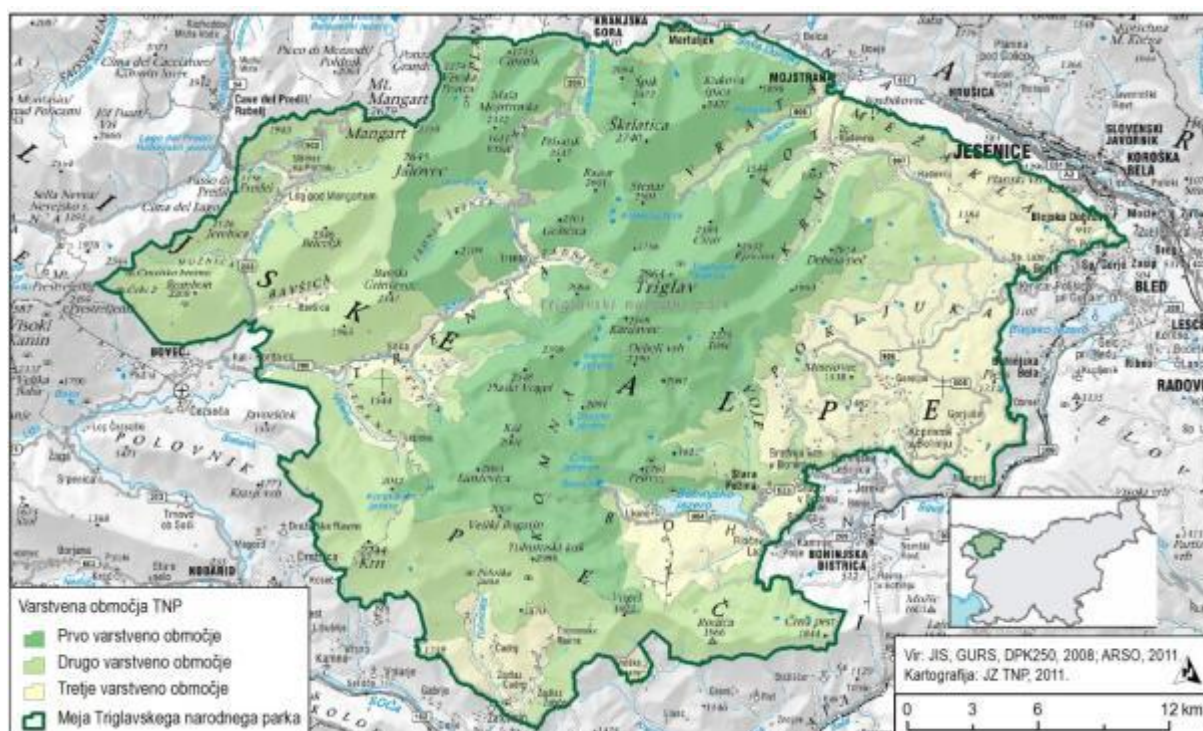
- **Upravljanje narodnega parka:** upravljavski cilji in naloge za obdobje 2015–2024, ki so urejeni v sklope petih upravljavskih področij: A. Ohranjanje narave, B. Ohranjanje kulturne dediščine, C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj, D. Obiskovanje in doživljanje, E. Upravno administrativne naloge.
- **Varstveni režimi:** podrobna vsebinska, prostorska in časovna opredelitev varstvenih režimov, merila za izdajo soglasij in mnenj javnega zavoda.
- **Varstvene in razvojne usmeritve:** usmeritve za razvoj in izvajanje dejavnosti v narodnem parku, usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine, usmeritve za sanacijo razvrednotenih območij in izhodišča za usmerjanje obiska, s katerimi se zagotavlja doseganje ciljev ustanovitve narodnega parka.
- **Program izvajanja načrta upravljanja:** kadrovski načrt za izvajanje načrta upravljanja, finančni načrt ter načrt doseganja mednarodnih standardov upravljanja.
- **Spremljanje izvajanja načrta upravljanja:** časovni načrt in oblika poročanja o izvajanju načrta upravljanja.

5 Splošni opis narodnega parka

5.1 Geografska lega, meje in velikost narodnega parka

Narodni park obsega 83.982 ha in leži v skrajnem severozahodnem delu Slovenije na meji z Italijo. Pokriva skoraj celotno območje slovenskih Julijskih Alp in je največje zavarovano območje v državi.

V skladu s 6. členom ZTNP-1 je narodni park razdeljen glede na namen v tri varstvena območja: prvo (37,5 % površine narodnega parka), drugo (38,6 %) in tretje (23,9 %) varstveno območje. Varstveni režimi za posamezno varstveno območje so predpisani v 13., 15. in 16. členu ZTNP-1.

Slika 1: Lega ter meje narodnega parka in varstvenih območij.

5.2 Upravni status in lastništvo zemljišč

Največji delež površine narodnega parka je v občinah Bovec in Bohinj. Pomembna deleža površine pokrivata še občini Kranjska Gora in Gorje. Občine Tolmin, Kobarid, Bled in Jesenice pa pokrivajo

manjše dele narodnega parka. Narodni park administrativno sodi v upravne enote Jesenice, Radovljica in Tolmin.

Lastniška struktura zemljišč v narodnem parku: 22 % v lasti Republike Slovenije (od tega 1,03 % v upravljanju javnega zavoda), 24 % v lasti občin, 54 % v zasebni lasti, 0,18 % v lasti javnega zavoda.

6 Pomen narodnega parka

Narodni park ima ime po Triglavu, najvišji slovenski gori in narodnem simbolu.

Dolina Triglavskih jezer je bila prvič zavarovana z zakupno pogodbo leta 1924, od leta 1981 pa je površina narodnega parka razširjena na večji del Julijskih Alp. V narodnem parku sta celovito zajeta edinstvena narava in kulturna dediščina tega slovenskega prostora. Največje vrednote narodnega parka so število, pestrost in edinstvenost naravnih pojavov, pestrost vrst, habitatnih tipov in krajin, bogata snovna in nesnovna kulturna dediščina.

Narodni park ima velik mednarodni pomen in ustreza kategoriji II/V Svetovne zveze za varstvo narave (International Union for Conservation of Nature, v nadaljnjem besedilu: IUCN). Leta 2003 je bil narodni park s sklepom urada Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation - v nadaljnjem besedilu: UNESCO) vključen v mednarodno mrežo biosfernih območij "Človek in Biosfera" (Man and Biosphere programme, v nadaljnjem besedilu: MAB) kot Biosferno območje Julijske Alpe. Poleg območja narodnega parka obsega prehodno ali vplivno območje širšega dela Julijskih Alp.

Območje narodnega parka je v skladu z Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), (v nadaljnjem besedilu: direktiva o habitatih) in Direktivo 209/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), (v nadaljnjem besedilu: direktiva o pticah) skoraj v celoti posebno območje varstva in posebno ohranitveno območje evropskega ekološkega omrežja Natura 2000.

Javni zavod je od leta 1986 član Federacije Europarc, evropske zveze zavarovanih območij. Leta 1995 je bil soustanovitelj Mreže zavarovanih območij v Alpah – Alparc. V letih 1988 do 1996 je vzpostavil številna mednarodna partnerstva (pogodbe ali listine) s parki v tujini, npr. z Naravnim parkom Hochtaunus (Nemčija), Narodnim parkom Snowdonia (Wales), tripartitni sporazum: Triglavski narodni park, Visoke Ture/Hohe Tauern (Avstrija) in Les Ecrins (Francija).

Narodnemu parku je bila leta 2004 podeljena Diploma Sveta Evrope, priznanje Sveta Evrope za zgledno upravljanje zavarovane območja evropskega pomena, ki je bila leta 2009 ob novih pogojih in priporočilih podaljšana za deset let.

Septembra 2009 sta Triglavski narodni park in Naravni park Julijsko predgorje v dolini Režije v Italiji za obdobje desetih let prejela certifikat Federacije Europarc za čezmejno sodelovanje med zavarovanimi območji. Oba parka sta ob nagradi prejela tudi obrazložitev s priporočili, katerih izpolnjevanje je okvir

za nadaljnje delo in razvoj sodelovanja. Parkoma je bil na 13. konferenci Alpske konvencije novembra 2014 podeljen certifikat za čezmejno pilotno regijo za ekološko povezanost.

II. IZHODIŠČA ZA NAČRT UPRAVLJANJA

7 Okoljski podatki o narodnem parku z oceno stanja

7.1 Neživa narava

V narodnem parku prevladuje alpsko **podnebje** z mrzlimi zimami in kratkimi poletji. Doline na južni oziroma jugozahodni strani, ki so odprte proti severnemu Sredozemlju, imajo blažje podnebne značilnosti od dolin na severovzhodu, na katere vpliva ostrejša celinska podnebje.

Geološki razvoj območja narodnega parka je trajal več kot 200 milijonov let. Najbolj značilni kamnini sta apnenec in dolomit, v manjši meri so zastopani tudi peščenjaki, laporovci, lapornati apnenci, fliš ter vulkanske kamnine in njihovi tufi. Nagubana, narivna in prelomna **tektonska zgradba** je glavni razlog za nastajanje potresov in posledično številnih sekundarnih procesov, kot so podori, drobirski tokovi in plazovi.

Površje oblikujejo strmi, priostreni vrhovi, visokogorski grebeni, položnejša pobočja, ki se prevesijo v strme, prepadne stene, visoke kraške planote, široke ledeniško preoblikovane doline, soteske, redke rečne in ledeniške terase in obsežna melišča. Gorski svet je izpostavljen erozijskim procesom. Delovanje ledenikov in tekočih voda je ustvarilo ledeniško-rečne doline (Krma, Kot, Vrata, Planica, Spodnja in Zgornja Bohinjska dolina, Trenta, dolina Koritnica, Bavšica). Posledica topnosti apnenca v stiku s padavinsko vodo in snegom je nastanek **visokogorskega krasa**. Najpogostejše kraške oblike so: žlebiči, škraplje, kotliči, lašte, konte, kraške planote. Raztapljanje apnenca ni le površinsko, območje narodnega parka je svetovno znano tudi po globokih podzemnih brezni in jamah. Znanih je več kot 700 kraških jam, med njimi so tudi najgloblja znana slovenska brezna (Čehi 2 –1502 m). Višinski razpon v narodnem parku je od 180 m (Tolminska korita) do 2864 m.

Prevladujejo **združbe tal** z rendzino. Po zastopanosti sledi litosol (kamnišče), ki je gorskem delu najbolj zastopan talni tip. Distrična rjava tla prekrivajo območja, nastala na glinastih skrilavcih, nekarbonatnem flišu, piroklastičnih kamninah ter mešanih karbonatnih in nekarbonatnih kamninah. V manjšem obsegu se pojavljajo evtrična rjava tla na flišu in laporju, moreni ter drugih bazičnih kamninah.

Površinske vode je zaradi apnenčeve podlage, kljub izdatnim padavinam (nad 3000 mm v zahodnem delu narodnega parka) razmeroma malo. Karbonatne kamnine Julijskih Alp so pomembni, obsežni in izdatni vodonosniki. V visokogorju so v ledeniških kotanjah ostala manjša ledeniška jezera (skupina treh Kriških jezer na Kriških podih, Krnsko in Dupeljsko jezero ter Jezero v Lužnici, Jezero na Planini pri Jezeru, jezera v Dolini Triglavskih jezer). Bohinjsko jezero je največje stalno jezero v Sloveniji, ki ga potencialno ogrožajo neurejene razmere na naravnih kopališčih v času sezonskih konic. Večina potokov in rek v območju narodnega parka ima hudourniški značaj. V zgornjem toku in tam, kjer so premeščali večje padce ali pa so naleteli na pregrade, so vodotoki z urezovanjem ustvarili soteske, korita in grape. V spodnjem toku so vode odložile material, nastale so rečne terase ter obsežni prodnati nanosi. Skoraj vsi vodotoki območja narodnega parka v njem tudi izvirajo in predstavljajo povirne dele večjih rek (pritoki Save in Soče), značilni so izdatni kraški izviri. Prek osrednjega dela Julijskih Alp poteka razvodnica med Jadranskim in Črnim morjem.

7.2 Živa narava

Na obravnavanem območju živi vsaj 6.700 **prostoživečih vrst**, med njimi skoraj 2.700 živalskih in 3.100 rastlinskih vrst, od katerih so nekatere redke, ogrožene in endemične. Ohranjeni so ekosistemi, značilni za apneniške Alpe.

Več kot polovico narodnega parka prekriva **gozd**, prevladuje združba alpskega bukovega gozda s trilstno vetrnico, bukvi sta redno primešana smreka in v višjih legah tudi macesen. Smreka je v narodnem parku pogosta drevesna vrsta in zaradi preteklega načina gospodarjenja v osrednjem in severnem delu narodnega parka celo prevladujoča. Na južnih legah se pojavljajo tudi toploljubni gozdovi črnega gabra in malega jesena.

Naravne **negozdne rastlinske združbe** uspevajo predvsem nad zgornjo gozdno mejo ali pa so omejene na melišča in prodišča. Z vidika biotske raznovrstnosti so v pasu strnjenih gozdov pomembna tudi travišča, ki jih je v preteklosti ustvaril človek. Izjemnost so šotna barja, na katerih zaradi posebnih razmer uspevajo številne redke rastline (npr. barjanski blatec (*Lycopodiella inundata*), navadna rožmarinka (*Andromeda polifolia*), mala mešinka (*Utricularia minor*)). V splošnem so šotna barja dobro ohranjena in izključena iz rabe, občasno jih ogrožata obiskovanje najbolj ranljivih predelov in upravljanje odsekov javnih cest na vplivnih območjih.

V narodnem parku je 36 varstveno pomembnih **habitatnih tipov**, med katerimi je tudi 28 kvalifikacijskih habitatnih tipov območij Natura 2000 (priloga 1.1) in 46 kvalifikacijskih vrst (priloga 1.2). Površinsko so med drugim najbolj zastopani ruševje zunanjih severnih in jugovzhodnih Alp, alpski bukov gozd s trilstno vetrnico, alpinska in subalpinska travišča na karbonatni podlagi, apnena alpinska melišča z drobnim gruščem ter apnenčaste ali dolomitne stene z vegetacijo skalnih razpok v Alpah, submediteranskem in zahodnodinarskem območju. Med redkeje zabeležene, vendar varstveno zelo pomembne habitatne tipe pa sodijo pionirske združbe prodišč gorskih rek in potokov, visoka steblikovja prodišč sredogorskih rek in potokov, visoka grmišča prodišč sredogorskih rek in potokov, srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo pokončno stoklaso in bazična nizka barja.

Vrstno izredno pester rastlinski svet med drugim vključuje v Sloveniji **redke in ogrožene vrste** (npr. spomladanski kosmatinec (*Pulsatilla vernalis*), Kochov svišč (*Gentiana acaulis*), enostavna mladomesečina (*Botrychium simplex*), alpska možina (*Eryngium alpinum*)) ter endemične vrste (npr. Zoisova zvončica (*Campanula zoysii*), ozkolistna preobjeda (*Aconitum angustifolium*), kratkodlakava popkoresa (*Moehringia villosa*)). Za semenke, praprotnice, listnate mahove in epifitske lišaje so podatki o prisotnosti in razširjenosti razmeroma dobri, preostale skupine (npr. epilitske in terestrične lišaje, glive in jetrenjake) je treba še podrobneje preučiti. Nekatere vrste (npr. jesenski goban (*Boletus edulis*), borovnice (*Vaccinium myrtillus*), navadna arnika (*Arnica montana*)) so v narodnem parku zanimive za nabiranje.

Na nekaterih delih, predvsem na brežinah vodotokov in jezer, imajo velik vpliv invazivne tujerodne rastline, ki z gostimi sestoji izpodrivajo domorodno rastlinstvo. Ob vodotokih so najbolj razširjene invazivne tujerodne rastline: japonski dresnik (*Fallopia japonica*), žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*), peterolistna vinika (*Parthenocissus quinquefolia*) ter orjaška (*Solidago gigantea*) in kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*).

Predvsem pri nekaterih nevretenčarskih skupinah (npr. hrošči, enodnevnice, vrbnice) je veliko število endemitov (npr. skalnice (*Rhithrogena* spp.), Lorkovičev rjavček (*Erebia calcaria*)). Nekatere živalske vrste (npr. triglavski pediček (*Psodos spitzii*)) imajo v narodnem parku klasično nahajališče.

Zoogeografsko je narodni park območje bioma iglastih gozdov borealnega tipa z značilnimi predstavniki, kot so na primer planinski pupek (*Mesotriton alpestris*), planinski zajec (*Lepus timidus*), gams (*Rupicapra rupicapra*), ruševca (*Tetrao tetrix*) in divji petelin (*Tetrao urogallus*), ter bioma visokogorskih kamenišč, pašnikov, melišč in snežišč, ki ga naseljujejo alpski kozorog (*Capra ibex*), alpski svizec (*Marmota marmota*), belka (*Lagopus muta helvetica*) in planinska kavka (*Pyrrhocorax graculus*). Na njihovo stanje negativno vplivajo rekreativne dejavnosti zaradi vznemirjanja živali na območjih gnezdišč in zimskih zatočišč npr. belke in gamsa.

Med velikimi zvermi se ris (*Lynx lynx*) in volk (*Canis lupus*) le občasno zadržujeta na območju narodnega parka, redno se pojavlja rjavi medved (*Ursus arctos*). Zaradi naraščajočega turističnega obiska in različnih oblik rekreacij so srečanja z njim vse pogostejša, rjavi medved pa je občasno tudi povzročitelj škode na premoženju (pašna živina, čebelnjaki). V prejšnjem stoletju so bile namerno naseljene nekatere tujerodne vrste sesalcev in rib, ki vplivajo na krajino in ekosisteme (npr. muflon (*Ovis orientalis musimon*), šarenka (*Oncorhynchus mykiss*)). Velik vpliv na biotsko raznovrstnost imajo tudi ribe (npr. pisanec (*Phoxinus phoxinus*), jezerska zlatovčica (*Salvelinus umbla*)), ki so bile namerno vnesene v izolirana gorska jezera.

Populacijske raziskave vretenčarjev so bile v preteklem obdobju usmerjene zlasti v proučevanje lovnih in ribolovnih vrst (npr. gams (*Rupicapra rupicapra*), potočna postrv (*Salmo trutta* m. *fario*) ter le posameznih varstveno pomembnih vrst (npr. divji petelin (*Tetrao urogallus*), med nevretenčarji pa so dobro raziskane skupine, tradicionalno zanimive za raziskovalce (npr. metulji).

Med živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki jih je treba podrobneje proučiti, so tudi kvalifikacijske vrste Natura 2000 (npr. *Dicranum viride*, *Drepanocladus vernicosus*, *Cottus gobio*, *Gladiolus palustris*) ter jamska favna.

7.3 Območja ohranjanja narave v narodnem parku

V narodnem parku je 46 **ožjih zavarovanih območij**. Od teh je 43 naravnih spomenikov. Tri območja imajo status naravnih rezervatov in hkrati gozdnih rezervatov. Naravni spomeniki vključujejo različne zvrsti naravnih vrednot, prevladujejo pa hidrološke, drevesne, geološke in geomorfološke. Nekateri so urejeni tudi za obiskovanje ter opremljeni s potrebno infrastrukturo. Od 46 ožjih zavarovanih območij je stanje desetih spremenjeno. Pregled in ocena stanja ožjih zavarovanih območij je v prilogi 2 tega načrta upravljanja.

V narodnem parku je 1071 **naravnih vrednot**, od tega 743 jam. Vse razen štirih so državnega pomena. 30 naravnih vrednot je spremenjenih, od teh so štiri zelo spremenjene, pet pa jih je zaradi naravnih procesov uničenih. Pregled in ocena stanja naravnih vrednot sta v prilogi 3 tega načrta upravljanja.

Na območju narodnega parka so tri **posebna ohranitvena območja** (v nadaljnjem besedilu: POO): Julijske Alpe, Poključka barja in Radovna most v Sr. Radovni – jez HE Vintgar. POO Bohinjska Bistrica v narodni park sega z neznatnim delom, zato ni predmet tega načrta upravljanja. Največje območje, POO Julijske Alpe, obsega štiri petine površine narodnega parka, to je visokogorske grebene in

globoko zarezane ledeniške doline, pa tudi ledeniška jezera, slapove, soteske, korita in visokogorski kras. Značilni visokogorski habitatni tipi POO Julijske Alpe so odlično ohranjeni. Med kvalifikacijskimi vrstami Natura 2000 so posebej pomembne tiste, katerih večji del evropske razširjenosti je na območju narodnega parka (Lorkovičev rjavček (*Erebia calcaria*), kratkodlakava popkoresa (*Moehringia villosa*) in Zoisova zvončica (*Campanula zoysii*)). Vitalna območja šotnih barj so vključena v območje POO Pokljuška barja, ki je glede ohranjenosti razdeljeno na zahodni, vzhodni in osrednji del. V slednjem so posledice človekove dejavnosti največje, manjše barje je urejeno za obiskovanje in namenjeno izobraževanju. Območje POO Radovna most v Sr. Radovni – jez HE Vintgar s kapljem (*Cottus gobio*) kot edino kvalifikacijsko vrsto vključuje le vodotok reke s pripadajočo obrežno vegetacijo.

Območje narodnega parka je skoraj v celoti opredeljeno kot **posebno območje varstva** (v nadaljnjem besedilu: POV) Julijci. Območje POV Julijci ima še posebej velik naravovarstveni pomen za belko (*Lagopus muta helvetica*), ruševca (*Lyrurus tetrix tetrix*) in kotorno (*Alectoris graeca*), saj tu živi več kot polovica slovenskih populacij. Je tudi najpomembnejše območje v državi za planinskega orla (*Aquila chrysaetos*), malega muharja (*Ficedula parva*) in koconogega čuka (*Aegolius funereus*) ter drugo najpomembnejše za divjega petelina (*Tetrao urogallus*) (Priloga 1.2).

Tabela 1: Seznam posebnih varstvenih območij (območij Natura 2000) v narodnem parku.

Ime Natura 2000 območja	Tip varovanega območja	Koda	Skupna površina [ha]	Površina v TNP [ha]	Delež območja v TNP [%]	Delež območja na površini TNP [%]
Radovna most v Sr. Radovni – jez HE Vintgar	POO	SI3000133	43,75	41,65	95,2	0,05
Julijske Alpe	POO	SI3000253	74.085,58	67.267,81	90,8	80,10
Bohinjska Bistrica in Jereka	POO	SI3000348	727,26	22,88	3,2	0,03
Pokljuška barja	POO	SI3000278	858,91	858,91	100	1,02
Julijci	POV	SI5000019	88.645,03	82.429,67	93,0	98,15

Ekološko pomembno območje (v nadaljnjem besedilu: EPO) Julijske Alpe prekriva celotno območje narodnega parka in se razteza tudi prek njegovih meja. Le z majhnim delom na območje narodnega parka sega tudi EPO območje Sava Dolinka od Zelencev do Hrušice. Ohranjanje biotske raznovrstnosti v EPO se zagotavlja predvsem z usmerjanjem načrtovanja rabe prostora in naravnih virov ter izvajanjem spodbujevalnih ukrepov. Slednje se v narodnem parku uresničuje z varstvenimi ukrepi v okviru območij Natura 2000 (glej poglavje 7.3.3), zato se EPO v nadaljevanju načrta upravljanja ne obravnava posebej.

Tabela 2: Seznam ekološko pomembnih območij v narodnem parku.

Ime EPO območja	Id. številka	Skupna površina [ha]	Površina v TNP [ha]	Delež območja v TNP [%]	Delež območja na površini TNP [%]
Julijske Alpe	21100	116.107,86	83.946	72,3	100
Sava Dolinka od Zelencev do Hrušice	26800	322,88	9,26	2,9	0,011

7.4 Krajinska pestrost

V narodnem parku prevladujejo gorski, gozdni in kmetijski ekosistemi, za mozaično strukturo krajine imajo velik pomen t. i. manjšinski ekosistemi npr. planine, krčevine znotraj strnjenih gozdnih sestojev, drevesne gruče ali osamelci, vodotoki z obrežjem, mokrišča, ki skupaj s številnimi rastlinskimi vrstami ter habitatnimi tipi oblikujejo **krajinsko pestrost**.

Visokogorski in sredogorski alpski svet – večinoma prvo in drugo varstveno območje – opredeljujejo naravne krajine in naravni procesi. Velika ohranjenost ekosistemov, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot je tudi v tretjem varstvenem območju, vendar gre za površinsko manj obsežne enote. Pomembno vlogo v sooblikovanju krajinske zgradbe imajo tudi ustvarjene značilnosti in posebnosti, ki so v prvem in drugem varstvenem območju omejene na območja planin in paši namenjene dele stranskih ledeniških dolin.

V narodnem parku prepoznamo naslednje **krajinske vzorce**: visokogorski svet, visokogorske planote, sklenjeni gozdovi na pobočjih in vzpetem svetu, sredogorske planote, planine, alpske doline z zatrepji, vodotoki z obrežnim pasom, dolinska, sredogorska in visokogorska jezera ter mokrišča, kali in močila; območja intenzivnih naravnih procesov, rekreacijska območja: smučarska središča, zgodovinska območja z ostalinami 1. svetovne vojne.

Krajine narodnega parka oblikujejo tradicionalna raba zemljišč in značilni poselitveni vzorci, stavbna dediščina, naravne in antropogene prostorske prvine (npr. gozdni rob, drevesne in grmovne živice oz. mejice, drevesne zaplate ali drevesa osamelci; lese, suhozidi, steljniki, grbinasti travniki, suha travišča, planine, kali, trstičevje, visoka šotna barja) ter raznolikost rastlinskega in živalskega sveta.

Spreminjanje krajin narodnega parka v širšem merilu najbolj zaznamuje opuščanje pašno-košnega sistema živinoreje in kmetijstva nasplah. Izguba kmetijskih zemljišč na eni in postopno zaraščanje z gozdom najbolj opredeljujeta preobrazbo alpskih krajin v višjih in od prometnic odmaknjenih območjih (predvsem današnje drugo varstveno območje). Z razvojem turizma in rekreacije s spremljajočo infrastrukturo, gradnjo prometnega in ostalega infrastrukturnega omrežja ter razpršeno stanovanjsko in počitniško gradnjo se spreminja krajinske gradnike in vidne kakovosti, kar postopno vodi do izgube identitete in prepoznavnosti.

8 Kulturna dediščina

Lokacije **arheološke dediščine** so v dolinah in na pašnih planinah. Največja grožnja arheološki dediščini so načrtovane širitve prostorskih ureditev v naravnem okolju, gradnja gozdnih vlak in posamezne gradnje na v preteklosti poseljenih lokacijah.

Ker je **profana stavbna dediščina**, zgrajena pred 2. svetovno vojno, neskladna s sodobnimi standardi bivanja ali s sodobnim standardom kmetovanja so objekti, pogosto ogroženi. Vnos urbanih elementov in spreminjanje namembnosti pomožnih kmetijskih objektov na planinah uničuje identiteto kulturne krajine narodnega parka. Zanj je značilen pašno košni sistem živinoreje, v katerem si od zaledja vasi do travniških površin nad gozdno mejo stopnjasto sledijo vaški srenjski pašniki, senožetne planine, spodnje planine in zgornje planine. V posoškem delu sta se zaradi sovplivanja alpske, mediteranske in furlanske kulture ter zaradi odmaknjenosti in posebnosti lokalnega gospodarstva razvili avtentična bovško trentarski in kobariško tolminski stavbni tip. Na gorenjski strani ločimo bohinjsko in zgornjesavsko hišo. Posebno vrednost narodnemu parku dajejo

tudi stavbe, namenjene sušenju sena, žita in drugih pridelkov. Zaradi dotrajanosti materiala in opustitve vzdrževanja je zelo ogrožena stavbna substanca varovane arhitekture s konca 19. stoletja (vile, hotel Pod Voglom).

Večina objektov **sakralne stavbne dediščine** je obnovljenih, potrebna pa so redna vzdrževalna dela in ohranjanje prostorskega konteksta. Med boljše vzdrževano dediščino spadajo enote zgodovinske dediščine – spominske plošče na objektih. Bolj ogrožene so enote na avtentičnih lokacijah (npr. spomeniki, grobišča). Memorialna dediščina v Posočju (predvsem dediščina 1. svetovne vojne) je dobro in smiselno vključena v turistično ponudbo. Ogroženi so memorialni stavbni objekti, ki običajno zaradi lastnikove nezmožnosti vlaganja potrebnih finančnih sredstev izgubljajo svoj spomeniški značaj.

Naselbinska dediščina v narodnem parku je podeželskega značaja. Kjer je kmetijstvo še živa dejavnost, so večinoma ohranjeni robovi naselij, travniki in sadovnjaki pa predstavljajo prehod od naselja v odprto krajino. Prioriteta pri urejanju vaških jeder je ohranjanje lege naselij v prostoru, ohranjanje strnjivosti in obnavljanje avtentičnih objektov znotraj naselij.

Med **dediščinskimi kulturnimi krajinami** prevladujejo kmetijske kulturne krajine. Območji kompleksnega varstva sta površinsko obsežnejši enoti Bohinj in Trenta. Označuje jih kulturna krajina, zgodovinsko pogojen razvoj, tradicionalna kmetijska raba, simbolni pomen in visoka doživljajska vrednost. S strategijo prostorskega razvoja Slovenije so vsa tri območja opredeljena kot krajinska območja nacionalne prepoznavnosti. Posebna skupina NKD so zgodovinske krajine, ki so zaznamovane z dogodki in zgodovinsko pomembnimi obdobji.

Najobsežnejša enota nepremične kulturne dediščine v narodnem parku je enota Julijske Alpe – Triglavski narodni park, ki sovpada z mejami narodnega parka.

Na območju narodnega parka deluje pet muzejev, ki hranijo **premično kulturno dediščino**: Gorenjski muzej Kranj, Gornjesavski muzej Jesenice, Kobarški muzej, Tolminski muzej in Slovenski planinski muzej kot enota Narodnega muzeja. Urejene so muzejske zbirke: Oplenova hiša v Studorju, Planšarski muzej v Stari Fužini, Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni in Trentarski muzej v Domu Trenta v Trenti in zbirke v trdnjavi Kluže. Na območju narodnega parka so tudi zasebne zbirke, galerije in knjižnice.

Podrobneje je treba proučiti ohranjenost **žive kulturne dediščine**, npr. ustno izročilo in ljudsko slovstvo, uprizoritve in predstavitve, šege in navade, znanja o naravi in okolju, gospodarska znanja in veščine. V registru sta doslej vpisani 2 enoti: otepanje v Bohinju in priprava Bohinjskega mohanta.

9 Socio-ekonomske značilnosti prebivalcev

9.1 Stanje prebivalstva

Znotraj meja narodnega parka je 37 naselij, od tega jih 21 v celoti leži v narodnem parku. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS) je januarja 2014 v narodnem parku živelo 2.420 prebivalcev. Od vseh registriranih prebivalcev jih v narodnem parku stalno živi okrog 80 %. Demografska analiza podatkov iz leta 2012 je pokazala izredno neugodne demografske trende:

- 21,9 % oziroma 463 prebivalcev je starejših od 65 let in le 13,6 % (288 prebivalcev) je mlajših od 15 let. Indeks staranja v naseljih znotraj narodnega parka je 160,76 in je daleč nad slovenskim povprečjem (118).
- Aktivnega prebivalstva v starosti od 25–45 let je znotraj narodnega parka med 500 in 600.
- Med 918 gospodinjstvi je kar 40 % (371) enočlanskih gospodinjstev, kar pomeni povečano potrebo po oskrbi oseb.
- Obstoje dveh naselij (Bavšica in Tolminske Ravne) je ogrožen, saj v njih ni več otrok, mlajših od 15 let.
- Demografska struktura je slabša na goriški strani, še zlasti v Posočju. Naselja z izjemno kritično visokim deležem starega prebivalstva (indeksom staranja več kot 300) so: Bavšica, Log pod Mangartom, Ribčev Laz, Kal – Koritnica, Lepena, Zadlaz – Žabče, Tolminske Ravne.
- Izobrazbena struktura prebivalcev narodnega parka, starih 15 in več let, je bistveno slabša tako od povprečne izobrazbene strukture v Sloveniji kakor tudi v večini parkovnih lokalnih skupnostih (v nadaljnjem besedilu: PLS)
- Zadnja generacija otrok v starostni skupini od 0 do 4 let je nekoliko večja od prejšnjih dveh generacij. Nekatera naselja v zadnjih letih izkazujejo demografski razvoj, npr. Zgornje Laze v občini Gorje in Studor v Bohinju.

Po podatkih iz leta 2014 živi 55 % vseh prebivalcev narodnega parka v občini Bohinj, slabih 19 % v občini Bovec, 15 % prebivalcev prebiva v občini Gorje, v občinah Tolmin in Kranjska Gora živi preostalih 10 % prebivalstva. Bohinj je tudi občina, kjer je delež prebivalstva občine, ki živi znotraj meja narodnega parka najvišji – kar 25 %, sledijo Bovec s 14 %, Gorje s 13 %, Kranjska Gora z 2 % in Tolmin z 1 % prebivalstva. Občine Bled, Jesenice in Kobarid znotraj območja narodnega parka nimajo stalnih prebivalcev.

9.2 Gospodarska in zaposlitvena gibanja

Obstoječa struktura gospodarstva v narodnem parku je razvojno šibka, temu ustreza je nizka ponudba delovnih mest. Konec leta 2010 je v 21 naseljih, ki so v celoti znotraj narodnega parka, poslovalo 149 gospodarskih subjektov, to je 48 gospodarskih družb, 96 samostojnih podjetnikov in 5 zadrug. Prevladujejo mikropodjetja z 1 do 2 zaposlenima. Gospodarskih subjektov z več kot 3 zaposlenimi je le 14. Skupno je bilo konec leta 2010 pri gospodarskih subjektih v proučevanih 21 naseljih 191 zaposlenih v podjetjih, k njim pa je potrebno prišteti še 96 samostojnih podjetnikov. Od 231 kmetijskih gospodarstev (222 družinskih kmetij) je imelo leta 2011 kar 54 kmetij registrirano dopolnilno dejavnost, 71 občanov pa oddajajo sobe.

33 % vseh gospodarskih subjektov posluje na področju turizma, 18 % v gradbeništvu, 8 % v gozdarstvu in lesni predelavi, ostalo predstavljajo manjše storitvene in obrtne dejavnosti. Gre za panoge z nižjo dodano vrednostjo, kar se odraža tudi v plačah, ki so za 5–20 % nižje od slovenskega povprečja.

Območje narodnega parka sega na območje dveh razvojnih regij: Gorenjske in Goriške. V obeh regijah bruto domači proizvod (v nadaljnjem besedilu: BDP) na prebivalca zaostaja za slovenskim povprečjem in v zadnjih treh letih celo stagnira.

Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje je bilo junija 2011 v 37 naseljih narodnega parka 291 brezposelnih. Indeks delovne migracije (78,9) kaže, da je v PLS na voljo manj delovnih mest

kot je delovno aktivnega prebivalstva. Več kot polovica prebivalcev PLS se na delo vozi v drugo občino.

9.3 Družbeno okolje in dostopnost javnih storitev

Za ohranjanje poseljenosti narodnega parka so bistvenega pomena razpoložljivost, dostopnost in kakovost javnih storitev in služb. Ker naselja v narodnem parku v zadnjih desetih letih neprestano izgubljajo oskrbne in storitvene funkcije, postaja stanje kritično zlasti na področjih varstva otrok (samo en vrtec (Soča), osnovnega in srednjega šolstva (podružnične šole se zapirajo, premalo programov in interesnih dejavnosti), vseživljenjskega učenja (ni programov), oskrbe starejših, bolnih in invalidov (visoke cene storitev), nujne medicinske in reševalne pomoči (dostopnost), javnega prevoza (skoraj ne obstaja), oskrbe prebivalcev (zapiranje trgovin in ukinjanje drugih storitev).

Kljub navedenemu je nekaj dobrih primerov izvajanja javnih storitev, ki bi jih veljalo prenesti v druga območja narodnega parka (npr. glasbena šola v OŠ Bohinjska Bistrica, premične pošte v Posočju, bibliobus tolminske knjižnice, trgovina v Trenti).

10 Podatki o ključnih rabah in dejavnostih

10.1 Kmetijstvo

V narodnem parku je kmetijska pridelava zaradi slabših pridelovalnih razmer manj intenzivna, kar vpliva na manjšo proizvodno sposobnost kmetij in konkurenčnost.

Po podatkih dejanske rabe v letu 2011 (MKGP, 2011) je v narodnem parku 10,6 % kmetijskih zemljišč. Od teh je kar 82 % travnikov in pašnikov ter 17,4 % ostalih kmetijskih površin (predvsem z grmičevjem in drevjem porasla kmetijska zemljišča), 0,4 % sadovnjakov in 0,1 % njiv.

V letu 2011 je bilo registriranih 231 nosilcev kmetijske dejavnosti kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: KMG-MID) s sedežem nosilca dejavnosti kmetijskega gospodarstva na območju narodnega parka, 354 KMG-MID pa je imelo sedež dejavnosti zunaj narodnega parka, obdelovalo pa je tudi kmetijska zemljišča v narodnem parku. Vsa kmetijska gospodarstva s sedežem nosilca kmetijske dejavnosti v narodnem parku obdelujejo 40,8 % vseh kmetijskih zemljišč v narodnem parku, od tega 8,2 % na območju planin. Kmetijska gospodarstva s sedežem nosilca kmetijske dejavnosti zunaj območja narodnega parka pa obdelujejo 59,2 % vseh površin v narodnem parku, od tega 42,9 % na planinah.

Prevladujoči kmetijski dejavnosti sta živinoreja ter pridelava in predelava mleka. Čistih kmetij je malo. Prevladuje kombinacija zaposlitve in popoldanskega kmetovanja. Vse več vitalnih kmetij se odloča za ekološko kmetovanje, kot so na primer kmetije v vasi Čadrg. V letu 2011 je bilo v narodnem parku registriranih 25 ekoloških kmetij, kar je dobrih 11 % vseh kmetij v narodnem parku. Nadaljnjih 29 ekoloških kmetij je zunaj narodnega parka, ki pa obdelujejo tudi zemljišča znotraj narodnega parka.

V letu 2011 je imelo 93 od 585 kmetijskih gospodarstev na območju narodnega parka registrirano eno ali več dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Med njimi je 47 kmetijskih gospodarstev z naslovom nosilca kmetijske dejavnosti v narodnem parku. Od teh jih ima 19 registrirano dejavnost storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, 13 dejavnost turizem na kmetiji (kmetija z nastanitvijo), 10 predelavo kmetijskih pridelkov, medu in čebeljih izdelkov ter 2 turizem na kmetiji (negostinski del).

Pomembno vlogo pri kmetijski dejavnosti ima v narodnem parku planinsko pašništvo. Kakovostni mlečni izdelki, ki jih izdelajo in tržijo na planinah, so zanimivi za obiskovalca, za kmeta pa možnost dodatnega zaslužka. Planine, predplanine in pašniki se nahajajo na soškem in savskem delu narodnega parka.

10.2 Gozdarstvo

Gozdovi prekrivajo 57 % površine narodnega parka. V prvem varstvenem območju in v gozdnih ter naravnih rezervatih so gozdovi praviloma prepuščeni naravnim procesom, z gozdovi v drugem in tretjem varstvenem območju pa se gospodari sonaravno in mnogonamensko. Vegetacijsko so najboljše in najznačilnejša skupina rastišč gorska, srednjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah, z nadmorsko višino pa bukovje prehaja v alpsko ruševje z izrazito varovalno vlogo. Po drevesni sestavi so gozdovi na nekaterih območjih narodnega parka spremenjeni, saj so nekatere površine zasmrečene zaradi načina gospodarjenja z gozdovi v preteklosti. Te površine so manj stabilne oziroma bolj občutljive na zunanje dejavnike. Po razpoložljivih podatkih se ocenjuje, da so gozdovi v narodnem parku bolje ohranjeni od povprečnega stanja v Sloveniji. Zaradi nedostopnosti so najbolj ohranjeni varovalni gozdovi in gozdni rezervati. Po drevesni sestavi prevladujejo iglavci. Smreka je s 70 % lesne zaloge prevladujoča drevesna vrsta, predvsem v gozdovih tretjega varstvenega območja narodnega parka. Delež listavcev je 30% in se povečuje. Med listavci prevladuje bukev, najpogostejša je v drugem varstvenem območju. Za prvo varstveno območje je značilna večja zastopanost macesna (12 %).

Največja lesna zaloga je s 324 m³/ha v državnih gozdovih, najmanjša pa s 173 m³/ha v gozdovih lokalnih skupnosti. Letni prirastek je za petino nižji od slovenskega povprečja in znaša 5 m³/ha. Količina odmrle lesne biomase na območju narodnega parka je z 52 m³/ha večja od slovenskega povprečja (19 m³/ha), vendar za natančnejšo strukturo odmrle lesne mase ni podatkov.

V obdobju 2001 do 2010 je bila v narodnem parku posekana le slaba polovica drevja od načrtovanega. Realizirani posek je nizek predvsem pri listavcih, saj dosega le dobro petino od načrtovanega in je omejen na pomladitvene sečnje ter sanitarni posek.

Izvajanje gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov v gospodarskih gozdovih otežuje velika lastniška razdrobljenost zasebnih gozdov. Površine kar polovice parcel ne presegajo 1 ha, kar štiri petine zasebnih posesti pa je manjših od 5 ha. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS) je bila v letu 2011 država lastnica le slabe četrtine gozdov, najmanjši delež ima v prvem varstvenem območju (20 %). V lasti lokalnih skupnosti je dobra petina gozdov, predvsem v drugem varstvenem območju (35 %). Več kot polovica gozdov v narodnem parku je v zasebni lasti. Polovica gozdov narodnega parka je vključena v kategorijo gozdov s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni in s katerimi se aktivno gospodari. Dve petini je v kategoriji varovalnih gozdov, gozdov s posebnim namenom brez dovoljenega gozdnogospodarskega ukrepanja, kamor so vključeni gozdni rezervati, pa je v narodnem parku dobra desetina. Večina slednjih je s predpisi na področju ohranjanja narave opredeljenih tudi kot naravna vrednota ali ožje zavarovano območje.

10.3 Lovstvo

Območje narodnega parka je razdeljeno na Triglavsko in Gorenjsko lovsko upravljavsko območje, ki vključujeta dve lovišči s posebnim namenom (v nadaljnjem besedilu: LPN) Triglav in Prodi Razor ter lovišča 13 lovskih družin, katerih območja vsaj deloma segajo tudi v narodni park.

Med lovišči je največje LPN Triglav, ki obsega 65 % površine narodnega parka in je v upravljanju javnega zavoda. Celovito upravljanje LPN Triglav vključuje tudi sistematično in načrtovano zbiranje podatkov o prostorski in časovni prisotnosti ter populacijski dinamiki posamezne živalske vrste, ki metodološko nespremenjeno poteka že več desetletij. Poleg divjadi so v spremljanje vključeni tudi nekateri ogroženi ali zavarovani sesalci in ptice.

Lov v prvem varstvenem območju ni dovoljen, razen v izjemnih primerih, ko se ukrepi natančneje opredelijo v letnem lovskoupravljavskem načrtu. V drugem in tretjem varstvenem območju je lov dovoljen in načrtovan. Izvaja se skladno z desetletnimi in letnimi lovsko upravljavskimi načrti. V LPN Triglav se lovi vrste divjadi, ki so določene v predpisih s področja divjadi in lova. Muflon, svizec in alpski kozorog so naseljene tujerodne vrste v narodnem parku, vplivi na domorodne prostoživeče vrste in njihove habitate niso proučeni. Zaznana je problematika konkurenčne premoči jelenjadi pri prehrani in širjenju v življenjski prostor gamsa.

Obseg evidentiranih škod oziroma višina izplačanih odškodnini se v LPN Triglav na letni ravni giblje med 3.000 in 6.000 EUR. Največji delež (86%) predstavlja škoda, ki jo povzroča jelenjad.. Občasno in v mnogo manjšem obsegu pa so kot povzročitelji škod evidentirani še srnjad, jazbec, divji prašič, muflon, lisica in poljski zajec.

Ključni negativni vpliv na populacije divjadi na območju narodnega parka je vznemirjanje, ki ga povzročata celoletno obiskovanje narodnega parka in izvajanje različnih prostočasnih dejavnosti. Za omejevanje navedenega pritiska je treba oblikovati mirna območja na zimovališčih ter dnevnih počivališčih divjadi, kakor tudi časovno omejiti prostočasne dejavnosti.

10.4 Ribišтво

Upravljanje s celinskimi vodami na območju narodnega parka je razdeljeno med Gornjesavsko in Soško ribiško območje. Soško ribiško območje obsega Tolminski ribiški okoliš, Gornjesavsko ribiško območje pa Jeseniškega, Bohinjskega in Blejskega. V delu Blejskega ribiškega okoliša, ki sega na območje narodnega parka, ni voda z ribami.

V narodnem parku je predmet ribiškega upravljanja skupaj 438 ha voda, prevladujejo stoječe vode (341 ha). S 362 ha voda upravljajo ribiške družine, s preostalimi 76 ha pa Zavod za ribištvo Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZRS). V narodnem parku je 65 ribiških revirjev, od tega jih je 26 v upravljanju ribiških družin, preostali revirji pa so opredeljeni kot vode posebnega pomena in so v pristojnosti ZZRS.

Ribiški revirji so po načinu ribiškega upravljanja lahko varstveni, ribolovni, brez aktivnega ribiškega upravljanja ali prizadeti revirji. V kategorijo varstvenih revirjev na območju narodnega parka spadajo gojitveni revirji za sonaravno gojitev domorodnih vrst rib in rezervati domorodnih vrst rib, kot so na primer Koritnica s pritoki, pritoki Lepence, Radovna in izvorni del Soče ter pritoki navedenih rek. Kot ribolovni revirji so opredeljeni Lepenca od izvira do izliva v Sočo, Radovna od mostu v Srednji Radovni do soteske Vintgar in Soča od mosta za Vrsnik v vasi Soča do mosta v Čezsoči. V revirjih brez aktivnega upravljanja se ribiško upravljanje ne izvaja. Taka območja, npr. vsa visokogorska jezera, so

v celoti prepuščena naravnim procesom. V splošnem so vodotoki dobro ohranjeni, kar že v tem trenutku omogoča ustrezno varstvo ihtiofavne in zagotavljanje ugodnega stanja populacij.

Zaradi preteklega načina ribiškega upravljanja je naravna sestava ihtiofavne, predvsem vodotokov z intenzivnim izvajanjem športnega ribolova, močno spremenjena. Posledica prenašanja ribjih vrst med povodji je križanje med vrstami, kot na primer med potočno postrvjo v vodotokih donavskega povodja ter soške postrvi in lipana na območju jadranskega povodja.

Od ribolovnih vrst rib se v vodah narodnega parka dejansko lovijo potočna in soška postrv ter njuni križanci, jezerska postrv, lipan, sulec, menek, klen, navadni ostrž ter šarenka in potočna ter jezerska zlatovčica kot tujerodne prostoživeče vrste. Športni ribolov v vodah narodnega parka je zaradi njihove čistosti in ohranjenosti pomembna turistična dejavnost.

10.5 Upravljanje z vodami

Na območju narodnega parka, kjer poteka razvodnica med Jadranskim in Donavskim povodjem, sta dve telesi podzemnih voda: Julijske Alpe v porečju Soče ter Julijske Alpe v porečju Save. Kemijsko stanje za vodni telesi je dobro, saj standardi kakovosti ali vrednosti praga na nobenem merilnem mestu niso bili preseženi. Merilnih mest za neposredno meritev gladin in količin podzemne vode v okviru državnega hidrološkega monitoringa podzemnih voda na območju narodnega parka ni. Rezultati vodnobilančnega modeliranja kažejo, da je povprečna obnovljiva količina podzemne vode na območju narodnega parka visoko nad slovenskim povprečjem. V narodnem parku so tudi pomembni in kakovostni viri pitne vode.

V narodnem parku so tri merilna mesta kakovosti površinskih voda. Kemijsko stanje rek Radovne, Soče in Koritnice je ocenjeno kot dobro. Ekološko stanje reke Radovne je ocenjeno kot zmerno, reke Soče na odseku povirje – Bovec pa kot dobro. Kemijsko in ekološko stanje Bohinjskega jezera je ocenjeno kot zelo dobro, vendar je bila ocena ekološkega stanja v letu 2010 v primerjavi z obdobjem 2006 –2009 za razred slabša. Odseka salmonidnih voda (t.j. odsek, ki omogoča življenje salmonidnim vrstam rib kot so postrvi, lipani in sulci) Save Bohinjke ter Soče, ki segata v narodni park, ustrezata najboljši kakovosti.

Kot kopalno območje sta evidentirana Fužinarski zaliv ter Ukanc na Bohinjskem jezeru. Kakovost kopalnih voda je skladna z obvezujočimi in priporočenimi zahtevami za mikrobiološko kakovost. Gorska jezera ogrožajo planinske kočje z neustreznim čiščenjem in odvajanjem odpadnih voda, turizem, daljinski prenos škodljivih snovi po zraku ter naseljevanje rib.

Glede na hidromorfološko kategorizacijo vodotokov je večina vodotokov v 1. razredu (naravni vodotoki) ali 1.–2. razredu (delno naravni vodotoki). Na vodotokih v narodnem parku je v povodju zgornje Save 244, v povodju reke Soče pa 332 objektov in naprav vodne infrastrukture. To so predvsem pregrade, pragovi, jezovi, drče, sistemi jezbic, obrežna zavarovanja.

Naplavine se odvezemajo izključno zaradi urejanja voda v okviru izvajanja javne službe vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč. Območij, namenjenih odvzemanju naplavin v okviru posebne rabe vode (koncesije za odzem naplavin), v narodnem parku ni.

10.6 Pridobivanje mineralnih surovin

Pridobivanje mineralnih surovin v narodnem parku ni razširjena dejavnost in nima bistvenega vpliva na naravno okolje. Na celotnem območju narodnega parka sta dve nahajališči mineralnih surovin (peskokop Gorjuše in peskokop Rudno polje – Krucmanove konte), ki imata rudarsko pravico. Trenutno se izkorišča le peskokop Krucmanove konte. Peskokop je namenjen izključno vzdrževanju gozdnih cest na Pokljuki. Predvsem na gorenjski strani narodnega parka je nekoliko več opuščanih peskokopov, ki so se po večini že naravno zarasli, na nekaterih je še zaznati posamezne manjše odvzeme peska.

10.7 Promet in prometna infrastruktura

Območje narodnega parka je dobro dostopno s prometnicami, največji delež predstavljajo gozdne ceste. Poleg državnih cest (126,8 km) povezujejo naselja tudi občinske ceste.

V poletnih mesecih se promet tudi do trikrat poveča glede na preostali del leta. Direkcija Republike Slovenije za ceste (v nadaljnjem besedilu: DRSC) ima na območju narodnega parka štiri avtomatizirana števna mesta, ki stalno beležijo promet, ter nekaj lokacij, kjer promet občasno ročno beležijo. Javni zavod si prizadeva umirjati promet s spodbujanjem javnega prevoza in z urejanjem parkirišč. Večina parkirišč je v alpskih dolinah ter ob pomembnejših naravnih vrednotah in objektih kulturne dediščine. Parkirišča so zaradi različnega lastništva in režima uporabe različno opremljena.

Zmanjševanje javnih avtobusnih linij oziroma ukinjanje zaradi nerentabilnosti otežuje življenje lokalnemu prebivalstvu in povečuje individualni promet zaradi turističnega obiska.

Stanje prometne infrastrukture in javnega prometa ne omogoča dostopnosti in umirjanja prometa na območjih:

- Bohinja (jezerska skleda): Jezerska skleda je prometno najbolj obremenjeno območje narodnega parka s prometno konico v času poletja in med vikendi. Najbolj obremenjeno števno mesto je Ribčev Laz. Obremenjena je tudi gozdna cesta do planin Blato in Vogar, za njeno uporabo se plačuje denarno nadomestilo.
- Pokljuke, Mežakle, Radovne: Kraški planoti Pokljuka in Mežakla sta območji največje gostote gozdnih prometnic. Parkiranje za osebna vozila je slabo urejeno, javnega prevoza ni. Nekatere gozdne ceste so zaprte za javni promet. Obremenitve zaradi prometa so največje v poletnih mesecih, na Pokljuki pa tudi v zimskih mesecih (izvajanje zimskih športov in obisk biatlonskega centra), ter v zgodnjih jesenskih mesecih (nabiranje gozdnih dobrin).
- Zgornjesavske doline: Najbolj obremenjena cesta je cesta v dolino Vrat. Možnosti uporabe javnega prevoza ni, kolesarjenje je zaradi gostega motornega prometa neprijetno in nevarno. Pred Aljaževim domom je parkirišče, kjer se pobira parkirnina. Dolini Krme in Kota sta prometno manj obremenjeni, parkirna mesta so neurejena.
- Vršiča: V času poletne turistične sezone je Vršič eno najbolj prometno obremenjenih območij v narodnem parku. Javni avtobusni prevoz je v poletnem obdobju vzpostavljen, vendar je premalo izkoriščen in zato nerentabilen. Na prelazu se pobira parkirnina, vendar parkirišče ne ustreza standardom.
- Mangartske in predelske ceste: Predelska cesta je za prebivalce Posočja zaradi rednega vzdrževanja pomembna prometna povezava. Ob cesti je urejenih nekaj manjših prostorov za parkiranje, ki so slabo označeni in neurejeni. Tako predelska kot mangartska cesta sta

državni cesti, slednja služi predvsem turistom in lastnikom zemljišč. Glede na podatke o številu vozil po mesecih, ki jih beleži Razvojna zadruga Mangrt, je največ obiska avgusta.

- Alpskih dolin in planin na primorski strani narodnega parka: Cestna infrastruktura v tem delu narodnega parka je v primerjavi z ostalimi območji najslabše razvita, enako velja tudi za javni prevoz, saj ga praktično ni. Ceste v dolino Lepene in Loške Koritnice ter na planino Kuhinja in Polog so v času poletne turistične sezone precej obremenjene z osebnim motornim prometom in zato nepriljubljene za kolesarje. Pripravlja se ureditev parkirišč na planinah Polog in Kuhinja. Glede na slabo stanje cest bi bila v poletnem času smiselna uvedba javnega prevoza.

V zračnem prostoru nad narodnim parkom poteka mednarodni letalski potniški promet, helikopterski promet za oskrbo in vzdrževanje visokogorskih planinskih postojank in meteorološke postaje na Kredarici. Na Rudnem polju je urejen helidrom za izvenletališko pristajanje, pri posameznih planinskih postojankah so zasilna vzletišča oz. pristajališča. Izvajajo se tudi turistično panoramski (aerotaxi) preleti (v neposredni bližini meje narodnega parka sta letalska kluba z letališčem Lesce in Bovec), aerosnemanja, promet z jadralnimi in ultralahkimi motornimi letali, baloni, zmaji in jadralnimi padali. Najbolj problematični so preleti turističnih letal – zaradi letenja nizko nad terenom, predvsem pa hrupa, obremenjujoče vpliva na doživljanje obiskovalcev, še posebej pa negativno vpliva (tudi ogroža) nekatere prostoživeče živalske vrste (ptice, zlasti ujede, ter gamse in kozoroge). Vzletna in pristajalna mesta za rekreativne oblike zračnih športov niso ustrezno urejena.

10.8 Komunalna infrastruktura

Javno vodovodno omrežje oskrbuje nekaj več kot polovico prebivalcev narodnega parka. Štiri zajetja, ki se nahajajo v narodnem parku, oskrbujejo tudi več kot 22.000 prebivalcev zunaj narodnega parka. Mikrobiološka in fizikalno-kemijska kakovost zajete vode je zelo dobra. Številna gospodinjstva v narodnem parku se še vedno oskrbujejo s pitno vodo iz lastnih zajetij, pri katerih je nivo varnosti pitne vode precej nižji, saj ni rednega nadzora nad kvaliteto pitne vode.

Po razpoložljivih podatkih javnih komunalnih podjetij so kanalizacijska omrežja zgrajena v šestih naseljih narodnega parka, zaključujejo pa se s štirimi malimi komunalnimi čistilnimi napravami, na katerih se izvaja sekundarno čiščenje. Na javno kanalizacijo je tako priključenih okrog 240 prebivalcev (10 %). V občinah Bovec, Kobarid in Tolmin s kanalizacijo v manjših naseljih upravljajo krajevne skupnosti. Iz objektov, ki niso priključeni na javno kanalizacijo, se odpadne vode odvajajo večinoma v greznice, ki pa so pretočne in so potencialni vir onesnaženja podzemne vode.

Poraba pitne vode in posledično količina odpadne vode se izrazito poveča v poletni turistični sezoni, še zlasti v turističnih naseljih, planinskih kočah, zavetiščih, kampih.

Odvoz komunalnih odpadkov je zagotovljen, vzpostavljenih je 9 ekoloških otokov. Deponije za odlaganje odpadkov so zunaj območja narodnega parka. Nekaj nelegalnih (»divjih«) odlagališč je še npr. ob kmetijah ali planinskih kočah.

10.9 Energetska infrastruktura

Oskrba z energijo v narodnem parku je zanesljiva in relativno kakovostna. Težave so le pri posameznih odjemalcih, kjer je manjša razpoložljiva moč transformatorskih postaj oziroma ob večji

oddaljenosti od transformatorskih postaj. V zadnjem desetletnem obdobju so bili obnovljeni ali novozgrajeni daljnovodi, ki so pripomogli k ustrežnejši oskrbi bolj oddaljenih poselitvenih jeder, torej zmanjševanju napetostnega nihanja ter zmanjševanju izpadov zaradi prekinitev napajanja ali preobremenitev v omrežju.

V narodnem parku proizvodnje energije, razen v manjšem obsegu izkoriščanja vodotokov, ni. Na vodotokih je 39 malih vodnih elektrarn s koncesijo. Raba ostalih vrst obnovljivih virov energije, ki so okoljsko in naravovarstveno sprejemljivejši ter lokalno dostopnejši (lesna biomasa, sončna in geotermalna energija, vetrna energija), je omejena in namenjena zgolj oskrbi posamičnih objektov.

Nekateri energetske objekti in naprave zaradi njihove umestitve v prostor predstavljajo motnjo, posamično pa tudi večje razvrednotenje v krajini. Med slednjimi je treba omeniti visokonapetostne daljnovode (s širokim varovalnim pasom) in male vodne elektrarne (cevovodi in zajetja malih vodnih elektrarn – HE Log, Možnica, Zadlaščica in Savica).

10.10 Telekomunikacijska infrastruktura

Opremljenost naselij s stacionarnim telefonskim omrežjem, širokopasovno tehnologijo in pokritostjo z radijskim in televizijskim signalom je v narodnem parku bistveno slabša kot v ostalih območjih v državi. Razlog je v reliefni razgibanosti območja ter v oddaljenosti, razpršenosti in težki dostopnosti poseljenih območij. Obstoječa omrežja so vezana le na strnjena naselja v dolinah.

Omrežje širokopasovne tehnologije je slabše razvejano, manjša je hitrost prenosa podatkov in informacij. Kar 16 od 37 naselij narodnega parka je opredeljenih kot bele lise, to je kot območja, kjer širokopasovni priključki niso možni. Naselja Bavšica, Kneške Ravne, Tolminske Ravne internetne povezave nimajo.

Tudi stanje na področju pokritosti z radijskim in televizijskim signalom je zaradi zaprtosti, odmaknjenosti in reliefnih ovir slabo.

10.11 Turizem in prostoračasne dejavnosti

Leta 2010 je bilo na območju PLS 175 turističnih namestitvenih objektov, od tega 104 hotelov oziroma podobnih objektov in 71 kampov s skupaj 24.920 ležišči. To je 21 % vseh ležišč v Sloveniji. Število turističnih prihodov v širše območje narodnega parka se je v obdobju 2000–2009 v povprečju povečalo za 32 %. Območje PLS je leta 2010 obiskalo 579.545 turistov (po statistiki je turist oseba, ki v kraju prenoči) oz. 19 % vseh turistov v Sloveniji, kar je v povprečju za 2,3 % več kot leta 2009. Leta 2010 je bilo ustvarjenih 1.606.398 nočitev, to je 18,7 % vseh nočitev v Sloveniji, kar je v primerjavi z letom 2009 3,3 % več. Turisti na območju narodnega parka povprečno bivajo 2–3 dni (leta 2010 povprečno 2,8 dni). Na območju PLS (vključno z Jesenicami) je bilo konec leta 2010 registriranih 3.619 poslovnih subjektov, od tega 443 v dejavnosti gostinstva in turizma. Na celotnem območju narodnega parka je bilo 11.241 zaposlenih v gospodarstvu, od tega v dejavnosti turizma in gostinstva 1.997 (18 %). V občinah Bohinj, Bled, Bovec, Gorje in Kranjska Gora je v dejavnosti gostinstva in turizma več kot 20 % vseh delovnih mest, pri poslovnih subjektih v Kranjski Gori celo 72 %.

Javni zavod razvija in vzdržuje potrebno parkovno infrastrukturo za učinkovito informiranje, ozaveščanje in usmerjanje obiskovalcev narodnega parka. Leta 2006 je bila izdelana strategija »Mreža informacijskih mest v TNP«, v kateri je parkovna infrastruktura razdeljena na parkovni

informatijski središči (Dom Trenta in Triglavska roža Bled), informacijske postaje (Pocarjeva domačija v Zg. Radovni, Slovenski planinski muzej v Mojstrani, Zelena hiša v Kobaridu) in informacijske točke na terenu in pri drugih gostiteljih (npr. osnovne šole), mobilno info točko in učne parkovne poti (v skupni dolžini 67 km). Poleg navedenega je javni zavod (samostojno in v sodelovanju z drugimi deležniki: npr. LTO, TD, KS, PD, ZGS) predvsem za obveščanje in usmerjanje obiskovalcev v prostoru namestil številne oznake, opozorila in usmerjevalne table. Skupaj je v prostoru nameščeno skoraj 500 različnih enot parkovne infrastrukture.

Ostala infrastruktura (rekreacijska središča npr. Vogel, Pokljuka z Rudnim poljem in Zatrnik, območje Bohinjskega jezera, planinske poti in koč, kolesarske, turistične, zgodovinske in tematske poti) ter usmerjevalne, izobraževalne in obveščevalne oznake drugih deležnikov v prostoru, predstavljajo podporni sistem številnim obiskovalcem narodnega parka.

Ključni razvojni problemi turizma in pristočasnih dejavnosti v narodnem parku so: neugodna demografska struktura in pomanjkanje ustreznih človeških virov v turizmu, izrazita sezonskost turizma in obiska (v mesecu juliju in avgustu obiše območje kar 38 % vseh turistov, od maja do septembra pa kar 70 %), marsikje še neustrezna infrastruktura (odsotnost kakovostne, varne in celoletne cestne povezave, premalo kolesarskih poti, širokopasovnega dostopa do svetovnega spleta nimajo vsa naselja, skromna ali motena je osnovna preskrba – vaške trgovine), neurejen promet in nerazvit javni prevoz, premajhna ozaveščenost ponudnikov in obiskovalcev o pomenu ohranjanja narave in kulturne dediščine, ni dovolj primerne interpretacije narave in kulturne dediščine, nepoznavanje dejanskega števila obiskovalcev.

Trendi trajnostnega razvoja turističnega povpraševanja, obiska in pristočasnih dejavnosti bodo vsekakor delovali v smeri povečanega turističnega povpraševanja in obiska narodnega parka. Pričakovati je naraščanje obiska tako v poletnem kot v zimskem času, širjenje dejavnosti iz »tradicionalnih« območij tudi na manj obiskana območja narodnega parka, pojavljanje novih oblik dejavnosti z novimi priložnostmi za razvoj obiska in turizma, vendar tudi z novimi grožnjami za naravo. Večji obisk in spremenjena pričakovanja turistov in obiskovalcev bodo zahtevala tudi spremembe turistične ponudbe, tako po obsegu še bolj pa po kakovosti. Izrazito večja pa bodo tudi pričakovanja turistov in obiskovalcev pri skrbi za varovanje okolja, narave in kulturne dediščine.

10.12 Planinstvo

Planinstvo je na območju Julijskih Alp tradicionalna aktivnost, ki je povezana tudi s prvim zavarovanjem narodnega parka. Množično obiskovanje gora v poletnem in zimskem času, turno smučanje v visokogorju, obiskovanje planinskih koč in povečevanje ponudbe novih dejavnosti dobiva vse večje razsežnosti in pomeni vedno večjo obremenitev naravnega okolja v narodnem parku. Razmah planinstva vpliva tudi na povečan promet v alpskih dolinah, na planinah in prelazih. Za gorski svet je značilno, da prihaja do zgoščenosti obiskovalcev v omejenem časovnem obdobju na relativno majhnem prostoru.

V narodnem parku je bilo leta 2012 37 planinskih koč z 2792 posteljami. Največ koč je na območju osrednjih Julijcev (»triglavske postojanke«) in ob Vršiški (Ruski) cesti. Koče se s pitno vodo oskrbujejo iz lastnih zajetij bližnjih izvirov, v veliki meri pa tudi s kapnico iz zbiralnikov. Količinska preskrba koč z vodo je večinoma dobra in stalna, le v petih kočah je ocenjena kot slaba, saj v sušnih obdobjih vode primanjkuje. Polovica koč je priključenih na javno elektroenergetsko omrežje (v dolinah in

sredogorju), v visokogorju pa zagotavljajo energijo s fotovoltaičnimi paneli, vetrnicami ter plinom in bencinskimi ali dizelskimi agregati. Velika večina koč se ogreva z drvni. Posamezne – predvsem dolinske – koče so opremljene s stacionarnim telefonskim omrežjem, sicer pa se večinoma uporablja brezžični (mobilni) telekomunikacijski sistem. Količina odplak je odvisna predvsem od zmogljivosti in udobja, ki ga v kočah ponujajo obiskovalcem. Posamezne koče so zmanjšale količino odpadnih voda s suhimi stranišči, varčno sanitarno opremo in večjo uporabo lastne posteljnine obiskovalcev. Šestnajst koč ima zgrajene male komunalne čistilne naprave, ostale pa imajo urejene pretočne greznice s ponikovalnico. Odpadke v kočah večinoma ločujejo, stiskajo in odvažajo v dolino. Pri posameznih postojankah so tudi deponije odpadkov, ponekod smeti sežigajo in kompostirajo. Način oskrbovanja je povezan z dostopnostjo koč. V visokogorju prevladujeta helikopterska oskrba (urejeno je bilo skupno vzletišče na Rudnem polju) in tovarne žičnice, v zadnjih treh letih se ponovno uvaja preizkušena nošnja s konji. Sredogorske in nižje ležeče koče oskrbujejo z avtomobili in traktorji po obstoječi mreži prometnic.

Za varno obiskovanje in doživljanje gora je v narodnem parku urejena mreža 826 km planinskih poti, od katerih je 43 km zahtevnih in 24 km zelo zahtevnih. Planinske poti prostovoljno vzdržuje 27 planinskih društev. Odseki poti so izpostavljeni hudourniški eroziji, poškodbam zaradi snežnih plazov, podorov, škodo pa povzročajo tudi planinci sami z uporabo bližnjic, z večjimi obremenitvami posameznih poti (npr. Lipanca – Debela peč; Rudno polje – Jezerce, Savica – Komna; Mangartsko sedlo zaradi sočasne rabe (spravilo lesa, jahanje, gorsko kolesarjenje). Za zagotavljanje varne hoje in ohranjanja narave bo potreben razmislek o prestavitvi katere od tras poti.

V zadnjih petnajstih letih ob skupnem prizadevanju Planinske zveza Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PZS), planinskih društev in javnega zavoda ni več zaslediti povečevanja prenočitvenih zmogljivosti, dizelske agregate se zamenjuje z drugimi energetske viri (fotovoltaika, vetrnice, plin), več je suhih stranišč, odpadki se odvažajo v dolino, umazana posteljnina se pere v dolini. PZS z različnimi akcijami tudi izobražuje, ozavešča in vzgaja svoje številno članstvo in ostale obiskovalce gora.

10.13 Poselitev

Poselitev v narodnem parku je redka in neenakomerna. Strnjena gručasta naselja so večinoma v alpskih ledeniških dolinah (dolina Soče ter Zgornja in Spodnja Bohinjska dolina), manj pogost je obcestni tip (Spodnji in Gorenji Log ter Strmec in Čadrg), razpršena poselitev v obliki razloženih naselij je prisotna na višjih prisojnih legah na planotah Pokljuke in Mežakle, na rečnih terasah, policah in v dnu krnic ter nad ozkimi in strmo vrezanimi dolinami. V zatrepih dolin, na vršajih vodotokov, na pomolih in višje ležečih terasah se je izoblikovala poselitev v obliki celkov, nekdanj povsem samooskrbnih samotnih kmetij. Za narodni park so značilna tradicionalna planšarska naselja s stanovi, hlevi in sirarnami na planinah ter prestaje. Nekatero planino so se preoblikovale v stalna naselja, v zadnjem obdobju se stanovi spreminjajo v počitniška bivališča.

Zaradi slabše dostopnosti, skromne opremljenosti z oskrbnimi, storitvenimi in družbenimi dejavnostmi ter pomanjkanja delovnih mest naselja v hribovitem svetu stagnirajo, prebivalci se selijo v osrednja naselja in lokalna središča. Večja naselja oziroma občinska središča so zunaj meja narodnega parka. Iz nekdanj povsem kmečkih naselij nastajajo turistična naselja (Ukanc, Ribčev Laz, Goreljek, Lepena in Strmec) s spremljajočo infrastrukturo (nastanitveni ter športni objekti in rekreacijske površine).

Na območju narodnega parka je več kot 600 počitniških enot. Problemi, ki jih tovrstna gradnja generira, so v stihijski in neracionalni rabi prostora, neustreznih gradbenih posegih, zahtevah za gradnjo gospodarske javne infrastrukture, konfliktih z ostalimi rabami, dvigu cen objektov (tudi gospodarskih) na nepremičninskem trgu, večji sezonski obremenitvi, spremenjeni vidni podobi naselij in planin ter marsikje tudi v izgubi identitete.

10.14 Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Območje narodnega parka je eno izmed območij z največjo potresno nevarnostjo v Sloveniji. Zaradi poplav so ogrožene doline Trenta, Lepena, Bavšica, Koritnica ter obala Bohinjskega jezera. Poletne suše že vplivajo na preskrbo s pitno vodo, na kmetijstvo (pomanjkanje vode na pašnih planinah) ter na večjo požarno ogroženost gozdov. Erozijska območja v narodnem parku so predvsem na hudourniških območjih. Podorna erozija, še posebej intenzivni dogodki (skalni podori) z veliko rušilno močjo in dosegom, je pogosta: npr. podori nad Zatolminom, na Osojnici, Javorščku, v Krnskem pogorju, v dolini Trente in Soče (nad Plajerjem in Fačerjem – pod Berebico), v stranskih dolinah Zadnjice, Vrsnika in Lepene, v dolini Bavšice, v steni Velikega Mangarta ter v dolini Pišnice. Največji obseg premaknjenih gmot se je zgodil leta 2000 na Bovškem s plazom Stovžje (2.500.000 m³). V narodnem parku so pogosti tudi snežni in zemeljski plazovi.

III. ANALITIČNA IZHODIŠČA ZA NAČRT UPRAVLJANJA

11 Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

Med ključnimi prednostmi narodnega parka sta ohranjeni narava in kulturna dediščina. Narodni park ima velik simbolni pomen in je prepoznaven, kar je prednost za trajnostni in sonaravni turizem ter blagovno znamko narodnega parka, za proizvodnjo ter trženje lokalnih produktov in storitev, ker prinaša nove možnosti za zaposlovanje. Prednost so tudi dolgoletne izkušnje javnega zavoda z upravljanjem narodnega parka, razvito znanje in dobre prakse. Javni zavod ima kot partner številne prednosti pri pridobivanju finančnih spodbud in razvojnih projektov.

Med ključnimi slabosti narodnega parka so nerazvite zaposlitve možnosti, negativni demografski trendi, nizke ekonomske zmožnosti prebivalstva in podjetij, visoke cene nepremičnin, prešibka vključenost lokalnih prebivalcev v upravljanje narodnega parka, neusklajeno delovanje vseh upravljavcev v narodnem parku.

Priložnosti se navezujejo predvsem na prepoznavnost narodnega parka in na razvoj oblik turizma, ki jih narodni park omogoča, torej trženje naravnih lepot/vrednot, kulturne in nesnovne dediščine ter tradicionalnih znanj. Pomembna priložnost se kaže v usmeritvi gospodarskih dejavnosti v okoljske tehnologije in varovanje ekosistemskih storitev ter v raziskovanje. Javni zavod naj bo platforma za sodelovanje in izmenjavo izkušenj s poudarkom na povezovanju in učenju iz dobrih praks ter učinkovitem izvajanju obstoječe zakonodaje.

Pomembne nevarnosti so poleg slabih ekonomskih razmer neustrezno prostorsko načrtovanje na ravni države, neustrezna prometna politika ter uvajanje nepreizkušenih kmetijskih tehnologij in procesov. Konkretna nevarnost je naraščanje masovnega turizma v sezonah in naraščanje števila dnevnih gostov. Negativni zunanji dejavniki pa so tudi pomanjkanje sodelovanja med različnimi ravni uprave, naraščanje administrativnih zahtev, zakonska prenormiranost in neusklajenost, neučinkovitost inšpekcijskih služb ter neučinkovito izvajanje zakonodaje na državni ravni.

12 Analiza pritiskov in groženj v narodnem parku

Ključni pritiski in grožnje na območju narodnega parka so:

- Gozdarstvo: sečnja in spravilo lesa, poškodovanje tal in sestojev zaradi neprimerne izvedbe gozdnih del, uničenje podrasti, vpliv na živali in onesnaževanje, vdor drugih rab v prostor zaradi odprtosti gozdov, erozijski procesi ob neprimerni gradnji, poslabšanje stanja nekaterih varstveno pomembnih vrst in habitatnih tipov.
- Poselitev (gradnje, ureditve): načrtovanje neustrezne namenske rabe prostora, širjenje poselitve na območja zunaj obstoječih naseljenih površin v nasprotju z morfološko strukturo naselbin in s prvini lokalne stavbne tipologije, kar posledično spreminja kulturno dediščino kot tudi krajinske in poselitvene vzorce, nezakonite gradnje predvsem enostavnih, nezahtevnih in manj zahtevnih objektov ali spreminjanje njihove namembnosti, neprimerno projektiranje in izvajanje gradenj.
- Posegi v vodni in obvodni prostor: onesnaževanje voda (površinskih in podzemnih), urejanje vodotokov, predvsem hudournikov, izkoriščanje vodne energije (male hidroelektrarne, žage, mlini ...), urejanje ter posegi zaradi turistično rekreativnih namenov (npr. čiščenje obrežne vegetacije zaradi "večje urejenosti" obale, preoblikovanje brežin, gradnja objektov in infrastrukturne ureditve za obiskovalce).
- Paša in košnja, kmetijstvo: intenziviranje pridelave, uporaba novih tehnologij pri izvajanju kmetijskih operacij, časovno, količinsko ali prostorsko neustrezno gnojenje kmetijskih površin in izvajanje gozdne ter nenadzorovane paše, izravnavanje drobnih geomorfoloških oblik – najbolj ogroženi so grbinasti travniki zaradi prehoda ročne na strojno košnjo, zaraščanje in postopno izgubljanje kmetijske krajine in spreminjanje značilnih krajinskih vzorcev zaradi opuščanja ekstenzivne kmetijske rabe na oddaljenih in slabše dostopnih delih narodnega parka, gradnja novih ali širitev obstoječih traktorskih oskrbnih poti.
- Vznemirjanje živali prostoživečih vrst: fotolov, hoja in rekreacija po brezpotjih in neoznačenih poteh, nabiranje gozdnih dobrin (zelišč, gozdnih sadežev in gob), nenadzorovana paša drobnice, sprehajalci s spuščeni psi in klataški psi, spremembe namembnosti objektov na osamljenih lokacijah, zračni promet, vožnja z motornimi sanmi in štirikolesniki ter uporaba pirotehničnih sredstev, upravljanje populacij divjadi z aktivnim izvajanjem ukrepov za ohranjanje populacij in vzdrževanja zelenega ravnovesja med divjadjo in okoljem, nezakonit ribolov in odvzem iz narave živali zavarovanih vrst, neprimerno krmljenje divjadi v zimskem času s strani lokalnega prebivalstva.
- Nabiranje gozdnih dobrin: vznemirjanje živali, uničevanje habitatov in ostalih živali in rastlin ter onesnaževanje zaradi množičnosti nekomercialnega nabiranja gozdnih dobrin (borovnice, maline, gobe ipd.) za lastno uporabo, ogrožanje rastlinskih vrst zaradi komercialnega nabiranja.
- Izkoriščanje mineralnih surovin: zasutje opuščanih peskokopov z raznovrstnim gradbenim materialom ter odpadki, neustrezni odvzemi plavin, ki vplivajo na stabilnost vodotokov, gospodarsko izkoriščanje rečnega proda ali neprimerno izvajanje vzdrževalnih del, zaradi katerih so ogrožena mnoga drstišča rib, napredovanje erozije in stanje meliščnega habitata zaradi izkoriščanja materiala izpod melišč.
- Turizem, rekreacijske dejavnosti in planinstvo: gradnja turistične infrastrukture (fizični posegi v prostoru), izvajanje dejavnosti (obremenitve in vplivi na okoljske sestavine), pojav novih oblik prostočasnih dejavnosti in povečevanje števila ljudi, ki jih izvajajo; hoja

obiskovalcev izven utrjenih in označenih poti ter povečan ali celo množičen obisk nekaterih predelov povzročata vznemirjanje živali in ogrožanje rastišč zavarovanih rastlinskih vrst, uničenje travne ruše, povečano zbitost in erozijo tal, onesnaženje tal, podtalja in voda, emisijo plinov, smradu, hrup, veliko količino odvrženih odpadkov. V poletni sezoni predstavlja veliko obremenitev okolja množičen obisk planinskih koč, med katerimi jih veliko še nima urejenih čistilnih naprav. Meje nosilne sposobnosti so na posameznih vplivnih območjih planinskih postojank (Kredarica, Krnska jezera, Triglavska jezera) in množično obiskanih planinskih ciljih presežene. Vse bolj priljubljene prostočasne dejavnosti, kot so turno smučanje, plezanje po zaledenelih slapovih, čolnarjenje, soteskanje in ostali vodni športi, jadrno padalstvo in gorsko kolesarjenje so zaznani pritiski na območju narodnega parka, ki povzročajo vznemirjanje živali in izgubo njihovih zatočišč ter lokalno poškodovanje ali celo uničenje vegetacije. Do velikih pritiskov prihaja tudi v večjih turistično-rekreacijskih središčih na Voglu, Pokljuki z Rudnim poljem, na Zatrniku in širšem območju Bohinjskega jezera. Na območju Rudnega polja in Pokljuke različne dejavnosti (športna tekmovanja, prireditve, rekreacijske dejavnosti v okviru novozgrajenega Športno rekreacijskega centra Pokljuka, povečana dostopnost, gospodarjenje z gozdovi, vojaško usposabljanje, planinstvo, helikopterska oskrba planinskih koč, nabiralništvo) in z njimi povezani posegi, dejavnosti in ravnanja moteče vplivajo na naravo (npr. promet, hrup, svetlobno onesnaževanje, zmanjševanje življenjskega prostora gozdnih kur in divjadi, vznemirjanje živali in motnje v migracijskih poteh, pri njihovem prehranjevanju in razmnoževanju, prisotni so konflikti med dejavnostmi – npr. planinstvo in kolesarstvo; gozdarstvo in rekreacija). Na območju Vogla so bile v preteklih desetletjih brez ustreznega celovitega načrtovalskega pristopa izvedene gradnje žičniške infrastrukture in širitve smučarskih prog, zgrajeni gostinski in počitniški objekti z nastanitvenimi zmogljivostmi z obsežnimi posegi v kraška tla in relief, površinski pokrov, vplivi na živalski svet. Ključni problemi območja so neustrezna oskrba z vodo, odsotnost kakršnekoli rešitve odvajanja in čiščenja odpadnih voda, promet ob obali južni obali Bohinjskega jezera in mirujoč promet ob spodnji postaji gondolske žičnice, nerešeno lastništvo ter posamezni konflikti med dejavnostmi. Poleg zimskega je območje Bohinjskega jezera s prometom (prometni režim s parkiranjem) in obiskom obremenjeno tudi v poletnih, še posebej kopalnih koncih tednov. Prisotni so pritiski za širitev stavbnih zemljišč in postavljanje sezonskih gostinskih objektov v obalnem pasu, na vodnih zemljiščih so postavljeni številni pomoli in privezi za plovila, neurejen pa je tudi plovni režim na jezeru. Območje Zatrnika je opuščeno rekreacijsko središče s propadajočimi žičniškimi napravami in spremljajočo infrastrukturo ter zaraščajočimi smučarskimi progami in posameznimi počitniškimi objekti (Klofutarica, objekti na spodnjem robu smučišča). V preteklih letih sta obratovali manjši smučišči z eno napravo. Posamezne površine so zaradi neustreznih ureditev izpostavljene erozijskemu, predvsem hudournišskemu delovanju.

- Odpadki: večja (divja) odlagališča, manjša lokalna odlagališča (npr. ob kmetijah ali planinskih kočah) ter razpršeni odpadki ob turističnih poteh in počivališčih.
- Invazivne tujerodne vrste: namerne naselitve, ki imajo uničujoče in nepovratne posledice za biotsko raznovrstnost, npr. ribe, ki so bile namerno naseljene v izolirana gorska jezera in vodotoke, naselitev nekaterih sesalcev, načrtno zasmrečevanje gozdnih planot. Z različnimi posegi so bile v narodni park nenamerno vnesene nekatere invazivne tujerodne rastline, ki se pojavljajo v nižinskih območjih na brežinah vodotokov in ob cestah, širijo pa se tudi v višje ležeče predele.

- Promet in prometna infrastruktura: promet, ki je posledica različnih (predvsem prostočasnih) dejavnosti povzroča vedno večje okoljske obremenitve. Zračni promet v obliki mednarodnega potniškega prometa, motornih zračnih plovil (športna motorna letala), helikopterskega prometa (vojska, policija, zasebniki), jadralnih letal in t.i. alternativnih zračnih plovil (jadralna padala, jadralni zmaji, baloni, ipd.) pogosto povzroča zakonsko prekoračenega hrupa ter vznemirjanje živali.
- Komunalna infrastruktura: iztekanje neustrezno očiščenih komunalnih voda v okolje, ki ima velik vpliv na stanje vodotokov, podtalnice in tal in poslabšuje življenjske pogoje vodnih živali. Neustrezno odvajanje odpadnih voda iz planinskih koč dodatno onesnažuje gorska jezera in podzemne vode. Vodovodni sistemi so na nekaterih območjih narodnega parka neustrezni in zastareli, zaradi poškodb se povečujejo vodne izgube.
- Energetska infrastruktura: trase vodov, ki zaradi izrazito linearnega poteka in zahtevanih varovalnih pasov predstavljajo motnjo v vidnem zaznavanju prostora, spreminjajo krajinski vzorec, vplivajo na omejitve same rabe znotraj koridorja. Za daljnovode so v manjšem obsegu značilni učinki električnih in magnetnih polj, katerih vplivi terjajo ustrezno previdnost. Male vodne elektrarne, ki imajo velik vpliv na struge in obrežja vodotokov. Energetska oskrba planinskih koč z uporabo agregatov (motorjev s pogonom na dizelsko gorivo ali bencin), ki obremenjuje okolje s hrupom, emisijami. Transport in skladiščenje goriva predstavlja potencialno nevarnost za izlitje v zemljo in vodonosnike. Pri objektih za izkoriščanje obnovljivih virov energije, kot sta voda, veter ali sonce, je vprašljiva zlasti njihova umestitev v prostor in učinki na okoljske sestavine.
- Telekomunikacije in javna razsvetljava: trase vodov zaradi izrazito linearnega poteka in zahtevanih varovalnih pasov spreminjajo rabo tal, krajinske vzorce in povzročajo motnje v vidni zaznavi. Vidno motnjo predstavljajo tudi bazne postaje mobilne telefonije in radiotelevizijskih oddajnikov, ki so postavljene na reliefno in vidno izpostavljenih lokacijah. Uporaba javne cestne razsvetljave, osvetljevanje objektov in prostora zunaj območij strnjene poselitve ter neustrezen način njene ureditve pomenijo svetlobno onesnaževanje okolja.
- Naravne nesreče: preoblikovanje reliefa, poškodbe tal in rastlinstva, spremenjene hidrološke in mikroklimatske razmere, spremembe krajine (opuščanje obdelave, zaraščanje) in razmestitev naselij, poškodbe ali celo porušitev objektov posebnega kulturnega pomena, nastanek reliefnih preprek za komunikacijo in promet.

Na območju narodnega parka so največji pritiski, ki ovirajo doseganje naravovarstvenih ciljev: vznemirjanje živali prostoživečih vrst zaradi obiskovanja, planinstvo, neustrezno ravnanje z odpadnimi vodami ter namerne naselitve rib. Visoko so ocenjeni tudi vplivi nekaterih naravnih procesov, ki se v zadnjem času zaradi podnebnih sprememb pojavljajo pogosteje. Grožnjo krajinski pestrosti in krajinskim vzorcem v prvem in drugem varstvenem območju predstavljata opuščanje kmetijske rabe in zaraščanje pašnih površin, v tretjem varstvenem območju pa neustrezno širjenje poselitve, gradnja infrastrukturnih vodov, intenzivno gospodarjenje z gozdovi in ureditve turistično rekreacijskih območij.

13 Analiza navzkrižij in sožitij

Najizrazitejša nasprotja med varovanjem narave in razvojnimi težnjami so:

- Kmetijske operacije: težnje po intenziviranju kmetijstva zahtevajo številne ureditve zemljišč, ki lahko bistveno spremenijo strukturo habitatov in življenjske prostore prostoživečih vrst ter krajinske vzorce.
- Ohranjanje in ustrezna raba vodnih virov: naraščanje potrebe po izkoriščanju vodnih virov za proizvodnjo električne energije (male hidroelektrarne), kar negativno vpliva na stanje vodnih ekosistemov, še posebej v času nizkih pretokov.
- Turistične dejavnosti in gradnja turistične infrastrukture: različne oblike vodenja turistov in ponudba rekreacijskih dejavnosti predstavlja pomemben vir zaslužka, vendar je treba dejavnosti zaradi vplivov na naravo načrtovati premišljeno, ob upoštevanju varstvenih usmeritev.

IV. UPRAVLJANJE NARODNEGA PARKA

14 Dolgoročni cilji, operativni cilji in naloge 2015–2024

V poglavju so opredeljeni cilji in naloge za celotno programsko obdobje. Sklop temelji na viziji narodnega parka za obdobje do leta 2030 (poglavje 2), ki ponazarja kratek opis idealnega prihodnjega stanja, opredeljenega na podlagi ciljev in namena narodnega parka v ZTNP-1 ter poglobljene analize stanja.

Načrt upravljanja določa pet upravljavskih področij: Ohranjanje narave (sklop A), Ohranjanje kulturne dediščine (sklop B), Ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj (sklop C), Obiskovanje in doživljanje (sklop D) ter Upravljavsko administrativne naloge (sklop E).

Upravljavski sklopi imajo strukturo po naslednjem hierarhičnem zaporedju: dolgoročni cilj – operativni cilji – naloge – aktivnosti. Dolgoročni cilji predstavljajo podrobnejšo, vsebinsko konkretizirano vizijo za posamezno področje. Vsako upravljavsko področje ima en dolgoročni cilj, ki je tako kot vizija določen za obdobje do leta 2030. Operativni cilji so konkretniji cilji, ki opisujejo stanje oziroma spremembe, ki jih želimo doseči v obdobju izvajanja tega načrta upravljanja, torej do leta 2024. Doseganje operativnih ciljev se izpolnjuje z nalogami.

Za vsako nalogo so navedeni: obdobje izvajanja, izvajalci, ki so nosilci (zapisani s krepkim tiskom) ali sodelujoči.

V stolpcu P je označena prioriteta, ki nakazuje vsebinsko nujnost izvedbe naloge. Oznake pomenijo: 1: prva prioriteta – izvedba naloge je nujna za doseganje zastavljenega cilja; 2: druga prioriteta – izvedba naloge pomembno prispeva k doseganju zastavljenega cilja, opustitev izvedbe pomeni, da cilj ne bo v celoti dosežen; 3: tretja prioriteta – naloga prispeva k doseganju zastavljenega cilja v manjši meri, zato jo izvedemo, če je na voljo dovolj finančnih in človeških virov.

V stolpcu Opombe so navedene vsebinsko povezane naloge in povezava na razvojne usmeritve iz 10. člena.

Za spremljanje izvajanja načrta upravljanja in doseganje dolgoročnih ciljev je bil izdelan nabor kazalnikov rezultatov in učinkov (poglavje VII. – 26). Kazalniki so določeni tako, da za njihovo merjenje ni potrebnih bistvenih dodatnih sredstev in časa, hkrati pa bodo dober pokazatelj učinkov izvedenih nalog.

Za izvajanje načrta upravljanja v obdobju 2015 – 2024 bo javni zavod namenil 22.194.739 EUR, od tega je proračunskih sredstev javnega zavoda (v nadaljnjem besedilu: PP) v višini 14.778.381 EUR, proračunskih programskih sredstev javnega zavoda (v nadaljnjem besedilu: PS) v višini 4.800.000 EUR, sredstev mednarodnih projektov (v nadaljnjem besedilu: MP) v višini 1.480.322 EUR, lastnih sredstev javnega zavoda (v nadaljnjem besedilu: LS) v višini 1.036.036 EUR in znanih sredstev drugih javnih virov 100.000 EUR (v nadaljnjem besedilu: DJV).

Za doseganje optimalnih rezultatov so izjemnega pomena še aktivnosti in sredstva, ki jih v območje narodnega parka usmerjajo druge javne institucije.

14.1 Upravljavsko področje: A. Ohranjanje narave

Dolgoročni cilj: Na območju narodnega parka se prednostno ohranjajo ekosistemi in naravni procesi, naravne vrednote, pestrost habitatov živalskih in rastlinskih vrst ter krajinske značilnosti. Prebivalci in obiskovalci narodnega parka z zavezanostjo vzdržnemu razvoju pomembno prispevajo k uresničevanju prednostnega cilja ustanovitve narodnega parka. Z uveljavljanjem predkupne pravice do nakupa zemljišč in neposrednim nadzorom se zagotavlja doslednejše varstvo narave.

Dobro poznavanje stanja varstveno pomembnih sestavin biotske raznovrstnosti je pogoj za doseganje dolgoročnega cilja, zlasti z ohranjanjem kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območij Natura 2000 v ugodnem stanju (predvsem z izvajanjem ukrepov veljavnega operativnega programa upravljanja z območji Natura 2000 opredeljenimi v načrtu upravljanja in letnih programih), z ohranjanjem ožjih zavarovanih območij in naravnih vrednot v ugodnem stanju, z ohranjanjem krajinske pestrosti ter značilnih krajinskih vzorcev in krajinskih gradnikov, s prilagajanjem gospodarjenja z gozdovi na površinah, pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti, z ohranjanjem dobrega stanja voda, z usmerjanjem drugih vrst rabe in dejavnosti, z učinkovitim neposrednim nadzorom v naravi, s celovitim upravljanjem z divjadjo ter s povečevanjem deleža zemljišč v državni lasti.

Za izvedbo vseh načrtovanih nalog na področju ohranjanja narave v obdobju 2015 – 2024 bo javni zavod namenil 8.024.721 EUR, od tega je PP v višini 5.797.962 EUR, PS v višini 1.740.000 EUR, MP v višini 430.031 EUR in LS v višini 56.728 EUR.

Operativni cilji, naloge in aktivnosti za upravljavsko področje: A. Ohranjanje narave so določeni v tabeli 3, finančno ovrednotenje nalog glede na vir financiranja je določeno v prilogi 18 tega načrta upravljanja, kazalniki in ciljne vrednosti za oceno učinkovitosti doseganja ciljev pa v tabeli 17 (1, 2, 3, 4.a, 4.b, 15, 18.a, 19.b, 19.c, 19.d, 20.a).

Tabela 3: Pregled operativnih ciljev in nalog za upravljavsko področje A. Ohranjanje narave.

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A1	Vzpostavitev kakovostnega monitoringa prostoživečih vrst in habitatnih tipov						
	Kakovostni podatki o razširjenosti in stanju vrst in habitatnih tipov ter ključnih pritiskih in grožnjah omogočajo določitev prednostnih varstvenih nalog, oblikovanje in izvajanje ustreznih nalog in spremljanje njihove učinkovitosti, s čimer se zagotavlja dolgoročno ohranjanje prostoživečih vrst in habitatnih tipov.						
A1.1	Redni monitoring prostoživečih vrst (gams, alpski kozorog, jelenjad, medved, volk, ris, muflon, divji petelin, rušavec, belka, svizec), celovita inventarizacija habitatnih tipov, lastnosti in kakovosti tal in prostoživečih vrst iz skupin ptic, plazilcev, dvoživk, rib, kačjih pastirjev, mahov, gliv, lišajev in prostoživečih vrst visokogorskih jezer ter za te skupine vzpostaviti redni monitoring stanja. V monitoring se vključi tudi spremljanje tujerodnih vrst in stanje gozdnih ekosistemov.	<ol style="list-style-type: none"> pregled vrst, ki so/bodo zajete z monitoringom javnega zavoda oziroma drugih nosilcev (državni monitoring, ZGS, ZZRS ...) poenotenje metodologij in priprava protokolov za izvedbo monitoringov izvedba kartiranja habitatnih tipov Monitoring kvalifikacijskih vrst Natura 2000 iz PUN vzpostavitev inventarizacije lastnosti in kakovosti tal izvedba inventarizacij za preostale varstveno pomembne vrste z zunanjimi sodelavci proučevanje zdravstvenega stanja živali in vplivov bolezni na populacije analiza podatkov in opredelitev potrebnih varstvenih nalog izvedba potrebnih varstvenih ukrepov 	stalna naloga	SKUPAJ 1.964.787 PP 1.092.005 PS 649.000 MP 211.398 LS 12.384 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2,3,4,6,8,9), ZRSVN (2,8), ZGS (2,4,8,9), izvajalci državnega monitoringa biotske raznovrstnosti (2,4,8), znanstvene in strokovne organizacije (2,4,5,6,7,8)	1	podlaga za nalogo A1.2 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A1.2	Do leta 2018 pripraviti Akcijski načrt za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku, prednostno za Natura 2000 vrste in habitatne tipe ter ostale ogrožene vrste in v obdobju 2019-2024 izvajati opredeljene varstvene naloge.	<ol style="list-style-type: none"> na podlagi analize podatkov iz inventarizacij in monitoringov biotske raznovrstnosti določitev varstvenih nalog Vključiti ukrepe za spremljanje in ohranjanje kvalifikacijskih vrst Natura 2000 po PUN pripraviti akcijski načrt za obdobje 2019-2024 izvajati predvidene naloge 	2015-2018 (1-3), 2019-2024 (4)	SKUPAJ 157.873 PP 84.873 PS 73.000 sektorska sredstva	JZ TNP(1-4), ZRSVN (1-3), znanstvene in strokovne organizacije (1), sektorji (2)	1	temelji na rezultatih naloge A1.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A1.3	Vzdrževati in vsebinsko dopolnjevati interne podatkovne zbirke javnega zavoda o biotski raznovrstnosti.	1. posodobitev in vzdrževanje interne podatkovne zbirke 2. pregled organizacij, ki upravljajo javne evidence o vrstah in habitatnih tipih 3. redna izmenjava podatkov za območje narodnega parka z upravljavci drugih javnih evidenc 4. poenotenje metodologije zbiranja podatkov in vzdrževanja evidenc	stalna naloga	SKUPAJ 126.659 PP 76.659 PS 50.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ZRSVN (3,4), upravljavci drugih javnih evidenc (3,4)	1	sorodni nalogi E3.1 in E5.7 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A1.4	Izvajanje skupne zakonodaje EU o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ter v letu 2016 pripraviti Akcijski načrt za njeno izvajanje.	1. priprava akcijskega načrta za izvedbo uredbe 2. izvajanje akcijskega načrta 3. za divjad in ribe vključitev ciljev in ukrepov v sektorske načrte	2015-2016 (1), od 2016 dalje (2), 2016-2024 (3)	SKUPAJ 202.899 PP 77.899 PS 90.000 MP 27.250 LS 7.750 sektorska sredstva	JZ TNP(1-3) , ZGS (3), znanstvene in strokovne institucije (1)	1	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A1.5	Zagotoviti pogoje za začasno ali trajno hrambo mrtvih živali ali rastlin ali njihovih delov neposredno pri upravljavcu narodnega parka.	1. priprava protokolov za pripravo in evidentiranje osebkov, prostora in načina hrambe 2. priprava prostora skladno s protokoli 3. vzpostavitev in izvajanje redne evidence shranjenih osebkov ter uporabe v izobraževalne namene	2018-2024	SKUPAJ 35.307 PP 30.307 PS 5.000	JZ TNP (1-3)	2	1. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A1.6	Spodbujati, usmerjati in podpirati znanstveno raziskovanje.	1. priprava nabora potrebnih raziskav za učinkovito varstvo in upravljanje narodnega parka in usmerjanje raziskovalcev/študentov na ta področja 2. spremljanje raziskav na območju narodnega parka in v okolici 3. izdajanje znanstvenega časopisa	stalna naloga	SKUPAJ 25.148 PP 25.148 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , znanstvene organizacije (1), univerze (1)	1	sorodna naloga E1.1, tam tudi predvideni stroški za publikacije 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A2	Ohranjanje naravnih vrednot in ožjih zavarovanih območij Na naravnih vrednotah in ožjih zavarovanih območjih v narodnem parku se s preprečevanjem negativnih človekovih vplivov ohranjajo njihovo stanje in lastnosti, s čimer se ohranja njihova izjemnost, dragocenost in redkost.						
A2.1	Spremljati stanje naravnih vrednot in ožjih zavarovanih območij v narodnem parku na podlagi usmeritev ZRSVN.	1. dogovor med javnim zavodom in ZRSVN o protokolu za spremljanje stanja naravnih vrednot in ožjih zavarovanih območij 2. seznanitev in usposabljanje popisovalcev 3. vzpostavitev redne izmenjave podatkov med javnim zavodom in ZRSVN	stalna naloga	SKUPAJ 18.494 PP 18.494 sektorska sredstva	ZRSVN (1-3), JZ TNP (1-3)	1	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A2.2	Do leta 2020 pregledati in oceniti stanje vseh naravnih vrednot (brez jam) in ožjih zavarovanih območij v narodnem parku in nato zagotoviti redno spremljanje stanja na najmanj 10 % naravnih vrednot in ožjih zavarovanih območij vsako leto.	1. terenski ogledi naravnih vrednot 2. poročila o stanju 3. priprava varstvenih nalog in vključitev v ustrezne načrte; pri nujnih nalogah takojšnje ukrepanje	do 2020 pregled vseh NV v narodnem parku, nato stalna naloga	SKUPAJ 166.693 PP 121.693 PS 45.000 sektorska sredstva	JZ TNP(1-3), ZRSVN (3) , druge strokovne organizacije (1,3)	1	temelji na rezultatih naloge A2.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A2.3	Pripravljati predloge za ZRSVN za določitev novih naravnih vrednot, vključno z območjema gozdnih rezervatov Grušnica in Pod Sopotom.	1. priprava predloga 2. vrednotenje in uskladitev predloga 3. priprava predloga dopolnitve pravilnika in sprejem spremembe pravilnika	stalna naloga	SKUPAJ 45.489 PP 45.489 sektorska sredstva	JZ TNP (1), MOP (3), ZRSVN (2), ZGS (OE Bled in OE Tolmin)	2	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A3	Ohranjanje travnišč Travišča nad gozdno mejo so prepuščena naravnim procesom, razen na v načrtu upravljanja določenih območjih planin, kjer se lahko izvaja ekstenzivna paša. Na travniščih pod gozdno mejo je z obujeno tradicionalno rabo zaustavljen trend zaraščanja ob dopuščanju zmernega povečevanja kmetijskih površin na nekdanjih kmetijskih območjih in spodbujanju ekološkega kmetijstva.						
A3.1	Opredeliti območja naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst, kjer naravni procesi, opuščanje dejavnosti ali pritiski dejavnosti zavirajo doseganje naravovarstvenih ciljev in zagotoviti ohranjanje teh območij s pogodbenim varstvom ali odkupom.	1. pregled naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst 2. opredelitev prednostnih območij za pogodbeno varstvo/odkup 3. izvajanje nalog pogodbenega varstva ali odkupa	stalna naloga	SKUPAJ 395.691 PP 125.691 PS 105.000 MP 138.750 LS 2.250 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ZRSVN (2), lastniki zemljišč (2,3), agrarne skupnosti (2,3)	1	navezava na nalogo A1.1 (monitoring) sorodni nalogi A10.1 in C1.2 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A3.2	Ob prekomernem zaraščanju rastišč varstveno pomembnih rastlinskih vrst zagotoviti pozno poletno košnjo vsaj vsako drugo leto.	1. vzpostaviti monitoring stanja rastlinskih vrst 2. po potrebi zagotoviti košnjo (neposredno ali s pogodbenim varstvom)	stalna naloga	SKUPAJ 116.518 PP 76.518 PS 25.000 MP 12.750 LS 2.250 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2) , tudi monitoring), ZRSVN (1), lastniki zemljišč (2), LD Soča (2)	2	sorodna naloga C1.2 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A3.3	Na območjih ključnih nahajališč rastlinskih vrst, ki so zanimive za nabiranje, izvesti analizo vplivov nabiranja in drugih dejavnosti na stanje teh vrst. Pripraviti predloge ukrepov aktivnega varstva ter jih vključiti v ustrezne sektorske načrte oziroma ugotovitve uporabiti v postopkih izdaje soglasij in drugih aktov javnega zavoda.	1. priprava seznama vrst, zanimivih za nabiranje 2. določitev območij rastišč z največjim pritiskom nabiranja 3. priprava metodologije za spremljanje vplivov nabiranja in vzpostavitev rednega monitoringa 4. prilagoditev usmeritev/pogojev za sprejemljivo izkoriščanje rastlin	2015-2016 (1,2), od 2016 (3,4)	SKUPAJ 99.981 PP 29.981 PS 70.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4) , strokovne organizacije (3,4)	2	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A3.4	Za območja planin, določena v načrtu upravljanja, določiti naravovarstveno sprejemljive pašne rede in ukrepe za preprečevanje paše v gozdu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. opredelitev naravovarstvenih meril za presojo sprejemljivosti paše 2. uskladitev pašnih redov z lastniki in uporabniki teh površin 3. določitev potrebnih nalog za omejitev paše v gozdu 	2015-2017	SKUPAJ 43.727 PP 43.727 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3), lastniki zemljišč (2), agrarne skupnosti (2), ZGS (3), ZRSVN (1,3), KGZS (2)	1	sorodni nalogi B2.3 in C1.5 11. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A4	Ohranjanje in sonaravno gospodarjenje z gozdovi						
	Gozdovi v prvem varstvenem območju ter v gozdnih in naravnih rezervatih so praviloma prepuščeni naravnim procesom. Drugod se nadaljuje s sonaravnim in mnogonamenskim upravljanjem z gozdovi, vse dejavnosti v gozdnem prostoru pa so časovno in izvedbeno prilagojene varstvu vrst in habitatnih tipov.						
A4.1	Na podlagi rezultatov monitoringov in inventarizacij določiti ključna območja za varstvo vrst in habitatnih tipov v gozdovih in, kjer je potrebno, zagotoviti prilagojeno rabo ali izključitev iz rabe z različnimi nalogami (ekocelice, gozdovi s posebnim namenom brez ali s prilagojenim ukrepanjem, gozdni rezervati, naravne vrednote, mirna območja, določena v tem načrtu upravljanja).	<ol style="list-style-type: none"> 1. preveritev stanja gozdov v upravljanju javnega zavoda 2. priprava Načrta vzpostavitve ekocelic (javni zavod), določitev ekocelic ali gozdov s posebnim namenom brez ali s prilagojenim ukrepanjem v gozdnogospodarskih načrtih 3. določitev in označitev ukrepov v naravi 4. priprava načrta spremljanja stanja biotske raznovrstnosti v vseh gozdovih in začetek izvajanja 	2015-2016 (1-2), 2017 (3), od 2018 dalje (4)	SKUPAJ 177.417 PP 117.417 PS 60.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4), MOP (2), SKZG (1-2), ZGS (2-4), ZRSVN (2-4), lastniki zemljišč (2,3)	1	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 3. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A4.2	Odkupiti ali zagotavljati odškodnine ali oprostitvev plačila davščin in pristojbin za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. določitev gozdov v zasebni lasti, kjer obstaja omejitev ali prepoved (1. varstveno območje, mirna območja) 2. priprava programa odkupa 3. priprava predloga najustrežnejših nalog za konkretna območja in dogovor z lastniki 4. izvedba usklajenih nalog 	stalna naloga	SKUPAJ 86.752 PP 31.752 PS 55.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4)(odkupi), MOP (3,4) (odškodnine), MF 3,4)(davki), ZGS (1-3), PLS (1-4)	1	sorodna naloga A10.1, kjer so tudi predvidena sredstva za odkupe 3. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A4.3	Ohranjati selitvene koridorje in ekosisteme za velike zveri, vzpostaviti mirna območja ter sprejeti in izvajati ukrepe za blažitev konfliktov med ljudmi in velikimi zvermi.	1. monitoring, promocija ukrepov za preprečevanje škode in konfliktov z velikimi zvermi 2. opredelitev območij paše drobnice in izvajanje izrednih ukrepov na velikih zvereh z odvzemanjem konfliktnih osebkov iz narave 3. nadzor in sankcioniranje nenadzorovane paše 4. ohranitev selitvenega koridorja velikih zveri Slovenija-Italija/Avstrija	stalna naloga	SKUPAJ 87.502 PP 65.502 PS 22.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2,3), MOP (4), ZGS (1,2), LD/LPN (1,2), ZRSVN (1), lastniki zemljišč in nepremičnin (1-3)	2	3. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A4.4	Izvesti analizo vplivov rekreativnega in komercialnega nabiranja gozdnih dobrin na ciljne vrste ter oblikovati predloge varstvenih nalog (časovna in prostorska opredelitev, količina in način nabiranja) in jih vključiti v ustrezne sektorske načrte oziroma ugotovitve uporabiti v postopkih izdaje soglasij in drugih aktov javnega zavoda.	1. priprava seznama vrst, zanimivih za nabiranje 2. določitev območij rastišč z največjim pritiskom nabiranja 3. priprava metodologije za spremljanje vplivov nabiranja in vzpostavitev rednega monitoringa 4. posodobitev usmeritev/pogojev za sprejemljivo izkoriščanje rastlin	2015-2017 (1,2), od 2018 (3,4)	SKUPAJ 84.054 PP 34.054 PS 50.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4) , MOP (4), ZGS (3,4), GIS (3)	2	3. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A4.5	V gozdovih narodnega parka nadgraditi trenutno izvajanje nacionalnega programa monitoringa gozdov in gozdnih ekosistemov s prilagoditvijo mreže vzorčnih ploskev in vsebin za spremljanje stanja biotske raznovrstnosti.	1. dopolnitev mreže stalnih vzorčnih ploskev 2. določitev in testiranje metodologije, določitev kazalnikov 3. celovito spremljanje stanja gozdov na območju narodnega parka 4. sodelovanje v postopkih načrtovanja (GGN, gozdnogojitveni načrti)	2015 (1), 2016 (2), od 2017 dalje stalna naloga	SKUPAJ 112.142 PP 82.165 MP 22.783 LS 7.194 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2,4) , GIS (1-3) , ZGS (1-3), ZRSVN (4), MOP (4)	1	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 3. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A4.6	Opredeliti in spremljati naravovarstveno sprejemljivo uporabo novih in obstoječih tehnologij sečnje in pravila lesa v gozdovih narodnega parka.	1. posodabljanje smernic ZGS 2. izobraževanje izvajalcev 3. določitev ranljivih območij	2016 -2017 (1,2) od 2018 dalje stalna naloga	SKUPAJ 16.698 PP 16.698 sektorska sredstva	ZGS (1-3) , JZ TNP (1-3), GG (2,3), lastniki zemljišč (2), ZRSVN (1,3)	1	3., 10. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A4.7	Določiti izhodišča glede nujnih varstvenih nalog, ki se lahko izjemoma izvedejo na območjih brez načrtovanega izkoriščanja gozdov z namenom ohranjanja in krepite varovalne vloge gozdov in zagotavljanja nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih.	1. določitev območij, kjer je izredno ukrepanje za vzdrževanje varovalne vloge gozdov nujno 2. priprava strokovnih izhodišč glede vrste, načina, obsega in trajanja ukrepov ter izgradnje nujno potrebne gozdne infrastrukture 3. sodelovanje javnega zavoda v postopku izdaje dovoljenja ministra za izredni poseg	stalna naloga	SKUPAJ 16.698 PP 16.698 sektorska sredstva	ZGS (1-3), JZ TNP (2,3), ZRSVN (2,3)	1	3. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A5	Ohranjanje dobrega stanja voda Za vse površinske in podzemne vode v narodnem parku je doseženo vsaj dobro stanje, varovani obvodni habitatni tipi in vrste se ohranjajo v dobrem ohranitvenem stanju.						
A5.1	V izbranih visokogorskih jezerih in drugih stoječih vodah izvesti ukrepe za odstranitev tujerodnih vrst rib in druge ukrepe za sanacijo ekološkega stanja ter zagotoviti redno spremljanje stanja in usmerjanje obiska.	1. izbor metod 2. izvedba odstranitve tujerodnih vrst 3. spremljanje stanja	2015-2016 (1), 2017-2019 (2), od 2020-2024 (3)	SKUPAJ 43.516 PP 43.516 sektorska sredstva	JZ TNP (1,3), MOP (1-3), strokovne organizacije (1-3)	2	sorodna naloga A1.4 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A5.2	Vzpostaviti evidenco kalov na območju narodnega parka, zagotoviti redno spremljanje stanja vrst v njih ter po potrebi izvesti ukrepe za ohranjanje obstoječih ali izgradnjo novih kalov.	1. vzpostavitev evidence kalov 2. pregled ničelnega stanja kalov (povezava z A1.1) 3. vzpostavitev trajnega spremljanja stanja (povezava z A1.1) 4. priprava smernic za obnovo starih/izgradnjo novih kalov in sodelovanje z izvajalci aktivnosti	2015-2016 (1, 2), od 2017 dalje (3,4)	SKUPAJ 31.625 PP 31.625 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4), KGZS (4), agrarne skupnosti (4), strokovne organizacije (2-4)	2	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 11. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A5.3	Inventarizirati vodne vire na območju narodnega parka in ovrednotiti njihov ekonomski pomen v nacionalnem merilu.	1. prostorska določitev vodnih virov in njihovega stanja 2. vrednotenje vodnih virov v smislu ekosistemskih storitev	2019-2024	SKUPAJ 44.582 PP 19.582 PS 25.000 sektorska sredstva	IzVRS (1,2), zunanji izvajalci (1,2), JZ TNP (2)	3	sorodna naloga C4.2 2. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A5.4	Evidentirati in ovrednotiti vire onesnaževanja ter predlagati in/ali izvesti ukrepe za sanacijo.	1. prostorska določitev onesnaževalcev 2. priprava ukrepov sanacije in uskladitev s pristojnimi sektorji 3. iskanje rešitev za ustrezno odlaganje sirotke na planinah 4. evidentiranje in sanacija divjih odlagališč odpadkov	stalna naloga	SKUPAJ 44.312 PP 44.312 sektorska sredstva	ARSO (1,2,4) , ZRSVN (2-4), JZ TNP (1,3,4), druge strokovne organizacije (2,3), komunalna podjetja (4)	2	2. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A5.5	Mrežo merilnih mest za fizikalni, kemijski, biološki in količinski monitoring površinskih in podzemnih voda razširiti na nova merilna mesta, ki bo omogočal celovito sliko o stanju voda na območju narodnega parka.	1. oblikovanje predlogov za nova merilna mesta 2. izvajanje monitoringa, poročanje 3. priprava in izvedba ustreznih ukrepov	stalna naloga	SKUPAJ 49.288 PP 24.288 PS 25.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1,3), ARSO (2,3) , strokovne organizacije (2), ZRSVN (3)	2	2. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A5.6	Območja alpskih rek in obrežne lesne vegetacije prepustiti naravnim procesom ter zagotoviti redno spremljanje stanja, pri nameravanem odvzemu naplavin pa sodelovati pri določitvi sprejemljivih območij, načina in obsega odvzema.	1. oblikovanje strokovnega predloga izključitve območij iz rabe 2. določitev meril za izkoriščanje plavin 3. vzpostavitev in izvajanje rednega monitoringa in nadzora pristojnih služb	stalna naloga	SKUPAJ 33.396 PP 33.396 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ARSO (2), IzVRS (1-3), IRSOP (3)	3	2. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A6	Prepustitev barij naravnim procesom Območja visokih, prehodnih in nizkih barij ter močvirij so prepuščena naravnim procesom, pri vseh dejavnostih in posegih na barij ter močvirijih in vplivnih območjih pa se prednostno upošteva njihovo varovanje.						
A6.1	Inventarizirati vse barjanske in močvirne površine na območju narodnega parka in zagotoviti dolgoročno spremljanje stanja.	1. izvedba popisov, ovrednotenje naravovarstvene pomembnosti, opredelitev pritiskov in groženj 2. vzpostavitev in izvajanje rednega monitoringa na 3-5 let	stalna naloga	SKUPAJ 90.941 PP 90.941 sektorska sredstva	JZTNP (1,2) , ZRSVN (1), ZGS (1)	2	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A6.2	Na najbolj ranljivih delih barij omejiti ter prilagoditi vse posege in dejavnosti.	1. ocena ogroženosti barij na podlagi podatkov ukrepa A6.1 2. priprava strokovnega predloga omejitve dostopa 3. sprejem predpisa skladno z ZTNP-1 4. postavitve oznak v naravi, ki obveščajo o predpisanih omejitvah 5. urediti poti za usmerjanje obiska (Goreljek).	2015-2016 (1,2), 2017 (3), 2018 (4)	SKUPAJ 37.090 PP 37.090 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2, 4), MOP (3), ZRSVN (4)	1	sorodni nalogi D3.2 in D3.3 11. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A6.3	Zimsko upravljanje in vzdrževanje odsekov javnih cest na vplivnih območjih visokih in nizkih barij prilagoditi tako, da bo zagotovljeno ustrezno kemijsko in ekološko stanje (omejitev uporabe posipne soli, uporaba posipnega peska nekarbonatnega izvora, odvoz odpluženega snega z vplivnega območja).	1. izvedba analize vplivov vzdrževanja cest na visoka in nizka barja 2. oblikovanje predlogov omilitvenih ukrepov 3. uskladitev omilitvenih ukrepov z upravljavci cest in začetek izvajanja	2015-2017 (1,2), nato stalna naloga	SKUPAJ 18.975 PP 18.975 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , upravljavci cest (3)	2	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A6.4	Preučiti vpliv obstoječega načina odvodnjavanja z javnih cest na vplivnih območjih visokih in nizkih barij na varovane habitatne tipe ter, če je potrebno, pripraviti predlog sprememb in tehničnih rešitev in ga uskladiti s pristojnimi službami.	1. izvedba analize vplivov odvodnjavanja cest na visoka in nizka barja 2. oblikovanje predlogov omilitvenih ukrepov in uskladitev s pristojnimi službami, če je to potrebno	2015-2017 (1), 2018-2020 (2)	SKUPAJ 12.780 PP 7.780 PS 5.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , upravljavci cest (3)	2	2. in 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A7	Ohranjanje jam, melišč in skalovij Jame, melišča, skalne stene in skalovja so prepuščena naravnim procesom, vse dejavnosti in posegi na teh območjih pa prednostno upoštevajo njihovo varovanje. Za kvalifikacijske gozdne habitatne tipe območja Natura 2000 so pri določanju aktivnosti upoštevani ukrepi iz PUN.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A7.1	Na podlagi rezultatov monitoringov, inventarizacij in vrednotenij vpliva rabe določiti ključna območja melišč, skalnatih pobočij in apnenčastih podov na območju narodnega parka za varstvo vrst in habitatnih tipov in, kjer je potrebno, izvajati potrebne varstvene ukrepe ali jih vključiti v ustrezne sektorske načrte oziroma ugotovitve uporabiti v postopkih izdaje soglasij in drugih aktov javnega zavoda.	<ol style="list-style-type: none"> 1. opredelitev naravovarstveno pomembnih območij, ki so predmet trenutne rabe, in ovrednotiti škodljive vplive 2. z deležniki uskladitev predloga omejitve ali izključitve rabe ter uveljavitev v praksi 3. vzpostavitev obdobjnega spremljanja stanja (5-10 let) 	stalna naloga	SKUPAJ 83.901 PP 65.901 MP 17.100 LS 900 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , PZS (2), upravljavci/lastniki poti, smučišč (2), lastniki/najemniki zemljišč (2)	2	podlaga so tudi rezultati naloge A1.1, sorodni nalogi D3.2 in D3.3 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A7.2	Jamskemu živemu svetu časovno prilagoditi raziskovanje in spremljanje stanja jam ter izvajanja jamarstva in ogledovanja jam na območju narodnega parka in na delih posebnih varstvenih območij zunaj njega.	<ol style="list-style-type: none"> 1. oblikovanje režimov varstva in varstvenih ukrepov za jame, ki so predmet kakršnekoli oblike rabe 	stalna naloga	SKUPAJ 39.359 PP 39.359 sektorska sredstva	JZ TNP (1) , MOP (1), JZS (1), jamarska društva (1)	2	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A8	Ohranjanje območij Natura 2000 zunaj narodnega parka Z ukrepi varstva in izvajanjem naravovarstvenih nalog, je zagotovljeno tudi varstvo delov posebnih varstvenih območij, ki segajo zunaj narodnega parka.						
A8.1	Zagotoviti inventarizacijo in monitoring varstveno pomembnih prostoživečih vrst in habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na posebnih varstvenih območjih, ki segajo zunaj območje narodnega parka.	<ol style="list-style-type: none"> 1. pregled vrst, ki so predmet inventarizacije in monitoringa javnega zavoda 2. kartiranje in vrednotenje habitatnih tipov 3. izvedba inventarizacij varstveno pomembnih vrst 4. spremljanje stanja populacij in habitatnih tipov 5. analiza podatkov in opredelitev potrebnih varstvenih ukrepov 	stalna naloga	SKUPAJ 43.850 PP 43.850 sektorska sredstva	JZ TNP (1-5) , ZRSVN (5), ZGS (3-5), izvajalci državnega monitoringa biotske raznovrstnosti (3-5), znanstvene in strokovne iorganizacije (3-5)	2	stroški za monitoring predvideni v nalogi A1.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A8.2	Opredeliti območja varstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst, kjer naravni procesi, opuščanje dejavnosti ali pritiski dejavnosti zavirajo doseganje naravovarstvenih ciljev in zagotoviti ohranjanje teh območij s pogodbenim varstvom ali skrbništvom.	<ol style="list-style-type: none"> pregled varstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst opredelitev prednostnih območij za pogodbeno varstvo/skrbništvo izvajanje ukrepov pogodbenega varstva ali skrbništva 	stalna naloga	SKUPAJ 10.303 PP 10.303 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ZRSVN (2), lastniki zemljišč (3), agrarne skupnosti (3)	2	temelji na rezultatih naloge A8.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A8.3	Na ključnih območjih za varstvo vrst in habitatnih tipov zagotoviti prilagojeno ali omejeno rabo.	<ol style="list-style-type: none"> vključevanje ukrepov varstva v sektorske načrte usklajevanje prilagojene rabe prostora z upravljavci / lastniki zemljišč 	stalna naloga	SKUPAJ 18.617 PP 18.617 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2) , lastniki zemljišč (2), agrarne skupnosti (2), ZGS (1,2), ZRSVN (1), KGZS (1,2)	2	temelji na rezultatih naloge A8.1, sorodna nalogi E4.1 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A9	<u>Ohranjanje krajinske pestrosti ter značilnih krajinskih vzorcev in krajinskih gradnikov</u> Ohranjena krajina zagotavlja ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter identitete narodnega parka.						
A9.1	Zagotoviti ohranjanje in vzdrževanje krajinske pestrosti, značilnih krajinskih gradnikov in značilnih krajinskih vzorcev	<ol style="list-style-type: none"> določitev značilnosti krajine in krajinske pestrosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti priprava krajinske tipologije pravila ravnanja, povezana z varstvom krajinske pestrosti v narodnem parku 	2015-2016	SKUPAJ 34.360 PP 30.360 PS 4.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , MOP (2), ZRSVN (1,3) ZVKDS (2,3)	1	sorodni nalogi A3 in E4.2 11. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A9.2	Določiti ključna območja krajinske pestrosti in zagotoviti njihovo ohranjanje	1. določitev ključnih območij krajinske pestrosti 2. zagotoviti njihovo zavarovanje kot krajinske vrednote določitev smernic za ohranjanje biotske raznovrstnosti v krajini 3. določitev smernic za ohranjanje biotske raznovrstnosti v krajini	2018-2024	SKUPAJ 12.650 PP 12.650 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ZRSVN (3), ZVKDS (3)	2	11. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A9.3	Spremljanje stanja	1. določitev metodologije za spremljanje krajinskih vzorcev, krajinskih gradnikov 2. inventarizacija krajinskih gradnikov 3. določitev ključnih območij za spremljanje	od 2016 stalna naloga	SKUPAJ 5.693 PP 5.693 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , ZRSVN (1,3), ZVKDS (1,3)	2	sorodni nalogi A2.3 in B3 11., 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A10	<u>Uveljavljanje predkupne pravice države</u> Z izvajanjem predkupne pravice države do nakupa nepremičnin v narodnem parku se zagotavlja ohranjanje naravnih, kulturnih in krajinskih vrednot						
A10.1	Uveljavljati predkupno pravico države glede na določila ZTNP-1, skladno s prioritetai.	1. zagotoviti sredstva za izvedbo odkupov 2. izvajanje odkupov 3. vodenje evidenc 4. sodelovanje s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov pri odkupih	stalna naloga	SKUPAJ 394.742 PP 45.742 PS 349.000	JZ TNP (1-4)	1	sorodni nalogi A3.1 in A4.2 11., 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
A11	<u>Učinkovit neposredni nadzor v naravi</u> Zagotavlja se neposredni nadzor v naravi nad izvajanjem določb ZTNP-1 in predpisov, ki urejajo ohranjanje narave.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A11.1	Izvajati neposredni nadzor v narodnem parku, opozarjati na kršitve, določanje rokov za odpravo nepravilnosti in uvedba ter odločanje v postopkih o prekrških	<ol style="list-style-type: none"> 1. zagotoviti optimalne pogoje dela za izvajanje NNS v narodnem parku (oprema, uniforma ipd.) 2. neposredno spremljanje stanja zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst, Natura 2000 območij, ožjih zavarovanih območij, naravnih vrednot, EPO 3. nadzor nad izvajanjem ZTNP-1 in varstvenih režimov 4. usklajevanje nalog neposrednega nadzora v narodnem parku in sodelovanje z drugimi prekrškovnimi organi 5. začeti postopek o prekrških po uradni dolžnosti oziroma na pisni predlog drugega prekrškovnega organa 6. pridobivanje in posredovanje podatkov ter vodenje evidenc in poročanje za potrebe nalog, ki jih izvaja JZ kot prekrškovni organ 7. odločanje o prekrških (hitri postopek, zahteve za sodno varstvo...) 8. posredovanje v odločanje pristojnemu sodišču (zahteve za sodno varstvo, mladoletniki, ocena da so podani pogoji za izrek stranske sankcije...) 9. predlagati pristojnemu prekrškovnemu organu ukrepanje in posredovanje materialnih dokazov in izjav 10. pri nadzoru izvrševanje določb, ki urejajo ohranjanje narave zaseči vozilo na motorni pogon ali predmete, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so z njim nastali. 11. vodenje in odločanje v upravnih postopkih, ki se nanašajo na izvršbe s prisilitvijo 12. sodelovanje pri ugotavljanju škodljivosti ravnanj, posegov in dejavnosti s pristojnimi 	stalna naloga	SKUPAJ 2.158.540 PP 2.128.540 PS 30.000	JZ TNP (1-12)	1	sorodna naloga B2.6 11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
		službami					
A12	Upravljanje Lovišča s posebnim namenom Triglav in izvajanje lovskočuvajske službe						
	Z upravljanjem lovišča s posebnim namenom Triglav in izvajanjem lovskočuvajske službe v tem lovišču se zagotavlja ohranjanje in varstvo divjadi kot naravnega bogastva ter trajnostno upravljanje z divjadjo.						
A12.1	Upravljanje LPN Triglav z namenom varovati in upravljati prostoživeče živalske vrste, izvajati druge naloge skladno z ZTNP-1 in Zakonom o divjadi in lovstvu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priprava Letnega načrta LPN Triglav in Internega načrta LPN Triglav 2. Obdelava in priprava podatkov o upravljanju LPN Triglav 3. Koordinacija in izvedba raziskav na področju prostoživečih živalskih vrst 4. Sodelovanje pri pripravi lovskoupravljaljskih načrtov 5. spremljanje vplivov obiskovalcev na prostoživeče divje živali ter posledično zagotoviti mirna območja za te živalske vrste-ekocelice 	stalna naloga	SKUPAJ 472.149 PP 472.149	JZ TNP (1-5)	1	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev, izvajanje 56. člena)
A12.2	Izvajati vsebine letnega načrta LPN Triglav v varstvenih okoliših oziroma oddelkih s ciljem trajnostne rabe naravnih virov.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izvajanje lovskočuvajske službe v LPN Triglav 2. Zbiranje podatkov v LPN Triglav (monitoring divjadi) 3. Izvajanje varstvenih ukrepov v prvem varstvenem območju na podlagi predpisov (ZTNP-1, ZDLOV, Zakon o zaščiti živali ...) in usklajenih meril 4. Izvajanje biomeliorativnih in biotehniških del 5. Izvajanje lova (odvzem) 6. Lovska kinologija 	stalna naloga	SKUPAJ 363.525 PP 360.525 PS 3.000	JZ TNP (1-6)	1	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

14.2 Upravljavsko področje: B. Ohranjanje kulturne dediščine

Dolgoročni cilj: Ohranjanje kulturne dediščine je pomemben del identitete in prepoznavnosti območja narodnega parka. Nosilci kulturne dediščine so ozaveščeni o njenem pomenu in tudi s pomočjo spodbud aktivno sodelujejo pri njenem ohranjanju. Z usklajevanjem razvojnih in varstvenih interesov se zagotovi skladna namenska raba prostora, ki omogoča ohranjanje kulturne krajine.

Dolgoročni cilj se prednostno dosega z dobrim poznavanjem in spremljanjem stanja posameznih zvrsti nepremične, premične in žive kulturne dediščine, s krepitvijo prepoznavnosti z izobraževalnimi in ozaveščevalnimi aktivnostmi, z vključevanjem varstva kulturne dediščine v prostorske akte (zagotovitev celovitosti prostorskega načrtovanja, ohranjanje skladne rabe podeželja, upoštevanje naselbinskih vzorcev in prostorske identitete) in različne razvojne programe (trajnostni turizem), z vsestranskim sodelovanjem z Ministrstvom za kulturo in Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter izobraževalnimi ustanovami, muzejskimi inštitucijami, strokovnimi društvi, lastniki zbirk in nosilci tradicionalnih znanj, z usmerjanjem in svetovanjem pri ohranjanju in spoštovanju stavbnega izročila (npr. pomoč pri kandidiranju na razpise, vzpostavitev varstvenega sklada, primeri dobrih praks, priročnik z vodili ravnanj), z ohranitvijo živih planin in pašnih objektov, z zagotavljanjem pogojev za ohranjanje in obnavljanje kulturnih spomenikov in objektov nepremične kulturne dediščine ter za vzdrževanje dediščinske kulturne krajine, z ohranjanjem predmetov in zbirk premične kulturne dediščine (tudi v zasebni lasti), s spodbujanjem prenosa tradicionalnih znanj (tečaji, delavnice, prireditve) in s (so)organizacijo kulturnih prireditev in razstav.

Za izvedbo vseh načrtovanih nalog na področju ohranjanja kulturne dediščine v obdobju 2015 – 2024 bo javni zavod namenil 1.746.596 EUR, od tega je PP v višini 655.596 EUR, PS v višini 916.00 EUR, MP v višini 144.750 EUR in LS v višini 30.250 EUR.

Operativni cilji, naloge in aktivnosti za upravljavsko področje: B. Ohranjanje kulturne dediščine so določeni v tabeli 4, finančno ovrednotenje nalog glede na vir financiranja je določeno v prilogi 18 tega načrta upravljanja, kazalniki in ciljne vrednosti za oceno učinkovitosti doseganja ciljev pa v tabeli 17 (4.c, 5, 6, 15, 16.b, 17.a, 18.b, 19.b, 19.d).

Tabela 4: Pregled operativnih ciljev in nalog za upravljavsko področje B. Ohranjanje kulturne dediščine.

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
B1	Ozaveščanje o kulturni dediščini Splošna javnost, še posebej lastniki in upravljavci kulturne dediščine, je seznanjena s pomenom ohranjanja kulturne dediščine in je naklonjena njenemu varovanju, ohranjanju in predstavljanju.						
B1.1	Evidentirati, raziskovati, dokumentirati, predstavljati in vrednotiti vse tipe kulturne dediščine ter zagotoviti usklajeno spremljanje stanja po dogovorjeni metodologiji in posodabljanje evidenc.	1. zbiranje podatkov o kulturni dediščini in njenih nosilcih 2. sodelovanje pri posodabljanju evidenc in pripravi predlogov za vpise novih enot 3. spremljanje stanja kulturne dediščine na terenu 4. ugotavljanje stanje zbirk PKD na terenu (muzeji, zasebne zbirke, galerije, cerkve in župnišča)	vzpostavitev do 2016, nato stalna naloga	SKUPAJ 98.291 PP 98.291 sektorska sredstva	MK s strokovnimi institucijami (1-4), ZVKDS (1-3), JZ TNP (1-3), PLS (1), raziskovalne ustanove (1,3,4), zainteresirana javnost (1), NVO (1), pristojne muzejske institucije (4), lastniki zasebnih zbirk (4)	1	12. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B1.2	Okrepiti prepoznavnost, simbolni pomen in identiteto ustvarjenih kakovosti narodnega parka in njegovih posameznih delov pri prebivalcih in obiskovalcih.	1. promocija 2. sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami	2016-2024	SKUPAJ 13.193 PP 13.193 sektorska sredstva	MK (1,2), JZ TNP (1,2), ZVKDS (1-2), nosilci tradicionalnih znanj (2), izobraževalne institucije (2)	2	12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B2	Ohranjanje nepremične kulturne dediščine Ohranjena nepremična kulturna dediščina je v dobrem stanju, stanje ogrožene kulturne dediščine pa je vsaj enako ali izboljšano z ukrepi vzdrževanja in obnove.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
B2.1	Usmerjati upravljavce, lastnike, investitorje in projektante pri gradnjah prednostno k prenovi obstoječega stavbnega fonda oz. nadomestni gradnji objektov, pri vseh gradnjah pa h gradnji skladni z lokalno značilno stavbno tipologijo , spodbujati k ohranjanju tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv ter dopustiti uvajanje novih gradiv in tehnologij, ki so skladne s tipološkimi stavbnimi značilnostmi.	<ol style="list-style-type: none"> izobraževanje in svetovanje investitorjemv vključevanje stavbne tipologije (naloge E4.2) v predpise in strokovne podlage, še posebej v smernice k prostorskim aktom izvedba promocijskih dejavnosti, ki še posebej izpostavljajo lokalno stavbno izročilo in lokalne mojstre, ki poznajo stare stavbne tehnike (delavnice) certificiranje kakovosti in programi izobraževanja 	stalna naloga	SKUPAJ 243.075 PP 227.700 PS 15.375 sektorska sredstva	izobraževalne institucije (4) , razvojne agencije (2,3), JZ TNP (1-3) , MOP (2), MK (2), ZVKDS (1-4) , PLS (3), lokalni obrtniki (3), NVO (3)	1	sorodni nalogi E4.2 in C2.2 4., 10., 12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B2.2	Znotraj "Varstvenega sklada" javnega zavoda vzpostaviti sklad za sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine. Pri pridobivanju finančnih sredstev iz drugih sektorskih programov pa svetovati lastnikom in upravljavcem kulturne dediščine pri premagovanju birokratskih ovir.	<ol style="list-style-type: none"> priprava pravil sklada (pri vrednotenju naj se upoštevata funkcija in poseg) in dodeljevanje spodbud objava razpisa 1x letno individualno svetovanje upravljavcem kulturne dediščine Pomoč pri pripravi na razpise 	(1) vzpostavitev do leta 2017, stalna naloga	SKUPAJ 850.600 PP 18.975 PS 831.625 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , MK (1,4) , ZVKDS (1,3,4) , MOP (1) , PLS (4), zainteresirana javnost (3), razvojne agencije (4), NVO	2	sorodni nalogi C2.2. in E4.3 12. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B2.3	Ohranjati obstoječe kakovosti planin(umestitev v prostor, tipologija objektov, posebna struktura ...), naselij (strnjena vaška jedra) in posameznih grajenih ambientov in dominant.	<ol style="list-style-type: none"> vrednotenje planin osveščanje sodelovanje pri pripravi konservatorskega načrta za prenavo 	stalna naloga	SKUPAJ 66.250 PP 61.250 MP 4.250 LS 750 sektorska sredstva	ZVKDS (1-3) , JZ TNP (1,2), MOP (1), MKGP (1,3), KGZS (2), PLS (2,3), agrarne skupnosti (2,3)	1	sorodni nalogi A3.4 in C1.5 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
B2.4	Spodbujati, da se evidentirane enote nepremične kulturne dediščine v narodnem parku na državni ali lokalni ravni razglasi za kulturne spomenike in zagotovi pogoje za njihovo ohranjanje ter urediti in predstavljati nepremično kulturno dediščino (npr. arheološka najdišča, fužine, ostaline 1. svetovne vojne, stogovi).	<ol style="list-style-type: none"> 1. priprava strokovnih podlag za razglasitev in posredovanje pristojnim lokalnim oz. državnim organom 2. sprejem predpisov 3. ozaveščanje lastnikov in drugih ciljnih skupin 4. Izvedba del za ureditev NKD 5. promocija in tematska vodenja 	stalna naloga (4., 5., 6.) 2015-2019	SKUPAJ 33.150 PP 12.650 PS 20.500 sektorska sredstva	ZVKDS(1,3,4,5), MK (2), PLS (2), JZ TNP (3,5) , lastniki in upravljavci enot kulturne dediščine (4), muzeji (3,4)	2	12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B2.5	Zagotoviti sredstva za obnovo najpomembnejših objektov nepremične kulturne dediščine v narodnem parku (npr. ambient cerkve sv. Janeza Krstnika v Ribčevem Lazu) in za izvajanje predkupne pravice države ali občine za odkup ogroženih oz. izjemnih spomenikov nepremične kulturne dediščine, ki so v zasebni lasti.	<ol style="list-style-type: none"> 1. zagotavljanje proračunskih sredstev, donacij, subvencij 2. sodelovanje z lastniki 3. oblikovanje meril za določitev prednostnih odkupov 	stalna naloga	SKUPAJ 6.325 PP 6.325 sektorska sredstva	MK(1,3), ZVKDS (2), PLS (1), JZ TNP (2)	3	sorodna naloga A10.1, kjer so tudi načrtovana sredstva za odkupe 12. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B2.6	V sklopu neposrednega nadzora nadaljevati z učinkovitim ukrepanjem in obveščanjem inšpekcijskih služb ob nedovoljenih posegih, ki ogrožajo ali pomenijo razvrednotenje nepremične kulturne dediščine, preprečevati nelegalne spremembe namembnosti obstoječih kmetijskih objektov (stan, hlev, senik, kozolec, ...) ter zagotoviti izvajanje predhodnih arheoloških raziskav na potencialnih arheoloških lokacijah na območjih načrtovanih gradenj in ostalih prostorskih ureditev.	<ol style="list-style-type: none"> 1. nadgradnja izobraževanja naravovarstvenih nadzornikov 2. spremljati stanje in sodelovati z inšpekcijskimi službami 3. ozaveščati lastnike kmetijskih objektov in druge investitorje 4. vključevanje vsebine v prostorske akte lokalnih skupnosti 5. izvajati preventivne arheološke raziskave 	stalna naloga	SKUPAJ 63.250 PP 63.250 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4) , pristojne inšpekcijske službe (2), ZVKDS (1-5) , MOP (1,4), MIZŠ (1), KGZS (3), PLS (2,3,4), lastniki (3),	1	sorodna naloga A11.1 12. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B3	Ohranjanje kulturne krajine S skladno namensko rabo je zagotovljeno varstvo najbolj kakovostnih, še posebej izjemnih in dediščinskih krajin, in posameznih krajinskih prvin (visokodebelni sadovnjaki, živice, terase, grajene prvine v odprtem prostoru).						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
B3.1	Ozaveščati in izobraževati lokalne prebivalce o pomenu in načinih ohranjanja dediščinskih kulturnih in zgodovinskih krajin.	1. ozaveščanje in izobraževanje 2. priprava ozaveščevalnih gradiv	2015-2024 (1), 2016-19 (2)	SKUPAJ 80.975 PP 18.975 PS 2.000 MP 48.000 LS 12.000 sektorska sredstva	ZVKDS (1-2), JZ TNP (1-2)	1	sorodna naloga E4.2 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B3.2	Zagotoviti varstvo, ohranjanje in vzdrževanje izjemnih krajin ter krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti (območij kompleksnega varstva) (ohranjanje poselitvenih vzorcev, tradicionalne rabe zemljišč, kakovostne podobe naselij in izstopajočih arhitekturnih členov).	1. analiza naselbinskih vzorcev in stavbnih tipov ter priprava priročnika z usmeritvami za oblikovanje objektov (stavbna tipologija) 2. vključitev v prostorske akte PLS 3. priprava programov za razvoj podeželja 4. priprava in izvajanje kmetijsko okoljskih programov (spodbude, olajšave)	priprava do 2019 (1), stalna naloga (2, 3, 4)	SKUPAJ 35.625 PP 31.625 PS 4.000 sektorska sredstva	MOP (1), MK (1), ZVKDS (1), JZ TNP (1), MKGP (3,4), PLS (1,2)	1	sorodne naloge C1.1, C1.2, D2.4 in E4.2 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B4	Ohranjanje premične kulturne dediščine Premična kulturna dediščina je v dobrem stanju in dostopna za raziskovanje, izobraževanje in ogledovanje, lastniki in splošna javnost pa se zavedajo pomena njenega ohranjanja.						
B4.1	Ohranjati tiste predmete in zbirke premične kulturne dediščine, ki so v zasebni lasti in jih vključevati v ozaveščevalne programe ter skrbeti za zbirki premične kulturne dediščine znotraj info mest v narodnem parku (Pocarijeva domačija, Dom Trenta).	1. ozaveščanje in izobraževanje lastnikov PKD ter nudenje pomoči pri urejanju zasebnih zbirk 2. vključevanje PKD v izobraževalne in ozaveščevalne programe ter organizacija in izmenjava razstav med institucijami 3. foto dokumentiranje	stalna naloga	SKUPAJ 50.463 PP 28.463 PS 22.000 sektorska sredstva	JZ TNP (2,4), pristojne muzejske institucije (1-4), strokovna društva (1,2,4), lastniki zbirk (4)	2	12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
		predmetov PKD 4. vzdrževanje zbirk PKD znotraj info mest narodnega parka in ugotavljanje stanja zbirk na terenu (muzeji, zasebne zbirke, galerije, cerkve in župnišča)					
B4.2	Sodelovati z likovnimi ustvarjalci pri pripravi razstav in drugih ozaveščevalnih programov in vzpostaviti galerijsko dejavnost.	1. organiziranje in promocija razstav 2. organiziranje skupnih raziskovalnih in razstavnih projektov ter izmenjave razstav med institucijami	stalna naloga	SKUPAJ 125.300 PP 25.300 MP 85.000 LS 15.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-2) , likovni ustvarjalci (1), institucije, ki gostijo razstave (1,2)	3	12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B5	<p><u>Ohranjanje žive kulturne dediščine</u> Nosilci, prebivalci in obiskovalci narodnega parka so seznanjeni z obstoječo živo dediščino in se zavedajo pomena njenega ohranjanja kot temelja lokalne identitete in trajnostnega razvoja ter pomembnega gradnika turistične ponudbe.</p>						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
B5.1	Obstoječe in potencialne nosilce spodbujati k ohranjanju žive KD ter sodelovati z njimi pri dejavnostih za ohranjanje in prenašanje oblik tradicionalnih znanj na zainteresirane posameznike.	<ol style="list-style-type: none"> 1. infrastrukturna in organizacijska pomoč nosilcem pri izvajanju dejavnosti in prireditvev 2. sodelovanje na prireditvah, sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, šolami in društvi 3. strokovno svetovanje nosilcem žive KD (npr. pašništvo) 4. vključevanje žive KD v projekte in razpise 	stalna naloga	SKUPAJ 25.300 PP 25.300 sektorska sredstva	nosilci tradicionalnih znanj (2), pristojni muzeji (1-4), nacionalni koordinator žive dediščine (1-4), razvojne agencije (4) , lokalna društva in združenja (1,2), izobraževalne institucije (2,3), fundacije (1,2), prostovoljci (2, JZ TNP (2)	2	sorodna naloga E2.1 12. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
B5.2	Raziskovati živo KD v narodnem parku ter izobraževati, ozaveščati, popularizirati in promovirati živo KD v narodnem parku med obiskovalci in v širši javnosti.	<ol style="list-style-type: none"> 1. raziskovanje izumrle in obstoječe žive KD (npr. priprava evidence živih planin) in v pisnih virih ter njeno ohranjanje oz. oživitev 2. vključevanje vsebin o živi KD v izobraževalna gradiva, aktivnosti in programe ter v publikacije in promocijska gradiva narodnega parka 3. vključevanje ŽKD v vodniške programe 4. organizacija prireditvev za domačine, obiskovalce, šolske skupine 5. prodaja značilnih lokalnih izdelkov v informacijskih središčih TNP 	stalna naloga	SKUPAJ 54.800 PP 24.300 PS 20.500 MP 7.500 LS 2.500 sektorska sredstva	SEM (1,2), pristojni muzeji (1,2), raziskovalne in izobraževalne ustanove (1,2), nosilci, LTO (3), pašne skupnosti (4), društva (4), agencije, ZVKDS (1), JZ TNP (2-5)	2	sorodni nalogi D5.3 in E1.3 12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

14.3 Upravljavsko področje: C. Ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj

Dolgoročni cilj: Območje narodnega parka bo postalo zaželen prostor za življenje in delo domačinov. V njem bosta človek in narava sobivala v sožitju. Prebivalci bodo prepoznali primerjalne prednosti narodnega parka in trajnostno uporabljali naravne vire, kar jim bo omogočalo zaposlitev in dohodek. Gorskim razmeram prilagojene javne storitve in urejena javna infrastruktura bodo dostopne vsem generacijam lokalnega prebivalstva. Prebivalstvo in poselitev v narodnem parku bosta ohranjena vsaj v današnjem obsegu, razvojni model narodnega parka pa bo postal vzorec za trajnostni razvoj drugih zavarovanih območij v Sloveniji in slovenskega podeželja.

Dolgoročni cilj se prednostno dosega z vzpostavljenim sistemom razvojnih usmeritev in spodbud zlasti pa z ohranjanjem kmetijskih zemljišč in njihovih deležev s prilagojenimi načini kmetovanja, povečevanjem dopolnilnih in drugih dejavnosti na kmetijah, spodbujanjem zaposlovanja, izboljšanjem dostopnosti javnih služb, urejanjem komunalne, telekomunikacijske, prometne infrastrukture in trajnostne mobilnosti.

Za izvedbo nalog na področju ohranjanja poselitve in trajnostnega razvoja bo javni zavod v obdobju 2015 – 2024 namenil 3.103.536 EUR, od tega PP v višini 1.124.636 EUR, PS v višini 1.698.900 EUR , sredstva MP v višini 233.500 EUR in LS v višini 46.500 EUR,...

Operativni cilji, naloge in aktivnosti za upravljavsko področje: C. Ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj so določeni v tabeli 5, finančno ovrednotenje nalog glede na vir financiranja je določeno v prilogi 18 tega načrta upravljanja, kazalniki in ciljne vrednosti za oceno učinkovitosti doseganja ciljev pa v tabeli 17 (7-13, 18.c).

Tabela 5: Pregled operativnih ciljev in nalog za upravljavsko področje C. Ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj.

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C1	Ohranjanje kmetijskih zemljišč in kmetijske krajine Na območju narodnega parka se ohranja raba kmetijskih zemljišč, s katero se zagotavlja značilna kulturna krajina. Gospodarsko in socialno trdnejše kmetije se preusmerjajo v ekološke in sonaravne načine kmetovanja. Tržijo se kakovostni pridelki in izdelki z višjo dodano vrednostjo.						
C1.1	Imeti aktivno vlogo pri izvajanju ukrepov kmetijske politike za obdobje 2014-2020 na podlagi sprejetih določb ZTNP-1.	1. Dajanje pripomb na spremembe PRP 2014-2020	2015-2020	SKUPAJ 15.650 PP 12.650 PS 3.000 sektorska sredstva	JZ TNP KGZS, MOP, MKGP	1	1., 10., 13. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C1.2	Spodbujati kmete k vključevanju v ukrepe KOP-OP, in ekološko kmetovanje;	1. ozaveščanje, promocija ukrepa 2. strokovna pomoč kmetom 3. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 382.566 PP 125.566 PS 237.000 MP 15.000 LS 5.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2), KGZS (1,2), RRA (2), MOP (3), MKGP (3)	1	sorodni nalogi A3.1 in B3.2 1., 10. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C1.3	Spodbujati pridelavo in predelavo osnovnih kmetijskih surovin in lesa ter vstopanje kmetij v sheme kakovosti (zaščiteni izdelki, FSC, znak kakovosti narodnega parka...)	1. svetovanje, usposabljanje in promocija 2. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov 3. spodbujanje vključevanja v sistem znaka kakovosti narodnega parka	stalna naloga	SKUPAJ 338.235 PP 134.735 PS 203.500 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3), KGZS (1,2), ZGS (3), RRA (1,3), MKGP (2)	1	1., 3., 6. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C1.5	Ohraniti in razvijati planinsko pašništvo kot obliko tradicionalne rabe kmetijskih zemljišč in vzdrževanja za narodni park značilne krajine.	1. določitev in spremljanje obsega pašnih območij planin 2. svetovanje 3. sofinanciranje oskrbe nedostopnih 4. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 314.465 PP 117.465 PS 112.000 MP 71.250 LS 13.750 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2) , KGZS (2), RRA (2), MKGP (4), MOP (4)	1	sorodni nalogi A3.4 in B2.3 1. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C2	Razvoj podjetništva in spodbujanje zaposlovanja Narodni park je prostor, kjer se spodbuja podjetništvo, samozaposlovanje ter nove oblike dela. Turizem predstavlja pomemben vir dohodka prebivalcev narodnega parka. Uveljavljen je znak kakovosti narodnega parka.						
C2.1	Podpora podjetniškim projektom, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest, posebna pozornost se namenja projektom trajnostne rabe naravnih virov.	1. svetovanje in promocija 2. podpora povezovanju različnih panog in deležnikov v narodnem parku (npr. kmetije- gostilne/hoteli, kmetije-šole) 3. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 356.566 PP 100.166 PS 241.400 MP 11.250 LS 3.750 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2) , RRA (1,2), LTO (1,2), KGZS (1,2), ZGS (1), MGRT (3)	3	6., 9. in 17. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C2.2	Uvajanje trajnostnega turizma in kakovostne nadgradnje treh nosilnih turističnih produktov narodnega parka	1. svetovanje in promocija 2. sofinanciranje uvajanja eko-standardov v turistične obrate 3. sofinanciranje in strokovna podpora povezovanja v turizmu na ravni Julijskih Alp 4. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 567.116 PP 99.116 PS 318.000 MP 127.500 LS 22.500 sektorska sredstva	JZ TNP (1) , Skupnost Julijske Alpe (1), LTO (1,4), RRA (1), MGRT (3,4), KGZS (1), PLS (2,4)	2	sorodni nalogi-D4 in D5 4., 5., 12., 14. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C2.3	Razvoj in uveljavitev znaka kakovosti narodnega parka	1. nadgradnja sistema znaka kakovosti TNP 2. animacija, usposabljanje in promocija 3. dodeljevanje označb 4. priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 463.232 PP 277.232 PS 176.000 MP 8.500 LS 1.500 sektorska sredstva	JZ TNP, (1-4) , ZGS (2), RRA (2), KGZS (2)	2	6. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C3	<u>Kakovostnejša dostopnost javnih služb</u> Zagotovljen je obstoj podružničnih vrtcev in osnovnih šol znotraj narodnega parka ter v njegovi bližini. Z uvedbo novih, nadstandardnih sistemskih rešitev je zagotovljeno njihovo financiranje. Zagotovljena je dostopnost prebivalcev narodnega parka do zdravstvenega in socialnega varstva ter drugih javnih služb v PLS.						
C3.1	Uvedba dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstva in drugih javnih služb, ki bodo omogočale nadstandardno izvajanje le-teh.	1. analiza stanja oskrbe, dostopnosti, normativov, predpisov 2. priprava predlogov za sistemsko umeščanje predvidenih nadstandardov 3. izvajanje ukrepov	2015-2020	SKUPAJ 123.385 PP 11.385 PS 112.000 sektorska sredstva	MIZŠ (3), MDDSZ (3), MZ (3), MNZ (3), MO (3), JZTNP (1-3) , RRA (1-3)	2	7. in 8. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C3.2	Podpora mladim družinam v narodnem parku pri prvem reševanju stanovanjskega problema	1. nudenje strokovne pomoči pri pripravi projektne dokumentacije za prenavo ali gradnjo stanovanjskega objekta 2. v sodelovanju z drugimi institucijami in bankami vzpostaviti ugodnejše finančne pogoje za reševanje prvega stanovanjskega problema za mlade družine, ki stalno prebivajo v narodnem parku	stalna naloga	SKUPAJ 240.530 PP 2.350 PS 238.000 sektorska sredstva	Stanovanjski sklad RS (2), MOP (2), PLS (2), JZTNP (1) , RRA (1)	3	9. in 17. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C4	Urejanje komunalne in telekomunikacijske infrastrukture Vsa naselja s stalno poselitvijo v narodnem parku imajo zagotovljeno kakovostno oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter pokritost z mobilnim signalom in širokopasovnim omrežjem.						
C4.1	Celovita ureditev okoljske infrastrukture na območjih poselitve v narodnem parku delov PLS (vodooskrba, odvajanje in čiščenje odpadnih voda)	1. priprava krovne študije izvedljivosti za vodooskrbo 2. priprava krovne študije izvedljivosti za odvajanje in čiščenja odpadnih voda 3. sofinanciranje izdelave projektne in investicijske dokumentacije 4. sofinanciranje demonstracijskih sonaravnih rešitev (npr. ekoremediacija ...)	stalna naloga	SKUPAJ 12.650 PP 12.650 sektorska sredstva	MOP (1,2), regionalne razvojne agencije (1,2), PLS (3,4), JZ TNP (1-2),	2	sorodna naloga A5.4 2. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C4.2	Celovita okoljsko - energetska ureditev infrastrukture in sanacija posameznih objektov in skupin objektov v narodnem parku, ki so izven območij poselitev, zajetih v Operativnem programu, skladno s celovitim konceptom infrastrukturnega opremljanja in urejanja: Vodooskrba, odvajanje in čiščenje odpadnih voda s sistemom malih komunalnih čistilnih naprav, energetska oskrba in sanacija, celovito ravnanje z odpadki	<ol style="list-style-type: none"> 1. priprava idejnih rešitev in celovite študije izvedljivosti 2. sofinanciranje izdelave projektne in investicijske dokumentacije 3. priprava posebnih shem za sanacijo okoljske infrastrukture v zasebni lasti 4. sofinanciranje naložb 5. sofinanciranje demonstracijskih projektov energetske in okoljske samovzdržnosti 	stalna naloga	SKUPAJ 12.650 PP 12.650 sektorska sredstva	MOP (3,4,5), PLS (3,4,5) , PZS (2,3,4), JZ TNP (1), lastniki objektov (4)	2	sorodna naloga A5.4 2., 10., 14. in 15. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C4.3	Podpora urejanju širokopasovne infrastrukture in mobilnega omrežja na območju sivih lis znotraj narodnega parka, prednostno v naseljih.	<ol style="list-style-type: none"> 1. priprava programa nadgradnje in urejanja širokopasovne infrastrukture in mobilnega omrežja v narodnem parku 2. projektna in investicijska dokumentacija 3. fazna izvedba 	2015-2020	SKUPAJ 12.650 PP 12.650 sektorska sredstva	MIZŠ (1), MZIP (1), MKGP (2,3), PLS (1-3)	2	2. in 8. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C4.4	Promovirati "nizkoogljični narodni park": Spodbujanje aktivnosti in demonstracijskih projektov, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO ₂ (npr. nadomeščanje neobnovljivih virov energije, predvsem fosilnih goriv, z obnovljivimi viri energije ...)	<ol style="list-style-type: none"> 1. animacija, ozaveščanje in promocija nizkoogljične družbe 2. raziskave/analize in akcijski načrt za zniževanje CO₂ izpustov v narodnem parku 3. sofinanciranje demonstracijskih projektov dobre prakse nizkoogljične družbe, energetske samovzdržnosti objektov ... 4. razvoj, sofinanciranje in izvedba celovitih razvojnih projektov javnega zavoda in partnerjev 	stalna naloga	SKUPAJ 50.600 PP 50.600 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3), MOP (1-4), MZIP (1-4), Eko sklad (1-4), KGZS (1-4), ZGS (1-4), PLS (1-4)	3	10., 14., 15. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C5	Urejanje prometne infrastrukture in trajnostna mobilnost Cestna infrastruktura do parkovnih naselij s stalno poselitvijo je primerno urejena, varna in celoletno prevozna. Javni prevoz je dostopen in prilagojen potrebam lokalnega prebivalstva in obiskovalcev. Z uvedbo novih konceptov trajnostne mobilnosti je dosežena umiritev prometa, prednostno v najbolj obremenjenih delih narodnega parka						
C5.1	Zagotavljanje varne cestne infrastrukture do naselij s stalno poselitvijo v narodnem parku.	1. priprava programa urejanja cestne infrastrukture v narodnem parku 2. sofinanciranje projektne in investicijske dokumentacije 3. sodelovanje pri iskanju virov financiranja	stalna naloga	SKUPAJ 12.650 PP 12.650 sektorska sredstva	PLS (1-3), MGRT (1-3), MOP (1-3), MZIP (1-3), DRSC (1-3)	3	2. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C5.2	Uresničevanje načrtov urejanja in umirjanja prometa v narodnem parku ter izvajanje demonstracijskih projektov trajnostne mobilnosti.	1. priprava študij 2. sofinanciranje priprave izvedbenih dokumentov: OPPN-ji, projektna in investicijska dokumentacija (ob upoštevanju študij parkovnih lokalnih skupnosti) 3. sofinanciranje demonstracijskih projektov in uvajanje novih rešitev iz sredstev ZTNP-1 (npr. izgradnja parkirišč, prometne ureditve – izogibališča, rampe, info točke ...) 4. iskanje virov za sofinanciranje večjih projektov	stalna naloga	SKUPAJ 115.570 PP 77.570 PS 38.000 sektorska sredstva	PLS (1-3), MGRT (1-3), MOP (1-3), JZ TNP (4), PZS (4), DRSC (1-3)	2	2., 5., 11., 14. in 15. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C6	Okrepitev razvojnega in prostorskega načrtovanja v narodnem parku Skrb in odgovornost za razvojno in prostorsko načrtovanje sta okrepljeni in se odražata v prostoru in zavesti lokalnega prebivalstva. Vaške skupnosti so aktivnejše v skrbi za svojo identiteto in ohranjanje narodnega parka za naslednje rodove.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C6.1	Povečati vključenost javnega zavoda v lokalne, regionalne in nacionalne procese razvojnega in prostorskega načrtovanja, še zlasti pri pripravi novih razvojnih politik.	1. vzpostavljanje in ohranjanje sodelovanja na ravni javnega zavoda – občina, regija, država 2. vključevanje razvojnih in varstvenih usmeritev NU v razvojne dokumente občin, regije in države	stalna naloga	SKUPAJ 6.325 PP 6.325 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2), PLS (1), RRA BSC in PRC (1,2), MGRT (1,2)	1	sorodna naloga B3.3 11., 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
C6.2	Kakovostno nadgraditi prostorsko načrtovanje in projektiranje objektov z večjim poudarkom na upoštevanju značilnih krajinskih in poselitvenih vzorcev, oblikovne podobe vaških naselij, krajevnih stavbnih značilnosti, namenske rabe zemljišč ter varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter sanaciji razvrednotenih območij.	1. priprava strokovnih podlag za prostorske akte (usmeritve za opredelitev podrobnejše namenske rabe prostora in posege v prostor) 2. priprava tipologije poselitve 3. pridobitev kart ogroženosti 4. informiranje in ozaveščanje prebivalcev	stalna naloga	SKUPAJ 72.371 PP 52.371 PS 20.000 sektorska sredstva	MOP (3), PLS (2), JZ TNP (1,2,4), ZVKDS (1,2), ARSO (3), projektantska podjetja (2)	2	sorodni nalogi B3.1 in B3.2 4., 11., 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
C6.3	Podpirati pobude krajevnih skupnosti, vasi, zaselkov (vaških skupnosti) za preнове vasi, krepitev njihove identitete, uveljavljanje posebnosti in ohranjanje avtentične podobe (celostna obnova vasi).	1. svetovanje 2. sodelovanje pri prijavih na razpise iz programa PRP	stalna naloga	SKUPAJ 6.325 PP 6.325 sektorska sredstva	PLS (2) , JZ TNP (1,2)	2	sorodna naloga B2.2 11., 12. in 13. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

14.4 Upravljavsko področje: D. Obiskovanje in doživljanje

Dolgoročni cilj: Območje narodnega parka ima urejeno mrežo informacijskih mest in parkovno infrastrukturo, kar omogoča enostavno dostopnost in podporno okolje za obiskovanje. Z izobraževanjem, informiranjem in ozaveščanjem, programi vodenja ter sodelovanjem z lokalnimi turističnimi organizacijami in ponudniki se spodbuja trajnostne oblike turizma in usmerjanje obiskovanja v narodnem parku, ki bosta skladna z varstvenimi cilji in nameni narodnega parka.

Dolgoročni cilj se prednostno dosega z nadgradnjo informacijskih središč, postaj, točk, infrastrukture in programov, z usmerjanjem obiska in izvajanja rekreacijskih dejavnosti na naravovarstveno manj občutljiva območja, s pripravo strokovnih meril za podelitev koncesij za rabo, za določitev in ureditev delov narodnega parka primernih za organizirano ogledovanje in obiskovanje. Informacijsko središče Triglavska roža Bled se razvija kot ključna vstopna točka ob glavnem vstopu v narodni park v tesni povezavi s turizmom, medtem ko je težišče informacijskega središča Bohinjka namenjeno zlasti dvema funkcijama: prenosu dela upravnega dela (neposredna navzočnost uprave narodnega parka na območju, kjer je največ prebivalcev) ter povezavi z lokalnim prebivalstvom na področju tradicionalnih znanj.

Na področju vodništva se bodo nadaljevala prizadevanja na področju izobraževanje lokalnih vodnikov glede parkovnih vsebin (npr. pridobitev licence za posebne licence za območje narodnega parka pri Ministrstvu za gospodarstvo, izobraževanje za nacionalno poklicno kvalifikacijo za vodenje po zavarovanih območjih narave) ter specializirana vodenja za spoznavanje in doživljanje narave in kulture narodnega parka.

Za izvedbo nalog na področju obiskovanja in doživljanja bo javni zavod v obdobju 2015 – 2024 namenil skupaj 4.863.388 EUR, od tega je PP v višini 3.423.488 EUR, PS v višini 275.100 EUR, MP v višini 529.460 EUR in LS v višini 635.340 EUR.

Operativni cilji, naloge in aktivnosti za upravljavsko področje: D. Obiskovanje in doživljanje so določeni v tabeli 6, finančno ovrednotenje nalog glede na vir financiranja je določeno v prilogi 18 tega načrta upravljanja, kazalniki in ciljne vrednosti za oceno učinkovitosti doseganja ciljev pa v tabeli 17 (14-16, 18.d, 19.a, 19.b).

Tabela 6: Pregled operativnih ciljev in nalog za upravljavsko področje D. Obiskovanje in doživljanje.

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
D1	<p>Mreža informacijskih mest Skladno z leta 2006 sprejeto Strategijo mreže informacijskih mest v narodnem parku je do leta 2020 dokončana mreža informacijskih središč, postaj, točk in vzpostavljena mobilna točka, ki omogoča kakovostno predstavljanje narodnega parka in njegovega poslanstva obiskovalcem in prebivalcem.</p>						
D1.1	Delovanje info središč na Bledu in v Trenti	1. delovanje info središč, izvajanje programov	stalna naloga	SKUPAJ 1.678.484 PP 1.039.341 PS 31.500 MP 4.334 LS 603.309	JZ TNP (1)	1	5., 11., 12. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D1.2	Vzpostaviti informacijsko postajo v Zatoľminu , v objektu Lokarjev skedenj pri Tolminskih koritih.	1. oprema stavbe 2. oblikovanje izobraževalnih vsebin (razstava)	2017-2020; od 2020 dalje delovanje	SKUPAJ 115.797 PP 115.797 sektorska sredstva	JZ TNP (1), LTO Sotočje (2), občina Tolmin (2)	2	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D1.3	Vzpostaviti Informacijski center Bohinjka v Stari Fužini.	1. izgradnja nadomestnega objekta 2. nabava opreme 3. oblikovanje izobraževalnih vsebin 4. vzpostavitev informacijske in svetovalne pisarne	2015-2016 izvedba; od 2016 dalje delovanje	SKUPAJ 983.691 PP 450.534 MP 504.726 LS 28.431 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4), LTO Bohinj (3-4), MOP (2), MGRT (1-2)	1	sorodna naloga C2.6 (stacionarni del svetovalne službe) 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
D1.4	Vzdrževati obstoječe in vzpostaviti nove informacijske točke pri zainteresiranih deležnikih ter povezovanje dela javnega zavoda z aktivnostmi posameznih nosilcev	<ol style="list-style-type: none"> 1. označitev točk 2. zagotovitev informacijskih gradiv 3. izobraževanje izvajalcev/informatorjev 4. vzdrževanje opreme in vsebin 5. trženje izdelkov v INFO točkah 6. oblikovanje turističnih programov 	stalna naloga	SKUPAJ 142.345 PP 92.345 PS 50.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-6) , KGZS (2,3; za kmetije), različni deležniki v TNP in bližnji okolici (2,3,5,6)	2	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D1.5	Vzdrževati infrastrukturo Pocarjeve domačije.	<ol style="list-style-type: none"> 1. prenova alarmnega sistema 2. redno vzdrževanje razstavnih eksponatov in stavb 3. oprema sprejemnice z računalniško enoto 4. nabava opreme za redno predvajanje predstavitvenega filma o narodnem parku 	stalna naloga	SKUPAJ 78.772 PP 76.272 PS 2.500 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4) , ZVKDS (2)	2	sorodna naloga B4.1 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D1.6	Zagotoviti delovanje informacijskih točk v Slovenskem planinskem muzeju (SPM) v Mojstrani in v Zeleni hiši v Kobaridu ter sodelovanje z muzejem oz. lokalno skupnostjo.	<ol style="list-style-type: none"> 1. delovanje info točk skladno s sporazumoma med deležniki; tekoče posodabljanje avdio in video komunikacije na informacijskih točkah 2. redno zalaganje točk z informacijskimi materiali narodnega parka 3. podajanje informacij o narodnem parku 4. priprava programa za dogodke javnega zavoda v SPM in Zeleni hiši ter vodniške programe v okolici 5. skupna promocija narodnega parka, SPM in Zelene hiše 	stalna naloga	SKUPAJ 85.909 PP 33.909 PS 52.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-5) , Narodni muzej Slovenije (1,4,5) ; Občina Kobarid (1,4,5) , LTO Sotočje (1,2,4), PRC (2,5)	1	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D2	<u>Parkovna infrastruktura</u> Na območju narodnega parka je vzpostavljena infrastruktura za usmerjanje, informiranje in ozaveščanje obiskovalcev zavarovanega območja in drugih uporabnikov prostora.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
D2.1	Vzdrževati in posodabljati infrastrukturo na terenu, s katero upravlja javni zavod.	1. vzdrževanje in urejanje parkovnih poti, informacijskih točk na terenu ter druge usmerjevalne in informacijske infrastrukture (table, količki, klopi ...) 2. označitev varstvenih območij	stalna naloga	SKUPAJ 588.844 PP 566.544 PS 22.300	JZ TNP (1-2)	1	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D2.2	Urediti parkovno pot v koritih Mostnice (na Vojah), vzpostaviti novo pot v Pologu in sodelovati z deležniki pri vzpostavitvi novih poti (npr. v Planici).	1. določitev vsebin poti 2. dokončna določitev tras 3. ureditev poti	2015-2017 (1), stalna naloga (2)	SKUPAJ 88.939 PP 32.939 PS 56.000 sektorska sredstva	Turizem Bohinj (1-3; nosilec za Voje), JZ TNP (1-3; nosilec za Polog), LTO Sotočje in drugi deležniki v prostoru (1-3)	2	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D2.3	Posamezne točke in dele parkovnih poti prilagoditi za osebe s posebnimi potrebami .	1. prilagoditev dostopa, informacijske infrastrukture ter programov in vsebin	2017-2020	SKUPAJ 45.938 PP 34.938 PS 7.000 MP 3.400 LS 600 sektorska sredstva	JZ TNP (1) , strokovne institucije (1)	3	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D2.4	Dokončati smernice (tipologijo) za enoten izgled parkovne infrastrukture in ostale infrastrukture za obiskovanje in spodbujati njihovo uporabo tudi pri drugih uporabnikih prostora.	1. uskladitev smernic z nacionalnimi predpisi, celostno grafično podobo narodnega parka, lokalnimi posebnostmi 2. seznanitev uporabnikov prostora s tipologijo in splošna uporaba	2015 (1), stalna naloga (2)	SKUPAJ 45.591 PP 45.591 sektorska sredstva	JZ TNP (1-2) , deležniki v prostoru (2)	1	sorodni nalogi B3.2 in E4.2 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3	Razvoj turizma skladen z varstvenimi cilji Na območju narodnega parka se obiskovanje in turistične dejavnosti izvajajo tako, da so usklajene s cilji parka in ne ogrožajo narave in kulturne dediščine.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
D3.1	Vzpostaviti monitoring spremljanja obiskovanja narodnega parka in analizirati vplive, predvsem v prvem in drugem varstvenem območju.	1. priprava metodologije 2. monitoring vplivov vseh rekreacijskih dejavnosti 3. nakup opreme (števcji, ...) 4. izsledke monitoringa uporabiti kot strokovno podlago za odločanje v postopkih izdaje soglasij in za odločanje o morebitnih drugih potrebnih ukrepih	2016-2018 (1), stalna naloga (2-4)	SKUPAJ 496.663 PP 460.363 PS 16.300 MP 17.000 LS 3.000	JZ TNP (1-4)	2	5. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3.2	Izdelati strokovne podlage za določitev naravnih vrednot in delov parka, ki se lahko uredijo za ogledovanje in obiskovanje ter določitev delov narodnega parka, ki se lahko rabijo. Pripraviti vzorčen primer vzpostavitve koncesijske rabe po 33. členu ZTNP-1.	1. izdelava strokovnih podlag 2. navodila za vzpostavitev koncesijskih razmerij in vzorčna rešitev npr. na Mangartskem sedlu 3. vključitev v naslednji načrt upravljanja	2016-2018	SKUPAJ 54.177 PP 52.877 PS 1.301 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , potencialni koncesionarji (2), MOP (1,2), Vlada RS (2), PLS (1)	2	1., 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3.3	Do leta 2016 pripraviti Akcijski načrt za usmerjanje obiskovanja na območju narodnega parka , predvsem za prvo in drugo varstveno območje, ter v obdobju 2017-2024 izvajati predvidene ukrepe.	1. opredelitev podrobnejših območij in časovnih okvirjev za izvajanje različnih oblik obiskovanja 2. priprava akcijskega načrta 3. izvajanje akcijskega načrta	2015-2016 (1-3) 2017-2024 (4)	SKUPAJ 53.350 PP 37.950 PS 15.400 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4), ZRSVN (1-3), PZS (1,3), LTO (1,2; Sotočje, Bovec, Bohinj, Bled, Kranjska Gora)	1	1., 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3.4	Do leta 2016 pripraviti Akcijski načrt upravljanja športnih in rekreacijskih dejavnosti na območju narodnega parka	1. spremljanje izvajanja posameznih rekreacijskih dejavnosti (zlasti gorsko kolesarjenje, jadralno padalstvo, turno smučanje športno rekreacijske dejavnosti na vodotokih in drugo), 2. izvedba usklajevalnih sestankov za posamezna navedena tematska	2015-2016 (1-3) 2017-2024 (4)	SKUPAJ 47.966 PP 41.366 PS 6.600 sektorska	JZTNP (1-4), ZRSVN (2,3), PZS (2), LTO (1,2; Sotočje, Bovec, Bled, Kranjska Gora, Turizem Bohinj), druge panožne inštitucije in društva (1,2)		5. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
		področja dejavnosti 3. priprava akcijskega načrta 4. izvajanje akcijskega načrta		sredstva			
D3.5	Načrtovati vzdrževanje in obnovo planinskih poti z odmikom od dejanskih ali potencialnih nahajališč alpske možine. (OP Natura 2000)	1. preveritev kritičnih odsekov poti na terenu (javni zavod) 2. predlogi preusmeritev poti (javni zavod) 3. izvedba preusmeritev (PZS)	2015-2016	SKUPAJ 5.693 PP 5.693 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2), PZS (1-3), ZRSVN (1-2)	3	1., 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3.6	Ob nahajališčih rastlinskih vrst (npr. lepi čeveljci), ki so zelo obiskana in obiskovalcev ni mogoče preusmeriti na druge poti, postaviti table, ki obiskovalce obveščajo o zavarovanosti in pomenu varstva vrst. (OP Natura 2000)	1. določitev takšnih odsekov poti 2. zasnova in postavitve tabel	2016-2018	SKUPAJ 18.513 PP 15.813 PS 2.700 sektorska sredstva	JZ TNP (1-2), ZRSVN (1,2)	3	1., 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D3.7	Na območjih gnezdišč in zimskih zatočišč belke preučiti pritisk rekreacijskih dejavnosti na to vrsto in, če je potrebno, obstoječe dejavnosti preusmeriti na druga območja. (OP Natura 2000)	1. terenski pregled in ocena vplivov 2. predlog ukrepov, če so potrebni 3. vključitev v Akcijski načrt za usmerjanje obiskovanja (D3.3 in D3.x)	2016-2019	SKUPAJ 28.083 PP 28.083 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3), ZRSVN (1,2), DOPPS (1,2)	3	1., 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D4	Usklajen razvoj trajnostnega turizma Na območju Julijskih Alp se usklajeno razvijajo oblike trajnostnega turizma, ponudniki so povezani in upoštevajo razvojne priložnosti in omejitve prostora.						
D4.1	Priprava smernic za razvoj trajnostnega turizma in spodbujati njihovo uporabo	1. monitoring izvajanja storitev, identifikacija ponudnikov, anketiranje ponudnikov 2. analiza podatkov in anket 3. izdelava smernic in akcijskega načrta 4. promocija izsledkov (tiskovne	stalna naloga	SKUPAJ 84.916 PP 81.816 PS 3.100 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4; NNS za monitoring), LTO (1-4), turistične in športne agencije in drugi ponudniki (1-4)	3	sorodna naloga C2.2 5. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
		konference)					
D4.2	Okrepiti sodelovanje z vsemi lokalnimi turističnimi organizacijami in ponudniki , ki delujejo na območju Julijskih Alp	1. skupaj z LTO določiti skupne smernice trajnostnega turizma; 2. 1 x letno pripraviti tematsko srečanje s predavanjem za LTO in ponudnike	stalna naloga	SKUPAJ 28.939 PP 28.939 sektorska sredstva	JZ TNP (1,2), LTO (1,2; Sotočje, Bovec, Bohinj, Bled, Kranjska Gora), STO (1,2)	2	sorodna naloga C2.25. 5., 9. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
D5	Informiranje in vodenje obiskovalcev Obiskovalci imajo v narodnem parku in bližnji okolici dostop do informacij o vodenju v narodnem parku. Z učinkovito in dobro usposobljeno vodniško službo se zagotavlja obiskovalcem kakovostno doživljanje narodnega parka.						
D5.1	Okrepiti vodniško službo , oblikovati tematske programe vodenja, usposobiti vodnike in zagotoviti ustrezno promocijo vodniških storitev.	1. pripraviti program delovanja vodniške službe 2. oblikovati tematske programe vodenja (fotografske, botanične, kulturna dediščina ...) z uporabo parkovne informacijske mreže in parkovne infrastrukture 3 izvesti izobraževanje za zunanje sodelavce in vzpostaviti mrežo vodnikov za narodni park 4. priprava in izvedba certificiranega programa parkovni vodnik – interpretator narodnega parka	2015-2017 vzpostavitev službe od 2017 delovanje po programu	SKUPAJ 109.848 PP 107.748 PS 2.100 sektorska sredstva	JZ TNP (1-4), LTO (3,4; Sotočje, Bovec, Bohinj, Bled, Kranjska Gora), PZS (1,3,4), zunanji sodelavci (1-4)	2	sorodne naloge A11.1, B4.1 in C2.2 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
D5.2	Nadaljevati in nadgraditi sezonske periodične programe na parkovnih poteh.	1. nadgradnja ponudbe vodenj po narav. učnih poteh (npr. Soška pot) in skupaj z ostalimi deležniki okrepiti promocijo 2. vodenje uvesti še na najmanj dveh drugih učnih poteh	stalna naloga	SKUPAJ 80.935 PP 74.635 PS 6.300 sektorska sredstva	JZ TNP (1-2) , LTO (1-2), ostali ponudniki (1-2)	3	sorodni nalogi C2.2 in E2.1 5. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

14.5 Upravljavsko področje: E. Upravljavsko administrativne naloge

Dolgoročni cilj: Javni zavod s kakovostnim izvajanjem nalog javne službe in nalog, ki jih opravlja po javnem pooblastilu, zagotavlja učinkovito upravljanje narodnega parka. V svoje delo aktivno vključuje lokalne prebivalce ter sodeluje z lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami. Lokalnim prebivalcem, obiskovalcem in javnosti so na voljo vse informacije o upravljanju narodnega parka, obiskovanju in zakonodaji ter kakovostni ozaveščevalni in izobraževalni programi.

Dolgoročni cilj se prednostno dosega s stabilnim poslovanjem zavoda, z ustrežno kadrovsko politiko zavoda, z vključevanjem javnosti v upravljanje narodnega parka, okrepljenim medinstitucionalnim sodelovanjem, z usmerjanjem razvojnega in prostorskega načrtovanja v narodnem parku .

Za izvedbo nalog na področju upravljavsko administrativnih nalog bo javni zavod v obdobju 2015 – 2024 namenil 4.456.499 EUR, od tega je PP v višini 3.776.700 EUR, PS v višini 170.000 EUR, MP v višini 142.581 EUR, LS v višini 267.218 EUR in 100.000 EUR sredstev iz DJV.

Operativni cilji, naloge in aktivnosti za upravljavsko področje: E. Upravljavsko administrativne naloge so določeni v tabeli 7, finančno ovrednotenje nalog glede na vir financiranja je določeno v prilogi 18 tega načrta upravljanja, kazalniki in ciljne vrednosti za oceno učinkovitosti doseganja ciljev pa v tabeli 17 (17, 18.e, 20.b).

Tabela 7: Pregled operativnih ciljev in nalog za upravljavsko področje E. Upravno administrativne naloge.

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E1	Obveščanje ciljnih javnosti Vse zainteresirane javnosti imajo na voljo informacije o narodnem parku in njegovem upravljanju.						
E1.1	Zagotavljati obveščanje ciljnih javnosti prek klasičnih medijev (časopis, strokovne in publikacije za obiskovalce) in razvijati digitalno informiranje prek spletnega portala narodnega parka in sodobnih mobilnih naprav.	1. obveščanje javnosti o aktualnih vsebinah, o dogodkih in o delu javnega zavoda 2. omogočanje dostopa do informacij javnega značaja (programi dela, poročila in drugi pomembni dokumenti) 3. posodobitev obstoječih vsebin in dodajanje novih	stalna naloga	SKUPAJ 259.516 PP 184.567 PS 73.000 MP 1.481 LS 468	JZ TNP (1-3)	1	sorodni nalogi A1.6 in B5.2 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
E2	Razumevanje vrednot in ciljev narodnega parka Zainteresirana javnost razume vrednote in cilje varstva narodnega parka. Za različne interesne skupine (lokalni prebivalci, šolske skupine, obiskovalci, obiskovalci s posebnimi potrebami, turisti ...) so na voljo ozaveščevalni programi, lokalno prebivalstvo pa je aktivno vključeno v njihovo pripravo in izvajanje. Narodni park je prepoznaven in ima pozitivno podobo na nacionalni in mednarodni ravni.						

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E2.1	Kakovostno nadgraditi, medsebojno povezati in segmentirati ozaveščevalne in informativno izobraževalne programe za lokalne prebivalce, obiskovalce in širšo javnost ter posodobiti programe za otroke in mlade , vključene v vse stopnje izobraževanja.	<ol style="list-style-type: none"> 1. organiziranje delavnic in izobraževanj za lokalne prebivalce (npr. tradicionalna znanja, sonaravno bivanje, raba naravnih virov, kmetijstvo, priprava in prodaja doma pridelane hrane, ohranjanje kulturne dediščine in stavbarske dediščine, delavnice Petkovi popoldnevi v narodnem parku, Triglavska tržnica idr.) 2. organiziranje predstavitev primerov dobrih praks (ekskurzije, izmenjave) 3. predstavljanje narodnega parka na sejmih doma in v tujini 4. sodelovanje javnega zavoda s predstavitvami narodnega parka na lokalnih prireditvah 5. nadaljevanje in nadgraditev sezonskih programov za obiskovalce z zunanjimi partnerji 6. vzpostavitev gostovanja programov info središč narodnega parka po Sloveniji in v tujini 7. prilagoditev programov javnega zavoda spremenjenim učnim programom OŠ 8. informiranje OŠ po Sloveniji 9. vzpostaviti tesnejše sodelovanje s srednjimi šolami na območju MAB Julijske Alpe 	stalna naloga	SKUPAJ 466.976 PP 285.576 MP 88.400 LS 93.000 sektorska sredstva	JZ TNP (1-9) , občine (1,2,4,6,9), KGZS (1,2), ZGS (1-2)	1	sorodna naloga B5.1 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E2.2	Usposobiti učitelje osnovnih šol, predvsem iz šol na območju PLS in interpretatorje/prostovoljce za pomoč pri delu v informacijskih središčih in točkah ter pri izvajanju interpretacijskih programov (program Train the trainer).	1. priprava tematskih srečanj učiteljev šol na območju PLS in vplivnega območja narodnega parka 2. priprava izobraževalnega programa za interpretatorje	2015-2016, stalna naloga	SKUPAJ 117.301 PP 55.301 MP 52.700 LS 9.300	JZ TNP (1,2)	2	16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
E3	Sodelovanje z inštitucijami Uresničevanje ciljev narodnega parka se zagotavlja tudi s sodelovanjem z nacionalnimi naravovarstvenimi in kulturnovarstvenimi ustanovami, znanstvenimi in raziskovalnimi inštitucijami ter mednarodnimi organizacijami, drugimi sektorji ter nevladnimi organizacijami. Sodelovanje na mednarodni ravni prispeva h kakovosti upravljanja in promociji parka ter omogoča izpolnjevanje mednarodnih obveznosti.						
E3.1	Sodelovati s strokovnimi službami , izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami in upravljavci naravnih dobrin na območju narodnega parka z namenom ozaveščanja.	1. organiziranje obdobjih sestankov (izmenjava informacij, medsebojno usklajevanje politik) 2. sodelovanje ali organiziranje skupnih delavnic, konferenc 3. izmenjava podatkov, skupno delo na podatkovnih bazah 4. sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami pri določanju raziskovalnih in študijskih nalog	stalna naloga	SKUPAJ 186.031 PP 186.031	JZ TNP (1,2)	1	sorodna naloga A1.3 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E3.2	Izvajati mednarodne obveznosti, ki izhajajo iz članstva v mednarodnih omrežjih in mednarodnih programov ter promovirati narodni park s pomočjo pridobljenih mednarodnih priznanj (območje UNESCO MAB, diploma Sveta Evrope, priznanje za čezmejno sodelovanje, Europa Nostra).	<ol style="list-style-type: none"> 1. izvajanje del in nalog, izhajajočih iz članstva v mednarodnih omrežjih (npr. Federacija EUROPARC, Mreža zavarovanih območij v Alpah – Alparc, Diploma Sveta Evrope, Natura 2000) 2. upravljanje biosfernega območja Julijske Alpe in izvajanje programa UNESCO MAB za narodni park 3. promocija narodnega parka v okviru institucij, ki so narodnemu parku podelila priznanja (UNESCO, Svet Evrope) 4. vključitev priznanj v pojavljanje podobe narodnega parka navzven (publikacije, mediji, predstavitve, sejmi) 	stalna naloga	SKUPAJ 183.805 PP 83.805 DJV 100.000	JZ TNP (1-4)	1	11. in 16. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
E4	<p><u>Tekoče izvajanje upravno-administrativnih nalog</u> S tekočim izvajanjem upravno-administrativnih nalog skladno z veljavno zakonodajo se zagotavlja kakovostno upravljanje narodnega parka in učinkovito delovanje upravljavca. Za izvajanje nalog so zagotovljena sredstva, ki jih javni zavod pridobiva iz sredstev državnega proračuna, javni zavod pa učinkovito izkorišča tudi možnosti pridobivanja dodatnih sredstev iz drugih virov.</p>						
E4.1	Skrbeti za gospodarno, učinkovito in zakonito poslovanje javnega zavoda. Pripravljati realne letne programe dela in ustrezna poročila.	<ol style="list-style-type: none"> 1. nadgrajevanje in usklajevanje internih aktov 2. uveljavljanje protokolov vodenja postopkov (denimo javnega naročanja), 3. administriranje tekočega poslovanja 4. priprava letnih programov dela, polletnih in letnih poročil 	stalna naloga	SKUPAJ 832.623 PP 832.623	JZ TNP (1-4)	1	
E4.2	Zagotoviti pregledno računovodsko in knjigovodsko poslovanje in finančno poročanje.	<ol style="list-style-type: none"> 1. računovodsko in knjigovodsko poslovanje 2. poročanje pristojnim institucijam 	stalna naloga	SKUPAJ 95.938 PP 95.938	JZ TNP (1,2)	1	

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E4.3	Spremljati izvajanje načrta upravljanja in pripravljati ustrezna poročila in akcijske načrte.	1. dvoletno poročilo za MKO, PLS, forum 2. petletno poročilo za Vlado RS	stalna naloga	SKUPAJ 114.407 PP 114.407	JZ TNP (1,2)	1	
E4.4	Izdajati soglasja in mnenja na podlagi določb ZTNP-1.	1. izdaja soglasij in mnenj v zakonskih rokih 2. vodenje enotne evidence izdanih soglasij, mnenj 3. uvedba učinkovitega protokola obveščanja Naravovarstveno nadzorne službe glede izdanih soglasij in njihove vsebine 4. poenotenje prakse	stalna naloga	SKUPAJ 616.182 PP 616.182	JZ TNP (1-4)	1	
E4.5	Organizirati delo organov zavoda in najmanj enkrat na dve leti sklicati forum zainteresirane javnosti skladno z ZTNP-1 in statutom javnega zavoda.	1. izvedba sej sveta javnega zavoda 2. izvedba sej strokovnega sveta 3. organizacija foruma zainteresirane javnosti	stalna naloga	SKUPAJ 75.557 PP 75.557	JZ TNP (1-3)	1	
E4.6	Redno izobraževati in usposabljati zaposlene javnega zavoda s ciljem visoko kakovostnega izvajanja nalog upravljavca.	1. izvajanje internih izobraževalnih seminarjev 2. izpopolnjevanje zaposlenih na strokovnih posvetih, seminarjih ipd.	stalna naloga	SKUPAJ 94.275 PP 94.275	JZ TNP (1-2)	1	
E4.7	Skrbeti za vzdrževanje obstoječe in nakup nove opreme za potrebe delovanja zavoda in izvajanja javne službe.	1. redno vzdrževanje in posodobitev sredstev za delo: delovna sredstva, vozni park, oprema zaposlenih – obleka, informacijska oprema in pisarniška oprema 2. nakup in vzdrževanje opreme za raziskovalno delo 3. razvoj, vzdrževanje in posodabljanje GIS sistema za učinkovito podporo pri upravljanju parka in izvajanje ciljev in nalog NU	stalna naloga	SKUPAJ 871.411 PP 839.411 PS 32.000	JZ TNP (1-3)	1	sorodna naloga A1.3

Koda	Operativni cilj/naloga	Aktivnosti	Leta izvedbe	Stroški izvedbe (EUR)	Nosilci in sodelujoči	P	Opombe (povezane naloge, razvojna usmeritev)
E4.8	Povečati obseg sredstev iz virov, ki so neodvisni od državnega proračuna, in s katerimi se nadgrajuje naloge javne službe in omogoča izvajanje nekaterih ukrepov načrta upravljanja.	<ol style="list-style-type: none"> 1. povečanje pridobljenih sredstev iz naslova prodaje blaga in storitev 2. bolj angažirano pridobivanje dotacij in donacij 3. pridobivanje sredstev iz različnih mednarodnih programov pomoči ali projektov, zagotavljanje kadrovske, informacijske ter ostale podpore za izvedbo projektov 	stalna naloga	SKUPAJ 164.450 LS 164.450 sektorska sredstva	JZ TNP (1-3) , partnerske organizacije (3)	1	
E5	Upravljanje nepremičnin Z upravljanjem nepremičnin se zagotavlja ohranjanje naravnih, kulturnih in krajinskih vrednot, interpretacija narodnega parka.						
E5.1	Priprava dolgoročnega programa upravljanja z državno lastnino in lastnino javnega zavoda.	<ol style="list-style-type: none"> 1. priprava dolgoročnega programa upravljanja z državno lastnino in lastnino javnega zavoda, 2. priprava dopolnilnega sklepa o upravljanju nepremičnin 	2016-2017	SKUPAJ 77.279 PP 77.279	JZ TNP (1-2)	1	11. točka prvega odstavka 10. člena ZTNP-1
E5.2	Urediti status nepremičnin , s katerimi upravlja javni zavod.	<ol style="list-style-type: none"> 1. urejanje lastniškega statusa nepremičnin 2. redno vzdrževanje objektov 3. ekološka sanacija objektov skladno z zahtevami predpisov 	2015-2024	SKUPAJ 300.750 PP 235.750 PS 65.000	JZ TNP (1-2)	2	

V. VARSTVENI REŽIMI

15 Podrobna opredelitev varstvenih režimov

V načrtu upravljanja so posamezni varstveni režimi skladno z določbami ZTNP-1 vsebinsko, časovno ali prostorsko podrobneje opredeljeni z določitvijo posegov in dejavnosti oziroma opustitve dolžnih ravnanj, ki lahko ogrozijo cilje narodnega parka.

Varstveni režimi iz 13. člena ZTNP-1 in njihova podrobnejša prostorska in časovna umestitev in opredelitev v poglavju 15.1 tega načrta upravljanja veljajo na celotnem območju narodnega parka, pri čemer za osrednje območje, ki zajema 1. in 2. varstveno območje narodnega parka, veljajo še dodatno varstveni režimi iz 15. in 16. člena ZTNP-1 in njihova podrobnejša prostorska in časovna umestitev in opredelitev v poglavju 15.2 tega načrta upravljanja ter varstveni režimi iz 17. člena ZTNP-1, ki veljajo za ožja zavarovana območja.

Podrobnejša opredelitev varstvenih režimov iz 13. člena ZTNP-1 izhaja iz namena določitve varstvenih območij iz določbe četrtega odstavka 6. člena, tretjega odstavka 13. člena ZTNP-1 in drugega odstavka 17. člena, kadar ležijo ožja zavarovana območja v tretjem varstvenem območju narodnega parka.

15.1 Podrobna opredelitev varstvenih režimov iz prvega odstavka 13. člena ZTNP-1

Podrobnejša prostorska in časovna umestitev in opredelitev posameznih točk:

1. točka: Posegi in dejavnosti oziroma opustitve dolžnih ravnanj, ki lahko ogrozijo ugodno stanje biotske raznovrstnosti so:

- izvajanje sečnje in spravila v gozdovih narodnega parka na način, ki ni skladen s posebnimi usmeritvami za sečnjo in spravilo lesa, ki so določene v poglavju 18.2 tega načrta upravljanja;
- izvajanje mulčenja na zaraščajočih pašnih površinah, tako da se posega v podzemne dele;
- izvajanje dejavnosti in ravnanj na delih narodnega parka, ki so pomembni za varstvo prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov in so zaradi tega določeni kot mirna območja¹ v prilogi 4 tega načrta upravljanja, v nasprotju z umestitvami in opredelitvami, določenimi v navedeni prilogi.

3. točka:

- Posege, dejavnosti in rabo prostora, ki v narodnem parku bistveno prispevajo k spreminjanju krajine, se načrtuje in izvaja tako, da se ohranjajo značilnosti izjemnih krajin², ne spreminjajo

¹ Mirna območja so območja izjemnega pomena za varstvo živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, na katerih so obiskovanje (hoja zunaj utrjenih in označenih poti, planinstvo) in različne dejavnosti (zračni promet, turno smučanje, jadrno padalstvo, fotolov, kolesarstvo, gozdarstvo, kmetijstvo) časovno in prostorsko prilagojene tako, da so motnje čim manjše.

² V narodnem parku so kot izjemne krajine, pomembne za prostorsko prepoznavnost, določene: Bohinjsko jezero, planine Viševnik, Javornik, Laz, Dedno polje, Zajamniki ter naselji Studor s toplarji in Stara Fužina. Poleg teh z vidika pestre prostorske zgradbe, značilne rabe tal, naselbinskega vzorca in stavbnih členov in/ali prizoriščne vrednosti izstopajo tudi alpske doline (Zapodnem, Zadnjica, Loška Koritnica), planine Voje, Vodični vrh, Sleme in Za Skalo, naselja Strmec, Log pod Mangartom, Bavšica, Čadrg, Tolminske Ravne in Kneške Ravne ter manjša prostorsko zaokrožena območja ostalin bojnih in zalednih območja iz 1. svetovne vojne (Krnsko pogorje, Rombon in Čuklja, pokopališča v Trenti, Soči, ob Vršiški cesti in v Ukancu) ter ambienti z izrazitimi

ali razvrednotijo značilni krajinski vzorci³ in se ohranjajo naravni in vzdržujejo ustvarjeni krajinski gradniki⁴.

- Pri gradnjah znotraj in na robu naselij (npr. širitev stavbnih zemljišč) se ohranja značilni poselitveni vzorec⁵, prostorska razmerja in merilo naselja; varuje se značilne robove naselja (npr. reliefne stopnje, pas kozolcev na robu vasi, sadovnjaki).

4. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda k odvzemu živali prostoživečih vrst iz narave za znanstveno raziskovalne namene so določena v poglavju 17.1, 3. točka.

6. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda k odvzemu rastlin prostoživečih vrst, vključno z glivami, v komercialne namene v tretjem varstvenem območju narodnega parka so določena v poglavju 17.1, 13/b točka.

10. točka: Za znanstvenoraziskovalne⁶ ali izobraževalne namene⁷ je odzem mineralov in fosilov iz narave dovoljen s soglasjem javnega zavoda. Odvzemanje mineralov in fosilov iz narave lahko izvede le organizacija, ki ima registrirano dejavnost raziskovanja in izobraževanja ali fizična oseba s pooblastilom take organizacije. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 2. točka.

grajenimi dominantami (trdnjava Kluže, Javorca nad planino Polog, vršiška cesta z Rusko kapelico, ambient cerkve sv. Janeza Krstnika s kamnitim mostom ob obali Bohinjskega jezera v Ribčevem Lazu).

³ Značilni krajinski vzorci so nosilci tipološke opredelitve, ki izhaja iz morfološke zgradbe prostora. V alpskem prostoru so ključne prvine dolinasto-slemenast relief, kraška tla, hudourniški vodotoki in gozdni površinski pokrov ter tradicionalna raba zemljišč, razpršena poselitev in ljudsko stavbarstvo. Za krajinske vzorce je značilna zveznost, zato niso prostorsko določljivi z mejami

⁴ Krajinski gradniki so:

- reliefne in mikroreliefne oblike (npr. izpostavljene oblike – prevali, hrbti, vrhovi; ledeniške morene, balvani in skalni osamelci, značilne rečno ledeniške terase z vmesnimi ježami, kraške reliefne oblike; grbinasti travniki);
- vegetacijske prvine (npr. gozdni rob, obrežna vegetacija; skupine dreves in/ali grmovnic, posamična in dominantna drevesa, živice);
- vodne in obvodne pojavnne oblike (npr. struge, prodišča, sipine, suhi rokavi, retenzijske površine, jezerska kreda, obrežja vodotokov; logi, kali, močila, trstišča, močvirja, barja);
- grajene prvine v odprtem prostoru (npr. kamnite zložbe: podporne kašte, miri, sopotja; apnenice, razpela, kužna znamenja, brvi, mulatjere, lese; ostaline iz obdobja 1. svetovne vojne).

⁵ Značilni poselitveni vzorci so značilna razporeditev naselij, njihova medsebojna povezanost in njihov notranji ustroj, iz katerih je glede na izgled, oblikovne in strukturne značilnosti mogoče razbrati tipične, ponavljajoče se lastnosti.

⁶ Znanstvenoraziskovalni namen je organizirano in sistematično raziskovanje z vnaprej opredeljenim ciljem, kjer sta na podlagi določenih pravil in načel zagotovljena objektivnost ter ponovljivost celotnega postopka in pridobljenih rezultatov. Raziskovalni proces poteka z uporabo uveljavljenih raziskovalnih metod, s katerimi se izvajata zbiranje podatkov o pojavu, ki je predmet znanstvene raziskave, in analiza podatkov, ki vključuje urejanje, primerjavo in njihovo povezovanje.

⁷ Izobraževalni namen je pridobivanje znanja, bodisi skozi formalno ali neformalno izobraževanje, kot izobraževanje otrok, mladostnikov in odraslih.

11. točka: Grbinasti travniki⁸ so na območjih, ki so določena v prilogi 5 tega načrta upravljanja in na drugih območjih, ki izkazujejo lastnosti grbinastih travnikov.

15. točka: Šteje se, da je migracija živali prostoživečih vrst bistveno otežena, kadar je ograja postavljena na stečine in prehode živali prostoživečih vrst. Na teh krajih je treba zagotoviti prehode.

16. točka: V naravnem okolju je s soglasjem javnega zavoda dovoljeno postavljati samo znake⁹ za označevanje planinskih in drugih poti, kot so učne, zgodovinske, tematske, kolesarske in konjske. Znaki morajo biti poenoteni in skladni s predpisom, ki ureja označevanje zavarovanih območij naravnih vrednot, na kulturno etnoloških poteh morajo biti skladni s predpisom, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov, na planinskih poteh pa s predpisom, ki ureja označevanje in opremljanje planinskih poti, ter v skladu s celostno grafično podobo narodnega parka. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 11. točka.

17. točka: Za druga izpostavljena mesta se štejejo mesta, ki vidno izstopajo zaradi reliefne izoblikovanosti površja, prostorske zgradbe in razmerij ali vedutne lege.

18. točka: Pri izdaji pozitivnega mnenja kmetijsko svetovalne službe o potrebnosti kmetijskega objekta se upravičenost gradnje ugotavlja iz dejanskega izkazovanja opravljanja kmetijske dejavnosti investitorja na območju narodnega parka (podatki o kmetiji – obseg kmetijskih površin, pridelek, stalež živali, izvajanje paše, obstoječi objekti ...) ter utemeljitve gradnje z vidika kmetijstva (vrsta objekta, velikost, lokacija).

27. točka: Za enostaven objekt za lastne potrebe za hranjenje nevarnih snovi se šteje postavitev ali vkop rezervoarja za utekočinjen naftni plin ali nafto, s priključkom na objekt.

28. točka: Sprejemljivi so vodni zbiralniki za napajanje živine¹⁰ z manjšo prostornino oziroma prostornino, ki ustreza dejanski porabi vode (število živali, vodne razmere ...). Pri umeščanju se upošteva razpoložljivost vodnih virov (bližina, izdatnost), reliefno izoblikovanost (prilagoditev naravnim kotanjem), geomehansko stabilnost podlage in geotehnične značilnosti. Kale za napajanje živine se uredi sonaravno brez večjih izkopov in vkopnih brežin, za utrditev dna se uporabijo težko prepustni ali vodotesni materiali (npr. glina, bentonitna polst – uporaba betonskih oblog je neprimerna). Pri prostorninsko večjih zbiralnikih je za utrditev dna dopustna uporaba bentonitne polsti in drugih ustreznih folij, ki se zasujejo z zemljino. Za stabilizacijo pete brežin se uporabi npr. kamnite zložbe ali leseni piloti. Zaradi higienskih razmer je smiselno zbiralnik zavarovati z varovalno ograjo, napajanje živine pa urediti s koriti.

⁸ Grbinasti travniki predstavljajo značilno kraško-ledeniško površinsko obliko reliefa, ki se pojavlja predvsem v alpskih dolinah in na nižjih planotah. Predstavljajo izrazito drobno valovito površje, podobno majhnim vrtačam z vmesnimi grbinami (grbami, grivami), višine od 0,3 do 1,5 m in medsebojno oddaljenostjo 2 do 3 m. Njihovo matično podlago sestavljajo bolj propustna ledeniška talna morena ali ledeniško-rečni prodni nanosi karbonatne sestave (apnenec, dolomit), ki jih gradijo balvani, prodniki, in finejše meljasto gradivo (ledeniška moka). Nastali so v dolgotrajnem procesu mehanskega spiranja in kemijskega raztapljanja (korozije) sipkega materiala, ki se odvija tako ploskovno kot točkovno. Človek je z dolgoletno (ročno) košnjo oziroma pašo izoblikoval in ohranjal za alpski prostor značilen krajinski vzorec.

⁹ Znaki za označevanje planinskih in drugih poti obsegajo markacije, usmerjevalne table (na izhodiščih in križiščih planinskih poti) in dodatne oznake (smerokazi, table za zaporo, piktogrami).

¹⁰ Za vodne zbiralnike za potrebe napajanja živine se štejejo napajališča kot so korita in tradicionalni kali.

29. točka: V prilogi 6 tega načrta upravljanja je prikaz območij smučišč z navedbo njihovega obsega v skladu z drugim odstavkom 73. člena ZTNP-1.

32. točka: Obstoječa vzletno-pristajalna mesta za zrakoplove¹¹ (helidromi ali heliporti) izvenletaliških pristajališč za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah so našeta v prilogi 8 tega načrta upravljanja.

34. točka: Dovoljene ukrepe ali gradnje se časovno prilagodi razmnoževalnemu ciklusu prostoživečih vrst tako, da ne predstavljajo motnje v času gnezdenja, poleganja mladičev, drsti rib in zimskega mirovanja drugih prostoživečih vrst. Podrobnejše usmeritve in časovne omejitve javni zavod poda v upravnih postopkih glede na značilnosti lokacije posega.

35. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda k odvzemu mivke, peska in prodaja iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč, za potrebe v narodnem parku so določena v poglavju 17.1, 4. točka.

36. točka: Na podlagi tretjega odstavka 73. člena je dovoljena legalizacija obstoječih (na dan uveljavitve ZTNP-1) črnih peskokopov in kamnolomov, ki delujejo brez ustreznih dovoljenj, če je to v skladu z občinskim prostorskim aktom, na podlagi soglasja javnega zavoda in pod pogoji določenih v naravovarstvenih smernicah. Obstoječi črni peskokopi in kamnolomi so primeroma evidentirani v poglavju 20 tega načrta upravljanja. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.2.3.

37. točka: Za melišče se šteje z vegetacijo pretežno neporaslo nasipališče oziroma krušišče ob vznožju skalne stene ali strmega pobočja z nakloni 25° do 40°.

39. točka: Druga vozila na motorni pogon so kolesa s pomožnim motorjem in druga prevozna sredstva, ki omogočajo gibanje, hitreje od hoje pešca, z močjo lastnega motorja in niso namenjena izključno vožnji po cesti. Za druga vozila se štejejo tudi motorne sani, ki so specializirana vozila z bencinskim motorjem in gumijastimi gosenicami za prevoz po snegu in ledu. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda za urejanje smučarskih tekaških prog so določena v poglavju 17.1, 10. točka. Območja tekaških prog so prikazana v prilogi 7 tega načrta upravljanja.

40. točka:

- Za potrebe vzdrževanja in oskrbovanja objektov se lahko leti z zrakoplovi pod 1000 čevlji (304,8 metri) pod naslednjimi pogoji:
 - letenje je dopustno samo za vzdrževanje in oskrbovanje objektov, za katere ni razpoložljivih drugih načinov dostopa;

¹¹ Vzletno-pristajalna mesto za zrakoplove se nanaša na vzletišče in pristajališče za vsaka naprava, ki se lahko obdrži v atmosferi zaradi reakcije zraka, razen reakcije zraka na zemeljsko površino. Vzletišče je določena kopenska ali vodna površina, ki je v celoti ali deloma namenjena za pristajanje, vzletanje in gibanje zrakoplovov določenih vrst in kategorij; vzletna točka je določena površina na kopnem, ki se uporablja za vzletanje letalnih naprav; pristajalno mesto je določena površina na kopnem, ki se uporablja za pristajanje letalnih naprav;

- za vzletanje in pristajanje se uporablja samo vzletno-pristajalna mesta (helidrome), ki so opredeljeni v 32. točki 15.1 poglavja in prilogi 8 tega načrta upravljanja;
 - pri določanju trase letov/koridorjev je treba upoštevati prostorske in časovne omejitve mirnih območij v narodnem parku;
 - lete za večji obseg vzdrževalnih posegov na objektih in za oskrbovanje objektov se opravi v času, ko je najmanj motenj v času razmnoževanja, vzreje mladičev in zimskega mirovanja, praviloma v času poletne sezone;
 - poleti se izvajajo v dnevnem času (med sončnim vzhodom in zahodom) in praviloma med tednom (od ponedeljka do petka).
- Merila za izdajo soglasja k izvajanju geodetskega, filmskega, video in dokumentarnega snemanja z zrakoplovi pod 1000 čevlji (304,8 metri) so določena v poglavju 17.1, 5. točka.

41. točka:

- Individualno in organizirano vzletanje in pristajanje z jadralnimi padali¹² in zmaji je dovoljeno le na vzletnih točkah in pristajalnih mestih, katerih raba ne ogroža varstvenih ciljev narodnega parka in so določena v prilogi 9 tega načrta upravljanja ter so hkrati vpisana v register vzletnih točk in pristajalnih mest, ki ga vodi Javna agencija za civilno letalstvo.
- Za izvajanje turnega jadralnega padalstva zunaj določenih vzletnih točk in pristajalnih mest za organizirano letenje je treba pridobiti soglasje upravljavca za vsak posamičen let.
- Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 9. točka.

42. točka: Površine, na katerih je dopustno parkiranje z vidika varstvenih ciljev narodnega parka, so določene v prilogi 14 tega načrta upravljanja. Površine zunaj kampov, na katerih je dopustno v nočnem času parkiranje počitniške prikolice ali motorna vozila, ki se uporabljajo za prebivanje, se določijo z občinskim aktom.

45. točka: Ogenj je dopustno kuriti v naravnem okolju izključno na za te namene urejenih mestih, ki so opredeljena na površinah z ustrezno podrobno namensko rabo v občinskih prostorskih aktih oziroma v občinskih odlokih. Take površine so npr. kampi, šotorišča in tabori ali prostori za oddih in piknik. V občinskih odlokih se določijo merila in pogoji za izvedbo (ureditev kurišč) in rabo.

46. točka:

- Mesta za šotorjenje in taborjenje¹³, ki so opredeljena z občinskimi odloki o taborjenju oziroma občinskimi prostorskimi načrti in ki so skladna z varstvenimi cilji narodnega parka, so določena v prilogi 10 tega načrta upravljanja
- Načrtovanje novih ali nadomestitev obstoječih prostorov za šotorjenje in taborjenje je dopustno na podlagi presoje v postopku priprave občinskih prostorskih aktov. Šotorjenje in taborjenje v prvem in drugem varstvenem območju, na ožjih zavarovanih območjih, na območjih naravnih vrednot ali na vodozbirnih območjih ni dovoljeno. Na teh lokacijah se

¹² Pod jadralno padalstvo uvrščamo tudi turno jadralno padalstvo, pri katerem padalec svojo letalno opremo sam prinese iz doline in po zraku odleti nazaj na izhodišče.

¹³ Šotoriti oziroma taboriti pomeni na območju narodnega parka postaviti šotor in v njem prebivati oziroma prenočevati. Kamp ne sodi med šotorišča ali tabore. Mesto za šotorišče ali tabor je zaokroženo, prostorsko in funkcionalno urejeno in opremljeno zemljišče, s površino do 0,5 ha, namenjeno le postavitvi šotorov. Tabor ima sprejemni prostor, sanitarni vozil s tekočo vodo, posode za odpadke, pribor za prvo pomoč.

lahko izjemoma postavljajo samo tabori, ki so namenjeni znanstvenim raziskavam, in jamarski tabori, ki pa morajo biti umeščeni zunaj mirnih območij ter zunaj drugih območij, pomembnih za varstvo rastlinskih in živalskih vrst.

- Na območju narodnega parka je dovoljena postavitve začasnih taborov (najpogosteje gre za planinske, taborniške, jamarske in raziskovalne taborne) izključno v vzgojno-izobraževalne in raziskovalne namene.
- Organizator šotorjenja in taborjenja mora, razen za taborjenje na mestih, ki so določena z odloki PLS in je zanje treba pridobiti dovoljenje upravne enote, pridobiti soglasje javnega zavoda. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 7. točka.

48. točka:

- Turistične, športne ali rekreacijske dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah, ki niso ribolovne vode po predpisih, ki urejajo sladkovodno ribištvo¹⁴, ne ogrožajo ciljev narodnega parka kadar se izvajajo na mestih in v času, ki so/je določen v prilogi 11 tega načrta upravljanja. Za izvajanje teh dejavnosti je treba pridobiti soglasje javnega zavoda. Soglasje je treba pridobiti tudi za morebitne druge turistične, športne in rekreativne dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah ter na odsekih, ki niso navedeni.
- Pri izvajanju turistične, športne ali rekreacijske dejavnosti se uporablja obstoječo infrastrukturo in ureditve na vodnih in priobalnih zemljiščih (npr. že urejene dostopne poti in podobno). Dejavnosti so dovoljene na odsekih vodotokov, ki so skladno z veljavnimi ribiško gojitvenimi načrti opredeljeni kot ribolovni revirji. Odseki, območja ter časovne in druge omejitve izvajanja turističnih, športnih, rekreativnih dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah se lahko spremenijo (dopolnijo, izvzamejo) na podlagi strokovne presoje javnega zavoda in drugih strokovnih organizacij (Zavod za ribištvo Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in drugih). Dovoljene dejavnosti (vstopno-izstopna mesta, način dostopa in podobno) je treba podrobneje urediti z občinskimi odloki.
- Turistične, športne ali rekreacijske dejavnosti se na vodotokih lahko izvajajo samo takrat, kadar je pretok vodotoka ustrezen¹⁵. Ustreznost pretoka vodotokov je treba določiti na vstopnih mestih.
- Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 8. točka.

49. točka:

- Na območju narodnega parka je ježa konj zunaj za to določenih poti prepovedana. Poti za ježo konj so določene v prilogi 12 tega načrta upravljanja.
- Za vse z načrtom upravljanja določene poti za ježo konj je treba pridobiti soglasje lastnikov zemljišč oziroma upravljavcev ter uskladiti režim uporabe, urejanje in vzdrževanje z ostalimi uporabniki prostora oziroma souporabniki teh poti.

50. točka: Snemanje za javno predvajanje, katerega vsebina je skladna s cilji in nameni narodnega parka, se dopušča v tretjem varstvenem območju. Snemanje v prvem in drugem varstvenem območju

¹⁴ Turistične, športne in rekreativne dejavnosti, ki niso ribolov po predpisih, ki urejajo sladkovodno ribištvo, so: kopanje, plavanje, plovba (t. j. plovba s plovili, ki so namenjena turistični, športni, rekreacijski plovbi – raft, mini raft, kanu, kajak, rečni bob, čoln, jadrnica, druga plovila), soteskanje, potapljanje.

¹⁵ Ustrezen pretok vodotoka je pretok, pri katerem se z izvajanjem turističnih, športnih ali rekreacijskih dejavnosti na vodotoku ne poslabšuje ekoloških razmer vodotoka in posledično ne vpliva negativno na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst. Določen bo v prvih 5 letih po uveljavitvi prvega načrta upravljanja.

ter na območju naravnih vrednot in na območju posebnih varstvenih območij se dovoli le izjemoma (raziskovalni namen, dokumentarni filmi, igrano-dokumentarni filmi). Snemanje reklamnih produktov je v prvem in drugem varstvenem območju dopustno le znotraj območij obstoječe infrastrukture (ceste, parkirišča, objekti), izven teh je snemanje možno brez uporabe scenskih ali drugih začasnih objektov. Skladnost se preverja s soglasjem. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 12. točka.

51. točka: Usposabljanje v gorništvu ter za zaščito in reševanje je dopustno v tretjem varstvenem območju, v prvem in drugem varstvenem območju pa le izjemoma. Še posebej se je treba izogibati ožjih zavarovanih območij, območij naravnih vrednot, katerih lastnosti so zaradi dejavnosti lahko ogrožene, mirnih območij ali vodozbirnih območij. Pred začetkom vaj ali usposabljanja mora izvajalec o tem obvestiti javni zavod.

52. točka: Prepoved uporabe pirotehničnih sredstev v naravnem okolju poleg samega izstrelišča zajema tudi polje dometa izstrelkov ter vplivno območje (zaradi hrupa, svetlobe, drugih emisij ...).

15.2 Podrobna opredelitev varstvenih režimov v osrednjem območju narodnega parka

Osrednje območje narodnega parka tvorita prvo in drugo varstveno območje. V 15. členu so določeni varstveni režimi, ki veljajo za prvo območje in drugo območje, če v 16. členu niso določene izjeme. Podrobnejša opredelitev varstvenih režimov 15. in 16. člena ZTNP-1 izhaja iz določb drugega in tretjega odstavka 6. člena ZTNP-1 ter sedmega odstavka 15. člena in drugega odstavka 17. člena, kadar ležijo ožja zavarovana območja v osrednjem območju narodnega parka.

V drugem varstvenem območju se za postopno doseganje namenov prvega varstvenega območja v Akcijskem načrtu za ohranjanje biotske raznovrstnosti evidentirajo območja, ki so naravovarstveno pomembna ali pa je zaradi naravnih danosti raba bistveno otežena in se ne izvaja oziroma se izvaja v minimalnem obsegu.

15.2.1 Podrobna opredelitev varstvenih režimov iz prvega odstavka 15. člena in prvega odstavka 16. člena ZTNP-1

Podrobnejša prostorska in časovna umestitev in opredelitev posameznih točk:

1. točka: V prvem in drugem varstvenem območju ni dovoljeno spreminjati oblike in sestave površja¹⁶, razen v prvem varstvenem območju v primerih, ki jih določata 7., 8., 9. in 12. točka prvega odstavka 15. člena in v drugem varstvenem območju tudi v primeru iz 2. točke prvega odstavka ter 2. in 3. točke drugega odstavka 16. člena ZTNP-1.

2. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda za odvzem rastlin prstoživečih vrst, vključno z glivami iz narave za znanstvenoraziskovalne in izobraževalne namene v prvem in drugem varstvenem območju narodnega parka, so določena v poglavju 17.2, 1. točka.

¹⁶ Pojem oblika površja v tem varstvenem režimu pomeni naravne lastnosti krajine ter naravne fizikalne lastnosti Zemljinega površja. Pojem sestava površja se v tem varstvenem režimu nanaša na geološke in pedološke značilnosti Zemljinega površja.

3. točka: V prvem in drugem varstvenem območju se lahko doselitev ali ponovna naselitev živali prostoživečih vrst izvede le za namen ohranitve njihovih populacij, ki je kot ukrep varstva opredeljen z akcijskim načrtom javnega zavoda ali operativnim programom ali akcijskim načrtom Vlade RS oziroma s programom državnega monitoringa voda.

4. točka v povezavi s četrtem in petim odstavkom:

- Zaradi doseganja namena prvega varstvenega območja, to je ohranjanja naravnih procesov brez človekovih negovalnih, vzdrževalnih in drugih posegov, sta lov divjadi in ribolov prepovedana.
- Izjeme iz četrtega odstavka 15. člena ZTNP-1 se nanašajo na preprečevanje pojava in širjenja nalezljivih bolezní ali na porušeno naravno ravnovesje zaradi prekomernega povečanja populacije ene vrste divjadi nad nosilno kapaciteto ekosistema, tako da so izkazani neugodni vplivi na druge živalske ali rastlinske vrste. S tem se specifično določa vsebinske razloge za izredni poseg v populacije divjadi, kar pomeni, da se s tem izključi 42. člen Zakona o lovu. Vsi izredni posegi v prvem varstvenem območju morajo biti ob upoštevanju četrtega in petega odstavka 15. člena ZTNP-1 določeni v letnih lovskoupravljaljskih načrtih Triglavskega lovskoupravljaljskega območja. Izhodišča:
 - Za preprečevanje in širjenje nalezljivih bolezní se upošteva zdravstveno stanje divjadi, ki mora vrstam dolgoročno ohranjati stabilnost populacij. V primeru morebitnih lokalnih pojavov bolezní, ki bi resno ogrozile obstoj in stabilnost populacij divjadi, se lahko ukrepa zgolj na podlagi verodostojnih podatkov odvzema in monitoringa zdravstvenega stanja vrst divjadi;
 - Ob porušenem naravnem ravnovesju zaradi prekomernega povečanja populacije ene vrste divjadi nad nosilno kapaciteto ekosistema, tako da so izkazani neugodni vplivi na druge živalske ali rastlinske vrste, je treba predhodno preveriti, ali se je ukrepom v prvem varstvenem območju mogoče izogniti z ustreznim ukrepanjem v drugem in tretjem varstvenem območju, kar mora biti strokovno utemeljeno na podlagi verodostojnih podatkov.
- Ne glede na določbe četrtega in petega odstavka 15. člena ZTNP-1 se v posameznih primerih opažene živali, ki je v agoniji, neozdravljivo bolna ali ima poškodbe večje stopnje, tako žival po veterinarski presoji lahko usmrti skladno s predpisi, ki urejajo področje zaščite živali.
- Odvzem divjadi in rib za znanstvenoraziskovalne namene in izvajanje ukrepov varstva živali prostoživečih vrst s soglasjem javnega zavoda. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.2.2.
- V drugem varstvenem območju je lov divjadi dovoljen v skladu z lovskoupravljaljskimi načrti.

5. točka v povezavi s šestim odstavkom:

- V prvem varstvenem območju so vključeni gozdovi opredeljeni s kategorijama gozdovi s posebnim namenom GPN brez dovoljenega ukrepanja in varovalni gozdovi, za katere se način gospodarjenja v narodnem parku v ničemer ne razlikuje od gospodarjenja s temi gozdovi v drugih območjih Slovenije. Dolgoročne ukrepe za načrtovanje gozdov se določí v gozdnogospodarskih načrtih gozdnogospodarskih enot, pri tem pa se upošteva usmeritve za prvo varstveno območje, ki so določene v poglavju 18.2.
- Nujni varstveni ukrepi so nujni sanacijski ukrepi in ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju z gozdnimi ekosistemi.

- Nujne sanacijske ukrepe se prednostno izvaja v prvem varstvenem območju, kadar le ta meji na gospodarske gozdove, ter v predelih, kjer gozdovi zagotavljajo tudi druge ekološke in/ali socialne vloge (npr. zaščitna) oziroma tam, kjer motnje ogrožajo širše območje gozdov. Ne glede na velikost pojava je v primeru požara potrebna takojšnja intervencija. Za večje motnje je obvezna izdelava posebnega sanacijskega načrta, kjer se podrobno opredeli način sanacije konkretne prizadete površine, za manjše motnje pa se s podrobnim načinom sanacije dopolni gozdnogojitveni načrt. Merila za določitev sanacijskih ukrepov glede na določbo šestega odstavka 15. člena v prvem varstvenem območju narodnega parka:
 - ob pojavu gozdnih požarov je nujna takojšnja intervencija z gašenjem in lokalizacija požara s požarnimi presekami, če gre za varstvo človeškega življenja ali premoženja (npr. planinske kočice ...) ali za ohranitev lastnosti naravnih vrednot in kulturne dediščine;
 - pri veliki količini napadle lesne mase zaradi večjih motenj, kot so vetrolom, snegolom in/ali žledolom je potrebna intervencija z namenom: čiščenja hudourniških strug in potokov, stabilizacije strmih pobočij, kjer je veliko tveganje za plazove in usade, zagotovitev osnovnega varstva pred napadom škodljivih organizmov (npr. podlubniki);
 - pri pojavu škodljivih organizmov (npr. podlubniki) je potrebno nevtralizirati napaden material z namenom onemogočanja širjenja pojava na večje površine.
- Ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju z gozdnimi ekosistemi se izvajajo le na območjih izrednih ukrepov za sanacijo motenj. Kot dopustne usmeritve in ukrepi za krepitev varovalne, hidrološke in zaščitne vloge gozdov se štejejo:
 - posek pretežkih starih dreves na strmih pobočjih, pri čemer se sečnja drevja opravi tako, da je višina panja vsaj 0,5 m nad vidnimi poškodbami debla (npr. od kotalečega kamenja),
 - selektivno izvajanje negovalnih del in redčenja drogovnjakov z namenom povečati stabilnost sestojev,
 - premenilna redčenja v spremenjenih gozdovih (npr. drugotni sestoji smreke).
 - uporabljati je potrebno take načine poseka in spravila, ki čim manj poškodujejo rastišča in sestoje,
 - izvajanje selektivne sečnje pretežkih starih dreves, ki obremenjujejo brežine vodotokov, odstranjevanje podrtih dreves ali korenin v strugi ali v bližini vodotoka, če obstaja nevarnost plavljenja ali zajezev,
 - varovanje bregov nad hudourniški vodotoki z vzdrževanjem nizkih lesnih zalog brez nestabilnih dreves i z majhno količino mrtve biomase. Vzdržujemo stopničasto sestojno zgradbo pretežno mlajših razvojnih faz,
 - omejevanje sežiganja sečnih ostankov, še zlasti v bližini vodotokov,
 - selektivno ukrepanje na območjih snežnih plazov, za zagotovitev najustreznejše strukture gozda glede na lokalne razmere in lego pobočja.
- Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.2, 2. točka.
- V drugem varstvenem območju je dovoljeno sonaravno gospodarjenje v skladu z gozdnogospodarskim načrtom, pri pripravi katerih se upoštevajo naravovarstvene smernice, pripravljene na podlagi usmeritev iz poglavja 18.2.

3. točka prvega odstavka 16. člena:

- Pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi v drugem varstvenem območju se z namenom ohranjanja obstoječega stanja narave in kulturne dediščine gospodari skladno z gozdnogospodarskimi načrti gozdnogospodarskih enot.

- Za postopno doseganje namenov prvega varstvenega območja se določijo prednostna območja. Dejanski prehod se izvede ob izpolnjevanju vseh potrebnih pogojev (npr. naravne danosti, ureditev lastniških razmerij – odkup, nadomestila).
- Javni zavod v postopku priprave gozdnogospodarskega načrta sodeluje z ZRSVN in ZGS, tako da se v naravovarstvenih smernicah poda usmeritve in pravila ravnanj za dejavnost.
- Za doseganje ciljev iz tretjega odstavka 6. člena ZTNP-1 se pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi v drugem varstvenem območju z namenom ohranjanja obstoječega stanja narave in kulturne dediščine, preprečevanja vnosa novih obremenjujočih dejavnosti ter postopnega doseganja namenov prvega varstvenega območja:
 - uporablja obstoječa mreža gozdnih prometnic, morebitna širitev mreže pa se predvidi in uskladi že pri pripravi gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Razen s tem načrtom upravljanja določenih izjem (poglavje 15.2) je uporaba gozdnih prometnic strogo namenska, zato se jih zapre z zapornicami, da se prepreči vožnjo drugih vozil;
 - načrtuje nižji možni posek v gozdovih drugega varstvenega območja v primerjavi z gozdovi z enakimi sestojnimi lastnostmi v tretjem varstvenem območju;
 - prednostno oblikuje mreža ekocelic po postopku, predpisanim z ZTNP-1, ter poveča število gozdnih rezervatov;
 - izločanje starega in oslabelega drevja ali sušic ter negovalni ukrepi čiščenja zarasti in redčenja izvajajo v omejenem obsegu, razen v primeru utemeljene nevarnosti širjenja bolezni ali škodljivih organizmov;
 - upoštevajo priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene;
 - izvaja malopovršinsko sečnjo z dolgimi obdobji pomlajevanja, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz;
 - sanitarna sečnja izvaja omejeno in le v primeru preprečevanja širjenja bolezni ali škodljivih organizmov ali zagotavljanja zaščitne funkcije gozda;
 - ne izvaja začasno skladiščenje lesa;
 - dosledno ohranja razvit gozdni rob z grmovno vegetacijo;
 - upoštevajo varstvene in razvojne usmeritve iz poglavja 18.2 tega načrta upravljanja.

6. točka: V prvem varstvenem območju je dovoljena paša na območjih planin¹⁷, ki so določena v prilogi 13 tega načrta upravljanja v skladu s potrjenim pašnim redom¹⁸. V drugem varstvenem območju je paša dovoljena v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijstvo.

7. točka:

¹⁷Pojem območje planine v tem varstvenem režimu pomeni tradicionalno pašno območje, na katerem se v času paše zadržujejo živali. Pašno območje ni omejeno z Grafično enoto rabe zemljišč kmetijskega gospodarstva (GERK) in deloma posega tudi območje zunaj GERK-a kjer se živali zadržujejo v času paše.

¹⁸ Pašni red je dokument, ki je določen predpisi s področja varstva kmetijskih zemljišč in ga za namen uporabe skupnega pašnika sprejme pašna skupnost in določa pravila in način rabe skupnega pašnika. K pašnemu redu je treba pridobiti soglasje upravne enote.

- V prvem in drugem varstvenem območju se površje, tudi na območjih vodotokov in povirij, prepušča naravnim procesom.
- Pri načrtovanju in izvedbi ukrepov (tudi morebitnega odvzema naplavin: mivke, peska in proda) za sanacijo ali preprečitev škodljivega delovanja voda v okviru opravljanja nalog obveznih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda po predpisih o vodah, je treba v skladu z tretjim odstavkom 21. člena ZTNP-1 posebno pozornost nameniti ohranjanju naravnega ravnovesja..
- Pri posameznih posegih v vodotok ter vodna in priobalna zemljišča javni zavod v postopku izdaje ustreznih upravnih dovoljenj sodeluje z določitvijo varstvenih usmeritev v skladu z merili, določenimi v poglavju 17.1, 4. točka.

8. točka: Izvajajo se lahko melioracijska dela za namen:

- urejanja poti in sicer dograjevanje ali širjenje obstoječih kolovozov¹⁹ in poljskih poti²⁰ v prvem varstvenem območju narodnega parka, ki omogočajo dostop do planin, ki so določene v prilogi 13. Dovoljeno jih je vzdrževati tako, da se jih ohranja v dobrem stanju (utrditev s peskom, gramozom ali zbito zemljo) in omogoča njihova uporaba (npr. manjša popravila, utrditve, zavarovanja nasipnih ali vkopnih brežin, odvodnjavanje). Pri tem se ohranja njihova zmogljivost, izvedba, namembnost in zunanji videz.
- poseka dreves in grmičevja za vzdrževanje in urejanje pašnikov²¹ in poti, je dovoljen na planinah določenih v prilogi 13 tega načrta upravljanja. Konkretno pobude poseka dreves in grmičevja, pri rednem vzdrževanju in urejanju pašnikov in poti, se znotraj pašnih območij sprotno preverja. Ob tem se upošteva potrebe, ki izhajajo iz opravljanja kmetijske dejavnosti, naravne danosti območja (tla in relief) ter naravovarstvene omejitve. Del teh površin je že opredeljen kot gozdni prostor, zato mora odločbo h krčitvi gozda podati Zavod za gozdove Slovenije. V teh postopkih javni zavod sodeluje z neformalnim mnenjem.
- V drugem varstvenem območju je dovoljeno vzdrževati obstoječe dostope do kmetijskih zemljišč na način kot je določeno za kolovoze in poljske poti v prvem varstvenem območju.

9. točka: Gradnja novih objektov in postavitve začasnih objektov v prvem in drugem varstvenem območju ni dovoljena. Pri rekonstrukciji obstoječih objektov se ohranja njihov obseg – stavbno maso (tlorisni in višinski gabarit), zmogljivost (npr. število ležišč) – in namembnost. Določba dopušča naslednje izjeme:

- Gradnjo novih in rekonstrukcija obstoječih mlekarn (oziroma sirarn) in hlevov dopustna ob predhodno pridobljenem pozitivnem mnenju kmetijske svetovalne službe o potrebnosti mlekarne ali hleva za potrebe opravljanja kmetijske dejavnosti v narodnem parku na območju planin, ki so prikazane v prilogi 13 tega načrta upravljanja, ki se izda ob smiselnem upoštevanju 18. točke 15.1 poglavja tega načrta upravljanja.

¹⁹Kolovoz je ozka neutrjena pot med njivami in drugimi obdelovalnimi zemljišči, namenjena izključno dostopu do teh površin.

²⁰ Poljska pot je kmetijska prometnica, ki jo sestavlja do 2,5 m širok utrjen pas zemljišča in je namenjena za hojo ali vožnjo kmetijske mehanizacije za dostop do kmetijskih zemljišč. Poljska pot je utrjena s peskom, gramozom ali zbito zemljo ter je brez priključka na javno cesto.

²¹ Vzdrževanje in urejanje pašnikov je ograditev zemljišča in razdelitev na ograde (čredinke), ureditev zbiralnikov za vodo in napajališč (korita in kali) ter odstranjevanje zarasti na pašnih površinah.

- Gradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih objektov za preprečevanje ali zmanjševanje obstoječega obremenjevanja okolja, ki npr. obsegajo gradnjo čistilnih naprav, ureditve za sanacijo sanitarnih in kuhinjskih prostorov (npr. vgraditev lovilcev maščob), ureditve za večjo energetska učinkovitost objektov, zamenjavo neustreznih energetskih virov z obnovljivimi viri.
- Gradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih objektov (oziroma naprav) za evidentiranje in sledenje meteoroloških, hidroloških, agroloških in ekoloških razmer ter geoloških, seizmoloških in drugih geofizikalnih pojavov, vendar zanje ni dovoljeno graditi ali nadelavati dostopnih poti, v objektih pa ne načrtovati ležišč.
- Objekte in naprave, ki so postavljeni začasno, se po končanih raziskavah odstrani in vzpostavi prejšnje stanje.
- V drugem varstvenem območju je ob upoštevanju 2. točke prvega odstavka 16. člena dovoljeno postavljati senike²² na kmetijskih zemljiščih ob predhodno pridobljenem pozitivnem mnenju kmetijske svetovalne službe o potrebnosti senika za potrebe opravljanja kmetijske dejavnosti v narodnem parku, ki se izda ob smiselnem upoštevanju 18. točke 15.1 poglavja tega načrta upravljanja.

10. točka:

- Gradnja in širitev obstoječih cest, kolovozov, poljskih in drugih poti v prvem in drugem varstvenem območju je prepovedana. Dopustno je vzdrževanje na način, da se izvaja manjša popravila in druga dela, potrebna zato, da se poti ohranja v dobrem stanju in omogoča njihova uporaba. Pri tem se ne sme spreminjati njihova zmogljivost, izvedba, namembnost ali zunanji videz.
- Na podlagi tretjega odstavka 15. člena pa je izjemoma dopustna preusmeritev posameznih delov cest, kolovozov, poljskih in drugih poti na odsekih, ki so ogroženi zaradi erozijskih pojavov (podorov, plazov, zdrsov hudourniškega delovanja vodotokov ...).
- Izjemoma je dopustna preusmeritev posameznih delov cest, kolovozov, poljskih in drugih poti na odsekih, ki potekajo prek območij ranljivih ali ogroženih habitatov skladno s prvim odstavkom 20. člena.

11. točka v povezavi z šestim odstavkom:

- V prvem varstvenem območju nove gozdne infrastrukture ni dovoljeno graditi, razen v primerih, ko je le-ta potrebna za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov. Zanje potrebna gozdna infrastruktura se določi v gozdnogojitvenih načrtih, ki jih na podlagi soglasja javnega zavoda pripravi Zavod za gozdove Slovenije.
- Nujno potrebna gozdna infrastruktura za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov v prvem varstvenem območju se načrtuje, gradi in uporablja tako, da se:
 - čim manj poškodujejo rastišča in sestoje,
 - prepreči prekomerne motnje prostoživečim živalskim in rastlinskim vrstam, predvsem v obdobju in na območjih razmnoževanja,
 - v največji meri izogiba premeščanju materiala po vzdolžni osi prometnice.
- Obstoječo infrastrukturo se vzdržuje, tako da se ohranja v dobrem stanju in omogoča njihova uporaba. Pri tem se ne sme spreminjati njihova zmogljivost, izvedba, namembnost ali zunanji videz.
- Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.2.2.

²²Senik je pomožni kmetijski objekt, namenjen shranjevanju sena. Senik glede na zahtevnost predstavlja enostaven objekt.

12. točka: V prvem in drugem varstvenem območju je dopustno obstoječe objekte s kmetijsko namembnostjo, ki so povezani s pašo na planinah, določenih v prilogi 13 tega načrta upravljanja, porušiti in odstraniti ter na mestu objekta zgraditi nadomestni objekt – ob predhodno pridobljenem pozitivnem mnenju kmetijske svetovalne službe o potrebnosti kmetijskega objekta za potrebe opravljanja kmetijske dejavnosti v narodnem parku.

14. točka: S soglasjem javnega zavoda se lahko v prvem in drugem varstvenem območju označuje obstoječe zgodovinske in tematske poti²³. Merila za izdajo soglasja javnega zavoda so določena v poglavju 17.1, 11. točka.

- Na podlagi tretjega odstavka 15. člena pa je izjemoma dopustna preusmeritev posameznih delov planinskih, turističnih, zgodovinskih, tematskih in drugih poti ali stez na odsekih, ki so ogroženi zaradi erozijskih pojavov (podorov, plazov, zdrsov hudourniškega delovanja vodotokov ...).
- Izjemoma je dopustna preusmeritev posameznih delov planinskih, turističnih, zgodovinskih, tematskih in drugih poti ali stez na odsekih, ki potekajo prek območij ranljivih ali ogroženih habitatov skladno s prvim odstavkom 20. člena.

15. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda glede izvajanja dopolnilnih dejavnosti na planinah so določena v poglavju 17.2.4.

16. točka: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda k prirejanju javnih shodov, prireditvev ter organiziranju športnih tekmovanj²⁴ so določena v poglavju 17.1, 6. točka.

17. točka v povezavi s 4. točko drugega odstavka 16. člena: Prepovedano je kopanje, potapljanje, čolnarjenje in izvajanje vseh ostalih rekreacijskih dejavnosti na vseh vodotokih ter jezerih v prvem in drugem varstvenem območju, razen v Bohinjskem jezeru.

18. točka v povezavi s 5. točko prvega odstavka 16. člena:

- V prvem varstvenem območju je, razen izjem, ki so določene z 43. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, prepovedano voziti motorna vozila na gozdnih in kmetijskih cestah²⁵. V drugem varstvenem območju je poleg izjem, določenih v 43. točki prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, dovoljena vožnja z motornimi vozili po kmetijskih in gozdnih cestah, ki so določene na kartografski podlagi v prilogi 16. Pri uporabi določenih odsekov kmetijskih in gozdnih cest je treba upoštevati:
 - cesto oz. cestni odsek uporabnik uporablja na lastno odgovornost,
 - režim uporabe ceste, ki je podrejen kmetijski rabi oz. gospodarjenju z gozdom,
 - način uporabe, ki bo povzročal čim manjše motnje v kmetijskem in gozdnem ekosistemu,
 - stanje oziroma prevoznost ceste.
- Zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti narodnega parka, ki jo povzroča promet, se lahko v sodelovanju z upravljavci cest in lastniki zemljišč (Zavod za gozdove Slovenije, parkovne lokalne skupnosti, pašne in agrarne skupnosti) vožnjo za motorna vozila dodatno omeji.

19. točka:

²³ Tematska pot je pot, ki jo povezuje določena naravoslovna (predstavitev naravnih procesov, oblik pojavov; npr. gozdne, geološke, geografske poti), kulturna, etnološka, vinska, kulinarčna, romarska ipd.) tematika poti.

²⁴ Športno tekmovanje se nanaša na tekmovanje v naravi, ki ga organizira nacionalna športna panožna zveza.

²⁵ Kmetijska cesta je poljska pot, kolovoz ali drugo pot, ki jo predstavlja ozek utrjen pas zemljišča (širine do 2,5 m) in je namenjena za hojo ali vožnjo kmetijske mehanizacije.

- V prvem in drugem varstvenem območju narodnega parka je vožnja s kolesi dopustna po obstoječi cestni infrastrukturi, ki je namenjena motornemu prometu.
- Kmetijske ceste, planinske poti, ki so določene na podlagi Zakona o planinskih poteh, gozdne poti in vlake, ki so določene na podlagi Zakona o gozdovih, po katerih je v prvem in drugem varstvenem območju iz vidika naravovarstvene sprejemljivosti možna vožnja s kolesom, so prikazane prilogi 15 tega načrta upravljanja.
- Ne glede na naravovarstveno sprejemljivost vožnje s kolesi po poteh, prikazanih v prilogi 15, je vožnja s kolesi dopustna le na tistih poteh, ki so usklajene z upravljavci oz. lastniki poti..

15.2.2 Podrobna opredelitev varstvenih režimov iz drugega odstavka 16. člena ZTNP-1 za Bohinjsko jezero

Poleg varstvenih režimov iz 13. in 15. člena ZTNP-1 ter podrobnejšega režima za drugo varstveno območje iz poglavja 15.1 in 15.2.1 tega načrta upravljanja so podrobnejši varstveni režimi za Bohinjsko jezero z okolico še:

1. točka drugega odstavka:

- Območje Bohinjskega jezera z okolico je prikazano v prilogi 17 tega načrta upravljanja.
- Ribolov je dovoljen skladno z ribiškoogojitvenim načrtom.

2. točka drugega odstavka: Zgrajena pomola v avtokampu Zlatorog v Ukancu in nasproti cerkve Sv. Duh sta bila kot izjemna posega dopustna s sklepom Vlade RS (št. 836/01/2001-15 z dne 10.7.2003). Za vse ostale obstoječe pomole na južni obali jezera je treba v postopku priprave občinskega prostorskega načrta oz. postopku izdaje upravnega dovoljenja preveriti njihovo zakonitost. Z ustreznimi upravnimi dovoljenji zgrajene pomole je dopustno vzdrževati, rekonstruirati, odstraniti ali na njihovem mestu zgraditi nadomestni pomol. Pomoli se projektirajo v okviru, ki je dovoljen za nadomestno gradnjo in na način, da se ne spreminja obstoječih dostopov, reliefne izoblikovanosti jezerskih brežin ali dna, njihovo oblikovanje, izvedba in uporaba materialov pa so poenoteni.

3. točka drugega odstavka: V ureditvenem območje Ribčev laz – Pod Skalco je dopustna gradnja čolnarne skladno z veljavnim prostorskim aktom za to območje, katerega sestavni del je tudi gradnja pomola.

4. točka drugega odstavka: Vse dovoljene rekreacijske dejavnosti na Bohinjskem jezeru (kopenje, potapljanje, drsanje, čolnarjenje in jadranje), vključno s plovbo turistične ladjice, je treba uskladiti s podrobno namensko rabo prostora in opredelitvijo pogojev za njihovo izvajanje v občinskih prostorskih aktih, z določitvijo kopalnih voda (Fužinarski zaliv na Veglju in Ukanc), z ureditvijo obstoječe in načrtovane infrastrukture (čolnarna, privezi, pomoli ali drugi objekti, zgrajeni skladno s predpisi s področja graditve objektov), s sprejetjem odloka o plovnem redu in z ostalimi področnimi predpisi.

5. točka drugega odstavka: Na območju kopalnih voda v Fužinarskem zalivu na Veglju je dopustna postavitve nujne opreme v času kopalne sezone. Oprema obsega informacijsko mesto s podatki o kopalnih vodah, podatki monitoringa higienske ustreznosti kopalne vode, prostor za reševalca in prvo pomoč. Sanitarne prostore, kabine za preoblačenje se umesti na prostorsko in vidno manj izpostavljene lokacije. Parkiranje in dostop se zagotavlja na obstoječih urejenih prometnih površinah.

Vso opremo se po zaključeni sezoni odstrani in vzpostavi prvotno stanje. Zaradi dejavnosti ni dopustno kakorkoli posegati v obstoječo reliefno izoblikovanost jezerskih brežin ali jezerskega dna.

16 Izjeme glede na prepovedi ZTNP-1

16.1 Izjeme za območja cest iz 18. člena glede na prepovedi iz 13., 15. in 16. člena ZTNP-1

Na površinah za mirujoči promet v prvem in drugem varstvenem območju, ki so določene v prilogi 14 tega načrta upravljanja, je dopustno urejati parkirne prostore skladno s področnimi predpisi, prostorskimi akti PLS, razvojnimi programi upravljavcev cest in s soglasjem lastnikov zemljišč.

16.2 Izjeme za upravljavca narodnega parka iz 20. člena glede na prepovedi iz 13., 15. 16. in 17. člena ZTNP-1

- Ne glede na določbo 4. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, ki dovoljuje odvzem živali prostoživečih vrst iz narave v narodnem parku izključno v znanstvenoraziskovalne namene, se tovrstna ravnanja kot izjema dopuščajo zlasti za namen preprečevanja škod na premoženju in izboljšanja stanja razvrednotenih območij.
- Ne glede na določbo 10. in 14. točke prvega odstavka 15. člena se dopušča preusmeritev posameznih delov cest, poti ali stez na odsekih, ki potekajo prek območij ranljivih ali ogroženih habitatov.
- Za namene drugega odstavka 20. člena ZTNP-1 se lahko uporabljajo naravni viri na gozdnih zemljiščih v upravljanju javnega zavoda.
- Ne glede na določbo 10. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1 je v osrednjem območju dopustno graditi nove dostopne poti in parkovno infrastrukturo za potrebe ureditve in rabe delov narodnega parka za ogledovanje in obiskovanje – v povezavi z določbami 33. člena ZTNP-1.

17 Merila za odločitev o skladnosti nameravanega ravnanja, posega ali dejavnosti z določbami ZTNP-1 v postopku izdaje soglasji javnega zavoda

Splošna merila za izdajo soglasji (postopkovne določbe):

- vse dejavnosti morajo biti v skladu s cilji in nameni narodnega parka;
- dejavnosti ne smejo škodljivo vplivati na naravo;
- soglasje se praviloma podeli za obdobje enega leta, razen za dejavnosti/aktivnosti, ki trajajo daljše časovno obdobje, vendar ne več kot za obdobje veljavnosti načrta upravljanja oziroma do njegove spremembe. Pred izdajo novega soglasja se ponovno pretehtajo vsi vidiki utemeljenosti dejavnosti;
- soglasje velja do spremembe pogojev, navedenih v vlogi oziroma do spremembe podatkov s strani vlagatelja;
- izvajalec mora najkasneje v 30 dneh po izvedbi dejavnosti javnemu zavodu predložiti poročilo o izvedeni dejavnosti. Poročilo vključuje najmanj točne podatke o lokaciji dejavnosti, datumih izvajanja dejavnosti ter številu/količini/obliki ravnanj ter o drugih ravnanjih, dovoljenih na podlagi izdanega soglasja. Javni zavod pridobljene podatke pridobiva z namenom spremljanja in analiziranja vpliva dejavnosti na stanje narave.

17.1 Merila za izdajo soglasij iz 31. člena ZTNP-1

Za doseganje ciljev narodnega parka je ključnega pomena, da se vsa ravnanja, posega ali dejavnosti²⁶ še zlasti pa tista, ki so določena v 31. členu ZTNP-1 izvajajo tako, da niso v nasprotju z določili ZTNP-1 oziroma tako, da jih podpirajo. O skladnosti nameravanega ravnanja, posega ali dejavnosti iz 31. člena ZTNP-1 z določili ZTNP-1 in pogojih za njihovo izvedbo, se odloči v soglasju, ki ga javni zavod izda na podlagi pisne vloge izvajalca. Vloga za pridobitev soglasja mora vsebovati najmanj podatke o vlagatelju in o nameravane ravnanju, posegu ali dejavnosti (npr. vrsto, čas izvajanja, lokacijo izvajanja, količino). Priporočeno je, da se v ta namen uporabijo obrazci, ki se objavijo na spletni strani javnega zavoda.

1. točka v povezavi z drugim odstavkom 28. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja k izvajanju raziskav so zlasti:

- raziskovalne metode morajo biti izbrane na način, ki najmanj poškoduje naravno okolje;
- čas in kraj raziskave morata biti izbrana na način, ki najmanj vpliva na življenjske cikle prostoživečih vrst;
- raziskava mora biti opravljena skladno s strokovnimi usmeritvami, ki jih poda javni zavod;
- prednostno se podpirajo znanstvene raziskave z naslednjih področij:
 - evidentiranje in spremljanje populacij varstveno pomembnih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst (NATURA 2000 vrste) ter raziskave sprememb prednostnih habitatnih tipov,
 - ekologija in razširjenost alg, lišajev, mahov in višjih gliv,
 - spremljanje ekološkega stanja voda (prednostno visokogorska jezera in izviri),
 - vplivi različnih rekreativnih dejavnosti na prostoživeče vrste,
 - popis tujerodnih živalskih in rastlinskih vrst ter interakcije med njimi in domorodnimi vrstami,
 - vpliv človekovih dejavnosti in naravnih dejavnikov na dinamiko populacij rastlinskih in živalskih vrst ter na biotsko pestrost,
 - analiza obiskovanja narodnega parka in vplivi na okolje ter določitev nosilne sposobnosti,
 - analize vodonosnikov ter pretakanje podzemnih voda,
 - interdisciplinarne analize stoječih in tekočih voda,
 - vpliv podnebnih sprememb na gorske ekosisteme,
 - ovrednotenje nesnovne in premične kulturne dediščine,
 - učinkovitost izobraževalnih aktivnosti narodnega parka na zviševanje naravovarstvene zavesti,
 - socio-ekonomske analize na območju narodnega parka.

2. točka v povezavi z 10. in 36. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za odvzemanje mineralov in fosilov iz narave so zlasti:

- dovoli se odvzem vrst in količine mineralov in fosilov iz nahajališča na način, ki ne vpliva na izjemnost, ohranjenost ali redkost nahajališča naravi, razen v primeru, če obstoj nahajališča ogrožajo naravni procesi ali druga človekova dejavnost;
- odvzem mora biti izveden tako, da so poškodbe v naravi čim manjše in ne ogrožajo stanja nahajališča in ne prizadenejo drugih sestavin naravne in kulturne krajine v narodnem parku;

²⁶ Pod pojmi ravnanja, posega ali dejavnosti so zajete vse aktivnosti, ki se v narodnem parku načrtujejo ali izvajajo, pa ne sodijo med neposredne aktivnosti ohranjanja narave.

- odvzem z miniranjem in vrtanjem se ne dovoli;
- soglasje se podeli le organizaciji, ki ima registrirano dejavnost izobraževanja ali znanstvenega raziskovanja ali fizični osebi s pooblastilom take organizacije.

3. točka v povezavi s 4. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja k odvzemu živali prostoživečih vrst za znanstveno raziskovalne namene so zlasti:

- odvzem se dovoli izključno v znanstveno-raziskovalne namene²⁷, če je odvzem živali nujen za izvedbo raziskave in ni na voljo drugih primerljivih raziskovalnih metod, pri katerih odvzem ni potreben;
- dovoli se odvzem najmanjšega možnega števila osebkov, ki še omogoča izvedbo raziskave;
- za odvzem se izbere ciljna metoda, ki ne poškoduje osebkov, ne povzroča škode drugim osebkom, drugim živalskim in rastlinskim vrstam in ne povzroča trajnejših sprememb v njihovem življenjskem prostoru;
- odvzem se izvede v sezoni, ko je glede na življenjski cikel živali vpliv na populacijo in druge vrste najmanjši. Odvzem se praviloma ne izvaja v obdobju razmnoževanja živalske vrste, ki se odvzema, ali v obdobju skrbi za zarod;
- odvzem se praviloma izvede na območju, kjer je populacija živalske vrste, ki se odvzema, najštevilčnejša; odvzem mora biti opravljen v skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih poda javni zavod ob izdaji soglasja;
- soglasje se podeli le, če nosilec raziskav (mentor, inštitucija) izkaže ustrezne kvalifikacije;
- pri zahtevi za izdajo soglasja za odvzem živali zavarovanih vrst mora biti vlogi priloženo tudi dovoljenje ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave.

4. točka v povezavi s 35. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja k odvzemu mivke, peska in proda iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč, za potrebe v narodnem parku, so zlasti:

- odvzemi se izvajajo prednostno na mestih, kjer nastajajo zaplavni čepi in nanosi naplavin (npr. pri pregradah);
- čiščenje in odvzem naplavin sta količinsko omejena (npr. sezonski obseg naplavin);
- način odvzema je treba prilagoditi zatečeni reliefni izoblikovanosti obvodnih brežin (ureditev dostopa, transport) in obrežni vegetaciji, tako da bodo posegi in vplivi čim manjši;
- z odvzemom se ne sme povzročati večjih sprememb vodnega režima (pretočne razmere, prostorska in časovna razporeditev voda, smer toka) ali kakovosti vode;
- odvzem mora biti časovno ustrezen (zunaj nizkih vodostajev, obdobj drsti rib, gnezdenja ptic in zimskega mirovanja živali, turistične sezone);
- poseg mora biti v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

²⁷ Znanstvenoraziskovalni namen je organizirano in sistematično raziskovanje z vnaprej opredeljenim ciljem, kjer sta na podlagi določenih pravil in načel zagotovljena objektivnost ter ponovljivost celotnega postopka in pridobljenih rezultatov. Raziskovalni proces poteka z uporabo uveljavljenih raziskovalnih metod, s katerimi se izvajata zbiranje podatkov o pojavu, ki je predmet znanstvene raziskave, in analiza podatkov, ki vključuje urejanje, primerjavo in njihovo povezovanje.

5. točka v povezavi z 40. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja k izvajanju geodetskega, filmskega, video in dokumentarnega snemanja z zrakoplovi pod 1000 čevlji (304,8 metri) nad najvišjo trenutno točko oziroma oviro med letenjem v narodnem parku, so zlasti:

- izredni preleti z motornimi zrakoplovi za potrebe snemanj so možni le v raziskovalne, izjemoma tudi dokumentarne in promocijske namene;
- izvajalec snemanja je dolžan termin preleta načrtovati med tednom, ob koncih tedna se je treba preletom izogibati zaradi večjega števila obiskovalcev narodnega parka;
- izvajalec snemanja se je dolžan izogibati preletom v času pred zoro in mrakom (sončni vzhod/zahod), kajti ta čas je pomemben za aktivnosti prostoživečih živali;
- izvajalec snemanja je dolžan upravljavca predhodno obvestiti o točnem datumu in trasi preleta z motornim zrakoplovom, najkasneje 10 delovnih dni pred izvedbo;
- o vsaki spremembi letenja glede na vlogo je treba predčasno obvestiti upravljavca, to še posebej velja za spremembo trase letenja;
- v soglasju se opredeli tudi najnižjo dovoljeno višino leta.

6. točka v povezavi z 16. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za izvedbo prireditvev, shodov in tekmovanj, ki ne povzročajo prekomerne obremenitve s hrupom in nimajo neugodnih vplivov na cilje narodnega parka, v prvem in drugem varstvenem območju so zlasti:

- trase/lokacije prireditvev so možne le na območjih, kjer obremenitev ne bo imela neugodnih vplivov na naravo (npr. izven mirnih območij ...);
- prireditve mora potekati na trasi/lokaciji, ki je navedena v zahtevku;
- trajni posegi v prostor na lokaciji/trasi prireditve niso dovoljeni;
- glasnost na prireditvi ne sme presežati zakonsko predpisanih ravni hrupa oziroma se glede na naravne vrednosti območja določi mejne vrednosti hrupa ter potrebne omilitvene ukrepe in ureditve;
- vozila udeležencev prireditve morajo biti parkirana na urejenih parkiriščih, parkiranje v naravnem okolju ni dovoljeno;
- organizator mora v 24 urah po koncu prireditve odstraniti vse odpadke in oznake, ki jih je postavil za potrebe prireditve;
- organizator mora zagotoviti ustrezne sanitarne pogoje (postavitev sanitarij, praznjenje in čiščenje) in odvoz odpadkov;
- če je predvidena zapora ceste, je treba pridobiti soglasje upravljavca ceste (Direkcija RS za ceste za državne ceste, občine za lokalne ceste);
- če je predvidena uporaba gozdnih prometnic, mora organizator obvestiti pristojno območno enoto ZGS.

Poleg zgoraj navedenih splošnih meril se pri organizaciji sankanja upošteva še naslednje:

- določi se ura (od kdaj do kdaj), ko je dejavnost dovoljena, če gre za dejavnost, ki traja sezonsko;
- dodatna osvetlitev sankališč ali uporaba zvočnih naprav ni dovoljena;
- po končani sezoni je organizator dolžan sanirati vse poškodbe terena na lokaciji, kjer je dejavnost potekala;
- soglasje se izda za vsako sezono posebej, med sezono se preverja izvajanje dejavnosti.

7. točka v povezavi z 46. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za šotorjenje ali taborjenje na mestih, kjer ta dejavnost ne ogroža ciljev narodnega parka so zlasti:

- tabori se prednostno umeščajo na tradicionalne in med deležniki usklajene lokacije, ki so določene v občinskih odlokih;
- v soglasju se določi zmogljivosti prostora (št. šotorov in udeležencev);
- dejavnosti v času tabora morajo biti skladne s predpisi parkovnih lokalnih skupnosti;
- na tabornem prostoru niso dovoljeni trajni posegi v prostor ter posegi v vegetacijo, predvsem žaganje drevja in grmovja, za potrebe postavitve tabora, kurjave ali tabornega ognja;
- kurjenje odprtega ognja je izjemoma dovoljeno le na enem urejenem mestu, skladno z določbami 5. člena Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14) - ureditev kurišča, oddaljenost od dreves oz. gozda, zavarovanje in nadziranje ognja;
- za sanitarije je treba uporabljati kemična stranišča; kjer to ni mogoče, se uredi ena ali več latrin. Organizator tabora mora poskrbeti za ustrezno ravnanje z odpadno vodo;
- organizator mora poskrbeti, da se vse odpadke ločuje in odstrani na ustrezno urejeno mesto, ki je del sistema ravnanja z odpadki;
- na območju tabornih prostorov in šotorišč ne sme biti vozniških površin. Vozila taborečih je treba parkirati na urejenih parkiriščih ali ob cesti, parkiranje v naravnem okolju ali celo v taboru ni sprejemljivo;
- izvajanje dejavnosti ne sme povzročati čezmerne obremenitve okolja s hrupom ter vznemirjanja živali;
- po končanem taborjenju se odstrani vse začasne taborne objekte in ureditve ter sanira morebitne poškodbe (npr. obnova travne ruše);
- po končanih taborih je treba površine povrniti v prvotno stanje, vse odpadke pa odnesti v dolino na za to ustrezna odlagalna mesta.

Dodatna merila za raziskovalne in jamarske tabore:

- tabor oziroma šotori morajo biti opremljeni z večjim napisom »Jamarski/ raziskovalni tabor«;
- odpadno karbidno apno je treba v plastičnih vrečkah odnesti iz jame in ga nato skupaj z drugimi odpadki prenesti v dolino na ustrezno mesto, ki je del sistema ravnanja z odpadki;
- kurjenje ognja je prepovedano, za kuhanje naj se uporabljajo plinski ali bencinski kuhalniki;
- prepovedano je odnašati ostanke iz prve svetovne vojne.

Dodatna merila začasne planinske in taborniške tabore:

- tabori se izvajajo izključno v organizaciji PZS in PD ter Taborniške zveze Slovenije in društev tabornikov; namenjeni so mladim (do 16. oziroma 18. leta starosti), zato je treba zagotoviti ustrezno vodenje in varnost.

8. točka v povezavi z 48. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za turistične, športne in rekreacijske dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah v narodnem parku, ki niso ribolov po predpisih, ki jih ureja sladkovodno ribištvo so zlasti:

- oskrba z zdravstveno ustrezno pitno vodo ima prednost pred izvajanjem turističnih, športnih in rekreativnih dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah;
- v soglasju se določijo mesta izvajanja posameznih dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah;
- v soglasju se časovno opredeli izvajanje dejavnosti na vodotokih (meseči, del dneva ipd);
- v soglasju se določi druge omejitve izvajanja dejavnosti (npr. pretok vodotoka, pri katerem je izvajanje dejavnosti dovoljeno, velikost plovila, obvezno predhodno obvestilo javnega zavoda o izvajanju dejavnosti in podobno);

- pri izvajanju dejavnosti se uporabljajo obstoječa infrastruktura in ureditve na vodnih in priobalnih zemljiščih (npr. že urejena sidrišča, klini, dostopne poti in podobno). Nove ureditve niso dovoljene;
- zaradi izvajanja dejavnosti ni dovoljeno spreminjati kakovosti in količine vode, hitrosti pretoka, prostorske in časovne razporeditve voda, smeri toka vode, vidne podobe (npr. z odstranjevanjem skal, obrežne vegetacije in podobno);
- pri izvajanju dejavnosti naj se udeleženci izogibajo hoji po stoječi ali počasi tekoči vodi, kaljenju vode, hoji po vegetaciji v vodotoku in ob njem, premikanju skal;
- vstopanje v naravne votline in jame na/ob vodotokih ni dovoljeno;
- izvajanje dejavnosti ne sme povzročati čezmerne obremenitve okolja s hrupom ter vznemirjanja živali;
- vnos in odvzem rib in drugih živali prostoživečih vrst iz narave ni dovoljen;
- na/ob vodotokih, stoječih vodah in na parkiriščih ni dovoljeno odlagati odpadnih snovi; morebitne odpadke je treba odstraniti na za to urejena mesta;
- vozila udeležencev oziroma izvajalcev dejavnosti morajo biti parkirana na urejenih parkiriščih; parkiranje v naravnem okolju ni dovoljeno;
- izvajalci morajo dejavnost izvajati v skladu z veljavnimi državnimi ali mednarodnimi normativi in standardi.

9. točka v povezavi z 41. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1:

Merila za izdajo soglasja za vzletanje in pristajanje z jadralnimi padali, zmaji ali baloni so zlasti:

- za soglasje lahko zaprosi društvo, ki je v evidenci vzletnih točk in pristajalnih mest pri Agenciji RS za civilno letalstvo določeno kot upravljavec oziroma Zveza za prosto letenje Slovenije;
- merila za izdajo soglasja k individualnem turnem jadralnem padalstvu so zlasti:
 - vzletno mesto in koridor leta mora biti izven mirnih območij in njihove neposredne bližine;
 - pilot mora takoj po vzletu leteti stran od pobočja, dokler ne doseže višine vsaj 300 m nad terenom;
 - višino 300 m nad terenom mora vzdrževati vse dokler ne zapusti območja narodnega parka;
 - pri izdaji soglasja lahko javni zavod poleg vsake vzletne točke navede dodatne pogoje; pilot mora upravljavcu posredovati GPS sled opravljenega leta;
 - pristajanje s turnim padalom znotraj narodnega parka ni dovoljeno.

10. točka v povezavi z 39. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1:

- Merila za izdajo soglasja k uporabi motornih sani in drugih vozil na motorni pogon za vožnjo po snegu in ledu so zlasti:
 - soglasje za uporabo takšnih vozil se izdaja le za nujno oskrbo v zimskem času uradno odprtih planinskih koč ter za smučarske in tekaške proge, za katere je pridobljeno ustrezno upravno dovoljenje ali soglasje ter določen upravljavec;
 - za oskrbo koč in dostope do smučarskih in tekaških prog se uporablja obstoječe poti, zunaj teh vožnja ni dovoljena;
 - v primeru, da so za vožnjo s takšnimi vozili potrebne ureditve (npr. odstranitev ograje, postavitve oznak), je treba po končani sezonski uporabi vzpostaviti prejšnje stanje, ki bo omogočalo normalno rabo in dejavnosti;

- uporabnik vozila mora pridobiti soglasje lastnika, najemnika ali upravljavca zemljišča;
- upoštevati je treba določila predpisov lokalnih skupnosti (npr. odlok o javnem redu in miru) in drugih sektorjev;
- upoštevati je treba določila ZTNP-1 glede hrupa. Z uporabo takšnih vozil se ne sme povzročati s predpisi določenih čezmernih vrednosti obremenitve s hrupom. Območje narodnega parka je z določili Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa (Uradni list RS, št. 105/05, 34/08, 109/09 in 62/10) razvrščeno v 1. stopnjo varstva pred hrupom. Pri vožnji ni dovoljeno uporabljati zvočnih naprav;
- zaradi uporabe takšnih vozil se ne sme kakorkoli posegati v drevnino ali izoblikovanost površja;
- vožnja je na območjih, kjer ni umetne svetlobe, omejena na dnevni čas;
- s soglasjem se opredeli namen uporabe takšnih vozil ter podrobnejše prostorske in časovne (sezonsko in dnevno) pogoje;
- soglasje se izdaja za vsako zimsko sezono posebej.
- Merila za urejanje smučarskih tekaških prog:
 - soglasje se lahko izda za naslednje že obstoječe tekaške proge: Laški Rovt-Ribčev Laz, Ukanc, Fužinarsko polje, Studor-Srednja vas, Gorjuše, Pokljuka, Zg. Radovna, Planica-Tamar, Log pod Mangartom-Loška Koritnica, ki so prostorsko določene in prikazane na zemljevidu v prilogi 7 (Slika P7);
 - soglasje se lahko izda tudi za druge tekaške proge, katerih trase niso v nasprotju s cilji narodnega parka ter so usklajene med deležniki v prostoru;

11. točka v povezavi s 14. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za označevanje zgodovinskih in tematskih poti v narodnem parku so zlasti:

- znaki z usmeritvenimi, označevalnimi in informativnimi vsebinami na zgodovinskih in drugih tematskih poteh se postavljajo znotraj mreže že obstoječih poti, ki so v rabi;
- na zgodovinskih in drugih tematskih poteh v narodnem parku ali njegovem zaledju (npr. na poteh, ki se nadaljujejo zunaj meja narodnega parka in sestavljajo funkcionalno zaokroženo celoto), ki so v upravljanju drugih (npr. LTO, TD, TIC, razvojne agencije, ZGS, ZRSVN ...), se vsa označevalna infrastruktura (npr. stebrički, smerokazi, oznake, informacijske table ...) oblikovno poenoti (velikostna razmerja, izvedba, gradivo);
- na mestih, kjer že stoji označevalna infrastruktura (npr. na izhodiščih, skupnem poteku poti, križiščih ...), naj se oznake združujejo, njihova vsebina naj se medsebojno uskladi (npr. brez nepotrebne zgostitve oznak in ponavljanja vsebin) izvedba oznak pa se prilagodi obstoječim rešitvam in poenotiti oznake (oblikovanje, velikostna razmerja, gradivo);
- število oziroma medsebojna oddaljenost posameznih oznak naj bosta sorazmerni s potrebami, ki jih narekujeta potek in vsebinska tematika poti;
- znake ni dopustno postavljati na mestih, ki bi zakrivala značilne poglede ali kakorkoli krnila lastnosti naravnih vrednot, območij ali objektov kulturne dediščine;
- zaradi postavitve oznak ni dopustno spreminjati mikroreliefnih oblik površja ali odstranjevati drevnine;
- upravljavec označevalne infrastrukture mora zagotoviti redno vzdrževanje oznak.

11. točka v povezavi s 16. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Na planinskih poteh se znaki načrtujejo in izvedejo skladno z zakonom, ki ureja planinske poti, in pravilnikom, ki ureja označevanje

in opremljanje planinskih poti ter ob smiselni uporabi meril za izdajo soglasja iz 11. točke v povezavi s 14. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1 tega poglavja.

12. točka v povezavi s 50. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1:

- Merila za izdajo soglasja za izvedbo snemanja filmov, videospotov in videoproduktov za javno predvajanje v narodnem parku so zlasti:
 - narava narodnega parka praviloma služi le kot naravna kulisa, ki se je ne sme spreminjati;
 - postavitve začasnih scenskih objektov za potrebe snemanja se dovoli le izjemoma - pri tem se upoštevajo značilnosti lokacije snemanja;
 - postavitve raznih konstrukcij za pomoč pri snemanju (odri, podesti ipd.) se dovoli izjemoma (npr. v tretjem varstvenem območju znotraj naselij, v območjih obstoječe infrastrukture);
 - začasne objekte za potrebe snemanja je treba odstraniti v dveh dneh po zaključenem snemanju;
 - pri snemanju je treba zagotoviti čim manjše vplive na naravo ter ugodno stanje narave, ki pri snemanju ne sme biti poškodovana;
 - uporaba umetnih snovi (npr. umetni sneg, premazi ...) za potrebe snemanja v naravnem okolju ni dopustna;
 - prepovedano je posegati v naravno okolje za potrebe postavljanja snemalne tehnike;
 - na območjih, kjer ni umetne razsvetljave, snemanje v času, ko ni več naravne svetlobe, ni dovoljeno;
 - hrup na lokacijah snemanja ne sme prekoračiti zakonsko določenih vrednosti, uporaba zvočnih učinkov ni dovoljena;
 - po zaključenem snemanju mora izvajalec vse nameščene oznake in morebitne odpadke odstraniti najkasneje 24 urah in zapustiti lokacijo v prvotnem stanju, kar preverjajo naravovarstveni nadzorniki;
 - izvajalec snemanja je dolžan upravljavca predhodno (najmanj 10 delovnih dni pred dogodkom) obvestiti o datumu, lokaciji, uri snemanja;
 - izvajalec snemanja je dolžan javni zavod obvestiti o spremembah snemanja glede na vlogo, ki preuči ali so spremembe skladne z izdanim soglasjem, v nasprotnem primeru se postopek izdajanja soglasja ponovi.
- Merila za uporabo živali prostoživečih vrst v filmih, videospotih in videoproduktih za javno predvajanje, ki se snemajo v narodnem parku so zlasti:
 - a) živali, odvzete iz narave in gojene v ujetništvu:
 - nastopajo lahko samo živali domorodnih prostoživečih vrst;
 - živali morajo imeti veterinarsko potrdilo in dokazilo o izvoru ter načinu in zakonitosti pridobitve;
 - uporaba živali se dovoli pogojno, glede na opis vloge živali, ki jo poda vlagatelj;
 - živali morajo biti praviloma rojene in vzgojene v ujetništvu, iz narave odvzete živali se lahko uporabijo le izjemoma in izključno za nekomercialne namene;
 - vlagatelj mora s predložitvijo listin dokazati skladnost nameravane uporabe živali s predpisi, ki urejajo področja odvzema iz narave, zadrževanja v ujetništvu in komercialnih ravnanj z živalmi prostoživečih vrst.
 - b) prostoživeče živali:

- pri snemanju živali v njihovem naravnem okolju se upošteva življenjski cikel živali (dnevni, letni);
- pri snemanju sodeluje strokovnjak upravljavca, ki pokriva področje varstva in upravljanja prostoživečih živali;
- upošteva se enake pogoje kot pri odvzemu živali (3. točka tega poglavja).

13/a točka v povezavi z 2. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za odvzem rastlin prostoživečih vrst, vključno z glivami, iz narave za znanstvenoraziskovalne in izobraževalne namene v prvem in drugem varstvenem območju narodnega parka so zlasti:

- soglasje za odvzem iz narave se izdaja le za rastline in glive prostoživečih vrst, ki niso zavarovane s predpisi na področju ohranjanja narave;
- za rastline in glive prostoživečih vrst, ki so zavarovane ureja odvzem predpis o zavarovanih vrstah, javni zavod v postopku sodeluje z obvezujočim mnenjem po drugem odstavku 46. člena ZTNP-1;
- odvzem iz narave se dovoli izključno v znanstvenoraziskovalne ali izobraževalne namene, pri čemer mora izvajalec ali nosilec oziroma odgovorna oseba predložiti dokazila (seznam referenc ali objav, potrdila strokovnih ali izobraževalnih organizacij);
- dovoli se odvzem iz narave najmanjšega možnega števila ali količine osebkov, ki še omogoča izvedbo raziskave;
- za odvzem iz narave se uporabi metoda, ki ne povzroča škode drugim osebkom, drugim prostoživečim živalskim in rastlinskim vrstam in ne povzroča trajnih sprememb v njihovem življenjskem prostoru;
- časovno se odvzem iz narave izvede v sezoni, ko je glede na življenjski cikel vrste vpliv na populacijo in druge prostoživeče vrste najmanjši;
- če je tehnično izvedljivo, se odvzem iz narave izvede na območju, kjer je populacija vrste, ki se odvzema, najštevilčnejša;
- odvzem iz narave mora biti opravljen ob upoštevanju strokovnih usmeritev javnega zavoda, ki mu mora biti pri odvzemu redkih vrst tudi omogočeno aktivno sodelovanje pri posameznih dejanjih dejanskega odvzema iz narave.

13/b točka v povezavi s 6. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja za odvzem rastlin prostoživečih vrst, vključno z glivami, v komercialne namene v tretjem varstvenem območju narodnega parka so zlasti:

- za odvzem se izbere način, območje in čas ki ne povzroča trajnejših sprememb v njihovem življenjskem prostoru in ne povzroča škode drugim živalskim in rastlinskim vrstam;
- odvzem se praviloma dovoli na območju, kjer je rastlinska vrsta, ki se odvzema, najštevilčnejša;
- odvzem mora biti opravljen v skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih poda upravljavec ob izdaji soglasja;
- pred odvzemom mora izvajalec pridobiti soglasje lastnika zemljišča;
- pri zahtevi za izdajo soglasja za odvzem rastlin zavarovanih vrst mora biti vlogi priloženo tudi dovoljenje ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave. Predložitev navedenega dokazila je potrebna za navadno arniko (*Arnica montana*), zimzeleni gornik (*Arctostaphylos uva-ursi*), košutnik (*Gentiana lutea*), panonski svišč (*Gentiana pannonica*) in bodečo lobodiko (*Ruscus aculeatus*) kot edinih iz skupine zavarovanih rastlinskih vrst, ki jih je dovoljeno izkoriščati;

- na podlagi soglasja javnega zavoda je dovoljeno komercialno nabiranje gliv nezavarovanih vrst, pri čemer pa je potrebno spoštovati pogoje in omejitve, ki jih za način odvzema iz narave in druga ravnanja predpisujeta Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98) in Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09).

17.2 Merila za izdajo ostalih soglasij in mnenj javnega zavoda po ZTNP-1

17.2.1 Soglasje javnega zavoda iz druge alineje četrtega odstavka v povezavi s 4. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja javnega zavoda za dopusten odzem divjadi in rib iz narave za znanstvenoraziskovalne namene in za izvajanje ukrepov varstva živali prostoživečih vrst so zlasti:

- Ukrepi varstva, kot so odstranjevanje živali tujerodnih prostoživečih vrst ali uravnavanje njihovih populacij, odzem divjadi iz narave za zagotavljanje obstoja ogroženih ali zavarovanih prostoživečih vrst ter odlov divjadi in njihova preselitev za vzdrževanje populacij na drugih območjih v ali zunaj narodnega parka, se izvajajo le izjemoma na podlagi izpolnjenih strokovnih meril in za zagotavljanje prednostnih varstvenih ciljev prvega varstvenega območja narodnega parka.
- Odzem divjadi iz narave ali njihov odlov izvajajo pristojni upravljavci lovišč ali lovišč s posebnim namenom, odzem rib iz narave pa poteka v sodelovanju med pristojnim ribiškim upravljavcem voda s posebnim namenom in javnim zavodom. Strokovna merila za izvedbo ukrepa varstva:
 - izvedba ukrepa varstva odvzema rib iz narave je dopusten za namen izboljšanja stanja voda posebnega pomena oziroma vzpostavitve prvotnega stanja habitatnega tipa, kamor so bile ribe vnesene. Odzem divjadi kot varstven ukrep se izvaja lahko le na območjih, ki neposredno mejijo na drugo in tretje varstveno območje narodnega parka in je časovno omejeno;
 - vse izredne aktivnosti morajo biti prostorsko, časovno in izvedbeno opredeljene v letnih programih dela javnega zavoda;
 - preverijo se vse nadomestne možnosti ukrepanja na populacijah vrst divjadi zunaj prvega varstvenega območja, kjer se z divjadjo aktivno upravlja po predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo;
 - potrebnost ukrepa varstva na divjadi temelji na analizi terensko zbranih podatkov sistematičnega spremljanja stanja, ki ga izvaja javni zavod in v okviru katerega se ugotavlja številčnost, spolna in starostna struktura, zdravstveno stanje in prostorska prisotnost vrst divjadi na znanih lokacijah ogroženih prostoživečih vrst in morebitne negativne vplive nanje. Ne podlagi analize podatkov oblikuje javni zavod strokovno oceno usklajenosti populacij vrst divjadi z naravnim okoljem in potrebnost izvedbe ukrepa varstva, pri čemer se med drugim upoštevajo tudi podatki o evidentiranih obolelih in poginulih osebkih ter o škodnih dogodkih na kmetijskih in gozdnih zemljiščih.
- Strokovna merila za odzem iz narave za znanstveno raziskovalne namene:
 - odzem se dovoli izključno v znanstveno raziskovalne namene, če je odzem živali nujen za izvedbo raziskave in ni na voljo drugih primerljivih raziskovalnih metod, pri katerih odzem ni potreben;
 - dovoli se odzem najmanjšega možnega števila osebkov, ki še omogoča izvedbo raziskave;

- za odvzem se izbere ciljna metoda, ki ne poškoduje osebkov, ne povzroča škod drugim osebkom, drugim živalskim in rastlinskim vrstam in ne povzroča trajnejših sprememb v njihovem življenjskem prostoru;
- odvzem se izvede v sezoni, ko je glede na življenjski cikel živali vpliv na populacijo in druge vrste najmanjši. Odvzem se praviloma ne izvaja v obdobju razmnoževanja živalske vrste, ki se odvzema, ali v obdobju skrbi za zarod;
- odvzem se praviloma izvede na območju, kjer je populacija živalske vrste, ki se odvzema, najštevilčnejša; odvzem mora biti opravljen v skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih poda javni zavod ob izdaji soglasja;
- soglasje se podeli le, če nosilec raziskav (mentor, inštitucija) izkaže ustrezne kvalifikacije.

17.2.2 Soglasje javnega zavoda v povezavi s 5. točko prvega odstavka in šestim odstavkom 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja k nujnim varstvenim ukrepom in k izgradnji nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo ukrepov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitevi varstvenih funkcij gozdov v prvem varstvenem območju:

- pri izdaji soglasja se preverja upoštevanje meril iz 5. točke 15.2 poglavja. Soglasje se izdaja na osnutek gozdnogojitvenega načrta v fazi pred javno razgrnitvijo;
- pred izdajo soglasja se preveri, da nujni varstveni ukrepi in izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture ne vplivajo negativno na varstvena in/ali zavarovana območja narave.

17.2.3 Soglasje javnega zavoda iz 36. točke prvega odstavka 13. člena in v povezavi s tretjim odstavkom 73. člena ZTNP-1: Merila za izdajo soglasja v postopku legalizacije obstoječih nelegalnih peskokopov in kamnolomov za izkoriščanje mineralnih surovin se upoštevajo naslednji kriteriji so zlasti:

- lokacija (dovoljena legalizacija v tretjem varstvenem območju, zunaj območja naravnih vrednot, habitatov vrst in habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo, zunaj varovalnih gozdov ali gozdnih rezervatov, na ustrezni oddaljenosti od vodotokov in priobalnih zemljišč ipd.) in dostopnost;
- geološki, geotehnični, hidrološki kazalniki;
- vidik erodibilnosti pobočja (strmina, stabilnost pobočja, hrapavost podlage);
- okoljski vplivi (hrup, vibracije, prašni delci, plini ipd.);
- vidna izpostavljenost;
- izpolnjen pogoj samooskrbe (mineralne surovine so lahko namenjene izključno za potrebe znotraj narodnega parka);
- možnosti sanacije opuščanih delov peskokopa ali kamnoloma.

17.2.4 Mnenje javnega zavoda iz devetega odstavka 15. člena in v povezavi s 15. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1: Merila za izdajo mnenja javnega zavoda glede registracije dopolnilne dejavnosti na planini:

- Pri izdaji mnenja se preverja upoštevanje meril iz drugega odstavka in pogojev iz osmega odstavka 15. člena ZTNP-1.
- Nosilec dopolnilne dejavnosti na planini mora biti istočasno tudi nosilec kmetijskega gospodarstva na planini in osnovne kmetijske dejavnosti na planini.

VI. VARSTVENE IN RAZVOJNE USMERITVE

Ravnanja, posegi ali dejavnosti v narodnem parku, ki ne sodijo pod neposredne aktivnosti ohranjanja narave, se izvajajo tudi v okviru drugih javnih služb varstva ali v okvir splošne ali posebne rabe naravnih virov. Za doseganje varstvenih in razvojnih ciljev narodnega parka je ključnega pomena, da se vse dejavnosti, ravnanja in posegi izvajajo tako, da z njimi niso v nasprotju oziroma tako, da podpirajo in omogočajo pozitivne sinergijske učinke varstva in razvoja. S tem namenom se določajo varstvene in trajnostne razvojne usmeritve²⁸.

Varstvene in razvojne usmeritve se vključujejo v naravovarstvene smernice in smernice za varstvo in ohranitev kulturne dediščine v postopku priprave planov in načrtov rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora ter v naravovarstvene pogoje v postopku pridobivanja naravovarstvenega soglasja za izvedbo posegov v naravno okolje.

Posebne varstvene in razvojne usmeritve se lahko nanašajo na posamezna varstvena območja/dele narodnega parka/ožja zavarovana območja oziroma na posamezna področja/podpodročja obravnavane dejavnosti, splošne pa na celotno območje narodnega parka, v nekaterih primerih pa tudi na celotna PLS, vključno s tistimi deli, ki so zunaj narodnega parka, oziroma na področje kot celoto.

18 Varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti v narodnem parku

Vsa ravnanja, posegi ali dejavnosti v narodnem parku se morajo načrtovati in izvajati v skladu z varstvenimi režimi na podlagi ZTNP-1, njihovo konkretizacijo v tem načrtu upravljanja ter v skladu z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami ob upoštevanju načela trajnosti in optimalnega doseganja varstvenih in drugih ciljev narodnega parka.

Dejavnosti, posegi in ravnanja se izvajajo tako, da se ohranja vse bistvene sestavine narave: ekosisteme, rastlinske in živalske vrste ter naravne vrednote, kakor tudi kulturno dediščino in krajino.

Splošne usmeritve:

- Z izvajanjem potrebnih varstvenih ukrepov ter s prilagajanjem in usmerjanjem vseh oblik ravnanj, posegov ali dejavnosti se v narodnem parku prednostno ohranja narava.
- Vse dopuščene oblike ravnanj, posegov ali dejavnosti se v narodnem parku izvajajo v obsegu in na način, ki ne ogrožata ekološke celovitosti ekosistemov in naravnih procesov, ugodnega stanja vseh sestavin biotske raznovrstnosti, krajine in kulturne dediščine in sta skladna s cilji in nameni zavarovanega območja.
- Za doseganje prednostnih ciljev narodnega parka in učinkovitega izvajanja varstvenih ukrepov ter drugih z ZTNP-1 in s tem načrtom upravljanja predpisanih naravovarstvenih nalog se spodbuja medsebojno sodelovanje javnega zavoda, strokovnih organizacij ter vladnih in nevladnih organizacij na področjih ohranjanja narave, rabe prostora in naravnih virov.

²⁸ Skladno z 25. točko 4. člena ZTNP-1 so trajnostne razvojne usmeritve (v nadaljnjem besedilu: razvojne usmeritve) tiste usmeritve, ki v narodnem parku prispevajo k trajnostnemu razvoju, temeljijo na primerjalnih prednostih narodnega parka in omogočajo gospodarski, družbeni in kulturni razvoj narodnega parka. 10. člen ZTNP-1 določa 17 razvojnih usmeritev, s katerimi se zagotavlja doseganje ciljev varstva okolja in spodbuja trajnostni razvoj.

- Načrtovanje in izvajanje ravnanj, posegov ali dejavnosti mora upoštevati ohranjanje in varovanje naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine ter izrazitih ekoloških, estetskih in kulturnih kakovosti krajine.
- Spodbuja se trajnostni razvoj dejavnosti kot so kmetijstvo, gozdarstvo, turizem ter drugih dejavnosti, ki pripomorejo k ohranjanju poselitve ter izboljšanju dohodkovnega položaja prebivalcev in niso v nasprotju s cilji narodnega parka. Konkurenčnost naj se krepi skozi znak kakovosti narodnega parka.
- Preprečuje se neposredne in daljinske negativne vplive na osrednje območje narodnega parka ter spodbuja sanacijo obstoječih.
- Redno sistematično in načrtovano spremljanje stanja posameznih ravnanj, posegov ali dejavnosti je metodološko enotno na območju narodnega parka. Na podlagi rezultatov monitoringa se posamezna ravnanja, posegi ali dejavnosti prilagajajo na načrtovalski in izvedbeni ravni.
- Izvajanje spremljanja stanja na področju posameznih dejavnosti se vsebinsko nadgradi za spremljanje stanja varstveno pomembnih habitatnih tipov in prostoživečih vrst.
- V okviru spremljanja stanja populacij prostoživečih vrst se med drugim ugotavljajo tudi posledice podnebnih sprememb na njihovo razširjenost in stanje. Na podlagi teh rezultatov se smiselno prilagodi njihovo upravljanje na načrtovalski in izvedbeni ravni.

Posebne usmeritve za prvo varstveno območje narodnega parka:

- Prednostno se zagotavlja celostno varovanje narave skupaj z vsemi procesi, ki so za naravno stanje potrebni za ohranitev naravnih vrednot, prvobitnih naravnih območij divjine, rastlinskih in živalskih vrst, njihovih osebkov in habitatov, naravnega razvoja ekosistemov.
- Z izjemo tradicionalne paše na urejenih pašnih planinah in ohranjanje s tem povezane kulturne dediščine ter z zakonom dopuščenih izrednih ukrepov na področjih gozdarstva in lovstva se v prvo varstveno območje ne uvaja drugih ravnanj, posegov ali dejavnosti.
- Obiskovanje in rekreacijo se upravlja in usmerja na način in v obsegu, ki ne ogroža prednostnega cilja varstvenega območja.

Posebne usmeritve za drugo varstveno območje narodnega parka :

- Zagotavlja se vsaj obstoječe stanje ohranjenosti narave in kulturne dediščine ter spodbuja k njenemu izboljšanju. Preprečuje se vnos novih obremenjujočih dejavnosti. Pri izvajanju tradicionalne rabe naravnih virov to je dejavnosti kmetijstva, gozdarstva, lova in ribolova se dosledno upoštevajo varstvene in razvojne usmeritve, ki jih za navedene dejavnosti določa ta načrt upravljanja.
- Na podlagi strokovnih meril, pri katerih se upošteva tudi razvoj dopuščenih dejavnosti in zbranih podatkov inventarizacij ter monitoringov, se opredelijo deli drugega varstvenega območja za prednostno doseganje namenov prvega varstvenega območja. Na teh območjih se postopno izločijo vse oblike dejavnosti, ki ne prispevajo k ohranjanju obstoječega stanja narave oziroma doseganja namenov prvega varstvenega območja.
- Pri izvajanju vseh posegov in dejavnosti v drugem varstvenem območju se v največji meri upoštevajo merila za doseganje uveljavljenih mednarodnih standardov kakovosti upravljanja parkov, ki veljajo za vključitev zavarovanega območja v kategorijo II (narodni park).

Razvojne usmeritve iz 10. člena ZTNP-1:

- Usmeritve za dejavnosti se nanašajo na celotno območje narodnega parka, nekatere med njimi pa veljajo tudi za celotna območja parkovnih lokalnih skupnosti.
- Vsebinsko so usmeritve namenjene podpori razvojnim projektom, investicijam in izvajanju dejavnosti v narodnem parku in temeljijo na primerjalnih prednostnih narodnega parka, ki omogočajo gospodarski, družbeni in kulturni razvoj prebivalcev narodnega parka.
- Prednostno se podpira možnosti nadstandardnega razvoja družbenih dejavnosti ter izvajanju državnih in lokalnih javnih služb v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih predvsem šolstva, zdravstva in socialnega varstva, ter spodbuja aktivnosti, ki bodo prispevale k poseljenosti prostora – zagotavljanju delovnih mest, javnemu prevozu, osnovni preskrbi prebivalstva.

18.1 Kmetijstvo

Kmetijstvo v narodnem parku se izvaja po načelih trajnostnega razvoja kmetijske dejavnosti, kar pomeni ohranjanje planinske paše, preusmerjanje kmetij na sonaravni in ekološki način kmetovanja, krepitev lokalne predelave ter razvoj in trženje tradicionalnih izdelkov z visoko dodano vrednostjo (npr. znak kakovosti narodnega parka).

Splošne usmeritve:

- Kmetijsko dejavnost se izvaja v obsegu in na način ter z uporabo tehničnih pripomočkov, ki zagotavljajo nadaljevanje rabe kmetijskih zemljišč, ohranjanje poselitve biotske raznovrstnosti in značilne kulturne krajine.
- Spodbuja se ravnanja za ohranitev živih planin (dejavnosti, povezane z dejansko pašo), ki so skladna s cilji narodnega parka.
- Pri umestitvi in načrtovanju kmetijskih objektov se upoštevajo prostorske značilnosti lokacije, naravne danosti in omejitve, tehnološke zahteve in načrti investitorja, zatečeno stanje grajenih struktur, pri samem oblikovanju pa tipološke stavbarske značilnosti kmetijskih objektov na območju gradnje (velikost – višina, tlorisna razmerja, arhitektura, izvedba, gradivo).
- Ohranja se reja avtohtonih pasem domačih živali ter pridelava avtohtonih sort kulturnih rastlin, predvsem tistih, ki izhajajo iz območja narodnega parka.
- Ekstenzivni travniški sadovnjaki se ohranjajo in obnavljajo ter redno pomlajujejo s starimi, lokalnimi sortami visokodebelnega sadnega drevja.
- Silažnih bal se ne skladišči na vidno izpostavljenih mestih ali znotraj ambientalno pomembnih območij in ob dediščinsko pomembnih objektih.
- V okviru znaka kakovosti narodnega parka naj se razvija zaščitene kmetijske izdelke.
- Izboljša se predpisane pogoje za izvajanje kmetijsko okoljskih in podnebno okoljskih plačil vključno s pogoji za izvajanje planinske paše na nedostopnih planinah.
- V najemnih pogodbah za kmetijska zemljišča v državni lasti se določi varstvu narave prilagojeno kmetijsko rabo.
- Vzpostavi se pogoje za nakupe kmetijskih zemljišč, kmetijskih gospodarstev in objektov znotraj narodnega parka s ciljem, da se prednostno oddajo v najem ali zakup lokalnim prebivalcem, ki želijo opravljati ali širiti obstoječo kmetijsko dejavnost, prednostno za ekološko pridelavo ...
- Rastlinske ostanke, ki nastajajo pri kmetijski dejavnosti, naj se prednostno kompostira in ne kuri.

Posebne usmeritve za prvo varstveno območje narodnega parka:

- Tradicionalna paša na urejenih pašnih planinah v visokogorju, ki so določene z načrtom upravljanja se izvaja na način, ki ohranja značilne krajinske in arhitekturne vzorce ter živo in nepremično kulturno dediščino.

Posebne usmeritve za drugo varstveno območje narodnega parka:

- Na planinah, ki so določene z načrtom upravljanja, se ohranja planinska paša vsaj v današnjem obsegu in omogoča širitev dejavnosti znotraj pašnih območij.

Posebne usmeritve za ekološko in/ali sonaravno kmetovanje:

- Kmetije se preusmerja kmetij v ekološki način in/ali sonaravni kmetovanja.
- Nosilce KMG se spodbuja k vključitvi v ukrepe kmetijsko-okoljskih plačil v čim večjem številu.
- Pridelovalce se v čim večjem številu vključuje k certificiranju ekoloških pridelkov in izdelkov.

Posebne usmeritve za dopolnilne dejavnosti na kmetijah:

- Krepi se predelavo in trženje osnovnih kmetijskih surovin z namenom povečevanja dodane vrednosti in s tem izboljšanja dohodkovnega položaja prebivalcev.
- Na kmetijah se spodbuja razvoj vseh dopolnilnih dejavnosti, ki niso v nasprotju s cilji narodnega parka.

18.2 Gozdarstvo

Gozdarstvo v narodnem parku že deluje po načelih sonaravnega gospodarjenja z gozdom, kar pomeni da se priznava vsestranski pomen gozda, vključno za zagotavljanje ugodnega stanja gozda in rabo lesa kot najpomembnejšega obnovljivega naravnega vira. Gozdarstvo je obenem tudi tradicionalna gospodarska dejavnost, ki je imela v preteklosti (vsaj v robnem območju) vpliv na oblikovanje kulturne krajine in kulturne dediščine.

Splošne usmeritve:

- Z gozdovi se gospodari na način, ki ohranja strukturno, starostno in naravno vrstno pestrost gozdnih sestojev. Izogibati se je treba velikopovršinskim sečnjam in večjim intenzitetam pri redčenjih.
- V vseh sestojih, tudi tistih s poudarjeno proizvodno funkcijo, se pušča najmanj s predpisi o varstvu gozdov določena količina odmrle lesne biomase, ki je prostorsko enakomerno razporejena ter vrstno in debelinsko pestra, da dolgoročno zagotavlja delovanje gozdnih ekosistemov in ugodno ohranitveno stanje prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst.
- Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom brez dovoljenega ukrepanja tudi v prihodnje večinoma ostajajo zunaj načrtovane rabe; ukrepanje se izvaja le izjemoma predvsem v primerih zaščite infrastrukture, premoženja ali zdravja ljudi ali če je ogrožena trajnost gozda.
- Pri gospodarjenju z gozdovi naj se prednostno izvaja naravno pomlajevanje gozdov, razen na območjih z neustreznimi rastiščnimi razmerami, kjer bi odsotnost vegetacije vodila v erozijo. Pri pomlajevanju in negi sestojev se v največji možni meri ohranja naravna sestava drevesne vegetacije.
- Ohranja se mnogonamenska vloga gozdov narodnega parka. Prednostno se ohranja naslednje funkcije gozdov: med ekološkimi – funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti ter

funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, med socialnimi pa funkcijo varovanja naravnih vrednot ter zaščitno, estetsko, turistično in rekreacijsko funkcijo gozdov.

- Trajnostne raba biomase kot obnovljivega vira energije naj se izvaja na način, ki zagotavlja nemoteno delovanje gozdnih ekosistemov in ne vpliva škodljivo na stanje prostoživečih vrst ter njihovih habitatov. Dosledno se upoštevajo priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene.
- Vzpostavlja naj se obrate za predelavo lesa na območju narodnega parka ali v PLS, s katerimi bo omogočena samooskrba, zagotovljena delovna mesta, skrajšane transportne poti, hkrati pa se bodo ohranjali tradicionalno znanje in veščine.
- Javni zavod v postopku priprave gozdnoupravljaljskega in gozdnoogojitvenega načrta sodeluje z ZRSVN in ZZRS, tako da se v naravovarstvenih smernicah poda usmeritve in pravila ravnanj za dejavnost.
- Dela v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, kjer je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti ter drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.
- Fitofarmaceutvska sredstva in insekticidi se v gozdnem prostoru narodnega parka, z izjemo vrstno specifičnih feromonskih pasti, ne uporabljajo.

Posebne usmeritve za drugo varstveno območje narodnega parka:

- V gozdovih se v največji meri uporablja obstoječa mreža gozdnih prometnic, širitev mreže pa se predvidi in uskladi že pri pripravi gozdnogospodarskih in gozdnoogojitvenih načrtov. Uporaba gozdnih prometnic je strogo namenska in skladna z veljavnimi predpisi o gozdnih prometnicah.
- Gospodarjenje z gozdovi se izvaja malopovršinsko z dolgimi obdobji pomlajevanja, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz.

Posebne usmeritve za določitev gozdnih rezervatov in ekocelic:

- Določi se manjša območja gozdnih rezervatov z značilnimi gozdnimi združbami, ki so izločena iz rabe in so namenjena znanstveno-raziskovalnemu in izobraževalnemu delu.
- Mreža ekocelic, ki jo vzpostavlja javna gozdarska služba, se vzpostavlja v sodelovanju z javnim zavodom pri pripravi gozdnogospodarskega načrta in tako, da tvori smiselno mrežo z ekocelicami, ki jih na svojih površinah v upravljanju določi upravljavec. Ekocelice, ki vsebujejo ukrepe ohranjanja biotopov se prednostno oblikujejo na območju Pokljuških barji.

Posebne usmeritve za sečnjo in spravilo lesa:

- Sečnja, spravilo lesa in uporaba mehanizacije naj se praviloma izvajata le v času, ko so tla dovolj suha ali zamrznjena. Zaradi izredne občutljivosti barjanskih ekosistemov se na celotnem posebnem ohranitvenem območju Pokljuška barja uporablja le primerna tehnologija.
- Pri sečnji in spravilu lesa naj se v največji možni meri izogiba predelom z izrazitim ledeniškim mikroreliefom (grbinam).
- Za uporabo tehnologije za izvajanje sečnje in spravila lesa naj se upošteva časovne, prostorske ali za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov potrebne usmeritve določene v gozdnogospodarskih in gozdnoogojitvenih načrtih. Pri načrtovanju možnega poseka je treba upoštevati varstvene cilje.

Posebne usmeritve za lastnike gozdov v narodnem parku in izvajalce gozdarske dejavnosti:

- Lastniki gozdov sodelujejo pri ohranjanju ekološko pomembnih, značilnih, redkih ali občutljivih gozdnih biotopov, varstveno pomembnih habitatnih tipov in prostoživečih vrst.
- Lastniki gospodarijo s svojim gozdom na sonaraven način, tako da zagotavljajo delovanje gozdov za splošne koristne funkcije, vključno z ohranjanjem starega in oslabelega drevja in puščanjem ustreznega deleža mrtve lesne biomase.

18.3 Lovstvo

Varstvo in upravljanje z divjadjo temeljita na ohranjanju naravne strukture in razvoja populacij divjadi ter spodbujanju znanstvenih raziskav in sta prilagojena varstvenim režimom, ki urejajo področje lova v narodnem parku.

Splošne usmeritve:

- Na področju upravljanja z divjadjo, izvajanja varstvenih ukrepov in pri medsebojni izmenjavi podatkov se spodbuja sodelovanje vseh upravljavcev lovišč s posebnim namenom in lovišč, katerih površine v celoti ali vsaj delno segajo na območje narodnega parka.
- Skladno z letnimi lovskimi načrti se zagotavlja redno vzdrževanje lovsko-tehniških objektov ter postavitve novih. Krepi se dobre odnose z lastniki zemljišč, kjer so ti objekti postavljeni.
- Spodbuja se oblikovanje in izvajanje preventivnih ukrepov za zmanjševanje škode po divjadi ter v skladu s predpisi na področju divjadi in lovstva zagotavlja izplačevanje odškodnin.
- Biomeliorativna dela z vzdrževanjem travnišč in grmišč se ohranja vsaj v sedanjem obsegu.
- V loviščih in loviščih s posebnim namenom na območju narodnega parka se spodbuja izvajanje raziskav, ki pripomorejo k poznavanju biologije in ekologije divjadi, stanju populacij in potrebnih ukrepov za njihovo varstvo.
- Sistematično in načrtovano spremljanje stanja populacij divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst je metodološko in izvedbeno enotno v vseh loviščih in loviščih s posebnim namenom v narodnem parku, lovsko dejavnost pa je prilagojena rezultatom monitoringa.
- Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom v narodnem parku namenjajo posebno pozornost tujerodnim prostoživečim vrstam divjadi, vključno z ugotavljanjem morebitnega negativnega vpliva na domorodne vrste ter njihove habitate. Upravljanje s tujerodnimi vrstami v narodnem parku se ne usmerja v aktivnosti, s katerimi bi se izboljševalo življenjske pogoje za te vrste.
- Javni zavod v postopku priprave lovskoupravljaljskega načrta sodeluje z ZRSVN in ZGS, tako da se v naravovarstvenih smernicah poda usmeritve in pravila ravnanj za dejavnost.

Posebne usmeritve za prvo varstveno območje narodnega parka:

- V prvem varstvenem območju, ki je prednostno namenjeno uresničevanju varstva in ohranjanja naravnih vrednot, prvobitnih naravnih območij divjine, rastlinskih in živalskih vrst, njihovih osebkov in habitatov, naravnega razvoja ekosistemov in naravnih procesov brez človekovih negovalnih, vzdrževalnih in drugih posegov, je lov prepovedan.
- V primeru pojava in širjenja nalezljivih bolezni v prvem varstvenem območju narodnega parka se postopa kot to določata četrti in peti odstavek 15. člena ZTNP-1.
- Izjemoma se od tega določila odstopi v posameznih primerih najdbe divjadi v agoniji, neozdravljivo bolne ali divjadi, ki ima poškodbe večje stopnje in ji bolezen oziroma poškodba povzroča trpljenje - tedaj se uporabi 26. člen Zakona o zaščiti živali.

Posebne usmeritve za določitev mirnih območij in ekocelic:

- Za divjad in druge prostoživeče živalske vrste se v sodelovanju med javnim zavodom, upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom ter z lastniki zemljišč oblikujejo strokovni predlogi za določitev mirnih območij in ekocelic z omejeno ali prilagojeno rabo.

18.4 Ribišтво

Izvajanje sladkovodnega ribištva v narodnem parku zagotavlja ugodno stanje ribjih populacij in njihovo naravno vrstno sestavo ter upošteva predpisan varstveni režim, prilagojene in naravovarstveno sprejemljive rabe ribolovnih virov in stanje ohranjenosti voda.

Splošne usmeritve:

- V vseh vodah na območju narodnega parka se vzdržuje oziroma vzpostavlja naravna vrstna sestava ribjih populacij.
- Obseg, način in čas izvajanja ribolova so na vseh ravneh prilagojeni sposobnosti naravnega vzdrževanja stabilnih populacij.
- V ribolovnih vodah in vodah s posebnim namenom na območju narodnega parka se spodbuja izvajanje raziskav, ki pripomorejo k poznavanju biologije in ekologije ribjih vrst, stanja populacij in potrebnih ukrepov za njihovo varstvo.
- Pri upravljanju z ribolovnimi viri, izvajanju varstvenih ukrepov in izmenjavi podatkov se spodbuja medsebojno sodelovanje vseh pristojnih nosilcev ribiškega upravljanja na območju narodnega parka.
- Sistematično in načrtovano spremljanje stanja populacij ribjih vrst je metodološko enotno v vseh vodah narodnega parka, ki so predmet ribiškega upravljanja, ribiška dejavnost pa je prilagojena rezultatom monitoringa.
- Javni zavod v postopku priprave ribiškogojitvenega načrta sodeluje z ZRSVN in ZZRS, tako da se v naravovarstvenih smernicah poda usmeritve in pravila ravnanj za dejavnost.

Podrobnejše usmeritve za izvajanje športnega ribolova:

- Doseljevanje živali za potrebe športnega ribolova se v vodah narodnega parka izvaja izključno z osebkami domorodnih vrst rib, ki so pridobljeni iz sonaravne gojitve lokalnih populacij ali iz registriranih ribogojnic, pri obsegu vnosa pa se dosledno upoštevajo ekosistemske značilnosti in nosilnost okolja.
- Novih ribolovnih odsekov in tekmovalnih tras se ne vzpostavlja, v sodelovanju med upravljavcem narodnega parka, strokovno organizacijo na področju ohranjanja narave in vsemi pristojnimi nosilci ribiškega upravljanja pa se na območju narodnega parka povečuje delež ribolovnih odsekov brez aktivnega ribiškega upravljanja.
- Dopolnilna poribljavanja za izvajanje športnega ribolova so v ravnovesju z ribolovnim pritiskom ter se izvajajo v obsegu in na način, ki ne ogroža varstveno pomembnih ribjih ter drugih prostoživečih vrst.
- Izvajanje ribolova se v vodah narodnega parka prilagaja ali omejuje na tistih območjih, ki so pomembna za obstoj pomembnih lokalnih populacij vrst rib ali za opravljanje osnovnih življenjskih funkcij prostoživečih živali.

Podrobnejše usmeritve za ohranitev značilnih lokalnih populacij:

- Za ohranitev ali ponovno vzpostavitev izvorno značilnih lokalnih populacij je treba določiti območja z gensko čistimi populacijami soške postrvi ter zagotoviti njihovo popolno varstvo.

- Javni zavod in ZZRS spodbujata izvajanje ukrepov odstranjevanja rib iz okolij v narodnega parku, kjer niso bile nikoli naravno prisotne (visokogorska jezera, mlake).

18.5 Upravljanje z vodami

Upravljanje z vodami v narodnem parku zagotavlja ohranjanje dobrega stanja voda tako z vidika količin in kakovosti, kot tudi z vidika njihove primernosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Splošne usmeritve:

- Osrednjo skrb se poleg varstva kakovosti (ekološko in kemijsko stanje) in količin vodnih virov namenja ohranjanju naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.
- Zagotovi se nadgradnjo obstoječega sistema za spremljanje in analiziranje stanja površinskih in podzemnih voda ter analizo pomembnejših obremenitev in vplivov človekovih dejavnosti na njihovo stanje.
- Vodne vire v narodnem parku se celovito ovrednoti z vidika zagotavljanja ekosistemskih storitev.

Posebne usmeritve za urejanje vodotokov in povirij:

- Vodotoke in povirja se prepusti naravnim procesom, če se s tem ne poveča ogroženosti človeka, dejavnosti, objektov, prostoživečih vrst in habitatov, naravnih vrednot, naravnih spomenikov in drugih naravnih danosti, ki so opredeljene kot posebna varstvena kategorija.
- Pri urejanju vodotokov in povirij, se ureditve načrtuje in izvaja sonaravno. Varuje se naravne hidromorfološke značilnosti vodotokov in obvodnih zemljišč, vodne in obvodne ekosisteme in habitatne tipe ter krajinsko pestrost površinskih voda in obvodnega prostora, pri čemer se upošteva tudi primere dobrih praks.
- V kolikor se zaradi škodljivega delovanja voda poveča ogroženost človeka, dejavnosti, objektov, prostoživečih vrst in habitatov, naravnih vrednot, naravnih spomenikov in drugih naravnih danosti, ki so opredeljene kot posebna varstvena kategorija, je treba pri prostorskem načrtovanju in izvedbi preventivnih, intervencijskih ali sanacijskih ukrepov (tudi morebitnega odvzema naplavin: mivke, peska in proda) ali gradenj upoštevati načela ohranjanja naravnega ravnovesja v in ob vodnem telesu površinske vode (vodotoki, jezera ipd.).
- Posebno pozornost naj se nameni uporabi ustreznih hidrotehničnih pripomočkov in gradiv. Pri tem naj se uporabljajo tudi biotehnični ukrepi v sonaravni izvedbi kot na primer: zasaditve domorodnih vodnih in obvodnih rastlin, pragovi, tolmoni, brzice, odbijači toka, varovanje brežin iz živega materiala, postavitve skrivališč, ribje steze in drugo.

Posebne usmeritve za izboljšanje stanja določenih voda:

- Posebno pozornost se nameni izboljšanju ekološkega in kemijskega stanja visokogorskih jezer.

18.6 Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Na območju narodnega parka se v največjem možnem obsegu ohranja naravne procese, ogroženost pred naravnimi in drugimi nesrečami se zmanjša s prostorskim načrtovanjem.

Splošne usmeritve:

- Na celotnem območju narodnega parka se ohranja ravnovesje med naravno dinamiko ter človekovo rabo in posegi v prostor. Naravnih procesov se ne omejuje, če se s tem ne poveča ogroženosti človeka, dejavnosti, objektov, rastlinskih in živalskih vrst, naravnih vrednot, naravnih spomenikov in drugih naravnih danosti, ki so opredeljene kot posebna varstvena kategorija.
- Pri vseh oblikah načrtovanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se prednostno spodbuja preventivne ukrepe. Pri prostorskem načrtovanju naj se osnovna in podrobnejša namenska raba določa tako, da se zmanjšuje škodni potencial – ohranja se poplavne površine in druge naravne zadrževalnike voda (npr. loke, logi, prodišča, mokrišča, grbinasti travniki). Stavbna zemljišča in infrastrukturo se umešča na neogrožena in manj ogrožena zemljišča. Na ogrožena območja se ne umešča dejavnosti ali prostorskih ureditev, ki bi v primeru naravne nesreče predstavljale tveganje za okolje.
- Posebno skrb je treba nameniti ohranjanju naravnih prvin (rastje – predvsem gozdovi, vodni zadrževalniki ipd.), ki s svojo varovalno funkcijo blažijo naravne procese. Večjo odpornost in obnovljivost je mogoče zagotoviti tudi s postopnim preoblikovanjem sestave vrst v gozdnih sestojih. Pri ukrepih se uporabljajo predvsem biotehnične ureditve v sonaravni izvedbi kot na primer: zasaditve domorodnih vodnih in obvodnih rastlin, pragovi, tolmuni, brzice, odbijači toka, varovanje brežin iz živega materiala, postavitve skrivališč, ribje steze in drugo.
- V vododeficitarnih območjih se prednostno zagotavlja nemotena oskrba prebivalcev s pitno vodo, kmetijsko dejavnost se ustrezno prilagodi (ukrepi za zmanjševanje možnih škodljivih posledic, ustrezna izbira rastlinskih vrst ...), dejavnosti, ki bi zahtevale pretirano povečanje porabe vode, pa se v taka območja ne usmerjajo.

Posebne usmeritve za prvo varstveno območje:

- Naravno bolj ohranjena območja (prvo in delno drugo varstveno območje) se prepuščajo naravni dinamiki. Prvo varstveno območje je prednostno namenjeno uresničevanju varstva in ohranjanja naravnega razvoja ekosistemov in naravnih procesov brez človekovih ureditvenih, vzdrževalnih in drugih posegov.

Posebne usmeritve za intervencije:

- V primeru ogroženosti ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja, se naravne procese usmerja, tako da se v čim večji možni meri ohranja naravno ravnovesje.
- Pri izvedbi interventnih ukrepov pristojne službe in organi ravnajo tako, da čim manj ogrožajo cilje narodnega parka. Javni zavod svetuje s podrobnejšimi usmeritvami.
- Območja za deponijo ruševin se zagotovi zunaj območja narodnega parka.
- Pokop ljudi se v primeru nesreč izvaja na obstoječih pokopališčih, pokop živali pa na ustreznih kmetijskih zemljiščih ob soglasju pristojne službe.

Posebne usmeritve za sanacije:

- Pri odpravljanju posledic nesreč (gradnja objektov, vzpostavitev komunalne, prometne, energetske infrastrukture, urejanje vodotokov, varovanje naravne in kulturne dediščine, prostorsko načrtovanje in podobno) upravljavec narodnega parka sodeluje s podrobnejšimi usmeritvami.

18.7 Pridobivanje mineralnih surovin

Pridobivanje mineralnih surovin se v narodnem parku izvaja le za lokalne potrebe znotraj narodnega parka.

Splošne usmeritve:

- Izvaja se sprotne sanacije obstoječih območij pridobivanja mineralnih surovin na podlagi rudarskega projekta (sanacijski del projekta). Po zaključku izkoriščanja se pridobivalno območje sanira in vzpostavi prvotno rabo zemljišča ali pa preveri možnosti za vzpostavitev nadomestnega biotopa.
- Izkoriščanje mineralne surovine lahko poteka le v skladu z rudarskim projektom in naravovarstvenimi pogoji in usmeritvami, ki so del tega projekta.
- Med izkoriščanjem se izvajajo ukrepi za preprečevanje odlaganja odpadkov na območje izkoriščanja (ustrezna zaščita območja, nadzor).
- Pridobljene mineralne surovine se uporabljajo za potrebe znotraj narodnega parka.

Posebne usmeritve za nelegalna in opuščena območja pridobivanja mineralnih surovin:

- Na celotnem območju narodnega parka se evidentira nelegalna in opuščena območja pridobivanja mineralnih surovin (melišča, območja pobočnega grušča, ledeniške terase, hudourniški vršaji, odvzemi ob gozdnih prometnicah) in se v prostorskih aktih ugotovi možnost njihove sanacije kot pogoj za njihovo legalizacijo v skladu s tretjim odstavkom 73. člena ZTNP-1.
- Preprečuje se nadaljnje izkoriščanje nelegalnih nahajališč mineralnih surovin kot tudi njihovo zasipavanje z odpadki (sodelovanje z lokalno skupnostjo, lastniki zemljišč in inšpekcijskimi službami).
- Pred izvedbo sanacij opuščenih območij pridobivanja mineralnih surovin se preveri stanje in morebiten obstoj odlagališč odpadkov na teh lokacijah.

18.8 Promet in prometna infrastruktura

Prebivalcem in obiskovalcem narodnega parka se zagotavlja ustrezna dostopnost območij, z vidika umirjanja prometa pa se izvajajo različne oblike trajnostne mobilnosti.

Splošne usmeritve:

- Ohranja se obstoječe linije javnega prevoza (tudi s subvencijami) in spodbuja uvajanje novih linij prednostno na območjih s povečanim turističnim obiskom (sezonsko) in na območjih, kjer so zaradi demografske sestave potrebe po javnem prevozu večje (starejša populacija, veliko število delavno aktivnih prebivalcev, učencev, dijakov ...). Uvaja naj se alternativne oblike prevoza (prevozi z manjšimi vozili, javni prevoz na poziv, P+R), prilagoditev voznega reda različnim interesnim skupinam.
- Načrtuje se umirjanje prometa (prednostno v prvem in drugem varstvenem območju, v alpskih dolinah in na vplivnih območjih naravnih vrednot) z omejevanjem individualnega avtomobilskega prometa in predvsem hrupnega prometa z motornimi kolesi ter z uvajanjem uporabe okolju prijaznih oblik prometa – preusmeritev izletniških obiskovalcev na alternativne možnosti (hoja, kolesarjenje, prevozi s konji, dolinski avtobusi, vozila za javni promet na alternativne vire energije oz. prevozna sredstva z majhnim vplivom na okolje).

- Pospešuje se izvajanje že izdelanih programov umirjanja prometa (uvajanje javnih prevozov, alternativnih, naravi prijaznejših načinov mobilnosti, urejanje parkirišč, zapiranje stranskih dolin).
- Promovira se uporabo vlakov za dostop na območja narodnega parka ter zagotoviti usklajene prevoze od železniških postaj do turističnih središč in ciljnih krajev v narodnem parku.
- Večjo pozornost se nameni informiranju, izobraževanju, ozaveščanju in predstavitvi okolju prijaznih oblikah prometa, kar bo prispevalo k uveljavitvi trajnostne mobilnosti.
- Umeščanje in urejanje novih prometnih povezav oziroma rekonstrukcija in vzdrževanje obstoječih ne sme vplivati na ugodno stanje živalskih in rastlinskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov oziroma naravnih vrednot na območju narodnega parka. Z izvedbo se je treba prilagoditi reliefni izoblikovanosti terena. Uveljavlja se prometno tehnične standarde, ki so prilagojeni naravnim značilnostim (relief, vegetacija, vode in obvodni prostor), krajinskim značilnostim in varstvenim režimom narodnega parka (naravni materiali, izvedba, uporaba lesenih odbojnih ograj, uporaba poroznih plasti asfalta na voziščih ...).

Posebne usmeritve za zračni promet:

- Prelete nad območjem narodnega parka naj se usmeri izven zračnega prostora narodnega parka. V na namen naj se preusmeri mednarodni potniški promet ter zmanjša število turističnih in panoramskih letalskih in helikopterskih preletov, prelete usmerja po najkrajši poti stran od naravovarstveno pomembnih območij. Letalske in druge prireditve se usmerja izven zračnega prostora narodnega parka.
- Vzpostavi naj se ustrezen nadzor nad vsemi pojavnimi vrstami zračnega prometa.
- Nova izvenletališka vzletno-pristajalna mesta za izvajanja nalog, zaščite, reševanja so dopustna izključno na lokacijah, kjer z obstoječo mrežo ali preureditvijo obstoječih mest ni mogoče zadostiti potrebam.
- V prvem varstvenem območju in na območju Jerebice, Mangarta (razen Mangartskega sedla) in vrhov nad Bavšico so sprejemljivi le individualni preleti.

Posebne usmeritve za prometno infrastrukturo:

- Novih cest ali odsekov cest višjega reda naj se v narodnem parku ne načrtuje, prednostno naj se izvedejo rekonstrukcije in vzdrževalna dela na obstoječi cestni mreži. Povsod tam, kjer je stanje cest z vidika zagotavljanja varnosti in prevoznosti slabo – prednost naj imajo ceste, ki so pomembne za lokalno prebivalstvo. Pri tem naj se upošteva prepletenost posameznih vrst prometa (uvajanje somodalnosti): npr. navezovanje kolesarskih stez na postajališča javnega potniškega prometa in parkirne površine za motorna vozila, povezovanje omrežja pešpoti s kolesarskim omrežjem, sočasna izgradnja kolesarskih stez in pločnikov, pešpoti ob obnovi ali rekonstrukciji obstoječih cest ter upoštevajo značilnosti narodnega parka.
- Parkirišča se prednostno urejajo na vstopih v narodni park, znotraj poselitvenih območij, vključno z ureditvijo označevalnega sistema. Večja parkirišča se načrtujejo zunaj meja narodnega parka (v lokalnih središčih, na vstopnih mestih v narodni park), na teh prometnih vozliščih pa se uredijo in ponudijo različne oblike prometnih sredstev in prevoza v narodnem parku. Pri načrtovanju, gradnji in uporabi parkirnih površin je treba poleg naravovarstvene sprejemljivosti upoštevati tudi predpise s področja prostorskega načrtovanja in graditve

objektov, javnih cest in varnosti cestnega prometa cest ter prostorske akte parkovnih lokalnih skupnosti in razvojne programe upravljavcev cest.

- Spodbuja se izgradnjo celovite mreže kolesarskih poti, ki bodo povezovala območja znotraj narodnega parka (kjer je to mogoče) ter turistična središča PLS z narodnim parkom. Kolesarsko omrežje v narodnem parku se navezuje na daljinske kolesarske povezave. Glede na prostorske možnosti ter razpoložljivo cestno infrastrukturo se za kolesarske poti prednostno izkoristi obstoječe, z motornim prometom neobremenjene ali malo obremenjene prometnice. Nove kolesarske poti se izgrajuje le tam, kjer teh možnosti ni oziroma se zgradi le krajše prevezave, ki omogočajo vzpostavitev krožnega sistema.
- Nadgradi se zasnova pešpoti (pohodniške, turistične, kulturne, gozdne učne poti, zgodovinske, parkovne in druge poti), ki povezujejo poselitvena, turistična in rekreacijska območja, omogočajo dostop do privlačnih krajinskih prizorišč in delov narodnega parka, ki se uredijo za ogledovanje in obiskovanje.

Posebne usmeritve za ublažitev posledic podnebnih sprememb / okoljskih pritiskov:

- Na območjih, ki so pomembna za opravljanje osnovnih življenjskih funkcij varstveno pomembnih prostoživečih vrst (npr. na odseku gozdnih prometnic na območju mirnih območij) naj se uporaba cest časovno prilagodi.
- Tranzitni tovorni promet naj se ne izvaja na regionalnih in lokalnih cestah v narodnem parku.
- Na sezonsko najbolj obremenjenih odsekih cest se načrtuje in vzpostavi njihova ustrezna uporaba, vključno s cestnimi zaporami in časovnimi omejitvami za individualni motorni promet.
- Pri vzdrževanju cest v zimskem času se prednostno uporablja posipni material brez soli, prednostno v bližini občutljivih habitatov (Pokljuka, Bohinjsko jezero, Vršiška cesta, Radovna ...) in sicer naravni pesek ali drobljenec ter kalcijev klorid, ki je okolju prijaznejši kot natrijev klorid.
- Na odsekih prometnic, ki so umeščeni v najbolj ranljiva območja (npr. Vršiška cesta, območje Bohinja, Mangartska cesta ...), se zaradi zmanjšanja hrupa izvaja ukrepe (npr. izločanje motornih koles in preusmerjanje na sredstva javnega prevoza, omejitev hitrosti prometa, poostren nadzor ...) v turističnih konicah, postopoma pa tudi za daljše časovno obdobje.
- Na najbolj izpostavljenih odsekih se v sodelovanju z upravljavci prometne infrastrukture vzpostavi okoljski monitoring.

18.9 Komunalna infrastruktura

V narodnem parku in v PLS je raba vodnih virov vzdržna, količina neustrezno očiščenih odpadnih vod se zmanjšuje. Območja stalne poseljenosti in bolj obiskovanih delov visokogorja so komunalno urejena.

Splošne usmeritve:

- Vzdržna raba vodnih virov je prednostna naloga, še posebej na območjih, kjer količinsko stanje vodnih virov ni dobro.
- Učinkovitost obstoječe komunalne infrastrukture (zmanjševanje vodnih izgub ipd.) se izboljša z obnovo zastarelih odsekov.
- Obnova obstoječih ter gradnja novih individualnih komunalnih vodov se izvaja prednostno v vkopani izvedbi.

Posebne usmeritve za vodovodno omrežje in naprave:

- Oskrba s pitno vodo naj poteka preko javnih vodovodnih sistemov, povsod kjer je to še ekonomsko upravičeno.
- Zajetja, črpališča, vodohrani in drugi vodooskrbni objekti naj se gradijo na vidno neizpostavljenih lokacijah, vkopano v zemljišče, vidni del naj bo obzidan s kamenjem, okolica ozelenjena. V primeru, ko morajo biti vodovodni objekti ograjeni, se ob ograji zasadi višjo avtohtono vegetacijo.

Posebne usmeritve za odvajanje in čiščenje odpadnih voda:

- Skladno z operativnim programom za obdobje od 2005 do 2017, sprejetim na podlagi direktive Sveta Evropske skupnosti 91/271/EEC o čiščenju komunalne odpadne vode, je treba najkasneje do konca leta 2015 oziroma 2017 zagotoviti ustrezno odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda za vse, tudi posamezne stavbe, ne glede na nadmorsko višino.
- Ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih voda iz javnih in nastanitvenih objektov na območjih stalne poselitve (strnjena naselja, razpršena poselitve, razpršena gradnja) in v visokogorju naj se obravnava prednostno, še posebej v bolj obiskanih območjih.
- Na območjih s posebnimi zahtevami (vodovarstvena območja in občutljiva območja zaradi evtrofikacije, občutljiva območja zaradi kopalnih voda s prispevnimi površinami) naj se ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih voda prednostno uredi.
- Odpadne vode iz gospodinjstev, javnih, nastanitvenih in drugih objektov se, če je to ekonomsko upravičeno, preko kanalizacijskega sistema odvaja na eno komunalno čistilno napravo. Tudi na ostalih območjih morajo imeti vsi objekti ustrezno urejeno odvajanje in čiščenje odpadne vode.
- Male komunalne čistilne naprave naj z zmogljivostjo in izbrano tehnologijo čiščenja ustrezajo specifičnosti območja.

Posebne usmeritve za ravnanje z odpadki:

- Organske kuhinjske odpadke iz gospodinjstva in gostinstva naj se kompostira na mestu nastanka.
- Za obstoječa nelegalna in neustrezno urejena odlagališča odpadkov naj se pripravi sanacijske načrte in izvede ustrezne ureditvene in omilitvene ukrepe.
- V največji možni meri je treba zmanjšati količino odpadkov, še posebej v gostinsko – nastanitvenih objektih (npr. z ustreznim kompostiranjem, prednostno prodajo točenih pijač, namesto v pločevinkah in platenkah, obvezno uporabo lastnih spalnih vreč obiskovalcev ipd.).

Posebne usmeritve za visokogorje:

- V visokogorju je treba zmanjšati količino in prostornino odpadkov (ločevanje odpadkov; zbiranje, stiskanje in odvoz v dolino) in sanirati zatečena stara okoljska bremena (odlagališča odpadkov in izpusti v okolici koč);
- Obiskovalce visokogorja se ozavešča, da naj svoje odpadke odnesejo nazaj v dolino in jih odložijo na ustrezno urejenih zbirnih mestih (zabojnikih za smeti), ki so del sistema ravnanja z odpadki.
- Zlasti v planinskih kočah in ostalih gostinskih – nastanitvenih objektih se izvaja ukrepe, ki prispevajo k varčni rabi vode in zmanjšanju količin odpadne vode (suha stranišča, varčna sanitarna oprema, uporaba lastne posteljnine obiskovalcev ipd.).

- V planinskih kočah in ostalih gostinskih – nastanitvenih objektih v visokogorju se zaradi neposrednega ogrožanja niže ležečih vodnih virov ter vodnih in obvodnih ekosistemov poleg prve in druge spodbuja tudi tretjo stopnjo čiščenja oziroma ustrezno dodatno obdelavo odpadne vode, uporabo biološko razgradljivih čistilnih sredstev, vgradnjo lovilcev maščob in ustrezne male komunalne čistilne naprave, odvoz dehidriranega blata v dolino.
- V visokogorju se je treba zaradi specifičnih razmer (visoka nadmorska višina, nizke temperature, sezonsko delovanje, velika nihanja pri obremenitvah) pri načrtovanju izogibati tipskim malim komunalnim čistilnim napravam.

18.10 Energetska infrastruktura

Pokritost območij poselitve v narodnem parku z elektroenergetsko infrastrukturo se nadgrajuje, tako da je zagotovljena ustrezna kakovost električne energije ter zanesljivost in varnost obratovanja.

Splošne usmeritve:

- Pri umeščanju in dimenzioniranju objektov in naprav se funkcionalne in tehnične pogoje prilagaja naravnim in krajinskim značilnostim, posebnostim in omejitvam narodnega parka, tako da je površinski obseg vplivnega območja čim manjši.
- Priporočljiva je vkopana izvedba telekomunikacijskih vodov. Nadzemna je sprejemljiva le tam, kjer na podlagi predhodne ekonomske, prostorske ter okoljevarstvene in naravovarstvene presoje ter upravljaljskih izhodišč to predstavlja manjši poseg kot vkopavanje voda (npr. na območjih geomorfoloških posebnosti).
- Ob rekonstrukcijah in izvedbi investicijskih vzdrževalnih del se priporoča zamenjavo sedanjih zračnih vodov z vkopanimi.
- Ob prestavitvah obstoječih vodov se preveri ustreznost trase in po potrebi prestavi na vidno manj izpostavljen potek (npr. vzdolž gozdnega roba, v reliefne depresije ...).
- Spodbuja se sočasno načrtovanje in izvajanje gradenj različnih infrastrukturnih objektov in naprav ter združevanje tras vodov v skupne koridorje.
- Pri umeščanju in podrobnejšem načrtovanju energetskih objektov in naprav se upoštevajo značilnosti alpskega prostora in oblikovne prvine lokalnega stavbarstva.

Posebne usmeritve za načrtovanje in gradnjo energetskega omrežja:

- Smiselno je načrtovanje in dograjevanje daljinskega sistema, ki bo omogočil napajanje posameznih večjih poselitvenih območij iz dveh neodvisnih smeri.
- Transformatorske postaje se prednostno načrtujejo na drogovih. V primerih, kjer je postavitve samostojnih objektov neizogibna, se le-te načrtuje na vidno nevsiljivih mestih, zunaj naravovarstveno ranljivih območij ali objektov kulturne dediščine.
- Drugih energetskih vodov – plinovodov, naftovodov ali toplovodov, ki niso namenjeni oskrbi naselij v narodnem parku, se ne načrtuje.
- Zaradi velikih prostorskih razsežnosti (delovni pas v času gradnje, zaščitni – varovalni – pas vzdolž osi cevovodov) linijskih objektov in spremljajoče infrastrukture (naprave, ki omogočajo varno in učinkovito delovanje) ter omejujočih danosti alpskega prostora, se mora tovrstne prenosne daljinske vode umeščati v bolj sprejemljive koridorje že na državni ravni.

Posebne usmeritve za izkoriščanje obnovljivih virov energije:

- Objekti ali naprave, ki bodo izkoriščali obnovljive vire energije²⁹, morajo biti načrtovani in zgrajeni tako, da bo ob trajnostni naravnosti zagotovljena tudi učinkovita raba energije.
- Pri umeščanju in podrobnejšem načrtovanju naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, še posebej malih vodnih elektrarn, fotovoltaike in vetrnic, je treba v postopku priprave prostorskih aktov oziroma izdaje soglasij in upravnih dovoljenj najprej preveriti možnost priključitve na energetska omrežja, upoštevati najmanj razmerja v prostoru, izpostavljenost (glej režim 17. točke 13. člena ZTNP-1), velikostni razred (zmogljivost naprave v skladu s samooskrbnimi potrebami), potencialne vplive na naravo.
- Gradnja malih vodnih elektrarn je dopustna samo v 3. varstvenem območju, in sicer za samooskrbne potrebe obstoječih objektov na območjih, kjer ni možnosti priključitve na javno elektroenergetsko omrežje. Ob dejanski upravičenosti gradnje so male HE pogojno sprejemljive samo na lokacijah nekdanjih vodnih objektov (mHE, žage, mlini ...), na način, ki ne bo spreminjal vodnega režima, struge ali brežin vodotokov. Predhodno se izdela presojo vplivov na okolje ali presojo sprejemljivosti in s strani strokovne organizacije določi ekološko sprejemljiv pretok (ter način njegovega zagotavljanja). Prav tako se določi tudi ureditve in omilitvene ukrepe za zmanjšanje negativnih vplivov in preprečitev degradacijskih procesov (npr. erozija).
- Na obstoječih mHE, ki so bile zgrajene skladno z izdanimi upravnimi dovoljenji in imajo koncesijo, se z vzdrževalnimi deli vzpostavlja ustrezno ekološko stanje vodotoka (zagotovitev ekološko sprejemljivega pretoka, ribji prehodi/steze) in izboljšuje vodni režim vodotoka (naravna dinamika vodotoka).
- Gradnja energetskih objektov, ki bi izkoriščali druge obnovljive vire energije (npr. veter, sončna energija, geotermalna energija), je sprejemljiva za potrebe obstoječih objektov na območjih, kjer ni možnosti priključitve na javno omrežje.
- Postavitev samostojno stoječih fotovoltaičnih elektrarn v narodnem parku ni primerna. Namestitev fotovoltaičnih panelov se načrtuje na objektih (v ravnini strešin) tako, da se ne razvrednoti oblikovanja in videza stavb ali značilnih vedut naselja ali skupine stavb. Na objektih in območjih, ki so zavarovani kot kulturni spomeniki, ter na dediščinskih objektih se fotovoltaike ne načrtuje.
- Obstoječi neustrezni načini energetske oskrbe na planinah ali pri planinskih kočah (npr. bencinski ali dizelski agregati ...) se nadomestijo z obnovljivimi viri energije.

18.11 Telekomunikacijska infrastruktura

Z načrtovanjem novih in nadgradnjo obstoječih telekomunikacijskih sistemov se prebivalcem v narodnem parku zagotavlja primerno dostopnost in široko uporabo različnih digitalnih vsebin in storitev, kar bo omogočilo nova znanja, priložnosti za delo na domu ter povečalo učinkovitost.

Splošne usmeritve so enake kot v poglavju 18.10 tega načrta upravljanja.

Posebne usmeritve za načrtovanje in gradnja telekomunikacijskih vodov:

²⁹ Obnovljivi viri energije so viri energije, ki jih zajemamo iz stalnih naravnih procesov, kot so sončno sevanje, veter, biomasa, vodni tok v rekah, fotosinteza, zemeljski toplotni tokovi itd., in se obnavljajo in v naravi glede na časovna merila človeštva ohranjajo. Obnovljivi viri energije so: biomasa, sončna, vetrna, vodna in geotermalna energija ter toplotne črpalke.

- Telekomunikacijsko omrežje se načrtuje znotraj obstoječih koridorjev tako, da se čim manj posega v obstoječo namensko rabo prostora, površinski pokrov in v vidno sliko prostora.
- Antenske sisteme, RTV oddajnike, repetitorje, postaje mobilne telefone se ob upoštevanju funkcionalnih in tehničnih pogojev umešča in dimenzionira tako, da ne zavzemajo vidno in krajinsko izpostavljenih lokacij. Vse spremljajoče objekte se lokacijsko in oblikovno prilagodi vsakokratni situaciji (nevsiljivost posega).
- Na prostorsko ustreznih lokacijah se spodbuja večnamensko uporabo antenskih stolpov in s tem znotraj vzpostavljene mreže omogoča enakovreden dostop operaterjem mobilne telefonije.
- Zaprtost, odmaknjenost, razpršena poselitev in gradnja ter reliefne ovire so omejitve, zaradi katerih je smiselno razvijati brezžične telekomunikacijske sisteme preko radiodifuzijskih oddajnikov, antenskih postaj s čim večjo prostorsko pokritostjo.

18.12 Turizem in prostočasne dejavnosti

Turizem z urejeno turistično infrastrukturo v narodnem parku in PLS temelji na potencialih ohranjene narave in kulturne dediščine ter prinaša prihodke in delovna mesta lokalnemu prebivalstvu, prispeva h kakovosti življenja v narodnem parku, boljšim možnostim za ohranjanje poseljenosti, obiskovalcem pa ponuja pestro izbiro prostočasnih dejavnosti.

Splošne usmeritve:

- Preprečuje se vse oblike turizma in prostočasnih dejavnosti, ki zaradi svojega obsega, lokacije in načina izvajanja povzročajo nesprejemljive negativne posledice na naravo in kulturno dediščino.
- Povsod, kjer je ustrezno, smiselno in obstaja podjetniški interes, je treba parkovno infrastrukturo (informativne točke, parkirišča, razgledišča) nadgraditi s turistično ponudbo, katere cilj je povečanje ozaveščenosti ter izboljšanje ponudbe turistom in obiskovalcem in omogočanje prihodkov in zaposlitve lokalnemu prebivalstvu.
- V narodnem parku se prednostno ureja turistične kapacitete v obstoječih objektih, na novo se gradi le manjše nočitvene zmogljivosti, npr. manjše hotele in penzione.
- Razvija se zelene (sonaravne) turistične produkte, ki krepijo odgovornost lokalnega prebivalstva, turistov in obiskovalcev do narave, promovirajo spoznavanje, doživljanje in razumevanje narodnega parka ter razvoj turističnih storitev, programov in produktov narodnega parka.
- Izobražuje in usposablja se lokalno prebivalstvo za vodenje po narodnem parku, za različne oblike podjetništva v turizmu in v povezavi z drugimi dejavnostmi (kmetijstvo, gozdarstvo, obrt, delo na domu).
- Posebno pozornost za usposabljanje v turističnih dejavnostih razvoja turističnih storitev in programov, povezovanja turističnih ponudnikov in na področju trženja in promocije turizma je treba nameniti mladim kadrom, ki stalno bivajo v narodnem parku.
- Spodbuja se povezovanje in sodelovanje deležnikov v turizmu (povezovanje turističnih društev, drugih društev, razvojnih zadrug, vseh akterjev v kraju ter turističnih ponudnikov izven in v narodnem parku) ter nadgradnjo sodelovanja v okviru skupnosti Julijske Alpe z razvijanjem zelenih turističnih produktov in njihovo promocijo.

18.13 Planinstvo

Planinstvo ostaja tudi v prihodnosti pomembna prostočasna dejavnost v narodnem parku. Ob vedno večji obremenitvi gorske narave bo treba aktivno slediti etičnim načelom glede odgovornosti do okolja in procesom vzdržnega razvoja alpskega prostora ter z ustrežno planinsko infrastrukturo ter izobraževanjem in ozaveščanjem skrbeti za večjo varnost obiskovalcev gora.

Splošne usmeritve:

- Obiskovalce se ozavešča o pomenu in občutljivosti visokogorskih ekosistemov in se jih usmerja v manj obremenjena in manj ranljiva območja.
- Obiskovalce se ozavešča o negativnih vplivih uporabe bližnjic in brezpotij.

Posebne usmeritve za planinske koč:

- Gradnja novih koč ni dopustna, prav tako ni sprejemljivo povečevati obstoječih prenočitvenih zmogljivosti.
- Načrtuje naj se energetske racionalno in okoljevarstveno nadgradnje obstoječih planinskih koč.
- Oskrbovanje koč:
 - gostinska in namestitvena ponudba koč naj bo usmerjena v skromnejši standard, kar omogoča racionalnejše oskrbovanje in s tem manjše število helikopterskih letov,
 - prednostno naj se uporablja druge možnosti oskrbe (tudi za potrebe obnove in vzdrževanja koč), še posebej ponovno nošnjo s konji,
 - obstoječe oskrbne dovozne poti naj se vzdržuje v enaki izvedbi in razsežnostih, na njih naj se vzpostavi ustrezen prometni režim,
 - obnova obstoječih tovornih žičnic je dopustna.

Posebne usmeritve za planinske poti:

- Za obiskovanje gora se uporablja samo planinske poti. Hoja po brezpotjih ali uporaba starih – deloma tudi opuščenih – lovskih stez je neprimerna, v mirnih območjih pa nesprejemljiva.
- Zatečena ali načrtovana dvo- ali večnamenska raba planinskih poti (npr. dostopi do pašnih planin, spravilo lesa, kolesarjenje, ježa, tematske poti) je dopustna le na podlagi obveznega sodelovanja in usklajevanja s PZS oziroma planinskimi društvi, ki upravljajo planinske poti. Pri tem je treba upoštevati izvajanje dejavnosti čez vse leto, presojeti vrste in obseg vplivov na gorsko okolje (mirna območja) ter oblikovati režim uporabe za izvajanje in umeščanje letih.
- Urejanje, vzdrževanje in opremljanje se izvajajo skladno s pravilnikom in doktrino urejanja planinskih poti, vključno z izvedbo ukrepov za preprečevanje oziroma ublažitev potne erozije in primerno odvodnjavanje.
- V kolikor ni druge možnosti, je dostava težje opreme in tovora markacistov ob urejanju in vzdrževanju planinskih poti in sanaciji bivakov dopustna s helikopterjem.

18.14 Poselitev

V narodnem parku je ohranjen najmanj današnji obseg poseljenosti. Predvsem se spodbuja rešitve, ki bodo zagotavljale ohranitev sedanje stalne poselitve v vseh naseljih, ter tudi ohranitev ali povečanje števila stalnih prebivalcev. Lokalna središča so ohranjena, kot tudi njihove in njihove osnovne funkcije.

Splošne usmeritve za ohranjanje poselitve:

- Ohranja se obstoječo mrežo naselij znotraj narodnega parka.

- Ohranja se funkcije oskrbe in javnih storitev v središčnih naseljih znotraj narodnega parka (npr. Log pod Mangartom, Na logu v Trenti, Soča, Stara Fužina) ter tudi v središčnih naseljih na robu narodnega parka (npr. Srednja vas) kjer se prebivalci narodnega parka oskrbujejo in koristijo javne storitve in službe.

Splošne usmeritve za prostorsko načrtovanje:

- Poselitev se prednostno načrtuje na neizkoriščenih ali degradiranih zazidljivih površinah znotraj naselij. Pri tem se ohranja značilne poselitvene vzorce in tipologijo naselij, prav tako pa se upošteva značilnosti izjemnih krajin, krajinskih vzorcev in krajinske gradnike.
- Osnovno in podrobno namensko rabo prostora se načrtuje tako, da se ohranjajo biotska raznovrstnost, naravno ravnovesje, avtentična zgradba prostora, značilni krajinski in poselitveni vzorci ter kulturna dediščina.
- Pri določanju novih stavbnih zemljišč se sledi načelu nezazidljivosti v prvem in drugem varstvenem območju, v tretjem varstvenem območju pa na ožjih zavarovanih območjih, na območjih naravnih vrednot ter njihovih vplivnih območjih, na območjih trajno varovalnih kmetijskih zemljišč ter na območju vodnih in priobalnih zemljišč. Odločitev o širitvi stavbnih zemljišč v tretjem varstvenem območju narodnega parka je sprejemljiva le, če so v zaselkih izkoriščene vse možnosti za racionalno pozidavo (npr. opuščen stavbni fond, neustrezna raba ali namembnost objektov), in utemeljenih potreb ni mogoče zadovoljiti drugače.
- Območja razpršene gradnje je treba sanirati (s komunalno, energetske ali prometno infrastrukturo ter oblikovno prenovo). Namesto novogradnjam je treba dati večjo pozornost prenovi obstoječih objektov. Širitev naselij se usmerja zunaj vidno in oblikovno kvalitetnih ali reliefno izpostavljenih robov.
- Pri gradnjah znotraj in na robu naselij, umestitvi stavb in določanju stavbne mase naj se ohranja merilo v prostoru, skladna zatečena prostorska razmerja (ravnovesje naravne zgradbe krajine in ustvarjenih značilnosti), značilne robove naselji (npr. reliefne stopnje, pas kozolcev na robu vasi, sadovnjaki), merilo in značilne poglede (na kakovostne naravne in oblikovane prvine, značilne vedute, dominante in arhitekturne člene v prostoru, reliefno ali vegetacijske izpostavljene robove ...).
- Pri oblikovanju naj se upošteva značilnosti krajevnih stavbnih tipov (arhitekturno oblikovanje – stavbna masa, fasade, stavb. prvine; zasnova strehe) tradicionalne tehnike gradnje in lokalno tipična gradiva. Pri načrtovanju pomožnih objektov za lastne potrebe se njihovo oblikovanje prilagaja glavnemu objektu oziroma grajeni strukturi v neposredni soseščini. Uporaba neznačilnih vrst objektov ter arhitekturnih prvin in detajlov na območju narodnega parka ni sprejemljiva.
-
- Posebna pozornost se namenja gradnji enostavnih in nezahtevnih objektov. Tovrstne objekte se umešča skladno z namensko rabo prostora, vrsta objektov naj izhaja iz pojavnosti za območje značilnih pojavnih oblik, prav tako pa naj njihovo oblikovanje sledi krajevno značilnim stavbarskim prvinam.
- Objekte za potrebe obrambe je dopustno načrtovati izključno na območjih izključne in nadzorovane rabe, ki so opredeljena v prostorskih aktih PLS. Enako velja tudi za objekte, potrebne za usposabljanje v primeru vojnega stanja ali naravnih in drugih nesreč.
- V narodnem parku se pri enostavnih objektih za hranjenje nevarnih prednostno za lastne potrebe uporablja vkopane izvedbe.

Pri gradnji je treba upoštevati tudi predpise, ki urejajo področje naprav za vnetljive tekočine in pline ter pogoje pooblaščenega dobavitelja. V narodnem parku se prednostno uporablja vkopano izvedbo tovrstnih rezervoarjev.

Posebne usmeritve za načrtovanje in gradnjo gostinskih, turističnih in počitniških objektov:

- V narodnem parku naj se ne načrtuje ali gradi počitniških hiš in počitniških stanovanj v nastanitvenih objektih (gradnja počitniških apartmajskih enot za prodajo na trgu). Namembnosti obstoječih in legalno zgrajenih sekundarnih bivališč (počitniških hiš) se ne spreminja v stanovanjske hiše ali turistično gostinske objekte.
- Obstoječe, z upravnimi dovoljenji zgrajene, počitniške enote je dopustno vzdrževati in rekonstruirati, pri tem pa ni dopustno kakorkoli povečevati njihove stavbne mase objektov. Prav tako je ob počitniških objektih dopustno graditi pomožne objekte za lastne potrebe, vendar njihova skupna tlorisna površina ne sme preseči tlorisne površine stavbišča (fundusa) pod osnovnim objektom. Pri umeščanju in graditvi dopustnih pomožnih objektov se upoštevajo tipološke značilnosti podobnih objektov in oblikovanje osnovnega objekta
- Gradnja gostinskih in apartmajskih objektov se usmerja v tretje varstveno območje, znotraj poselitvenih območij. Pri načrtovanju se upošteva višinski gabarit vasi, zaselkov ali skupine hiš, tlorisno razporeditev, značilne poglede. Pri podrobnejši zasnovi se sledi okoliški grajeni strukturi (večje objekte je smiselno načrtovati s členjeno stavbno maso), pri oblikovanju pa stavbnemu izročilu (tipologiji objektov).
- Pri dopustni gradnji novih objektov za kratkotrajno nastanitev³⁰ v naseljih se upoštevajo merila in prostorska razmerja, višinski gabarit naselja, tlorisno razporeditev, prostorske dominante, značilne poglede ter krajevno značilno stavbno tipologijo (arhitekturno oblikovanje, gradivo, izvedba).
- Začasne objekte (npr. gostinske, vključno s prikolicami ali kontejnerji na kolesih, v času poletne sezone) se postavlja na komunalno opremljenih zemljiščih, skladno s podrobno namensko rabo prostora v prostorskih izvedbenih aktih.

Posebne usmeritve za gradnjo kmetijskih objektov:

- Gradnja pomožnih kmetijskih objektov, pastirskih koč in hlevov na planinah se v tretjem varstvenem območju prednostno izvaja kot nadomestna gradnja. V osrednjem območju se gradnja novih hlevov in mlekarn prednostno usmerja znotraj selišč planin, sprejemljiva pa je tudi nadomestna gradnja objektov, namenjenih pašni dejavnosti.
- Kmetijskih gospodarskih objektov v naravnem okolju (stanovi-bajte, prestaje, seniki, hlevi, staje, kašče, sirarne, pajštve, listnjeki ipd.) se ne preureja v objekte nekmetijskih namembnosti.
- Pri izdajanju soglasij za gradnjo ali rekonstrukcijo pomožnih kmetijskih objektov, hlevov in pastirskih koč se upoštevajo:

³⁰ Objekti za kratkotrajno nastanitev so skladno z enotno klasifikacijo vrst objektov (CC-SI) nestanovanjske stavbe – gostinske stavbe (»nastanitveni obrati«): hotelske in podobne stavbe za kratkotrajno nastanitev: hoteli, moteli, penzioni, apartmajski objekti, gostišča in podobne stavbe za nastanitev ter druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev: mladinska prenočišča, počitniški domovi, bungalovi, lovski domovi. Med tovrstne stavbe so po klasifikaciji uvrščene tudi planinske kočice in gorska zavetišča, ki pa se skladno z določbami varstvenega režima ZTNP-1 obravnavajo samostojno. Prav tako med tovrstne objekte ne sodijo kampi.

- pri gradnji prostorske značilnosti lokacije, naravne danosti in omejitve, zatečeno stanje grajenih struktur, pri samem oblikovanju pa tipološke stavbarske značilnosti kmetijskih objektov na območju gradnje (velikost – višina, tlorisna razmerja, arhitektura, izvedba, gradivo),
- pri rekonstrukciji na planinah, rovtih, senožetih lokalna stavbna tipologija.

Posebne usmeritve za označevanje, oglaševanje in osvetljevanje:

- Neprometne oziroma obvestilne in usmerjevalne oznake se načrtuje na podlagi koncepta enotnega oblikovanja (pri označevanju kulturnih spomenikov je treba upoštevati Pravilnik o označevanju kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11), pri označevanju planinskih poti pa Pravilnik o označevanju in opremljanju planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08), vsebinsko pa navezuje na prostor parkovnih naselij in občine (oglaševanje vsebin zunaj občine ali zavarovanega območja ni primerno). Pri umestitvi, številu in velikosti se upošteva merilo in značilnosti prostora.
- Veliki (mega) panoji, namenjeni oglaševanju, so v območju naselij narodnega parka nezaželeni, v naravnem okolju pa nedopustni.
- Ob prometnicah se tovrstne oznake in objekte lokacijsko in velikostno načrtuje, tako da ne zakrivajo ali preprečujejo značilnih pogledov. Znake, objekte in naprave se načrtuje tako, da so oblikovno poenoteni. Podrobnejša merila se določi v prostorskih izvedbenih pogojih občinskih prostorskih načrtov. Usmerjevalne table so sprejemljive z informacijskega vidika, niso pa dovoljene reklamne oznake.
- V primeru izvajanja zvočnega obveščanja in oglaševanja v naravnem okolju: za dejavnosti, ki so vir hrupa (npr. v območjih strnjene poselitve, športno rekreacijskih območjih) ali dogodke (npr. prireditve, javni shodi, športna tekmovanja z večjim obiskom), je treba v naravovarstvenih soglasjih določiti mejne pogoje in predvideti omilitvene ukrepe in ureditve, ki bodo zagotavljale ustrezno varstvo pred prekomernim hrupom (mejna vrednost za območje I. stopnje varstva pred hrupom).
- Pri objektih na območjih razpršene poselitve in razpršene gradnje ali v turistično-rekreacijskih območjih, ki so določena v občinskih prostorskih načrtih, mora biti osvetljevanje v večernem in nočnem času urejeno tako, da je onemogočeno sipanje svetlobe v naravno okolje.

18.15 Razvoj družbenih dejavnosti, javnih služb in osnovne oskrbe

Dostopnost javnih storitev in služb zagotavlja kakovost bivalnega in delovnega okolja v narodnem parku.

Splošne usmeritve:

- Ohranja se raven dostopnosti javnih storitev in služb, kljub morebitnemu nedoseganju normativov in standardov znotraj narodnega parka in v PLS.
- Ponudba javnih storitev in služb se prilagaja specifičnim razmeram na terenu in se jo približa potrebam posameznih ciljnih skupin v narodnem parku, še zlasti otrokom, mladini in starejšim.
- Spodbuja se razvoj novih alternativnih načinov izvajanja javnih storitev in služb, še zlasti tistih, ki danes niso lahko in cenovno dostopne za prebivalce narodnega parka (npr. izobraževanje odraslih, glasbeno izobraževanje otrok, izvenšolske dejavnosti, zabava mladih, rekreacija).

- Spodbuja se razvoj širokopasovnega in mobilnega omrežja, ki omogoča rabo novih tehnologij in e-storitev.
- Omogoči se boljše prilagojene, hitrejše in pogostejše oblike prevoza (javni, zasebni, kombinacija) otrok, dijakov in študentov, zaposlenih ter starejših do občinskih središč.
- S subvencioniranjem se podpira tržne dejavnosti, s katerimi se zagotavlja osnovna oskrba prebivalstva (npr. osnovna preskrba z živili, prevoz).
- Omogoča se naložbe v izboljšanje infrastrukture, opreme in vozil vrtcev, osnovnih šol, zdravstvenih ambulant, reševalnih postaj, socialnega servisa za oskrbo starejših.
- Podpira se ohranjanje in izboljšanje preživljanja prostega časa, kulturnega in družabnega življenja v vaseh znotraj narodnega parka.

18.16 Podjetništvo

S spodbujanjem in razvojem podjetništva v narodnem parku in PLS se ustvarja nova delovna mesta in ohranja poseljenost narodnega parka ter kakovost življenja prebivalcev.

Splošne usmeritve:

- Aktivnosti pospeševanja in razvoja podjetništva se usmerjajo na širša območja PLS, z namenom odpiranja novih in ohranjanja novih delovnih mest. Prav tako naj bodo podpore deležni mladi in mlade družine, ki bi se želeli preseliti v narodni park in tam stalno bivati in delati.
- V narodnem parku prevladujejo mikro podjetja z nizkimi prihodki in dodano vrednostjo, zato potrebujejo pomoč pri povečevanju konkurenčnosti. Pospešuje se sodelovanje in povezovanje nosilcev podjetništva.

Posebne usmeritve za podporo podjetniškim projektom:

- Prednostno se podpira podjetniške ideje, projekte in naložbe, ki omogočajo ohranjanje in nastajanje novih delovnih mest.
- Pospešuje se povezovanje različnih (sezonske) dejavnosti (na primer kmetijstvo, turizem, delo na domu) s ciljem zagotavljanja stabilnih prihodkov preko celega leta.
- Najbolj zaželeni so projekti, ki hkrati prispevajo k uresničevanju več ciljev narodnega parka: varstvu narave, ohranjanju kulturne dediščine ter trajnostnemu razvoju.
- Podpira se razvoj podjetniških projektov z višjo dodano vrednostjo.
- Posebno pozornost se posveča tudi družinskemu in socialnemu podjetništvu.

Posebne usmeritve za podjetniško podporno okolje:

- Razvoj podjetništva v narodnem parku potrebuje celovito, strokovno in operativno podporo. Zato razvojna služba javnega zavoda skrbi tudi za pospeševanje podjetništva.
- Neposredna pomoč podjetnikom mora obsegati vsa področja in faze podjetništva: informiranje, pomoč pri razvoju podjetniških idej, priprava projektov, investiranje (priprava dokumentacije, pridobivanje finančnih virov, razvoj človeških virov ...), zagon poslovanja, pomoči pri razvoju in rasti podjetja, pomoč pri povezovanju in sodelovanju, pomoč pri reševanju različnih poslovnih problemov (npr. trženje, razvoj kakovosti, ekonomika poslovanja).

19 Usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine

Kulturna dediščina narodnega parka s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial za načrtovanje trajnostnega razvoja PLS na številnih področjih (npr. gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje). Kulturna dediščina narodnega parka predstavlja pomemben del narodove identitete z visoko doživljajsko vrednostjo.

Splošne usmeritve:

- Varstvo in razvoj narodnega parka se usmerjata tako, da se kulturne dediščine ne zapostavlja, temveč se jo ohranja, vzdržuje in obnavlja ter z uporabo in oživiljanjem preprečuje degradacijo in ogroženost dediščinskih in spomeniško zavarovanih lastnosti, tako za sedanje kot bodoče generacije.
- Dediščina ni skrb samo strokovnih kulturnih inštitucij, temveč je skrb vsakogar, zato se lokalno prebivalstvo narodnega parka spodbuja k sodelovanju pri varstvu in ohranjanju dediščine.
- Zagotavlja se materialne (npr. vzpostavitev »Varstvenega sklada«) in druge pogoje za uresničevanje kulturne funkcije dediščine ter javno dostopnost dediščine, njeno proučevanje in raziskovanje.
- Preprečuje se posege, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine.

Posebne usmeritve za dediščino:

- Z vključevanjem kulturne dediščine (materialna in živa KD) v programe trajnostnega razvoja podeželja in druge strateške dokumente (kulturni turizem, možnosti samozaposlitve) se zagotavlja njeno aktivno varstvo.
- Večjo pozornost se namenja planinam narodnega parka z ohranjanjem večstopenjske planinske paše in kulture predelave mleka.
- Razvojne dejavnosti se usmerja tako, da posegi in raba ne povzročajo negativnih vplivov na kvalitetne in zavarovane prvine kulturne dediščine.
- Varstvo dediščine se izvaja tako, da ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celoto (npr. s pripravo prenovitvenih načrtov za vaška naselja).
- Prenova objektov kulturne dediščine se načrtuje tako, da bo ob varstvu zagotovljena tudi ustrezna raba v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.
- Arheološko dediščino se varuje pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline (potrebne so predhodne arheološke raziskave pred načrtovanim širjenjem smučišč na Voglu, pred gradnjo novih gozdni vlak) ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst.
- Za ohranjanje naselbinske dediščine so pomembni lega naselja v prostoru, zasnova naselja, razmerja med posameznimi stavbami ter razmerja med stavbami in odprtim prostorom (npr. v naseljih na Pokljuki je potrebno omejevati prehajanje razpršene poselitve v razpršeno gradnjo objektov), naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki), robovi naselja, podoba naselja (vedute in pogledi iz njega), stavbno tkivo, urbana oprema.
- Stavbna dediščina se ohranja z varovanjem stavbne mase objektov (gabariti), arhitekturnega oblikovanja, gradiva, funkcionalne zasnove notranjščine, stavbnega pohištva in notranje opreme, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah). Poleg dediščinskih objektov se z enakovredno skrbnostjo obravnava tudi druge kakovostne starejše grajene ali kako drugače ustvarjene prostorske prvine. Načeloma se ohranja primarna raba objektov.

- Pri memorialni dediščini se ohranja avtentičnost lokacije, objekte ali dele objektov, simbolni pomen in prostorska razmerja.
- Pri dediščinskih, zgodovinskih in izjemnih kulturnih krajinah se varuje krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine), avtentično lokacijo prizorišč in pomnike, parcelacijo, tradicionalno rabo zemljišč, tipologijo krajinskih prvin in lokalnega stavbarstva (kozolci, seniki, hlevi, stanovi, prestaje, kašče ...), grajene prvine v odprtem krajinskem prostoru (terase, kašte, miri, brvi, apnenice, mulatjere, znamenja ...).
- Za krajinska območja nacionalne prepoznavnosti (območja kompleksnega varstva Bohinj) je pomembno ohranjati načine tradicionalnega gospodarjenja, ki so blizu tudi sodobnim konceptom urejanja prostora, tj. sonaravnemu gospodarjenju in varstvu virov s ciljem zagotavljanja trajne vitalnosti prostora v vseh njegovih pomenih.
- Pri posebnih oblikah kulturne dediščine (npr. tehnične naprave, razvaline in ruševine dediščinskih objektov – ostanki fužin v Radovni, Stari Fužini, Trenti) se varuje avtentičnost lokacije, fizična pojavnost objekta ali naprave, prostorska razmerja.

Posebne usmeritve za premično dediščino:

- Premično dediščino se ohranja tako, da je ne uničuje, da se preprečuje škodljive vplive nanjo in da se spodbuja dostop do premične dediščine oziroma informacij o njej vsakomur, na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzročata zgubljanja kulturnih lastnosti premične dediščine.

Posebne usmeritve za živo dediščino:

- Ohranjanje žive dediščine obsega prepoznavanje, dokumentiranje, raziskovanje, zaščito, spodbujanje, izboljševanje in oživitvev različnih vidikov te dediščine. Konkretnije varstvene usmeritve se določijo na podlagi stanja oziroma ohranjenosti pojava dediščine, ki se deli na nepretrgano, rekonstruirano in izginulo dediščino. Tako se večjo pozornost namenja planinam z ohranjanjem večstopenjske planinske paše in kulture predelave mleka.
- Živa dediščina je nedeljivo povezana z nosilci (posamezniki, skupinami in skupnostmi), materialnimi prvinami (predmeti, orodji, izdelki) in prostorom, kjer se ta dediščina predstavlja, ustvarja ali izraža. Zaradi tega se pri varstvu upošteva tudi navedeni materialni okvir žive dediščine in morebitno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic.

20 Usmeritve za sanacijo razvrednotenih območij

Na območju narodnega parka se razvrednotena območja pojavljajo točkovno, predvsem v tretjem varstvenem območju. Nekatera degradirana območja so delno že sanirana, ponekod so sanacije v teku. Opuščeni kamnolomi, gramoznice, peskokopi ali krajevna odlagališča odpadkov so večinoma prepuščeni naravni sukcesiji. Tudi površine na posameznih smučiščih (npr. Vogel, Rudno polje), kjer so bili izvedeni posegi v relief in vegetacijo, so začeli sanirati: humusiranje in zatravitev ter obnavljanje gozdnega roba.

Splošne usmeritve:

- Problematiko razvrednotenih območij je treba sprotno, načrtno, celovito in kakovostno reševati.
- Sanacijo zaradi neprimerne rabe, neustreznega načina ali preobsežnega obsega dejavnosti degradiranega prostora se načrtuje z vzpostavitvijo območja v prvotno stanje ali z revitalizacijo območja s spremenjeno rabo ali dejavnostjo.
- Nastanek novih razvrednotenij se preprečuje z ustreznim prostorskim načrtovanjem ob upoštevanju razvojnih potreb na eni in omejitvev v prostoru na drugi strani ter z učinkovitim neposrednim nadzorom in pravočasnim inšpekcijskim ukrepanjem.

Splošne usmeritve za sanacijo z vzpostavitvijo območja v prvotno stanje:

- Način sanacije je primeren za razvrednotena območja v naravnem okolju ter na kmetijskih, gozdnih in priobalnih zemljiščih.
- Z učinkovito sanacijo je mogoče zaustaviti njihovo nadaljnjo širitev ali odpraviti njihove okoljske pritiske in grožnje (odstranitev okoljskih bremen) ali vzpostaviti sonaravno stanje z enako rabo, kakor je bila pred posegi.
- Sanacijo se izvede z naslednjimi ukrepi:
 - odprava virov obremenitev ali/in negativnih vplivov, ki so posledica človekovih posegov ali dejavnosti,
 - izvedba prostorsko ureditvenih posegov (npr. odstranitev objektov ali/in ureditev; infrastrukturna ureditev, prilagoditev obstoječim reliefnim razmeram ...),
 - biološka sanacija (npr. zasaditev avtohtonih vrst drevnine, vzpostavitev ali obnova gozdnega robu, zastrtje razgaljenih površin in zatravitev s semensko mešanico lokalnih vrst trav in zelišč).

Splošne usmeritve za revitalizacija območja s spremenjeno rabo ali dejavnostjo:

- Oživitev območja z novo funkcijo ali dejavnostjo je razvojna priložnost. Prispeva k vsebinski obogatitvi prostora (možnost razvojne dejavnosti), hkrati pa omogoča racionalno rabo prostora, saj izkoriščanje tovrstnih potencialov nadomešča iskanje novih stavbnih zemljišč v postopkih priprave občinskih prostorskih načrtov.
- Za revitalizacijo se lahko prednostno opredeli območja opuščeni proizvodnih objektov, opuščeni in propadli kmetij, saj predstavljajo večje površine, ki imajo tudi ustrezno raven prometne, komunalne in energetske infrastrukture – na teh lokacijah je tako mogoče načrtovati selitev kmetij oziroma razvoj gostinske, mirne proizvodne ali storitvene dejavnosti.
- Revitalizacijo se izvede z naslednjimi ukrepi:
 - neposredna sanacija razvrednotenij,
 - prostorsko načrtovalska ureditev (opredelitev graditve in infrastrukturnih ureditev),
 - vzpostavitev nove rabe ali dejavnosti (določitev podrobnejše namenske rabe prostora, določitev meril in pogojev za posege),
 - vzdrževanje.

Podrobnejše usmeritve za sanacijo konkretnih razvrednotenih območij:

- Sanirati je treba razvrednotenja, ki nastajajo zaradi naravnih pojavov ali procesov in sicer:
 - območja zemeljskih in snežnih plazov, podorov, hudourniške erozije na vplivnih območjih poselitve in infrastrukture (visokogorski svet, strma, labilna in intenzivnejšemu preperevanju izpostavljena pobočja; ožji deli ledeniških dolin),
 - območja vetrolomov, snegolomov, žledolomov in poškodb zaradi podlubnikov v gospodarskih gozdovih (Pokljuka, Radovna, Mežakla, Belca),
 - poškodovani objekti in infrastruktura zaradi potresov in drugih naravnih nesreč (Zg. Posočje, Mangrška cesta, Vršiška cesta),
 - površine z vnesenimi invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami (neposredni vzrok antropogen, nato širjenje po naravni poti): cestne brežine, obrežja vodotokov, površine ob novejših infrastrukturnih ureditvah.
- Sanirati je treba razvrednotenja, ki jih povzročajo človekovi posegi ali dejavnosti in sicer:
 - opuščene ali nelegalne lokacije odvzemov mineralnih surovin: kamnolomi, gramoznice, peskokopi (npr. v Soči, pri planini Kuhinja, v Sr. Radovni, pod Studorom, v Ribčevem lazu, pri Mrzlem Studencu, »prugi« v gozdovih),
 - nekdanja divja odlagališča odpadkov (na robu vasi, v bližini posameznih planinskih koč),

- obremenitve visokogorskih jezer (odpadne vode planinskih koč, vnos ribjih vrst): Krnsko in Dupeljsko jezero, Planina pri Jezeru, Dvojno jezero,
- ribogojnice (na severni obali Bohinjskega jezera, ob Lepenci pri Klinu v Lepeni),
- smučišča (npr. Vogel, Zatrnik, Biatlonski center na Pokljuki),
- kampi (Kamp Zlatorog v Ukancu, kampi v Trenti in Soči),
- vojaški objekti (vadbeni center Slovenske vojske na Rudnem polju, opuščeni in delno porušeni vojaški objekti ob Vršiški cesti),
- opuščeni proizvodni in skladiščni objekti (npr. objekt Iskre Bovec v Soči, nekdanji proizvodni obrat Krede v Radovni, skladiščni prostori gradbenega podjetja v Ribčevem Lazu),
- oblike neustrezne širitve poselitve (nova razpršena gradnja, spremembe značilnega poselitvenega vzorca): robovi naselij Log pod Mangrtom, Ukanc, Ribčev Laz, Stara Fužina,
- neustrezno arhitekturno oblikovanje novih ali rekonstruiranih objektov (vnašanje neznačilnih vrst objektov; neupoštevanje tipoloških prvin lokalnega stavbarstva),
- območja počitniških hiš (npr. Goreljek, Uskovnica, Ribčev Laz, Ukanc, Zg. Radovna – neznačilen poselitveni vzorec, neustrezno arhitekturno oblikovanje, neurejena prometna in okoljska infrastruktura),
- območja v preteklosti izvedenih kmetijskih operacij (melioracije, mulčenja pašnikov, izravnavanje grbinastih travnikov): Radovna, Voje, Uskovnica, Trenta,
- neustrezno izvedene in nevzdrževane gozdne prometnice,
- vodnogospodarske ureditve (regulirani odseki vodotokov): Ribnica, Suha ...,
- infrastrukturni objekti (npr. cevovodi in zajetja malih vodnih elektrarn – HE Log, Možnica, Zadlaščica in Savica; visokonapetostni daljnovodi; fotovoltaične elektrarne),
- območja kmetijskih operacij (melioracije, mulčenje pašnikov, izravnavanje grbinastih travnikov).

21 Izhodišča za usmerjanje obiska v narodnem parku

Obiskovanje in doživljanje narodnega parka je poleg varstva narave, ohranjanja krajine in kulturne dediščine, raziskovanja ter okoljske vzgoje in izobraževanja eden od ciljev narodnega parka, ki prinaša koristi lokalnemu gospodarstvu in omogoča dodatno zaposlitev domačemu prebivalstvu.

Splošne usmeritve:

- Zaradi naraščajočega obsega prostočasnih dejavnosti in vedno večjega zanimanja za obisk narodnega parka je treba za informiranje in ozaveščanje obiskovalcev ter za usmerjanje in spremljanje obiska oblikovati in izvajati celovit – vsebinsko, prostorsko in časovno naravnani – pristop.
- Obstoječo parkovno informacijsko infrastrukturo je treba redno vzdrževati ter postopno obnavljati, zamenjevati in dopolnjevati v skladu s predpisi, ki urejajo to področje in sprejeto celostno grafično podobo narodnega parka.
- Infrastruktura drugih deležnikov v narodnem parku, kot so planinske, kolesarske, turistične in tematske poti ter usmerjevalne, izobraževalne ter obveščevalne oznake, ki predstavlja podporni sistem za obiskovanje in ogledovanje narodnega parka, se redno vzdržuje, nova pa ureja ob spoštovanju varstvenih režimov, pravil ravnanja iz ZTNP-1 ter varstvenih in razvojnih usmeritev v poglavju VI.
- Strokovno usmerjanje obiskovanja narodnega parka izvaja vodniška služba javnega zavoda in drugi za to dejavnost usposobljeni vodniki.

- Z namenom preprečevanja oziroma zmanjšanje negativnih vplivov na naravo in okolje, ki so posledica obiskovanja narodnega parka, ter povečevanja kakovost doživljanja v narodnem parku in s tem večjega zadovoljstva obiskovalcev se pripravi Akcijski načrt za usmerjanje obiska na območju narodnega parka.

21.1 Določitev naravnih vrednot in delov narodnega parka, ki se lahko uredijo za ogledovanje/obiskovanje

V narodnem parku so posamezne naravne vrednote ali deli narodnega parka že urejeni za ogledovanje in obiskovanje in sicer: Slap Savica, Korita Mostnice, Pot okoli Bohinjskega jezera, Poključka pot, Poključka soteska, Učna pot Goreljek, Kolesarska pot Radovna, Vintgar, Miklavževa pot, Slap Peričnik, Pot Triglavske Bistrice, Pot k Martuljškim slapovom, Soška pot, Izvir Soče, Korita Mlinarice, Šunikov gaj (Lepena), Pot miru, Korita Tolminke in Zadlaščice, Zadlaška jama, Železna pot (Spodnje bohinjske gore), Via Alpina, Pot Alpe Jadran.

Navedene poti imajo tudi skrbnika oziroma vzdrževalca obstoječe infrastrukture. Za naravne vrednote in dele narodnega parka, ki bi se lahko potencialno uredili za ogledovanje in obiskovanje, bo javni zavod na podlagi preveritev in strokovnih ocen oblikoval ustrezna izhodišča ter pripravil seznam izbranih, vključno s časovnico njihovega urejanja. V začetnem obdobju načrta upravljanja je predvidena obnova parkovne poti v koritih Mostnice in dolini Voje ter vzpostavitev tematskih poti na planini Polog in v Planici. Vse ureditve se redno vzdržuje ter spremlja stanje naravne vrednote ali dela narodnega parka in infrastrukture. V primeru poslabšanja razmer javni zavod poda predloge z ustreznimi omilitvenimi ukrepi, sanacijskimi ukrepi, določitvijo omejitve rabe, ki jih mora skrbnik izvesti oziroma spoštovati.

21.2 Določitev delov narodnega parka, ki se lahko rabijo

Raba obsega organizirano ogledovanje in obiskovanje, ki se lahko javno oglašuje.

Deli narodnega parka, ki se na podlagi veljavnega koncesijskega akta lahko rabijo, so zlasti: slap Savica, Korita Mostnice, Vintgar, Korita Tolminke in Zadlaščice. Na podlagi analize stanja in oblikovanja strokovnih izhodišč bodo v začetnem obdobju izvajanja prvega načrta upravljanja določeni še drugi deli narodnega parka, na katerih je sprejemljiva in dopustna raba. Merila za določitev ustreznosti rabe posameznega drugih delov narodnega parka so zlasti:

- sprejemljivost rabe dela narodnega parka z vidika varovanja narave in varstva kulturne dediščine (pritiski in grožnje, negativni vplivi, obremenitve),
- pomen rabe dela narodnega parka z vidika razvoja v narodnem parku in PLS (dohodki, delovna mesta, kakovost življenja lokalnega prebivalstva),
- pomen in zainteresiranost rabe dela narodnega parka z vidika obiskovalcev (doživljajski, rekreacijski, sprostitveni, vzgojni, izobraževalni pomen ...),
- izvedljivost ureditve dostopa ali/in spremljajoče infrastrukture ter vzdrževanja.

V postopku podelitve koncesije zainteresirani pravni ali fizični osebi, ki je v pristojnosti Vlade RS, javni zavod skupaj z ZRSVN pripravi strokovno mnenje. V mnenju se opredeli do naslednjih vsebin:

- opis dela narodnega parka,
- opis dovoljenih in ustreznih oblik rabe,
- ocena nosilne zmogljivosti dela narodnega parka za obiskovanje in ogledovanje,
- usmeritve za ureditev dela narodnega parka za obisk in ogledovanje,
- opredelitev dopustnega in priporočenega načina obiskovanja in rabe (npr. peš, s kolesom, v spremstvu vodnika ...),
- dopustni oziroma priporočeni čas obiskovanja (sezonsko, dnevno ...),
- obveznosti koncesionarja,
- drugo (npr. posebnosti območja).

21.3 Opredelitev poti, ki so namenjene doseganju ciljev narodnega parka

Za sistem poti, ki so del osnovne infrastrukture za obiskovanje narodnega parka in so namenjene doseganju ciljev narodnega parka je pomembno, da poti in njihova raba ne ogrožajo naravovarstvenih ciljev ter da omogočajo varen dostop, obiskovanje in ogledovanje narodnega parka.

Presojo ustreznosti mreže poti, ki so del osnovne infrastrukture za obiskovanje narodnega parka in so namenjene doseganju ciljev narodnega parka, bo javni zavod izvedel na podlagi naslednjih izhodišč:

- Gradnja novih poti v prvem in drugem varstvenem območju ni dovoljena. Dopustna je nadelava in ureditev tematskih poti v tretjem varstvenem območju.
- Nekatero poti oziroma njihove odseke v osrednjem območju narodnega parka je treba opustiti in vzpostaviti prvotno stanje.
- Dopustna je preusmeritev posameznih delov poti na odsekih, ki so ogroženi zaradi erozijskih pojavov (podorov, plazov, zdrsov hudourniškega delovanja vodotokov ...) ali potekajo prek območij ranljivih ali ogroženih habitatov.
- Preusmeritev ali časovna omejitev obiska na najbolj obremenjenih poteh v času najvišje sezone.
- Zagotovljenost sodelovanja in usklajevanja z lastniki oziroma upravljavci poti.

21.4 Opredelitev območij z omejitvijo obiska

Obiskovanje in ogledovanje dela narodnega parka se lahko omeji (številčno, prostorsko, časovno) ali celo prepove kadar to povzroča nevarnost za obstoj oziroma ohranitev naravnih vrednot, prostoživečih vrst in njihovih habitatov, habitatnih tipov ter kulturne dediščine in kulturne krajine.

V obdobju izvajanja prvega načrta upravljanja bo izdelana Ocena nosilnih zmogljivosti posameznih območij narodnega parka, ki bo podlaga za opredelitev območij, katerih obiskovanje ne bo dovoljeno oziroma bo omejeno. Prednostno se bodo preverila območja, ki so najbolj ranljiva in hkrati obremenjena z velikim sezonskim obiskom (npr. Triglavsko pogorje, skleda Bohinjskega jezera, Pokljuka). Za tiste prostoživeče vrste in habitatne tipe, ki jih obiskovanje ali izvajanje različnih turističnih in rekreacijskih dejavnosti dokazljivo ogroža, so že v tem načrtu upravljanja med drugim kot varstveni ukrep oblikovana mirna območja v prilogi 4 tega načrta upravljanja, na katere je dostop časovno prilagojen ali v celoti omejen.

21.5 Načini in pogoji za označevanje parkovne infrastrukture ter Načrt gradnje, vzdrževanja in oskrbovanja parkovne infrastrukture

Upravljanje s parkovno infrastrukturo obsega načine in pogoje za označevanje ter načrt gradnje, vzdrževanja in oskrbovanja le-te:

- Vzpostaviti se mora učinkovit sistem usmerjanja in informiranja obiskovalcev, ki bo jasen, nedvoumen in v prostoru usklajen z vsemi upravljavci določenega območja (javni zavod, LTO, TD, krajevne skupnosti ...).
- Sistem označevalne in usmerjevalne infrastrukture se oblikovno poenoti za celotno območje narodnega parka, kar prispeva k učinkovitemu informiranju in večji verodostojnosti z vidika obiskovalcev.
- Pri označevanju kulturno-etnoloških poti in kulturnih spomenikov se smiselno upošteva predpis, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov.
- Posamezne poti ali njihove dele v prvem in drugem varstvenem območju narodnega parka se na podlagi ocene stanja postopno opušča (združevanje na nekaterih odsekih, ponovna vzpostavitev v prvotno stanje, opuščanje bližnjic, prestavitev delov poti z rastišč ogroženih

vrst ali erozijsko nevarnih območij ...). Nove tematske poti se dopušča v tretjem in pogojno v drugem varstvenem območju.

- Vzpostavi se boljše sodelovanje s ponudniki prenočitvenih in gostinskih zmogljivosti v bolj varovanem delu narodnega parka – planinskimi kočami, predvsem z namenom ozaveščanja in usmerjanja številnih obiskovalcev (označevanje in urejanje dostopnih poti, predstavljanje narodnega parka, promocijske akcije ...) ter v skupnem iskanju okoljsko ustreznih rešitev poslovanja (vzdrževanje in oskrbovanje ter ravnanje z odpadnimi vodami...) planinskih koč.
- Kjer je to smiselno in potrebno, se potem in cestam v prvem in drugem varstvenem območju določi posebne režime in ureditve.

21.6 Usmeritve za učinkovito delovanje mreže informacijskih mest in vodniške službe v narodnem parku

Vzpostavitev prostorsko ustrezno razporejene in med seboj v mrežo povezana informacijska mesta je pogoj za zagotavljanje učinkovitega usmerjanja obiskovanja:

- Vzpostavitev tesnejšega sodelovanja informacijskih mest v upravljanju javnega zavoda in mreže turistično informacijskih točk (TIC) lokalnih turističnih organizacij v parkovnih lokalnih skupnostih.
- Nadgraditev obstoječe mreže informacijskih točk narodnega parka in drugih informacijskih točk, predvsem zaradi razgibanosti območja in posledično številnih možnih vstopov v osrednje zavarovano območje.
- Pospešuje se sodelovanje, informiranje in izvajanje skupnih izobraževanj za delavce na informacijskih mestih lokalnih turističnih organizacij in javnega zavoda.
- Spodbuja se razvoj vodništva po narodnem parku (v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi), v katerem bodo videli priložnost predvsem prebivalci narodnega parka in vodniki z bližnje okolice zavarovanega območja.

21.7 Omejitve rabe cest in poti

Javni zavod bo v sodelovanju s PLS in ostalimi deležniki v prostoru pripravil program umirjanja prometa. Program bo konceptualno sledil že izdelanemu projektu umirjanja prometa v Julijskih Alpah in ga vsebinsko, prostorsko in časovno podrobneje opredelil.

Usmeritve za umirjanje prometa v narodnem parku:

- Ponuditi in izboljšati javni prevoz za obiskovalce in domačine.
- V prvem območju umirjanja prometa postopno ukiniti individualni turistični motorni promet.
- Drugo območje umirjanja prometa postane območje, ki prevzema mirujoči promet.
- Tretje območje umirjanja prometa je območje (se praviloma nahaja zunaj območja narodnega parka), kjer ne prihaja do omejitev v prometu, je pa pripravljeno sprejeti večje količine mirujočega prometa.
- Večja promocija kombiniranega javnega prevoza (vlak in avtobus).

V narodnem parku se prednostno ureja naslednja območja: skleda Bohinjskega jezera, Pokljuka, Mangrtska cesta, alpske doline Vrata, Zadnjica in Zadnja Trenta. Prelaz Vršič prečka tranzitna cesta, kjer se bo umirjanje prometa selektivno načrtovalo (npr. omejitve prometa z motornimi kolesi). Prav tako bo tu predmet preučevanja mirujoči promet, ki povzroča zastoje in številne težave obiskovalcem ter obremenjevanje okolja. V alpskih dolinah, katerih zatrepi predstavljajo izhodišča za planinske poti (tu so tudi planinske kočje), se bodo ceste postopoma zapirale za individualni motorni promet ter spodbujale oblike javnega prevoza z okoljsko primernejšimi vozili.

21.8 Metoda spremljanja vplivov obiskovanja na doseganje varstvenih ciljev

Sistem mora zagotoviti redno in kakovostno spremljanje obiska, predvsem v osrednjem območju narodnega parka. Ključni elementi monitoringa so naslednji:

- Vzpostavitev točk in mreže za spremljanje gibanja obiskovalcev v narodnem parku (vstopi v narodni park, vstopi v osrednje območje narodnega parka).
- Spremljanje gibanja števila obiskovalcev na posameznih točkah in ugotavljanje števila obiskovalcev na posameznih območjih narodnega parka (prednostno v najbolj obiskovanih delih in v visoki sezoni).
- Spremljanje vplivov na naravo in kulturno krajino, ki so posledica obiskovalcev, prednostno na najbolj obiskovanih območjih in na najbolj ranljivih območjih (npr. obremenjevanje zaradi prometa, hrupa, odpadkov, povzročanje erozijskih pojavov, motenje življenjskih ciklusov živali).

VII. PROGRAM IZVAJANJA NAČRTA UPRAVLJANJA

22. Načini izvajanja načrta upravljanja in priprava letnih programov dela

Javni zavod na podlagi načrta upravljanja narodnega parka za posamezno koledarsko leto pripravi na podlagi letnih izhodišč ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, finančno ovrednoteni letni program dela, ki ga potrdi pristojni minister. V letnem programu dela se podrobneje določi dejavnosti za izvajanje posameznih nalog, časovni in finančni okvir ter kadrovske razporeditve na posamezne naloge.

Za izvajanje posameznih delov načrta upravljanja lahko javni zavod skladno s 50. členom ZTNP-1 pripravi tudi akcijske načrte. Vsebina akcijskih načrtov se lahko nanaša na prostorske, vsebinske, finančne ali druge vidike doseganja ciljev načrta upravljanja. Akcijski načrt se pripravi v primerih, ko je to določeno v načrtu upravljanja oziroma programu dela, lahko pa se pripravi tudi v drugih primerih, in sicer glede na izkazane potrebe upravljanja narodnega parka. Akcijski načrt pripravi javni zavod, potrdi pa ga pristojno ministrstvo. Če akcijski načrt vsebinsko posega na delovno področje drugega ministrstva, se pred potrditvijo uskladi s pristojnim ministrstvom (npr. gozdarstvo, kulturna dediščina).

Pri oblikovanju ciljev in nalog načrta upravljanja so bile že prepoznane potrebe po pripravi zlasti naslednjih akcijskih načrtov:

Akcijski načrt za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku: ker je treba poznavanje stanja sestavin biotske raznovrstnosti in pritiskov na naravo za celovitejšo načrtovanje naravovarstvenih ukrepov redno spremljati, je v načrtu upravljanja predviden celovit razvoj monitoringa. Za postopno doseganje prehoda v prvo varstveno območje se evidentirajo območja, ki so naravovarstveno pomembna ali pa je zaradi naravnih danosti raba bistveno otežena in se ne izvaja oziroma se izvaja v minimalnem obsegu. Na podlagi izsledkov teh raziskav bo do leta 2018 pripravljen akcijski načrt, v katerem bodo podrobneje opredeljeni ključni naravovarstveni ukrepi. Predvideno obdobje izvajanja je 2020–2024.

- Akcijski načrt za ravnanje s tujerodnimi vrstami v narodnem parku: tujerodne vrste so bile prepoznane kot eden večjih pritiskov, saj lahko spreminjajo medvrstne odnose, razvrednotijo podobo krajine ali pa okrnijo rekreacijsko vrednost prostora. Načrt bo za narodni park opredelil ukrepe, potrebne za izvajanje skupne zakonodaje Evropske unije, ki ureja področje preprečevanja in obvladovanja vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Ta akcijski načrt se lahko smiselno vključi v Akcijski načrt za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku.

- Akcijski načrt vzpostavitve ekocelic v narodnem parku: ZTNP-1 v 26. členu določa, da mora upravljavec narodnega parka skladno z načrti upravljanja z divjadjo in gozdnogospodarskimi načrti ter na podlagi načrta upravljanja vzpostaviti ekocelice na lastnih zemljiščih oziroma na zemljiščih, s katerimi upravlja. Ekocelice se vzpostavljajo tudi skladno z načrti upravljanja z divjadjo in gozdnogospodarskimi načrti. Za usklajeno delovanje je predvidena priprava akcijskega načrta vzpostavitve ekocelic v letu 2016. Strokovne podlage za vzpostavitev ekocelic se bodo črpale tudi iz novo vzpostavljenega monitoringa biotske raznovrstnosti v gozdovih.
- Akcijski načrt za usmerjanje obiskovanja na območju narodnega parka: analize so pokazale, da je obisk na območju narodnega parka v porastu, še posebej izrazito v prvem in drugem varstvenem območju. Z akcijskim načrtom, katerega začetek izvajanja je načrtovan za leto 2018, bodo opredeljena podrobnejša območja in časovni okvirji za izvajanje različnih oblik obiskovanja. Ključna sestavina akcijskega načrta za usmerjanje obiska bo načrt ukrepov in aktivnosti, s katerim se bo učinkovito vplivalo na preusmerjanje obiska: ustrezna interpretacija narave, krajine in kulturne dediščine, promocija obiska manj obremenjenih delov narodnega parka, območij, ki so z vidika narave manj ranljiva, obiskovanje izven glavne sezone, med tednom in podobno. Eno izmed najpomembnejših področij za upravljanje obiska je uveljavljanje prometa v smeri trajnostne mobilnosti, ki bo predvsem temeljil na umirjanju prometa. Posebej bodo z vidika obiskovanja posameznih delov narodnega parka opredeljene, v skladu z varstvenimi režimi ZTNP-1 ustrezne (priporočene), kakor tudi neustrezne rabe prostora in dejavnosti.
- Akcijski načrt za sanacijo območja Pokljuke z Rudnim poljem: spremljanje stanja in načrtovanje prostorskih posegov na območju vojašnice ter smučiščem pod Viševnikom ter naraščajoče obremenitve obstoječih dejavnosti zahtevajo podrobnejši monitoring (rastišča divjega petelina) in opredelitev predlogov ukrepov in rešitev za vzpostavitev ugodnega stanja, predlogov sanacijskih in omilitvenih ukrepov za izvajanje dejavnosti (športno-rekreacijske oblike, prireditve, gozdarstvo, cestni in zračni promet, varstvo vodnih virov, vojaško usposabljanje).
- Akcijski načrt upravljanja športnih in rekreacijskih dejavnosti na območju narodnega parka: športno rekreacijske dejavnosti na območju parka so močno razširjene, vsako leto naraščajo in so zelo raznovrstne. Vpliv vseh športnih in rekreacijskih dejavnosti na sestavine žive in nežive narave se ureja z omejevanjem dejavnosti v t.i. mirnih območjih, ki so določena v NU. Posamezne športno rekreacijske dejavnosti (gorsko kolesarjenje, jadrarno padalstvo in športno rekreacijske dejavnosti na vodotokih) ZTNP-1 ureja z varstvenimi režimi, s katerimi nalaga upravljavcu njihovo podrobnejšo ureditev. Preostale športne in rekreacijske dejavnosti ZTNP-1 posebej ne omejuje z režimi, so pa nekatere močno prisotne in imajo vpliv na sestavine predvsem žive narave (npr. turno smučanje, base jumping). Z akcijskim načrtom se bodo opredelili predlogi ukrepov in rešitev za usmerjanje, omejevanje in upravljanje športnih in rekreacijskih dejavnosti v narodnem parku.

23 Načini doseganja standardov kakovosti upravljanja

Standardi kakovosti upravljanja narodnega parka se nanašajo na učinkovitost doseganja ciljev in namenov narodnega parka, ki so določeni v 2. členu ZTNP-1 in na postopno doseganje ciljev in namenov IUCN kategorije II: Narodni park.

Načini doseganja namenov varstva narave v narodnem parku so:

- postopno povečevanje prvega varstvenega območja narodnega parka,
- dosledno izvajanje varstvenih režimov iz ZTNP-1 in njihove podrobnejše prostorske in časovne opredelitve (poglavje V),
- določitev mirnih območij, na katerih zaradi ciljev varstva narave velja omejitev dejavnosti (poglavje V. / 15.1 – 1. točka 13. člena),
- opredelitev usmeritev za dejavnosti v narodnem parku, ki prednostno upoštevajo naravovarstvene cilje (poglavje VI. / 18)
- osveščanje prebivalcev in obiskovalcev glede ciljev narodnega parka in pravil ravnanja.

Primarni cilj UICN upravljalvske kategorije narodni park, ki se mora dosegati na vsaj 75 % območja narodnega parka, je ohranjanje naravne biotske raznovrstnosti skupaj z ekološko strukturo in naravnimi procesi ter zadovoljevanje duhovnih, znanstvenih in izobraževalnih potreb ter rekreacije. Z načrtom upravljanja se sledi določilu ZTNP-1, da se v drugem varstvenem območju postopoma dosega namene prvega varstvenega območja, t. j. namene varstva narave. To je mogoče zlasti z opredelitvijo predelov drugega varstvenega območja, kjer ni gospodarske rabe ali niso primerna za gospodarsko rabo ter jih vključiti v prvo območje (npr. Loška stena, greben Črna prst – Krn, Rombonski podi...), kakor tudi na podlagi ocene razmer s postopnim izločanjem naravovarstveno najvrednejših delov drugega varstvenega območja iz rabe, prepuščanjem naravnim procesom in približevanjem namenom prvega varstvenega območja (npr. gospodarski gozdovi v prvem območju, območja opuščenih planin, kjer ni več interesa za kmetijsko dejavnost). Za predele, ki so v prvem varstvenem območju in obstaja vsaj srednjeročni lokalni interes za vzdrževanje gospodarske aktivnosti, ki je skladna s cilji parka (ohranjanje izjemnosti naravnih, kulturnih, krajinskih in duhovnih vrednot) se preveri ustreznost umeščenosti v prvo območje.

Načrt upravljanja določa tudi naloge, ki bodo pripomogle h krepitevi ciljev varstva narave, predvsem v prvem in drugem varstvenem območju:

- Opredeliti območja naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst, kjer naravni procesi, opuščanje dejavnosti ali pritiski dejavnosti zavirajo doseganje naravovarstvenih ciljev in zagotoviti ohranjanje teh območij s pogodbenim varstvom ali odkupom.
- Za območja planin, določena v prilogi 13 tega načrta upravljanja, doseči naravovarstveno sprejemljivo izvajanje pašnih redov in ukrepov za preprečevanje paše v gozdu.
- Na podlagi rezultatov monitoringov in inventarizacij določiti ključna območja za varstvo vrst in habitatnih tipov v gozdovih in, kjer je potrebno, zagotoviti prilagojeno rabo ali izključitev iz rabe z različnimi ukrepi (ekocelice, gozdovi s posebnim namenom brez ali s prilagojenim ukrepanjem, gozdni rezervati, naravne vrednote, mirna območja).
- Odkupiti ali zagotavljati odškodnine ali oprostitev plačila davka za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi.
- Določiti sprejemljive tehnologije sečnje in spravila lesa z vidika ohranjanja narave ter časovne in prostorske omejitve rabe tehnologij.
- Območja alpskih rek in obrežne lesne vegetacije prepustiti naravnim procesom ter zagotoviti redno spremljanje stanja, pri nameravanem odvzemu naplavin pa sodelovati pri določitvi sprejemljivih območij, načina in obsega odvzema.
- Na najbolj ranljivih delih barij omejiti dostop ter prilagoditi vse posege in dejavnosti.

24 Načrt delovanja in razvoja javne službe

Javni zavod je razdeljen na pet notranjih organizacijskih enot: Strokovno službo, Informacijsko izobraževalno službo, Naravovarstveno nadzorno službo ter varstvo in upravljanje prostoživečih živali in upravljanje divjadi v LPN Triglav, Oddelek za projekte ter Skupno splošno službo.

24.1 Kadrovski načrt za izvajanje načrta upravljanja

24.1.1 Stanje zaposlitev v javnem zavodu v letu 2014

Na dan 1. 7. 2014 je bilo v javnem zavodu zaposlenih 59 delavcev. Od teh je za izvajanje nalog javne službe ohranjanja narave, ki se pokriva iz proračunskih sredstev, zaposlenih 55 delavcev. Dva delavca zaposlena na javni službi delata s krajšim delovnim časom od polnega (30 ur na teden) in dva delavca, zaposlena na projektu, delata s polovičnim delovnim časom, torej skupen ekvivalent polnih zaposlitev (v nadaljevanju EPZ) znaša 57,5. Od zaposlenih, ki izvajajo naloge javne službe, je 54 delavcev zaposlenih za nedoločen čas, en zaposlen pa za določen čas (delovno mesto direktorja je vezano na mandat). EPZ zaposlenih na nalogah javne službe znaša 54,5.

Tabela 8: Stanje zaposlitev v Javnem zavodu Triglavski narodni park na področju javne službe ohranjanja narave, financiranih iz sredstev državnega proračuna, na dan 1. 7. 2014.

Naziv delovnega mesta	Št. zaposlenih na dan 1. 7. 2014	Organizacijska enota	Trajanje
Direktor zavoda	1		Določen čas - mandat
Visoki naravovarstveni svetnik	1	STS	Nedoločen čas
Naravovarstveni svetnik	3	STS	Nedoločen čas
Višji naravovarstveni svetovalec	3	STS	Nedoločen čas
Naravovarstveni sodelavec III	2	STS	Nedoločen čas
Visoki naravovarstveni svetnik	1	IIS	Nedoločen čas
Naravovarstveni svetnik	1	IIS	Nedoločen čas
Višji naravovarstveni svetovalec	3	IIS	Nedoločen čas
Naravovarstveni sodelavec III	2	IIS	Nedoločen čas
Sodelavec na parkovnih informacijskih mestih IV	2	IIS	Nedoločen čas
Vodnik v zavarovanem območju IV	1	IIS	Nedoločen čas
Sodelavec na parkovnih informacijskih mestih V	2	IIS	Nedoločen čas
Vzdrževalec v (I)	1	IIS	Nedoločen čas
Čistilka II	2	IIS	Nedoločen čas
Naravovarstveni svetnik	1	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni sodelavec III	1	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni nadzornik IV	1	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni nadzornik II	1	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni nadzornik III	1	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni nadzornik V	11	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni nadzornik V-I	5	NNS	Nedoločen čas
Naravovarstveni svetnik	2	SSS	Nedoločen čas
Finančnik VII/2 (I)	1	SSS	Nedoločen čas
Samostojni svetovalec VII/2	1	SSS	Nedoločen čas
Analitik VII/2 (II)	1	SSS	Nedoločen čas
Poslovni sekretar VI	1	SSS	Nedoločen čas
Samostojni strokovni sodelavec V	1	SSS	Nedoločen čas
Vzdrževalec V (I)	1	SSS	Nedoločen čas
Hišnik - ekonom IV	1	SSS	Nedoločen čas
SKUPAJ ZAPOSLENIH	55		
SKUPAJ EKVIVALENTOV POLNIH ZAPOSILITEV	54,5		

Legenda organizacijskih enot: STS: Strokovna služba, IIS Informacijsko izobraževalna služba, NNS: Naravovarstveno nadzorna služba ter varstvo in upravljanje prostoživečih živali in upravljanje divjadi v LPN Triglav, SSS: Skupna splošna služba

Za izvajanje projektov so bili na dan 1. 7. 2014 zaposleni štiri delavci (EPZ znaša 3), ki so zaradi narave dela zaposleni za določen čas.

Tabela 9: Stanje zaposlitev v Javnem zavodu Triglavski narodni park, financiranih iz projektnih sredstev, na dan 1. 7. 2014.

Naziv delovnega mesta	Število zaposlenih na dan 1.7.2014	Organizacijska enota	Trajanje
Naravovarstveni svetnik	1	OP	Določen čas
Naravovarstveni sodelavec III	3	OP	Določen čas
SKUPAJ ZAPOSLENIH	4		
SKUPAJ EKVIVAL. POLNIH ZAPOSILITEV	3		

Legenda organizacijskih enot: OP: oddelek za projekte

Javni zavod deli naloge javne službe v načrtu upravljanja deli na pet upravljavskih področij. Področje E vključuje tudi delovanje, kjer gre za pridobivanje sredstev neodvisno od državnega proračuna (E5.8). Obseg EPZ po posameznih sklopih je prikazan v naslednji tabeli.

Tabela 10: Pregled obsega ekvivalentov polnih zaposlitev po upravljavskih sklopih na področju javne službe.

Upravljavsko področje	Ekvivalent polnih zaposlitev
A: Ohranjanje narave	19,6
B: Ohranjanje kulturne dediščine	0,3
C: Trajnostni razvoj in ohranjanje podeželja	3,2
D: Obiskovanje in doživljanje	12,5
E: Upravljavsko – administrativne naloge	15,7
E 5.8	3,2
SKUPAJ EKVIVAL. POLNIH ZAPOSILITEV	54,5

24.1.2 Razvoj javne službe

Izvajanje ZTNP-1 in načrta upravljanja izkazuje potrebo po povečanju števila zaposlenih, vendar je slednje ni možno zaradi zahtev veljavne zakonodaje po zniževanju zaposlenosti za 1%/leto na ravni posameznega neposrednega porabnika.

Javni zavod mora v letu 2015 v skladu s projektom izgradnje Informacijskega centra Bohinjka v Stari Fužini v Bohinju realizirati eno novo zaposlitev, ki ni projektne narave. Nova zaposlitev v informacijskem centru je obvezni cilj projekta. Za izvajanje ZTNP-1 in načrta upravljanja je nujno, da javni zavod bodoče upokojitve nadomešča z novimi zaposlitvami. Ohraniti je treba pokritost celotnega območja narodnega parka z naravovarstveno nadzorno službo, kakor tudi okolišev lovišča s posebnim namenom. V letu 2014 sta bila iz kadrovskega razlogov združena dva okoliša, zato si je treba v načrtovalskem obdobju prizadevati za oblikovanje pogojev za ponovno ločitev obeh okolišev ter zagotovitvijo ustrezne zaposlitve.

Glede na razvojno naravnano vizijo tega načrta upravljanja je treba v obdobju njegovega izvajanja nujno poiskati model financiranja, ki bi poleg omejenih javnih sredstev omogočal tudi druge oblike financiranja in posledično tudi zaposlovanje. Osnovne javne naloge bi se financirale iz javnih sredstev, dodatne dejavnosti (npr. v sklopu informacijske službe) pa bi izvajali v okviru inovativnih organizacijskih oblik. Na ta način bi se lahko v obstoječem okviru javnih sredstev krepili tudi nadzorna in strokovna služba. Pri projektne

zaposlovanju je treba sproti preverjati skladnost ciljev in rezultatov projekta z NU, kakor tudi finančno in kadrovsko zdržnost.

Tabela 11: Ocena ekvivalentov polnih zaposlitev na javni službi po posameznih upravljavskih področjih.

Upravljavsko področje	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj 10 let
A: Ohranjanje narave in naravnih virov	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,4	20,4	205,5
B: Ohranjanje kulturne dediščine in krajine	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	24,7
C: Trajnostni razvoj in ohranjanje podeželja	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	41,5
D: Obiskovanje in doživljanje	14,2	14,2	14,2	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,5	14,5	143,0
E: Upravljavsko – administrativne naloge	14,1	14,1	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	140,3
SKUPAJ NA LETO	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	55,5	554,9

24.2 Načrt vzdrževanja in posodabljanja opreme

V okvir vzdrževanja in posodabljanja opreme sodi predvsem skrb za vozni park, informacijsko tehnologijo (strojno in programsko opremo), uniforme, obleke, osebno varovalno opremo, delovno opremo in pisarniško opremo (pohištvo). Nakup, vzdrževanje ter uporabo predmetne opreme urejajo posamezni interni akti javnega zavoda. Načrtovanje dobave nove opreme se glede na potrebe in z ozirom na zagotovljena finančna sredstva izvaja v letnem programu dela in letnem finančnem načrtu.

24.3 Upravljanje nepremičnin in izhodišča za dolgoročni program upravljanja z državno lastnino

Javnemu zavodu je bilo s Sklepom Vlade RS št. 47803-38/2011/3 z dne 1.3.2011 v upravljanje dano 46 parcel v lasti Republike Slovenije (dve sta bili vrnjeni upravičenki Nadškofiji Ljubljana v postopku denacionalizacije) in 36 parcel, katerih lastnik je javni zavod. Javni zavod ima dejansko v posesti še 65 drugih nepremičnin, ki pa zaradi nerešenih statusnih vprašanj niso bile uvrščene v vladni sklep o upravljanju.

V prvem letu izvajanja načrta upravljanja bo pripravljen dolgoročni program upravljanja z državno lastnino skladno z določbo 54. člena ZTNP-1, vzpostavljeno pregledno vodenje dokumentacije o nepremičninah v lasti države in upravljavca ter urejanje lastniškega statusa nepremičnin v dejanski posesti javnega zavoda.

Prednostna je dokončna ureditev pravnega statusa nepremičnin, odprodaja poslovno nepotrebni nepremičnin, odstranitev nepotrebni objektov (zlasti v prvem območju) ter oddaja v najem. Za objekte, ki so potrebni za izvajanje nadzorne in lovske službe ter objekte, ki so namenjeni tržni dejavnosti ter informacijska središča je treba redno vzdrževati. Med investicije, zlasti na objektih, namenjenih trženju, sodijo prednostno ureditev komunalnih odplak, zamenjava obstoječega sistema ogrevanja za energetske bolj primerne načine (npr. kurjenje na sekance) vključno z ustrezno izolacijo. Pri upravljanju zemljišč bo pomembno sodelovanje z drugimi lastniki, predvsem z lokalnimi prebivalci, lokalnimi skupnostmi in t.i. skupinskimi lastniki (npr. agrarne in pašne skupnosti).

24.4 Predkupna pravica države do nakupa nepremičnin

Uveljavljanje prednostne predkupne pravice pri prometu z nepremičninami v narodnem parku se izvaja na podlagi pomembnosti nepremičnin v smeri povečevanje deleža državnih zemljišč oz. povečevanje deleža zemljišč v upravljanju upravljavca narodnega parka ključna aktivnost.

Pri uveljavitvi predkupne pravice se upošteva naslednja merila:

- naravovarstveno pomembna zemljišča, prednostno v prvem in drugem varstvenem območju,
- zemljišča na območju ožjih zavarovanih območij (naravni spomeniki in naravni rezervati), naravnih vrednot državnega in lokalnega pomena,
- zemljišča s pomembnejšimi habitatnimi tipi oziroma lokalitetami zavarovanih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst;
- vrsta zemljišč: gozdna zemljišča (prednostno v varovalnih gozdovih ter naravnih in gozdnih rezervatih) in vodna zemljišča (prednostno visoka in nizka barja, mokrišča);
- zemljišča, na katerih je zaradi varstvenega režima ali pravil ravnanj raba bistveno omejena (npr. zemljišča v mirnih območjih, zemljišča z gospodarskimi gozdovi v prvem varstvenem območju);
- zemljišča posebnega pomena s stališča varstva kulturne dediščine (ob upoštevanju določb drugega odstavka 42. člena ZTNP-1);
- velikost zemljišč (prednostno večja površina), varstveni oz. upravljavski namen, stanje okoliških zemljišč, cena.

Izvajanje navedenih aktivnosti je odvisno od zagotovitve finančnih sredstev, ki bodo omogočala povečanje deleža v lastništvu države do 56 ha v času veljavnosti načrta upravljanja.

25 Finančni načrt za izvajanje načrta upravljanja

25.1 Finančno ovrednotenje načrta upravljanja s terminskim načrtom

Višina potrebnih finančnih sredstev za izvajanje dejavnosti javne službe, programov in naložb, ki izhajajo iz nalog načrta upravljanja (v pristojnosti javnega zavoda), je ocenjena na 22.194.739 €, dejanska višina finančnih sredstev bo odvisna od višine letnih proračunskih sredstev. Od celotne vrednosti 36,1 % predstavljajo naloge, povezane z varovanjem narave, 7,9 % naloge za ohranjanje kulturne dediščine, 14,0 % naloge spodbujanja trajnostnega razvoja v parkovnih lokalnih skupnostih, 21,9 % naloge obiskovanja in doživljanja narave, 20,1 % pa je namenjenih financiranju upravljavsko administrativnih nalog kot so poslovanje, upravni postopki, izobraževalni programi, upravljanje nepremičnin in podobno. V finančnem načrtu je v prilogi 18 tega načrta upravljanja ocenjena vrednost vsakega posameznega ukrepa po letih in po treh skupinah stroškov:

- Stroški tekočega poslovanja za izvajanje javne službe javnega zavoda, ki se delijo na:
 - fiksne stroške dela (stroški dela in z delom povezani fiksni obratovalni stroški),
 - variabilne materialne stroške in stroške zunanjih storitev, kadar dejavnost javne službe presega običajno delo zaposlenih in terja dodatne prevoze na teren, zunanje sodelavce, ipd,
 - investicije v opremo in nepremičnine v lasti javnega zavoda.
- Stroški povezani z izvajanjem programa, ki izhaja iz ZTNP-1, ki se delijo na:
 - materialne stroške in stroške zunanjih storitev, kadar le te naroča javni zavod,
 - investicije, kadar le-te izvaja javni zavod in ostanejo v lasti javnega zavoda oz. Republike Slovenije,
 - spodbude tretjim fizičnim in pravnim osebam, ki se izvajajo prek računa javnega zavoda. Pri tem smo načrtovali zgolj višino sredstev subvencije, torej sredstev državnega proračuna; sredstva sofinanciranja s strani tretjih oseb niso načrtovana, ker bo njihova višina različna

glede na namen ukrepa in pravila dodeljevanja (npr. upoštevanje pravil državnih pomoči v primeru tržne dejavnosti).

- Stroški povezani z izvajanjem projektov in programov, ki so odvisni od zunanjih dejavnikov, t.j. drugih sofinancerjev in nosilcev (v načrtu upravljanja ti stroški niso opredeljeni), ki se delijo na:
 - sredstva, ki jih pridobiva javni zavod na domačih in mednarodnih javnih razpisih,
 - sredstva drugih sektorjev in politik, ki jih morajo država, regija in parkovne lokalne skupnosti v skladu z 10. členom ZTNP-1 obvezno upoštevati v svojih razvojnih dokumentih in se predvsem nanašajo na potrebne naložbe v javno infrastrukturo in pospeševanje trajnostnega razvoja. Stroški na tej postavki so zunaj neposrednega vpliva javnega zavoda, saj o vključevanju načrtovanih sredstev v sektorske programe oz. o (so)financiranju odločajo resorna ministrstva in drugi donatorji. Tovrstni projekti in programi so izjemnega pomena za doseganje ciljev načrta upravljanja, še zlasti na področju trajnostnega razvoja. Projekte in programe, vključene v to skupino, lahko izvaja javni zavod neposredno ali pa drugi nosilci v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih. V tem primeru ne bo prišlo do denarnega toka prek računa javnega zavoda, ampak bo sredstva prejel neposredno nosilec, zato bo realizacijo teh sredstev težje spremljati.

Pri oceni stroškov so uporabljene naslednje predpostavke:

- Vse vrednosti v finančnem načrtu so izražene v stalnih cenah (brez upoštevanja rasti cen), tekoče cene se bodo, v kolikor bo smiselno preračunale pri pripravi letnih načrtov.
- Stroški dela izhajajo iz realnega obsega delovnih ur, kot je predviden v kadrovskem načrtu. V prvih dveh letih so plače in materiali stroški znižani in zelo racionalno načrtovani v skladu z izhodišči vlade za uravnoteženje javnih financ.
- Za naloge, za katere v javnem zavodu ni ustreznih strokovnjakov, je predvideno angažiranje zunanjih strokovnjakov. Vrednost del zunanjih storitev je ocenjena na podlagi današnjih tržnih cen ter glede na načrtovane ciljne vrednosti kazalnikov posameznega ukrepa. Strošek zunanjih storitev javne službe se lahko zmanjša z začasnim dodatnim zaposlovanjem za izvedbo posameznih nalog.
- Ocena vrednosti programskih in projektnih stroškov temelji na ciljnih kazalnikih, primerljivih današnjih tržnih cenah in izkušnjah.

Finančni načrt predstavlja zgolj okvir, ki bo operacionaliziran v letnih programih dela javnega zavoda. V nadaljevanju je prikazana indikativna finančna struktura celotnega načrta upravljanja za vseh deset let, razdeljena na pet upravljavskih področij in tri skupine stroškov.

Tabela 12: Finančno ovrednotenje načrta upravljanja v obdobju 2015 – 2024 po upravljavskih področjih in skupini stroškov (stalne cene 2014)

Upravljavsko področje	Skupni stroški	Viri za izvajanje nalog					Delež (%)
		Skupaj viri proračun (javna služba)	Skupaj viri proračun (dodatna sredstva – 56. člen ZTNP-1)	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodki (JZ TNP)	Skupaj drugi javni viri	
A. Ohranjanje narave in naravnih virov	8.024.721 €	5.797.962 €	1.740.000 €	430.031 €	56.728 €	- €	36,1
B. Ohranjanje kulturne dediščine	1.746.596 €	655.596 €	916.000 €	144.750 €	30.250 €	- €	7,9
C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	3.103.536 €	1.124.636 €	1.698.900 €	233.500 €	46.500 €	- €	14,0
D. Obiskovanje in doživljanje	4.863.388 €	3.423.488 €	275.100 €	529.460 €	635.340 €	- €	21,9
E. Upravljavsko administrativne naloge	4.456.499 €	3.776.700 €	170.000 €	142.581 €	267.218 €	100.000 €	20,1
SKUPAJ	22.194.739 €	14.778.381 €	4.800.000 €	1.480.322 €	1.036.036 €	100.000 €	100,0
Delež	100,0	66,6	21,6	6,7	4,7	0,4	

Tabela 13: Dinamika financiranja načrta upravljanja v obdobju 2015 – 2024

Upravljavsko področje	Skupaj	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A. Ohranjanje narave in naravnih virov	8.024.721 €	700.868 €	756.949 €	752.992 €	730.254 €	745.711 €	842.203 €	875.203 €	853.703 €	861.920 €	904.920 €
B. Ohranjanje kulturne dediščine	1.746.596 €	65.110 €	144.110 €	147.110 €	174.110 €	153.110 €	186.610 €	186.610 €	256.610 €	216.610 €	216.610 €
C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	3.103.536 €	199.224 €	266.424 €	273.424 €	266.224 €	263.524 €	314.324 €	321.224 €	364.724 €	434.224 €	400.224 €
D. Obiskovanje in doživljanje	4.863.388 €	961.167 €	415.506 €	422.222 €	426.041 €	420.417 €	440.096 €	442.075 €	440.075 €	447.522 €	448.269 €

Upravljavsko področje	Skupaj	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
E. Upravljavsko administrativne naloge	4.456.499 €	408.018 €	431.118 €	418.333 €	428.533 €	463.433 €	485.933 €	448.433 €	438.133 €	454.633 €	479.933 €
SKUPAJ	22.194.739 €	2.334.386 €	2.014.107 €	2.014.080 €	2.025.160 €	2.046.194 €	2.269.164 €	2.273.543 €	2.353.243 €	2.414.907 €	2.449.954 €
Delež (%)	100	10,5	9,1	9,1	9,1	9,2	10,2	10,2	10,6	10,9	11,0

Tabela 14: Dinamika porabe dodatnih sredstev (56. člen ZTNP-1) po upravljaljskih področjih v obdobju 2015 – 2024

Upravljavsko področje	Skupaj	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A. Ohranjanje narave in naravnih virov	1.740.000 €	73.000 €	151.000 €	154.000 €	140.000 €	141.000 €	218.500 €	210.000 €	218.500 €	218.000 €	216.000 €
B. Ohranjanje kulturne dediščine	916.000 €	- €	79.000 €	79.000 €	79.000 €	79.000 €	120.000 €	120.000 €	120.000 €	120.000 €	120.000 €
C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	1.698.900 €	83.000 €	145.000 €	147.000 €	149.000 €	146.300 €	198.100 €	205.000 €	208.500 €	208.000 €	209.000 €
D. Obiskovanje in doživljanje	275.100 €	44.000 €	15.000 €	15.000 €	16.000 €	14.700 €	33.400 €	35.000 €	33.000 €	34.000 €	35.000 €
E. Upravljavsko administrativne naloge	170.000 €	- €	10.000 €	5.000 €	16.000 €	19.000 €	30.000 €	30.000 €	20.000 €	20.000 €	20.000 €
SKUPAJ	4.800.000 €	200.000 €	400.000 €	400.000 €	400.000 €	400.000 €	600.000 €	600.000 €	600.000 €	600.000 €	600.000 €
Delež (%)	100	4,2	8,3	8,3	8,3	8,3	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5

25.2 Opredelitev programskih sredstev iz ZTNP-1 glede na vrsto naloge: varstvena in razvojna

Za obdobje od leta 2015 do 2024 je ovrednotena potreba po 4.800.000 € dodatnih sredstvih, ki se namensko zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije za izvajanje naravovarstvenih in razvojnih nalog. V skladu s 56. členom ZTNP-1 se polovica sredstev iz državnega proračuna na podlagi programa dela javnega zavoda in načrta upravljanja nameni za izvajanje naravovarstvenih nalog, druga polovica sredstev pa za izvajanje razvojnih nalog. Vsaka naloga, za katero je predvideno financiranje iz programskih sredstev, je z vidika vsebine in glede na določbe 56. člena ZTNP-1 opredeljena kot varstvena naloga, razvojna naloga in varstveno-razvojna naloga.

Tabela 15: Finančni načrt programskih sredstev po ZTNP-1 glede na vrsto naloge: varstvene, razvojne in varstveno-razvojne.

Vrsta naloge	Skupaj	Delež (%)
1 Varstvena	1.599.300 €	33,3
2 Razvojna	1.522.900 €	31,7
3 Varstveno-razvojna	1.677.800 €	35,0
SKUPAJ	4.800.000 €	100%

25.3 Viri financiranja načrta upravljanja s termiskim načrtom

Za potrebe izvajanja desetletnega načrta upravljanja so potencialni viri financiranja prikazani v naslednjih štirih skupinah:

1. Proračun RS (MOP) za:
 - a. izvajanje javne službe, s katerimi se zagotavljajo plače in z njimi povezani stroški,
 - b. za financiranje programa po ZTNP-1.
2. Lastni prihodki Javnega zavoda Triglavski narodni park.
3. Sredstva EU, drugih mednarodnih programov in donacij za projekte in vsebine, ki jih bo neposredno izvajal javni zavod kot nosilec ali partner projekta. Realizacija teh virov je v veliki meri odvisna od uspešnosti kandidiranja javnega zavoda na posamezne javne razpise.
4. Sredstva proračuna RS in EU, ki izhajajo iz sektorskih politik za projekte in naložbe tretjih oseb. Realizacija teh virov je odvisna od vključevanja nalog za doseganje ciljev narodnega parka v skladu z 10. členom ZTNP-1 v sektorske politike in programe, operativne programe evropske kohezijske politike in programa razvoja podeželja za obdobje nove finančne perspektive 2014–2020, Regionalne razvojne programe Gorenjske in Severnoprimske statistične regije ter druge programe. Načrt upravljanja predstavlja obvezno izhodišče in okvir za načrtovanje sektorskih politik. Posamezni sektorji lahko potreben obseg finančnih virov razberejo glede na vsebino in vrsto naloge iz tabel 3, 4, 5. in 6 ter priloge 18 tega načrta upravljanja.

V načrtu upravljanja so finančni viri ocenjeni za vsako nalogo po navedenih virih sredstev in po letih. Pri tem so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- viri financiranja so prikazani v stalnih cenah iz leta 2014 in ne vključujejo rasti cen oz. inflacije;
- predvidevamo, da bo proračun RS v skladu z ZTNP-1 vsako leto zagotovil sredstva za izvajanje programa varstvenih in razvojnih vsebin v skupni višini 4.800.000 € tekom celotnega obdobja izvajanja;
- sofinanciranje s strani EU in drugih mednarodnih organizacij neprofitnih razvojnih projektov s katerimi bo javni zavod kot nosilec kandidiral na javne razpise v obdobju 2014-2020, je načrtovano v razmerju 85% EU viri in 15% lastni viri
- zavod ustvarja lastne prihodke, bodisi da gre za druge nejavne prihodke (dejavnost lova, ravnanje z nepremičninami, vstopnine) bodisi za prihodke prodaje blaga in storitev na trgu

(prodaja trgovskega blaga, trženje koč), ki jih prvenstveno porabi za kritje stroškov izvajanja lastne dejavnosti, stroškov amortizacije in finančnih odhodkov, hkrati pa tudi za sanacijo preteklih izgub skladno s sanacijskim programom – zato predpostavljamo, da bo javni zavod za izvajanje nalog iz NU lahko namenjal v prvem petletju (do pokritja preteklih izgub) letno 70.000 - 80.000 EUR, v drugem petletem obdobju pa 100.000 – 120.000 EUR lastnih prihodkov, ki bodo namenjena za vlaganja v varstvene in razvojne dejavnosti prek sofinanciranja projektov in delnega kritja stroškov plač;

- drugi sektorski javni viri (EU viri, sredstva proračuna RS – resornih ministrstev, lokalnih skupnosti), ki so potrebni za izvajanje ukrepov načrta upravljanja se bodo dodeljevali mimo javnega zavoda in računa zavoda, t.j. neposredno nosilcem projektov; večina teh sredstev je vezana na prioriteto področje C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj;
- v skladu s 35. členom ZTNP-1 se v narodnem parku lahko iz javnih sredstev financira ali sofinancira samo tiste razvojne projekte, ki so skladni s cilji narodnega parka.

V nadaljevanju je v tabelah prikazana indikativna struktura finančnih virov po upravljavskih področjih. Termiski načrt financiranja je predstavljen ločeno za vsak vir za obdobje desetih let. Podrobnejša finančna tabela za vse naloge je v prilogi 18.

25.4 Izvajanje nalog glede na razpoložljiva sredstva

Z namenom obvladovanja tveganj v fazi izvajanja načrta upravljanja so naloge razvrščene v tri skupine glede na pomen in vpliv, ki ga imajo na doseganje ciljev načrta upravljanja. Razvrstitev predstavlja osnovo za odločanje v primeru zmanjševanja javnih sredstev. Naloge so po pomenu razporejene v tri skupine:

- Prva prioriteta (1): izvedba naloge je nujna za doseganje zastavljenega cilja.
- Druga prioriteta (2): izvedba naloge pomembno prispeva k doseganju zastavljenega cilja, opustitev naloge pomeni, da cilj ne bo v celoti dosežen.
- Tretja prioriteta (3): naloga prispeva k doseganju zastavljenega cilja v manjši meri, zato jo izvedemo, če je na voljo dovolj finančnih in človeških virov.

Tabela 16: Finančni načrt izvedbe nalog glede na njihovo prioriteto.

Prioriteta nalog	Skupaj	Delež (%)
Redna naloga (1)	16.139.070 €	72,7
Redna naloga (2)	4.921.643 €	22,2
Redna naloga (3)	1.134.026 €	5,1
SKUPAJ	22.194.739 €	100

25.5 Skladnost s pravili državnih pomoči

Naloge znotraj upravljavskega področja C. Ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj, ki so namenjene spodbujanju planinskega pašništva in predelave mleka, mikro podjetništva, zaposlovanja, povezovanja v verige vrednosti ter skupnega trženja lokalnih proizvodov in storitev (ukrepi C1.4, C1.5, C2.1, C2.2, C2.4 in C3.3), spadajo med naloge in aktivnosti, za katere je treba upoštevati pravila državnih pomoči. V vseh primerih so predvidene mikro spodbude, zato se bodo tovrstne podpore dodeljevale po pravilu »de minimis«.

V primerih, kadar bo tovrstne podpore dodeljeval javni zavod, bo v javnih razpisih navedeno, da bo podpora dodeljena v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 994/98 o pomoči »de minimis«. Pri tem bo v skladu z določili

Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva (Uradni list RS, št. 74/04) oziroma Uredbe o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu »de minimis« (Uradni list RS, št. 61/04, 22/07) zagotovil prijavo pomoči v uradne evidence, ki jih vodita Ministrstvo za finance in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

VIII. SPREMLJANJE IZVAJANJA NAČRTA UPRAVLJANJA

26 Načini spremljanja izvajanja načrta upravljanja

Skladno z 52. členom ZTNP-1 javni zavod spremlja izvajanje načrta upravljanja in o njem poroča:

- Pristojnemu ministrstvu, v okviru letnega poročila o opravljenem delu, v katerem vsaki dve leti tudi podrobneje poroča o opravljenem delu na načrtu upravljanja.
- Parkovnim lokalnim skupnostim in forumu zainteresirane javnosti v poročilu o izvajanju načrta upravljanja, ki ga pripravi vsaki dve leti.
- Vladi RS v celovitem poročilu o izvajanju načrta upravljanja, ki ga izdela vsakih pet let.

Pri poročanju se smiselno uporabljajo kazalniki za spremljanje učinkov načrta upravljanja, v smislu doseganja ciljev in izpolnjevanja ukrepov. V ta namen je bil pripravljen nabor 20 kazalnikov (Tabela 16), ki so izbrani tako, da za njihovo merjenje ni potrebnih bistvenih dodatnih sredstev in časa, hkrati pa dobro nakazujejo učinke izvedenih ukrepov.

Poročanje o izvajanju načrta upravljanja se uporablja tudi kot podlaga za oceno razvoja dopuščenih dejavnosti v drugem varstvenem območju ali spremenjenih razmer v narodnem parku. V kolikor se na podlagi poročil ugotovi spremenjene okoliščine, lahko javni zavod skladno s 7. členom ZTNP-1, skupaj z organizacijo, pristojno za ohranjanje narave (ZRSVN), poda strokovni predlog spremembe meje drugega varstvenega območja. Predlaga lahko prehod zemljišč iz drugega varstvenega območja v prvo ali tretje varstveno območje, ali iz tretjega varstvenega območja v drugo varstveno območje. Predlog spremembe meje iz tega člena ne sme povzročiti zmanjšanja osrednjega območja narodnega parka.

Zakon omogoča, da lahko javni zavod, če ob pripravi poročil iz prejšnjega odstavka ugotovi, da je treba načrt upravljanja prilagoditi spremenjenim razmeram, pripravi spremembe načrta upravljanja, ki se sprejemajo na enak način kot načrt upravljanja. Pobudo za spremembo načrta upravljanja lahko poda tudi parkovna lokalna skupnost. Pobuda mora biti utemeljena in mora vsebovati predloge rešitev.

Tabela 17: Pregled kazalnikov in ciljnih vrednosti za oceno učinkovitosti izvajanja načrta upravljanja

Ime kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto podatka)	Ciljna vrednost 2019	Ciljna vrednost 2024	Vir podatkov
1. Delež kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območij Natura 2000 v narodnem parku v ugodnem ohranitvenem stanju: a) ptice po Direktivi o pticah (N=28) b) druge vrste po Direktivi o habitatih (N=2) c) habitatni tipi po Direktivi o habitatih (N=28)	a) ?? % b) 39 % (2008) c) 57 % (2008)	a) ?? % b) 45 % c) 65 %	a) ?? % b) 50 % c) 75 %	ZRSVN, poročanje o izvajanju Direktiv
2. Delež ožjih zavarovanih območij in naravnih vrednot v ugodnem stanju: a) ožja zavarovana območja (N=46) b) naravne vrednote brez jam (N=328) c) jame (N=743)	a) 78 % (2010) b) 82 % (2010) c) ni podatka	a) 80 % b) 82 % c) določiti v AN	a) 85 % b) 85 % c) se določi v AN	Evidence javnega zavoda
3. Površina gozdov s posebnim režimom gospodarjenja za ohranjanje biotske pestrosti ter posebnih elementov narave: a) površina ekocelic b) mirna območja c) površina gozdov s posebnim namenom brez ukrepanja (gozdni rezervati) d) gozdovi s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem e) varovalni gozdovi	a) 0 ha (2013) b) 9170 ha (2013) c) 5346 ha (2012) d) 23912 ha (2012) e) 18464 ha (2012)	a) določiti v AN b) 9170 ha c) 5346 ha d) 23912 ha e) 18464 ha	a) določiti v AN b) 9170 ha c) 5346 ha d) 23912 ha e) 18464 ha	Evidence javnega zavoda in ZGS
4. Nepremičnine, za katere se uveljavi predkupna pravica države ali so vključene v pogodbeno varstvo: a) površina travišča b) površina gozdnatih površin c) število odkupljenih objektov, ki so evidentirani kot nepremična kulturna dediščina	a) 0 ha (2014) b) 0 ha (2014) c) 0	a) 15 ha b) 30 ha c) 1	a) 40 ha b) 100 ha c) 2	interne evidence javnega zavoda
5. Število enot KD, ki so razglašene za spomenik nepremične kulturne dediščine: a) spomenik državnega pomena b) spomenik lokalnega pomena	a) 3 objekti (2014) b) 41 objektov (2014)	a) 8 objektov b) 48 objektov	a) 13 objektov b) 56 objektov	Register nepremične kulturne dediščine
6. Pomoč in spodbude javnega zavoda prebivalcem narodnega parka pri načrtovanju gradenj, skladnih s stavbnim izročilom v narodnem parku: a) število svetovancev v zvezi z obnovo/gradnjo b) število prejemnikov spodbud za obnovo kulturne dediščine iz programskih sredstev JZ TNP	a) 120 oseb (2014) b) 0 prejemnikov (2014)	a) 160 oseb/leto b) 2 prejemnikov/leto	a) 200 oseb/leto b) 5 prejemnikov/leto	Letna poročila javnega zavoda
7. Površina kmetijskih zemljišč v narodnem parku: a) površina vseh zemljišč s kmetijsko rabo po dejanski rabi b) površina trajnih travnikov c) površina kmetijskih zemljišč poraslih z gozdnim drevjem	a) 8938 ha (2011) b) 3528 ha (2011) c) 429 ha (2011)	a) 8938 ha b) 3528 ha c) 400 ha	a) 8938 ha b) 3528 ha c) 380 ha	Evidence ARSKTRP

Ime kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto podatka)	Ciljna vrednost 2019	Ciljna vrednost 2024	Vir podatkov
8. Delež kmetijskih zemljišč in površine s prilagojenimi načini kmetovanja: a) površina kmetijskih zemljišč, za katera se izplačujejo izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) b) delež zemljišč v aktivni kmetijski rabi, na katerih se izvaja ekološko kmetovanje c) delež zemljišč OMD, ki so vključena v ukrepe kmetijsko-okoljskih plačil	a) 3674 ha (2011) b) 10,2 % (2011) c) 65,5 % (2011)	a) 3674 ha b) 15 % c) 65,5 %	a) 3674 ha b) 20 % c) 65,5 %	Evidence ARSKTRP
9. Podjetniški potencial kmetijskih gospodarstev: a) število kmetij z registriranimi dopolnilnimi dejavnostmi v TNP b) število kmetij z registriranimi živilskimi obrati ali drugo dejavnostjo c) število certificiranih proizvajalcev zaščitene izdelkov	a) 47 (2011) b) 10 (2011) c) 0 (2013)	a) 55 b) 15 c) 4	a) 60 b) 20 c) 8	Upravne enote, MKGP
10. Trend prebivalstva v narodnem parku in izobrazbena struktura: a) število prebivalcev s stalnim prebivališčem v narodnem parku b) delež prebivalcev starejših od 15 let z osnovnošolsko ali nižjo izobrazbo v naseljih znotraj narodnega parka c) delež prebivalcev starejših od 15 let z višjo ali visoko izobrazbo v naseljih znotraj narodnega parka	a) 2420 (2014) b) 33 % (2011) c) 14 % (2011)	a) 2420 b) 32 % c) 32 %	a) 2420 b) 30 % c) 30 %	SURS in interni izračuni javnega zavoda
11. Urejenost gospodarske javne infrastrukture in dostopnost javnih storitev: a) delež ustrezno očiščene odpadne vode glede na celotno obremenitev prebivalcev narodnega parka z urejenim odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda b) število naselij v območju belih lis brez dostopa do širokopasovnega omrežja	b) 10 (2011) c) 5 naselij (2011)	b) 75 % c) 3 naselja	b) 95 % c) 0 naselij	Evidence komunalnih podjetij, MIZŠ
12. Stanje gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov s sedežem v naseljih, ki so v celoti v narodnem parku: a) skupni letni prihodki gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov b) število delovnih mest v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih c) število registriranih uporabnikov znaka kakovosti TNP	a) 13.116.861 € (2010) b) 287 (2010) c) 0 (2013)	a) 14.000.000 € b) 297 c) 15	a) 16.000.000 € b) 327 c) 30	AJPES, poslovna poročila, evidence javnega zavoda
13. Trendi v turizmu: a) skupno število nočitev v naseljih Bohinj, Pokljuka, Log pod Mangartom, Soča, Trenta, Lepena b) delež vseh nočitev od junija do septembra v naseljih Bohinj, Pokljuka, Log pod Mangartom, Soča, Trenta, Lepena glede na celo leto c) število certificiranih vodnikov po narodnem parku	a) 234.391 nočitev (2009) b) 70 % (2009) c) 0 (2013)	a) 245.000 nočitev b) 65 % c) 10 vodnikov	a) 258.000 nočitev b) 60 % c) 20 vodnikov	SURS, evidence javnega zavoda
14. Infrastruktura in ponudba storitev za obiskovanje narodnega parka: a) število informacijskih središč b) število informacijskih postaj c) število informacijskih točk d) število obiskovalcev vseh parkovnih informacijskih objektih	a) 1 (2013) b) 2 (2013) c) 2 (2013) d) 70.000/leto (2012)	a) 2 b) 3 c) 6 d) 100.000/leto	a) 2 b) 3 c) 10 d) 120.000/leto	Letna poročila javnega zavoda

Ime kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto podatka)	Ciljna vrednost 2019	Ciljna vrednost 2024	Vir podatkov
15. Število udeležencev ozaveščevalnih programov javnega zavoda: a) učenci in dijaki b) ostali obiskovalci	a) 2.500/leto b) 1.300/leto	a) 3.500/leto b) 1.500/leto	a) 5.000/leto b) 2.000/leto	Letna poročila javnega zavoda
16. Število aktivnosti za vključevanje javnosti v upravljanje narodnega parka: a) število ur delovanja mobilne pisarne b) število sestankov s prebivalci parkovnih lokalnih skupnosti c) število izvedenih forumov zainteresirane javnosti	a)..... b) 4 c) 1/leto (2012)	b) 5 c) 1 vsaki dve leti	c) 6 c) 1 vsaki dve leti	Letna poročila javnega zavoda
17. Izvajanje administrativnih nalog: a) delež vlog za mnenja/soglasja, ki jih javni zavod pravočasno obravnava. b) delež objektov v upravljanju javnega zavoda z urejenim lastniškim in upravljavskim statusom nepremičnin (N=43)	a) 100 % (2012) b) 46 % (2012)	a) 100 % b) 60 %	a) 100 % b) 73 %	Evidence javnega zavoda, zemljiška knjiga
18. Število človek-let (ČL) delovnih ur zaposlenih po področjih dela javnega zavoda: uskladiti s kadrovskim načrtom a) ČL za področje ohranjanja narave b) ČL za področje ohranjanja kulturne dediščine c) ČL za področje trajnostnega razvoja d) ČL za področje obiskovanja e) ČL za naloge administracije, upravnih nalog, izobraževanja in ozaveščanja	a) 8,6 b) 2,401 c) 2,9 d) 13,3 e) 27,3	a) 9,6 b) 1 c) 4,9 d) 14,3 e) 27,3	a) 9,6 b) 1 c) 5,9 d) 15,3 e) 29,3	Interne evidence javnega zavoda
19. Izvajanje nalog javne službe neposrednega nadzora v naravi in nalog lovsko čuvajske službe v LPN Triglav: a) število javnih prireditev, kjer so prisotni nadzorniki b) število ur nadzornikov na terenu za naloge neposrednega nadzora c) število ur nadzornikov na terenu za naloge varstva narave d) število ur nadzornikov na terenu za naloge ozaveščanja	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	Interne evidence javnega zavoda
20. Usposabljanje zaposlenih v javnem zavodu a) št. človek dni usposabljanj za naravovarstvene nadzornike (N=20) b) št. človek-dni usposabljanj za ostale zaposlene (N=44)	a) b)	a) b)	a) b)	Interne evidence javnega zavoda

Priloga 1.1: Kvalifikacijski habitatni tipi območij Natura 2000

Tabela P1.1: Pregled kvalifikacijskih habitatnih tipov območij Natura 2000 v narodnem parku z oceno ohranitvenega stanja.

Ime habitatnega tipa	EU Koda	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2008)	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2013)	Naloga NU
POO Julijske Alpe (SI3000253)				
Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami parožnic (<i>Chara spp.</i>)	3140	U2	U2=	da
Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov	3220	U2	U2-	
Alpske reke in lesnata vegetacija z vrbami in nemškim strojevcem (<i>Myricaria germanica</i>) vzdolž njihovih bregov	3230	U1	U2=	
Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	3240	U1	U2=	da
Alpske in borealne resave	4060	FV	FV	
Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (Mugo-Rhododendretum hirsuti)	4070*	FV	FV	
Skalna travišča na bazičnih tleh (<i>Alyso-Sedion albi</i>)	6110*	FV	FV	
Alpska in borealna travišča na silikatnih tleh	6150	FV	FV	
Alpiska in subalpiska travišča na karbonatnih tleh	6170	FV	FV	
Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*pomembna rastišča kukavičevk)	6210(*)	U2	U2=	da
Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (<i>Nardus stricta</i>) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope)	6230*	U1	U1-	
Nižinske in montanske do alpinske hidrofилne robne združbe z visokim steblikovjem	6430	U1	FV	
Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	6510	U2	U2-	da
Gorski ekstenzivno gojeni travniki	6520	U1	U1=	da
Prehodna barja	7140	FV	FV	
Karbonatna melišča od montanskega do alpinskega pasu (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)	8120	FV	FV	
Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu	8160*	FV	FV	
Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok	8210	U1	FV	
Silikatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok	8220	FV	FV	

Ime habitatnega tipa	EU Koda	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2008)	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2013)	Naloga NU
Apnenčasti podi	8240*	FV	FV	
Jame, ki niso odprte za javnost	8310	U1	FV	
Stalni ledeniki	8340	**	U2-	
Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpinskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	9410	**	U1=	
(Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora	9530*	FV	FV	
Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>AremonioFagion</i>))	91K0	FV	FV	
POO Poključka barja (SI3000278)				
Aktivna visoka barja	7110*	U1	U1=	da
Prehodna barja	7140	FV	FV	
Bazična nizka barja	7230	U2	U2-	

Vir: Uradni list RS, št. 49/04, spremembe in dopolnitve 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13 (35/13-popr., ocena stanja ZRSVN 2008, 2013)

FV ugodno stanje
U1+ neugodno stanje - se izboljšuje
U1= neugodno stanje - stabilno
U1- neugodno stanje - se slabša
U1x neugodno stanje - trend ni znan
U2+ slabo stanje - se izboljšuje
U2= slabo stanje - stabilno
U2- slabo stanje - se slabša
U2x slabo stanje - trend ni znan
XX stanja ni bilo mogoče oceniti

* Prednostni kvalifikacijski habitatni tip.

** Za habitatne tipe, ki leta 2008 še niso bili opredeljeni kot kvalifikacijski, se stanja ni ocenjevalo

Priloga 1.2: Kvalifikacijske vrste območij Natura 2000

Tabela P1.2: Pregled kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000 v narodnem parku z oceno ohranitvenega stanja v bioregiji

Slovensko ime vrste	Znanstveno ime vrste	EU koda	Ohranitveno stanje (leto) ocena velikosti populacij	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2013)	Naloga v NU
POO Julijske Alpe (SI3000253)					
travniški postavnež	<i>Euphydryas aurinia</i>	1065	**	U1-	
Lorkovičev rjavček	<i>Erebia calcaria</i>	1072	U1 (2008)	U1=	
puščavnik	<i>Osmoderma eremita</i>	1084	U2 (2008)	U2x	
alpski kozliček	<i>Rosalia alpina</i>	1087	U1 (2008)	U1-	
bukov kozliček	<i>Morimus funereus</i>	1089	**	FV	
navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i>	1093	**	U1+	
soška postrv	<i>Salmo marmoratus</i>	1107	U1+ (2008)	U1+	
kapelj	<i>Cottus gobio</i>	1163	U1 (2008)	FV	
veliki pupek	<i>Triturus carnifex</i>	1167	**	U1-	da
hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	1193	**	U1-	da
širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	1308	**	FV	
rjavi medved*	<i>Ursus arctos</i>	1354	FV (2008)	FV	
navadni ris	<i>Lynx lynx</i>	1361	U2 (2008)	U2-	
vrsta mahu	<i>Dicranum viride</i>	1381	**	U1=	
enostavna mladomesečina	<i>Botrychium simplex</i>	1419	**	FV	
Bertolonijeva orlica	<i>Aquilegia bertolonii</i>	1474	FV (2008)	FV	
alpska možina	<i>Eryngium alpinum</i>	1604	U1- (2008)	U1-	da
lepi čeveljc	<i>Cypripedium calceolus</i>	1902	FV (2008)	FV	da
zrnasti kapucar	<i>Stephanopachys substriatus</i>	1927	**	XX	
Zoisova zvončica	<i>Campanula zoysii</i>	4071	FV (2008)	FV	
kratkodlakava popkoresa	<i>Moehringia villosa</i>	4078	FV (2008)	FV	
močvirski meček	<i>Gladiolus palustris</i>	4096	**	U1-	
POO Pokljuška barja (SI3000278)					

Slovensko ime vrste	Znanstveno ime vrste	EU koda	Ohranitveno stanje (leto) ocena velikosti populacij	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2013)	Naloga v NU
vrsta mahu	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	1393	**	U1-	
POO Radovna most v Sr. Radovni - jez HE Vintgar (SI3000133)					
kapelj	<i>Cottus gobio</i>	1163	U1 (2008)	FV	
POV Julijci (SI5000019)					
belka	<i>Lagopus mutus</i>	A408	250-400 parov (1997-2010)		da
beloglavi jastreb	<i>Gyps fulvus</i>	A078	15-25 parov (2005-2010) 100-300 osebkov na selitvi (2005-2010)		
črna žolna	<i>Dryocopus martius</i>	A236	100-250 parov (2002-2010)		
divji petelin	<i>Tetrao urogallus</i>	A108	140-200 samcev na rastiščih (2002-2011), populacija upada (Marenče, 2006)		
gozdni jereb	<i>Bonasa bonasia</i>	A104	200-400 parov (2002-2010)		
hribska listnica	<i>Phylloscopus bonelli</i>	A313	1000-2000 parov (2002-2010)		
koconogi čuk	<i>Aegolius funereus</i>	A223	100-150 parov (2002-2010)		
kosec	<i>Crex crex</i>	A122	10-20 parov (1999-2010)		
kotorna	<i>Alectoris graeca</i>	A109	200-300 parov (2002-2010)		
kozača	<i>Strix uralensis</i>	A220	15-25 parov (2002-2010)		
kupčar	<i>Oenanthe oenanthe</i>	A277	300-1000 parov (1991-1996)		
mali muhar	<i>Ficedula parva</i>	A320	30-100 parov (1991-2005)		
mali skovik	<i>Glaucidium passerinum</i>	A217	50-100		

Slovensko ime vrste	Znanstveno ime vrste	EU koda	Ohranitveno stanje (leto) ocena velikosti populacij	Ohranitveno stanje (ocena iz l. 2013)	Naloga v NU
			parov (2008-2011)		
pivka	<i>Picus canus</i>	A234	20-30 parov (2002-2010)		
planinski orel	<i>Aquila chrysaetos</i>	A091	8-12 parov (2002-2010)		
pogorelček	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	A274	100-200 parov (2002-2010)		
repaljščica	<i>Saxicola rubetra</i>	A275	100-300 parov (1996-1996)		
rjavi srakoper	<i>Lanius collurio</i>	A338	200-400 parov (2002-2010)		
ruševac	<i>Tetrao tetrix tetrix</i>	A409	300-1000 parov (1991-1996)		
slegur	<i>Monticola saxatilis</i>	A280	100-150 parov (2002-2010)		
sokol selec	<i>Falco peregrinus</i>	A103	10-14 parov (2006-2011)		
triprsti detel	<i>Picoides tridactylus</i>	A241	100-200 parov (2002-2011)		

Vir: (Bauer, Bezzel, & Fiedler, 2005a, 2005b; Božič, 2003; Bračko idr., 2000; Denac idr., 2010; Marenče, 1998, 2006; Menegaliya idr., 2008; Rubinič, Mihelič, Božič, Denac, & Kmecl, 2006; Vrezec, Denac, Tome, & Koce, 2008) Marenče, 1997a; Menegaliya idr., 2008; S. Rozman, 2000; Uradni list RS, št. 49/2004 in spremembe 110/2004, 59/2007, 43/2008, 2004; ZRSVN, 2008, 2013)

Legenda za ohranitveno stanje:

Ocene ohranitvenega stanja (povzete po Poročilu ZRSVN po 17. členu Direktive o habitatih (ZRSVN, 2008, 2013):

FV	ugodno stanje
U1+	neugodno stanje - se izboljšuje
U1=	neugodno stanje - stabilno
U1-	neugodno stanje - se slabša
U1x	neugodno stanje - trend ni znan
U2+	slabo stanje - se izboljšuje
U2=	slabo stanje - stabilno
U2-	slabo stanje - se slabša
U2x	slabo stanje - trend ni znan
XX	stanja ni bilo mogoče oceniti

* Prednostna kvalifikacijska vrsta

** Za vrste, ki leta 2008 še niso bili opredeljene kot kvalifikacijske, se stanja ni ocenjevalo

Priloga 2: Ožja zavarovana območja

Tabela P2: Pregled ožjih zavarovanih območij v Triglavskem narodnem parku z oceno stanja.

Zap. št.	Ime ožjega zavarovanega območja	Leto prvega zavarovanja	Površina [ha]	Ocena stanja
1	Naravni rezervat Log pod Mangrtom - Ruševa glava	1990	150,96	Ohranjeno
2	Naravni rezervat Kukla-Razor	1951	401,88	Ohranjeno
3	Naravni spomenik Šum v Blejskem Vintgarju	1989	4,4	Ohranjeno
4	Naravni spomenik Krn – Rdeči Rob	1990	486,77	Ohranjeno
5	Naravni spomenik Mangart – vrh, sedlo in južna pobočja ter Jama pod Rdečo skalo (Mangrška jama)	1990	392,07	Ohranjeno (vrh, Jama pod Rdečo skalo). Sprejemljivo (sedlo in južna pobočja); cesta do sedla, v poletnem času velik obisk z motornimi vozili. Pod sedlom planinska kočja.
6	Naravni spomenik Morež - južna pobočja	1990	150,79	Ohranjeno
7	Naravni spomenik Golobaršček	1976	0,07	Ohranjeno
8	Naravni spomenik Dupeljsko jezero	1990	0,31	Spremenjeno; prizadeto z odvzemom vode za planinski dom.
9	Naravni spomenik Jezero v Lužnici	1990	0,55	Spremenjeno; jezero je zamuljeno, prevladujejo anoksične razmere, prosojnost cca. 1 m, prisotnost zelenih nitastih alg. Okolica in obala jezera je polna povojnih ostankov.
10	Naravni spomenik Krnsko jezero	1990	4,60	Spremenjeno; pojavlja se cvetenje alg zaradi vnešenih vrst rib (jezerska zlatovčica in pisanec), ki vplivata na vrstno sestavo življenjske združbe jezera, naravnih procesov ter onesnaževanja (v zadnjem času precej zmanjšano zaradi prepovedi kopanja).
11	Naravni spomenik Kriški podi - kraška uravnava in jezera	1990	251,15	Spremenjeno; več planinskih poti, na spodnjem delu podov je planinska kočja.
12	Naravni spomenik Mala korita Koritnice	1990	0,97	Spremenjeno; korita so prizadeta z odvzemom vode za HE Možnica, čez korita poteka most državne ceste.
13	Naravni spomenik Soteska Koritnice in Klužka Korita	1990	9,39	Ohranjeno; čez korita poteka most državne ceste.
14	Naravni spomenik Možnica - soteska, korita, slapovi in naravna mostova	1990	31,07	Ohranjeno
15	Naravni spomenik Loška stena	1990	697,66	Ohranjeno
16	Naravni spomenik Pološka jama	1990	/	Ohranjeno

Zap. št.	Ime ožjega zavarovanega območja	Leto prvega zavarovanja	Površina [ha]	Ocena stanja
17	Naravni spomenik Predilnica - potok, soteska, korita in pritoki	1990	50,31	Spremenjeno; struga je mestoma zasuta z naplavinami plazu izpod Stovžja. Pod iztočnim ustjem je razbijač preperinskega toka.
18	Naravni spomenik Soča – korita Vrsnice (Vrsnikarce)	1990	1,83	Spremenjeno; čez korita vidne cevi več zajetij pitne vode za prebivalce in turistično dejavnost (za dva kampa).
19	Naravni spomenik Tolminka – soteska, reka, korita	1990	194,27	Ohranjeno
20	Naravni spomenik Soča - lipa pred cerkvo sv. Jožefa	1990	/	Spremenjeno; slabo vitalno drevo z neugodnimi rastiščnimi razmerami. Na drevesu so bili izvedeni sanacijsko vzdrževalni posegi (2010)
21	Naravni spomenik Trenta - Alpinum Juliana	1951	0,25	Ohranjeno
22	Naravni spomenik Trenta - Kloma (soteska s slapovi)	1990	72,57	Ohranjeno
23	Naravni spomenik Trenta - Tonov kamen (pri Furlanu)	1990	0,38	Ohranjeno
24	Naravni spomenik Trenta - skali in podor pri Plajerju	1990	23,72	Ohranjeno
25	Naravni spomenik Trenta – Mlinarica	1951	12,28	Ohranjeno
26	Naravni spomenik Trenta - Zapotok (slapovi in korita)	1990	22,11	Ohranjeno
27	Naravni spomenik Zadlaščica – korita	1990	16,98	Spremenjeno; prizadeta z odvzemom vode za HE Zadlaščica
28	Naravni spomenik Črnlesko brezno	1990	/	Ohranjeno
29	Naravni spomenik Poključka soteska	1993	55,25	Ohranjeno (prizadet gozd zaradi zimskih ujm v letih 2006 in 2007, izrazitejša globinska erozija v soteski po močnem deževju 2009)
30	Naravni rezervat Mala Pišnica, Sleme nad Tamarjem in Slemenova špica	1951	893,02	Ohranjeno
31	Naravni spomenik Gorska skupina Martuljek	1949	1671,21	Ohranjeno; pritiski po intenzivnejšem gozdnem gospodarjenju in turističnem razvoju območja (težnje po obnovi poti skozi sotesko preko konzolnih mostičkov v steni in protierozijskih ureditvah)
32	Naravni spomenik Dolina Triglavskih jezer	1961	2243,55	Spremenjeno; množičen obisk markiranih poti v poletnih mesecih in neavtohtone ribe v Dvojnem jezeru in Črnem jezeru
33	Naravni spomenik Fosili v Kozji dnini	1989	1,15	Ohranjeno
34	Naravni spomenik Špica v Sedelcih	1989	26,87	Ohranjeno
35	Naravni spomenik Grapa pod Travnikom in slap Črne vode	1989	26,17	Ohranjeno

Zap. št.	Ime ožjega zavarovanega območja	Leto prvega zavarovanja	Površina [ha]	Ocena stanja
36	Naravni spomenik Hornovo okno	1989	1,08	Ohranjeno
37	Naravni spomenik Malo Prisojnikovo okno	1989	0,87	Ohranjeno
38	Naravni spomenik Peričnik – zgornji in spodnji slap ter naravni most	1989	14,53	Ohranjeno
39	Naravni spomenik Okno v grebenu Dovški križ – Škrnatarica	1989	1,50	Ohranjeno
40	Naravni spomenik Okno v južni steni Škrlatice	1989	0,68	Ohranjeno
41	Naravni spomenik Okni v Rjavini	1989	3,73	Ohranjeno
42	Naravni spomenik Triglav	1989	945,41	Ohranjeno
43	Naravni spomenik Veliko Prisojnikovo okno	1989	2,14	Ohranjeno
44	Naravni spomenik Izvir in slap Nadiže	1989	2,89	Ohranjeno
45	Naravni spomenik Lipa v Zgornji Radovni (Gogalova lipa)	1989	/	Ohranjeno
46	Naravni spomenik Soča (reka)*	1976	/	Ohranjeno (ocena se nanaša na splošno stanje reke s pritoki v TNP); ogroženost zaradi onesnaževanja (npr. turistično-rekreacijskih dejavnosti, motornega prometa) in morebitnih posegov v vodotoke.

Vir: Uradni list RS, št. 52/2010; ZRSVN, 2006, 2007; interni podatki JZ TNP, ARSO, 2010, 2011a, 2011b; Uradni list RS, št. 48/2004

** Opomba: Naravni spomenik Soča (reka) le z manjšim delom sega na območje narodnega parka, zato ni uvrščeno na seznam ožjih zavarovanih območij v prilogi ZTNP-1. Spomenik je zavarovan na podlagi Odloka o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo, št. 5/90).*

Legenda:

Ocena stanja ožjih zavarovanih območij:

Ohranjeno: ožje zavarovano območje je ohranjeno z lastnostmi, zaradi katerih je bilo razglašeno

Spremenjeno: ožje zavarovano območje je v manjši meri spremenjeno glede na stanje ob razglasitvi

Zelo spremenjeno: lastnosti ožjega zavarovanega območja, ki so bili razlog za razglasitev, so bistveno spremenjene)

Uničeno: zavarovanega območja ni več oz. so njegove lastnosti uničene

Priloga 3: Naravne vrednote

Tabela P3: Pregled naravnih vrednot (razen jam) v Triglavskem narodnem parku z oceno stanja.

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1	Alpinum Juliana	Alpinum v Trenti	bot	Ohranjeno
15	Bohinjsko jezero	Največje stalno naravno jezero v Sloveniji, tektonsko - ledeniškega nastanka	hidr, (geomorf, bot, geol, zool)	Spremenjeno; jezero je ogroženo zaradi graditve objektov v Ukancu in neurejene kanalizacije, razširjene ceste na južnem bregu in vplivov z Vogla, poleti se poveča pritisk obiskovalcev, problem parkiranja, zaraščanje obale z japonskim dresnikom
36 V	Črna prst	Severna in južna pobočja vrha Črne prsti, travišča južnih pobočij Črne Prsti, manganova mineralizacija	geomorf, bot, geol, zool	Ohranjeno
44	Dolina Triglavskih jezer	Gorska dolina nad Ukancem v Bohinju z ledeniški jezeri, nahajališče jurskih amonitov	geomorf, geol, (bot, hidr)	Spremenjeno; množični planinski turizem, problematično zajetje izvira Močivec, neavtohtone ribe v jezerih
89	Soča - izvir	Izvirna kraška jama, izvir Soče v Trenti	hidr, geomorf, zool	Ohranjeno
118	Jezero na Planini pri Jezeru	Visokogorsko jezero na Planini pri Jezeru v Fužinarskih planinah	hidr, bot	Spremenjeno; evtrofizirano jezero zaradi neurejenih odplak s planinske koč
143	Mlinarica - korita in slapovi	Korita in slapovi na Mlinarici, levem pritoku Soče v Trenti	geomorf, hidr	Ohranjeno; spodnji del struge v koritih je zasut s podorom (cca 1000 m ³ podornih skal in grušča)
144	Koritnica - korita pri Klužah	Korita Koritnice pri Klužah	geomorf, hidr	Ohranjeno; čez korita poteka most državne ceste
145 V	Tolminka – dolina	Dolina Tolminke	geomorf, (hidr)	Ohranjeno; po dolini poteka občinska cesta.
151	Volarja s pritoki	Porečje Volarje, levega pritoka Soče, volčanski apnenci, fliš, gube	hidr, geomorf, geol, zool	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
152	Krnsko jezero	Visokogorsko kraško jezero v Julijskih Alpah	geomorf, hidr	Spremenjeno; zaradi vnesenih dveh vrst rib (jezerska zlatovčica in pisanec), ki vplivata na vrstno sestavo življenjske združbe jezera, zaradi naravnih procesov ter onesnaževanja (v zadnjem času precej zmanjšano zaradi prepovedi kopanja) se pojavlja cvetenje alg
154 V	Kriški podi	Kraški podi s tremi visokogorskimi jezери v Julijskih Alpah	geomorf, (hidr, geomorfp)	Spremenjeno; več planinskih poti, na spodnjem delu podov je planinska koč
156 V	Krn - Rdeči rob	Vrhovi in južna pobočja med Krnom in Rdečim robom, rastišče ogroženih rastlinskih vrst	bot	Ohranjeno
171 V	Loška stena	Stena nad Loško Koritnico, sestoj črnega bora (Pinus nigra)	geomorf, (hidr, bot)	Ohranjeno
174 V	Mala Pišnica – dolina	Naravno ohranjena gorska dolina levega pritoka Save Dolinke	geomorf, zool, (hidr, drev)	Ohranjeno; izraziti erozijski procesi in mehansko preperevanje, posledica so večji odlomi, ni več poti
177	Malo polje	Zamočvirjeno kraško polje pri Velem polju pod Triglavom	geomorf, bot, hidr	Ohranjeno; prisotna ekstenzivna paš
178 V	Mangrt - vrh in sedlo	Jurske in kredne kamnine okoli Mangrta in Mangrtskega sedla, na geološko podlago vezane botanične posebnosti in gnezdišče planinskih hudournikov ; Fe-Mn gomolji	geol, bot, zool	Spremenjeno; cesta do sedla, v poletnem času velik obisk z motornimi vozili. Pod sedlom planinska koč
189	Mostnica	Levi pritok Save Bohinjke pri Ribčevem Lazu	hidr, geomorf, ekos	Ohranjeno; problematični so le občasni adrenalinski športi (soteskanje), ob koritih speljana pot je precej obiskana (smeti). Del naravne vrednote, ki obsega reko Ribnico je zelo spremenjen, saj je bila Ribnica v celoti regulirana
232	Šijec	Visoko barje zahodno od ceste Koprivnik - Pokljuka severozahodno od Golega vrha na Pokljuki	bot, geol, zool, hidr	Ohranjeno; barje je redno obiskano, vidne so peš poti po barju kljub opazovalnemu stolpu in ograji

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
240	Črna voda - slap	Občasen dvostopenjski krniški slap izpod Slemena v Tamarju, pod Veliko Mojstrovko	geomorf, hidr	Ohranjeno
248 V	Radovna – dolina	Dolina reke Radovne s pritoki Kotarica, Krmarica in Lipnik	hidr, geomorf	Ohranjeno; v Spodnji Radovni dve novi obrežni zavarovanji zaradi erozije na vodotoku, izdatno gnojenje travnikov po dolini. V letu 2012 je bilo zaznati nekaj odvzemov proda, ki pa niso vplivali na stanje vodotoka
256	Ribčev laz - morene	Ledeniške morene v Ribčevem Lazu	geomorf, geol	Ohranjeno; nevarnost urbanizacije in odnašanja materiala za gradnjo
261	Koritnica pri Logu pod Mangartom	Desni pritok Soče	hidr, zool	Spremenjeno; mestoma izvedeni ukrepi (zložbe) za utrjevanje bregov in usmerjanje izpiranja in odnašanja ostankov plazu izpod Stovžja
278	Govic	Občasni bruhalnik s slapom na južnih pobočjih Pršivca nad Bohinjskim jezerom	geomorf, hidr	Ohranjeno
280	Spodnji Peričnik - slap	Slap levega pritoka Bistrice čez konglomeratno steno v dolini Vrat	geomorf, hidr	Ohranjeno
282	Savica - slap	Slap Savice pod steno Komarče v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno; množično obiskan slap, potrebno omejevanje motornega prometa do parkirišča - izhodišča za slap
284	Spodnji Martuljkov slap	Slap na Martuljku, desnem pritoku Save Dolinke	geomorf, hidr	Ohranjeno
285	Zgornji Martuljkov slap	Slap na Martuljku, desnem pritoku Save Dolinke	geomorf, hidr	Ohranjeno
290	Slapišče v grapi pod Travnikom	Slapovi v grapi pod Travnikom	geomorf, hidr	Ohranjeno
294	Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	Reka Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	hidr, geol, bot, geomorf, zool	Ohranjeno (ocena se nanaša na splošno stanje reke s pritoki v narodnem parku); ogroženost zaradi onesnaževanja (npr. turistično-rekreacijskih dejavnosti, motornega prometa) in morebitnih posegov v vodotoke
297	Velika korita na Soči	Korita Soče pri vasi Soča	hidr, geomorf	Ohranjeno; čez korita poteka cev zajetja vode
318	Slap pod Veliko Mojstrovko	Slap v Tamarju, pod Veliko Mojstrovko	geomorf, hidr	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
322	Triglavski ledenik	Ostanki ledenika pod Triglavom	geomorf, geol	Ohranjeno; zajema se za pitno vodo, površina ledenika se vidno manjša
330 V	Ukanc – morene	Ledeniške morene in balvani v Ukancu	geomorf, geol	Ohranjeno
345	Vintgar	Soteska in korita Radovne pri Podhomu s slapom Šum	geomorf, hidr	Ohranjeno; protierozijske mreže nad turistično potjo, množično obiskan poleti zaradi urejene in vzdrževane poti
348	Mala Pišnica - vzhodni slap	Slap v dolini Male Pišnice	hidr	Ohranjeno
375	Mala Pišnica - zahodni slap	Slap v dolini Male Pišnice	hidr	Ohranjeno
518	Mostnica - slap na Vojah	Mostniški slap v zatrepu doline Voje	geomorf, hidr	Ohranjeno
519	Mostnica - korita	Korita Mostnice med dolino Voje in Staro Fužino v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
520	Kropa - izvir	Kraški izvir na Vojah in pritok Mostnice v Bohinju	hidr	Ohranjeno
550	Zgornji Peričnik - slap	Slap levega pritoka Bistrice v dolini Vrata	geomorf, hidr	Ohranjeno
568	Rjavina - naravno okno 1	Naravno okno v grebenu Rjavine	geomorf	Ohranjeno
570	Pokljuška soteska	Suha fosilna soteska na severovzhodnem robu Pokljuke	geomorf, (geomorfp, bot)	Ohranjeno; prizadet gozd zaradi zimskih ujm v letih 2006 in 2007, izrazitejša globinska erozija v soteski po močnem deževju 2009
572	Veliko Blejsko barje	Visoko barje na Pokljuki južno od Mrzlega Studenca	geol, geomorf, bot, hidr, ekos	Ohranjeno; paša še prisotna, barje se zarašča
573	Goreljek	Visoko barje pri Goreljku na Pokljuki	bot, hidr, ekos	Spremenjeno; ogroženo je zaradi bližine stavb in novih gradenj ter odlaganja odpadkov in paše
578	Brezno 5 pod Debelim vrhom	Jamski sistem z brezni in etažami pod Debelim vrhom	geomorfp	Ni znano
581	Rž - naravno okno	Naravno okno pod grebenom Kredarica - Rž	geomorf	Ohranjeno
582 V	Triglavska severna stena	Severna stena Triglava v zatrepu doline Vrata iz dachsteinskega apnenca, nahajališče fosilov	geomorf, geol	Ohranjeno
584	Veliko Prisojnikovo okno	Naravno okno izjemnih dimenzij s strmim gruščnatim dnom v grebenu Prisojnika	geomorf	Ohranjeno
585	Malo Prisojnikovo okno	Naravno okno manjših dimenzij s snežiščem v grebenu Prisojnika	geomorf	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
586	Martuljek - soteska	Soteska potoka Martuljek	geomorf, hidr	Ohranjeno; intenzivni naravni procesi, skozi sotesko poteka planinska pot, vsakoletno obnavljanje poti; izvedene protierozijske ureditve, rekonstrukcija poti
587	Beli potok pri Martuljku - potok in soteska	Gorski potok s koriti, sotesko in slapovi pri Gozd Martuljku; desni pritok Save Dolinke	geomorf, hidr	Ohranjeno; nad prvim skočnikom so zavrtani svedrovci – prisotnost soteskanja, v zimskem času je v soteski intenzivno ledno plezanje
588	Ribnica - soteska	Soteska s koriti in slapovoma pod Uskovnico v Bohinju, levi pritok Mostnice	geomorf, hidr	Ohranjeno
590	Stara Fužina - morena	Čelna morena bohinjskega ledenika pri Stari Fužini	geol, geomorf	Ohranjeno; nevarnost urbanizacije in odnašanje materiala za gradnjo
593	Spodnje Kriško jezero	Visokogorsko jezero na Kriških podih	geomorf, hidr	Ni znano
594	Srednje Kriško jezero	Visokogorsko jezero na Kriških podih	geomorf, hidr	Ni znano
595	Zgornje Kriško jezero	Visokogorsko jezero na Kriških podih	geomorf, hidr	Ni znano
596	Jezero pod Vršacem	Prvo Triglavsko jezero v Dolini Triglavskih jezer	hidr	Ohranjeno
597	Jezero v Laštah	Jezerce med Prvim in Drugim Triglavskim jezerom v Dolini Triglavskih jezer	geomorf, hidr	Ohranjeno; stanje se spreminja zaradi naravnih procesov
598	Rjavo jezero	Drugo Triglavsko jezero, ledeniško jezero v Dolini Triglavskih jezer	hidr, geomorf, geol	Ohranjeno
599	Zeleno jezero	Tretje Triglavsko jezero, plitvo ledeniško jezero v Dolini Triglavskih jezer	hidr, geomorf, geol	Ohranjeno
600	Veliko jezero	Četrto Triglavsko jezero, največje ledeniško jezero v Dolini Triglavskih jezer	hidr, geomorf, geol, zool	Ohranjeno
601	Mlaka pod Vršaki	Mlaka v Dolini Triglavskih jezer	hidr, geomorf, geol	Ohranjeno
602	Močivec	Izvir in umetno jezero severno od Koče pri Triglavskih jezerih	hidr, bot	Spremenjeno; izvir zagrajen z jezom za pogon male vodne elektrarne za planinsko koč

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
603	Dvojno jezero	Dvojno, Peto in Šesto Triglavsko jezero v Dolini Triglavskih jezer	hidr, geomorf, geol, zool	Spremenjeno; planinska koča od poletja 2011 ima biološko čistilno napravo in je okoljsko sanirana, problem so neavtohtone ribe
604	Črno jezero	Sedmo Triglavsko jezero v Dolini Triglavskih jezer nad Komarčo	hidr, geomorf, geol	Zelo spremenjeno; vnos neavtohtonih rib, kopanje, planinska pot
605	Dol pod Studorjem - mlaka	Mlaka zahodno od planine Viševnik	hidr, geomorf	Ohranjeno
606	Jezero v Lužnici	Visokogorsko kraško jezero v Krnskem pogorju	geomorf, hidr	Spremenjeno; jezero je zamuljeno, prevladujejo anoksične razmere, prosojnost cca. 1m, prisotnost zelenih nitastih alg kar kaže na evtrofnost stanje. Okolica in obala jezera je polna povojnih ostankov
607	Dupeljsko jezero	Visokogorsko kraško jezero v Krnskem pogorju	geomorf, hidr	Spremenjeno; prizadeto z odvzemom vode za planinski dom
609	Hornovo okno	Naravno okno v steni Jalovca	geomorf	Ohranjeno
611	Predelica - korita	Korita Predelice, desnega pritoka Koritnice, pod Strmcem	geomorf, hidr	Spremenjeno; struga je mestoma zasuta z naplavinami plaz izpod Stovžja. Pod iztočnim ustjem je razbijač preperinskega toka
612	Soča - korita pri Kršovcu	Korita Soče pri Kršovcu	geomorf, hidr	Ohranjeno; korita prečka brv
617	Lemovje	Dobro ohranjen ostanek gorskega bukovega gozda na pobočjih Bovškega Grintavca (gozdni rezervat)	ekos	Ohranjeno
618	Apica	Macesnov sestoj med planino Zapotok in Apico (gozdni rezervat)	ekos	Ohranjeno
619	Zapoden	Dobro ohranjen ostanek gorskega smrekovega gozda v Zadnji Trenti (gozdni rezervat)	ekos	Ohranjeno
620 V	Kukla	Dobro ohranjen ostanek gorskega bukovega gozda na Kukli nad dolino Mlinarice	ekos	Ohranjeno
621	Visoki Zjabc	Dobro ohranjen ostanek gorskega bukovega gozda (gozdni rezervat) na severo - severozahodnem pobočju Zjabcev nad dolino Vrsnika	ekos	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
624 V	Smrajka	Gozdni rezervat na severnih pobočjih Vrtaškega vrha	ekos	Ohranjeno; zahodni del je v preteklosti poškodoval snežni plaz
625 V	Martuljek - gorska skupina	Gorska skupina s krnicama Za Akom in Pod Srcem ter slapovoma in sotesko Martuljškega potoka	geomorf, (hidr)	Ohranjeno
626 V	Savica – Ukanc	Gozdni rezervat v Komarči	ekos	Ohranjeno; možna grožnja je naraščanje števila obiskovalcev po markiranih poteh - zlasti okoli Črnega jezera
627 V	Komarča – Pršivec	Prisojno ledeniško preoblikovano ostenje Komarče in Pršivca s toploljubnim rastlinstvom	geomorf, bot	Ohranjeno; 2005 je gozd na pobočjih prizadel požar, prisotni so ostanki pooglenelih dreves
628	Nadiža - izvir in slap	Izvir in večstopenjski slap Nadiže pod ostenjem Ponc, izvir Save Dolinke	geomorf, hidr	Ohranjeno
631	Tolminske Ravne - češnja	Češnja v Tolminskih Ravnah	drev	Ohranjeno
632	Mala Pišnica - macesen	Macesen izjemnih dimenzij v Mali Pišnici	drev	Ohranjeno; drevo je v fazi počasnega naravnega propadanja
633	Sleme nad Tamarjem	Zamočvirjena uravnava z jezerci na sedlu med Slemenovo špico in Malo Mojstrovko, nahajališče roženca	geomorf, geol	Ohranjeno
634	Tolminka - izviri	Več stalnih kraških izvirov Tolminke	geomorf, hidr	Ohranjeno; izviri v naravnem stanju, ponekod so vidne cevi in majhni jezovi za oskrbo s pitno vodo
637 V	Razor - Kukla – Mlinarica	Območje Razor - Kukla - Mlinarica - botanična lokaliteta	geomorf, bot	Ni znano
638	Zmrzlek - izvir	Kraški izvir in pritok Radovne	hidr, geomorf	Ohranjeno
639	Lipnik - izvir	Kraški izvir pod stenami Pokljuke, pritok Radovne	hidr, geomorf	Ohranjeno
640	Mangrtski potok - slap	Slap na Mangrtskem potoku, levem pritoku Predelice	geomorf, hidr	Ohranjeno
642	Kukla - alpinet v steni	Alpinetum v vznožju stene Kukle v Trenti	geomorf, bot	Ni znano
644	Mlaka pod Utami	Mlaka v Dolini Triglavskih jezer	geomorf, hidr	Ohranjeno
645	Mlaka pri Malem polju	Mlaka med Mišeljso planino in Malim Poljem	geomorf, hidr	Ohranjeno
646	Zadlaščica - korita	Korita Zadlaščice nad sotočjem s Tolminko	geomorf, hidr	Ohranjeno; po stenah nadelane poti in brv čeznje

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
652	Koritnica - mala korita	Korita Koritnice pod cestnim mostom med Klužami in Logom pod Mangrtom	geomorf, hidr	Spremenjeno; korita so prizadeta z odvzemom vode za HE Možnica, čez korita poteka most državne ceste
679	Zadlaščica - soteska zgornjega toka	Soteska zgornjega toka reke Zadlaščice, levega pritoka Tolminke	geomorf, hidr	Spremenjeno; prizadeta z odvzemom vode za MHE Zadlaščica
683	Tolminka - termalni izvir	Hipotermalni izvir v koritih Tolminke	geol, hidr	Ni znano; izvir je zasut z naplavinami
755	Mokra peč	Slap pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
768	Suha - slapišče v Drtu	Slapišče v dolini Suhe, pritoku Mostnice, pod Vogarjem v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
778	Mala korita na Soči	Korita na Soči pred sotočjem z Vrsnico	hidr, geomorf	Ohranjeno
783	Krajcarica - korita	Korita v zgornjem toku Krajcarice, levem pritoku Soče	geomorf, hidr	Ohranjeno
895	Krajcarica - izviri	Kraški izvir Krajcarice v dolini Trente	hidr	Ohranjeno
971	Zgornji Peričnik - naravni most	Naravni most manjših dimenzij v konglomeratnih skladih nad slapom Zgornji Peričnik	geomorf	Ohranjeno
981	Mostnica - naravno okno	Majhno naravno okno (prevotljena skala) v strugi Mostnice v Bohinju	geomorf	Ohranjeno
984	Adam in Eva	Skalna samotarja nad Jezerskim prevalom	geomorf	Ohranjeno
994	Ribnica - slap	Slap v soteski Ribnice v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
995	Ribnica - zgornji slap	Zgornji slap na Ribnici, levem pritoku Mostnice, nad Srednjo vasjo	geomorf, hidr	Ohranjeno
996	Ribnica - spodnji slap	Spodnji slap na Ribnici, levem pritoku Mostnice, nad Srednjo vasjo	geomorf, hidr	Ohranjeno
997	Ribnica - naravni most v soteski	Naravni most v soteski Ribnice v Bohinju	geomorf	Ohranjeno
1015	Triglav	Vršna piramida Triglava, najvišjega vrha Julijskih Alp in Slovenije, nahajališče triasnih grebenskih fosilov	geomorf, geol, bot	Ohranjeno; množično obiskan poleti, ogroženost zaradi odpadkov in nadelave poti
1038	Škednjavec - naravni most	Naravni most v grebenu Škednjavca	geomorf	Ohranjeno
1040	Škrlatica - naravno okno	Manjše trikotno naravno okno v stranskem grebenu južne stene Škrlatice	geomorf	Ohranjeno
1041 OP	Kriška stena - nahajališče fosilov	Plošče iz triasnega dachsteinskega apnenca s fosilnimi megalodontidami in polži v Kriški steni	geol	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1110	Fužinski kamen	Ledeniški balvan v čelni moreni bohinjkega ledenika pri Stari Fužini	geomorf	Ohranjeno; balvan je potencialno ogrožen zaradi pozidave
1111	Bundrov kamen	Ledeniški balvan v čelni moreni bohinjkega ledenika v Stari Fužini	geomorf	Ohranjeno; morebitna ogroženost zaradi gradnje
1218	Savica pri Blatu - soteska	Prebojna soteska Savice s številnimi balvani pri Ukancu	geomorf	Ohranjeno
1237	Beli potok - Levi Skočnik 1	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1238	Beli potok - Levi Skočnik 2	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1239	Beli potok - Desni Skočnik 1	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno; po zaledenem slapu plezajo, vendar ni poškodb naravne vrednote
1240	Beli potok - Desni Skočnik 2	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1241	Beli potok - Desni Skočnik 3	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1242	Beli potok - slap	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1243	Pršivec - naravni most	Naravni most na vzhodnem pobočju Pršivca	geomorf	Ohranjeno
1250	Mostnica - slap 3	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
1251	Mostnica - slap 1	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
1252	Mostnica - slap 2	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	geomorf, hidr	Ohranjeno
1253	Beli potok - Levi Skočnik 3	Slap na Belem potoku, desnem pritoku Save Dolinke pri Gozd Martuljku	geomorf, hidr	Ohranjeno
1255	Babji zob na Studorju	Kamniti stolp v vzhodnem grebenu Studorja	geomorf	Ohranjeno
1257	Ogradi	Širok in uravnan greben v Julijskih Alpah, alpska flora, favna in vegetacija	bot, zool	Ohranjeno
1261	Peski - Škofič - skalni samotar na sedlu	Skalni samotar pod Krnom	geomorf	Ohranjeno; naravni procesi spreminjajo stolp – ob potresu leta 2004 se je del stolpa porušil
1262	Vršaki - naravni most	Naravni most na južnem pobočju Vršaka	geomorf	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1263	Planina Polje - skalni samotar	Skalni samotar na planini Polje	geomorf	Ohranjeno
1264 V	Lemež - južno pobočje	Izdanki rdečih krednih plasti in travišča na južnih pobočjih Lemeža, rastišče ogroženih rastlinskih vrst	geol, geomorf, bot	Ohranjeno
1293	Utrujeni stolp	Erozijsko nastali kamniti stolp pod Planjo	geomorf	Ni znano
1295	Snedičica na Vojah	Močan kraški izvir na desnem pobočju doline Voje	geomorf, hidr	Ohranjeno
1296	Mala Kropa na Vojah	Kraški izvir v dolini Voje v Bohinju	hidr	Ni znano
1298	Češenjski most - naravni most	Naravni most čez korita Mostnice v Vojah	geomorf	Ohranjeno; v letu 2012 je potekala rekonstrukcija umetnega mostu nad naravnim mostom
1307	Kanceljni - snežišče	Snežišče pod grebenom Kanja - Kanceljni	geomorf, geol	Ni znano
1370	Zgornja Radovna - Gogalova lipa	Lipa pri hiši Zgornja Radovna št. 20, ob kmetiji Gogala	drev	Ohranjeno
1377	Dovški križ - Škrnatarica - naravno okno	Naravno okno v grebenu Dovški križ - Škrnatarica	geomorf	Ohranjeno
1400	Triglav - naravno okno	Naravno okno v stranskem grebenu Triglava	geomorf	Ohranjeno
1437	Suhi potok v Zadnji Trenti - slap	Slap na Suhem potoku, desnem pritoku Soče v Zadnji Trenti	hidr, geomorf	Spremenjeno; izvaja se soteskanje (cca. 0,5 metra nad ustjem slapa so nameščeni klini z vrvjo za soteskanje)
1438	Zapotok - slap pod planino	Slap pod planino Zapotok v Zadnji Trenti	geomorf, hidr	Ohranjeno
1439	Zapotok - slapotvorna stopnja pod planino	Stopnja s številnimi slapovi pod planino Zapotok v Zadnji Trenti	geomorf, hidr	Ohranjeno
1440	Okno v Zadnjem Pelcu	Naravno okno/most pod Zadnjim Pelcem	geomorf	Ni znano
1446	Okno v Žlebeh	Naravno okno v stranskem grebenu severozahodnega pobočja Trentarskega Pelca	geomorf	Ohranjeno
1447	Studor - ostenje	Prisojno ledeniško preoblikovano ostenje Studorja s toploljubnim rastlinstvom	ekos, geomorf	Spremenjeno; melišča so ogrožena zaradi odvoza grušča za gradbeni material. V letu 2012 so močne padavine močno poškodovale melišča, predvsem zaradi predhodnega odvzemanja materiala
1450	Mlinarica - spodnji slap	Slap na izhodu iz korit Mlinarice	hidr, geomorf	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1451	Mlinarica - zgornji slap	Slap v zgornjem toku Mlinarice	geomorf, hidr	Ohranjeno
1452	Slap pod Hudičevim žlebom	Slap v spodnjem delu Prisojnikovega ostenja	geomorf, hidr	Ohranjeno
1453	Slapišče pod Sovino glavo	Slapišče v hudourniški strugi potoka pod Sovino glavo	geomorf, hidr	Ohranjeno
1456	Kot - slapova	Slapova na Kotarici v dolini Kot	geomorf, hidr	Ohranjeno
1532	Grapa pod Travnikom - nahajališče fosilov	Nahajališče triasnih fosilov v dolini Tamarja; žleb, po katerem pada občasen krniški slap v več stopnjah v Tamar	geol, hidr, geomorf	Ohranjeno
1535	Ilovec - karnijske plasti	Karnijske plasti ob Ilovcu, desnem pritoku Koritnice v Loški Koritnici	geol	Ohranjeno
1588	Fratarica	Levi pritok Koritnice v Logu pod Mangartom s koriti in slapovi	hidr, geomorf	Ohranjeno; soteskanje je lahko sporno
1589	Izvir pri Kršovcu	Kraški izvir ob levem bregu Soče pod Kozjim bregom	geomorf, hidr	Ohranjeno
1592	Možnica - spodnja korita	Spodnja korita Možnice, desnega pritoka Koritnice	geomorf, hidr	Ohranjeno
1593	Prešnik - slap	Slap v Prešnikovem grabnu pod Loško steno	geomorf, hidr	Ohranjeno
1597	Mrzli studenec	Nizko barje na Pokljuki	bot	Ohranjeno; ogroženo zaradi teptanja (zbitost tal) zaradi rekreacije v tem prostoru
1598	Ribšica - povirno močvirje	Povirno močvirje Ribšica na Pokljuki jugovzhodno od Mrzlega Studenca	hidr, bot	Ohranjeno
1599	Malo Blejsko barje	Visoko barje na Pokljuki južno od Mrzlega Studenca	geomorf, bot	Ohranjeno
1616	Tonov kamen	Mogočen balvan ob Soči	geomorf	Ohranjeno
1617	Šupca - nahajališče fosilov 1	Nahajališče konodontov pri Šupci na Vršiču	geol	Ohranjeno
1620	Belopotoški slap	Slap v Zadnjici, na Belem potoku, desnem pritoku Krajcarice	hidr, geomorf	Ohranjeno
1621 V	Tamar	Ledeniška dolina Tamar pod Jalovcem	geomorf, (hidr)	Ohranjeno; avtomobilski promet po dolini kljub omejitvam in obvestilnim tablam
1622	Skedenj	Jama na stiku apnenca in dolomita zahodno od planinskega doma v Tamarju	geomorfp	Ohranjeno
1623	Tamar - naravno okno	Naravno okno ob vznožju Ponc v Tamarju	geomorf	Ohranjeno
1624	Tamar - spodmoli v vznožju Ponc	Spodmoli ob vznožju Ponc v Tamarju	geomorf	Ohranjeno
1625	Tamar - spodmol ob slapu Črna voda	Spodmol ob slapu Črna voda v Tamarju	geomorf, hidr	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1626	Možnica - slap in naravno okno	Slap in naravno okno na Možnici, desnem pritoku Koritnice	geomorf, hidr	Ohranjeno
1627	Možnica	Izviri, potok, soteska in korita Možnice, desnega pritoka Koritnice	hidr, geomorf, bot	Ohranjeno
1628	Možnica - naravni most	Naravni most v koritih Možnice, desnem pritoku Koritnice	geomorf	Ohranjeno
1629	Mangrtski potok	Potok, korita in slapovi Mangrtskega potoka, levega pritoka Predelice	geomorf, hidr	Spremenjeno; struga je mestoma zasuta z naplavinami. Mestoma so izvedeni ukrepi (leseno-kamnite zložbe) za utrjevanje bregov ter za usmerjanje izpiranja in odnašanja ostankov plazu izpod Stovžja
1630	Kosmato brdo - zahodni slap	Slap na desnem pritoku Predelice izpod Kolovrata	geomorf, hidr	Ohranjeno
1631	Kosmato brdo - vzhodni slap	Slap na desnem pritoku Predelice izpod Kolovrata	geomorf, hidr	Ohranjeno
1632	Ruševa glava - slapišče pod Riglji	Slapišče na desnem pritoku Koritnice pri vasi Log pod Mangartom	geomorf, hidr	Ohranjeno
1633	Trebiščnica - slap	Slap na zgornjem toku Trebiščnice, levem pritoku Soče v Trenti	geomorf, hidr	Ohranjeno
1635	Vrsnica - korita in slap	Korita in slap na potoku Vrsnica, levem pritoku Soče, nad sotočjem s Sočo	geomorf, hidr	Spremenjeno; čez korita vidne cevi več zajetij pitne vode za prebivalce in turistično dejavnost (za dva kampa)
1636	Suhi potok - slap	Slap na Suhem potoku, desnem pritoku Vrsnika	geomorf, hidr	Ohranjeno
1637	Lepenjica	Levi pritok Soče z bregovi	geomorf, hidr, zool	Ohranjeno; struga mestoma zasuta z ostanki podorov zaradi potresov
1638	Bovški Gamsovec - nahajališče železovo - manganovih gomoljev	Nahajališče železovo manganovih gomoljev v rdečkastih jurskih apnenčevih plasteh pod Bovškim Gamsovcem	geol, bot	Ohranjeno
1685	Veliki Lemež - izvir	Kraški izvir, pogojen s krednimi plastmi, pod sedlom Čez Potoče, pod Velikim Lemežem	geomorf, geol, hidr	Ni znano
1813	Stador - ledenica	Ledenica v vrtači na Stadorju južno od planine Ovčarija	geomorf	Ni znano
1814	Planina Ovčarija - kal	Kal na planini Ovčarija	ekos	Ohranjeno
1815	Vrsnik - slapova na desnem pritoku	Slapova na desnem pritoku Vrsnice v Vrsniku	geomorf, hidr	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
1816 OP	Mlaka pod Vršaki - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov v dolini Triglavskih jezer	geol	Ohranjeno
1825	Oltar - naravni most	Naravni most na Oltarju v Martuljkovi skupini	geomorf	Ohranjeno
1829	Katedrala - slap	Slap na potoku Fratarica, levem pritoku Koritnice pri Logu pod Mangrtom	geomorf, hidr	Ohranjeno
1830	Parabola - slap	Slap na Fratarici, levem pritoku Koritnice pri Logu pod Mangrtom	geomorf, hidr	Ohranjeno
1832	Zaročenca - slap na Predilnici	Slap na Predilnici, desnem pritoku Koritnice	geomorf, hidr	Ohranjeno
1908 V	Lopata	Pragozdni ostanek alpskega bukovega pragozda na Voglu	ekos	Ohranjeno
1976 V	Vršič - gozdni rezervat	Gozdni rezervat na severnih pobočjih Martuljkove skupine	ekos	Ohranjeno; v zgornjem delu ga prekinjajo plazišča
2076	Spodmoli v Slapcah	Spodmoli nad Zgornjo Bavšico	geomorf	Ohranjeno
2080	Čadrg - gube ploščatega apnenca	Gube ploščatega apnenca nad Tolminskimi koriti	geol	Ohranjeno; viden profil z gubami je zaradi posegov na pobočju nad cesto povečan
2081	Slatnica	Levi pritok Soče pred Čezsočo s slapovi, koriti, Fe-Mn gomolji in sedimentnimi teksturami	geol, geomorf, hidr, ekos	Ohranjeno
2102	Prošček*	Desni pritok Kneže v zgornjem toku s slapovi	geomorf, hidr	Ohranjeno
2108 OP	Kozja dnina - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov pod Triglavom	geol	Ohranjeno
2110	Krn – morena*	Morenski nasip vzhodno od planine Kuhinja pod Krnom	geol, geomorf	Ohranjeno
2112	Šumnik v Lepeni	Šumnik, eden od dveh povirnih krakov Lepenjice v Lepeni s kraškim izvirom, sotesko in slapom	geomorf, hidr	Ohranjeno, v spodnjem delu je vodovodno zajetje za hiše v soseščini
2113	Lepenja - povirje desnega pritoka	Desni povirni krak Lepenjice v Lepeni s kraškim izvirom, občasnim slapom, sotesko in sledovi poledenitve - morene	geomorf, geol, hidr	Ohranjeno
2119 V	Ruševa glava	Sestoj črnega bora (Pinus nigra) nad Ruševo glavo	ekos	Ohranjeno
2120	Log pod Mangrtom - divji kostanj pri hiši št. 34	Mogočen divji kostanj pri hiši št. 34 v Logu pod Mangartom	drev	Ohranjeno
2124 V	Morež - južna pobočja	Južna pobočja Moreža nad planino Bala nad Bavšico z rastišči ogroženih rastlinskih vrst, rastišče črnkastega pelina (Artemisia)	bot	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
2154	Soča - lipa pred cerkvijo sv. Jožefa	Mogočna lipa pred cerkvijo sv. Jožefa v vasi Soča	drev	Spremenjeno; slabo vitalno drevo z neugodnimi rastiščnimi razmerami. Na drevesu so bili izvedeni sanacijsko vzdrževalni posegi (2010)
2157	Soča - balvani v strugi pred sotočjem z Limarico	Balvani v strugi Soče pred sotočjem z Limarico	geomorf	Ohranjeno
2158	Soča - korita v povirju	Korita v povirju Soče	hidr, geomorf	Ohranjeno
2159	Soča - slapovi in morena nad Logom	Slapovi in čelna morena nad Logom v Trenti	geomorf, geol, hidr	Ohranjeno
2160	Soča - obeliski in meli	Skalni obeliski in meli ob Soči v Spodnji Trenti	geomorf	Ohranjeno
2162	Soča - naravni most v Velikih koritih Soče	Naravni most v Velikih koritih Soče pri vasi Soča	geomorf	Ohranjeno
2163	Zatolmin - balvan v Pologu	Balvan v Pologu v dolini Tolminke	geomorf	Ohranjeno
2177	Tolminka - korita	Korita Tolminke pred sotočjem z Zadlaščico	geomorf, hidr, geol, zool	Ohranjeno; čeznje poteka Hudičev most, v koritih so speljane poti, dno je delno zasuto s podoroma z desne strani korit in naplavinami podora nasproti planine Polog
2179	Brezno Rušnati vrh	Brezno jugozahodno od Rušnjatega vrha nad planino Razor	geomorfp	Ohranjeno
2180	Jelovšček - potok s koriti in slapovi	Potok Jelovšček, desni pritok Zadlaščice s koriti in slapovi	geomorf, hidr	Ohranjeno
2559	Kloma - soteska	S prelomom pogojena soteska Klome, levega pritoka Krajcarice, nad Logom v Trenti	geomorf, hidr, geol	Ohranjeno
2560	Krajcarica	Levi pritok Soče v dolini Trente	hidr, geomorf, zool	Ohranjeno
2563	Skok - slap za Alpinomom Juliana	Slap za Alpinomom Juliana v dolini Soče v Trenti	geomorf, hidr	Ohranjeno
2565	Trenta - balvan ob Soči	Balvan ob Soči nad sotočjem z Limarico	geomorf	Ohranjeno
2566	Plajer - podorna bloka	Podorna bloka izjemnih dimenzij na levem bregu Soče pod podorom pri Plajerju	geomorf	Ohranjeno
2568	Studorski preval - nahajališče fosilov	Nahajališče srednjetrojstinskih fosilnih školjk, polžev, anelidni sledovi	geol	Ohranjeno
2596 OP	Vas na skali - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov nad Vasjo na skali	geol	Ohranjeno
2599	Zadlaščica - levi pritok (grapa s slapovi)	Levi pritok Zadlaščice s sotesko in slapovi	hidr, geomorf	Spremenjeno; prizadeta z odvzemom vode za HE Zadlaščica

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
2600	Azmična grapa	Potok in soteska levega pritoka Tolminke pri Pologu	hidr, geomorf	Ohranjeno; pod slapom v spodnjem delu grape je manjše vodno zajetje za planino Polog
2601	Pščak - potok s slapovi	Potok s slapovi, desni pritok Tolminke pod Javorco	hidr, geomorf	Ohranjeno; mHE pri Bleku so opustili, ohranjena sta del cevovoda in strojnica
2602	Tolminka - gube apnenca nad izviri	Nagubane plasti apnenca nad izviri Tolminke	geomorf	Uničeno. Greben z vidnim prerezom gub se je ob potresu 1998 podrl
2742	Mangrt - nahajališče manganovih gomoljev 1	Nahajališče manganovih gomoljev na Mangrtu	geol	Ohranjeno
2743	Mangrt - nahajališče manganovih gomoljev 2	Nahajališče manganovih gomoljev na Mangrtu	geol	Ohranjeno
2744	Mangrt - nahajališče manganovih gomoljev 3	Nahajališče manganovih gomoljev na Mangrtu	geol	Ohranjeno
2826	Bistrica	Potok Bistrica v Vratih, desni pritok Save Dolinke	geomorf, hidr	Ohranjeno, mestoma prisotna izrazita erozija v spodnjem delu
2945	Trenta - lipa ob cerkvi Device Marije	Stara lipa ob cerkvi Device Marije v Trenti	drev	Ohranjeno
3431	Mlinarica	Levi pritok Soče v Trenti	hidr, geomorf, geol, zool	Ohranjeno; spodnji del struge je zasut s podorom (cca 1000m ³ podornih skal in grušča)
3632 OP	Krbulnik - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov pri vasi Na skali	geol	Ohranjeno
3644	Plajer - podor	Podor nad levim bregom Soče pri Plajerju	geomorf	Ohranjeno
3651 V	Rombon – podi	Visokogorski kraški podi pod Rombonom	geomorf, (geomorfp)	Ohranjeno; območje ima številne ostanke 1. sv. vojne
3655	Tolminske Ravne - profil mezozojskih kamnin	Profil triasnih, jurskih in krednih kamnin v cestnem useku med Tolminskimi Ravnami in Zadlazom	geol	Ohranjeno
3723	Podmlaka - slap 1	Slap na Podmlaki, pritoku Volarje, nahajališče krednega fliša	geomorf, geol, hidr	Ohranjeno
4151	Koritnica - korita nad sotočjem z Možnico	Korita Koritnice nad sotočjem z Možnico	geomorf, hidr	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
4155 OP	Čisti vrh - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov nad Trento	geol	Ohranjeno
4181	Mostnica - rastišče košutnika	Rastišče košutnika (<i>Gentiana lutea</i>) ob Mostnici v zatrepu doline Voje	bot	Ni znano
4195 V	Možnica – dolina	Dolina Možnice, desnega pritoka Koritnice s pritoki, koriti, slapovi in zatrepom	geomorf, (geomorfp, bot, hidr)	Ohranjeno
4196	Predilnica	Desni pritok Koritnice pri Logu pod Mangrtom, soteska in korita	hidr, geomorf, ekos	Ohranjeno; osrednji in spodnji del je deloma zasut s plazom izpod Stovžja
4198 V	Tolminski Migovec – podi	Visokogorski kraški podi severno od Tolminskega Migovca z globokim stopnjastim jamskim Sistemom Mig in Kavkno jamo	geomorf, (geomorfp)	Ohranjeno
4206	Zadlaščica	Reka Zadlaščica, levi pritok Tolminke, s sotesko	hidr, geomorf	Spremenjeno; prizadeta z odvzemom vode za HE Zadlaščica
4244	Bavšica - balvan ob cesti	Balvan velikih dimenzij ob cesti v Bavšico	geomorf	Ohranjeno
4253 OP	Peto triglavsko jezero - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov pri Petem Triglavskem jezeru	geol	Ohranjeno
4257	Zadlaščica - zgornja korita	Zadlaščica, levi pritok Tolminke v zgornjem toku s sotesko	geomorf, hidr	Spremenjeno; prizadeta z odvzemom vode za HE Zadlaščica
4295	Plešivec - nahajališče fosilov	Nahajališče jurskih in krednih fosilov (aptihi) na Plešivcu, pelagična fosilna tanatocenoza	geol	Ni znano
4299 OP	Srenjski pašnik - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov na Pokljuki	geol	Uničeno
4306	Šupca - nahajališče fosilov 2	Nahajališče triasnih školjk v cestnem useku ceste Vršič - Trenta v Šupci, fosilna združba daonel	geol	Ohranjeno
4319	Sava Bohinjka - soteska pri Ribčevem Lazu	Krajša prebojna soteska Save Bohinjke pri Ribčevem Lazu	geomorf, hidr	Ohranjeno
4329 OP	Glava - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilov pri vasi Na skali,	geol	Ohranjeno
4330 OP	Loška Koritnica - nahajališče fosilov	Nahajališče triasnih fosilov ob Ilovcu, desnem pritoku Koritnice v Loški Koritnici, fosilna združba	geol	Ohranjeno
4337	Kloma	Levi pritok Krajcarice v soteski Kloma v Trenti	hidr	Ohranjeno; v spodnjem delu je vodovodno zajetje za zaselek Na Logu

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
4411	Bohinj - nahajališče jezerske krede	Dva kopa jezerske krede ob Bohinjskem jezeru za hotelom pod Voglom	geol	Ohranjeno
4412	Na skalci - nahajališče jezerske krede	Izdanki jezerske krede v povirju nad pešpotjo ob desnem bregu Bohinjskega jezera, nahajališče ledeniških oražencev	geol	Ohranjeno
4427	Tolminka	Levi pritok Soče pri Tolminu	hidr	Ohranjeno; v srednjem in spodnjem delu je struga delno zasuta z usedlinami plazu nasproti planine Polog
4435	Koča pri Triglavskih jezerih - nahajališče fosilov	Nahajališče jurskih amonitov pri Koči pri Triglavskih jezerih	geol	Ohranjeno
4452 OP	Široka polica - nahajališče boksita	Nahajališče boksita na Rudnici v Bohinju	geol	Ni znano
4456	Ravni laz - jurski manganovi gomolji	Nahajališče jurskih manganovih gomoljev na Ravnem lazju pod Rombonom	geol	Ni znano
4476	Velika Pišnica	Desni pritok Save Dolinke	hidr, ekos	Ohranjeno; v spodnjem toku skozi Kranjsko Goro vodnogospodarsko urejena, izkorišča se prod
4581	Čez Brežice - inverzne plasti	Beli apnenci, ki kot kapa ležijo na krednih lapornatih plasteh na sedlu Čez Brežice, zahodno od Loške stene	geol	Ohranjeno
4582	Morež - močvirje in ponikalnica	Zamočvirjena in botanično zanimiva uravnava v pretrti coni preloma pod Morežem z manjšim kraškim izviro, potočkom in ponorom	hidr, bot	Ohranjeno
4583	Vršič - močvirje s ponikalnico pod Vršičem	Izvir, potoček in ponor ter zamočvirjena botanično zanimiva uravnava na podih pod Morežem pod Vršičem	hidr, bot	Ohranjeno
4778 V	V Laštah	Visokogorski kraški podi pod Krnom	geomorf, (geomorfp, geol)	Ohranjeno
4779	Čez Potoče - balvan	Balvan pod sedlom Čez Potoče severovzhodno od Skutnika zahodno od Krnskega jezera	geomorf	Ohranjeno
4780	Čez Brežice - balvan	Balvan pod sedlom Čez Brežice, zahodno od Loške stene	geomorf	Ohranjeno
4781	Veliki Razor	Prelom nad planino Bala	geol, geomorf	Ohranjeno
4785	Labrje	Območje podornih blokov pod Rombonom	geomorf	Ohranjeno
4790	Spodnje Kriško jezero - izvir	Kraški izvir, v katerega se podzemsko steka voda iz Spodnjega Kriškega jezera	hidr, geomorf	Ni znano

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
4791	Turn pod Razorjem	Kamniti stolp v grebenu med Razorjem in Malim Razorjem	geomorf	Ni znano
4792	Zadnjica - grbinasti travniki	Grbinasti travniki v Zadnjici	geomorf	Spremenjeno, travniki se počasi zaraščajo
4797	Soča - balvan v strugi pod mostom pri Pretnerju	Balvan - otok v strugi Soče tik pod mostom pri Pretnerju	geomorf	Ohranjeno
4798	Zasipska planina - grbinasti travniki	Grbinasti travniki na Zasipski planini v Krmi	geomorf	Spremenjeno; del travnika je bil strojno izravnano
4799	Jerebica - naravni most	Naravni most v grapi pod Jerebico	geomorf	Ohranjeno
4958	Ukanc - mokrišče	Mokrišče ob vstopu v morensko območje Ukanca	hidr, ekos	Zelo spremenjeno; pogosti človekovi posegi v območje – odvzem gramoza
5019	Mojstrana - izviri Na kredi	Izviri in manjše povirno barje s šaši, luzulo in sphagnumom, jugozahodno od Mojstrane	hidr	Ohranjeno; jezerce je precej obhojeno predvsem z zahodne strani
5024	Špica v Sedelcih	Območje z najstarejšimi geološkimi plastmi v TNP zahodno od doline Pišnice	geomorf, geol	Ohranjeno
5035 V	Mala Pišnica - gozdni rezervat	Gozdni rezervat na območju Male Pišnice	geomorf, ekos, (hidr)	Ohranjeno; močno prisotna erozija pobočij, zato je struga Male Pišnice na nekaterih mestih zelo široka, zapolnjena s prodrom in gruščem
5058	Srednji triglavski steber - naravno okno	Naravno okno med Nemško grapo in Srednjim stebrom v Triglavski severni steni	geomorf	Ohranjeno
5060	Ajdovska deklica	Antropomorfná skalna oblika v ostenju Prisojnika	geomorf	Ohranjeno
5084	Koprivnik - lipa	Lipa v križišču lokalnih cest, severno od cerkve v Koprivniku v Bohinju	drev	Ohranjeno
5087	Boršt - spodmoli	Več jam in spodmolov na območju hriba Boršt, jugozahodno od Blejske Dobreve	geomorf	Ohranjeno
5096	Stador - melišče	Melišče pod spodnjim robom Stadorjevih sten severno od Črnega jezera	geomorf	Ohranjeno; čez melišče poteka dobro obiskana planinska pot
5126	Zgornji Kozjak na Mežakli - jelka	Jelka večjih dimenzij vzhodno od planine Zgornji Kozjak na Mežakli	drev	Uničeno; drevesa ni več zaradi naravnih procesov

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
5127	Konavčev žleb - jelka	Jelka večjih dimenzij severno od Konavčevega žleba južno od doline Radovne	drev	Ohranjeno
5322	Napoleonov kamen	Skalni blok pod makadamsko cesto v začetku doline Radovne	geomorf	Ohranjeno
5338	Srednja Radovna - grbinasti travniki 2	Značilni grbinasti travniki v dolini Radovne	geomorf	Ohranjeno; popravek območja naravne vrednote
5339 V	Planina Trstje - Tosc - gozdni rezervat	Gozdni rezervat na planini Trstje nad Vojami	ekos	Ohranjeno; visokogorski gozd z izjemnimi drevesi smreke in jelke
5342	Mrzle konte - gozdni rezervat	Gozdni rezervat na Mežakli, jugozahodno od Hrušice	ekos	Ohranjeno; stanje gozda je dokaj stabilno, ne gre za pretirano propadanje iglavcev zaradi napada lubadarja
5359	Srednja Radovna - grbinasti travniki 3	Značilni grbinasti travniki v dolini Radovne	geomorf	Ohranjeno; proces zaraščanja z gozdom, manj izrazite grbine
5399	Vršič - slapišče	Slapišče v hudourniškem kraku Suhe Pišnice pod Vršičem	hidr, geomorf	Ohranjeno
5406	Ukanška Suha	Slikovit gorski potok s slapiči in drasljami, desni pritok Savice pred Ukancem	hidr, geomorf	Spremenjeno; problem predstavlja zajetje za MHE, ki ob sušnem obdobju odvzame vso vodo za potrebe MHE, struga pa ostane prazna
5411	Srednja Radovna - grbinasti travniki 1	Značilni grbinasti travniki v dolini Radovne	geomorf	Zelo spremenjeno; delno ohranjeni grbinasti travniki le po robovih območja in na zahodni parcelni meji, sicer precej uravnani, pregnojeni in mestoma posekano drevje. Lahko govorimo o okrnitvi narave in delnem uničenju naravne vrednote
5426 V	Vrata	Značilna ledeniško preoblikovana alpska dolina potoka Bistrica jugozahodno od Mojstrane	geomorf, (hidr)	Ohranjeno
5427 V	Kot	Značilna ledeniško preoblikovana alpska dolina potoka Kotarica jugozahodno od Mojstrane	geomorf, (hidr)	Ohranjeno
5428 V	Krma	Značilna ledeniško preoblikovana alpska dolina potoka Krmarice	geomorf, (hidr)	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
5430 V	Pokljuka – planota	Visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi	geomorf, (geomorfp)	Spremenjeno; stihijski razvoj turizma in rekreacije, intenzivno gozdno gospodarjenje, ki ni preverjeno z nosilnostjo kraške planote
5432 V	Črna prst - Rodica - Vogel - gorski greben	Gorski greben Črna prst - Rodica - Vogel	geomorf	Ohranjeno; po grebenu poteka planinska pot
5433	Medvedova konta	Udornica velikih dimenzij na Pokljuki	geomorf	Ohranjeno
5434 V	Triglavski podi	Visokogorski kraški podi vzhodno od Triglavskega ledenika	geomorf, (geomorfp)	Ohranjeno
5435	Rjavina - naravno okno 2	Manjše naravno okno v grebenu med Veliko in Malo Rjavino	geomorf	Ohranjeno
5436	Pekel - krnica	Krnica v zgornjem delu doline Kot	geomorf	Ohranjeno
5437 V	Zadnji dolek	Krnica pod Škrlatico	geomorf	Ohranjeno
5439	Spodnja Radovna - grbinasti travniki	Značilni grbinasti travniki v dolini Radovne	geomorf	Spremenjeno; ohranjenost grbin le na zahodnem delu, prisotno zaraščanje s smreko in borom, na vzhodnem delu območja grbine uravnane v intenzivni travnik oz. pašnik
5440 V	Voje	Alpska dolina potoka Mostnica z zatrepom severno od Srednje vasi pri Bohinju	geomorf	Spremenjeno; zaradi počitniških hišic in uravnanih ali zaraščenih grbinastih travnikov dolina precej spremenjena, problem je tudi vožnja z avtomobili po dolini
5446	Vogar - grbinasti travniki	Grbinasti travniki, posebna oblika kraško preoblikovanega apnenčastega drobirja ledeniškega površja, na planini Vogar	geomorf	Ohranjeno, opomba: ni zrisano območje, le točka
5447	Pršivski kras	Močno zakraseli triasni apnenci na območju Pršivca s številnimi brezni, kontami in udornicami	geomorf, ekos, (geomorfp)	Ohranjeno, opomba: ni zrisano območje, le točka
5448	Plaski Vogel - Gladki Lašt	Gladke stopničaste plošče - lašti v dachsteinskem apnencu pri Plaskem Voglu	geomorf	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
5449	Plaski Vogel - Debeli Lašt	Gladke stopničaste plošče - lašti v dachsteinskem apnencu pri Plaskem Voglu	geomorf	Ohranjeno
5450	Lopučnica - Kosmata lašta	Z rušjem porasla lašta na skladih dachsteinskega apnenca zahodno od planine Lopučnica	geomorf	Ohranjeno
5451	Planika - melišče	Melišče pod domom Planika, med največjimi v Julijskih Alpah	geomorf	Ohranjeno, opomba: ni zrisano območje, le točka
5457	Uskovnica - grbinasti travniki	Grbinasti travniki, posebna oblika kraško preoblikovanega apnenčastega drobirja ledeniškega površja, na planini Uskovnica	geomorf	Ohranjeno, opomba: ni zrisano območje, le točka, na ZRSVN smo na podlagi terena zrisali poligon
5458	Voje - grbinasti travniki	Grbinasti travniki, posebna oblika kraško preoblikovanega apnenčastega drobirja ledeniškega površja, na planini Voje	geomorf	Zelo spremenjeno; uravnani in zaraščajoči grbinasti travniki, le fragmenti, predlog za izločitev naravne vrednote
5459	Ukanc - grbinasti travniki	Grbinasti travniki, posebna oblika kraško preoblikovanega apnenčastega drobirja ledeniškega površja, v Ukancu v Bohinju	geomorf	Spremenjeno; zaradi pozidave in obdelave Ukanca precej preoblikovani; opomba: le točka, ni poligona
5460	Beljava - bukke in gabri	Bukov gozd in gabri s krošnjami izjemnih dimenzij na širokem vršaju hudournika na Beljavi nad severno stranjo Bohinjskega jezer	drev	Ohranjeno
5461	Trstje - jelke in smreka	Debele jelke in smreka z dvojnim deblom izjemnih dimenzij pod opuščeno planino Trstje	drev	Ohranjeno
5462	Viševnik - skupina smrek	Skupina debelih smrek na planini Viševnik	drev	Ohranjeno; od štirih smrek sta samo še dve, ena je padla leta 2006 v viharju
5463	Laz - smreke	Izjemno debele smreke v razgibanem opovršju gugovzhodno od planine Laz, pod hrbtom Ogradov	drev	Ohranjeno
5464	Vodični vrh	Debele smreke na planini Vodični vrh v Fužinskih planinah	drev	Ohranjeno
5465	Voglova Jelovica - skupina smrek v ostanku pragozda	Skupina v edinem ostanku pragozda na Voglovi Jelovici ali Lopati jugozahodno od Rjave skale na Voglu	ekos, drev	Ohranjeno

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Ocena stanja
5466	Na Melju - smreka	Smreka izjemnih dimenzij Na Melju v dolini Ražnova Suha, jugozahodno od Ukanca	drev	Uničeno; drevesa ni več zaradi naravnih procesov, predlog za izločitev iz Pravidnika NV
5467	Vrtača - jelka in skupina smrek	Jelka in skupina smrek na Vrtači pod planino Osredki v Spodnjih bohinjskih gorah	drev	Ohranjeno; jelke ni več, smreke so v ugodnem stanju, predlog popravka imena
5468	Storeča raven - bukev	Orjaška bukev v spodnjem delu planine Storeča raven	drev	Uničeno; drevesa ni več zaradi naravnih procesov, predlog za izločitev iz Pravidnika NV
5469	Javorje - smreka velikanka	Smreka v Javorju zahodno od planinske poti na planino Suho (Pod klancem)	drev	Ohranjeno
5470	Pod Kratkimi plazi - smreka	Smreka, zraščena s skalnim balvanom, Pod Kratkimi plazi nad planino Storeča raven	drev	Ohranjeno
5471	Mirniki - kraljica bohinjskih smrek	Smreka na Mirnikih vzhodno od Rjave skale	drev	Ohranjeno; v smreko je udarila strela
5472	Savica - vodotok	Pritok Bohinjskega jezera	hidr	Ohranjeno; njeno podobo krni le HE, ker je zajetje pod slapom Savica, moteč cevovod, značilna premenasta struga nad Blatom
8896	Kneža – povirje*	Povirje Kneže na jugozahodnih pobočjih Rodice	geomorf, hidr	Ohranjeno
8901	Kneža – del povirja*	Del povirja Kneže in pritoka Lipovščaka	geomorf, hidr	Ohranjeno

Vir: ARSO, 2011a; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS 111/2004 ter spremembe in dopolnitve 70/2006, 58/2009, 93/2010; Uredba o zvrsteh naravnih vrednot, Uradni list RS, št. 52/2002, interni podatki JZ TNP in ZRSVN o stanju naravnih vrednot

Legenda:

Oznaka * poleg imena: naravna vrednota lokalnega pomena (vse ostale so državnega pomena)

Identifikacijska številka: oznaka **V** poleg številke: naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km, oznaka **OP** poleg številke: naravne vrednote, pri katerih so Gauss-Krügerjeve koordinate zaokrožene na 5 km

Zvrst: Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/2002). Okrajšave: **bot:** botanična, **drev:** drevesna, **ekos:** ekosistemska, **geol:** geološka, **geomorf:** površinska geomorfološka, **geomorfp:** podzemeljska geomorfološka, **hidr:** hidrološka, **zool:** zoološka

Ocena stanja naravnih vrednot:

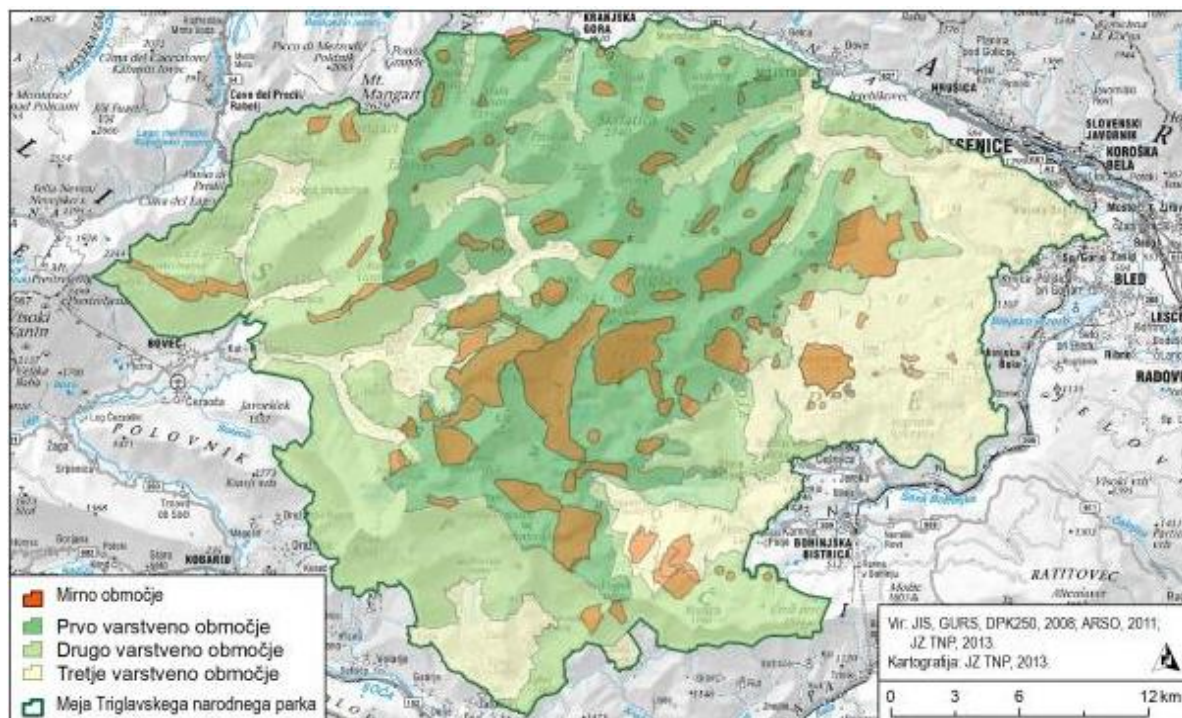
Ohranjeno: naravna vrednota (NV) je ohranjena z lastnostmi, zaradi katerih je bila spoznana za NV

Spremenjeno: NV je v manjši meri spremenjena glede na stanje ob vpisu v register NV

Zelo spremenjeno: lastnosti NV, zaradi katerih je NV vpisana v register NV, so bistveno spremenjene (npr. regulacija struge vodotoka v večji dolžini). Potrebna je presoja ali NV še vedno izpolnjuje lastnosti za NV in ali bi lahko ukrepi še lahko spremenili spremenjeno stanje v prvotno

Uničeno: NV ni več oz. so njene lastnosti uničene

Priloga 4: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz mirnih območij

Slika P4-1: Prikaz mirnih območij, na katerih sta obisk in raba prilagojena varstvu vrst in habitatnih tipov.

Tabela P4-2: Mirna območja s površino in omejitvami

Koda območja	Krajeno ime	Površina (ha)	Koda omejitve
1	Dolina Triglavskih jezer	1246,9	01, 06, 13
2	Mišeljski konec	793,6	01
3	Travniška dolina	688,3	01, 05, 09, 11
4	Melo	458,1	01
5	Trstje	279,1	01
6	Spodnja Komna	275,2	01, 06, 13
7	Babnik	267,6	01
8	Zgornja Krma 1	261,2	01, 04, 09, 13, 16
9	Zgornja Krma 2	261,2	01, 06, 13
10	Zgornja Krma 3	261,2	01
11	Orlove glave	219,4	09
12	V glavah	150,8	01, 05
13	Strmarica	128,5	01, 09
14	Za skalo	126,6	01, 05
15	Mružov žleb	124,2	09
16	Ozebniška planja	113,7	01, 05
17	Komarča	113,5	09
18	Storeč	103,6	01, 09
19	Komar	94,1	01
20	Pod Čelom	92,7	01

Koda območja	Krajevno ime	Površina (ha)	Koda omejitve
21	Velika planina – Za Razorcem	92,2	01
22	Velika Dnina	91,0	01
23	Suhi plaz	87,3	01
24	Zajavor - Luknja	86,1	01
25	Mala Pišnica	77,2	01, 05
26	Vitranc	63,3	01
27	Vogel	71,7	01
28	Kozličnik	68,6	01, 08
29	Pod Debeljakom – Okroglica	68,1	01
30	V vrhu	64,2	01, 08, 15
31	Visoki Zjabc	63,8	01, 05
32	Berebica	61,4	01
33	Frdamane police	56,3	01
34	Ledine	51,8	01
35	Pod Prehodci	48,6	01, 05
36	Jagrova skala	48,6	01, 13
37	Za Cmirom	46,3	01, 05
38	Tičarica – Lepena	46,1	01, 05
39	Goličica – Debela peč	42,5	01, 09
40	Bušnica	42,1	01, 09
41	Ponca	40,6	01
42	Pod Široko pečjo	38,7	01, 16
43	Sive police	35,3	01, 05
44	Gabrje	33,3	01, 05
45	Stenar	32,5	01
46	Ovčarija	28,9	08
47	Nizka dolina	28,2	08
48	Ovčja stran	26,7	01, 08, 15
49	Planina Krstenica	26,4	08
50	Na glavah	23,7	01
51	Vršič	10,4	01, 05, 08
52	Bezinka	23,1	01
53	Tičarica – Trenta	22,9	01, 05, 10, 11, 14
54	Na Dolinah	21,5	01
55	Vošnovec	20,7	08, 15
56	Na jezercu	20,4	01, 05
57	Srednja Gora – Trta 1	20,2	02, 12
58	Srednja Gora – Trta 2	20,2	02, 12
59	Na brinju	18,5	01
60	Plazi	17,7	01, 05, 10, 11, 14
61	Smrajka	16,1	01, 08, 15
62	Pod Kurjim vrhom	15,3	01

Koda območja	Krajevno ime	Površina (ha)	Koda omejitve
63	Petelin	15,3	08, 15
64	Jozlnov Stan	14,8	02
65	Zmrzlica	14,7	08, 15, 18
66	Med plazmi	14,2	01
67	Nad Studencem	14,0	05
68	Lengarjev Komen	13,4	01
69	Sleme	13,4	01, 05
70	Rutarški Vršič	11,7	01
71	Kokošinjica	11,7	08
72	Zimova peč	10,9	01, 05
73	Vrtaška planina 1	10,2	01, 08, 15, 16
74	Za lesom	9,6	08, 15
75	Gomule	9,2	08, 15
76	Apica	9,1	01
77	Planina Brda	9,0	01, 05, 13
78	Kurji vrh	8,6	01
79	Pekel	7,0	05
80	Šinovec	6,3	01, 08, 15
81	Bratova peč	6,1	08, 15, 18
82	Medvedovec, Goše	5,5	08, 15, 18
83	Na Jezercih	4,7	01
84	Vrtaška planina 2	4,4	01, 08, 15, 16
85	Plesišče	3,3	01
86	Mrežce	2,8	01, 05
87	Mali Selišnik	2,0	01, 08, 15
88	Kremenovec	1,9	01, 08, 15
89	Sleme	1,7	01, 13
90	Nad pl. Velika ravan	1,4	08, 15
91	Pod Luknjo	1,4	01, 08
92	Črlovec	1,2	01, 08, 15
93	Mesnava glava	0,8	01
94	Šplevta	0,7	01
95	Kačji rob	0,4	01
96	Tičarica – Trenta	268,8	01, 05, 09
97	Gomule	70,6	01
98	Žabiški Kuk	82,3	05
99	Vogel – vzhodno pobočje	45,8	05
100	Rombon – Veliki vrh	304,4	01, 09
101	Bavški Grintavec – Osojnica - greben 1	121,7	01, 11
102	Bavški Grintavec – Osojnica - greben 2	121,7	01, 11
103	Bavški Grintavec – Osojnica - greben 3	121,7	01, 11
104	Pihavec 1	46,8	01, 11

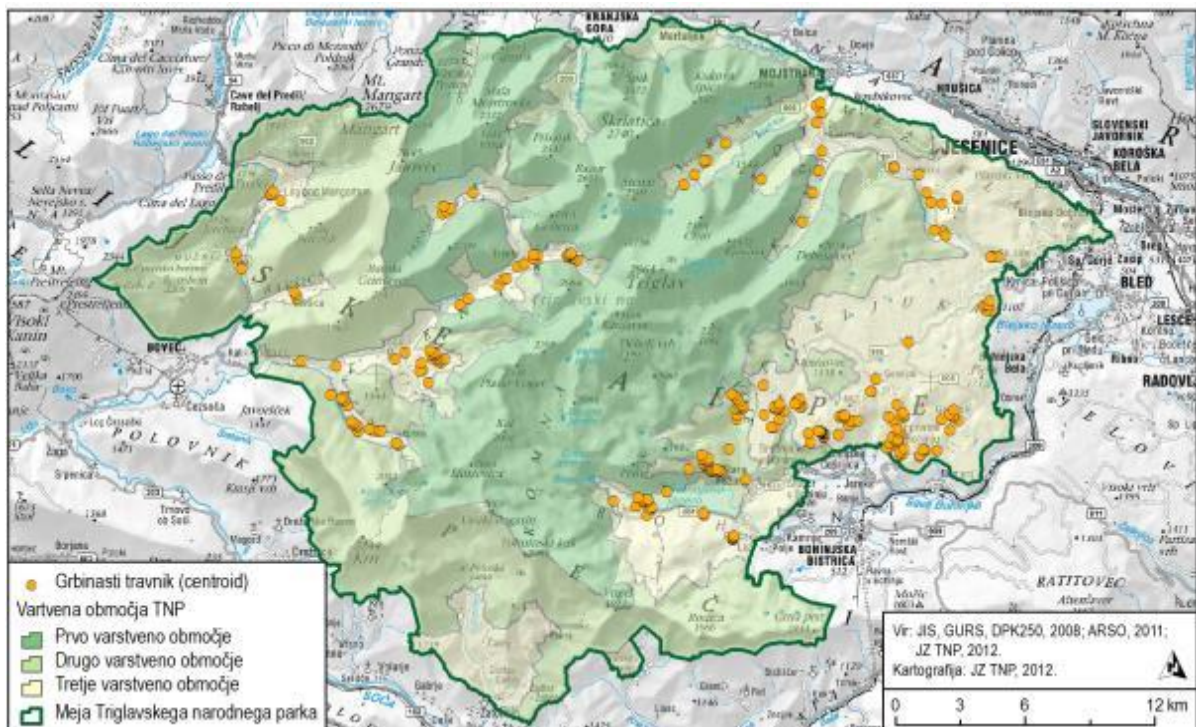
Koda območja	Krajevno ime	Površina (ha)	Koda omejitve
105	Pihavec 2	46,8	01, 11
106	Pihavec 3	46,8	01, 11
107	Mali Vrh – Sedlo	80,3	09
108	Mesnovka	60,0	08
109	Velika korita Soče	1,5	17
110	Pri Rupah	35,7	08, 15
111	Krašca	16,2	01
112	Mesnovec – Visoko	94,1	08, 15
113	Lemovce	32,5	08, 15
114	Jerebikovec	21,3	01, 08, 15
115	Miščovec	15,1	08, 13, 15
116	Požgane glave	12,6	08, 15
117	Nad sirarno	12,6	08, 15
118	Pezdenca	10,7	08, 15
119	Lopata	123,2	01
120	Praznice	9,0	08, 15
121	Pod Kajšcam	6,5	08, 15
122	Javorov vrh	10,0	08, 15
123	Na prehodu	9,1	08, 15
124	Na Mlakah	7,7	07
125	Šijec	14,9	07
126	Blejsko barje	14,1	07
127	Golenberca	4,0	07
128	Goreljek	4,3	07
129	Klek	161,4	01, 08, 15
130	S od Šijca	2,9	07
131	S od Golenberce	3,8	07
132	Z od Blejskega barja	0,9	07
133	Klek – širše območje	774,4	01
134	Mesnovec – širše območje	407,2	01

Legenda (kode omejitve):

Koda	Vrsta omejitve
01	hoja in uporaba izključno označenih obstoječih planinskih poti, mulatjer ali tistih poti, ki jih za uporabo dovoli javni zavod
02	hoja in uporaba izključno označenih poti v obdobju od 1. marca do 1. julija
03	hoja in gorsko kolesarjenje izključno po gozdnih cestah
04	prepoved markiranja neoznačenih ali nadelave novih planinskih poti
05	prepoved turne smuke
06	izvajanje turne smuke izključno na trasah, ki jih določi javni zavod
07	popolna celoletna omejitev dostopa na območje ali njegove rabe
08	popolna omejitev dostopa na območje v obdobju od 1. marca do 1. julija, razen s predhodnim

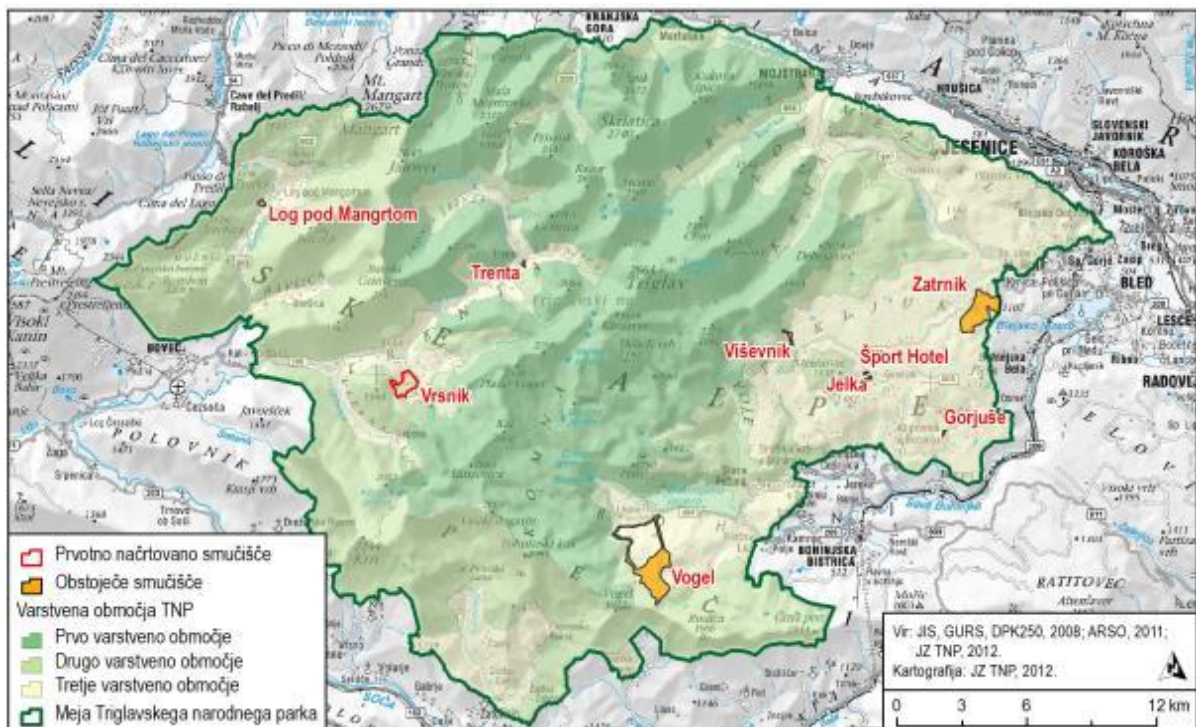
	soglasjem javnega zavoda in v spremstvu naravovarstvenega nadzornika
09	prepoved jadralnega padalstva, vključno z vzletanjem, letenjem po koridorjih in pristajanjem
10	prepoved base jumpinga
11	prepoved jadralnega letalstva ali izvajanja panoramskih preletov
12	popolna prepoved helikopterskih letov
13	izvajanje helikopterskih letov po vnaprej določenem usklajenem terminskem načrtu
14	prepoved gorskega kolesarstva
15	prepoved izvajanja gozdarske dejavnosti v obdobju od 1. marca do 1. julija
16	izvajanje paše v skladu s pašnimi redi
17	popolna prepoved izvajanja dejavnosti na vodotoku
18	prepoved uporabe in vožnje z motornimi vozili v obdobju od 1. marca do 1. junija

Priloga 5: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz območij grbinastih travnikov

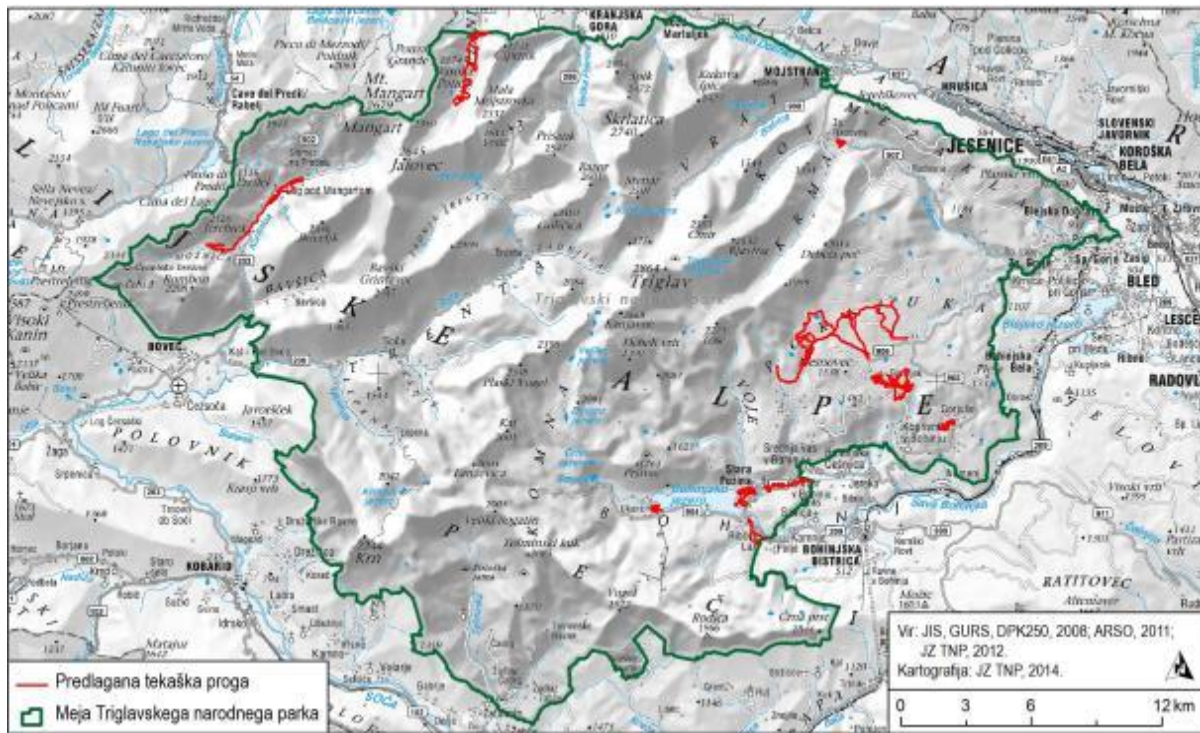
Slika P5: Prikaz območij grbinastih travnikov

Priloga 6: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz območij smučišč

Slika P6: Prikaz z območji smučišč (obseg smučišč bo potrjen s sklepom Ministrstva za kmetijstvo in okolje).

Priloga 7: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz območij tekaških prog

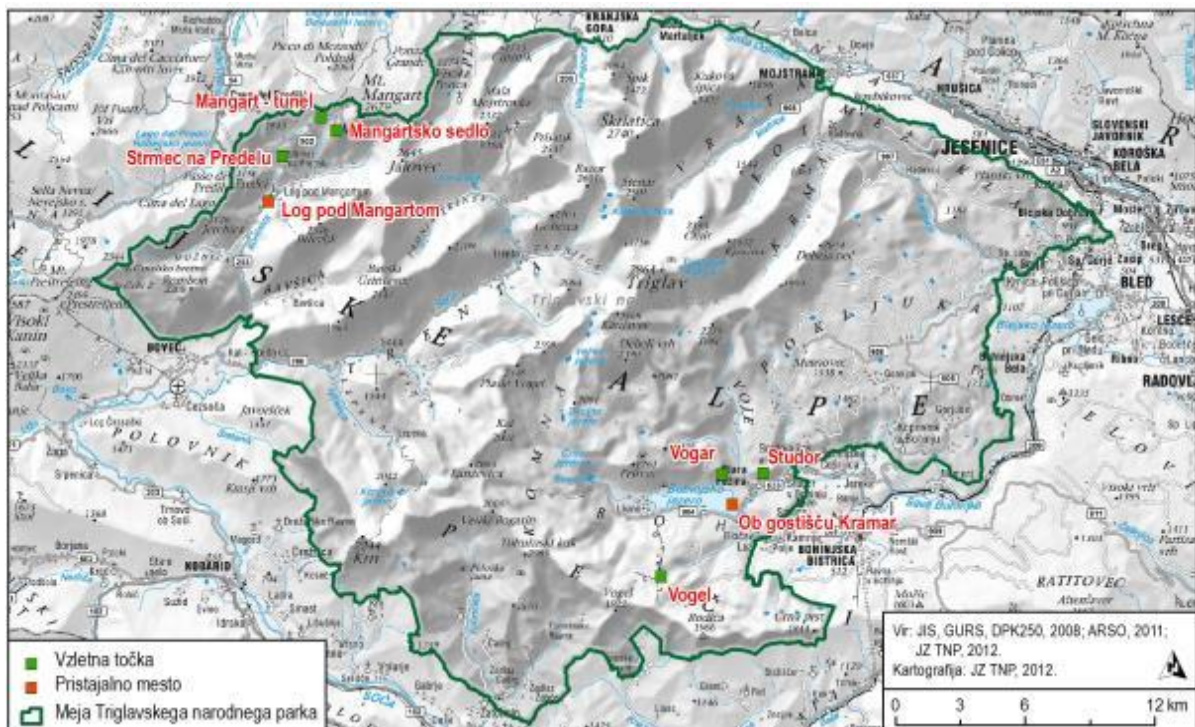
Slika P7: Prikaz območij tekaških prog

Priloga 8: Podrobni varstveni režim – seznam obstoječih helidromov

Tabela P8: Mesta obstoječih helidromov ali heliportov (Vir: Gorska reševalna služba in PZS)

Lokacija	Urejenost	Umestitev
Vzletišča pri planinskih kočah		
Koča pod Bogatinom	zasilno/neurejeno	pri koči
Dom na Komni	urejeno	pri koči
Koča pri Triglavskih jezerih	urejeno	pri koči
Vodnikov dom na Velem polju	urejeno	pri koči
Dom Planika pod Triglavom	urejeno	pri koči
Triglavski dom na Kredarici	urejeno	pri koči
Tržaška koča na Doliču	urejeno	pri koči
Zasavska koča na Prehodavcih	urejeno	pri koči
Pogačnikov dom na Kriških podih	urejeno	pri koči
Aljažev dom v Vratih	urejeno	na levem bregu Triglavske Bistrice
Dom Valentina Staniča	urejeno	pri koči
Erjavčeva koča na Vršiču	urejeno	pod kočo
Dom v Tamarju	zasilno/neurejeno	na travniku pred kočo
Zavetišče pod Špičkom	urejeno	pri koči
Koča na Planini Razor	urejeno	pri koči
Vzletišča na drugih lokacijah		
Vrtaška planina	urejeno	pri koči
Trenta - Info center	zasilno/neurejeno	na travniku blizu INFO centra
Pokljuka - Rudno polje	urejeno	pri biatlonskem centru
Ravne	zasilno/neurejeno	
Stara Fužina	zasilno/neurejeno	travnik pri parkirišču pod Melom
Za akom	zasilno/neurejeno	ob bivaku
Bavšica	zasilno/neurejeno	
Log pod Mangartom	zasilno/neurejeno	
Zapoudnem v Zadnji Trenti	zasilno/neurejeno	
V skednjih pod Prisankom	zasilno/neurejeno	
Pod travnikom	zasilno/neurejeno	
Solna glava pod Prisankom	zasilno/neurejeno	

Priloga 9: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz vzletnih in pristajalnih mest

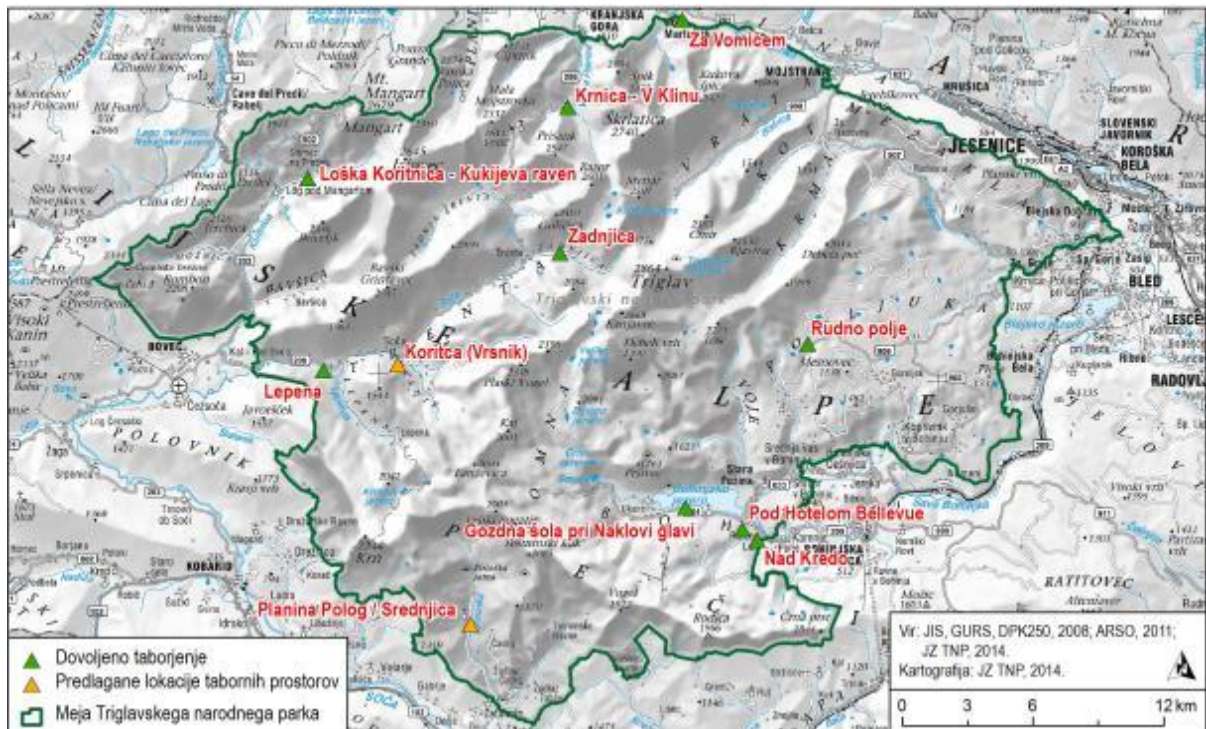

Slika P9: Vzletne točke in pristajalna mesta, za katera se šteje, da njihova raba ne ogroža ciljev narodnega parka in se za njihovo rabo lahko podeli soglasje.

Legenda k prikazu na zemljevidu:

Ime točke/mesta	Geografska širina	Geografska dolžina
Vzletna točka Vogel	N 46°15.150378'	E 13°50.402868'
Vzletna točka Vogar	N 46°17.669904'	E 13°52.523976'
Vzletna točka Studor	N 46°17.743608'	E 13°54.03225'
Vzletna točka Mangart tunnel	N 46°43.8653'	E 13°63.1189'
Vzletna točka Mangartsko sedlo	N 46°26.31'	E 13°37.88'
Vzletna točka Strmec na Predelu	N 46°25.297'	E 13°36.4055'
Pristajalno mesto Log pod Mangartom	N 46°24.233322'	E 13°36.033324'
Pristajalno mesto Ob gostišču Kramar	N 46°16.92009'	E 13°52.907982'

Priloga 10: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz mest za taborjenje in šotorjenje

Slika P10: Mesta za taborjenje in šotorjenje, kjer dejavnost ne ogroža ciljev narodnega parka.

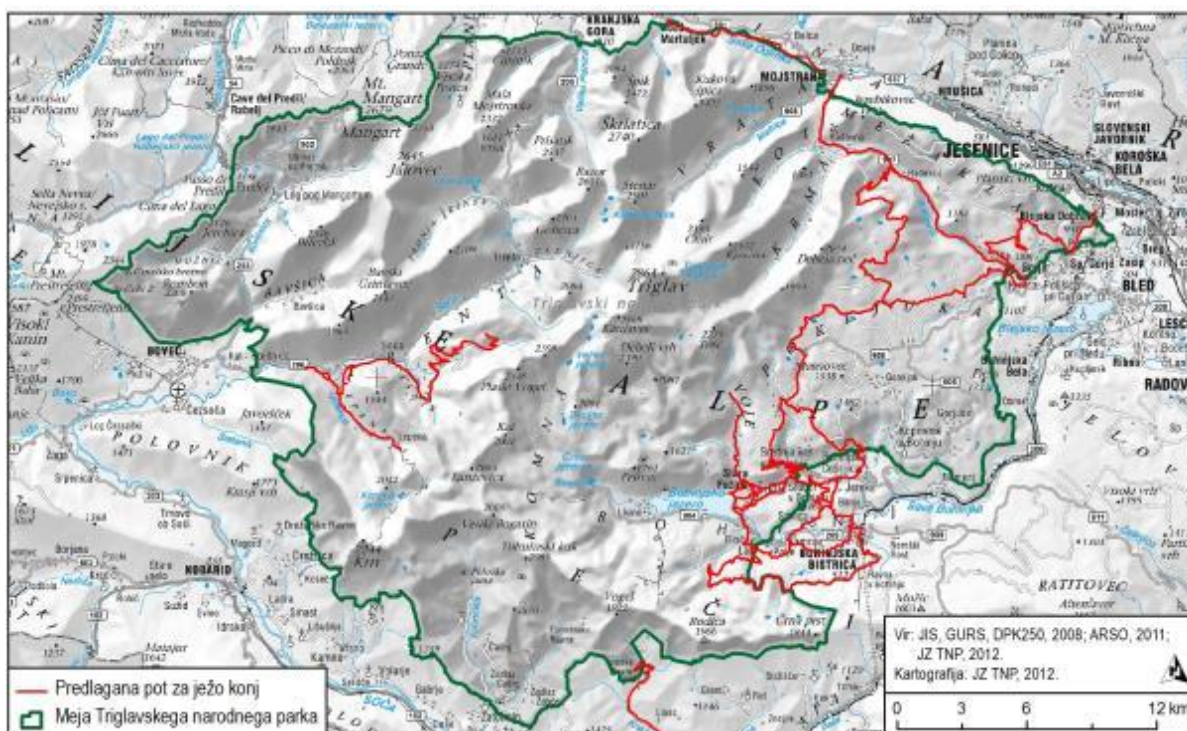
Priloga 11: Podrobni varstveni režim – Opredelitev mest za izvajanje dejavnosti na vodotokih

Tabela P11: Mesta, na katerih izvajanje turistične, športne ali rekreacijske dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah ne ogrožajo ciljev narodnega parka, in čas, v katerem se te dejavnosti lahko izvaja

Ime območja	Podrobna prostorska opredelitev	Obdobje dovoljenih dejavnosti
Kopanje in plavanje		
Bohinjsko jezero	Območje celega jezera	Dejavnosti so dovoljene vse leto.
Soča	Na odseku 300 m gorvodno od Malih korit do sotočja z Vrsnico ter dolvodno od tolmana ob koncu Velikih korit do sotočja z Lepenco.	Dejavnosti so dovoljene od 15.3. do 31.10., z vstopom na vodotok od 9. ure in izstopom z vodotoka do 18. ure.
Plovba		
Bohinjsko jezero	Območje celega jezera.	Dejavnosti so dovoljene vse leto.
Jezernica, Sava Bohinjka	Na odseku od iztoka Bohinjskega jezera do dolvodne meje TNP. Vstopno mesto je na Bohinjskem jezeru.	Dejavnosti so ob ustreznem pretoku dovoljene: - od 1. 4. do 31. 5. od 10. do 17. ure, - od 1. 6. do 31. 8. od 9. do 18. ure, - od 1. 9. do 31. 10. pa od 10. do 17. ure.
Soča	Na odseku od tolmana ob koncu (dolvodno od) Velikih korit do dolvodne meje TNP. Pri plovbi je treba uporabljati vstopno mesto Velika korita ter vstopno izstopno mesto Bunkerji in Kršovec.	Dejavnosti so ob ustreznem pretoku dovoljene od 15. 3. do 31. 10., z vstopom na vodotok od 9. ure in izstopom z vodotoka do 18. ure.
Koritnica	Na odseku od konca (dolvodno od) Kluških korit pod trdnjavo Kluže do dolvodne meje TNP. Pri plovbi je treba uporabljati vstopno mesto Kluže.	Dejavnosti so ob ustreznem pretoku dovoljene od 15. 3. do 31. 10., z vstopom na vodotok od 9. ure in izstopom z vodotoka do 18. ure.
Soteskanje		
Fratarica	Za dostop se uporablja obstoječo markirano pot do slapu Parabola ter naprej po neoznačeni poti do struge Fratarice. Vstop v vodotok je na višini približno 820 m n.m. Izstopna točka se nahaja ob sotočju Fratarice in Koritnice.	Nočno soteskanje je prepovedano. Dejavnosti so ob ustreznem pretoku dovoljene od 15. 3. do 31. 10.
Predelica	Za dostop se uporablja obstoječi označeni poti s ceste Predel – Bovec pri mostu čez Mangartski potok navzdol do struge Predelice. Ena vstopna točka je pri tolmanu »Smaragdno oko«, na višini približno 1050 m n.m., druga (vstopno-izstopna točka) se nahaja ob sotočju z Mangartskim potokom na višini približno 900 m n.m. Izstopna točka je pri mostu čez Predelico v Logu pod Mangartom.	Nočno soteskanje je prepovedano. Dejavnosti so ob ustreznem pretoku na zgornjem delu Predelice dovoljene od 15. 3. do 31. 10, na spodnjem delu (od sotočja z Mangartskim potokom dolvodno) pa: - od 1. 4. do 31. 5. z izstopom iz vodotoka do 17. ure, - od 1. 6. do 31. 8. z izstopom iz vodotoka do 18. ure, - od 1. 9. do 15. 10. z izstopom iz vodotoka do 17. ure.
Jerečica	Za dostop se uporablja kolovoz od kapelice na Podjeljah do vodotoka ali gozdni kolovoz od peskokopa v Jereki. Vstopna točka je na višini približno 870 m n.m. (zunaj območja TNP se nahajata druga vstopna izstopna točka na višini približno 715 m n.m., kjer kolovoz prečka vodotok, ter izstopna točka pri peskokopu v Jereki na višini približno 660 m n.m.).	Nočno soteskanje je prepovedano. Dejavnosti so ob ustreznem pretoku dovoljene od 15. 3. do 31. 10.
Potapljanje		

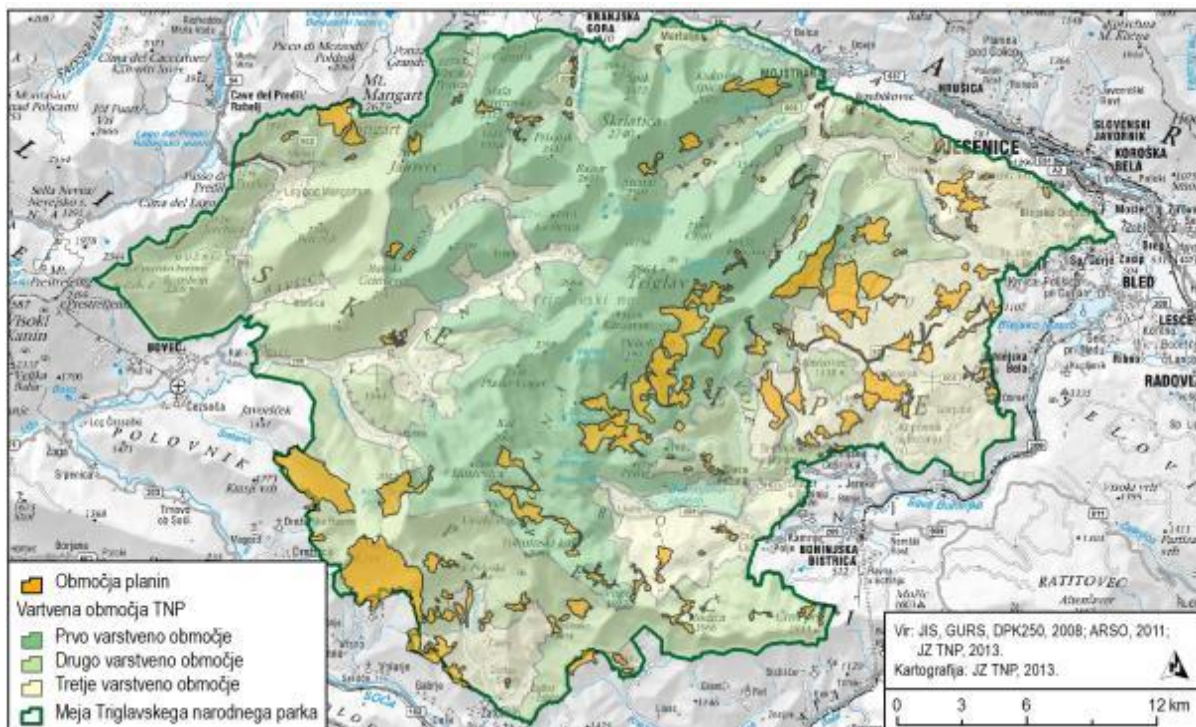
Bohinjsko jezero	Na območju celega jezera.	Dejavnosti so dovoljene celo leto.
Soča	Korita pri Kršovcu pod Golobarsko žičnico, v dolžini približno 130 m. Za dostop do reke se uporablja obstoječe dostopne poti vstopno izstopnega mesta Zmuklica, ki je sicer urejeno za izvajanje plovbe.	Dejavnosti so dovoljene od 15. 3. do 31. 10., z vstopom v vodotok od 9. ure in izstopom z vodotoka do 18. ure.

Priloga 12: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz predlaganih poti za ježo

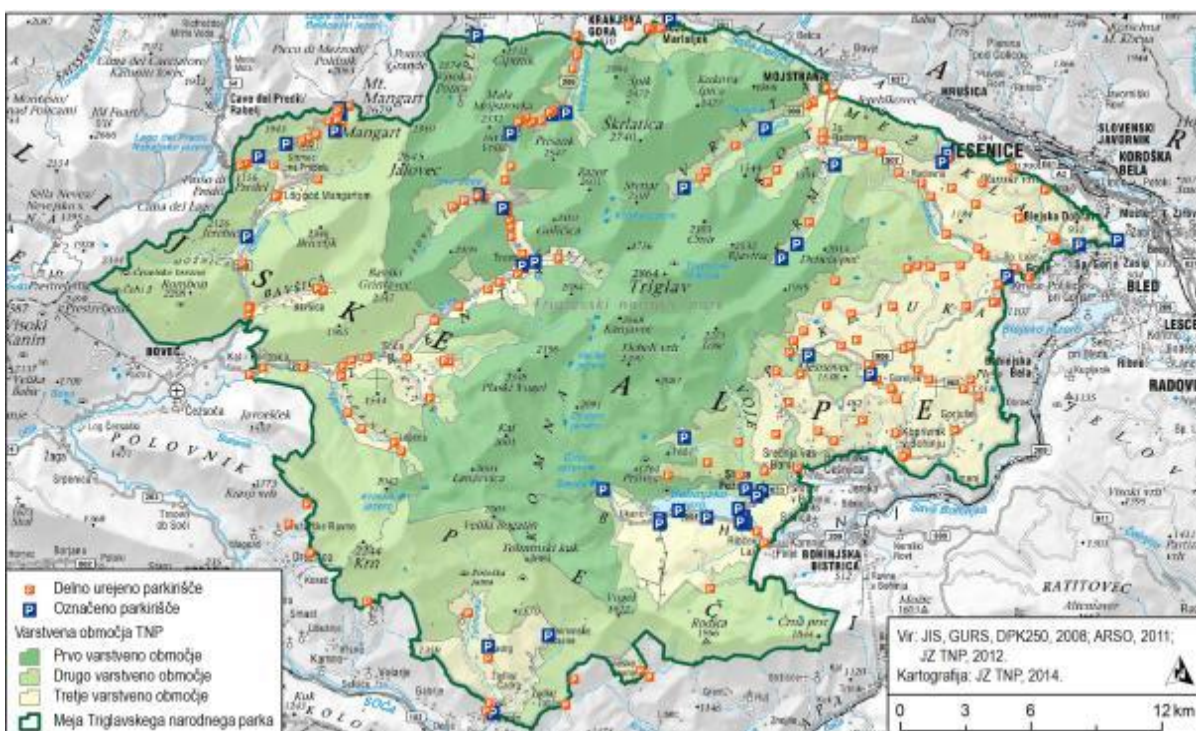
Slika P12: Prikaz predlaganih poti za ježo.

Priloga 13: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz območij planin

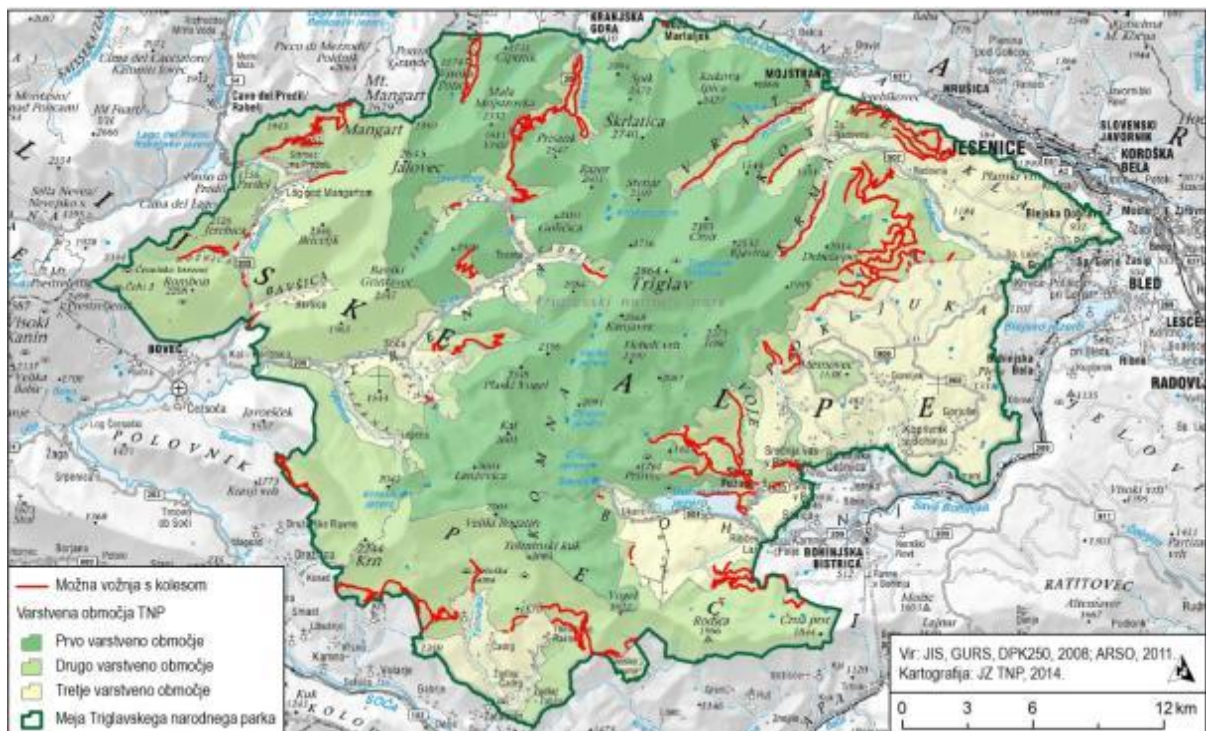
Slika P13: Prikaz območij planin.

Priloga 14: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz evidentiranih parkirnih mest

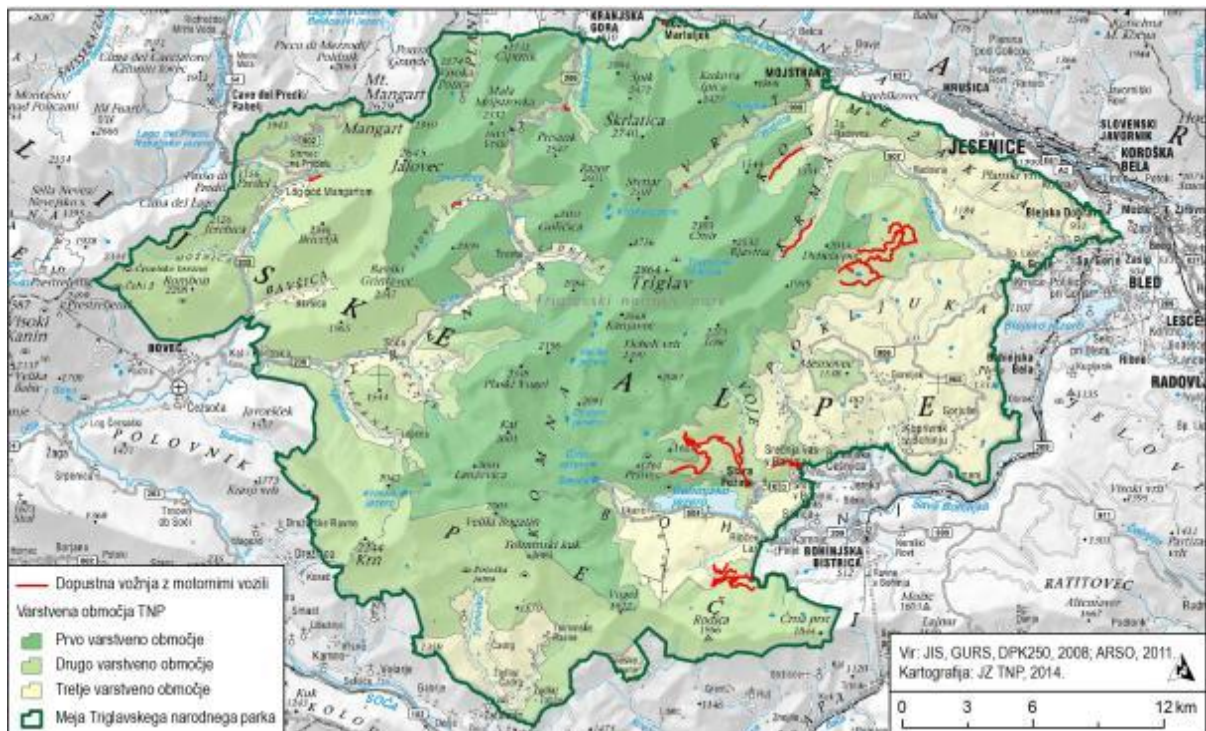
Slika P14: Prikaz evidentiranih parkirnih površin za motorna vozila.

Priloga 15: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz prometnic v osrednjem območju, na katerih je dopustna vožnja s kolesi

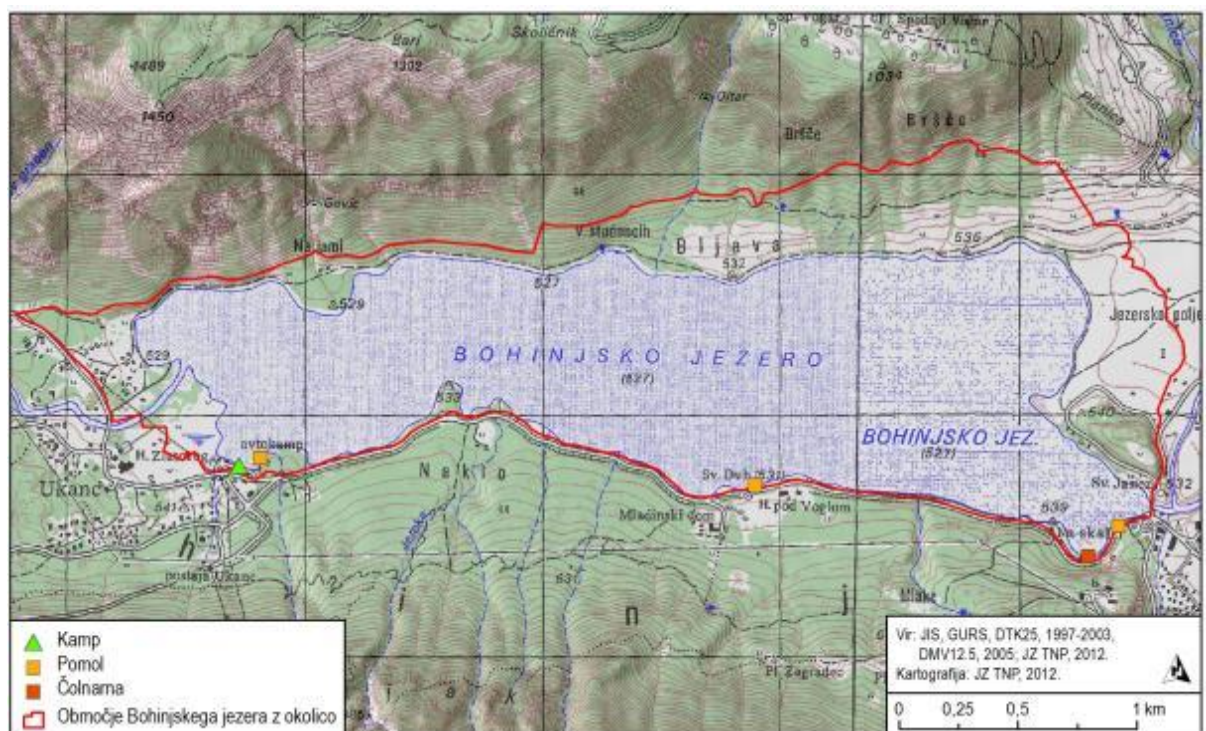
Slika P15: Prikaz prometnic v osrednjem območju, na katerih je dopustna vožnja s kolesi.

Priloga 16: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz kmetijskih in gozdnih cest v drugem varstvenem območju, na katerih je dovoljena vožnja z motornimi vozili

Slika P16: Prikaz kmetijskih in gozdnih cest v drugem varstvenem območju, na katerih je dovoljena vožnja z motornimi vozili.

Priloga 17: Podrobni varstveni režim – Kartografski prikaz območja Bohinjskega jezera

Slika P17: Območje Bohinjskega jezera

Priloga 18: Finančno ovrednotenje nalog NU 2015-2024 glede na vir financiranja.

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodki JZ	Skupaj drugi javni viri
A1.1	1	V	1.964.787 €	1.092.005 €	649.000 €	211.398 €	12.384 €	- €
A1.2	1	V	157.873 €	84.873 €	73.000 €	- €	- €	- €
A1.3	1	V	126.659 €	76.659 €	50.000 €	- €	- €	- €
A1.4	1	V	202.899 €	77.899 €	90.000 €	27.250 €	7.750 €	- €
A1.5	2	V	35.307 €	30.307 €	5.000 €	- €	- €	- €
A1.6	1	0	25.148 €	25.148 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A1			2.512.673 €	1.386.891 €	867.000 €	238.648 €	20.134 €	- €
A2.1	1	V	18.494 €	18.494 €	- €	- €	- €	- €
A2.2	1	V	166.693 €	121.693 €	45.000 €	- €	- €	- €
A2.3	2	0	45.489 €	45.489 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A2			230.677 €	185.677 €	45.000 €	- €	- €	- €
A3.1	1	V	395.691 €	125.691 €	105.000 €	138.750 €	26.250 €	- €
A3.2	2	V	116.518 €	76.518 €	25.000 €	12.750 €	2.250 €	- €
A3.3	2	V	99.981 €	29.981 €	70.000 €	- €	- €	- €
A3.4	1	0	43.727 €	43.727 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A3			655.916 €	275.916 €	200.000 €	151.500 €	28.500 €	- €
A4.1	1	V	177.417 €	117.417 €	60.000 €	- €	- €	- €
A4.2	1	V	86.752 €	31.752 €	55.000 €	- €	- €	- €
A4.3	2	V	87.502 €	65.502 €	22.000 €	- €	- €	- €
A4.4	2	V	84.054 €	34.054 €	50.000 €	- €	- €	- €
A4.5	1	0	112.142 €	82.165 €	- €	22.783 €	7.194 €	- €
A4.6	1	0	16.698 €	16.698 €	- €	- €	- €	- €
A4.7	1	0	16.698 €	16.698 €	- €	- €	- €	- €

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodka JZ	Skupaj drugi javni viri
SKUPAJ A4			581.262 €	364.285 €	187.000 €	22.783 €	7.194 €	- €
A5.1	2	V	43.516 €	43.516 €	- €	- €	- €	- €
A5.2	2	0	31.625 €	31.625 €	- €	- €	- €	- €
A5.3	3	V	44.582 €	19.582 €	25.000 €	- €	- €	- €
A5.4	2	0	44.312 €	44.312 €	- €	- €	- €	- €
A5.5	2	V	49.288 €	24.288 €	25.000 €	- €	- €	- €
A5.6	3	0	33.396 €	33.396 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A5			246.719 €	196.719 €	50.000 €	- €	- €	- €
A6.1	2	0	90.941 €	90.941 €	- €	- €	- €	- €
A6.2	1	0	37.090 €	37.090 €	- €	- €	- €	- €
A6.3	2	0	18.975 €	18.975 €	- €	- €	- €	- €
A6.4	2	V	12.780 €	7.780 €	5.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ A6			159.785 €	154.785 €	5.000 €	- €	- €	- €
A7.1	2	0	83.901 €	65.901 €	- €	17.100 €	900 €	- €
A7.2	2	0	39.359 €	39.359 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A7			123.260 €	105.260 €	- €	17.100 €	900 €	- €
A8.1	2	0	43.850 €	43.850 €	- €	- €	- €	- €
A8.2	2	0	10.303 €	10.303 €	- €	- €	- €	- €
A8.3	2	0	18.617 €	18.617 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A8			72.770 €	72.770 €	- €	- €	- €	- €
A9.1	1	V	34.360 €	30.360 €	4.000 €	- €	- €	- €
A9.2	2	0	12.650 €	12.650 €	- €	- €	- €	- €
A9.3	2	0	5.693 €	5.693 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ A9			52.703 €	48.703 €	4.000 €	- €	- €	- €
A10.1	1	V/R	394.742 €	45.742 €	349.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ A10			394.742 €	45.742 €	349.000 €	- €	- €	- €
A11.1	1	V	2.158.540 €	2.128.540 €	30.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ A11			2.158.540 €	2.128.540 €	30.000 €	- €	- €	- €
A12.1	1	0	472.149 €	472.149 €	- €	- €	- €	- €

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodka JZ	Skupaj drugi javni viri
A12.2	1	V	363.525 €	360.525 €	3.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ A12			835.674 €	832.674 €	3.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ A			8.024.721 €	5.797.962 €	1.740.000 €	430.031 €	56.728 €	- €
B1.1	1	V	98.291 €	98.291 €	- €	- €	- €	- €
B1.2	2	0	13.193 €	13.193 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ B1			111.483 €	111.483 €	- €	- €	- €	- €
B2.1	1	V/R	243.075 €	227.700 €	15.375 €	- €	- €	- €
B2.2	2	V/R	850.600 €	18.975 €	831.625 €	- €	- €	- €
B2.3	1	0	66.250 €	61.250 €	- €	4.250 €	750 €	- €
B2.4	2	V	33.150 €	12.650 €	20.500 €	- €	- €	- €
B2.5	3	0	6.325 €	6.325 €	- €	- €	- €	- €
B2.6	1	0	63.250 €	63.250 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ B2			1.262.650 €	390.150 €	867.500 €	4.250 €	750 €	- €
B3.1	1	V	80.975 €	18.975 €	2.000 €	48.000 €	12.000 €	- €
B3.2	1	V	35.625 €	31.625 €	4.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ B3			116.600 €	50.600 €	6.000 €	48.000 €	12.000 €	- €
B4.1	2	V	50.463 €	28.463 €	22.000 €	- €	- €	- €
B4.2	3	0	125.300 €	25.300 €	- €	85.000 €	15.000 €	- €
SKUPAJ B4			175.763 €	53.763 €	22.000 €	85.000 €	15.000 €	- €
B5.1	2	0	25.300 €	25.300 €	- €	- €	- €	- €
B5.2	2	V	54.800 €	24.300 €	20.500 €	7.500 €	2.500 €	- €
SKUPAJ B5			80.100 €	49.600 €	20.500 €	7.500 €	2.500 €	- €
SKUPAJ B			1.746.596 €	655.596 €	916.000 €	144.750 €	30.250 €	- €
C1.1	1	R	15.650 €	12.650 €	3.000 €	- €	- €	- €
C1.2	1	R	382.566 €	125.566 €	237.000 €	15.000 €	5.000 €	- €
C1.3	1	R	338.235 €	134.735 €	203.500 €	- €	- €	- €
C1.4	1	R	314.465 €	117.465 €	112.000 €	71.250 €	13.750 €	- €
SKUPAJ C1			1.050.916 €	390.416 €	555.500 €	86.250 €	18.750 €	- €
C2.1	3	R	356.566 €	100.166 €	241.400 €	11.250 €	3.750 €	- €

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodki JZ	Skupaj drugi javni viri
C2.2	2	R	567.116 €	99.116 €	318.000 €	127.500 €	22.500 €	- €
C2.3	2	V/R	463.232 €	277.232 €	176.000 €	8.500 €	1.500 €	- €
SKUPAJ C2			1.386.914 €	476.514 €	735.400 €	147.250 €	27.750 €	- €
C3.1	2	R	123.385 €	11.385 €	112.000 €	- €	- €	- €
C3.2	3	R	240.530 €	2.530 €	238.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ C3			363.915 €	13.915 €	350.000 €	- €	- €	- €
C4.1	2	0	12.650 €	12.650 €	- €	- €	- €	- €
C4.2	2	R	12.650 €	12.650 €	- €	- €	- €	- €
C4.3	2	R	12.650 €	12.650 €	- €	- €	- €	- €
C4.4	3	V/R	50.600 €	50.600 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ C4			88.550 €	88.550 €	- €	- €	- €	- €
C5.1	3	R	12.650 €	12.650 €	- €	- €	- €	- €
C5.2	2	R	115.570 €	77.570 €	38.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ C5			128.220 €	90.220 €	38.000 €	- €	- €	- €
C6.1	1	R	6.325 €	6.325 €	- €	- €	- €	- €
C6.2	2	R	72.371 €	52.371 €	20.000 €	- €	- €	- €
C6.3	2	R	6.325 €	6.325 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ C6			85.021 €	65.021 €	20.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ C	1	V/R	3.103.536 €	1.124.636 €	1.698.900 €	233.500 €	46.500 €	- €
D1.1	1	V/R	1.678.484 €	1.039.341 €	31.500 €	4.334 €	603.309 €	- €
D1.2	2	0	115.797 €	115.797 €	- €	- €	- €	- €
D1.3	1	0	983.691 €	450.534 €	- €	504.726 €	28.431 €	- €
D1.4	2	V/R	142.345 €	92.345 €	50.000 €	- €	- €	- €
D1.5	2	V/R	78.772 €	76.272 €	2.500 €	- €	- €	- €
D1.6	1	V/R	85.909 €	33.909 €	52.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ D1			3.084.997 €	1.808.197 €	136.000 €	509.060 €	631.740 €	- €
D2.1	1	V/R	588.844 €	566.544 €	22.300 €	- €	- €	- €
D2.2	2	V/R	88.939 €	32.939 €	56.000 €	- €	- €	- €
D2.3	3	V/R	45.938 €	34.938 €	7.000 €	3.400 €	600 €	- €

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodka JZ	Skupaj drugi javni viri
D2.4	1	0	45.591 €	45.591 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ D2			769.311 €	680.011 €	85.300 €	3.400 €	600 €	- €
D3.1	2	V	496.663 €	460.363 €	16.300 €	17.000 €	3.000 €	- €
D3.2	2	V	54.177 €	52.877 €	1.300 €	- €	- €	- €
D3.3	1	V	53.350 €	37.950 €	15.400 €	- €	- €	- €
D3.4	1	V	47.966 €	41.366 €	6.600 €	- €	- €	- €
D3.5	3	0	5.693 €	5.693 €	- €	- €	- €	- €
D3.6	3	V	18.513 €	15.813 €	2.700 €	- €	- €	- €
D3.7	3	0	28.083 €	28.083 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ D3			704.444 €	642.144 €	42.300 €	17.000 €	3.000 €	- €
D4.1	3	V/R	84.916 €	81.816 €	3.100 €	- €	- €	- €
D4.2	2	0	28.939 €	28.939 €	- €	- €	- €	- €
SKUPAJ D4			113.854 €	110.754 €	3.100 €	- €	- €	- €
D5.1	2	V/R	109.848 €	107.748 €	2.100 €	- €	- €	- €
D5.2	3	V/R	80.935 €	74.635 €	6.300 €	- €	- €	- €
SKUPAJ D5			190.783 €	182.383 €	8.400 €	- €	- €	- €
SKUPAJ D			4.863.388 €	3.423.488 €	275.100 €	529.460 €	635.340 €	- €
E1.1	1	V/R	259.516 €	184.567 €	73.000 €	1.481 €	468 €	- €
SKUPAJ E1			259.516 €	184.567 €	73.000 €	1.481 €	468 €	- €
E2.1	1	0	466.976 €	285.576 €	- €	88.400 €	93.000 €	- €
E2.2	2	0	117.301 €	55.301 €	- €	52.700 €	9.300 €	- €
SKUPAJ E2			584.277 €	340.877 €	- €	141.100 €	102.300 €	- €
E3.1	1	0	186.031 €	186.031 €	- €	- €	- €	- €
E3.2	1	0	183.805 €	83.805 €	- €	- €	- €	100.000 €
SKUPAJ E3			369.836 €	269.836 €	- €	- €	- €	100.000 €
E4.1	1	0	832.623 €	832.623 €	- €	- €	- €	- €
E4.2	1	0	95.938 €	95.938 €	- €	- €	- €	- €
E4.3	1	0	114.407 €	114.407 €	- €	- €	- €	- €
E4.4	1	0	616.182 €	616.182 €	- €	- €	- €	- €

Koda	Prioriteta	Vrsta naloge	Skupaj stroški	Viri za izvajanje nalog				
				Skupaj viri proračun JZ	Skupaj viri proračun PS	Skupaj viri mednarodni projekti	Skupaj lastni prihodki JZ	Skupaj drugi javni viri
E4.5	1	0	75.557 €	75.557 €	- €	- €	- €	- €
E4.6	1	0	94.275 €	94.275 €	- €	- €	- €	- €
E4.7	1	V	871.411 €	839.411 €	32.000 €	- €	- €	- €
E4.8	1	0	164.450 €	- €	- €	- €	164.450 €	- €
SKUPAJ E4			2.864.841 €	2.668.391 €	32.000 €	- €	164.450 €	- €
E5.1	1	0	77.279 €	77.279 €	- €	- €	- €	- €
E5.2	2	V	300.750 €	235.750 €	65.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ E5			378.029 €	313.029 €	65.000 €	- €	- €	- €
SKUPAJ E			4.456.499 €	3.776.700 €	170.000 €	142.581 €	267.218 €	100.000 €
SKUPAJ NU 2015-2024			22.194.739 €	14.778.381 €	4.800.000 €	1.480.322 €	1.036.036 €	100.000 €

Številka: 35602-4/2014

Datum: 23.12.2014

Stališča do pripomb in predlogov z javne predstavitve osnutka Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka, ki je potekala od 30. 10. 2012 – 29. 12. 2012

Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: načrt upravljanja) je temeljni programski in načrtovalski dokument za doseganje ciljev narodnega parka. Z njim se opredelijo konkretne naloge za doseganje ciljev ohranjanja narave, kulturne dediščine in trajnostnega razvoja, ki temelji na lokalnih interesih. Sprejme ga Vlada RS za desetletno obdobje in je osnova za pripravo letnih programov dela. Načrt upravljanja je obvezna podlaga za načrtovanje prostora, urejanje, upravljanje ter rabo naravnih dobrin na območju narodnega parka, ohranjanje krajinske in arhitekturne identitete ter izvajanje gospodarskih in drugih javnih služb na območju narodnega parka. Njegove varstvene in razvojne usmeritve vplivajo na sektorske razvojne politike v območju narodnega parka.

Na podlagi 50. člena in petega odstavka 51. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku (Uradni list št. 52/2010, v nadaljnjem besedilu: ZTNP-1) je javni zavod Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: javni zavod) pripravil osnutek načrta upravljanja. V procesu njegove priprave je imela pomembno vlogo tudi javnost, ki jo je javni zavod vključeval preko različnih oblik sodelovanja. Tako je bil na začetku priprave načrta upravljanja dne, 12. 4. 2011 sklican 1. forum zainteresirane javnosti, na katerem se je razpravljalo o glavnih usmeritvah načrta upravljanja in o procesu njegove priprave. Sledile so štiri lokalne delavnice o prednostih, slabostih, nevarnostih in priložnostih pri upravljanju narodnega parka ter o viziji njegovega razvoja, v novembru 2011 pa še štiri delavnice o upravljaljskih ciljih, razvojnih usmeritvah, pa tudi o upravljaljskih nalogah. Mnenja in predloge javnosti se je skrbno obravnavalo in jih ustrezno vključilo v pripravo osnutka načrta upravljanja. V času priprave osnutka je bilo gradivo s strokovnimi podlagami objavljeno na spletnih straneh www.tnp.si, vzpostavljena pa je bila tudi spletna podstran *Sodelujte pri pripravi NU*.

Na podlagi šestega odstavka 51. člena ZTNP-1 je svet zavoda, ki je najvišji organ upravljanja narodnega parka, na svoji 3. seji, dne 18. 7. 2012 potrdil besedilo osnutka načrta upravljanja in ga poslal parkovnim lokalnim skupnostim v mnenje. Na podlagi sedmega odstavka 51. člena ZTNP-1 je javni zavod 18. 7. 2012 poslal načrt upravljanja v mnenje parkovnim lokalnim skupnostim, po pridobitvi teh mnenj dopolnil osnutek načrta upravljanja in ga 30. 10. 2012 dal v 60-dnevno javno obravnavo, ki je trajala do 29. 12. 2012.

V času javne obravnave načrta upravljanja je bil 16. 11. 2012, ob 17. uri, v Domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici sklican drugi forum zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka. Udeleženci so izpostavili zlasti omejevanje gospodarjenja z gozdovi, zaraščanje in dostopnost planin, škodo po divjadi, subvencije in odškodnine, nujnost postavitve prioritet glede na finančno situacijo države.

Javna obravnava se je izvedla tudi preko šestih javnih predstavitev v parkovnih lokalnih skupnostih in sicer:

- 21.11.2012 ob 17.00 uri v Kranjski Gori (sejna soba Občine Kranjska Gora),
- 22.11.2012 ob 17.00 uri v Gorjah (Gorjanski dom),
- 28.11.2012 ob 17.00 uri v Kobaridu (Dom Andreja Manfrede v Kobaridu),
- 29.11.2012 ob 17.00 uri v Tolminu (Knjižnica Cirila Kosmača),
- 30.11.2012 ob 17.00 uri v Bovcu (Kulturni dom),
- 11.12.2012 ob 17.00 uri v Bohinju (Kulturni dom v Stari Fužini).

Udeleženci javnih predstavitev, skupno 150, so izpostavili zlasti nujnost uravnoteženja financiranja varstvenih in razvojnih nalog, v primerih omejevanja gospodarjenja zagotovitev oprostitve davkov, odškodnin in odkupov zemljišč, zaraščanje vodotokov, omejitve gradnje gozdnih, pogoje obnove objektov, iskanje novih poslovnih modelov za financiranje načrta upravljanja, pomen oblikovanja blagovne znamke narodnega parka.

Dopolnjen osnutek načrta upravljanja z vsemi prilogami je bil v času od 30. oktobra 2012 do vključno 29. decembra 2012 na ogled v prostorih občin Bled, Bovec, Gorje, Jesenice, Kobarid, Kranjska Gora, v Tolminu v Knjižnici Cirila Kosmača, v Bohinju v Kulturnem domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici in v Kulturnem domu v Stari Fužini.

V času javne obravnave je lahko javnost podala pisna mnenja, stališča in pripombe v knjigo pripomb na mestih javne razgrnitve, po pošti na naslov Triglavski narodni park, Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled ali na elektronski naslov triglavski-narodni-park@tnp.gov.si. Do vključno 29. 12. 2012 je bilo podanih na dopolnjen osnutek načrta upravljanja več kot 500 pisnih mnenj, stališč in pripomb, ki so se deloma nanašale na besedilo osnutka načrta upravljanja, deloma pa so bile ponovno izpostavljene vsebine, ki ob obravnavi ZTNP-1 niso bile vključene v besedilo ZTNP-1 (razlogi za ne vključitev določenih vsebin, so bili natančno razloženi v obrazložitvi ZTNP-1 in stališčih do pripomb in predlogov z javne predstavitve predloga ZTNP-1).

Priprava predloga načrta upravljanja po javni obravnavi

Javni zavod je po opravljeni javni obravnavi pripravil osnutek predloga načrta upravljanja ter ga junija 2013 posredoval Ministrstvu za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP) v predhodni pregled pred obravnavo predloga na svetu zavoda. MOP je na osnutek podalo pripombe 11. 7. 2013, javni zavod je na osnovi podanih pripomb dopolnil osnutek predloga načrta upravljanja in dopolnjenega 2. 9. 2013 poslal v ponovni pregled na MOP.

Pregled načrta upravljanja na MOP je sovpadal s pripravo gradiva za 30. sejo (predviden sklic seje je bil oktobra 2013) in 39. sejo (4.6.2014) Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje Državnega zbora Republike Slovenije na temo izvajanja ZTNP-1, ki se sklicujejo skladno s sklepom Odbora št. 801-07/11-3/4 z dne 7. 9. 2011 na vsakih šest mesecev. Vzporedno sta bila s strani Občine Bohinj vložena tudi Memorandum in pobuda Civilne pobude Soča – Lepena in Krajevne skupnosti Soča – Trenta, v katerih izražajo nezadovoljstvo v zvezi z ZTNP-1 in sicer predvsem nad izvajanjem 10. in 11. člena ZTNP-1 in omejitvami zaradi varstvenih režimov.

MOP je skladno s sklepom Vlade RS z dne 3. 6. 2014 (št. 35601-1/2014/13), s katerim se nalaga pospešitev aktivnosti v zvezi s pripravo načrta upravljanja ter upoštevanje ugotovitev iz Poročila o proučitvi potrebe po spremembi Zakona o Triglavskem narodnem parku in sklepom Odbora z 39. seje, dne 4. 6. 2014 (št. 801-07/12-2/18), ustanovil projektno skupino (sklep št. 35602-4/2014) sestavljeno iz predstavnikov MOP in predstavnikov javnega zavoda, ki je proučila osnutek predloga načrta upravljanja ter mnenja, pobude in pripombe iz javne obravnave, ki je ugotovila naslednje:

1. Dokument je preobsežen in zato slabo pregleden. Treba ga je skržiti in tako pridobiti na preglednosti in ciljni usmerjenosti.
2. V celotnem načrtu upravljanja je treba okrepiti predvsem vsebine, ki se nanašajo na osrednjo nalogo narodnega parka, ki je varstvo narave (med naloge je treba uvrstiti ukrepe iz operativnega programa Natura 2000 in naloge iz petega odstavka 10. člena ZTNP-1) in kulturne krajine ter izvajanje razvojnih usmeritev.
3. Število nalog je treba prilagoditi finančnim in kadrovskim razmeram.
4. Konkretizacija varstvenih režimov se mora omejiti na pravne elemente.
5. Usmeritve za dejavnosti se morajo osredotočiti na dejavnosti iz 10. člena ZTNP-1 in na usmerjanje izvajanja teh dejavnosti v posameznih varstvenih območjih, tako da bodo doseženi varstveni cilji. Splošnih, za celo državo veljavnih pravil se ne navaja.
6. Finančni in kadrovski načrt še ni v celoti prilagojen sedanji situaciji v državi. Iz finančnega dela dokumenta mora biti jasno razvidno, koliko potrebujemo za delovanje javnega zavoda - za izvajanje javne službe na področju ohranjanja narave, koliko za izvajanje 56. člena in koliko finančnih sredstev je namenjeno za izvajanje projektov.
7. Do pripomb iz javne obravnave je treba zavzeti jasno stališče, da se pripombe, ki niso skladne s cilji narodnega parka ne bodo upoštevale, hkrati pa pri pripombah, ki bodo vplivale na dopolnitev načrta upravljanja, napisati rešitev.
8. Vzporedno mora javni zavod pripraviti tudi predloge in besedilo spremembe členov ZTNP-1 (okvirno, kaj naj se spremeni, zakaj in kako), kjer in če je to potrebno.

Pripravljen predlog načrta upravljanja je bil skupaj s strokovnimi stališči do mnenj in pripomb z javne obravnave osnutka načrta upravljanja dne, 23.12.2014 poslan predsedniku sveta zavoda z namenom obravnave predloga načrta upravljanja na seji sveta zavoda. Po sprejemu predloga načrta upravljanja na svetu zavoda, ga le ta v skladu z devetim odstavkom 51. člena ZTNP-1 posreduje na MOP, ki ga v obliki uredbe objavi na spletni strani MOP in predloži v sprejem Vladi.

Priprava strokovnih stališča do mnenj, stališč in pripomb iz javne obravnave

Na podlagi sedmega odstavka 51. člena ZTNP-1 je javni zavod skupaj z MOP pripravil strokovna stališča, v katerih so soočeni vsi interesi, tako javni kot zasebni, državni in lokalni, strokovni in laični. V predlog načrta upravljanja so vključena stališča lokalnih skupnosti ter strokovne in zainteresirane javnosti v taki meri, da se po eni strani ohranja strokovna konsistentnost načrta upravljanja z vidika doseganja ciljev in namena narodnega parka, po drugi strani pa sprejemljivost predlaganih rešitev za lokalne skupnosti in druge deležnike v narodnem parku.

Pripombe lahko na splošno razdelimo v dve skupini. Na načelne pripombe, ki se ne nanašajo na konkretno besedilo načrta, in na pripombe, ki se nanašajo na besedilo dopolnjenega osnutka načrta upravljanja. Glede na vrsto pripomb je stališče pripravljeno po naslednjih sklopih:

1. Splošna stališča do načelnih pripomb in pobud
2. Strokovna stališča do pripomb in pobud na dopolnjen osnutek načrta upravljanja
3. Pregled vseh pripomb in posameznih stališč na dopolnjen osnutek načrta upravljanja (priloga 1)

Strokovna stališča so oblikovana tako, da so pripombe opisno združene po posameznih sklopih, glede na vsebine, na katere se pripombe nanašajo. Stališča pa so podana po vsebinskih sklopih.

Zaradi jasnosti in preglednosti je dodana tudi priloga, v kateri so oštevilčeno povzete tudi vse posamezne pripombe, ki so bile podane na dopolnjen osnutek načrta upravljanja. Do vsake posamezne pripombe je zavzeto tudi strokovno stališče glede upoštevanja oziroma neupoštevanja pripombe v predlogu načrta upravljanja. V kolikor pripombodajalec ne razbere odgovora na svoje mnenje, pripombo, vprašanje, lahko zahteva od javnega zavoda, da mu le ta sporoči, pod katero številko so obravnavane njegove pripombe.

Add. 1 Splošna stališča pripomb in pobud

Iz analize prejetih pripomb je bilo ugotovljeno, da se številne pripombe ne nanašajo na konkretno besedilo načrta upravljanja, ampak na določbe ZTNP-1 oziroma na druge sistemske dokumente, ki urejajo splošno delovanje in upravljanje v državi, so pa povezane z območjem narodnega parka oziroma življenjem lokalnega prebivalstva. Nekatere evidentirane pripombe v veliki meri ostajajo na načelni ravni nestrinjanja z splošno ureditvijo v državi in z ZTNP-1 predpisanimi omejitvami zaradi varstva narave v narodnem parku. Številni problemi, ki so bili izpostavljeni skozi pripombe dane v javni obravnavi, so bili obravnavani že v procesu priprave ZTNP-1. Kompromis, ki se odraža v veljavnem ZTNP-1, pomeni hkrati odločitev glede reševanja določenih problemov, ki se zlasti nanašajo na stopnjo razvoja in varstva v narodnem parku.

Iz analize prejetih pripomb je bilo ugotovljeno, da se pripombe, ki se nanašajo na besedilo dopolnjenega osnutka načrta upravljanja, zlasti opredeljujejo do ciljev in nalog, podrobnejše opredelitve varstvenih režimov, usmeritev za dejavnosti in do izvajanja načrta upravljanja.

Z nekaterimi predlaganimi spremembami se ogrožajo standardi za doseganje zastavljenih ciljev narodnega parka v zvezi z ohranjanjem ugodnega stanja nekaterih evropsko ogroženih rastlinskih, zlasti pa živalskih vrst in habitatnih tipov, ki jih varujemo v okviru ekološkega omrežja območij Natura 2000, hkrati pa se tudi znižuje skladnost z zahtevami za ohranjanje statusa narodnega parka po IUCN. Glede na to, da ogrožajo osnovne cilje narodnega parka in da presegajo pravno moč načrta upravljanja glede na ZTNP-1, tovrstne pripombe niso bile upoštevane pri pripravi predloga načrta upravljanja. V pripombah so bili izpostavljeni tudi problemi, ki se nanašajo na posamezno lokacijo. Kadar rešitev problemov ni pomenilo preseganje ZTNP-1, se je načrt upravljanja dopolnil z uvedbo izjeme znotraj varstvenega režima v postopku podrobnejše določitve varstvenega režima.

Splošna stališča do načelnih pripomb in pobud so razdeljene po vsebinskih sklopih, in sicer:

- splošno o načrtu upravljanja,
- sodelovanje javnosti v postopku priprave in sprejemanja načrta upravljanja,
- lastniška struktura in status zasebne lastnine,
- odnos med načrtom upravljanja in drugimi pravnimi akti,
- meje narodnega parka in varstveni režimi,
- finančni načrt in izvajanje načrta upravljanja.

1.1 Splošno o načrtu upravljanja

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da je predlog načrta upravljanja preobsežen. **Komentar:** *Pripravljen je kratek povzetek za javnost, v katerem so predstavljeni pomembnejše odločitve in njihov prispevek k doseganju ciljev narodnega parka. Iz besedila načrta upravljanja so bila črtana pojasnila, ki predstavljajo ponovitev določb ZTNP-1. Kljub redakciji je besedilo, zaradi številnih vsebin, ki jih pogojuje ZTNP-1, še vedno obsežno.*

1.2 Sodelovanje javnosti v postopku priprave in sprejemanja načrta upravljanja

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da so bili prebivalci narodnega parka premalo obveščeni in vključeni v pripravo načrta upravljanja. **Komentar:** *Javni zavod je v postopku priprave načrta upravljanja posvetil veliko pozornosti vključevanju javnosti. V začetku njegove priprave in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v postopek priprave načrta upravljanja. Sodelovanje javnosti v je postopku priprave načrta upravljanja potekalo skladno z časovnim obsegom in prostorsko izvedbo, kot je to določeno z ZTNP-1. Javna obravnava je trajala 60 dni, predstavitev dopolnjenega osnutka načrta upravljanja je bila izvedena po lokalnih skupnostih, prebivalce se je o javni obravnavi in o predstavitev obveščalo na krajevno običajen način. Večina delavnic in javnih predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajani so aktivno sodelovali s pripombami in predlogi.*

1.3 Lastniška struktura in status zasebne lastnine

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da je ZTNP-1 je prekomerno omejil uživanje lastninske pravice, brez nadomestil, odškodnin in brez davčnih oprostitev. Izpostavljajo, da ni urejeno lastninsko razmerje med lastniki nepremičnin in državo, kot tudi da so lastniki večkrat

oškodovani (izpad dohodka, višje vzdrževanje, davki, cenzusi pri socialnih transferjih). **Komentar:** Vsebina izpostavljenih problematik posega v več različnih področij (davčno, inšpekcijsko, urejanje prostora) in je predmet različnih zakonov, ki veljajo v celi Sloveniji. Eventualne pomanjkljivosti teh zakonov so predmet splošne obravnave in jih ne moremo obravnavati oz. reševati z načrtom upravljanja. Ustava RS pravico do zasebne lastnine omejuje z gospodarsko, socialno in ekološko funkcijo lastnine. Zasebna lastnina torej ni absolutna kategorija. Ekološka funkcija lastnine je tista, ki utemeljuje poseben pravni režim nepremičnin, ki se nahajajo v območjih, določenih z zakonom - npr. narodni park. Zakonodaja pa že sedaj daje možnost lastnikom nepremičnin v zavarovanih območjih, ki so zaradi omejitev oškodovani, da za to zahtevajo odškodnino, in sicer to ureja Zakon o ohranjanju narave (ZON) v 51. členu. Ena od oblik »kompenzacije« na zavarovanih območjih je tudi odkup nepremičnin s strani države z uveljavljanjem t.i. predkupne pravice, za kar bi morala biti zagotovljena določena sredstva. Uveljavljanje predkupne pravice se izvaja z namenom povečevanja deleža lastništva države (oz. povečevanja deleža zemljišč v upravljanju javnega zavoda) na naravovarstveno pomembnih zemljiščih, prednostno v 1. in 2. varstvenem območju ter na območju naravnih vrednot, pomembnejših habitatnih tipov oz. lokalitet pomembnih in ogroženih vrst, prav tako pa tudi na zemljiščih, kjer je zaradi varstvenega režima ali pravil ravnanj raba omejena (mirna območja). V predlogu načrta upravljanja so v primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) predvideni odkupi zemljišč z upravljavsko nalogo A4.2. ZTNP-1 ne vsebuje določb, ki bi se nanašale na uveljavljanje lastninske pravice, odškodnin, saj ni razlogov, da se v narodnem parku to uredi drugače, kot je to urejeno za vsa druga zavarovana območja v državi. Tudi oprostitve katastrskega dohodka na nepremičninah, kjer gospodarjenje ni mogoče (kamor sodijo tudi zemljišča, ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno prepovedano izkoriščati za kmetijsko pridelavo ter varovalni gozdovi), omogoča že veljavna zakonodaja in sicer je na podlagi 73. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06) in sicer je do 30. 6. tekočega leta treba vložiti na davčno upravo vlogo (dosegljiva je na spletnih straneh DURS) za oprostitve katastrskega dohodka (ta vpliva potem na ostale socialne transferje, ki se odmerjajo na podlagi dohodnine) na zemljiščih, ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno prepovedano izkoriščati za kmetijsko pridelavo kot tudi gozdovi, ki ležijo v 1. varstvenem območju narodnega parka, in jih ni dovoljeno izkoriščati. Posebnih davčnih ukrepov in spodbud za območje narodnega parka zaradi sistema davčne politike v Sloveniji po mnenju Ministrstva za finance ni primerno oblikovati.

1.4 Odnos med načrtom upravljanja in drugimi pravnimi akti

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da občinski pravni akti ne morejo biti podrejeni načrtu upravljanja. **Komentar:** Z ZTNP-1 je opredeljeno, da morajo biti prostorski akti države in parkovnih lokalnih skupnosti usklajeni z ZTNP-1 in načrtom upravljanja (določbe prvega odstavka 22. člena ZTNP-1), ter da se načrt upravljanja obvezno upošteva pri načrtovanju prostora, razvoju in ohranjanju poselitve, opravljanju dejavnosti ter urejanju, rabi in gospodarjenju z naravnimi dobrinami, ohranjanju krajinske identitete ter izvajanju gospodarskih in drugih javnih služb na območju narodnega parka (določbe drugega odstavka 49. člena in prvega odstavka 24. člena ZTNP-1). Sedaj veljavne občinske akte bo treba v delih, ki so v nasprotju z določbami ZTNP-1 ali/in načrtom upravljanja, uskladiti v bodočih postopkih priprave sprememb in dopolnitev aktov.

1.5 Razvoj in varstvo v narodnem parku

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da je na območju narodnega parka onemogočen normalen razvoj kmetijstva, gozdarstva in turizma kot tudi, da bi morale biti te tri dejavnosti dovoljene tudi v 1. in 2. varstvenem območju narodnega parka, saj da so omejitve ZTNP-1 razlog za stagniranje turizma in slabše življenjske pogoje lokalnega prebivalstva. **Komentar:** V predlogu načrta upravljanja je zelo poudarjen trajnostni razvoj in s tem povezano omogočanje razvojnih možnosti prebivalstva. Vsebina trajnostnega razvoja v narodnem parku je opredeljena z določitvijo razvojnih usmeritev, ki so skladne s cilji narodnega parka. Splošne pripombe ki se nanašajo npr. na spodbujanje kmetovanja (razen na planinah), turizma, izgradnje infrastrukture v prvem varstvenem območju, niso bile upoštevane pri pripravi predloga načrta upravljanja, saj negirajo namen 1. varstvenega območja, ki je opredeljen v 7. členu ZTNP -1, ter s tem bistveno znižujejo standarde varstva narave.

1.6 Meje narodnega parka in varstveni režimi

1.6.1 Meje narodnega parka: Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da je treba izločiti žive planine iz 1. varstvenega območja in jih umestiti v 2. varstveno območje (Jezero, Laz, Dedno polje, Viševnik, Vodični vrh, Grintojca, Ovčarija in Krstenica), planino Voje pa izločiti iz 2. varstvenega območja in vključiti v 3. varstveno območje. Bohinjsko jezero, Vogel in vasi naj se izloči iz narodnega parka. **Komentar:** Trenutni pogoji gospodarjenja na planinah v 1. varstvenem območju omogočajo rabo živih in opuščenih **planin**, omejujejo pa gradnje gozdnih prometnic in s tem dostopnost planin. Prestavitvev planin iz 1. v 2. ali iz 2. v 3. varstveno območje z vidika kmetijske dejavnosti ne pomeni nobenih sprememb. Obstoječa mreža poti v večini primerov že omogoča potrebno dostopnost, tudi planin.

1.6.2 Varstveni režimi: Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da je treba omogočiti dostopnost in dopustiti gradnjo nove in širitev obstoječe gozdne, kmetijske infrastrukture (cest, gozdnih vlak, traktorskih poti) ter planinskih, turističnih in drugih poti ter stez, dopustiti gradnjo in legalizacijo objektov (tudi počitniških), razširiti uporabo motornih vozil za vožnjo po snegu in ledu tudi za urejanje sankarskih prog, dopustiti izgradnjo vodnih zbiralnikov, dopustiti tradicionalne prireditve in na njih kurjenje ognja, uporabo pirotehničnih sredstev, dopustiti izvajanje dejavnosti za lastnike in domače ponudnike brez soglasja upravljavca, omogočiti gospodarjenje z gozdovi v 1. varstvenem območju. **Komentar:** **Nadelava novih ali razširitev obstoječih cest, kolovozov, poljskih in drugih poti**, ki bi omogočile promet z motornimi vozili, je pogojena z obsežnimi posegi in prekomernimi obremenitvami naravnega in ranljivega okolja – neposredno in posredno bi bili prizadeti habitatni tipi, tudi zavarovane in ogrožene rastlinske in živalske vrste (posegi v mirna območja prostoživečih živali, motnje na selitvenih poteh), poškodovane ali uničene geomorfološke posebnosti, povečan bi bil hrup, emisije ipd., zato v narodnem parku v 1. (in posledično tudi v 2.) varstvenem območju to ni dopustno. Za dostope, za katere se izkaže, da so nujno potrebni zaradi zagotavljanja rabe planin, je treba pripraviti natančne elaborate, iz katerih bodo razvidni tako pozitivni kot negativni vplivi na okolje, pa tudi upoštevanje možnosti alternativnih načinov dostopov. **Gradnja objektov** je vsebinsko predmet prostorskega načrtovanja (opredelitev osnovne in namenske rabe prostora in prostorskih izvedbenih pogojev) na lokalni ravni. ZTNP-1 občine zavezuje, da v postopkih priprave občinskih prostorskih aktov v delu, ki leži v narodnem parku, načrtujejo tovrstne objekte zgolj v enotah urejanja prostora znotraj območij naselij in razpršene poselitve. ZTNP-1 prepoveduje gradnjo novih počitniških hiš, povečevanje obstoječih (legalno postavljenih) **počitniških hiš**, kakor tudi

spremembe namembnosti drugih vrst objektov v počitniško funkcijo. Dopustnost gradnje počitniških hiš nima pozitivnega vpliva na gospodarski razvoj parkovnih lokalnih skupnosti (turistično dejavnost), ne predstavlja razvojne priložnosti lokalnemu prebivalstvu, pomeni razvrednotenje prostora npr. planin, izjemnih krajin ter tudi druge obremenitve narave in okolja. Na območju narodnega parka je dopustno zgraditi oziroma urediti samo **vodne zbiralnike** in napajališča (korita in tradicionalne kale) za potrebe napajanja živine. Gradnja vodnega zbiralnika za potrebe zasneževanja je dopusta samo na Voglu, če bo to načrtovano z državnim prostorskim načrtom. Z vidika varovanja narave (vodnih in obvodnih ekosistemov...) ni razlike ali **dejavnost izvaja tuji ali domači izvajalec oziroma lastnik**. Omejitve veljajo v enakem obsegu za kateregakoli uporabnika prostora, ne glede na lastništvo ali krajevno pripadnost. Gospodarjenje z gozdovi je v 1. varstvenem območju prepovedano, v 2. varstvenem območju pa je dovoljeno sonaravno gospodarjenje z gozdovi. V 1. varstvenem območju se dovoljuje izvajanje nujnih varstvenih ukrepov (opredeljeni so v načrtu upravljanja) namenjenih ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov, za namen njihovega izvajanja pa tudi gradnja nujne infrastrukture.

1.7 Finančni načrt in izvajanje načrta upravljanja

Sodelujoči v javni obravnavi so mnenja, da razpoložljiva sredstva ne bodo zadoščala za vse predvidene ukrepe, da je finančni načrt nerealen (ni razvidno, iz katerega vira bo določen ukrep financiran), da je treba načrt upravljanja okrepiti v delu spodbud in financiranja razvojnih usmeritev kot tudi odkupa naravovarstveno pomembnih zemljišč. **Komentar:** V predlogu načrta upravljanja so natančno določene aktivnosti, ki so v pristojnosti javnega zavoda in finančna sredstva, ki jih bo zagotavljal javni zavod po virih sredstev. Pri tem se je izhajalo realne izvedljivosti nalog v obdobju trajanja načrta upravljanja.

Add.2: Pregled vseh pripomb in posameznih stališč na dopolnjen osnutek načrta upravljanja

Strokovna stališča do konkretnih pripomb in pobud, ki se nanašajo na besedilo dopolnjenega osnutka načrta upravljanja, so opredeljena v prilogi 1. Pripombe in pobude so razvrščene po datumu oddaje pripombe, mnenja oziroma stališča posameznika ali organizacije. Iz priloge je razvidna vsebina pripombe, način upoštevanja pripombe, stališča oziroma pojasnila pripravljavca načrta upravljanja ter navedba poglavja načrta upravljanja, na katerega se pripomba nanaša (glej prilogo 1).

Od 502 pripomb, vprašanj, mnenj, sodb, opazk ... je:

- 191 upoštevanih (38 %)
- 104 delno upoštevanih (20,7 %)
- 104 ni upoštevanih (20,7%)
- 67 jih ni predmet NU (13,3 %)
- 36 odgovorov (pripombe so bile napisane v obliki vprašanja) (7,2 %).

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Zap. št.	Način posredovanja	Datum prejema	Pripomba	Upoštevanost pripombe	Stališče (pojasnila)	Poglavje v dopoljenem osnutku NU (okt. 2012)	Poglavje v predlogu NU (dec. 2014)
2	1	e-pošta	14.11.2012	(1) Kemijsko in ekološko stanje Bohinjskega jezera je bilo skladno z ARSO-vimi poročili v obdobju 2006–2009 ocenjeno kot zelo dobro (po uporabljeni petstopenjski lestvici), v letu 2010 pa je bilo za razred slabše.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo v poglavju <i>Upravljanje z vodami</i> ustrezno popravljen.	11.5	10.5
3	2	e-pošta	14.11.2012	(2) Pri ogrožanju gorskih jezer bi morali posebej izpostaviti planinske kočje (imajo veliko opraviti s stanjem vsaj enega visokogorskega jezera) in jih ne skriti pod "turizem".	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo v poglavju <i>Upravljanje z vodami</i> je ustrezno popravljen.	11.5	10.5
4	3	e-pošta	14.11.2012	(3) Trditev, da voda v planinskih postojankah ni pitna, ni čisto resnična. Morda bi bilo bolje, če bi napisali, da ni sanitarno pregledana/preverjena. Marsikatera kočja (Sedmera jezera, Pogačnikov dom in skoraj vse, ki imajo vodo iz izvirov) ima kristalno čist vir vode, vendar je ne pregledujejo in zato gostom povečini rečejo, da ni pitna, oziroma da je pitje na lastno odgovornost.	Pripomba je upoštevana.	Na podlagi anket, ki jih je izvajala NNS TNP v letu 2006 in delno v letu 2012 ugotavljamo, da na večini postojank izvajajo preiskave kvalitete pitne vode. V kočah, ki se oskrbujejo iz lastnih izvirov je voda večinoma pitna. Kjer vodo zbirajo v kapnicah, voda ni pitna. V predlogu NU je besedilo v poglavju 10.8 je ustrezno popravljen, dodano pa je poglavje <i>Planinstvo</i> , kjer je predstavljeno tudi stanje planinskih koč.	11.8	10.8 10.12
5	4	e-pošta	14.11.2012	(4) V točki 5 (področje voda) poglavja 17.1.1 bi morali posebej omeniti visokogorska jezera, saj predstavljajo zavarovan habitatni tip (Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami z vrstami parožnic (<i>Chara spp.</i>)). V NU naj se vključi spremljanje vplivov planinskih postojank na jezera.	Pripomba je upoštevana.	V operativni nalogi A5.1 je problematika visokogorskih jezer izpostavljena, vendar dejansko izključno z vidika potrebe po sanaciji. Celovita obravnava visokogorskih jezer bo predmet Akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost, ki ga predvideva naloga A1.2. Spremljanje vpliva planinskih koč na stanje jezer je deloma rešeno z upoštevanjem predloga po dopolnitvi naloge A1.1, pa tudi s celovitim izvajanjem naloge A5.4. Vseeno pa se predlog po potrebnem spremljanju stanja upošteva, zato je naloga A5.1 v predlogu NU ustrezno dopolnjena.	17.1.1	14.1
6	5	e-pošta	14.11.2012	(5) Med vrste, za katere se izvaja monitoring (A1.1), naj se uvrsti tudi živalstvo v visokogorskih jezerih? To je hkrati tudi najbolj zanesljiv pokazatelj stanja jezer. Brez spremljanja stanja zooplanktona, bentoških nevretenčarjev in fitoplanktona ne bo možno ugotoviti ekološkega stanja in trendov sprememb v jezerih. Pri vzpostavitvi novih merilnih mest bi morala biti zajeta tudi jezera (A5.5)	Pripomba je upoštevana.	Operativna naloga A1.1 se dopolni s spremljanjem stanja živalstva visokogorskih jezer.	17.1.3	14.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
7	6	e-pošta	14.11.2012	(6) Med naštetimi športi, ki so prepovedani na vodotokih (§13/48), je tudi ledno plezanje. Skladno z nedavno delavnico JZ TNP na Bledu je bilo obrazloženo, da ledno plezanje spada pod zimski alpinizem in da se ga izloči iz športnih in rekreacijskih dejavnosti na vodotokih.	Pripomba je upoštevana.	Ledno plezanje je bilo v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU pomotoma ostalo navedeno v besedilu podrobne vsebinske opredelitve varstvenega režima, v tabeli dejavnosti pa je bilo izbrisano. V predlogu NU je napaka odpravljena.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1. odst.)
8	7	e-pošta	19.11.2012	(1) Področje črnih gradenj: v osnutku NU ni omenjeno ničesar glede urejanja črnih gradenj. Predlaga, da se v NU vpiše pomoč JZ TNP lastnikom črnih gradenj pri njihovi legalizaciji. Stanje, tako kot je sedaj, ni vzdržno, saj uprava parka v sodelovanju z raznimi inšpekcijami, meče eno poleno za drugim pod noge lastnikom črnih gradenj. Na tak način ne bo doseženo boljše sodelovanje z lokalno skupnostjo. Glede na to, da je tudi park sokriv za obstoj črnih gradenj (težko pridobivanje dovoljenj), bi se s pomočjo lastnikom vsaj malo oddolžil.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je skladno z ZTNP-1 prekrškovni in nadzorni organ, zato je dolžan izvajati neposredni nadzor – tudi nad predvidoma nelegalnimi gradnjami, kar pomeni tudi seznanjanje pristojnih organov. Dolžan je izdajati plačilne naloge za prekrške, v kolikor se gradi brez naravovarstvenega in/ali kulturnovarstvenega soglasja ali v nasprotju z njima. V NU ni možno vnašati ciljev in ukrepov, ki bi bili v nasprotju z ZTNP-1. V postopku "legalizacije" JZ TNP sodeluje z mnenjem (v postopku izdaje naravovarstvenega in kulturnovarstvenega soglasja), skladno z določbami 30. člena ZTNP-1. Pri izdaji mnenja se na konkretnem primeru presoja njegova skladnost z ZTNP-1 (z varstvenimi režimi in pravili ravnanja v narodnem parku). Poleg izdaje mnenj JZ TNP investitorjem v zvezi z gradnjami svetuje ter podaja izhodišča in usmeritve, vsekakor pa ni sokriv za nelegalne posege v prostor in obstoj črnih gradenj.	22.13	18.14

	A	B	C	D	E	F	G	H
9	8	e-pošta	19.11.2012	(2) Področje graditve objektov: včasih je situacija takšna, da je JZ TNP pripravljen dati soglasje za gradnjo (ali legalizacijo črnih gradenj), a se nato najpogosteje ustavi pri spomeniškem varstvu, saj ne dajo dovoljenja, ker je stavba v parku, in ima zato posebni režim varstva kulturne dediščine. Predlaga, da se v NU vključi pomoč pri takih problemih (velja tudi za druge zavode, npr. Zavod RS za varstvo narave itd.) in razmejitev pristojnosti. Zagovarja stališče, da v primeru strinjanja JZ TNP z gradnjo, mnenje ZVKDS, z izhodiščem, da gre za lokacijo v parku, ni potrebno.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP v skladu z določbami ZTNP-1 v postopkih izdaje naravovarstvenega in kulturnovarstvenega soglasja za gradnjo objektov sodeluje z mnenjem (določbe 30. člena ZTNP-1). V postopku izdaje naravovarstvenega soglasja, ki je v pristojnosti Agencije RS za okolje, sodeluje z mnenjem glede sprejemljivosti posega tudi Zavod RS za varstvo narave. Prav tako je obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja (pristojnost ZVKDS) zakonsko določena, zato se z NU ne sme posegati v druge področne predpise. V posameznih primerih pride do različnih mnenj ali pogojev institucij – praviloma takrat, ko je varstveni režim narodnega parka manj strog od meril in izvedbenih pogojev, ki jih določa prostorski akt občine ali pa v primeru, ko je gradbeni poseg sicer možen in skladen z varstvenim režimom parka, ga je pa treba npr. oblikovno uskladiti s stavbno tipologijo območja ali varstvenim režimom, predpisanim za varovanje posamezne zvrsti kulturne dediščine ali kulturnega spomenika (omejitve, ki izhajajo iz posebnega odloka). Glede na izkušnje je večina tovrstnih primerov rešljiva s svetovanjem JZ TNP in ZVKDS ter medsebojnim usklajevanjem. Investitorji lahko izkoristijo tudi možnost pridobitve predhodnega mnenja z usmeritvami k nameravanemu posegu.	22.13	18.14
10	9	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	Kjerkoli pride do omejitve gospodarjenja (npr. ekocelice), morajo biti lastnikom zagotovljene odškodnine.	Pripomba je upoštevana.	V primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) so z operativno nalogo A4.2 predloga NU predvideni odkupi zemljišč, izplačevanje odškodnin ali davčne olajšave za lastnike. Enako velja tudi v primeru prilagojene uporabe tehnologije in posledično izpada dohodka. V nobenem primeru pa časovno prilagojena raba (npr. na rastiščih gozdnih kur) ne more biti predmet odškodninske odgovornosti JZ TNP, saj za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov niso odgovorne le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa katerikoli uporabnik prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, določbe 7. člena). Ob tem je treba tudi upoštevati, da je izplačevanje odškodnin ali izvajanje drugih ukrepov, s katerimi je lastniku povrnjena izguba dohodka, vezano izključno na operativne naloge in varstvene režime, ki jih določata ZTNP-1 ali NU, morebitne vzpostavljene omejitve po drugih predpisih pa so odgovornost pristojnih sektorjev. Tak primer so na primer ekocelice, ki se po gozdarskih predpisih vzpostavljajo zaradi zagotavljanja drugačnih ciljev kot po ZTNP-1.	22.1 22.2	18.1 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	10	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(1) Obregnil se je na udeležbo na dogodkih (javnih predstavitev - op. IZ). Po njegovem naj bi zainteresirano javnost predstavljali zaposleni v TNP.	Pripomba ni upoštevana.	JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti prav vključevanju javnosti. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v različnih fazah postopka priprave načrta upravljanja. Vabila za foruma zainteresirane javnosti, delavnice v lokalnih skupnostih (SWOT analiza, predstavitev upravljaljskih ciljev), povabilo k sodelovanju pri pripravi na spletnih straneh (tudi anketni vprašalniki) so bili javno objavljeni. V začetku priprave NU in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Obveščanje je potekalo tudi na krajevno običajni način (obvestila na oglasnih deskah ipd.). Večina delavnic in javnih predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajanji so aktivno sodelovali s pripombami in predlogi. JZ TNP je na vseh delavnicah in forumih kot pripravljavec NU zagotavljal prisotnost strokovnih sodelavcev, ki so pojasnjevali posamezne vsebine ali odgovarjali na vprašanja.	4.1	4
12	11	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(1) Lastniki glede nameravane širitve območij Nature 2000 izven meja parka niso seznanjeni, tako da ne vedo, kaj se dogaja z njihovimi parcelami.	Pripomba ni predmet NU.	Postopek priprave strokovnega predloga sprememb območij Nature 2000 in komunikacija z deležniki je v pristojnosti ZRSVN, pri čemer je tudi JZ TNP ena izmed ustanov, ki bo pri izvajanju varstvenih ukrepov na območjih Nature 2000 morala upoštevati sprejete spremembe. Ob upoštevanju, da so za območji SPA Julijci in SAC Julijske Alpe predlagane občutne spremembe tako v zvezi s številom kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov kot tudi prostorska razširitev območij Nature 2000, je bil med ZRSVN in JZ TNP izveden usklajevalni sestanek, kjer je bilo s strani upravljalca narodnega parka predlagano nekaj popravkov in dopolnitev strokovnega predloga. V vsakem primeru pa je postopek oblikovanja predloga v izključni pristojnosti ZRSVN kot strokovne organizacije na področju ohranjanja narave.	8.3.3	7.3

	A	B	C	D	E	F	G	H
13	12	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(2) Meje parka: Meje TNP bi morale biti izrisane bolj natančno.	Pripomba ni upoštevana.	Meje TNP so določene na državni topografski karti v merilu 1:50.000 (9. člen ZTNP-1). Za potrebe javne obravnave dopoljenega osnutka NU so bile parkovnim lokalnim skupnostim posredovane karte v merilu 1:50.000 in 1:25.000. Za sam NU so bile meje predstavljene na karti manjšega merila – zaradi velikosti območja in majhnega formata dokumenta. Detajlni pregled meje TNP v velikem merilu (npr. 1:5000 in več) omogoča spletni pregledovalnik ARSO Atlas okolja na spletnem naslovu gis.arso.gov.si/atlasokolja/ . Vključi se sloj Državna zavarovana območja in Zavarovana območja (conacija), kjer se nato lahko določi poljubno merilo pogleda in tudi doda različne podlage (npr. kataster, letalski posnetki). Pregled meje omogoča tudi spletni atlas Geopedia na naslovu http://www.geopedia.si/ . V prihodnosti je načrtovan tudi spletni pregledovalnik prostorskih informacij, ki ga bo upravljal JZ TNP.	6.1	5.1
14	13	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(3) Na območju Tamarja in Radovne se predlaga prepoved komercialne uporabe voda (npr. koncesije za polnilnice), saj sta to glavna zalogovnika vode za dolino.	Pripomba ni predmet NU.	Predlog vsebinsko presega vsebino NU. Alpski svet (in ne samo ledeniški dolini Tamar in Radovna) je z vidika kakovosti in količin pitne vode izjemnega pomena, ne samo za lokalno temveč tudi širšo – državno – raven, hkrati pa zaradi kraškega sveta tudi ranljiv sistem. JZ TNP se zaveda, da je treba opredeliti taki varstvo in rabo voda, ki bosta zagotavljali trajno ohranitev kemijskega in ekološkega stanja ter količinsko obnovljivost vode kot naravnega vira. Najbolj učinkovit režim se zagotavlja z varstvom vodnih virov (npr. z uredbo o določitvi vodovarstvenih območij), v okviru katerega se lahko opredeli režim varstva, izkoriščanja, vrste in način umeščanja prostorskih posegov in dejavnosti.	22.5	18.5

	A	B	C	D	E	F	G	H
15	14	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(4) Izpostavljena problematika 20-letnega (ne)urejanja oziroma (ne)vzdrževanja povirij in hudournikov.	Pripomba ni predmet NU.	Vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč (kjer je vodotok odmerjen tudi v zemljiškem katastru) je naloga gospodarske javne službe urejanja voda. Največ plavja (debla, vejevje) pa visoke vode plavijo iz povirij - zaledij vodotokov, kjer so vodna in priobalna zemljišča najpogosteje v zasebni lasti in so na njih skladno z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 57/08 in 57/12) lastniki dolžni zagotavljati košnjo in odstranjevanje prekomerne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja, odpadkov ... Navedeno pomeni, da je lastnik vodnega ali priobalnega zemljišča dolžan vzdrževati zemljišče tako, da na njem ne bo snovi in predmetov, ki bi ovirali pretok voda. JZ TNP opozarja pristojne službe (ARSO) na konkretne posledice pomanjkljivega urejanja vodotokov. Velja pa splošna usmeritev, da se naravnih procesov, še posebej v prvem in drugem varstvenem območju, ne omejuje, če se s tem ne poveča ogroženosti človeka, dejavnosti, objektov, rastlinskih in živalskih vrst, naravnih vrednot, naravnih spomenikov in drugih naravnih danosti, ki so opredeljene kot posebna varstvena kategorija.	11.5 22.5	10.5 18.5
16	15	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(5) NU je zelo splošen, realne in konkretne rešitve niso dodelane, zato dokument ne bo imel realne moči. Gradivo je odprto za interpretacijo, saj ga je pripravljala uprava TNP. Sproženo je vprašanje neravnovesja odgovornosti v ZTNP-1 (lastniki zemljišč so močno prisiljeni k spoštovanju, za JZ TNP pa ni tako strogih ukrepov).	Pripomba ni upoštevana.	NU je programski dokument, s katerim se določijo načini varstva, rabe, gospodarjenja in upravljanja ter razvojne usmeritve. Njegov cilj je zagotavljati trajno, učinkovito in usklajeno upravljanje. Vsebina NU je skladna z ZTNP-1 in ZON ter programom priprave NU. Upravljavski cilji in ukrepi ter z njimi povezane aktivnosti se načrtujejo za desetletno obdobje, izvajanje je določeno časovno (leto oz. obdobje izvedbe), s prioriteto (stopnja nujnosti glede na zastavljeni cilj), nosilci (sodelujočimi) ter oceno stroškov. Bolj podrobni so letni finančno ovrednoteni programi dela in akcijski načrti, ki izhajajo iz identificiranih potreb upravljanja narodnega parka. NU je zavezujoč, tako za JZ TNP kakor tudi za nosilce dejavnosti v TNP. Prostorski dokumenti, načrti rabe naravnih dobrin in razvojni dokumenti morajo biti z NU usklajeni.	4 V.	4 15

	A	B	C	D	E	F	G	H
17	16	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(6) Predlagano je, da PD Martuljek dobi v upravljanje območje Martuljskih slapov (na objavljenem razpisu naj ima društvo prednost pri prijavi).	Pripomba ni predmet NU.	Z ZTNP-1 (določbe 33. člena) je predvideno podeljevanje koncesij za posebno rabo delov narodnega parka. Postopek izbora koncesionarja vodi MKO ali zanjo ARSO, o izbiri pa odloči Vlada RS. Koncesija se podeli na podlagi koncesijskega akta, ki ga bo pripravil MKO oziroma ARSO. V njem se bodo opredelili tudi pogoji in merila za podelitev koncesije. Kot določa ZTNP-1 v 33. členu se odločitev o podelitvi koncesije za rabo delov narodnega parka sprejme na podlagi skupnega strokovnega mnenja JZ TNP in ZRSVN. Pravna ali fizična oseba, ki želi pridobiti koncesijo, mora za pridobitev koncesije izkazati ustrezen pravni naslov za uporabo zemljišč, ki so predmet rabe, in morebitne pripadajoče infrastrukture. Pri izbiri koncesionarja ima prednost kandidat, ki je ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za podelitev koncesije predložil naravovarstveno sprejemljivejši predlog rabe dela narodnega parka. Če ima več kandidatov enako število točk, ima prednost kandidat, ki je prebivalec narodnega parka, ali pravna oseba s sedežem v narodnem parku.	25.3 25.4	21.1 21.2
18	17	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	V kakšni meri je TNP že seznanjen z dejstvom, da želi država umestiti plinovod v Zgornjesavsko dolino in kako bo ta postopek potekal. Po njenem mnenju gre za zavajanje javnosti, da bo to zgolj majhen poseg, saj je v resnici to gola poseka na trasi široki 40 metrov, kar bi bilo za turizem v dolini pogubno. Slika pa je podobna tudi na italijanski strani meje. Plinovod bo kazil sliko parka in izničil prizadevanja zadnjih 20 let za razvoj sonaravnega turizma.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je bil o projektu prenosnega plinovoda M10 Vodice-Rateče obveščen s strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor dne 13. 11. 2012. Dne 14. 11. 2012 je JZ TNP prejel kartografsko gradivo variant načrtovanega plinovoda. Osnovne podatke o obsegu gradbenih del, velikosti, zmogljivosti, varovalnih pasovih in podobno je predstavnik JZ TNP dobil ustno na terenskem ogledu dne 15. 11. 2012. Na terenu je bilo pregledanih nekaj konkretnih problematičnih mest umeščanja trase plinovoda tudi znotraj narodnega parka. Predstavnik JZ TNP je investitorju in prisotnim na terenu predstavil omejitve konkretnih varstvenih režimov za odseke prenosnega plinovoda, ki posegajo v narodni park. Omejitve varstvenih režimov, ki na splošno omejujejo posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst oz. bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske in poselitvene vzorce ali bi bili neskladni s cilji in nameni narodnega parka, ni bilo mogoče predstaviti oz. podatki na terenu brez ustreznih predhodnih strokovnih ocen na podlagi ustreznih podatkov. To oceno ne bomo bili podlaga	22.10	18.10

	A	B	C	D	E	F	G	H
19	18	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	Kot prebivalec Radovne je izrazil očitek, da zanje, ki edini živijo v parku, ni bilo posebnih delavnic in da k sodelovanju niso bili vabljeni. Po njegovem mnenju je napaka tudi to, da je sedež uprave parka izven območja TNP. Predlaga, da uprava parka pride v Radovno na pogovor s prebivalci.	Pripomba je upoštevana.	JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti vključevanju javnosti. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v postopek priprave načrta upravljanja. Vabila za foruma zainteresirane javnosti, delavnice v lokalnih skupnostih (SWOT analiza, predstavitev upravljavskih ciljev), povabilo k sodelovanju pri pripravi na spletnih straneh (vzpostavitev spletne podstrani na www.tnp.si z naslovom <i>Sodelujte pri pripravi NU</i> ; anketni vprašalniki za analizo deležnikov v TNP) so bili javno objavljeni. V začetku priprave NU in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Večina delavnic in javnih predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajanje so aktivno sodelovali s pripombami in predlogi. Na predlog krajanov Zg. Radovne je bil s pomočjo Občine Kranjska Gora dne 12. 12. 2012 organiziran razgovor, na katerem je bila obravnavana problematika urejanja vodotokov, paše, upravljanja prostoživečih živali, prometne infrastrukture, razvojnih projektov ... (glej pripombe od zap. št. 95 do 100).	4.1	4
20	19	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(1) Predlaga, da se za prebivalce pripravi poljuden prikaz osnutka NU.	Pripomba je upoštevana.	V sodelovanju z Občino Kranjska Gora je bil dne 12. 12. 2012 v Zg. Radovni organiziran razgovor, na katerem je bila obravnavana problematika urejanja vodotokov, paše, upravljanja prostoživečih živali, prometne infrastrukture, razvojnih projektov ... (glej pripombe od zap. št. 95 do 100).	4.1	4
21	20	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(2) Za učinkovito izvajanje NU je treba zagotoviti sektorsko usklajevanje in sistemsko vključitev upravljavskih ukrepov v sektorske in lokalne politike.	Pripomba je upoštevana.	Predlog je že upoštevan v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU. V postopek priprave in sprejemanja NU so na podlagi sklepa pristojnega ministra o začetku postopka priprave NU TNP in programa priprave vključeni številni sektorji. V začetku priprave so bili pozvani k posredovanju strokovnih podlag, izhodišč in usmeritev, sodelovali so na ti. sektorskih delavnicah (SWOT analiza, predstavitev upravljavskih ciljev), z ministrstvi in njihovimi službami so bili opravljeni številni sestanki z namenom usklajevanja področnih vsebin in vključevanja razvojnih aktivnosti v sektorske politike in programe. Z NU so opredeljene tudi naloge in aktivnosti sodelujočih sektorjev kakor tudi finančne obveznosti, zato je upravičeno pričakovanje da bodo upravljavski cilji in ukrepi ustrezno povzeti tudi v sektorskih planih in programi (npr. regionalni razvojni	4.1	4

	A	B	C	D	E	F	G	H
22	21	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	Predlaga, da se času, ko je dokument še v javni obravnavi, pripravi predstavitev za domačine v Radovni (na temo gradenj in kmetijstva).	Pripomba je upoštevana.	V sodelovanju z Občino Kranjska Gora je bil dne 12. 12. 2012 v Zg. Radovni organiziran razgovor, na katerem je bila obravnavana problematika urejanja vodotokov, paše, upravljanja prostoživečih živali, prometne infrastrukture, razvojnih projektov ... (glej pripombe od zap. št. 95 do 100).	4.1	4
23	22	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(1) Vprašanje, kaj narediti ob veliki škodi, ki je nastala na Vrtaški planini zaradi divjih prašičev (planina je popolnoma razrita).	Pripomba ni predmet NU.	Vrtaška planina je v prvem varstvenem območju, kjer lova ni, torej tudi ne možnosti čakanja in odstrela.	22.3	18.3
24	23	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(2) Meje varstvenih območij: Predlaga, da se planine iz prvega območja preategorizira v drugo območje, da bi lahko tam pasli, sicer se počutijo kot tujci na svoji zemlji.	Pripomba ni predmet NU.	Z NU ni dopustno spreminjati meje 1. varstvenega območja. Z določbami 7. člena ZTNP-1 je določen postopek za spremembe meje drugega varstvenega območja, tj. prehod zemljišč iz drugega v prvo ali v tretje varstveno območje oz. prehod zemljišč iz tretjega v drugo varstveno območje. NU v svojih vsebinah ne sme presegati ZTNP-1. Tradicionalna paša na urejenih pašnih planinah v prvem varstvenem območjuje z ZTNP-1 dovoljena.	6.1 V.	5.1
25	24	javna predstavitev / Kranjska Gora	21.11.2012	(3) Predlaga, da se dovoli razširitev starih gozdnih vlak, tako da bo omogočen dostop za traktor.	Pripomba ni upoštevana.	Gradnja, rekonstrukcija in širitev gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlozi NU ustrezno popravi.	22.2 V. 18 (§15/10 in §15/11)	15.2.1 (3. tč. 1. odst. 16. člena) 18.2
26	25	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(1) Predlog, da se ponovno uvede transport lesa in oskrba gorskih postojank s konji. Ta dejavnost naj se subvencionira do tržne cene. Kjer je prepovedano graditi gozdne vlake, bi lahko subvencionirali spravilo s konjsko vprego.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je nošnja s konji vključena v podpoglavji z usmeritvami za dejavnosti planinstva in gozdarstva.	22.2	18.2 18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
27	26	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(2) Pobuda, da JZ TNP pomaga pri usmerjanju obiska v parku na manj občutljiva območja (zelo množičen obisk na določenih območjih povzroča škodo - npr. gobarjenje na Pokljuki).	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so v poglavju 21 vzpostavljena osnovna izhodišča za usmerjanje obiskovanja narodnega parka, pri aktivnostih pa bo JZ TNP tudi aktivno sodeloval oziroma bo celo nosilec njihove izvedbe. Trenutno poznavanje obremenjenosti prostora zaradi obiskovanja in izvajanja rekreativnih dejavnosti je nepopolno, saj celovito spremljanje stanja še ni vzpostavljeno. Ne glede na navedeno pa so po trenutnem poznavanju nekateri predeli že danes sezonsko izredno obremenjeni z obiskom, kar je tudi izpostavljeno v predlogu NU in bodo zaradi svoje ranljivosti, naravovarstvene pomembnosti ter pritiska zaradi obiskovanja predmet prednostne obravnave. Ukrepi za omilitev posledic vključujejo različne aktivnosti, to je od preusmerjanja obiskovalcev, časovne prilagoditve in kot skrajni ukrep tudi popolne omejitve obiska. Deloma se omejevanje obiska ureja že v samem predlogu NU in sicer z mehanizmom vzpostavljanja mirnih območij za živali nekaterih prostoživečih vrst ali za ogrožene oziroma na obisk občutljive habitate, kot so na primer poključka visoka barja (poglavje 15.1). V večini primerov je dostopanje na mirna območja časovno omejeno na obdobje razmnoževanja ali prezimovanja živali, v primeru visokih temperatur (npr. pri vročini) pa je ustrezno omejevanje dostopa.	25.2 25.11	21.4 21.7 21.8
28	27	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(3) Pobuda za izdelavo skupne blagovne znamke na območju TNP.	Pripomba je upoštevana.	Pobuda je bila že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU. Podlaga za uvedbo skupne blagovne znamke je 6. točka prve alineje 10. člena ZTNP-1. Znak kakovosti bo namenjen prehrabnim proizvodom, turistični ponudbi, izdelkom domače obrti ter gozdarstvu. Znak se bo uvajal postopno. Slonel bo na kakovosti in za narodni park sprejemljivem načinu pridelave/proizvodnje. Podlaga bo pravilnik, s katerim bodo jasno opredeljeni posamezni izdelki ali skupine izdelkov. Jasne bodo tudi pravice in dolžnosti uporabnikov. Vstop v shemo znaka kakovosti bo prostovoljen. Uporabnik bo lahko uporabljal tudi obstoječe znamke, če bo seveda izpolnjeval pogoje. Med seboj se ne bodo izključevale, temveč dopolnjevale.	17.3.3 (C1.3 in C2.3)	14.3 (C1.3 in C2.3)
29	28	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(4) Opozorilo, da je nujno izvajanje ZTNP-1 v segmentu spodbud.	Pripomba je upoštevana.	Načelna pripomba, s katero se upravljavec strinja.	17.3 17.4 (D4 in D5)	14.3 14.4 (D4 in D5)
30	29	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(5) Na področju upravljanja vodotokov, katerih struge so zapolnjene s prodrom (zato prestopajo bregove in zabijajo pritoke nazaj), je treba vzpostaviti komunikacijo in sodelovanje občin, ARSO in JZ TNP, da se pripravijo ustrezne rešitve.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je in bo tudi v prihodnje z ARSO (Urad za upravljanje z vodami je nosilec upravljanja z vodami), parkovnimi lokalnimi skupnostmi sodeloval v okviru svojih pristojnosti pri iskanju ustreznih rešitev in določevanju prioritete sanacije in vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč.	22.5	18.5

	A	B	C	D	E	F	G	H
31	30	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(1) Ukrepi, namenjeni varovanju in razvoju, morajo biti financirani v enakem razmerju (50:50%). Ne sme se zgoditi, da bi se zaradi morebitnega pomanjkanja finančnih sredstev katerega od vidikov zanemarilo.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je bila upoštevana v procesu priprave NU. Skladno z določbami 56. člena ZTNP-1 se finančna sredstva, ki bodo zagotovljena iz proračuna Republike Slovenije, namenjajo za izvajanje varstvenih in razvojnih nalog. Ne glede na višino finančnih sredstev je razmerje vedno 50%:50%. Polovica sredstev se nameni za izvajanje (naravo)varstvenih, polovica sredstev pa za razvojne naloge, skladno z določbami 10. člena ZTNP-1.	29.2	25.2
32	31	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(2) Poleg spodbud je treba zagotoviti tudi nadomestilo za omejitve (npr. nadomestila za omejeno rabo gozdov in kmetijskih površin).	Pripomba je upoštevana.	V primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) so z upravljavsko nalogo A4.2 v predlogu NU predvideni odkupi zemljišč, izplačevanje odškodnin ali davčne olajšave za lastnike. Enako velja tudi v primeru prilagojene uporabe tehnologije in posledično izpada dohodka. V nobenem primeru pa časovno prilagojena raba (npr. na rastiščih gozdnih kur) ne more biti predmet odškodninske odgovornosti JZ TNP, saj za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov niso odgovorne le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa katerikoli uporabnik prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, določbe 7. člena). Ob tem je treba tudi upoštevati, da je izplačevanje odškodnin ali izvajanje drugih ukrepov, s katerimi je lastniku povrnjena izguba dohodka, vezano izključno na ukrepe in varstvene režime, ki jih določata ZTNP-1 ali NU, morebitne vzpostavljene omejitve po drugih predpisih pa so odgovornost pristojnih sektorjev. Tak primer so na primer ekocelice, ki se po gozdarskih predpisih vzpostavljajo zaradi zagotavljanja drugačnih ciljev kot po ZTNP-1.	22.1 22.2	14.1 (A3.1 in A4.2) 18.1 18.2
33	32	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(3) Za kaj bo JZ TNP uporabil lastne prihodke?	Odgovor	JZ TNP uporablja lastne dohodke za kritje materialnih stroškov delovanja (tudi dejavnosti javne službe, saj sredstva proračuna za to ne zadostujejo), za vzdrževanje parkovne infrastrukture (kar tudi sodi med javno službo), za kritje lastnih deležev pri mednarodnih projektih ipd..	29.4	25.4
34	33	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(4) Kako bo urejena paša v TNP (ali bo vzpostavljen režim ali bo le-ta prosta kot doslej)?	Pripomba ni predmet NU.	Skladno z ZTNP-1 (določbe 15. člena - 6. točka prvega odstavka) je 1. varstvenem območju paša dovoljena samo na z načrtom upravljanja določenih območjih planin ali s pašnimi redi. Paša v drugem in tretjem varstvenem območju je urejena s predpisi, ki urejajo področje kmetijstva in ne na podlagi varstvenega režima ZTNP-1. Z NU ne prihaja do sprememb teh določil. NU prostorsko opredeljuje območja planin, kar je podlaga za izvajanje ZTNP-1.	22.1	18.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
35	34	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(5) Posamezni posegi v TNP zahtevajo večje število soglasij in dovoljenj, kot če bi bili objekti locirani zunaj. Izraženo je upanje, da obnova oz. posegi zaradi tega ne bodo dražji za lokalne prebivalce.	Pripomba ni predmet NU.	Za prostorske posege je zaradi statusa narodnega parka (pogosteje kot zunaj zavarovanih območij) treba pridobiti naravovarstveno in kulturnovarstveno soglasje, skladno z določili Zakona o graditvi objektov. Za njuno pridobitev upravni organi ne zaračunavajo takse. Stroški investitorja so povezani le z izdelavo idejne zasnove projekta oz. projektne dokumentacije, ki ju mora investitor predložiti v upravnem postopku, ne glede na lokacijo načrtovane gradnje ali posega (v ali zunaj zavarovanega območja narodnega parka). Zaradi tega stroški gradnje in posegov v zavarovanem območju niso višji, kakor v primerljivem prostoru zunaj narodnega parka. Tudi roki za izdajo mnenj in/ali naravovarstvenega in kulturnovarstvenega soglasja so primerljivi z ostalimi upravnimi postopki za pridobitev projektnih pogojev in soglasij.	22.13	18.14
36	35	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(1) Izpostavljen je problem izrekanja kazni zaradi paše.	Pripomba ni predmet NU.	Paša v prvem varstvenem območju TNP je skladno z varstvenim režimom (določbe 6. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1) samo na območjih z NU določenih planin ali s pašnimi redi (ZTNP-1, 15. člen). Paša v drugem in tretjem varstvenem območju je urejena s predpisi, ki urejajo področje kmetijstva. V predmetni pripombi gre verjetno za konkretno ravnanje na območju Zatrnika, ki ga je sankcioniral kmetijski inšpektor, skladno s svojimi pristojnostmi. Upravljavcu narodnega parka okoliščine omenjenega primera niso poznane.	19 (§15/6)	15.2.1 (6. tč. 1. odst.)
37	36	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(2) Izpostavljeno je (neustrezno) povračilo škod zaradi divjadi.	Pripomba ni predmet NU.	Škoda je ovrednotena sporazumno z oškodovancem. V primeru, da oškodovanec ni zadovoljen s "ponujeno" odškodnino, se lahko obrne na drugostopenjski organ, to je državno komisijo za ocenjevanje škod po divjadi (postopek se vodi skladno z določbami Zakona o divjadi in lovstvu).	22.3	18.3
38	37	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	(3) Problematika davčnih oprostitev: lastniki zemljišč v TNP plačujejo davke. V primeru grbinastih travnikov, kjer obdelava ni možna, bi bila potrebna oprostitev. Ljudi v parku je treba podpreti, ne kaznovati.	Pripomba ni predmet NU.	Grbinasto površje je značilno za večji del ledeniško preoblikovanega površja z apnenčasto podlago. Posebno lepo oblikovani in značilni grbinasti travniki so zaščiteni posebej kot naravne vrednote. Splošni varstveni režim narodnega parka sicer res prepoveduje izravnavanje grbinastih travnikov, v ničemer pa s tem ne prepoveduje njihove obdelave oz. vzdrževanja. Obdelava oz. raba grbinastih travnikov (paša, košnja) je seveda možna in celo zaželena ter se spodbuja v okviru kmetijskih KOP programov, kjer so za vzdrževanje grbinastih travnikov namenjene subvencije.	22.1	18.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
39	38	javna predstavitev / Gorje	22.11.2012	Dejstvo je, da območje TNP skoraj v celoti leži na privatnih zemljiščih in bo treba lastnikom zagotoviti odškodnine	Pripomba je delno upoštevana.	V primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) so z upravljavsko nalogo A4.2 v predlogu NU predvideni odkupi zemljišč, izplačevanje odškodnin ali davčne olajšave za lastnike. Enako velja tudi v primeru prilagojene uporabe tehnologije in posledično izpada dohodka. V nobenem primeru pa časovno prilagojena raba (npr. na rastiščih gozdnih kur) ne more biti predmet odškodninske odgovornosti JZ TNP, saj za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov niso odgovorne le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa katerikoli uporabnik prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, določbe 7. člena). Ob tem je treba tudi upoštevati, da je izplačevanje odškodnin ali izvajanje drugih ukrepov, s katerimi je lastniku povrnjena izguba dohodka, vezano izključno na ukrepe in varstvene režime, ki jih določata ZTNP-1 ali NU, morebitne vzpostavljene omejitve po drugih predpisih pa so odgovornost pristojnih sektorjev. Tak primer so na primer ekocelice, ki se po gozdarskih predpisih vzpostavljajo zaradi zagotavljanja drugačnih ciljev kot po ZTNP-1.	22.1 22.2	18.1 18.2
40	39		22.11.2012	Vprašanje, kako ravnati, ko pride do navzkrižja interesov: npr. problematika zaraščanja vodotokov: alpskih vodotokov, ki naj bi bili prepuščeni naravnim procesom, torej tudi zaraščanju. Po drugi strani pa bi želeli dolvodno vzdrževati tipične krajinske vzorce. V Radovni so poti speljane ob vodi, nedavno močno deževje jih je odneslo. Kako presojati in kaj bo prioriteta?	Pripomba je upoštevana.	Pri določevanju prioritarnih ukrepov (npr. varstvo obrežne vegetacije in prepuščanje naravnim procesom ali varstvo kulturne krajine) je treba upoštevati tako okoljske, socialne in tudi ekonomske kriterije. Vsak konkretni primer je treba - ob sodelovanju deležnikov - obravnavati posebej.	22.5	18.5
41	40	javna predstavitev / Kobarid	28.11.2012	Ali so za objekte stavbne dediščine podane razvojne možnosti (sprememba namembnosti ali druge oblike preobrazbe). S strokovnim pristopom je treba omogočiti kontinuiteto tovrstne arhitekturne dediščine (preobrazba v bivalno arhitekturo), namesto da se jo prepusti propadanju. In še konkretno vprašanje: Ali bo možna prenova v primeru, ko je gospodarsko poslopje poleg hiše in propada (obstajajo pa želje po bivanjski prenovi) in s tem omogočena kontinuiteta življenja?	Pripomba ni predmet NU.	Predlog je vsebinsko že upoštevan v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU in tudi v predlogu NU. Varstveni režim za stavbno dediščino načeloma predvideva ohranjanje zunanjih značilnosti objekta (stavbna masa, arhitekturno oblikovanje, gradivo, izvedba), notranjost pa se lahko rekonstruira v skladu s sodobnimi bivalnimi standardi. Strožji varstveni režimi in pogoji so predvideni le za objekte, ki so razglašeni za kulturne spomenike. Izdaja kulturnovarstvenih pogojev in kulturnovarstvenega soglasja je v pristojnosti območnih enot Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.	9.1 23	8 19

	A	B	C	D	E	F	G	H
42	41	javna predstavitev / Kobarid	28.11.2012	Kako je s koriščenjem gozdov in z gradnjo gozdnih vlak na območju kobariške občine?	Odgovor	Gozdovi zahodnega dela TNP se nahajajo predvsem v tretjem in drugem varstvenem območju, kjer je gospodarjenje dovoljeno in se izvaja skladno z gozdnogospodarskimi načrti. Gradnja nove gozdne infrastrukture je dopustna tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana že na ravni GGN GGE-jev, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavja 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	22.2	15.2.1 (3. tč. prvega odstavka 16. člena) 18.2
43	42	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(1) Moti ga je dejstvo, da se je do sedaj na območju TNP delovalo brez načrta upravljanja, kljub temu, da je ZON že v l. 1999 predpostavil inštitut načrta upravljanja. To se sedaj izraža v obliki problemov med krajan. Kar se tiče vključevanja javnosti v procesu priprave NU. Vodenje delavnic je bilo preveč usmerjeno, zato ljudje niso imeli možnosti govoriti o problemih, ki jih tarejo ob življenju v parku.	Pripomba ni upoštevana.	Dejansko predstavlja predmetni dokument prvi formalni NU. Temeljne pravne podlage za NU so bile vzpostavljene z ZON l. 1999, dejanske – operativne – podlage za pripravo pa z ZTNP-1. ZTNP-1 podrobno določa, kaj je NU, njegove vsebine, pripravo in postopek sprejemanja NU ter spremljanje izvajanja NU. NU je tudi podlaga, tako za letni program dela in finančni načrt, kakor tudi za program upravljanja z državno lastnino v narodnem parku. Ne glede na pravna dejstva, pa so se upravljavske naloge (nadzor ter postavitve in vzdrževanje parkovne infrastrukture) začele izvajati od l. 1961 oz. s pričetkom dela Zavoda za gojitev divjadi, predhodnika današnjega JZ TNP. Več vsebinskih upravljavskih nalog se je začelo izvajati po ustanovitvi TNP l. 1981. Izdelane so bile strokovne podlage za Skupni program razvoja TNP (predhodnik NU), prav tako pa tudi analitični dokument s preveritvijo skladnosti z mednarodnimi IUCN standardi. K pripravi NU, v obliki, kot jo je začrtal ZON, je JZ TNP pristopil v letih 2006-2008, ko se je odvijal proces novelacije ZTNP iz l. 1981. Na podlagi programa priprave je bil pripravljen pregled stanja, izvedena je bila vrsta delavnic s strokovno in drugo zainteresirano	4.1	4

	A	B	C	D	E	F	G	H
44	43	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(2) ZTNP-1 in NU omejujeta gospodarjenje in lastnino. V kakšnem obsegu so upoštevane odškodnine in odkupnine, glede na to, da je le slaba četrtina zemljišč v lasti države. Kako se bo pri tem upoštevalo prebivalce in ali je cenik javno predstavljen?	Odgovor	<p>Dejansko je ZTNP-1 v zvezi z rabo prostora vzpostavil varstveni režim, ki predvsem v osrednjem območju omejuje lastnika zemljišč pri celovitem izvajanju lastninske pravice (ne glede na status zaposlitve). Kljub temu pa raba ni prepovedana v celoti, pač pa sta kmetijska in gozdarska dejavnost v tretjem in drugem varstvenem območju popolnoma legitimna dejavnost in se izvajata skladno z veljavnimi načrti rabe in gospodarjenja z naravnimi dobrinami.</p> <p>V primeru, da je zaradi doseganja naravovarstvenih ciljev potrebno rabo omejiti, predvidevajo operativne naloge pravico lastniku povrnitev izgubo dohodka, nastale zaradi omejene rabe. Potrebno pa se je zavedati, da morajo biti operativne naloge v NU realne in v praksi izvedljive, iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna.</p>	22.1 22.2	14.1 18.1 18.2
45	44	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(3) Kako bo država to upravičila oz. zagotovila pravico do zasebne lastnine, saj vsaj tri institucije postavljajo omejitve (naravovarstveniki, kulturniki, zdaj pa še TNP).	Pripomba ni predmet NU.	<p>Izpostaviti je treba, da Ustava RS pravico do zasebne lastnine omejuje z gospodarsko, socialno in ekološko funkcijo lastnine. Z uveljavitvijo teh funkcij pride do omejitve zasebne lastnine, ki jih pravni red uveljavi zaradi varstva interesov vse družbe – za denimo varstvo javnega dobra, naravnih bogastev, zemljišč in zaradi varstva okolja. Zasebna lastnina torej ni absolutna kategorija. Ekološka funkcija lastnine je tista, ki utemeljuje poseben pravni režim nepremičnin, ki se nahajajo v območjih, določenih z zakonom – npr. narodni park.</p>	6.2	5.2
46	45	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(4) Opozoril je na pomanjkljivost sodelovanja in na slabo obveščenost po krajevnih skupnostih. Očital je, da se predstavnik lokalne skupnosti pred pripravo mnenja k osnutku NU ni srečal s krajevnimi in vaškimi skupnostmi. Zapisane pripombe izražajo zgolj mnenje občine, ne krajevne skupnosti.	Pripomba ni upoštevana.	<p>JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti vključenju javnosti. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v postopek priprave načrta upravljanja. Vabila za foruma zainteresirane javnosti, delavnice v lokalnih skupnostih (SWOT analiza, predstavitev upravljaljskih ciljev), povabilo k sodelovanju pri pripravi na spletnih straneh (vzpostavitev spletne podstrani na www.tnp.si z naslovom <i>Sodelujte pri pripravi NU</i>; anketni vprašalniki za analizo deležnikov v TNP) so bila javno objavljena. V začetku priprave NU in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Večina delavnic in javnih predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajanje so aktivno sodelovali s pripombami in predlogi.</p>	4.1	4

	A	B	C	D	E	F	G	H
47	46	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(5) Vasi in tudi občine, ki ležijo znotraj parka, bi morale dobiti več razvojnih sredstev. Skrbi ga, da bodo sredstva, ki jih bo park pridobil za nek namen, porabljena drugače.	Pripomba ni predmet NU.	Za izvajanje NU v okviru programskih sredstev bo pripravljen pravilnik za dodeljevanje sredstev s podrobnejšimi merili. Na tej podlagi bo pripravljen javni poziv za celotno območje TNP skladno z razpisi in z letnimi načrti JZ TNP. Sredstva posameznih sektorjev se bodo dodeljevala po pravih posamezne sektorske politike, s predpogojem, da morajo le-te upoštevati določbe ZTNP-1. Področja razvoja, ki se prednostno spodbujajo, so opredeljena z 10. členom, načini dodeljevanja spodbud sofinanciranja pa so določeni z 11. členom ZTNP-1	17.3	14.3 / C
48	47	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(6) Poudaril, da je prebivalstvo v Posočju, ki živi v parku, močno zadolženo še iz časov potresa. Območje je tudi demografsko ogroženo. Ko zaprosijo za soglasje za obnovo objektov, naletijo na pogoje, ki dražijo projekt. Zanima ga je, kdo naj bi ocenil projekt lastnika, ki želi nekaj postaviti, kdo bo ocenil razliko v ceni, ki jo prinaša s seboj lokacija v zavarovanem območju ter kdo bo to razliko pokrtil.	Pripomba ni predmet NU.	Upravitelj narodnega parka se zaveda, kakšno je gospodarsko, socialno in demografsko stanje. Vsi pogoji, ki jih posamezni soglasodajalci izdajajo v postopkih izdaje gradbenega dovoljenja, izhajajo iz področnih predpisov (npr. zakon o ohranjanju narave, zakon o varstvu kulturne dediščine, ZTNP-1, zakon o vodah ...).	22.13 23	18.14
49	48	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(1) Zanima jo, kako bo v mimih conah obisk omejevan, kje prepovedan in ali to velja tudi za lastnike zemljišč (npr. Kobilja glava).	Odgovor	Opredelevanje mirnih območij temelji na strokovni presoji, da je treba z vidika varstva živali prostoživečih vrst ali ranljivih habitatov omejiti ali prilagoditi dostop ali izvajanje motečih dejavnosti. Kako strog režim bo veljal na posameznem območju, je odvisno od vrste/habitata. V večini primerov je obiskovanje le časovno omejeno v obdobju razmnoževanja živali ali njihovih počivališč, prezimovališč. Popolna omejitev je predlagana za barjanske površine, ki so izjemno občutljiv ekosistem. Omejevanje ali časovna prilagoditev dostopa na mirno območje velja tudi za lastnika, če gre za izvajanje dejavnosti, ki je prepoznana kot moteča (npr. izvajanje sečnje v obdobju rasti gozdnih kur). V predlogu NU se v podrobni opredelitvi varstvenih režimov v poglavju 15.1 za lastnike zemljišč vzpostavi milejši varstveni režim na mirnih območjih, kjer to ne preprečuje doseganja ciljev, zaradi katerih je tako območje opredeljeno.	18 (§13/1)	15.1 (1. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
50	49	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(2) Kaj pomeni v NU navedena javna dostopnost kulturne dediščine? Čadrg je namreč zavarovan kot območje KD - ali to pomeni, da je zasebna lastnina javno dostopna?	Odgovor	Kulturna dediščina v zasebni lasti mora biti skladno z <i>Zakonom o varstvu kulturne dediščine</i> javno dostopna le v primeru, kadar je šlo za vlaganje javnih sredstev v dediščinsko vsebino v zasebni lasti. Pogoje dostopnosti opredelita (so)financer in lastnik (npr. dopustitev ogledov enkrat letno).	23	19
51	50	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(3) Na kaj se nanaša prepoved vnosa tujerodnih rastlin?	Odgovor	Tujerodne vrste so tisti organizmi, ki jih je človek prenesel v okolje, v katerem pred njegovo naselitvijo niso bili prisotni. Torej, tujerodna vrsta je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki se nahaja zunaj območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti oz. območja, ki bi ga lahko dosegla z naravnim širjenjem (brez neposredne ali posredne naselitve s strani človeka ali njegovega posredovanja). To vključuje katerikoli del organizma, ki lahko preživi in je sposoben razmnoževanja. Prepoved se skladno z varstvenim režimom ZTNP-1 (5. točka prvega odstavka 13. člena) navezuje na vnos teh vrst v ekosistem, v katerem vrsta ni bila nikoli prisotna (naselitev), ter gojenje v prostoru, ločenem od narave z namenom pridobivanja hrane, lova, prodaje, učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste (gojitev).	18 (§13/5)	15.1 (5. tč. 1. odst.)
52	51	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(1) Grajene vlake in ceste v 2. varstvenem območju niso dovoljene. Z varstvenim režimom dopustne negrajene gozdne vlake so izvedljive le na popolni ravnini, na Tolminskem pa ne. S tem bo zaostreno gospodarjenje v 2. coni, saj je že zgrajenih obstoječih vlak na tem območju malo. Predlaga, da bi bila gradnja dovoljena vsaj tam, kjer ni nevarnosti erozije,	Pripomba je upoštevana.	Gradnja gozdne infrastrukture se mora izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	19 (§15/11) 20 (§16/1.3) 22.2	15.2.1 (3. tč. 1. odst. 16. člena) 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
53	52	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(2) Glede na lastniški status zemljišč v 1. varstvenem območju, bi morala država bolj velikopotezno poseči v lastnino.	Pripomba je upoštevana.	Vsekakor je dolgoročni cilj usmerjen v povečevanje deleža državnih zemljišč oz. v povečevanje deleža zemljišč v upravljanju upravljavca narodnega parka. S tem namenom je v ZTNP-1 tudi vključena možnost predkupne pravice države do nakupa nepremičnin. Upravljavec narodnega parka skladno z določbami ZON (84. člen) in ZTNP-1 (47. člen) z izjavo uveljavlja predkupno pravico države do nakupa nepremičnin v narodnem parku. Uveljavljanje predkupne pravice se izvaja z namenom povečevanja deleža lastništva države (oz. povečevanja deleža zemljišč v upravljanju JZ TNP) na naravovarstveno pomembnih zemljiščih, prednostno v prvem in drugem varstvenem območju ter na območju naravnih vrednot, pomembnejših habitatnih tipov oz. lokalitet pomembnih in ogroženih vrst, prav tako pa tudi na zemljiščih, kjer je zaradi varstvenega režima ali pravil ravnanj raba omejena (mirna območja). Upravljavec se zaveda, da je obseg predvidenih sredstev za odkupe bistveno premajhen, opredeljen pa je na podlagi upoštevanja trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev.	6.2 17.5.3 (E6.3)	5.2 14.1 (A10.1)
54	53	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(3) Izrazil je dvom, da bodo razpoložljiva sredstva zadoščala za vse predvidene ukrepe. Če bi se npr. ekološkega kmetijstva ali uveljavljanja skupne blagovne znamke lotili v velikem obsegu po vsem parku, je 20.000 € letno bistveno premalo. Za masovne premike bi potrebovali več sredstev.	Pripomba je upoštevana.	Dejstvo je, da je bilo treba zaradi omejenih finančnih virov iz naslova programskih sredstev po ZTNP-1 racionalno pristopiti k načrtovanju stroškov. V okviru finančnega načrta so načrtovana zgolj sredstva, ki so potrebna za spodbujanje ekološkega kmetovanja, povezovanje in promocijo skupne blagovne znamke. Neposredne subvencije za preusmeritev v ekološko kmetovanje in z njim povezane investicije posameznikov so predmet kmetijske politike. V kolikor bo razvoj blagovne znamke dobro sprejet, bo treba iskati dodatne vire tudi s prijavo projektov na različne EU razpise (npr. teritorialno sodelovanje ...). Naloga vseh razvojnih služb je, da kmete seznanijo z vsemi možnimi viri financiranja. Financiranje iste aktivnosti iz dveh javnih virov ni dovoljeno, zato je potrebno smiselno usmerjati in kombinirati različne vire.	17.3	14.3

	A	B	C	D	E	F	G	H
55	54	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	(4) Izrazil je upanje, da odstranjevanje invazivnih vrst na opuščenih planinah ne bo bremenilo lastnikov.	Pripomba je delno upoštevana.	Po razpoložljivih informacijah na planinah ni evidentirane prisotnosti invazivnih tujerodnih vrst rastlin. Treba pa je upoštevati, da je za morebitno sanacijo (odstranjevanje) odgovoren lastnik, če je vnos take vrste dokazano posledica njegovega neodgovornega ravnanja. V primeru, da je prisotnost tujerodnih vrst posledica spontanega širjenja, pa je omejevanje njihovega širjenja skupna naloga, tako upravljavca narodnega parka kot tudi lastnika. Tovrstno odgovornost predpisuje v svojem 7. členu že ZON, ko morajo fizične in pravne osebe ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in varovanju naravnih vrednot.	17.1.3 (A1.4)	14.1 (A1.4)
56	55	javna predstavitev / Tolmin	29.11.2012	Kako bo s financiranjem dejavnosti, ki v NU niso omenjene - npr. vzdrževanje planinskih poti. To lahko postane problem, saj društva, ki nimajo sedeža v parkovnih lokalnih skupnostih, ne bodo mogla priti do razvojnih sredstev.	Pripomba ni upoštevana.	V predlogu NU so navedene operativne naloge in aktivnosti, povezani s parkovno infrastrukturo (parkovne poti) in tematskimi potmi (v upravljanju drugih nosilcev), ki se vsebinsko navezujejo na parkovno mrežo poti. Planinske poti so v upravljanju (, ki obsega tudi njihovo vzdrževanje) posameznih planinskih društev. Skladno z Zakonom o planinskih poteh (ZplanP - Uradni list RS, št. 61/07 - 20. člen) so skrbniki za vzdrževanje in označevanje planinskih poti v njihovi pristojnosti ter za zagotavljanje njihove nemotene in čim bolj varne uporabe upravičeni do nadomestila za materialne stroške opravljanja skrbništva.	17.4.3 (D2)	14.4 (D2) 18.13
57	56	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	Kako bo urejeno gorsko kolesarjenje - npr. uporaba mulatjer za te namene	Odgovor	V predlogu NU so za prvo in drugo varstveno območje določene naravovarstveno sprejemljive poti, po katerih je vožnja s kolesi možna. Ne glede na naravovarstveno sprejemljivost vožnje s kolesi po poteh, ki so opredeljene v NU, je vožnja s kolesi dopustna le na tistih poteh, ki so usklajene z upravljavci oz. lastniki poti. V tretjem varstvenem območju je vožnja s kolesi prepovedana v naravnem okolju, skladno s spremembo ZON-a pa dopustna na utrjenih poteh, če to dopušča upravljavec oz. lastnik. Predlog NU predvideva tudi izvedbo akcijskega načrta za športno rekreacijske dejavnosti v parku, ki bo skušal nadgraditi upravljanje gorskega kolesarjenja v parku.	19 (§15/19)	15.2.1 (19. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
58	57	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) Kako je v NU zamišljeno področje plezanja in gorske hoje. V definiciji to ni navedeno kot komercialna dejavnost, zgolj kot dejavnost. O plezanju ni besede. Ali to pomeni, da ne bo obravnavano ali ostaja tako kot doslej?	Odgovor	Področje plezanja in gorske hoje sodi med dejavnosti v narodnem parku, ki z ZTNP-1 niso posebej opredeljene. Dejavnosti glede na vrsto, obseg, prostorsko razmestitev ali čas različno vplivajo na cilje narodnega parka, naravno ravnovesje, ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, naravne, krajinske in kulturne vrednote v narodnem parku ali sam narodni park. Plezanje in gorska hoja na splošno v TNP nista omejeni z varstvenimi režimi, lahko pa sta dejavnosti omejeni v mirnih območjih (npr. prostorska omejitve ali časovna prilagoditev dejavnosti, če sta moteči za opravljanje osnovnih življenjskih funkcij živali prostoživečih vrst). V predlogu NU je navedena tudi operativna naloga, s katero se bo vzpostavil monitoring obiskovanja (prostorska in časovna razporeditev obiska, številčni podatki, razvojni trendi, opredelitev vrste in obsega vplivov na posamezne dele parka), tako da bodo na podlagi opravljene analize predlagani ustrezni ukrepi za preprečitev in omilitev negativnih vplivov oziroma usmerjanje, preusmerjanje ali omejevanje posamezne dejavnosti.	25	10.12 14.4 (D3.1, D3.3, D3.4, D3.5 in D3.6) 18.13
59	58	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(2) Sprašuje, zakaj se na obiskovalce gleda kot na grožnjo in ne kot na priložnost za park ter opozori na IUCN definicijo narodnega parka, pri kateri je v ospredju doživljanje parka.	Pripomba ni upoštevana.	Obiskovanje zavarovanega območja je nedvomno velika priložnost ne samo za prebivalce narodnega parka, temveč za veliko širše območje oz. celo slovensko turistično gospodarstvo. Je pa res, da JZ TNP nima dovolj dobrih podatkov o tem kaj se dogaja z obiskom v prvem in drugem varstvenem območju, zato je v NU predvidenih več aktivnosti, s katerimi se bo vzpostavil monitoring obiskovanja, tako da bodo posledično v daljšem časovnem obdobju tudi predvideni možni ukrepi za upravljanje obiska – ne toliko za omejevanje obiska, temveč bolj za usmerjanje in preusmerjanje.	25	21
60	59	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(3) Model financiranja izvajanja je z NU zasnovan od zgoraj navzdol, ne razmišlja pa se, kako angažirati zasebne investicije. Treba je najti še druge vire. V tujini se uveljavlja kooperativno upravljanje (primer Mangartske ceste in zadruga v Trenti). Zaradi finančne krize se predlaga iskanje alternativnih poslovnih modelov in decentraliziranega financiranja (zasebne investicije, javna dela, sodelovanje pri upravljanju, vzdrževalnih delih; koncesije, zadrugištvo, prostovoljstvo ...).	Pripomba je delno upoštevana.	V vseh primerih, ko gre za končne koristnike na strani podjetij, je predvideno sofinanciranje aktivnosti. Ker v tej fazi pogoji dodeljevanja še niso znani, zasebni del sofinanciranja ni vključen v NU. Po drugi strani se še zlasti na področju C (trajnostni razvoj) prek demonstracijskih projektov predvideva spodbujanje uvajanja novih modelov upravljanja javnih služb, prometa ... ter sodelovanja in povezovanja podjetij, kmetij ... v oskrbne verige, skupne projekte in podobno.	29	25

	A	B	C	D	E	F	G	H
61	60	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) Kako sovpadata mirna cona na Mangrtrskem sedlu in vzletišče za jadrarno padalstvo.	Pripomba je upoštevana.	Vzletišče na Mangrtrskem sedlu je v predlogu NU navedeno kot dopustno vzletišče. Obseg mirnega je bil v fazi priprave predloga dodatno preverjen. Določitev in obseg mirnega območja sta prilagojena dejanskemu habitatu gamsa na tem območju. Vzletno mesto za jadralne padalce je umeščeno zunaj mirnega območja.	18 (§13/41)	15.1 (41. tč. 1. odst.)
62	61	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(2) Po kakšnem ključu se bodo delila (razvojna) sredstva Trenti in drugim krajem?	Odgovor	Za izvajanje NU v okviru programskih sredstev bo pripravljen pravilnik za dodeljevanje sredstev s podrobnejšimi merili. Na tej podlagi bo pripravljen javni poziv za celotno območje TNP skladno z razpisi in z letnimi načrti JZ TNP. Sredstva posameznih sektorjev se bodo dodeljevala po pravilih posamezne sektorske politike, s predpogojem, da morajo le-te upoštevati določbe 11. člena ZTNP-1 (višje število točk).	29.2 29.4	25.2 25.4
63	62	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) Kako bo 1. varstveno območje zavarovano pred prekomerno obremenitvijo s pohodniki in planinci? Zakon sicer omejuje številne dejavnosti, tega področja pa ne, čeprav se pričakuje, da bo obiska še več.	Odgovor	Omogočanje obiskovanja je eden izmed namenov parka, seveda v obsegu in na način, ki je za naravo čim manj moteč in združljiv s cilji parka. Z namenom pridobiti kakovostne podatke o obisku v prvem in drugem varstvenem območju, je v NU predvidenih več nalog in aktivnosti, s katerimi se bo vzpostavil monitoring obiskovanja, tako da bodo posledično v daljšem časovnem obdobju tudi predvideni možni ukrepi za upravljanje obiska – ne toliko za omejevanje obiska, temveč bolj za usmerjanje in preusmerjanje. S predlogom NU so deli parka zaradi varstva in ohranjanja pomembnih habitatov in habitatnih tipov (npr. motnje opravljanja osnovnih življenjskih funkcij živali prostoživečih vrst) določeni kot mirna območja, v katerih veljajo posamezne prepovedi ali omejitve ali prilagoditve rabe in dejavnosti – tudi obiskovanja.	25.2 25.6	18.13 21.2 21.7 21.8

	A	B	C	D	E	F	G	H
66	65	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) Izrazil je kritiko glede neustreznega obveščanja o javni obravnavi NU.	Pripomba ni upoštevana.	JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti vključevanju javnosti. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v različnih fazah postopka priprave načrta upravljanja. Vabila za foruma zainteresirane javnosti, delavnice v lokalnih skupnostih (SWOT analiza, predstavitev upravljaljskih ciljev), povabilo k sodelovanju pri pripravi NU na spletnih straneh (vzpostavitev spletne podstrani na www.tnp.si z naslovom <i>Sodelujte pri pripravi NU</i> ; anketni vprašalniki za analizo deležnikov v TNP) so bili javno objavljeni. V začetku priprave NU in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Obveščanje, vključno z naznanilom z datumi javnih predstavitev je potekalo na krajevno običajen način (objave na oglasnih deskah v krajevnih skupnostih oziroma vaseh). Večina delavnic in predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajanje so aktivno sodelovali s pripombami, komentarji in predlogi.	4.1	4
67	66	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(2) Izrazil je mnenje, da je finančni načrt nerealen, niti ni razvidno iz katerega vira bo določen ukrep financiran.	Pripomba je delno upoštevana.	Vsak načrt, tudi obravnavani NU, je na eni strani izdelan na podlagi prepoznanih realnih potreb, dosedanjih izkušenj s primerljivimi programi ter na drugi strani na podlagi postavljenih predpostavk: državnega proračuna, ocene možnih virov programskih sredstev, ocene virov po sektorjih in ocene virov pridobljenih iz javnih razpisov ter lastnih prihodkov JZ TNP.	29.3	25.3
68	67	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(3) Moti ga profesionalna galerijska dejavnost, navedena v NU, po njegovem mnenju lahko to opravlja kulturni dom Bovec.	Pripomba ni upoštevana.	V informacijskih središčih in točkah TNP se razstavna dejavnost že dogaja in je namenjena predstavljanju umetniškega ustvarjanja, ki je povezano s prostorom TNP in njegovega zaledja (lokalni ustvarjalci) ter obravnavi naravovarstvene in kulturne tematike. JZ TNP pri tem večinoma sodeluje z lokalnimi kulturnimi organizacijami, kar je v lokalnem okolju zelo dobro sprejeto. Z vzpostavitvijo galerijske dejavnosti bi ustvarjalcem omogočili tudi prodajo umetniških del, profesionalizirana dejavnost pa ima tudi druge pozitivne učinke. Izvajanje galerijske dejavnosti predstavlja javno službo na področju kulturne dediščine, skladno z 42. členom ZTNP-1 (3. točka drugega odstavka).	17.2.3 (B4.2)	14.2 (B4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
69	68	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(4) Zanimalo ga je, kaj je z uredbo Vlade izpred leta in pol ... (op. IZ: merila in kriteriji za določanje višine sredstev iz 11. člena ZTNP-1). Menil je, da bo imel Bovec zaradi omejitev v parku amputiranih 60 % svojega območja. Pri tem je treba upoštevati še stanje prebivalstva čez 10 let.	Pripomba ni predmet NU.	Zaradi kompleksnosti in širine razvojnih spodbud iz določb 10. člena ZTNP-1 so merila in kriterije za dodeljevanje sredstev iz 11. člena ZTNP-1 posamezna ministrstva določala sama - neposredno znotraj svojih sektorskih predpisov in javnih pozivov.	17.3.3	14.3
70	69	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(5) Obregnil se je ob višino sredstev za varovanje metuljev in travišč, medtem ko se demografska slika slabša.	Pripomba ni upoštevana.	Operativna naloga A1.1 temelji na izvedeni analizi stanja žive narave v TNP, kjer se je izkazalo izrazito pomanjkljivo vedenje o številnih skupinah živali in rastlin. Poznavanje prostorske razširjenosti, stanja populacij in njihove dinamike ter pritiskov in groženj so namreč edino pravo izhodišče za izvajanje celovitih in učinkovitih ukrepov varstva. Za zagotovitev slednjega pa so predvidena finančna sredstva, njihova višina pa med drugim upošteva tudi predviden čas javne službe za izvedbo številnih načrtovanih nalog.	17.1.3 (A1.1 in A8)	14.1 (A1.1 in A8)
71	70	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(6) Opozoril je na katastrofalno vzdrževanje vodotokov, kar je pripeljalo do zasipavanja travnikov. Zanima ga, kdo bo te travnike očistil.	Pripomba ni predmet NU.	Vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč je naloga gospodarske javne službe urejanja voda. Poleg tega je treba opozoriti, da je skladno z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02) lastnik ali drug posestnik vodnega ali priobalnega zemljišča dolžan zagotavljati košnjo, odstranjevanje prekomerne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja, odpadkov ... Ob naravnih in drugih nesrečah zaščito in reševanje vodi ali usmerja poveljnik Civilne zaščite. V primeru naravne nesreče lastnik kmetijskega zemljišča lahko prijavi škodo, ki je nastala zaradi naravne nesreče, na podlagi katere država izplača povračilo škode.	22.5	18.5

	A	B	C	D	E	F	G	H
72	71	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(7) Opozoril je, da brezposelni prebivalci na območju narodnega parka ne morejo uporabljati svojih resursov, da bi preživel.	Pripomba je delno upoštevana.	Dejansko je ZTNP-1 v zvezi z rabo prostora vzpostavil varstveni režim, ki predvsem v osrednjem območju omejuje lastnika zemljišč pri celovitem izvajanju lastninske pravice (ne glede na status zaposlitve). Kljub temu pa raba ni prepovedana v celoti, pač pa je gozdarska dejavnost v tretjem in drugem varstvenem območju popolnoma legitimna dejavnost in se izvaja skladno z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti. V primeru, da je zaradi doseganja naravovarstvenih ciljev potrebno izkoriščanje gozdov omejiti, predvidevajo operativne naloge pravico lastniku povrnitev izgubo dohodka, nastale zaradi omejene rabe. Potrebno pa se je zavedati, da morajo biti operativne naloge v NU realne in v praksi izvedljive, iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna. S predlogom NU so v zvezi z rabo naravnih virov predvideni tudi ukrepi na področju kmetijstva (pašništvo, ekološko kmetijstvo, predelava osnovnih kmetijskih surovin) in predelave lesa, zelenega turizma, aktivnosti v naravi.	22.1 22.2 22.7 22.12	14.1 (A3.1 in A4.2) 18.1 18.2 18.7 18.12
73	72	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	Izražena pripomba, da obiskovalci razen po vstopnih tablah in zapornicah ne vedo, da so prišli v TNP, medtem ko domačini čutijo omejitve. Smeti pri Klužah naj ne bi bile počiščene, na Mangartu pa izletniki šotorijo.	Pripomba je delno upoštevana.	Parkovna infrastruktura obsega številne ureditve, ki prispevajo k prepoznavnosti narodnega parka. Poleg informacijskih središč in informacijskih točk v prostorih drugih subjektov (PMS Mojstrana, Zelena hiša v Kobaridu) so postavljene mejne označbe, urejene pa so tudi parkovne poti in označevalne točke. JZ TNP skrbi za postavitve novih oznak (stebričkov, tabel) ter izvajanje rednih vzdrževalnih del na obstoječih infrastrukturnih objektih (poti, brvi, mostički, informacijske table in stebrički ...). Na območjih parkovne infrastrukture JZ TNP skrbi za košnjo in odstranjevanje odpadkov. Odstranjevanje odpadkov na lokacijah, ki so v upravljanju drugih subjektov (npr. Kluže), ni naloga upravljavca narodnega parka. Naravovarstvena nadzorna služba poleg ostalih nalog opravlja neposredni nadzor v naravi, torej tudi nad šotorjenjem zunaj za te namene določenih mest.	17.4.3 (D5) 17.5.3 (E1 in E2)	14.4 (D5) 14.5 (E1 in E2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
74	73	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) Obveščanje KS o NU ni bilo najboljšo, priti bi moralo več udeležencev, ne pa delovati »post festum«.	Pripomba ni upoštevana.	JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti vključevanju javnosti. Pripravljen je bil komunikacijski načrt, na podlagi katerega se je izvajalo vključevanje strokovne in zainteresirane javnosti v različnih fazah postopka priprave načrta upravljanja. Vabila za foruma zainteresirane javnosti, delavnice v lokalnih skupnostih (SWOT analiza, predstavitev upravljaljskih ciljev), povabilo k sodelovanju pri pripravi NU na spletnih straneh (vzpostavitev spletne podstrani na www.tnp.si z naslovom <i>Sodelujte pri pripravi NU</i> ; anketni vprašalniki za analizo deležnikov v TNP) so bili javno objavljeni. V začetku priprave NU in pred javno obravnavo sta bili sklicani tiskovni konferenci, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljen k sodelovanju. Obveščanje, vključno z naznanilom z datumi javnih predstavitev je potekalo na krajevno običajen način (objave na oglasnih deskah v krajevnih skupnostih oz. vaseh). Večina delavnic in predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajsani so aktivno sodelovali s pripombami, komentarji in predlogi.	4.1	4
75	74	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(2) Glede demografije ugotavlja, da v Trenti ni rojstev. Treba je ustaviti zaraščanje kmetijskih površin in ustvariti pogoje za življenje ljudi (obrt, podjetništvo). Tako bodo otroci ostali tukaj.	Pripomba je upoštevana.	Ohranitev poseljenosti in vitalnosti območja je eden strateških ciljev NU, zato so vsi ukrepi v upravljaljskem področju C (trajnostni razvoj) naravnani k zagotavljanju pogojev za delo in kakovostno bivanje vseh generacij, še zlasti pa mladega aktivnega prebivalstva. Razvojne usmeritve so opredeljene tudi z 10. členom ZTNP-1.	10 22	9 18
76	75	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(3) Meni, da gornišvo ni tako velik problem, potrebno pa je sožitje med ponudniki v dolini in med planinskimi kočami. Domačemu prebivalstvu je treba dati možnost, da opravljajo posamezne dejavnosti (npr. vodenje obiskovalcev)	Pripomba je upoštevana.	V NU se namenoma ne uporablja pavšalnih ocen, da je gornišvo problem ali težava, saj upravljavec ne razpolaga s konkretnimi verodostojnimi podatki. Povezovanje med turističnimi ponudniki je predmet posameznih pobud in sodelovanja med deležniki, zato NU tega neposredno ne opredeljuje. Ob tem pa je treba opozoriti, da je s predlogom NU predvidenih več ukrepov v smeri spodbujanja lokalnega in parkovnega vodništva.	17.4.3 (D4 in D5)	14.4 (D4 in D5)

	A	B	C	D	E	F	G	H
77	76	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(1) V zvezi z vzdrževanjem vodotokov stroka in domačini očitno stojijo na nasprotnih bregovih in menil, da bi bilo treba upoštevati domačine. Spomnil je, da je bil odvzem gramoza v preteklosti kaznovan, sedaj pa predstavlja velik problem.	Pripomba ni predmet NU.	Ni praksa, da stroka nasprotuje mnenjem domačinov. Težava je v neizvajanju prepotrebnega vzdrževanja vodotokov. Naplavine se lahko odvezem zaradi urejanja voda v okviru izvajanja javne službe vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč na podlagi letnega programa odzemanja. Pri tem je treba opozoriti, da pretirano poglobljanje struge (odvzem proda) in s tem znižanje gladine lahko povzroči, da se prodišča hitreje zaraščajo in se iz gibljivih sipin spremenijo v porastle, negibne otoke, ki zmanjšujejo pretočni profil. Povzročanje primanjkljaja proda povzroči poglobljanje struge in s tem njeno zaraščanje. Poplave so naraven pojav, ki so se in se bodo pojavljale v prihodnosti, zgolj z grobimi posegi v rečne struge pa se jih ne da odpraviti. Škodljivi učinki poplav so predvsem posledica človekovih dejavnosti in današnje rabe v obvodnem prostoru.	22.5	18.5
78	77	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(2) Meni, da so številke (op. IZ: finančna sredstva) iz NU nedosegljive, sploh če bo temeljil na proračunskih virih. Podprl je idejo iskanja dodatnih virov za financiranje NU, ki bi jo bilo treba vgraditi v NU.	Pripomba je upoštevana.	Z razvojno naravnanim delom je NU posegel na številna področja življenja parkovnih lokalnih skupnosti, zato so bile prikazane tudi potrebe po znatnih infrastrukturnih in razvojnih vlaganjih parkovnih lokalnih skupnosti ter tudi mikro podjetniškega, še zlasti turističnega sektorja. V tem delu predlog NU nakazuje potrebo po angažiranju dodatnih sredstev v obliki posebnega namenskega programa za trajnostni razvoj tega območja iz virov nove finančne perspektive 2014-2020.	29	25

	A	B	C	D	E	F	G	H
79	78	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(3) Dotaknil se je tudi planinskih postojank v osrednjem območju, ki ostajajo tabu tema vse od 80. let, ko se je pričel trend kampanjskega spreminjanja zavetišč v tipe lokalov, ki ne sodijo tja. Njihova ponudba je daleč od doktrine nacionalnega parka. Obžaloval je, da se o tej problematiki ne sme govoriti oz. jo vnesti v NU zaradi premočnega lobija. V tem kontekstu prihaja do nesorazmerij, saj se določene dejavnosti preveč omejuje, po drugi strani pa se nekatere (neprimerne) naravnost bohotijo.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem NU so bile v poglavju 25.10 (<i>Določitev pogojev za vzdrževanje in oskrbovanje objektov v visokogorju</i>) nedvoumno podane usmeritve za planinske postojanke: ni povečevanja prenočitvenih zmogljivosti, skromnejši standard gostinske in namestitvene ponudbe, saniranje starih okoljskih bremen, okoljevarstvena sanacija koč (zmanjšanje porabe vode, zmanjšanje energetske porabe, uporaba naravi prijaznih energetskih virov, zmanjšanje obsega odpadkov, ureditev ravnanja z odpadnimi vodami), racionalnejša oskrba koč (minimiziranje helikopterskih letov, ponovna nošnja s konji ...). Rešitve glede oskrbovanja planinskih postojank, zagotavljanja vode in energije, okoljske in oblikovne sanacije planinskih postojank se bodo usklajevale in določile v sodelovanju PZS, planinskih društev in JZ TNP. Zaradi specifične vloge planinstva v narodnem parku je področje planinstva (vključno z usmeritvami za planinske kočice in njihovo oskrbo) v predlogu NU obravnavano v samostojnem poglavju, tako da omogoča tudi večjo preglednost.	25.2 25.10	10.12 18.13 21.2
80	79	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	(4) Ne strinja se s podrejenostjo že sprejetih občinskih pravnih aktov nasproti NU	Pripomba ni upoštevana.	Z ZTNP-1 je opredeljeno, da morajo biti prostorski akti države in parkovnih lokalnih skupnosti usklajeni z ZTNP-1 in NU (določbe prvega odstavka 22. člena ZTNP-1). Prav tako je določeno, da se NU obvezno upošteva pri načrtovanju prostora, razvoju in ohranjanju poselitve, opravljanju dejavnosti ter urejanju, rabi in gospodarjenju z naravnimi dobrinami, ohranjanju krajinske identitete ter izvajanju gospodarskih in drugih javnih služb na območju narodnega parka (določbe drugega odstavka 49. člena in prvega odstavka 24. člena ZTNP-1). Sedaj veljavne občinske akte bo treba v delih, ki so v nasprotju z določbami ZTNP-1 ali/in NU, uskladiti – v bodočih postopkih priprave sprememb in dopolnitev aktov.	5	3
81	80	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	Posamezni predpisi so obremenjujoči in neživiljenjski, kar otežuje funkcioniranje življenja oz. razvoj.	Pripomba ni predmet NU.	S pripombo se je mogoče načeloma strinjati, ni pa predmet NU. Za spremembe obstoječih predpisov ali nadomestitev z novimi predpisi je postopek splošno znan. Predlagatelj mora vsebinsko in pravno formalno utemeljiti predlog, ki se nato v procesnih korakih izpelje.	3.2 4.1	3

	A	B	C	D	E	F	G	H
82	81	javna predstavitev / Bovec	30.11.2012	Opozoril je na problematiko prepovedi gradnje gozdnih prometnic v 2. območju, kjer so gospodarski gozdovi.	Pripomba je upoštevana.	Gradnja gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v zvezi z gradnjo gozdnih prometnic so že predpisana z ZTNP-1. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravieno.	22.2	18.2
83	82	dopis	7.12.2012	(1) Skupni ocenjeni stroški za odkupe in odškodnine za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja (ukrep A4.2), so za desetletno obdobje prenizko postavljeni. Za odškodnine bo, v skladu s trenutnimi lastniškimi razmerji, potrebno nameniti več denarja.	Pripomba je delno upoštevana.	Pri operativnih nalogah A4.2 in ostalih nalogah, povezanih z zagotavljanjem kritja izgub zaradi omejene rabe, je treba predvideti večjo višino sredstev za odkupe in odškodnine. Ob tem se je treba zavedati, da morajo biti naloge v NU realne in v praksi izvedljivi. Iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna. Vsekakor pa je dolgoročni cilj usmerjen v povečevanje deleža državnih zemljišč.	17.1.3 (A4.2)	14.1 (A4.2)
84	83	dopis	7.12.2012	(2) Kot ciljna vrednost kazalnika A5.4 v letih 2018 in 2023 je navedeno za 20% oz. 30% višje število opozoril in kazni. Kazalnik je neprimeren – cilj ne sme višje število kazni, temveč izboljšanje stanja na področju onesnaženosti. Primeren kazalnik je npr. število virov onesnaženosti, ciljna vrednost v letu 2018 in 2023 pa za npr. 20% oz. 30% manj kot v letu izhodiščne vrednosti.	Pripomba je upoštevana.	Kazalniki v predlogu NU so preoblikovani in podani v zbirni preglednici v poglavju <i>Spremljanje izvajanja načrta upravljanja</i> .	17.1.4 (A5.4)	26
85	84	dopis	7.12.2012	(3) Ciljna vrednost kazalnika B1 glede deleža prebivalcev / obiskovalcev, ki so seznanjeni s pomenom kulturne dediščine, v letih 2018 in 2023 je prenizko postavljena.	Pripomba je upoštevana.	Do leta 2018 je bil z javno obravnavanim dopolnjenim osnutkom NU načrtovan delež prebivalcev/obiskovalcev, seznanjenih s pomenom kulturne dediščine 20 %, do leta 2023 pa 30 %. Menimo, da so bile zastavljene vrednosti dokaj ambiciozne. Kazalniki v predlogu NU so preoblikovani in podani v zbirni preglednici v poglavju <i>Spremljanje izvajanja načrta upravljanja</i> .	17.2.4 (B1)	26
86	85	dopis	7.12.2012	(4) Skupni ocenjeni stroški za sodelovanje z likovnimi ustvarjalci pri pripravi razstav in drugih ozaveščevalnih programov in vzpostaviti galerijsko dejavnost (ukrep B4.2) so previsoki, sredstva naj se raje razporedi med druge, bolj potrebne in pomembne ukrepe.	Pripomba je upoštevana.	Na podlagi ponovne preveritve stroškov in prerazporeditve znotraj postavk so stroški operativnega ukrepa v predlogu NU nekoliko znižani. Prav tako je spremenjena prioriteta (iz 2 v 3).	17.2.3 (B4.2)	14.2 (B4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
87	86	dopis	7.12.2012	(5) Znesek za odkupe zemljišč (Uveljavljanje predkupne pravice države - ukrep E6.3) za desetletno obdobje v vrednosti 1.297.915 EUR je prenizek. Cilj države mora biti, da odkupi čim več zemljišč, še posebej v prvem varstvenem območju. S tem v zvezi sta tudi kazalnika E6 in E6.3 glede povečanja deleža zemljišč v lastništvu RS v desetletnem obdobju neustrezna. Država mora težiti k temu, da v prvem varstvenem območju od privatnih lastnikov odkupi čim več zemljišč.	Pripomba je delno upoštevana.	Pri operativni nalogi A10.1 (prvotno v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU E6.3) je treba predvideti večjo višino sredstev za odkupe. Treba pa se je zavedati realnosti in izvedljivosti operativnih nalog in aktivnosti v praksi. Iz tega razloga so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna. Vsekakor pa je dolgoročni cilj usmerjen v povečevanje deleža državnih zemljišč.	17.5.3 (E6.3)	14.1 (A10.1)
88	87	dopis	7.12.2012	(6) V tretjem varstvenem območju bi bilo potrebno v redkih primerih napraviti izjemo (npr. izravnava majhne površine grbinastih travnikov zaradi potreb gradnje lokalnih prebivalcev). V nekaterih naseljih so grbinasti travniki prisotni neposredno ob obstoječih stanovanjskih in gospodarskih zgradbah, kar preprečuje gradnjo novih objektov.	Pripomba je delno upoštevana.	Grbinasto površje je značilno za večji del ledeniško preoblikovanega površja z apnenčasto podlago. Posebno lepo oblikovani in značilni grbinasti travniki so zaščiteni kot naravne vrednote. Splošni varstveni režim narodnega parka sicer res prepoveduje izravnavanje grbinastih travnikov, pri čemer velja absolutna prepoved za tiste grbinaste travnike, ki so opredeljeni kot naravne vrednote, in tiste, ki so vključeni v sistem kmetijskih subvencij za njihovo vzdrževanje. V kolikor gre v skladu s občinskimi prostorskimi akti za stavbno zemljišče, je gradnja tudi na območju grbinastega travnika možna, s tem, da ne pride do izravnave celega območja grbinastih travnikov, ampak le v delu, kjer bo stal objekt.	18 (§13/11)	15.1 (11. tč. 1. odst.)
89	88	dopis	7.12.2012	(7) Za kopanje in plavanje na reki Soči je potrebno uvesti še eno izjemo, in sicer naj se podeli soglasje za območje Malih korit Soče, ki je priljubljeno kopališče za obiskovalce, predvsem za goste bližnjih dveh kampov.	Pripomba je upoštevana.	Predlog NU je dopoljen z navedeno lokacijo.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1. odst.)
90	89	dopis	7.12.2012	(8) Prepoved gradnje novih vlak v 2. varstvenem območju, kjer so večje površine gospodarskih gozdov v privatni lasti, je za lastnike teh zemljišč nesprejemljiva!	Pripomba je upoštevana.	Gradnja gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v zvezi z gradnjo gozdnih prometnic so predpisana z ZTNP-1. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	22.2	18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
91	90	dopis	7.12.2012	(9) Pri izvajanju načrta upravljanja naj JZ TNP upošteva predvsem lokalne prebivalce – domačine, to je tiste ljudi, ki v narodnem parku dejansko živijo in ustvarjajo ter prispevajo k lokalni ekonomiji. Lastniki počitniških hišic v parku – vikendaši, ne morejo biti obravnavani z enako stopnjo tolerance, kot domačini.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je smiselno že upoštevana v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU, enako tudi v predlogu NU. Upravljavska področja, še posebej pa sklop C, so zasnovana s ciljem, da se poleg osnovnega poslanstva parka (ohranjanje narave, kulturne dediščine in krajine) zagotovi tudi ustrezne razmere za ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj, katerih nosilec je prav lokalno prebivalstvo. Domačemu prebivalstvu so namenjeni ukrepi na področju kmetijstva (ohranjanje kmetijskih zemljišč in kmetijske kulturne krajine, predelava, razvoj dopolnilnih dejavnosti, blagovna znamka), podjetništva (samozaposlovanje, turizem, izobraževanje, usposabljanje), javnih služb (dostopnost vrtev, šol, socialnega varstva, zdravstva, kulture in drugih javnih storitev), prometne, komunalne in druge gospodarske javne infrastrukture. S ciljem zagotavljanja ustrezne učinkovite informativno-svetovalne pomoči znotraj JZ TNP deluje tudi oddelek za razvoj.	26	22
92	91	javna predstavitev / Bohinj	11.12.2012	Predlaga, naj se vasi, Bohinjsko jezero in Vogel izločijo iz parka. Ta pripomba je že bila podana, a ni bila upoštevana, čeprav je pobudo podprlo 90 % krajanov.	Pripomba ni predmet NU.	Predlog za spremembo ZTNP-1 je Občina Bohinj posredovala Državnemu zboru RS. Pobuda je bila po obravnavi dne 10. 10. 2012 na seji Odbora Državnega zbora RS za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje zavrnjena. Izvajanje ZTNP-1 je bilo na seji Odbora Državnega zbora RS za kmetijstvo, prehrano in okolje obravnavano tudi jeseni 2013 in 23. 1. 2014. Sprejet je bil sklep, s katerim se Vladi RS predlaga, da v roku štirih mesecev prouči potrebo po spremembi ZTNP-1. Pripravljeno gradivo s proučitvijo vseh posredovanih pripomb in predlogov lokalnih skupnosti ter ukrepi in aktivnostmi za izvajanje 10. in 11. člena ZTNP-1 je bilo obravnavano na seji Vlade RS (3. 6. 2014) in na seji Odbora Državnega zbora RS za kmetijstvo, prehrano in okolje 6. 6. 2014.	4.1	3
93	92	javna predstavitev / Bohinj	11.12.2012	Kakšna bo davčna olajšava, glede na to, da so nepremičnine na območju občine Bohinj v 20. bonitetnem razredu in spomnil, da je bilo v preteklosti v okviru programa SKOP določenih dodatnih 10% zaradi lege v TNP.	Pripomba ni predmet NU.	Predlog presega vsebino NU. JZ TNP podpira prizadevanja lokalnega prebivalstva, da bi se obdavčitev za nepremičnine v narodnem parku zaradi omejitev, ki jih prinaša dejstvo zavarovanega območja, zmanjšala. Tako je JZ TNP z dopisom z dne 31. 8. 2012 že podprl prizadevanja Občine Bohinj in izrazil stališče, da bi morale biti nepremičnine uvrščene v nižji bonitetni razred. Vsa resorna ministristva morajo vedno v skladu z določbami 11. člena ZTNP-1 pri dodeljevanju spodbud prednostno dodeljevati spodbude in sofinancirati projekte, investicije ter izvajane dejavnosti s pripisom dodatnih točk, v višini 10 % od najvišjega možnega števila točk.	17.3	splošno 14.3

	A	B	C	D	E	F	G	H
94	93	javna predstavitev / Bohinj	11.12.2012	Predlaga, da se poskuša na vladi doseči, da bo v evidenco GURS dovoljeno vnašati nove vrednosti zemljišč. V ta namen naj občine skupaj s TNP naslovijo poziv na Vlado RS. S tem bi ljudje prihranili kar nekaj denarja.	Pripomba ni predmet NU.	Predlog presega vsebino NU. JZ TNP podpira prizadevanja lokalnega prebivalstva, da bi se obdavčitev za nepremičnine v narodnem parku zaradi omejitev, ki jih prinaša varstveni režim v zavarovanem območju, zmanjšala. JZ TNP je pisno z dopisom z dne 31.08.2012 že podprl prizadevanja Občine Bohinj in izrazil stališče, da bi morale biti nepremičnine uvrščene v nižji bonitetni razred.	?	splošno
95	94	javna predstavitev / Bohinj	11.12.2012	Ali je z Vogarja dovoljena ureditev sankške proge?	Odgovor	Sankanje po gozdni cesti z Vogarja je dejavnost, ki se odvija že več let. Z vidika upravljanja narodnega parka je sankanje z Vogarja sprejemljivo - izpolnjeni morajo biti pogoji, tj. doseženo soglasje z lastniki zemljišč. Časovno naj bo sankanje omejeno na obdobje dnevne svetlobe. Sankške proge, ki so urejene na obstoječih prometnicah (npr. odseki gozdnih cest), so sprejemljiva rekreacijska dejavnost v zimskem času – seveda ob predhodni uskladitvi glede trase proge (določitev odseka) in časa uporabe oz. odvijanja dejavnosti. Dejavnost na konkretni lokaciji mora biti usklajena z deležniki v prostoru (parkovna lokalna skupnost, ZGS, lastnik zemljišč, JZ TNP in LTO, turistično društvo ali drug organizator dejavnosti). Uporaba motornih sani in teptalcev za sneg je dopustna samo za urejanje smučarskih tekaških prog.	18 (§13/39) 22.12	15.1 (39. tč. 1. odst.)
96	95	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(1) V zvezi s hudourniško problematiko (neurejene struge hudournikov oz. nanosi naplavin na kmetijskih zemljiščih, spremenjen potek strug, neprevoznost cest ob večjih nalivih; možnost odvzema naplavin) se predlaga imenovanje strokovne komisije za reševanje problematike v Zg. Radovni.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je aktivnosti že usklajeval z ARSO in parkovnimi lokalnimi skupnostmi. Izveden je bil terenski ogled posameznih problematičnih območij. Ugotovljeno je bilo, da so nekateri objekti na vodotokih izvedeni tehnično neprimerno ali brez ustreznih soglasij upravljavca vodotokov. V letne načrte upravljanja vodotokov je treba vključiti čiščenje zaplavnih pregrad. Lastniki zemljišč bodo v sodelovanju z lokalno skupnostjo na ARSO naslovili pobudo za menjavo zemljišč.	22.5	18.5
97	96	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(2) V zvezi s problematiko vedno večje škode po divjadi (jelenjad) naj se s strani KS Dovje Mojstrana pošlje pisno prošnjo Zavodu za gozdove Slovenije (OE Bled) za povečanje plana odstrela jelenjadi na območju doline Radovne. JZ TNP naj predlog upošteva pri posredovanju podatkov za pripravo planov za prihodnja leta.	Pripomba ni predmet NU.	Predlagano bo postopno povečevanje odvzema, kar je načrtovano tudi v strategiji upravljanja z jelenjadjo. Za leto 2013 je bilo predlagano povečanje za 10% glede na plan za l. 2012.	22.3	18.3

	A	B	C	D	E	F	G	H
98	97	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(3) Na območju Krede naj se z NU prepove kopanje in vzpostavi red.	Pripomba je upoštevana.	Jezero Kreda v NU ni navedeno kot območje, kjer je kopanje dovoljeno (glej §13/48). Režim vožnje, parkiranja, hoje ... pa je vsebinsko povezan z dejstvom, da so ceste lokalne in so javno dobro, ostala zemljišča pa so v zasebni lasti.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1.odst.)
99	98	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(4) Med prioritete projekte naj se uvrsti asfaltiranje ceste Krnica - Zg. Radovna in odseka državne ceste od Psnaka do Guharja v Zg. Radovni	Pripomba ni predmet NU.	Pripomba je načeloma upoštevana. Oba predlagana projekta sta vsebinsko skladna z NU, vendar pa se bodo finančna sredstva iz državnega proračuna, namenjena razvojnim nalogam, kakor tudi sredstva sektorjev lahko dodeljevala le prek javnih pozivov, zato projektov ni mogoče poimensko zapisati v NU. Konkretne investicije ne spadajo v NU, temveč v izvedbene in akcijske načrte ter posledično v letne programe dela.	17.3.3 (C5.1)	14.3 (C5.1)
100	99	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(5) Opozorilo, da je treba pravočasno pripraviti kakovostne projekte, ki bodo omogočili kandidaturu na razpisih (črpanje razvojnih finančnih sredstev)	Pripomba je upoštevana.	V okviru oddelka za razvoj JZ TNP ter v sodelovanju z drugimi podpornimi institucijami v obeh regijah se s posameznimi ukrepi upravljalvskega področja C (trajnostni razvoj) predvideva podpora razvoju projektnih idej in pripravi dokumentacije. Vzpostavljeno je tudi sodelovanje med JZ TNP in razvojnimi agencijami pri pripravi Regionalnih razvojnih programov 2014-2020.	17.3.3	14.3 (C2, C4, C5)
101	100	dopis / zapisnik sestanka z dne 12.12.2012	14.12.2012	(7) Kako je s pašo ovc na območju Zg. Krme in ograjevanjem na območju Zg. Radovne	Odgovor	1. Paša drobnice: Območje Zgornje Krme spada v prvo varstveno območje. V prvem varstvenem območju je paša dovoljena samo na območju z NU določenih planin ali s pašnimi redi (6. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1). Na območju Zgornje Krme so že vrisani GERK-i. V predlogu NU so podrobno opredeljena pašna območja na območju vrisanih GERK-ov – tudi območje Zg. Krme –, ki bodo v nadaljevanju izvajanja NU usklajena s pašnimi redi. 2. Ograjevanje: Ograjevanje je dopustno za namen preprečitve škode po divjadi ali za namen zadrževanja pašne živine na kmetijskih zemljiščih, če to bistveno ne otežuje migracije prostoživečih živali. Začasno postavljene ograje na pašnih površinah je treba zunaj pašne sezone odstraniti. Trajna ograja, ob predhodni ugotovitvi namena in potrebnosti, mora ustrezati značilnostim pašnih zemljišč in vrsti živali, njeno oblikovanje (višina, izvedba, gradivo) pa mora biti prilagojeno krajevno značilnim ograjam.	19 (§15/6) 18 (§13/15)	15.1 (15. tč. 1. odst.) 15.2.1 (6. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
102	101	dopis	20.12.2012	(1) Glede na tako rekoč identično število in pomen naravnih vrednot - kot kulturne dediščine in naravnih spomenikov - kot kulturnih spomenikov v parku, bi pričakovali bolj uravnoteženo obravnavo področja ohranjanja kulturne dediščine. Predlagamo razširitev poglavij o oceni stanja s predstavitev problematike po zvrsteh dediščine (ali vsaj usmeritev na izhodiščna gradiva na spletni strani TNP). Predlagamo, da se objavi seznam vseh enot kulturne dediščine, za kulturne spomenike državnega pomena pa pripravi ocena njihovega stanja s predvidenimi ukrepi. Navede naj se tudi katere enote kulturne dediščine so ovrednotene za razglasitev na lokalni in državni ravni, pa še niso izvedene.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU je povečan obseg vsebin s področja varstva kulturne dediščine: ocena stanja nepremične kulturne dediščine je vključena; vse enote nepremične kulturne dediščine so uvrščene v priloge; stanje o vseh enotah nepremične kulturne dediščine državnega pomena je ažurirano; za enote kulturne dediščine na lokalni ravni sta krajevno pristojni enoti ZVKDS pripravili seznam; enote EŠD lokalnega pomena so uvrščene v prilogo k NU. Obseg dokumenta s predlogom NU je zmanjšan (še posebej analitičen del), tako da so se vsa vsebinska poglavja krajšala.	9.1 17.2.1	8.1 14.2
103	102	dopis	20.12.2012	(2) Označevanje razglašeni kulturnih spomenikov: Predlagamo, da se poglavja, ki obravnavajo (enotno) označevanje, navajajo potrebo po upoštevanju določb pravilnika o označevanju kulturnih spomenikov.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je v poglavjih s podrobno opredelitvijo varstvenih režimov ter z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami za dejavnosti v besedilu dodano, da je pri označevanju kulturnih spomenikov treba upoštevati Pravilnik o označevanju kulturnih spomenikov.	18 (§13/16) 19 (§15/14) 22.13 in 25.7	15.1 (16. tč. 1. odst.) 15.2.1 (14. tč. 1. odst.) 18.14 21.5
104	103	dopis	20.12.2012	(3) V poglavju 9.1 popraviti navedbo tabele (pravilno je Tabela 8 in Tabela 8). Tabela 10 ima skupaj 15 enot in ne 375 enot. Predlagamo vnos aktualnega števila enot žive dediščine (17 enot), vpisanih v register žive dediščine. Za območje TNP je vpisana ena enota (Otepanje v Bohinju) in predlagana ena enota (mohant).	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU in v predlogu NU so v poglavjih s področja kulturne dediščine 8.1 in 9.3 vnešeni vsi predlagani popravki.	9.1 9.3	8
105	104	dopis	20.12.2012	(4) V poglavju 11.11 je med problem navedeni "nepoznavanje dejanskega števila obiskovalcev". Opozarjamo na potrebo po izvedbi raziskav v zvezi z njihovimi pričakovanji.	Pripomba je upoštevana.	Upravljevec narodnega parka se strinja, da so potrebne dodatne izvedbe raziskav v vsebinski povezavi s strategijo turizma.	11.11	10.11
106	105	dopis	20.12.2012	(5) Kazalca B2 in B2.4 se ponavljata. Predlagamo ločena stolpca za enote dediščine, ki so ovrednotene za lokalni in za državni pomen. Kazalniki za področje ohranjanja kulturne dediščine so preskromno zastavljeni. NU naj se dopolni s kazalniki, ki so vezani na prvi operativni cilj "Ozaveščanje o kulturni dediščini" (npr. število delavnic o kulturni dediščini, število izobraževalnih programov o kulturni dediščini, o gradnjah in prenovi; število ozaveščevalnih publikacij, število razstav, število dogodkov, ki prispevajo k promociji in ozaveščanju o živi kulturni dediščini).	Pripomba ni upoštevana.	Kazalniki v predlogu NU so preoblikovani in podani v zbirni preglednici v poglavju <i>Spremljanje izvajanja načrta upravljanja</i> .	17.2.4 (B2 in B2.4)	26 (Tabela 26)

	A	B	C	D	E	F	G	H
107	106	dopis	20.12.2012	(6) Zadnja alineja prvega dela poglavja 23 z usmeritvami in ukrepi za celostno ohranjanje kulturne dediščine naj se nadaljuje: "...z vključevanjem v vse dokumente in resorne politike, ki vplivajo na dediščino ob stalnem sodelovanju in porazdelitvi odgovornosti vseh deležnikov." V naslovu zadnjega dela poglavja (Usmeritve za premično dediščino) naj se vneseta besedi "in živo".	Pripomba je upoštevana.	Obe predlagani dopolnitvi sta v predlogu NU vključeni v besedilo v poglavju <i>Usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine</i> .	23	19
108	107	dopis	21.12.2012	<p>Plovba po vodah je neškodljiva raba narave, saj se ne dotika trde podlage, na kateri bi lahko puščala sledi. Ker pa smo trdno prepričani, da je potrebno v naravnem okolju, ki ga varujemo, pretirano rabo omejevati predlagamo omejitve. Področje veslanja po vodotokih dotika v dveh členih:</p> <p>Iz 6. člena izhaja, da se še naprej izvajajo dejavnosti, ki so se že do sedaj. Nove dejavnosti in njihovo izvajanje pa se prepreči. Veslanje po rekah in jezerih je že do sedaj praksa in za to se uporabljajo ob primernih vodostajih vsi večji vodotoki. Ker pa večina za kajakaštvo zanimivih voda leži v 3. coni, ostaja odprt le režim plovbe po reki Bistrici v Vratih in Savici.</p> <p>Iz 13. člena izhaja, da so prepovedane dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah. Dejavnosti v zakonu niso nikjer specificirane. Dejavnost se razume kot nekaj stalnega - delo, delanje, delovanje in ne enkratni proces dejanje. Stalno ponavljajoče se dejanje lahko postane dejavnost, v kolikor je organizirano in spodbujeno z nekimi materialnimi koristmi. Iz tega izhaja, da zakonodajalec ni želel preprečiti enkratnih dejanj posameznikov, ampak omejiti ponavljajoča dejanja - dejavnosti, ki izkoriščajo naravni vir v komercialne ali druge namene.</p> <p>Zato predlagamo, da se veslanje in plovba ne prepove, temveč omeji na naslednji način:</p> <p>1. V drugem varstvenem območju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepove se veslanje v organiziranih skupinah, ki so se povezale na ekonomski bazi, ne prepove pa se posameznikom. - prepove se ekonomsko spodbujeno veslanje in trženje 	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Predlogi so delno utemeljeni in upoštevani.</p> <p>V predlogu NU so v poglavju Podrobna opredelitev varstvenih režimov že definirani pojmi turistične, športne in rekreacijske dejavnosti.</p> <p>ZTNP-1 v 1. in 2. varstvenem območju izrecno prepoveduje tudi plovbo po vodotokih in sicer v 17. točki 1. odstavka 15. člena z naslednjim določilom: »prepovedano je kopanje, potapljanje, čolnarjenje in druge rekreacijske dejavnosti na jezerih in vodotokih«. Izjema je Bohinjsko jezero, kjer je čolnarjenje izrecno dovoljeno po 4. točki 2. odstavka 16. člena ZTNP-1.</p> <p>JZ TNP zavzema stališče, da namen ZTNP-1 ni samo v preprečevanju komercialne dejavnosti, temveč tudi v omejevanju posameznih ravnanj oziroma dejanj na vodotokih in stoječih vodah, ki bi lahko kakorkoli ogrozila cilje narodnega parka (spremembe ali ogrožanje lastnosti, ki so pomembne za ohranitev naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti, krajinske pestrosti in kulturne dediščine v narodnem parku).</p> <p>JZ TNP je organiziral sestanke, na katerih so sodelovali predstavniki izvajalcev rekreativnih dejavnosti na vodotokih, ZRSVN, ZZRS, Ribiški družini Bohinj in Tolmin ter JZ TNP. Dogovorjeno je bilo, da so dejavnosti omejene s časom izvajanja dejavnosti, pretokom vodotoka, velikostjo plovila in podobno. V začetnem obdobju veljavnosti NU se za posamezne vodotoke določi minimalne pretoke, pri katerih so dejavnosti še sprejemljive. V povezavi s stališčem do pripombe št. 110 so dejavnosti dovoljene na odsekih vodotokov, ki so skladno z veljavnimi ribiško gojitvenimi načrti opredeljeni kot ribolovni revirji.</p>	18 (§13/48) 19 (§15/17) 20 (§16/2.4)	15.1 (48. tč 1. odst.) 15.2.1 (17. tč. 1. odst.) 15.2.2 (4. tč. 2. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
112	111	dopis	21.12.2012	(4) Za prireditve je treba pridobiti soglasje upravljavca narodnega parka. Zahtevana je obširna predložitev dokumentacije in plačilo takse, podobno kot pri dovoljenju, ki ga izda upravna enota. To pomeni 100 % podražitev in odvečno delo. Predlaga se, da bi zadoščala seznanitev JZ TNP s prireditvijo, odločanje pa prepusti upravni enoti. Birokracija je vse zahtevnejša in dražja ter otežuje preživetje amaterskih klubov, ki delujejo v javno dobro.	Pripomba ni upoštevana.	Izdajo soglasja za izvedbo prireditev v prvem in drugem varstvenem območju določa ZTNP-1. Upravljavec narodnega parka v postopku izdaje soglasja ne uporablja istih meril in kriterijev kot UE, zato se odločanja ne more prepustiti UE. Plačilo takse določa Zakon o upravnih taksah. Društvo lahko vse načrtovane prireditve, ki jih namerava izvesti v tekočem letu, združi v en zahtevek in tako prihrani pri plačilu takse. Da bi imel vlagatelj čim manj težav z izpolnjevanjem zahtevka, je pripravljen tudi obrazec, ki ga je mogoče najti na spletnih straneh TNP.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč 1. odst.)
113	112	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(1) Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) pri KGZS je pri posameznih ukrepih nenatančno zapisana kot KGZ.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je kratica Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ustrezno navedena oz. popravljena (KGZS).	17 (A, B, C in E)	14 (A, B, C in E)
114	113	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(2) V NU zapisanima trditvama, da je v dolini dovolj površin in, da zato visokogorska paša ni več nujna, oporekamo. Paša na planih je najboljši in najcenejši način ohranjanja habitatov planin, preprečuje zaraščanje in omogoča ohranjanje značilne krajine. Površine v dolini so potrebne za pridelavo krme za zimski čas in za zagotavljanje samooskrbe	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU (poglavje 10.1) je besedilo ustrezno popravljeno. Cilj ZTNP-1 in NU je ohranjati dejavnost na planini in jo tudi dodatno spodbujati.	11.1 22.1	10.1 18.1
115	114	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(3) Z NU naj bi se poti do planin in gozdnih površin v 1. in 2. varstvenem območju le vzdrževale. Problem nastane zaradi novejših strojev, ki so zaradi varnosti drugačne konstrukcije (nižji in širši) in jim je dostop po starih poteh otežkočen. Zagotoviti je treba možnost nujnih posegov pri vzdrževanju z dovoljenjem upravljavca narodnega parka.	Pripomba ni upoštevana.	Opredelitev varstvenega režima v ZTNP-1 je jasna. V prvem (in posledično tudi v drugem) varstvenem območju ni dopustno graditi nove in širiti obstoječe ceste, kolovoze, poljske in druge poti. Dopustno je vzdrževanje obstoječih dostopov do kmetijskih zemljišč zaradi opravljanja kmetijske dejavnosti. Vzdrževanje poti je seveda dopustno v obsegu in izvedbi, ki lastniku omogočata peš dostop ali vožnjo z ustrezno kmetijsko mehanizacijo do kmetijskih zemljišč. Ni pa dopustno nadelavati oz. graditi novih ali širiti obstoječih dostopnih poti. Z NU ni dopustno presegati ZTNP-1.	19 (§15/10)	15.2.1 (10. tč. 1. odst.)
116	115	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(4) Preveri naj se ali JZ TNP lahko zagotavljanje dostopa do planin za nemoteno rabo tudi sofinancira.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je bila že predvidena operativna naloga, s katerim se zagotavlja sofinanciranje dostopa do nedostopnih planin in/ali njihove oskrbe – skladno z omejitvami, določenimi z varstvenimi režimi. Enaka rešitev je podana v predlogu NU.	17.3.3 (C1.5)	14.3 (C1.5)
117	116	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(5) Na planinah v prvem varstvenem območju naj bodo izjemoma dovoljene melioracije, ki so potrebne za nadaljnje izvajanje paše in uporabe planin.	Pripomba je delno upoštevana.	Za potrebe same paše na planinah v prvem varstvenem območju melioracije niso potrebne. Razen, če gre za čiščenje pašnika ali urejanje degradiranih površin (npr. planina Velo polje), kar je pa v dogovoru upravljavcem narodnega parka in/ali javne gozdarske službe možno.	19 (§15/8)	15.2.1 (8. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
118	117	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(6) V okviru opredelitve podrobnih varstvenih režimov je potrebno omogočiti tudi posege v strugah vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljiščih za potrebe sanacije škod po neurjih - s soglasjem upravljavca parka.	Pripomba je upoštevana.	Podrobni varstveni režim velja za preventivne, intervencijske in sanacijske ukrepe. Varstvene usmeritve so navedene v poglavju Upravljanje z vodami in Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.	18 (§13/34)	15.1 (34. tč. 1. odst.) 18.5 18.6
119	118	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(7) Predvidene kazalnike za oceno izvajanja za kmetijstvo (20 % delež kmetijskih zemljišč v ekološki kontroli, 20 % kmetijskih gospodarstev v ekološki kontroli, 80 % vključenost v ukrepe KOP) bo težko doseči. V perspektivi SKP od l. 2014 dalje, ukrepi KOP še niso dorečeni, bo pa ekološko kmetijstvo samostojen ukrep.	Pripomba ni upoštevana.	Cilji so mogoče zares smelo zastavljeni vendar ob predpostavki, da gre za zavarovano območje in se NU pripravlja za obdobje 10 let, je povečevanje ekoloških površin potrebno in smiselno. Povečanje obsega kmetijskih zemljišč v ekološki predelavi je primerljivo z tovrstnimi načrti na državni ravni.	17.3.4 (C1.2)	14.3 (C1.2)
120	119	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(8) V skladu z ZTNP-1 je v prvem varstvenem območju prepovedano gospodariti z gozdom. Ker je večina teh gozdov v zasebni lasti, naj se uredi odškodnina za neuporabo in/ali izvzetje površin iz osnov za obračun dajatev iz kmetijstva ter možnost odkupa.	Pripomba je delno upoštevana.	V prvo varstveno območje so vključene površine gozdov, ki so že sedaj po veljavnih gozdnogospodarskih načrtih opredeljene kot varovalni gozdovi brez izvajanja proizvodne funkcije, zato uveljavitev ZTNP-1 in predpisanih varstvenih režimov ravnanj v zvezi z rabo gozdov ne ureja strožje. Zahteva po odškodninah za tovrstne površine je neutemeljena, slednje so z operativno nalogo A4.2 predvidene dejansko za tisti majhni del gospodarskih gozdov, ki so z ZTNP-1 prešli v prvo varstveno območje. Vsekakor pa je v interesu upravljavca parka, da poveča lastniški delež na vseh površinah, kjer veljajo omejitve rabe. V kolikor bodo JZ TNP zagotovljena sredstva za izvajanje predkupne pravice, bo zavod pristopil k odkupom gozda v prvo varstvenem območju. Zakon o dohodnini v 73. členu predvideva oprostitev, ki se ne všttevajo v davčno osnovo za odmero dohodnine od katastrskega dohodka. Med primeri je tudi katastrski dohodek zemljišč, ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno prepovedano izkoriščati za kmetijsko pridelavo. Davčno upravo smo zaprosili za pojasnilo, ali pod oprostitev 73. člena sodijo tudi gozdovi, ki ležijo v prvem varstvenem območju TNP in ki jih ni dovoljeno izkoriščati. Odgovor DURS je bil, da ta zemljišča lahko sodijo pod oprostitvev, za to pa morajo lastniki podati posebno vlogo do 30. junija v letu, za katero se dohodnina odmerja. Vloga je dosegljiva na spletnih straneh DURS. Na JZ TNP smo vlagateljem tovrstnih vlog pripravljene pomagati denimo z izdajo potrdil o statusu gozda v prvem varstvenem območju.	17.1.3 (A4.2) 17.5.3 (E6.3)	14.1 (A4.2 in A10.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
121	120	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(9) Gozdovi v prvem varstvenem območju, ki mejijo na planine, so bili tradicionalno vir gradiva in kurjave za delovanje planin. Predlaga se tak režim varovanja, ki bo dovoljeval lokalno uporabo lesa za potrebe planin.	Pripomba je upoštevana.	Varstveni režim, predpisan z ZTNP-1, prepoveduje izkoriščanje gozdov v prvem varstvenem območju narodnega parka z izjemo izvajanja nujnih ukrepov za ohranjanje in krepitev varstvenih funkcij in zagotavljanja nujnih varstvenih ukrepov. Z vidika vzdrževanja pašnih površin je posek dreves in grmičevja dovoljeno ravnanje, nadaljnja uporaba lesa pa z ZTNP-1 ni določena in se med drugim lahko uporabi za vzdrževanje objektov ali druge potrebe na planinah in se ne šteje za izkoriščanje gozdov.	19 (§15/5 in §15/8)	15.2.1 (5. in 8. tč. 1. odst.)
122	121	e-pošta dopis	21.12.2012 28.12.2012	(10) Priloga 8 (navodila za pripravo del v sestojih, primernih za strojno sečnjo) po vsebini ne spada v NU. Navodila so dokaj splošna, ob tem pa vsebujejo nekatere omejitve, ki lahko negativno vplivajo na ekonomiko dela s strojno sečnjo.	Pripomba je delno upoštevana.	V predlogu NU se Priloga 8 izloči, vse usmeritve pa se sklicujejo na VDR in dodatne usmeritve, ki so po prepričanju JZ TNP nujne za vsaj delno prilagajanje uporabe te oblike tehnologije. Izvajanje strojne sečnje je oblika pritiska v prostoru, ki je z vidika škodljivih posledic na naravo nepopolno proučen. Iz tega razloga in ob upoštevanju načela previdnosti se naravovarstvene usmeritve v ožjem pomenu besede ohranjajo.	18 (§13/1) 22.2	15.1 (1. tč. 1. odst.) 18.2
123	122	dopis (spremno besedilo k pripombam)	21.12.2012	(1 pripomba k stališčem JZ TNP do pripomb, podanih k osnutku NU z dne 5.11.2012): V okviru obstoječe zakonodaje naj se najde rešitve za probleme, ki so izražene v pripombah Občine Bohinj.	Pripomba je upoštevana.	Delovna skupina, ki pripravlja NU, je vse pripombe, ki jih je v mnenju k osnutku NU posredovala Občina Bohinj, skrbno preučila in oblikovala stališča. Posamezne pripombe so bile upoštewane v celoti, posamezne delno, nekatere pripombe se bodo uvrstile v izvedbene – letne programe dela, del pripomb pa skladno s področno zakonodajo in pristojnostmi ni bilo mogoče upoštevati. Na podlagi zavzetih stališč je JZ TNP pripravil dopolnjeni osnutek NU, ki je bil dan v javno obravnavo. S predmetnim dokumentom so podana stališča, pojasnila k vsem pripombam iz javne obravnave. Skladno z navedenim je bil pripravljen tudi predlog NU.	splošno	splošno

	A	B	C	D	E	F	G	H
124	123	dopis (spremno besedilo k pripombam)	21.12.2012	(2 pripomba k stališčem JZ TNP do pripomb, podanih k osnutku NU z dne 5.11.2012): Vloga JZ TNP je preveč na operativni ravni (pomoč investitorjem z usmeritvami, mnenji pri pripravi dokumentacije), premalo pa na izvedbeni, v smislu finančnih spodbud (številne prepovedi, omejitve, pogoji v marsičem podražijo investicijo).	Pripomba ni upoštevana.	<p>NU se pripravlja za desetletno obdobje. Skladno z vsebino, določeno z ZTNP-1 in sklepom o začetku postopka priprave NU TNP, so določeni upravljavski cilji, operativni cilji in naloge, predvidene so aktivnosti, leto izvedbe, nosilci in sodelujoči pri posameznih nalogah ter finančno vrednotenje nalog.</p> <p>Vloga JZ TNP kot upravljavca narodnega parka je opredeljena s pristojnostmi in pooblastili ter nalogami javne službe, določenimi z ZTNP-1. Finančne spodbude, namenjene razvoju, so opredeljene skladno z določbami 10. člena ZTNP-1, obseg sredstev pa je vezan na višino finančnih sredstev iz državnega proračuna (50 % delež je namenjen razvojnim vsebinam), programe drugih sektorjev, uspešnost kandidatur na razpisih ...</p> <p>Prepovedi, omejitve, pogoji za izvajanje posameznih ravnanj, posegov in dejavnosti izhajajo iz ZTNP-1 in drugih področnih predpisov.</p>	splošno 17 29	splošno 14 25

	A	B	C	D	E	F	G	H
125		dopis (spremno besedilo k pripombam)	21.12.2012	(3 pripomba k stališčem JZ TNP do pripomb, podanih k osnutku NU z dne 5.11.2012): Stališča niso ustrezno argumentirana in podkrepjena z dejstvi, v večih primerih pa gre tudi za sprenevedanje in prelaganje odgovornosti (npr. pristojnost občine pri prostorskem načrtovanju in ključna vloga nosilcev urejanja v postopku priprave in sprejemanja prostorskih aktov; nepotrebna priprava krovnih študij za potrebe okoljske infrastrukture ob dejstvu, da občina že ima izdelane tovrstne programe).	Pripomba ni upoštevana.	Pripravljena stališča k pripombam, ki jih je v mnenju k osnutku NU posredovala Občina Bohinj, so bila skrbno preverjena. Pojasnila so bila pripravljena ob upoštevanju področne zakonodaje in pristojnosti upravljavca narodnega parka. 1. Pojasnilo glede pristojnosti občine pri prostorskem načrtovanju: Prostorsko načrtovanje na lokalni ravni je v izključni pristojnosti občine. Z Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07 – določbe 11. člena) je občina pristojna za določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine, za določanje rabe prostora in pogojev za umeščanje posegov v prostor in za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena. Ob tem je treba seveda spoštovati zakon o prostorskem načrtovanju in področne predpise, ki zadevajo prostorske akte. JZ TNP v postopku ni nosilec urejanja prostora v postopku priprave in sprejemanja občinskega prostorskega načrta, skladno z določbami ZTNP-1 pa sodeluje pri pripravi naravovarstvenih in kulturnovarstvenih smernic ter pri pripravi mnenja o njihovem upoštevanju (določbe 29. člena). Prav tako je dejstvo, da morajo biti prostorski akti občin usklajeni z ZTNP-1 in NU (določbe 22. člena). 2. Pojasnilo k očitku o nepotrebosti krovne študije za potrebe okoljske infrastrukture: Krovno in celovito študijo za reševanje vodooskrbe in odvajanja in čiščenja odpadnih voda celotno območje TNP zahteva Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, direktorat, zadolžen za vodenje kohezijske politike. Študija bo temeljila na operativnih programih lokalnih skupnosti. Le v primeru celovite študije je namreč možna umestitev ukrepa TNP v programe sofinanciranja iz kohezijskih sredstev po letu 2014. Študija	splošno 17.3.3 (C4.1) 22.12	splošno 14.3 (C4.1) 18.14
126		dopis (spremno besedilo k pripombam)	21.12.2012	(4 pripomba k stališčem JZ TNP do pripomb, podanih k osnutku NU z dne 5.11.2012): Pri večih ukrepih smo zahtevali, da se med nosilce vključi LTO, ZGS, JSKS ipd., ker nismo bili seznanjeni, da to pomeni tudi finančno breme za te institucije ali posameznike, podajamo pripombo, da se te institucije in posameznike navede kot sodelujoče in ne kot nosilce.	Pripomba je upoštevana.	Posamezne inštitucije so v predlogu NU navedene med sodelujočimi pri upravljavskih ukrepih.	17	14
127		dopis (spremno besedilo k pripombam)	21.12.2012	(5 pripomba k stališčem JZ TNP do pripomb, podanih k osnutku NU z dne 5.11.2012): Finančni načrt je nepregleden. Zahtevamo, da se izdelata finančna konstrukcija, iz katere bo jasno razvidno, koliko denarja je namenjenega za delovanje uprave JZ TNP, koliko denarja je predvidenega za posamezne občine ter v okviru katerih projektov.	Pripomba ni upoštevana.	Sredstva za delovanje javne službe so prikazana v tabeli 12. V NU je v prilogi 18 finančno ovrednoten vsak ukrep ter zanj ocenjeni potencialni viri financiranja. Razdelitev sredstev po parkovnih lokalnih skupnostih in projektnih ni mogoča, ker je treba za dodeljevanje javnih sredstev izvesti postopek javnega poziva oz. drug postopek v skladu s predpisi s področja izvajanja proračuna.	17 29	14 25

	A	B	C	D	E	F	G	H
133	132	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(1C) Tudi v gozdovih v 1. varstvenem območju je potrebno omogočiti gospodarjenje, v skladu s podrobnimi gozdno gojitvenimi načrti, ki so obenem izvedbeni načrti iz gozdno gospodarskih načrtov, v skladu s sonaravnim gospodarjenjem. V NU naj se oblikujejo ustrezni ukrepi. Nikjer v NU ni zaslediti rešitev za rabo lesa v planinah ter za lastno uporabo in prenavo. V 1. varstvenem območju so tudi gospodarski gozdovi (območje Ukanca in Fužinarskih planin) - potrebno jih je izločiti iz 1. varstvenega območja. NUP naj spremeni režim upravljanja oziroma gospodarjenja z gozdovi v 1. varstvenem območju. Dovoli naj se omejeno gospodarjenje tudi v varovalnih gozdovih, kjer res ni mogoče, naj država zemljišča odkupi. V preteklosti se je gospodarilo z varovalnimi gozdovi, tudi Zakon o gozdovih to omogoča.	Pripomba ni upoštevana.	NU je v zvezi z upravljanjem z gozdovi oziroma njihovo rabo v celoti usklajen z varstvenim režimom, določenim z ZTNP-1. Kakršnokoli preseganje zakonskega okvira, vključno z možnostjo izkoriščanja gozdov v prvem varstvenem območju ali izločitvijo nekaterih območij iz najstrožjega varstvenega režima, ni mogoče z NU, pač pa le s spremembo ZTNP-1. Posek dreves in grmičevja je dovoljeno ravnanje ob izpolnjevanju predpogoja, da gre vzdrževanje pašnih površin – nadaljnja uporaba lesa z ZTNP-1 ni določena in se med drugim lahko uporabi za prenavo objektov ali druge potrebe na planinah in se ne šteje za izkoriščanje gozdov.	19 (§15/5)	15.2.1 (5. tč. 1. odst.)
134	133	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(1D) V okviru NU bi bilo potrebno narediti tudi posamezne izjeme za gozdne prometnice. Tudi v 1. v.o. bo potrebno omogočiti rekonstrukcijo vlak.	Pripomba ni upoštevana.	Določbe varstvenega režima ZTNP-1 za prvo varstveno območje so nedvoumne. Gradnja nove gozdne infrastrukture je prepovedana. Obstoječe gozdne prometnice je dopustno vzdrževati, ne pa povečevati njihovega obsega. Izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture je dopustna zaradi izvedbe nujnih varstvenih ukrepov. Z NU se sme presegati določbe zakona.	19 (§15/11)	15.2.1 (5. in 11. tč. 1. odst.)
135	134	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(2A) Kakovostni mlečni izdelki so za kmeta možnost dodatnega, ne pa dobrega zaslužka.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo v poglavju 10.1 ustrezno popravljeno.	11.1	10.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
136	135	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(2B) Pri obnovah cest v planine je potrebno upoštevati tudi varnost uporabnikov, uporabo sodobnejših, varnih strojev. V 1. varstvenem območju je dovoljeno samo vzdrževanje - kako boš zagotovil varovalno ali sanitarno zadevo, če ne moreš priti s strojem tja. Tehnologija bo napredovala. Sodobni traktorji so nižji in širši (boljša stabilnost). Vzdrževanje in graditev prometnic naj se zagotovi/omogoči skladno z razvijajočo se tehnologijo. Širitev določenih odsekov bi morala zaradi varnosti uporabnikov biti dovoljena.	Pripomba ni upoštevana.	Opredelitev v ZTNP-1 je jasna. Po zakonu v prvem varstvenem območju ni dopustno graditi nove in širiti obstoječe ceste, kolovoze, poljske in druge poti. V prvem varstvenem območju gospodarjenje z gozdovi ni dopustno. Dopustno je le redno čiščenje dreves in grmičevja za vzdrževanje pašnikov (pašnih površin), pri tem gradnja novih pravih ali dostopnih poti ni dopustna. V teh primerih potreba po sečnji zaraščajočih površin lahko izhaja zgolj iz kmetijske potrebe (vzdrževanje/povečevanje pašnikov) in ni namenjena gospodarjenju z gozdom, zato dodatne pravilne poti niso sprejemljive. Les v večini primerov na nedostopnih planinah ostane tudi na planini. S šestim odstavkom 15. člena ZTNP-1 je določeno, da je v prvem varstvenem območju, ne glede na določbi 5. in 11. točke prvega odstavka 15. člena, ki prepovedujeta gospodarjenje z gozdovi in gradnjo nove gozdne infrastrukture, v prvem varstvenem območju dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnjo nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Vrsta, način, obseg in trajanje ukrepov in zanje potrebna gozdna infrastruktura se določijo v gozdno gojitvenih načrtih, ki jih ob soglasju	19 (§15/10)	15.2.1 (10. tč. 1. odst.)
137	136	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(2C) Gospodarjenje bi moralo biti dovoljeno kot izjema tudi v prvem varstvenem območju. Gre predvsem za tri panoge, to so kmetijstvo, gozdarstvo in turizem, ki so tradicionalno že bili prisotni v tem območju in so v bistvu osnova, da danes lahko govorimo o izrednem naravnem in kulturnem spomeniku kot takem, to je TNP. Gre seveda za načelo sonaravnega gospodarjenja, ki ga je tako zakonodajalec kot tudi pripravljavec NU zamenjal za načelo »pridobivanja divjine«, tako, da to ne bo naravno-kulturna krajina, temveč samo se divjina.	Pripomba je delno upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU, enako tudi v predlogu NU. V prvem varstvenem območju je skladno z določbami ZTNP-1 dopustna tradicionalna paša na urejenih pašnih planinah (kmetijstvo). Prav tako je dopustna dopolnilna dejavnost na planini, to sta predelava mleka in turizem (nudenje prenočišča). V prvem varstvenem območju so tudi planinske kočje. Na področju gozdarstva pa so dopustni samo nujni varstveni ukrepi (v prvem varstvenem območju so predvsem varovalni gozdovi) ter posek dreves in grmičevja za redno vzdrževanje in urejanje pašnikov in poti.	19	15.2.1
138	137	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(3A) Blejski ribiški okoliš spada pod Gornjesavsko ribiško območje.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU, enako tudi v predlogu NU. Blejski ribiški okoliš spada v Gornjesavsko ribiško območje.	11.4	10.4

	A	B	C	D	E	F	G	H
139	138	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(3B) Potrebno je najti rešitev za ribogojnico na severni obali jezera. Predlagamo, da država ribogojnico uredi za sonaravno vzrejo mladice lipana, na podlagi planktona. Potrebno je najti rešitev za ribogojnico na severni obali jezera. Predlagamo, da država ribogojnico uredi za sonaravno vzrejo mladice lipana, na podlagi planktona.	Pripomba je upoštevana.	Z ZTNP-1 (določbe 9. točke prvega odstavka 15. člena) je določeno, da je prepovedano graditi nove in rekonstruirati obstoječe objekte tako, da se poveča obseg ali spremeni njegovo namembnost. Z določili tretjega odstavka 22. člena (pravila ravnanja) se rekonstrukcije objektov v drugem varstvenem območju izvajajo v okviru obstoječih gabaritov in zatečene namembnosti. Odstopanja od obstoječih gabaritov so mogoča le, kadar gre za preprečevanje ali zmanjševanje obstoječega obremenjevanja okolja. ZTNP-1 torej ne prepoveduje rekonstrukcije (in revitalizacije) ribogojnice v obstoječih dimenzijah. Pobuda za ponovno vzpostavitev zadevnega ribogojnega objekta je načeloma sprejemljiva, kar je med drugim razvidno tudi v dopoljenem osnutku načrta upravljanja TNP, ki predvideva vzpostavitev objekta v prvotno stanje oziroma revitalizacijo s poudarjenim preventivnim vidikom. Pri tem pa je treba upoštevati merila, da: - je dejavnost izključno vzgoja mladice lipana ali kombinacija jezerske postrvi, ki sta ogroženi v slovenskem merilu. Tako bi vzgoja mladice iz lokalnih populacij za približevanje bila skladna z naravovarstvenimi ukrepi v smislu repopulacije navedenih domorodnih vrst v vodotokih narodnega parka, - je treba biti pozoren na vprašanja načina elektro oskrbe, čiščenja vode ob iztoku iz ribogojnega objekta (usedalnik), delovanja objekta v zimskem času ter upoštevanja sezonskega nihanja gladine jezera,	18 (§13/8) 19 (§15/9)	15.1 (8. tč. 1. odst.) 15.2.1 (9. tč. 1. odst.)
140	139	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(4) Pravilno je Fužinarski zaliv in ne Fužinski zaliv.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že bila upoštevana v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU. Kopalno območje Fužinski zaliv je uradno ime kopalne vode in ga navaja MKO ARSO v svojih poročilih o stanju voda. V predlogu NU je zapisano pravo ime: Fužinarski zaliv.	11.5	10.5
141	140	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(5A) Konkretnije opredelite, katere akcije so bile in katere bodo izvedene na področju umirjanja prometa (javni prevoz, parkirišča)? Sedanja praksa je takšna, da se s tem ukvarja izključno lokalna skupnost (tako fizično kot finančno).	Odgovor	JZ TNP pomaga investitorjem z usmeritvami/mnenji pri pripravi dokumentacije za ureditve parkirišč (npr. planina Kuhinja, Vršiška cesta, pri Pocarjevi domačiji v Zg. Radovni; pomoč je bila ponujena pri ureditvi vstopne točke na Vorančkoici).	11.7	10.7

	A	B	C	D	E	F	G	H
142	141	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(5B) Glede ureditve parkirišč problem v občini Bohinj predstavljajo trije vikendi na leto. Kaj bo z vsemi urejenimi parkirišči v ostalem obdobju, kdo bo zagotavljal sredstva za njihovo vzdrževanje? Kaj to pomeni parkirišča, urejena po standardih? Menimo, da gre za manjši poseg v naravo in za manj škodljivih posledic, če imamo občasna parkirišča, ki se jih odpre v času največjega obiska, kot pa če uredimo stalna parkirišča, ki bodo izven sezone samevala. Potrebno je proučiti možnosti spodbujanja javnega prevoza v povezavi vlak-avtobus, prav tako vlak-kolo. V NU je potrebno poudariti, da mora gradnja in vzdrževanje prometne infrastrukture upoštevati sodobne tehnološke trende, tako, da se zagotovi sonaravno gospodarjenje z namenom razvoja lokalnega gospodarstva, ne pa zaviranja le-tega.	Pripomba ni upoštevana.	V Bohinju je takih dni več kot le trije vikendi na leto (pozimi širše območje spodnje postaje Vogel, poleti okolica jezera, parkirišče pred planino Blato). Urediti je treba obstoječa parkirišča (utrditev podlage, izgradnja sanitarij, ki niso sezonskega značaja, smetnjaki za ločeno zbiranje odpadkov, informacijske table) in promovirati uporabo obstoječih parkirišč zunaj parka (npr. v Bohinjski Bistrici), ki poleti samevajo, s tem, da se ponudi obiskovalcem druge oblike prevoza (avtobus, vozila za javni promet na alternativne vire energije oz. prevozna sredstva z majhnim vplivom na okolje, kolo). Ni bila predlagana gradnja novih velikih parkirišč, ki bi bila sicer večino leta nezasedena.	11.7	10.7 18.8
143	142	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(6) Izpostavljamo problem stalno prijavljenih po planinah. Kako ga rešiti?	Pripomba ni predmet NU.	Prijave stalnega bivališča izvajajo upravne enote. Te izvedejo prijavo, če ima objekt hišno številko (z dodatkom k hišni številki). Tematiko prijavljanja ureja Zakon o prijavi prebivališča, ki ne predvideva izjem, da na določenih področjih prijavljanje ne bi bilo mogoče. V primeru, da se ugotovi, da stalno prijavljeni na planini dejansko tam sploh ne biva, je možno to prijaviti upravni enoti in ta naj bi uvedla postopek ugotavljanja dejanskega stalnega prebivališča. Drugih mehanizmov, da bi posameznikom preprečili prijavljanje stalnega bivališča na planini, če so lastniki ali imajo za to soglasje lastnika ter da ima objekt hišno številko, ni. Upravljavalec, razen prijavljanja UE, nima drugih možnosti in pristojnosti.	11.12	10.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
144	143	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(7) Gozdarstvo in sečnja ne moreta biti glavni problem. Gre za sonaravno gospodarjenje in je osnova za realizacijo etata in vzdrževanje kulturne krajine. Strojna sečnja se dogaja samo v tretjem območju.	Pripomba je delno upoštevana.	Ker javno obravnavani dopoljnjeni osnutek NU povzema predvsem glavne zaključke in ugotovitve, izpostavljene v celovitih analizah stanja za posamezna področja, je prikaz dejavnosti gozdarstva dejansko nesorazmeren, kar je v predlogu NU popravljeno. Gre za tradicionalno dejavnost v narodnem parku, ki na sistemski ravni temelji na treh osnovnih načelih, ki dolgoročno zagotavljajo naravovarstveno sprejemljivo rabo gozda kot naravnega vira. Vsekakor pa gozdarstvo nikakor ni prepoznano kot glavni pritisk v prostoru TNP, pač pa je kot ena izmed dejavnosti rabe naravnih virov kot problem izpostavljena sečnja oziroma tehnologija za njeno izvajanje. Dosedanje analize (tudi s strani gozdarske stroke) uvajanja novih tehnologij sečnje in spravila lesa prepoznavajo v NU izpostavljene škodljive posledice na naravo, ki so pri klasičnem poseku in spravilu lesa manj izrazite. Kljub temu, da je strojna sečnja trenutno omejena predvsem na sestoje v tretjem varstvenem območju, pa je pri morebitnem širjenju uporabe treba upoštevati previdnostno načelo in zagotoviti	13	12
145	144	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(8) Pogledati je potrebno tudi dobre prakse lokalnih skupnosti (prometna študija, obnova planin (sirarske dejavnosti in objektov), kozolcev, Festival cvetja, sirarska pot, sonaravno gospodarjenje z gozdovi na območju Bohinja, kolesarska steza) in drugih strokovnih organizacij ter posameznikov. Pogledati je potrebno tudi dobre prakse lokalnih skupnosti (prometna študija, obnova planin (sirarske dejavnosti in objektov), kozolcev, Festival cvetja, sirarska pot, sonaravno gospodarjenje z gozdovi na območju Bohinja, kolesarska steza) in drugih strokovnih organizacij ter posameznikov.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je bila že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU in v strokovnih podlagah za pripravo NU. JZ TNP se zaveda, da dobre prakse niso zgolj delo upravljavca, temveč so na področju varstva narave, ohranjanja kulturne dediščine in trajnostnega razvoja tudi parkovne lokalne skupnosti opravile številne in obsežne aktivnosti. Ne glede na to, kdo je bil nosilec posameznih nalog, je bilo pri tem vzpostavljeno kakovostno sodelovanje med lokalnimi skupnostmi in upravljavcem narodnega parka.	16	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
146	145	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	<p>(9) Jadralno padalstvo, zmajarstvo, preleti z baloni: Predlagamo, da se pojme, uporabljene v režimu dopolni s sledečim besedilom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizirano letenje z letalnimi napravami je letenje z namenom športnega letenja pet ali več pilotov letalnih naprav, usposabljanje (v skladu s programom usposabljanja), športno tekmovanje ali prireditve. • Individualni prelet je polet enega do največ štirih jadralnih padalcev, ki za premagovanje daljše razdalje izkoriščajo termična dviganja. • Turno jadralno padalstvo je oblika jadralnega padalstva, kjer se za vzletne točke uporabljajo vrhovi gora ali bližnje lokacije, ki so primerne za vzlet. Organizirano vzletanje in pristajanje z jadralnimi padali, zmaji ali z baloni se ne dopusti v prvem varstvenem območju narodnega parka ter v naslednjih delih drugega varstvenega območja parka: območje Mangarta (razen Mangartskega sedla), Jerebica, Rombon, vrhovi nad Bavšico, vrhovi v Krnskem pogorju, vrhovi v Spodnjem Bohinjskem grebenu. Pristajanje z jadralnimi padali, zmaji ali z baloni ni dopustno tudi v dolini Tolminke, ki leži v tretjem varstvenem območju narodnega parka. Individualni preleti preko parka so dovoljeni ob naslednjih omejitvah: <ul style="list-style-type: none"> □ Vzletišče je izven parka oz. eno izmed dovoljenih vzletnih mest v parku □ Pristajalno mesto je izven parka oz. eno izmed dovoljenih pristajalnih mest v parku □ Pilot se izogiba preletov občutljivih območij (mirnih con) □ Prelet preko prvega in drugega varstvenega območja narodnega parka se lahko izvaja nad 300m nad terenom 	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Pripomba se ne nanaša na dopolnjen osnutek NU, ki je bil predmet javne obravnave, temveč so to pripombe, ki so se nanašale na osnutek NU (julij 2012) in na katere je JZ TNP že podal odgovore v okviru odgovorov na pripombe v mnenju Občine Bohinj k osnutku NU.</p> <p>Navedene pripombe so večinoma že upoštewane v dopolnjenem osnutku NU, ki je bil v javni obravnavi ter tudi v predlogu NU.</p> <p>Navedene pripombe so bile večinoma upoštewane v dopolnjenem osnutku NU, ki je bil v javni obravnavi ter tudi v predlogu NU. Na predlog NU v delu, ki se nanaša na podrobnejšo obrazložitev varstvenega režima iz 41. točke 13. člena ZTNP-1, so pripombe podali iz Ministrstva za okolje in prostor ter Zavoda RS za varstvo narave. Na podlagi teh pripomb je JZTNP pripravil nov predlog podrobne obrazložitve omenjenega varstvenega režima, ki na novo ureja področje. Nov predlog podrobnejše obrazložitve le v manjšem obsegu upošteva prvotne pripombe Občine Bohinj.</p>	18 (§13/41)	15.1 (41. tč. 1. odst.)
147	146	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(10) Rekreacijske dejavnosti na vodotokih: Ker meja parka ni natančno definirana, naj se omogoči soteskanje v spodnjem delu korit Mostnice.	Pripomba ni upoštevana.	<p>Z ZTNP-1 je v Prilogi 2 natančno in nedvoumno določena meja med drugim in tretjim varstvenim območjem na Mostnici (»...po stezi do Vrančkojce, po stezi na sever, Hudičev most, kota 645 m, po južnem robu Studorja...«).</p> <p>Pobude ni možno upoštevati v NU, ker to zahteva spremembo poteka meje varstvenih območij in s tem spremembo ZTNP-1.</p>	18 (§13/48) 19 (§15/17)	15.1 (52. tč. 1. odst.) 15.2.1 (17. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
148	147	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(11) Ježa konj: Na sliki P7-8 ni označena pot od Ribčevega laza do Ukanca, kjer je ježa konj dovoljena. Predlagamo, da se izven sezone omogoči ježa konj tudi po severni obali jezera.	Pripomba ni upoštevana.	Predlog konjeniških poti, predstavljen v grafični prilogi predloga NU je bil oblikovan na podlagi skupnega dogovora LTO Bohinj in Občine Bohinj. Trasa po severni strani Bohinjskega jezera ni bila usklajena med deležniki (nekateri trasi izrecno nasprotujejo), zato ni vključena v NU. Vse obstoječe (že v uporabi za ježo) in novo predlagane trase konjeniških poti morajo biti usklajene med lastniki zemljišč in deležniki v prostoru. Za vse odseke konjeniških poti morajo biti pridobljena soglasja lastnikov zemljišč ter opredeljeni upravljavec in skrbnik (vzdrževanje poti, pokrivanje stroškov) ter režim uporabe.	18 (§13/49)	15.1 (49. tč. 1. odst.) Priloga 12
149	148	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(12) Snemanje filmov: Predlagamo, da se dovoli snemanje komercialnih filmov, ki so v skladu s cilji narodnega parka in lokalne skupnosti tudi v 1. in 2. varstvenem območju.	Pripomba je delno upoštevana.	Načeloma je snemanje dopustno v 3. varstvenem območju, ob izpolnjevanju pogojev. Snemanje reklamnih produktov je v prvem in drugem varstvenem območju dopustno le znotraj območij obstoječe infrastrukture (ceste, parkirišča, objekti), izven teh je snemanje možno brez uporabe scenskih ali drugih začasnih objektov. Ravnanja, povezana s snemanjem, ne smejo škodljivo vplivati na lastnosti zavarovanega območja ali stanje varovanih vrst in habitatnih tipov. Pogoji za snemanje se opredelijo v soglasju upravljavca na podlagi varstvenih režimov, pravil ravnanja in kriterijev, določenih v NU.	18 (§13/50)	15.1 (50. tč. 1. odst.)
150	149	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(13) Uporaba pirotehničnih sredstev: Izpostavljamo problem tradicionalne prireditve Kresna noč in predlagamo, da se za take primere najde rešitev oziroma izjema.	Pripomba ni upoštevana.	Določbe ZTNP-1 (52. točka prvega odstavka 13. člena) in področne zakonodaje so nedvoumne. Uporaba pirotehničnih in eksplozivnih sredstev je na območju narodnega parka prepovedana – tako z določbami Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih – Uradni list RS, št. 35/08 (znotraj poselitve; na površinah, kjer se organizirajo javni shodi in prireditve), kakor tudi z navedeno določbo ZTNP-1 (v naravnem okolju). Zavedati se je treba, da uporaba pirotehnik, ne glede na mesto uporabe (npr. cesta, parkirišče), vpliva tako na naravno kot tudi bivalno okolje (hrup, strupeni delci, osvetljevanje ...).	18 (§13/52)	15.1 (52. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
151	150	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	<p>(14) Nabiranje gob in zelišč: Kaj to pomeni, če se bo nekdo specializiral za naravna zelišča in jih ponujal v komercialne namene (prodaja na trgu, turističnim subjektom...). Je to sploh mogoče?</p> <p>Kaj je to komercialni namen? Če npr. nekdo nabere gobe in jih proda v gostilni, je to potem že nabiranje v komercialne namene?</p> <p>Menimo, da bi moralo biti domačinom in lastnikom zemljišč nabiranje gob dovoljeno, saj se z nabiranjem in prodajo ukvarja zanemarljivo število ljudi, poleg tega gre za dejavnost, ki je prisotna že stoletja.</p> <p>Nabiranje gob in zelišč je povezano tudi s Festivalom cvetja, Dnevi pohodništva. Kaj te omejitve pomenijo za ti dve prireditvi?</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Z ZTNP-1 predpisan varstveni režim prepoveduje odvzem rastlin in gliv v osrednjem, to je v prvem in drugem varstvenem območju TNP, razen v znanstvenoraziskovalne ali izobraževalne namene. Osrednje območje TNP je namreč prvenstveno namenjeno ohranjanju narave in izvajanju tradicionalnih dejavnosti rabe naravnih virov, zato je nabiralništvo (ki v ničemer ne prispeva k varstvu narave) kot dejavnost v tem območju izključena. Nabiranje v tretjem (robnem) območju parka pa je dovoljeno, tako v rekreacijske kot tudi komercialne namene (ob predhodnem soglasju JZ TNP). Torej je trženje rastlin in gliv mogoče, če so bile nabrane v tretjem varstvenem območju parka.</p> <p>Komercialni namen je jasno opredeljen s predpisi, ki urejajo trgovino z ogroženimi prostoživečimi vrstami. Rekreacijska raba je vezana izključno na nabiranje rastlin in gliv za lastno uporabo, v primeru nadaljnje prodaje (konkretno gostilnam) pa se tako ravnanje šteje kot komercialno in je iz tega razloga potrebno predhodno pridobiti soglasje JZ TNP.</p> <p>ZTNP-1 v svojih določbah ne ločuje med nabiranjem gozdnih dobrin in zelišč s strani obiskovalcev (rekreativcev) ali domačinov in lastnikov zemljišč.</p> <p>Na izvajanje omenjenih prireditev omejitve nimajo neposrednega vpliva. Ogledevanje, obiskovanje in dostopanje do vseh delov parka je namreč mogoče vsakomur. Upravljaavec narodnega parka zastopa stališče, da cilji tovrstnih prireditev niso usmerjeni v spodbujanje nabiralništva, zbirateljstva in podobnih dejavnosti, pač pa predvsem v ozaveščanje javnosti o biotski raznovrstnosti narodnega parka ter potrebo po njeni dolgoročni ohranitvi.</p>	19 (§15/2)	15.2.1 (2.tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
154	153	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(17) Sezonska postavitvev ... opreme na območju Bohinjskega jezera: Predlagamo, da se v poletni turistični sezoni omogoči postavitvev začasnega gostinskega lokala v Mrenšu, na Naklovi glavi ter v Ukancu.	Pripomba ni upoštevana.	Konkretni predlogi za postavitvev začasnih gostinskih objektov niso predmet načrta upravljanja, temveč se možnost postavitvev presoja v postopku izdaje naravovarstvenega in kulturnovarstvenega soglasja, umestitev pa mora biti skladna z obstoječimi prostorskimi akti občine Bohinj. Za zemljišča v Fužinarskem zalivu, ki ležijo v osrednjem območju – 2. varstvenem območju narodnega parka, ZTNP-1 dovoljuje le postavitvev začasne sezonske nujne opreme potrebne za ureditev območja kopalnih voda, skladno s predpisi, ki urejajo varstvo pred utopitvami (npr. sanitarije, tuš, kabine za preoblačenje, prostor za reševalca). Postavitve začasnih gostinskih objektov na obravnavanem območju prav tako ne dovoljujejo Zakon o vodah, Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot in veljavni občinski prostorski akt. Dopusne bi bile postavitve začasnih gostinskih objektov zunaj območja naravne vrednote in zunaj 2. varstvenega območja TNP (na Naklovi glavi – južno od parkirišča in v Ukancu – npr. zahodno od ceste), kjer bi morala biti opredeljena ustrezna namenska raba zemljišča in zagotovljena vsaj minimalna komunalna opremljenost.	20 (§16/2.5)	15.2.2 (5. tč. 2. odst.)
155	154	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(18) Gradnja površinskih vodnih zbiralnikov: Zanima nas, kako zasneževati brez vodnih zbiralnikov?	Pripomba ni upoštevana.	Določba varstvenega režima ZTNP-1 je glede tega jasna. Z NU ne moremo presepati določbe ZTNP-1. Gradnja vodnega zbiralnika za potrebe zasneževanja je izjemoma dopustna na Voglu, ki se ureja z državnim prostorskim načrtom.	18 (§13/28)	15.1 (28. tč. 1. odst.)
156	155	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(19) Gradnja novih in širjenje obstoječih cest, kolovozov, poljskih in drugih poti: Predlagamo, da se napravi izjema za potrebe kmetijstva in gozdarstva.	Pripomba ni upoštevana.	Določbe ZTNP-1 so glede tega jasne. Prepovedano je graditi nove in širiti obstoječe ceste, kolovoze, poljske poti. Z NU se ne sme presepati določbe ZTNP-1.	19 (§15/10)	15.2.1 (10. tč. 1. odst.)
157	156	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(20A) Deli parka za ogledovanje in obiskovanje: Vključi naj se pot okoli Bohinjskega jezera (lovska pot in severna obala).	Pripomba je upoštevana.	V besedilu podpoglavja je že v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU dodana pot okoli Bohinjskega jezera. Enako ostaja tudi v predlogu NU.	25.3	21.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
158	157	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(20B) Smernice za podelitev koncesij morajo biti usklajene med ministrstvom, TNP in lokalno skupnostjo, na območju katere leži naravna vrednota.	Pripomba ni predmet NU.	Z ZTNP-1 (določbe 33. člena) je predvideno podeljevanje koncesij za posebno rabo delov narodnega parka. Postopek izbora koncesionarja vodi MKO ali zanjo ARSO, o izbiri pa odloči Vlada RS. Koncesija se podeli na podlagi koncesijskega akta, ki ga bo pripravil MKO oziroma ARSO. V njem se bodo opredelili tudi pogoji in merila za podelitev koncesije. Kot določa ZTNP-1 v 33. členu se odločitev o podelitvi koncesije za rabo delov narodnega parka sprejme na podlagi skupnega strokovnega mnenja JZ TNP in ZRSVN. Pravna ali fizična oseba, ki želi pridobiti koncesijo, mora za pridobitev koncesije izkazati ustrezen pravni naslov za uporabo zemljišč, ki so predmet rabe, in morebitne pripadajoče infrastrukture. Pri izbiri koncesionarja ima prednost kandidat, ki je ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za podelitev koncesije predložil naravovarstveno sprejemljivejši predlog rabe dela narodnega parka. Če ima več kandidatov enako število točk, ima prednost kandidat, ki je prebivalec narodnega parka, ali pravna oseba s sedežem v narodnem parku.	25.4	21.2
159	158	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(21) Lovstvo: V skladu z odločbo za uplen zveri (primer medved) se ne sme loviti v osrednjem območju, za kar smatramo, da ni življenjsko, kajti zver na žalost ne pozna meja TNP. Lov bi se moral dovoliti na celotnem območju TNP oz. odločba mora veljati tudi znotraj meja parka.	Pripomba ni upoštevana.	Predpisan splošni varstveni režim v svoji 4. točki prvega odstavka 13. člena ZTNP-1 dejansko prepoveduje odvzem živali iz narave tistih prostoživečih vrst, ki niso opredeljene kot divjad ali ribe po predpisih, ki urejajo divjad in ribištvo, razen v znanstvenoraziskovalne namene in s soglasjem JZ TNP. Navedena prepoved odvzema iz narave se uporablja na celotnem območju narodnega parka. V postopku izdaje dovoljenja ministrstva (ARSO) za izredni odvzem živali zavarovanih prostoživečih vrst iz narave na območju narodnega parka sodeluje JZ TNP z vsebinsko obvezujočim mnenjem. V primerih zahteve po odvzemu iz narave za druge namene, kot jih dopušča ZTNP-1 (znanstvenoraziskovalni), se pri pripravi mnenja JZ TNP upošteva stališče ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, da ZTNP-1 ne ureja ravnanj v zvezi z izvajanjem izrednih ukrepov z živalmi zavarovanih prostoživečih vrst, zato se iz tega razloga smiselno uporabljajo tudi določbe 7. člena Uredbe o živalskih vrstah. Ob upoštevanju navedenega je torej izredni odvzem živali prostoživečih vrst iz narave načeloma dopusten na celotnem območju narodnega parka, pri čemer se o dopustnosti odloča od primera do primera. Zaradi aktualnosti vsebine predvsem	19 (§15/4)	15.2.1 (4. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
160	159	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(22) Meje varstvenih območij: Zahtevamo spremembe mej 1. varstvenega območja TNP tako, da bodo gozdovi in planine v 2. varstvenem območju. Če se meje parka spremenijo, se skladno s spremembo zakona ustrezno popravi tudi Načrt upravljanja TNP.	Pripomba ni upoštevana.	Meje narodnega parka, kakor tudi meje posameznih varstvenih območij so določene z ZTNP-1 (določbe 9. člena in opis meja v Prilogi 2, ki je sestavni del zakona). Z NU se ne sme presegati določb ZTNP-1.	6.1	5.1
161	160	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(23) Nacionalni pomen parka: Drugi odstavek: »Ti zakladi niso last nikogar, hkrati pa vseh in vsakega posebej. Narodni park je naše skupno bogastvo, skupna last.« je zavajajoč, kajti dejstvo je, da je npr. v prvem varstvenem območju več kot 50% lastnikov zemljišč fizičnih oseb, tako, da trditev, da je narodni park skupna last, ne drži.	Pripomba ni upoštevana.	Navedek izhaja iz v poglavju citirane monografije in se v strokovnih podlagah za pripravo NU ne spreminja. Z njim se opredeljuje bogastvo in večplastnost zavarovanega območja. Z navedkom se nikakor ne posega v upravni status ali lastništvo zemljišč – v poglavju I. / 5.2 je nedvoumno predstavljena lastniška struktura zemljišč, iz katere izhaja visok delež zemljišč v zasebni lasti (42 % na celotnem območju TNP).	7.1	str. podlage 5.2
162	161	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(24) Slikovno obveščanje in oglaševanje v naravnem okolju: Zanima nas, če prepoved postavljanje plakatov, obvestilnih tabel itd. velja tudi ob gozdnih cestah. Ta prepoved ne bi smela veljati ob gozdnih cestah, ker imajo nekateri ponudniki že obvestilne table ob gozdnih cestah.	Pripomba ni upoštevana.	Prepoved se prostorsko navezuje na naravno okolje, torej velja za območja zunaj naselij, razpršene poselitve, infrastrukturnih objektov, prav tako pa tudi zunaj nekategoriziranih cest in drugih prometnih površin.	18 (§13/16)	15.1 (16. tč. 1. odst.)
163	162	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(25) Uporaba motornih sani: Potrebno je dodati izjemo uporabe motornih sani za urejanje sankoških prog in sicer na gozdni cesti St. Fužina-Voje, Vogar in na Rudnico.	Pripomba ni upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 39. točke prvega odstavka 13. člena) je dopustna uporaba motornih sani in drugih vozil na motorni pogon za vožnjo po snegu in ledu samo za oskrbo pozimi odprtih planinskih koč in smučišč ter za urejanje smučarskih tekaških prog s soglasjem upravljavca narodnega parka. Ker so z režimom izrecno navedeni nameni uporabe, je urejanje sankoških prog z uporabo motornih vozil iz dopustnih ravnanj izvzeto.	18 (§13/39)	15.1 (39. tč. 1. odst.)
164	163	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(26) Gradnja objektov na obstoječih smučiščih: Potrebno je dovoliti tudi gradnjo objektov za ostalo turistično infrastrukturo (npr. gostinska ponudba).	Pripomba ni upoštevana.	Določba varstvenega režima je nedvoumna. Opredelitev podrobnejše namenske rabe prostora ter opredelitev meril in pogojev za graditev sta vsebini prostorskih načrtov. Za rekreacijska središča Vogel, Rudno polje, Zatrnik in Pokljuka (smučišči pri Šport hotelu in penzionu Jelka) se bodo skladno določbami 74. člena ZTNP-1 izdelali državni prostorski načrti, ostala smučišča (na Gorjušah, v Logu pod Mangartom, Na Logu v Trenti) pa se urejajo z občinskimi prostorskimi načrti. Glede na stanje v prostoru je gostinska ponudba že danes zagotovljena na smučiščih (ali njihovi neposredni bližini) na Voglu, Rudnem polju, Pokljuki, v Logu pod Mangartom in Na Logu v Trenti.	18 (§13/30)	ZTNP-1 (30. tč. 1. odst. 15. člena)

	A	B	C	D	E	F	G	H
165	164	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(27) Ograjevanje zemljišč v naravnem okolju: Ograjevanje z ograjami iz mrežastega pletiva - potrebno je preveriti ali to ne gre za ograjo, ki je namenjena za pašo koz ali ovac.	Pripomba je upoštevana.	Z določbami ZTNP-1 (določbe 15. točke prvega odstavka 13. člena) je dopustno ograjevanje kmetijskih zemljišč za potrebe paše živine, kamor spada tudi ograja za drobnico. Pri vrsti in izvedbi ograje je pomembno, da se prilagaja krajevno značilnim ograjam in da se s postavitvijo ne otežuje migracije divjadi (upoštevanje stečin in naravnih prehodov).	18 (§13/15)	15.1 (15. tč. 1. odst.)
166	165	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(28) Vožnja ... v naravnem okolju: Kot izjemo je potrebno dodati tudi domačine.	Pripomba ni upoštevana.	Določbe ZTNP-1 so nedvoumne. Izjeme so navedene – tako je vožnja (tudi za domačine) dopustna, če gre npr. za gospodarjenje z gozdovi in divjadjo oziroma opravljanje kmetijske dejavnosti. Z NU se ne sme presegati določb ZON ali ZTNP-1.	18 (§13/43)	ZTNP-1 (43. tč. 1. odst. 15. člena)
167	166	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(29) Izkoriščanje mineralnih surovin in odvzem gruča: Potrebno je rezervirati sredstva v okviru NU TNP za dovoz materiala za gradnjo cest, komunalne infrastrukture itd.	Pripomba ni upoštevana.	V NU so predvidena sredstva za »spodbujanje zagotavljanja kakovostne, celoletno prevozne in varne cestne infrastrukture do naselij s stalno poselitvijo v TNP« (operativna naloga C5.1) ter »celovita ureditev okoljske (tudi komunalne) infrastrukture na območjih poselitve v TNP« (operativna naloga C4.1), ki so namenjena tudi sofinanciranju projektne in investicijske dokumentacije ter sofinanciranju faznih izvedb. S tem je zagotovljena finančna pomoč pri upravljanju z občinskimi cestami in komunalno infrastrukturo. Predlog za konkretno namenjena sredstva za dovoz materiala kot nadomestilo za prepoved odpiranja novih območij izkoriščanja mineralnih surovin in prepoved odvzemanja gruča z melišč, ni utemeljen. Varstveni režim namreč dopušča izkoriščanje obstoječih legalnih območij izkoriščanja mineralnih surovin ter legalizacijo črnih peskokopov in kamnolomov. Osnovni pogoj za pridobivanje mineralnih surovin je opredelitev ustrezne namenske rabe območja v občinskih prostorskih aktih. Za izvajanje rudarskih del pa je treba imeti rudarsko pravico in dovoljenje za izvajanje, ki jih mora izvajalec pridobiti na podlagi Zakona o rudarstvu (ZRud-1 - Uradni list RS, št.14/14 - UPB).	18 (§13/36 in §13/37)	15.1 (36. in 37. tč. 1. odst.)
168	167	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(30) Varovanje zasebne lastnine / Usmerjanje obiska v parku: V zvezi z varovanjem privatne lastnine - na Jezerskem polju, območju Korit Mostnice, Rudnici je potrebno v času turistične sezone zagotoviti varovanje privatne lastnine tako, da ne bo prihajalo do hoje in uničevanja privatne lastnine.	Pripomba je delno upoštevana.	JZ TNP oziroma naravovarstvena služba upravlja neposredni nadzor v naravi skladno s pristojnostmi, predpisanimi z ZON in ZTNP-1. Poleg tega je v okviru NU predvideno vzdrževanje parkovne infrastrukture, kamor sodijo tudi označitve (»ne hodi zunaj poti«) in druge prepreke (ograje, ovire) za omejevanje hoje zunaj poti.	25.2	14.1 (A11) 21.4
169	168	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(31) Pri (posameznih operativnih) ciljih in ukrepih je potrebno med nosilce in sodelujoče navesti tudi krajevne skupnosti	Pripomba je upoštevana.	Med nosilce in sodelujoče so pri posameznih operativnih nalogah dodane tudi krajevne skupnosti.	17	14

	A	B	C	D	E	F	G	H
170	169	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(32) Ohranjanje travnišč: Predlagamo, da se v celotnem NU TNP uporabljata oba pojma - ekološko in sonaravno kmetovanje/kmetijstvo. Eko kmetije ne predstavljajo niti 10% kmetijstva. Pri vseh gospodarskih dejavnostih je potrebno poudariti sonaravno gospodarjenje (npr. kmetijstvo, gozdarstvo, turizem).	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU in posledično tudi povzeta tudi v predlogu NU. Pripomba se nanaša na besedilo osnutka NU (julij 2012), posredovan v pregled parkovnim lokalnim skupnostim. Besedilo operativnega cilja A3 v dopolnjenem osnutku NU (oktober 2012), ki je predmet javne razgrnitve, je že ustrezno popravljeno. Vsi cilji in podrejene naloge v NU so namreč usmerjeni v sonaravno rabo naravnih virov.	17.1.3 (A3)	14.1 (A3)
171	170	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(33) Ohranjanje in sonaravno gospodarjenje z gozdovi: Predlagamo, da so samo gozdovi v naravnih rezervatih prepuščeni naravnim procesom. V gospodarskih gozdovih 1. varstvenega območja pa se nadaljuje z sonaravnim, mnogonamenskim upravljanjem. Tako v gozdovih v 1. v.o. kot v varovalnih gozdovih je potrebno ohraniti sonaravno gospodarjenje za krepitev in ohranitev varovalne vloge.	Pripomba ni upoštevana.	Gozdovi v prvem varstvenem območju so, upoštevajoč z ZTNP-1 predpisan varstveni režim, prepuščeni naravnim procesom. Vanje se lahko poseže le v izjemnih primerih za zagotavljanje njihove varstvene funkcije. Izkoriščanje oziroma gospodarska raba pa je v tem območju nedopustna, saj bi s tem NU presegel z ZTNP-1 predpisan varstveni okvir. Podrobna opredelitev utemeljenih razlogov za nujna ukrepanja je naloga resornega ministrstva.	17.1.3 (A4)	14.1 (A4)
172	171	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(34) Odkupi, zagotavljanje odškodnin ali oprostitev plačila davka za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi: Cilj je potrebno terminsko definirati (določiti termine, kdaj se sredstva zberejo, kdaj bodo na voljo ter definirati vire, iz katerih se bodo financirali. V pripravi je sprememba Zakona o gozdovih, ki naj bi začela veljati leta 2014. Postavlja se vprašanje, kaj bo s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov.	Pripomba je delno upoštevana.	Finančni okvir, vključno z viri in dinamiko izvajanja tega upravljaljskega ukrepa, je predviden v samem NU, dejanska izvedba pa je veliki meri odvisna od programskih sredstev, ki jih bo država zagotovila za izvajanje naravovarstvenih ukrepov. Odškodnine ali odkupi so v operativni nalogi ena izmed predlaganih rešitev, tudi pri oprostitvi plačila davkov pa bo JZ TNP aktivno sodeloval z lastniki gozdov oziroma prevzel koordinacijsko vlogo za izpeljavo postopkov na sistemski ravni. Pri upravljaljski nalogi A4.2 in ostalih, povezanih z zagotavljanjem kritja izgub zaradi omejene rabe, bi bilo potrebno predvideti večjo višino sredstev za odkupe in odškodnine. Treba pa se je zavedati, da morajo biti naloge in aktivnosti v NU realne in v praksi izvedljive. Iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna.	17.1.3 (A4.2)	14.1 (A4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
173	172	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(35) A8 Ohranjanje območij Natura 2000 zunaj TNP: Prosimo za obrazložitev, kje je zakonska podlaga za te ukrepe. Menimo, da gre tu za prekrivanje pooblastil z drugimi institucijami.	Pripomba ni upoštevana.	Načrt upravljanja TNP v ničemer ne posega v pristojnosti drugih organizacij v zvezi z upravljanjem delov območij Natura 2000, ki ležijo zunaj parka. Pristojnost za njihovo upravljanje in z njim povezane naloge so za JZ TNP kot javno službo ohranjanja narave jasno opredeljene v 7. točki prvega odstavka 42. člena ZTNP-1: »...izvaja in skrbi za izvajanje ukrepov varstva in naravovarstvenih nalog na območju narodnega parka vključno z ukrepi pogodbenega varstva in skrbništva in ukrepi varstva ter naravovarstvenimi nalogami na delih posebnih varstvenih območij, ki segajo zunaj narodnega parka.«	17.1.3 (A8)	14.1 (A8)
174	173	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(36) Varstveni sklad za sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine: Zanima nas, ali je med predvidenimi stroški zajeto tudi sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine (objava razpisa 1x letno) oz. če so ta sredstva zagotovljena na kateri drugi postavki in na kateri?	Odgovor	Znotraj operativne naloge B2.2 je predvidena vzpostavitev ti. »Varstvenega sklada« JZ TNP za sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine. Načrtovana je priprava pravil sklada in dodeljevanje spodbud. Objava razpisa bi bila enkrat letno. Razpise v zvezi z obnovo objektov, pomembnih z vidika ohranjanja kulturne dediščine objavljata tudi ministrstvi, pristojni za kmetijstvo (ohranjanje podeželja) in in za kulturo.	17.2.3 (B2.2)	14.2 (B2.2)
175	174	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(37) Ohranjanje obstoječe kakovosti planin, naselij in posameznih grajenih ambientov in dominant: Pri nosilcih naj se vključi tudi lokalno stroko (kmetijsko, kulturno, ipd) ter lokalne prebivalce, lastnike planin.	Pripomba je upoštevana.	K nosilcem in sodelujočim so dodani: lokalne skupnosti, lastniki objektov, KGZS, agrarne skupnosti.	17.2.3 (B2.3)	14.2 (B2.3)
176	175	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(38) Izvajanje predhodnih arheoloških raziskav: Zanima nas, kdo bo plačnik predhodnih arheoloških raziskav (po dosednji praksi je arheološke raziskave plačal investitor).	Odgovor	Plačilo predhodnih arheoloških raziskav bo predvidoma tudi v bodoče strošek posameznih zainteresiranih investitorjev (npr. v primeru načrtovanja gradenj na območjih, kjer so potencialne arheološke lokalitete). Investitorji bodo lahko kandidirali na sredstva varstvenega sklada.	17.2.3 (B2.6)	14.2 (B2.6)
177	176	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(39) Ozaveščanje in izobraževanje o pomenu in načinih ohranjanja dediščinskih in izjemnih krajin: Zanima nas, komu bodo ozaveščevalna gradiva namenjena in kako bodo uporabna (bodo na izvedbeni ravni ali idejni).	Odgovor	Ozaveščevalna gradiva bodo namenjena prednostno lokalnemu prebivalstvu in tudi širši zainteresirani javnosti. Uporabna bodo tako na idejni kot izvedbeni ravni.	17.2.3 (B3.1)	14.2 (B3.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
178	177	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(40) Spodbujanje in sodelovanje pri ohranjanju žive kulturne dediščine: Ali je v predvidenih stroških zajeto tudi dejansko sofinanciranje prireditev, ki ohranjajo živo kulturno dediščino (npr. Kravji bal) ali gre samo za izdajo kakšne publikacije?	Odgovor	Pri operativni nalogi so predvidena predvsem sredstva za delovanje v okviru javne službe (npr. infrastrukturna in organizacijska pomoč nosilcem, svetovanja, vključevanje žive kulturne dediščine v projekte in razpise). Sofinanciranje prireditev ni predvideno, je pa načrtovana organizacijska pomoč pri izvedbi in sodelovanje s popularizacijo, delavnicami, vključevanjem v publikacije.	17.2.3 (B5.1)	14.2 (B5.1)
179	178	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(41) Ohranjanje kmetijskih zemljišč in krajine: Tretji stavek operativnega cilja naj se glasi: Preusmerjajo se v ekološki in sonaravni način kmetovanja, ki omogoča trajnostno rabo naravnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.	Pripomba je upoštevana.	Besedilo je bilo popravljeno že v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU. Enako besedilo je v strokovnih podlagah za pripravo NU.	17.3.3 (C1)	14.3 (C1)
180	179	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(42) Aktivna vloga pri oblikovanju kmetijske politike: Med nosilce naj se vključi KGZS.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU in tudi predlogu NU je med nosilce oz. sodelujoče že vključena KGZS.	17.3.3 (C1.1)	14.3 (C1.1)
181	180	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(43) Spodbujanje kmetov k ekološkemu kmetovanju: Potrebno je sofinancirati pridelavo ekoloških pridelkov.	Pripomba je upoštevana.	NU predvideva spodbujanje ekološkega kmetovanja. Sofinanciranje pridelave je v pristojnosti resornega ministrstva, podvajanje ukrepov in sofinanciranja v skladu s predpisi EU ni dovoljeno. JZ TNP bo sodeloval pri uvedbi skupne blagovne znamke in sheme kakovosti za ekološke in sonaravne izdelke v TNP z namenom doseganja ustrezne kakovosti ter lažjega in dohodkovno uspešnejšega trženja. S tem bo ekološka pridelava ekonomsko uspešnejša.	17.3.3 (C1.2)	14.3 (C1.2)
182	181	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(44) Ohranjanje in razvijanje planinskega pašništva: Kakšna podpora za sofinanciranje dostopa do planin in njihove oskrbe je tu mišljena? Ali to velja tudi za planine v 1. varstvenem območju? Kolikšna je višina sofinanciranja? Predlagamo sofinanciranje vsaj v višini 80%, saj so nekatere planine zelo težko dostopne (možno samo s helikopterji, s konji).	Pripomba je delno upoštevana.	Operativna naloga velja za vse planine, ki nimajo urejenega dostopa, še posebej tiste iz prvega varstvenega območja. Natančna višina bo določena z aktom o načinu dodeljevanja spodbud in bo usklajena s predpisi državnih pomoči. Prednostno se bo spodbujalo trajnostne (tudi možnost odpiranja novih delovnih mest) in okoljsko primernejše načine oskrbe.	17.3.3 (C1.5)	14.3 (C1.5)
183	182	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(45) Podpora podjetniškim in zaposlitvenim projektom: Med nosilce naj se vključi KGZS ter ZGS.	Pripomba je upoštevana.	Predlog je bil že upoštevan v javno obravnavnem dopolnjenem osnutku NU in posledično tudi v predlogu NU. Poleg KGZS je med nosilce dodan tudi ZGS.	17.3.3 (C2.1)	14.3 (C2.1)
184	183	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(46) Uvajanje trajnostnega turizma: Glede na to, da je turizem največja ali pa edina razvojna priložnost v parkovnih občinah, predlagamo povečanje sredstev na tem ukrepu za sofinanciranje mikro naložb, prireditev, zaposlovanja. Med nosilce naj se vključi ZGS.	Pripomba je delno upoštevana.	Pripomba je bila že delno upoštevana v javno obravnavnem dopolnjenem osnutku NU (in predlogu NU). Zaradi omejenih finančnih virov bo celoten finančni načrt, še zlasti v letih 2014-2015, zmanjšan. Pri tem se je sledilo predmetni usmeritvi, da obseg sredstev za namen trajnostnega turizma zadrži višji delež v primerjavi z ostalimi nalogami. Med nosilce je vključen tudi ZGS.	17.3.3 (C2.2)	14.3 (C2.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
190	189	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(52) Celovita ureditev okoljske infrastrukture na območjih poselitve: Menimo, da je priprava krovne študije izvedljivosti za vodooskrbo ter za odvajanje in čiščenje voda nepotreben strošek, saj ima vsaka občina izdelan Operativni program odvajanja in čiščenja padavinske vode ter Operativni program oskrbe s pitno vodo. V našem operativnem programu so zajeta vsa naselja, tudi Goreljek, za razpršene gradnje pa tako ali tako Zakon nalaga izgradnjo malih čistilnih naprav. Predlagamo, da se sredstva, ki so bila predvidena za izdelavo krovnih študij namenijo za sofinanciranje izdelave investicijske in projektne dokumentacije oziroma konkretno za izvedbo.	Pripomba ni upoštevana.	Na podlagi oblikovanja rešitev za celovito ureditev okoljske infrastrukture (prednostno oskrba z vodo ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda) je pristojno ministrstvo (Ministrstvo za okolje in prostor) oz. direktorat, zadolžen za vodenje kohezijske politike v faz priprave osnutka NU predlagal krovno in celovito študijo za reševanje vodooskrbe in odvajanja in čiščenja odpadnih voda celotno območje TNP. Le s celovito študijo bi bila namreč možna umestitev ukrepa TNP v programe sofinanciranja iz kohezijskih sredstev po letu 2014. Študija bi seveda temeljila na že izdelanih operativnih programih parkovnih lokalnih skupnosti. Glede na časovni zamik priprave predloga NU in v tem času že sprejeto kohezijsko politiko za programsko obdobje 2014-2020 je treba preveriti izvedljivost predlagane rešitve. Dejstvo je, da je razvoj okoljske in prometne infrastrukture med prednostnimi cilji, naložbam za ukrepe, povezane z okoljem (tudi zahtev okoljske zakonodaje EU) pa so namenjena tudi znatna sredstva. Iz naslova tematskega cilja 6. Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov bo Sloveniji bo za področje izgradnje okoljske in prometne infrastrukture ter področje trajnostne rabe energije na voljo 4,05 milijarde evrov.	17.3.3 (C4.1)	14.3 (C4.1)
191	190	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(53) Celovita okoljsko - energetska ureditev infrastrukture in sanacija ... objektov: Nepotrebno, saj imajo občine izdelane Lokalne energetske koncepte.	Pripomba je delno upoštevana.	Namen je vsekakor podpreti izvedbo in upoštevati študije, ki so že izdelane. Širok nabor dejavnosti omogoča, da se v fazi izvajanja načrta upravljanja lahko podpre različne vrste aktivnosti, če bo v določenem primeru oziroma okolju to potrebno (npr. tudi dokumentacijo).	17.3.3 (C4.2)	14.3 (C4.2)
192	191	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(54) Podpora urejanju širokopasovne infrastrukture in mobilnega omrežja: Predlagamo, da se sredstva namenijo izvedbi, oziroma naj se ga razporedi na C4.4 (za biomaso, električni avtobus) (malo napisanega glede na trende). Med nosilce na C4.4 naj se doda ZGS.	Pripomba je delno upoštevana.	V okviru predvidenih dejavnosti je predvidena že izvedba, vendar je za nekatera območja potrebna tudi izdelava dokumentacije. Zaradi tega bi bile lahko s črtanjem programov in projektne dokumentacije omejene možnosti sofinanciranja različnih namenov, tudi dokumentacije. Med nosilce je vključen tudi ZGS.	17.3.3 (C4.3 in C4.4)	14.3 (C4.3 in C4.4)
193	192	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(55) Spodbujanje zagotavljanja kakovostne, celoletno prevozne in varne cestne infrastrukture: Kakšen je namen in kakšni so cilji priprave programa urejanja cestne infrastrukture TNP? Sredstva naj se namenijo sofinanciranju izvedbe.	Pripomba je delno upoštevana.	Program urejanja cestne infrastrukture je mišljen kot operativni načrt s pregledom vseh ključnih lokalnih cest v TNP, ki so pomembne z vidika zagotavljanja varne celoletne prevoznosti ter določiti prednostnih cest za izboljšanje dostopnosti (cest, ki so pomembne za lokalno prebivalstvo).	17.3.3 (C5.1)	14.3 (C5.1) 18.8
194	193	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(56) Urejanje in umirjanje prometa: Poleg projekta Umirjanje prometa v JA naj se upošteva/havede tudi Prometna študija Bohinja. Sredstva naj se namenijo predvsem sofinanciranju izvedbe.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je bila že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU oz. strokovnih podlagah za pripravo NU. V besedilu operativne naloge je bilo dodano: »in v skladu s prometnimi študijami parkovnih lokalnih skupnosti«.	17.3.3 (C5.2)	14.3 (C5.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
195	194	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(57) Informacijska mesta: Konkretno naj se opredeli sredstva, ki so namenjena za obnovo Info središča Triglavska roža na Bledu ter sredstva, ki so namenjena za delovanje obeh info središč. Kje so zagotovljena sredstva za preselitev uprave v Bohinj?	Odgovor	Sredstva za obnovo informacijskega središča Triglavska roža na Bledu, za izgradnjo informacijske postaje v Bohinju (Bohinjke) so bila v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU opredeljena. V letu 2014 je bila obnova zaključena, Infocenter Triglavska roža Bled pa predan namenu. Zaradi tega so v predlogu NU opredeljena sredstva za delovanje obeh informacijskih središč (v Trenti in na Bledu). Z določbami četrtega odstavka 36. člena ZTNP-1 je sedež JZ TNP na območju parkovne lokalne skupnosti z največ prebivalci (Bohinj). Selitev sedeža bo imela dodatne finančne posledice – sredstva v NU niso zagotovljena. V Bohinju, v Stari Fužini se gradi Informacijski center Bohinjka, ki bo znotraj mreže informacijskih mest TNP predstavljal javno informacijsko – izobraževalno središče TNP za območje bohinskega dela TNP. Vsebine se pripravljajo v sodelovanju z lokalnimi deležniki (Občina Bohinj, KS Stara Fužina-Studor, Turizem (LTO) Bohinj, tu bodo tudi prostori strokovne in naravovarstvene službe JZ TNP.	17.4.3 (D1.1)	14.4 (D1.1)
196	195	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(58) Vzdrževanje obstoječih in vzpostavitev novih informacijskih točk: Med nosilce naj se vključi tudi LTO-je. V Bohinju bi morali biti vzpostavljeni vsaj dve info točki TNP.	Pripomba je upoštevana.	Znotraj mreže informacijskih točk TNP je na območju Bohinja predvidena informacijska postaja (Bohinjka), prav tako pa je bila v preteklem obdobju načrtovana informacijska postaja znotraj Arheološkega parka Ajdovski Gradec (APAG) v Bohinjski Bistrici. Tudi na terenu je urejenih več informacijskih točk. Njihovo število je odvisno od ugotovljenih potreb in zainteresiranosti deležnikov. Med sodelujoče so v predlogu NU kot deležniki v TNP in bližnji okolici vključene tudi LTO.	17.4.3 (D1.4)	14.4 (D1.4)
197	196	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(59) Monitoring spremljanja obiskovanja parka: Stroški za izvedbo so precej visoki, prosili bi, če jih lahko konkretnije opredelite.	Odgovor	Stroški monitoringa v veliko večini predstavljajo zaposleni v naravovarstveni nadzorni službi, ki bodo opravili tudi največ dela. Sredstva so namenjena za nakup opreme (števcji), ki je predvidena v mednarodnih projektih.	17.4.3 (D3.1)	14.4 (D3.1)
198	197	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(60) Akcijski načrt za usmerjanje obiskovanja: Med nosilce naj se vključi tudi Zavod za turizem.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je zavod Turizem (LTO) Bohinj vključen med nosilce.	17.4.3 (D3.3)	14.4 (D3.3)

	A	B	C	D	E	F	G	H
199	198	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(61) Vzdrževanje in obnova planinskih poti z odklikom od dejanskih ali potencialnih nahajališč alpske močine: Kaj to pomeni za vsakoletni prireditev Dan alpske močine? Med nosilce naj se vključi tudi LTO.	Odgovor	Upravljalna naloga izhaja iz operativnega programa upravljanja območij Natura 2000 (2007-2013), kjer je eno izmed še redkih evidentiranih rastišč alpske močine na območju TNP opredeljeno kot potencialno ogroženo zaradi planinske poti, ki poteka čez samo rastišče. Za konkreten primer je torej treba morebiten škodljivi vpliv proučiti in če bo treba, potek poti prilagoditi. V primeru organiziranega ogledovanja tovrstnih rastišč v okviru prireditve Dan alpske močine je nujna uskladitev med JZ TNP in Turizem (LTO) Bohinj, zato se upravljavec narodnega parka v celoti strinja s predlogom v tem delu (vključitev LTO med nosilce).	17.4.3 (D3.4)	14.4 (D3.4 in D4.4)
200	199	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(62) Vodniška služba, oblikovanje tematskih programov vodenja, usposabljanje vodnikov in promocija vodniških storitev: Vodniški programi TNP in LTO so že izdelani, potrebno jih je samo združiti, poiskati sinergije in v tem smislu izobraževati vodnike. Med nosilce naj se vključijo tudi LTO-ji.	Pripomba je upoštevana.	Predlog je bil že upoštevan v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU (in v predlogu NU). Vsebine, našteje v predlogu pripombodajalca, so že vključene v NU. LTO je vključen med nosilce.	17.4.3 (D5.1)	14.4 (D5.1)
201	200	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(63) Celostna obnova vasi: Pobude krajevnih skupnosti, vasi, zaselkov (vaških skupnosti) za prenovo vasi, krepitev njihove identitete, uveljavljanje posebnosti in ohranjanje avtentične podobe (celostna obnova vasi): Predlagamo povečanje sredstev kot povečanje subvencij za mikro projekte vasi oziroma prerazporeditev sredstev med tema dvema postavkama (opomba IZ: postavki E4.3 in E5.1). Predvideni stroški operativnega cilja na E5.1 so previsoki, glede na predvidene dejavnosti.	Pripomba ni upoštevana.	V nalogi E 5.1 so zajeti stroški dela (del plače zaposlenih v zavodu, finance, administracija) ter materialni stroški za njihovo delo (denimo ogrevanje, elektrika, pošta, čiščenje ipd.) za obdobje 10 let. V NU so vključeni tudi vsi stroški delovanja upravljavca, JZ TNP. Zaradi navedenega prerazporeditev znotraj postavk E4.3 in E5.1 ni izvedljiva. Predvidena sredstva v predlogu NU so načrtovana ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter dinamike dodeljevanja programskih sredstev.	17.5.3 (E4.3 in E5.1)	14.5 (E4.3 in E5.1)
202	201	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(64) Poslovanje JZ TNP: Predvideni stroški operativnega cilja na E5.1 so previsoki, glede na predvidene dejavnosti.	Pripomba ni upoštevana.	V operativni nalogi E5.1 so zajeti stroški dela (del plače zaposlenih v zavodu, finance, administracija) ter materialni stroški za njihovo delo (denimo ogrevanje, elektrika, pošta, čiščenje ipd.) za obdobje 10 let. V načrtu upravljanja so vključeni tudi vsi stroški delovanja upravljavca, JZ TNP. Pretežni del teh stroškov je vključen v postavke upravljalškega področja E.	17.5.3 (E5.1)	14.5 (E5.1)
203	202	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(65) Izdaja soglasij in mnenj JZ TNP: kateri stroški za izdajo soglasij in mnenj so tu mišljeni? Soglasja in mnenja se izdaja v okviru redne službe, za katero uslužbenci prejemajo plačo.	Odgovor	V predmetni postavki so zajeti vsi stroški za izdajo soglasij in mnenj v prihodnjih 10 letih (13 vrst soglasij, mnenj v postopkih izdaje kulturnovarstvenih in naravovarstvenih soglasij ipd.), znesek vključuje tudi strošek dela (plače zaposlenih) ter vse materialne stroške za njihovo delo.	17.5.3 (E5.4)	14.5 (E5.4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
204	203	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(66) Vzdrževanje obstoječe in nakup nove opreme za potrebe delovanja zavoda in izvajanja javne službe: Prosimo za konkretnije specifikacije stroškov, ker ugotavljamo, da so stroški za enake stvari na večih postavkah (npr stroški za obleke zaposlenih so na E5.7 in na E8.1)	Odgovor	V operativni nalogi V E5.7 so zajeti stroški za nakup in vzdrževanje voznega parka (vozila), informacijske tehnologije (tako strojna kot programska oprema), delovna sredstva in obleka, pisarniška oprema (pohištvo ipd.) ter plače zaposlenih vzdrževalcev (oziroma deleži njihovih plač) za obdobje 10 let. V operativni nalogi E8.1 (v dopoljenem osnutku NU) oziroma A 11 (v predlogu NU) so zajeti stroški dela (plače zaposlenih naravovarstvenih nadzornikov) ter materialni stroški za njihovo delo (denimo gorivo, zavarovanje.	17.5.3 (E5.7 in E8.1)	14.1 (A11) 14.5 (E5.7)
205	204	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(67) Status nepremičnin v upravljanju JZ TNP: Za katere objekte so predvidena sredstva za vzdrževanje in ekološko sanacijo? Predlagamo, da se del sredstev raje nameni za uveljavljanje predkupne pravice države, za odkup npr. gozdov, s katerimi lastniki ne morejo gospodariti, saj za nekatere objekte (npr. lovske koce), niti ni natančno določeno, kako upravljati z njimi.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že bila upoštevana v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU. Večji delež sredstev se namenja za uveljavljanje predkupne pravice, znižana so bila programska sredstva za ekološko sanacijo objektov.	17.5.3 (E6.2)	14.5 (E6.2)
206	205	priloga dopisa (pripombe Občine Bohinj)	21.12.2012	(68) Neposredni nadzor ter vodenje obiskovalcev in sodelovanje pri izobraževalnih programih: Stroški za predvidene dejavnosti na teh dveh ciljeh so visoki. Prosimo za konkretnije podatke glede predvidenih stroškov. Npr. stroški za licence nadzornikov so zajeti že na postavki D5.1. Med nosilce naj se vključi tudi LTO-je, ZGS, KGZS.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba opozarja na napako v osnutku NU, ki je v predlogu NU odpravljena. V upravljavskem ukrepu D5. so zajeti stroški dela za izvedbo vodenj – za obdobje 10 let. V javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU je prišlo pri izpisu stroškov do napake. V postavki E8.2 so bili stroški nepravilno navedeni (v dopoljenem osnutku NU je zapisana skupna vsota postavk E8.1 Izvajanje neposrednega nadzora v narav in E8.2 Vodenje obiskovalcev v parku), pravilna višina stroškov vodniške službe (v predlogu NU naloga D5.1) za desetletno obdobje je 140.917 €. Napaka je v predlogu NU odpravljena. Kot (so)nosilci A11.1 bi bili po vsebini lahko policija, inšpektorji (gozdarski, lovski, gradbeni, okoljski ipd.), pri D5.1 pa je mogoče vključiti tudi LTO, ZGS in KGZS.	17.5.3 (E8.1 in E8.2)	14.1 (A11) 14.4 (D5)
207	206	dopis	21.12.2012	Na območju Občine Kranjska Gora naj se kot prednostna naloga NU izvede naloga znotraj ukrepa C5.2 Uresničevanje konkretnih načrtov urejanja in umirjanja prometa v Vratih. Naloga je pripravljena na podlagi projekta Dynalp in je skladna z Alpsko konvencijo. Izdelana je bila študija vsebinske sprejemljivosti, dosežen je bil konsenz lokalnih in širših deležnikov, obseg prometa in obisk obiskovalcev naraščata, realizacija pa bi imela pozitiven vpliv na turistični razvoj Mojstrane (turistična cesta nacionalnega pomena).	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so za nalogo C5.2 Uresničevanje in konkretizacija načrtov urejanja in umirjanja prometa , kot prednostna območja opredeljena skleda Bohinjskega jezera, Pokljuka, dolina Vrata, vršiška (Ruska) cesta, cesta na Mangrtsko sedlo in dolina Radovna.	17.3.3 (C5.2)	14.3 (C5.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
208	207	dopis	21.12.2012	Meje varstvenih območij: Območje Vrtaške planine naj se prekvalificira iz 1. v 2. varstveno območje. Agrarna skupnost s planino gospodari, v njen razvoj znatno vlaga. Za potrebe oskrbe planine je bila zgrajena gozdarska žičnica. V letu 2012 je bila izdana odločba ZGS o krčitvi gozda v kmetijske namene, ki velja pet let. V tem času je treba pridobiti gradbeno dovoljenje za žičnico. Z uvrstitvijo v 2. varstveno območje bi bilo možno dolgoročno gospodarjenje na Vrtaški planini.	Pripomba ni upoštevana.	Z ZTNP-1 ni dopustno spreminjati meje prvega varstvenega območja. Z določbami 7. člena ZTNP-1 je določen postopek za spremembe meje drugega varstvenega območja, tj. prehod zemljišč iz drugega v prvo ali v tretje varstveno območje oz. prehod zemljišč iz tretjega v drugo varstveno območje. NU v svojih vsebinah ne sme preseirati ZTNP-1.	6.1	5.1
209	208	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(1) Ne strinjam se z navedbo, da "... med najbolj problematične pa spadajo različne rekreativne dejavnosti, neustreznost izvajanja paše, neurejenost na področju ravnanja z odpadnimi vodami, problematika tujerodnih vrst ter izvajanje gozdarske in kmetijske dejavnosti."	Pripomba ni upoštevana.	Podana pripomba se nanaša na osnutek NU (julij 2012), ki je bil v mnenje posredovan parkovnim lokalnim skupnostim, medtem ko navedene diktije v dopolnjenem osnutku NU (oktober 2012), ki je predmet javne obravnave, ni več. Ne glede na navedeno, pa so v pripombi našteje dejavnosti v osnutku NU dejansko opredeljene kot pritisk na območju TNP, kar je izpostavljeno v strokovnih podlagah za pripravo NU ter v predlogu NU – v poglavju Analiza pritiskov in groženj (12). Navedene ugotovitve v dopolnjenem osnutku NU ne temeljijo na subjektivnih ocenah pripravljavca gradiva, pač pa so podkrepjene z ustreznimi javno objavljenimi strokovnimi argumenti.	8.2.1	7.2 12
210	209	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(2) Pašni redi: Pri ukrepih A3.4 se kot sodelujočega partnerja predlaga KGZS. Pašni redi morajo biti usklajeni s kmetijsko stroko.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU (in v predlogu NU). V nalogi A3.4 je KGZS že navedena med sodelujočimi partnerji. Njeno sodelovanje je nesporno, tako pri pripravi, kakor tudi pri usklajevanju pašnih redov za območja planin.	17.1.3 (A3.4)	14.1 (A3.4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
211	210	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(3) Selitveni koridorji in ekosistemi za velike zveri: med ukrepe naj se doda tudi ukrepe za blažitev konfliktov zveri - domače živali in plačilo odškodnine.	Pripomba je upoštevana.	Upravljalvska naloga A4.3 je v predlogu NU dopolnjena na način, da predvidi tudi izvajanje aktivnosti za preprečevanje konfliktov oziroma povzročitve škode na premoženju, kar se bo delno lahko izvedlo z morebitno potrditvijo Life+ projekta WolfAlps, katerega predvideni projektni partner je tudi JZ TNP. Navkljub utemeljeni pripombi pa prostor TNP predstavlja predvsem koridor za prehajanje velikih zveri, kar se odraža tudi v relativno nizki skupni vrednosti izplačanih odškdodnin na premoženju, povzročenihi zaradi velikih zveri. Po podatkih ARSO (podatkovna zbirka ODSEV) je bilo na območju poštnih številki v TNP v obdobju 2009-2012 na letni ravni priznanih odškdodnin v zneskih med 12.000 in 14.000 €, kar je v primerjavi z ostalimi predeli Slovenije relativno malo, škdodni dogodki pa so upoštevani na celotnem območju poštnih številke, torej tudi zunaj meja TNP, tako da je realna številka dejansko še nižja. V vsakem primeru pa upravljavec TNP ne nosi odškdodninske odgovornosti za povzročeno škdodo, pač pa je povračilo sistemsko urejeno za celo državo in se v primeru zavarovanih vrst kot povzročitelj ev škdode izplačuje s strani ARSO. Problematika izplačevanja škdod zakonodajno ni vezana na ZTNP-1. Problematiko izplačevanja škdod ureja Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1, Uradni list RS, št. 16/04), ki v določbah 54. členu določa, da je za škdodo na lovnih območjih odgovoren upravljavec lovskih območij.	17.1.3 (A4.3)	14.1 (A4.3)
212	211	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(4) Kali na območju TNP: Pri vzpostavitvi evidence se kot sodelujočega partnerja predlaga KGZS.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je utemeljena in upoštevana. KGZS se vključi med sodelujoče pri vzpostavitvi evidenc (operativna naloga A5.2 v poglavju 14.1).	17.1.3 (A5.2)	14.1 (A5.2)
213	212	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(5) Med kazalniki za ocena izvajanja cilja in ukrepov s področja Ohranjanja travišč so navedeni ukrepi KOP, EK, ETA, GRB, PP, PPP, S35, S50 in TSA. Kateri od teh ukrepov bodo v veljavi po l. 2014 (glede na obdobje veljavnosti NU: 2014-2023). Enako velja za navedbo v varstvenih in razvojnih usmeritvah za kmetijstvo.	Pripomba je upoštevana.	Ker ukrepi Skupne kmetijske politike v novi finančni perspektivi 2014-2020 še niso znani, so v predlogu NU upoštewane naloge, ki so primerljive z navedenimi v pripombi.	17.1.4 (A3 in A3.1)	14.1 (A3 in A3.1)
214	213	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(6) Ohranjanje planin: Med sodelujoče naj se navede tudi KGZS oziroma JSKS.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je v nalogi B 2.3 kot sodelujoča dodana KGZS.	17.2.3 (B2.3) 22.1 23	14.2 (B2.3) 18.1 19

	A	B	C	D	E	F	G	H
215	214	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(7) Oblikovanje kmetijske politike v PRP in določitev pašnih planin: Med sodelujoče naj se navede tudi KGZS oziroma JSKS.	Pripomba je upoštevana.	Nosilec priprave PRP so regionalne razvojne agencije, pri določevanju območij pašnih planin (upravljavski ukrep C1.5) je sodelovanje s KGZS in ostalimi nosilci dejavnosti že vzpostavljeno. Za območje planin se štejejo pašna območja, ki so bila v dopolnjenem osnutku NU določena skupaj z uporabniki oz. lastniki planin, in ne gre le za območja, ki so določene z GERK-i. Pašna območja so prikazana v Prilogi 13 k predlogu NU.	17.3.3 (C1.1 in C1.5)	14.3 (C1.1 in C1.5) Priloga 13
216	215	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(8) Deleža kmetijskih zemljišč, vključenih v ekološko kmetovanje oziroma v KOP ukrepe, sta v kazalnikih za oceno izvajanja v l. 2023 previsoka.	Pripomba ni upoštevana.	Cilji so mogoče zares smelo zastavljeni, vendar ob predpostavki, da gre za zavarovano območje in se NU pripravlja za obdobje 10 let, je povečevanje ekoloških površin potrebno in smiselno. Povečanje obsega kmetijskih zemljišč v ekološki predelavi je primerljivo s tovrstnimi načrti na državni ravni.	17.3.4 (C1.2)	26 (Tabela 26)
217	216	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(9) Izobraževanje kmetov: Pri izobraževalnih programih za lokalne prebivalce (za področje kmetijstva) in pomoči pri prijavih na razpise vključiti tudi JSKS (KGZS)	Pripomba je upoštevana.	V primeru izobraževalnih programov s področja kmetijstva in pomoči pri prijavih na razpise bo upravljavec narodnega parka po najboljših možnostih vključeval tudi KGZS.	17.5.3 (E2.1)	14.5 (E2.1)
218	217	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(10) Ograjevanje v naravnem okolju: Dopusti naj se tudi ograja z mrežastim pletivom.	Pripomba je upoštevana.	Ograjevanje zemljišč mora ustrezati lokalno značilnim ureditvam. Trajna ograja mora biti oblikovno (višina, izvedba, gradivo) prilagojena krajevno značilnim ograjam (npr. lese). Pri začasnih ograjah, ki jih je treba konec pašne oz. vegetacijske sezone odstraniti, so dopustne elektro ograje z mrežastim pletivom.	18 (§13/15)	15.1 (15. tč. 1. odst.
219	218	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(11) Površinski vodni zbiralniki: V primeru utemeljenih potreb naj se dopusti tudi večje izkope oziroma vkopne brežine.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU (in v predlogu NU). Velikost zbiralnikov vode se načrtuje glede na uporabnost in izračun dejanske porabe (število živali, vodne razmere ...).	18 (§13/28)	15.1 (28. tč. 1. odst.

	A	B	C	D	E	F	G	H
220	219	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(12) Fotovoltaika: Ali je uporaba fotovoltaičnih celic na pastirskih kočah dopustna?	Odgovor	Z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 31. točke prvega odstavka 13. člena) je prepovedana gradnja novih objektov za proizvodnjo energije zunaj naselij. Izjemoma je dopustno izkoriščanje energije obnovljivih virov za samooskrbne potrebe v tistih delih parka, kjer ni možnosti priključitve na javno energetsko omrežje. Dopustnost fotovoltaike je povezana z ugotovitvijo potrebnosti elektrifikacije pastirske kočice. Zato so potrebe za oskrbo z elektriko bolj kot za stanove (pomožni bivalni objekti za potrebe pastirjev v času pašne sezone) utemeljene za sirarne.	18 (§13/31)	18.10
221	220	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(13) Kmetijske dejavnosti: Med kmetijske dejavnosti v obrazložitvi naj se vključi tudi TSA - ekstenzivno sadjarstvo.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU (poglavje Podrobna opredelitev varstvenih režimov iz 13. člena ZTNP-1) je med kmetijske dejavnosti vključeno tudi ekstenzivno sadjarstvo.	18 (§13/45)	15.1 (45. tč. 1. odst.)
222	221	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(14) Prepoved paše živali zunaj planin ali brez pašnih redov: Prepoved zunaj planin bo nemogoče doseči (npr. Pokljuko, Vršič, Tamar, Krmo je po malih pašnih GERK-ih nemogoče ograjevati).	Pripomba je delno upoštevana.	Omejitev oziroma prepoved paše se skladno z varstvenim režimom nanaša na osrednje območje. Za območje planin se štejejo pašna območja, ki so bila v postopku priprave dopolnjenega osnutka NU določena skupaj z uporabniki oz. lastniki planin, in ne gre le za območja, ki so določene z GERK-i. Pašna območja so prikazana v Prilogi 13 k predlogu NU.	19 (§15/6) 20 (§16/1.2)	15.2.1 (6. tč. 1. odst.) Priloga 13
223	222	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(15) Škoda po divjadi: Škoda po divjadi in zvereh naj se plača - vključiti med varstvene in razvojne usmeritve.	Pripomba ni predmet NU.	Poravnava škode je urejena z določbami Zakona o divjadi in lovstvu. Škode po divjadi (lovne vrste) poravna upravljavec lovišča, škode po velikih zvereh (zavarovane vrste) pa država.	22.1 22.3	18.1 18.3
224	223	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(16) Območja planin - kartni prikaz: Območja planin ne prikazujejo ažurnega stanja, prav tako lahko pride do vrsov novih območij (npr. GERK za pašo drobnice v visokogorju) - dopustne naj bodo spremembe (v sodelovanju s KGZS).	Pripomba je delno upoštevana.	Območja planin so bila opredeljena v sodelovanju s KGZS oz. kmetijsko svetovalno službo, agrarimi in pašnimi skupnostmi ter lastniki planin. Upravljavec se strinja, da bo potrebno sprotno ažuriranje stanja – pri tem se bo sodelovalo s KGZS.	Priloga 7 (Slika P7-9)	Priloga 13

	A	B	C	D	E	F	G	H
225	224	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(17) Kadrovski načrt: Nasprotujem dodatnemu zaposlovanju (+7 ljudi) na JZ TNP. Tudi v KGZS zmanjšujemo število zaposlenih).	Pripomba je delno upoštevana.	JZ TNP je, tako kot ostale javne institucije, trenutno zavezan ukrepu prepovedi zaposlovanja oziroma celo zmanjševanju števila zaposlenih. Z novim ZTNP-1 so bile upravljavcu naložene številne nove naloge, zaradi česar je tudi sam ZTNP-1 predvidel 10 novih zaposlitev, kar zaradi nasatlih finančnih razmer ni bilo realizirano. Kljub temu, da izvajanje ZTNP-1 in NU izkazuje potrebo po povečanju števila zaposlenih, je slednje onemogočeno zaradi zahtev veljavne zakonodaje po zniževanju zaposlenosti za 1%/leto na ravni posameznega neposrednega porabnika. JZ TNP mora v letu 2015 v skladu s projektom izgradnje Informacijskega centra Bohinjka v Stari Fužini v Bohinju realizirati eno novo zaposlitev, ki ni projektne narave. Nova zaposlitev v informacijskem centru je obvezni cilj projekta.	28.1.2	24.1.2
226	225	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmljenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(1) Izkoriščanje naravnih virov: Naravni vir - sončno energijo - s pomočjo fotovoltaike ni sporno izkoriščati niti v 1. in 2. varstvenem območju. Ta možnost izkoriščanja sončne energije naj bo dovoljena.	Pripomba je delno upoštevana.	Prepoved gradnje novih objektov za proizvodnjo energije, skladno z določbami 13. člena ZTNP-1 (določbe 31. točke prvega odstavka), velja za območja zunaj poselitve. Izjema za izkoriščanje energije obnovljivih virov velja v tistih delih parka, kjer ni možnosti priključitve na javno energetska omrežje. V prvem in drugem varstvenem območju stalne poselitve ni, so pa pašni objekti na planinah ter planinske kočje. Na slednjih je npr. fotovoltaika dopustna, saj predstavlja zamenjavo neustreznega in za okolje obremenjujočega vira (dizel agregati). Znotraj obstoječih naselij je namestitev fotovoltaičnih modulov na objekte dopustna – seveda ob upoštevanju prostorskih izvedbenih pogojev v veljavnih občinskih prostorskih aktih ter varstvenega režima oz. usmeritev za njihovo načrtovanje in umeščanje.	18 (§13/31)	18.10

	A	B	C	D	E	F	G	H
227	226	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(2) Omejevanje posegov prostor: Posegi se zelo omejeni (npr. spreminjanje oblikovanosti površja, gradnja neparkovnih objektov ...) - pri zagotovitvi vodooskrbe na planinah je za ureditev kali, vodnih zajetij tudi potreben poseg v okolje, seveda s predpostavko, da se na območju vzpostavi čim bolj prvotno stanje. Kaj so neparkovni objekti?	Pripomba je delno upoštevana.	Omejitev in prepovedi izhajajo iz varstvenih režimov, ki se razlikujejo glede na varstveno območje. Tako vodni zbiralniki – kali (za napajanje živine), kakor tudi zajetja za oskrbo z vodo so dopustni, ob upoštevanju usmeritev za umeščanje in oblikovanje glede na izkazane potrebe in značilnosti konkretne lokacije. Velikost zbiralnikov vode se načrtuje glede na uporabnost in izračun dejanske porabe (število živali, vodne razmere ...). Pri umeščanju je treba upoštevati razpoložljiv vodni vir (bližina, izdatnost), reliefno izoblikovanost (prilagoditev naravnim kotanjam), geomehansko stabilnost podlage, geotehnične značilnosti. Neparkovni objekti so vsi objekti in ureditve, ki niso v lasti ali upravljanju JZ TNP oz. niso sestavni del parkovne infrastrukture.	18 19 20	15
228	227	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(3) Pomen planinske paše: Navedba, da danes planinska paša ni več nuja, je neustrezna. Za večino kmetij je planinska paša še vedno nuja, saj njihove površine v nižini ne zadoščajo za pridelavo čez vse leto. S tem, ko so živali na paši, se lahko krma, ki bi jo živalim lahko pokrmili v sezoni, konzervira in pripravi za zimsko obdobje. Število živali se na območju ne zmanjšuje - ostaja enako, le število kmetijskih gospodarstev se zmanjšuje.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo v poglavju <i>Kmetijstvo</i> ustrezno popravljeno.	11.1	10.1
229	228	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(4) Ogroženost negozdnih združb: Navedba, da negozdne združbe ogrožajo prekomerna paša ali njeno opuščanje ni ustrezna. Na planinskih pašnikih ni prekomerne paše, saj so skoraj vse planine vključene v KOP programe, kjer je dovoljena obtežba 1.9 GVŽ. Paša se opušča zaradi prevelikih škod po divjadi. Velika težava je pri paši drobnice, ker je preveč škod zaradi krockarja, volka, medveda in so v zadnjem letu na nekaterih planinah opustili pašo v visokogorju, kjer bo sledilo zaraščanje. Paša goveda in drobnice sta najboljši in najcenejši vzdrževanje kulturne krajine, zato bo v prihodnje spodbujati kmetovalce k paši svojih živali.	Pripomba je delno upoštevana.	Vsebina poglavja pritiskov in groženj (12) temelji na RAPPAM analizi in vključuje le sintezne ugotovitve, ki pa so zaradi odsotnih podrobnih obrazložitev (, ki so del celovite analize) prikazane deloma enostransko. Nikakor ni bilo planinsko pašništvo kot dejavnost opredeljeno kot pritisk na travišča, v RAPPAM analizi je le podana ugotovitev, da "Na lokalno zelo omejenih območjih v visokogorju prihaja do negativnih vplivov (teptanje, vnos hranil in erozija) predvsem zaradi stalnega zadrževanja drobnice". Iz tega razloga je besedilo poglavja 7.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno. Nikakor pa se upravljavec narodnega parka ne more strinjati s pripombo, da je opuščanje paše izključna posledica škodnih dogodkov zaradi zavarovanih živalskih vrst kot povzročiteljev. Izplačevanje odškodnin zaradi povzročene škode je urejeno na sistemski ravni in se tudi dejansko izvaja, upoštevajoč podatke ARSO pa je škodnih dogodkov na območju narodnega parka v primerjavi z ostalimi območji v Sloveniji relativno malo. Ohranjanje kulturne krajine s pašo je zagotovo skupen dolgoročni cilj, njeno izvajanje pa dobrodošlo tudi z vidika ohranjanja narave, kar je jasno razvidno iz posameznih poglavij NU.	8.2.1 13	7.2 12

	A	B	C	D	E	F	G	H
230	229	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(5) Sodelovanje Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: Pravilna kratica je KGZS	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je kratica Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ustrezno navedena oz. popravljena (KGZS).	17 (A, B, C in E)	14.1 14.2 14.3 14.4
231	230	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(6) Trajnostna raba naravnih virov: Načelno spodbujanje k trajnostni rabi naravnih virov rabi je v nasprotju s podrobnim varstvenim režimom za področje gradnje naprav za proizvodnjo energije (fotovoltaika) - dopustna je samo samooskrba in ne proizvodnja za trg. To pomeni, da raba oziroma izkoriščanje naravnih virov ne bo nudilo zaposlitev.	Pripomba ni upoštevana.	Prepoved gradnje novih objektov in postavljanja naprav za proizvodnjo energije, skladno z določbami 31. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, velja za območja zunaj poselitve z izjemo, ki dopušča izkoriščanje energije obnovljivih virov v tistih delih parka, kjer ni možnosti priključitve na javno energetska omrežje (samooskrba). Znotraj obstoječih naselij je gradnja tovrstnih objektov in naprav dopustna – ob upoštevanju prostorskih izvedbenih pogojev v veljavnih občinskih prostorskih aktih ter varstvenega režima oz. usmeritev za načrtovanje in umeščanje. Delovna mesta iz naslova trajnostne rabe naravnih virov se odpirajo v različnih gospodarskih dejavnostih in ne nujno neposredno iz rabe oz. koriščenja energije.	17.1.1 18 (§13/31)	14.1 18.1
232	231	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(7) Deleža kmetijskih zemljišč (20 %), preusmerjenih v ekološko kmetovanje oziroma v KOP ukrepe (80 %) sta v kazalnikih za oceno izvajanja v l. 2023 previsoka. Veliko kmetij nima zagotovljenih osnovnih pogojev za preusmeritev v ekološko kmetijstvo (npr. hlevi, ki so urejeni za vezano rejo - ni zagotovljen izpust živali). Prav tako za novo programsko obdobje 2014 - 2020 ni določeno, da bo mogoče KOP ukrepe izvajati in uveljavljati. Poleg tega kmetijske v zadnjem času izstopajo iz KOP ukrepov, ker je pri posameznem ukrepu preveč zahtev in obveznosti.	Pripomba ni upoštevana.	Cilji so mogoče zares smelo zastavljeni vendar ob predpostavki, da gre za zavarovano območje in se NU pripravlja za obdobje 10 let, je povečevanje ekoloških površin potrebno in smiselno. Povečanje obsega kmetijskih zemljišč v ekološki predelavi je primerljivo z tovrstnimi načrti na državni ravni.	17.3.4 (C1.2)	26 (Tabela 26)
233	232	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgrnjenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(8) Pašne živali: namesto navedbe - govedo, ovce, koze in konji naj se napiše: govedo, drobnica, kopitarji.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU je besedilo popravljeno	18 (§13/15)	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
234	233	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(9) Površinski vodni zbiralniki: Za ureditev oskrbe z vodo za napajanje živine na planinah so vedno potrebna manjša gradbena dela. Stanje se vedno poskuša vrniti v čim bolj naravno stanje. V zadnjem času je zaradi podnebnih sprememb oskrba z vodo na planinah problematična, zato naj se priprava kali in vodnih zbiralnikov ne ovira.	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU (in v predlogu NU). Velikost zbiralnikov vode se načrtuje glede na uporabnost in izračun dejanske porabe (število živali, vodne razmere ...). Načrtovanje in gradnja zbiralnikov se torej ne ovira, se pa v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja izda mnenje upravljavca z usmeritvami za umeščanje in oblikovanje glede na izkazane potrebe in značilnosti konkretne lokacije.	18 (§13/28)	15.1 (28. tč. 1. odst.)
235	234	dopis (op. IZ: pripombe so bile pripravljene 5.09.2012 k osnutku NU in ne razgmenemu dopolnjenemu osnutku NU).	21.12.2012	(10) Izvajanje melioracijskih del v 1. varstvenem območju: Dopustijo naj se melioracijska dela na planinah, ki so potrebna za izvajanje paše in uporabe planine - predvsem ureditve pašnikov, čiščenje grmovja in zarasti ter po potrebi gnojenja in apnenja, ki sta dovoljeni v ekološkem kmetijstvu.	Pripomba ni upoštevana.	Melioracije za potrebe paše na planinah v prvem varstvenem območju niso potrebne. Razen, če gre za čiščenje pašnika ali urejanje degradiranih površin (npr. planina Velo polje), kar pa je v dogovoru upravljavcem narodnega parka in/ali javne gozdarske službe, možno.	19 (§15/8)	15.2.1 (8. tč. 1. odst.)
236	235	e-pošta	27.12.2012	Na območju parka bi morali zaradi hrupa, vznemirjanja živali in obiskovalcev, onesnaženja okolja... omejiti helikopterske polete (izjema je reševanje). Alternativa za oskrbovanje planinskih koč je nošnja blaga in tovora s konji	Pripomba je upoštevana.	Že v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je kot možnost racionalnejšega oskrbovanja planinskih koč navedena ponovna uvedba nošnje s konji. V predlogu NU je predlagana alternativa dodatno poudarjena.	25.10	18.13
237	236	dopis (s pravilnikom o taborjenju v prilogi)	27.12.2012	(1) Tabori ZTS: Med tabore v NU naj se uvrsti tudi taborniške tabore. Splošno znano je, da v Sloveniji tabore pretežno organizirajo prav taborniška društva oz. zveza in prav tako je znano, da jih organizirajo na območju TNP.	Pripomba je upoštevana.	Poleg planinskih, jamarskih, raziskovalnih taborov so v predlogu NU navedeni tudi taborniški tabori.	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)
238	237	dopis (s pravilnikom o taborjenju v prilogi)	27.12.2012	(2) Pogoji za taborjenje: Smiselno bi bilo določiti enotne pogoje za ureditev vseh taborjenj v TNP. Npr. pogoj, da je prepovedano odnašati ostanke iz 1. svetovne vojne v povezavi z jamarskimi in planinskimi tabori, je vprašljiv - tako dejanje bi moralo biti prepovedano za vse obiskovalce TNP.	Pripomba je upoštevana.	Za tabore so v predlogu NU navedeni: - enotni kriteriji in izhodišča kot splošni pogoji ter - specifični glede na vrsto taborov (jamarski, planinski, taborniški, raziskovalni) in lokacijo.	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)
239	238	dopis (s pravilnikom o taborjenju v prilogi)	27.12.2012	(3) Zmogljivost taborov: Med pogoji za izdajo soglasja k taborom je tudi zmogljivost prostora. To določilo naj se umakne oziroma, da se v sodelovanju z ZTS opredeli kriterije za določitev zmogljivosti.	Pripomba ni upoštevana.	Zmogljivost taborov je praviloma določena že z občinskimi odloki, ki ga pripravi občina v sodelovanju z ZTS in ostalimi soglasodajalci.	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)
240	239	dopis (s pravilnikom o taborjenju v prilogi)	27.12.2012	(4) Infrastruktura taborov: Na lokacijah, kjer se tabori vsako leto, bi bilo smiselno zahtevati, da se tabori stalno ali vsaj začasno priključijo na komunalne vode, predvsem kanalizacijo. Taka rešitev je precej bolj ustrezna kakor vsakoletno nameščanje kemičnih stranišč.	Pripomba je upoštevana.	Na lokacijah, kjer je že urejena komunalna infrastruktura, je treba tabore priključiti na omrežje. Večji problem predstavljajo lokacije taborov na območjih brez komunalne infrastrukture – na teh mestih je treba zagotoviti ustrezno začasno rešitev (namestitev kemičnih stranišč).	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
241	240	dopis (s pravilnikom o taborjenju v prilogi)	27.12.2012	(5) Lokacije taborov: K že navedenim tabornim prostorom naj se doda: 1. v Ukancu (nad cesto pred križiščem za spodnjo postajo gondole na Vogel - p.št. 1813/1, 1813/3 in 1813/4 k.o. Studor); 2. ob Taborniškem domu Pokljuka (Krnica 90 - 654/11 k.o. Zg. Gorje); 3. ob taborniškem domu Radovna (Radovna 18/a - p.št. 678/8 in 678/9 k.o. Zg. Gorje); 4. v Soči (p. št. 1145/3 in 1145/4 k.o. Soča leva); 5. ob Kurirski poti v Mojstrani (nasproti tenis igrišč).	Pripomba ni upoštevana.	Lokacije taborov so določene z osnovno oz. podrobnejšo namensko rabo prostora v občinskih prostorskih dokumentih in s samostojnimi občinskimi odloki. Naveden predlog presega vsebine NU. Opredelitev potencialnih novih lokacij izhaja iz utemeljenih potreb interesentov (tabornikov, jamarjev, planincev), prostorskih danosti, komunalne opremljenosti, statusa lastništva in uskladitve med posameznimi deležniki, kar se izvede v postopku priprave občinskega prostorskega načrta.	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)
242	241	e-pošta	27.12.2012	(1) Vodarstvo: V poglavju naj se kot kopalno območje doda še lokacija Hotel pod Voglom.	Pripomba ni upoštevana.	Vlada RS je seznam kopalnih voda določila z Uredbo o upravljanju kakovosti kopalnih voda (Uradni list RS, št. 25/08). Na Bohinjskem jezeru sta določeni le kopalni območji Fužinarski zaliv in Ukanc.	11.5	10.5
243	242	e-pošta	27.12.2012	(2) Turizem in prostočasne dejavnosti: Omogočati razvoj in spodbujanje vseh dejavnosti, ki so pomembne za razvoj kraja in turistično ponudbo. Trenutno imamo prepoved nekaterih dejavnosti, ki imajo že tradicijo in so pomembne za turistično ponudbo kraja (soteskanje, jadrarno padalstvo).	Pripomba je delno upoštevana.	Tradicionalne dejavnosti so v ZTNP-1 nedvoumno navedene: sonaravno kmetijstvo, gozdarstvo, trajnostno gospodarjenje z divjadjo in ribami. Citirana razvojna usmeritev velja za dejavnosti (in območja), ki so po ZTNP-1 dovoljene. Prostočasne dejavnosti in območja izvajanja letih so opredeljeni tako, da dejavnosti ne bodo imele bistvenega vpliva na cilje narodnega parka (prostorske, časovne omejitve).	11.11 22.12	10.11 18.12
244	243	e-pošta	27.12.2012	(3) Gradnja novih hotelskih in apartmajskih naselij: Na obstoječih lokacijah naj bo možna gradnja novega hotelskega ali apartmajskega naselja.	Pripomba ni upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 je na celotnem območju narodnega parka prepovedana gradnja novih hotelskih in apartmajskih naselij, dopustno pa je graditi posamezne objekte za kratkotrajno namestitvev (zmogljivost do 80 ležišč) znotraj obstoječih meja naselij. Načrtovanje oz. umeščanje in oblikovanje tovrstnih objektov mora biti skladno z opredelitvijo namenske rabe prostora oz. merili in pogoji, določenimi v občinskem prostorskem načrtu.	18 (§13/21)	18.14
245	244	e-pošta	27.12.2012	(4) Gradnja novih objektov za kratkotrajno nastanitev zunaj naselij: Na obstoječih lokacijah naj bo možna gradnja novih tovrstnih objektov.	Pripomba ni upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 je na celotnem območju narodnega parka prepovedana gradnja objektov za kratkotrajno namestitvev zunaj naselij, dopustno pa je graditi stanovanjsko-turistične objekte (zmogljivost do 60 ležišč) znotraj obstoječih meja naselij ter v območjih razpršene poselitve. Načrtovanje oz. umeščanje in oblikovanje tovrstnih objektov mora biti skladno z opredelitvijo namenske rabe prostora (funkcionalna zaokrožitvev ureditvene enote razpršene poselitve) oz. z merili in pogoji, določenimi v občinskem prostorskem načrtu.	18 (§13/22 in §13/24)	18.14

	A	B	C	D	E	F	G	H
246	245	e-pošta	27.12.2012	(5) Uporaba motornih sani: Dodati je potrebno, da se motorne sani in druga vozila lahko uporabljajo tudi za potrebe urejanja sankoških prog.	Pripomba ni upoštevana.	Sankaške proge, ki so urejene na obstoječih prometnicah (npr. odseki gozdnih cest), so sprejemljiva rekreacijska dejavnost v zimskem času - seveda ob predhodni uskladitvi glede trase proge (določitev odseka) in časa uporabe oz. odvijanja dejavnosti. Dejavnost na konkretni lokaciji mora biti usklajena z deležniki v prostoru (parkovna lokalna skupnost, ZGS, lastnik zemljišč, JZ TNP in LTO, turistično društvo ali drug organizator dejavnosti). Z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 39. točke prvega odstavka 13. člena) je uporaba motornih vozil za vožnjo po snegu in ledu dopustna samo za oskrbo pozimi odprtih planinskih koč in smučišč ter za urejanje smučarskih tekaških prog s soglasjem upravljavca narodnega parka. Ker so z režimom izrecno navedeni nameni uporabe, je urejanje sankoških prog z uporabo motornih vozil iz dopustnih ravnanj izvzeto.	18 (§13/39)	15.1 (39. tč. 1. odst.)
247	246	e-pošta	27.12.2012	(6) Jadralno padalstvo: Pristajanje in vzletanje mora biti dovoljeno na vzletnih mestih, ki se najpogosteje uporabljajo - brez omejitev. Vzletna mesta v Bohinju so: Vogar, Studor, Vogel. Individualno se lahko vzleta tudi iz drugih vzletišč.	Pripomba je delno upoštevana.	Navedena vzletna mesta (Vogar, Vogel in Studor) so dopustna in so opredeljena v NU. Soglasje za uporabo teh vzletišč pridobi jadralno društvo, ki upravlja z določenim vzletnim mestom. Omejitve pri uporabi navedenih vzletnih mest so opredeljene zaradi bližine mirnih območij, npr. gnezdišče planinskega orla na Voglu in območje planinskega orla na Komarči. Za individualne polete z vrhov gora si je potrebno pridobiti soglasje za vsak posamičen let.	18 (§13/41)	15.1 (41. tč. 1. odst.)
248	247	e-pošta	27.12.2012	(7) Rekreacijske dejavnosti na vodotokih: Na seznam odsekov in območij, na katerih je dovoljeno soteskanje, se doda še Mostnico (soteskanje v Mostnici je dovoljeno samo v spodnjem delu korit).	Pripomba ni upoštevana.	Meja med drugim in tretjim varstvenim območjem parka na območju Mostnice je v ZTNP-1 (Priloga 2) natančno določena: "...po stezi do Vorančkojce, po stezi na sever, Hudičev most, kota 645 m, po južnem robu Studorja...". Upoštevanje te pripombe zahteva spremembo ZTNP-1.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1. odst.)
249	248	e-pošta	27.12.2012	(8) Gradnja čolnarne: Poleg čolnarne Pod Skalco se doda še dopustnost gradnje čolnarne na lokaciji Hotela pod Voglom, kjer je čolnarna nekoč že stala.	Pripomba ni upoštevana.	Gradnje čolnarne na predlagani lokaciji (pod Hotelom pod Voglom) ne dopušča ZTNP-1, česar se z NU ne more preseči.	20 (§16/2.3)	15.2.2 (3. tč. 2. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
250	249	dopis (s karto v prilogi)	28.12.2012	Ježa konj: Obstoječe in novo določene konjeniške poti so se že v preteklosti uporabljale za potrebe oskrbovanja koč, življenja na planinah, prevoz lesa, sena ..., v modernem času pa je vse bolj pomemben tudi razvoj konjeniškega turizma. Zato predlagamo, da se v posredovani karti vrisane poti uvrstijo v mrežo konjeniških poti v Bohinju.	Pripomba je delno upoštevana.	V prilogi dopolnjenega osnutka NU so bile prikazane konjeniške poti, ki se za namene organizirane ježe konj že uporabljajo. V javni obravnavi predlagane nove poti je treba preveriti med posameznimi deležniki z vidika funkcionalnosti, (so)uporabe, varnosti ter vplivov na posamezne sestavine okolja. Tako za v NU že določene poti, kakor tudi morebiti nove predlagane poti je treba pridobiti soglasje lastnikov in/ali upravljavcev zemljišč. Glede uporabe je treba doseči usklajene rešitve glede režima rabe (časovno, zmogljivosti), kakor tudi glede skrbništva, označevanja in vzdrževanja ter stroškov. Določitev poti, po katerih se že izvaja ali se načrtuje oskrbovanje planinskih koč, niso predmet ureditve z NU, saj se z varstvenim režimom regulira ježo kot organizirano dejavnost. Se pa nošnja s konji kot možnost racionalnejšega oskrbovanja planinskih koč z NU seveda spodbuja. Podobno je nošnja s konji tudi alternativa helikopterskim prevozom pri gradnjah objektov ali urejanju infrastrukture v gorah ali spravi lesa.	18 (§13/49)	15.1 (49. tč. 1. odst.)
251	250	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(1) AAG se kot društvo, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, prijavlja kot stranski udeleženec v postopku sprejemanja NU TNP, še posebej v okoljevarstvenih in naravovarstvenih vsebinah in delih postopka. Kot stranski udeleženec bomo zastopali prebivalce v parku, ki so člani ali podporniki AAG.	Pripomba ni upoštevana.	ZTNP 1 v 51. členu določa, da pri pripravi NU sodelujejo strokovna organizacija, pristojna za ohranjanje narave, organizacija, pristojna za varstvo kulturne dediščine, organizacije, pristojne za načrtovanje rabe naravnih dobrin in prostora, in parkovne lokalne skupnosti ter osebe, določene v sklepu o začetku postopka priprave načrta upravljanja. V pripravo NU so vključeni tudi številni drugi deležniki, na katere bo imelo upravljanje določen vpliv, med njimi tudi nevladne organizacije, ki lahko podajajo svoja stališča. Sodelovanje javnosti pri upravljanju narodnega parka se zagotavlja in uresničuje tudi prek foruma zainteresirane javnosti, organiziranih delavnic, vabil k sodelovanju na spletnih straneh, javne obravnave dopolnjenega osnutka NU z javnimi predstavitvami. Prvi forum je bil sklican v začetku priprave NU (12. 4. 2011), drugi forum pa v začetku javne obravnave dopolnjenega osnutka NU (16. 11. 2012).	4.1	3

	A	B	C	D	E	F	G	H
252	251	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(2) AAG se vključuje kot zainteresirana javnost v Forum zainteresirane javnosti v skladu z Navodilom o delovanju foruma zainteresirane javnosti TNP (Uradni list RS, št. 77/2011) in izjavljamo, da smo zainteresirani za TNP in želimo sodelovati pri njegovem delovanju. Prav tako se želimo vključiti v spremljanje izvajanja Načrta 2014 in predlagamo, da se nas o tem obvešča.	Pripomba je upoštevana.	Forum zainteresirane javnosti je že v svoji osnovi in zakonski opredelitvi namenjen vsem osebam (torej tudi AAG), zainteresiranim za narodni park, ki želijo sodelovati pri njegovem delovanju s pristojnim ministrstvom in z javnim zavodom. Sklic foruma se javno naznanja, poleg spletne strani zavoda in na druge lokalno običajne načine, tudi v časopisu, ki pokriva celotno državo. Sodelovanje AAG na forumu je dobrodošlo. Na forumu se bo poročalo tudi o izvajanju NU.	4.1	3
253	252	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(3) NU je izjemno obsežen in ga je potrebno skrajšati, ne da bi trpela transparentnost. Kako obsežni so upravljavski načrti tujih narodnih parkov? Ker je to prezahtevna naloga za kratek čas javne razgrnitve, nismo mogli stališča opremiti s primeri, pač pa si pridržujemo pravico, da v tej smeri delujemo naprej in podamo določene rešitve.	Pripomba je delno upoštevana.	Obseg NU TNP je primerljiv z upravljavskimi načrti drugih narodnih parkov, ob tem pa je treba upoštevati državni zakonodajni sistem. Dokument je dejansko obsežen. Delno je obseg povezan z opredelitvijo vsebin NU v ZTNP-1, delno pa z dejstvom, da je to prvi NU, zato vsebuje posamezne vsebine iz ZTNP-1, ki zahtevajo pojasnila ali podrobnejšo določitev (npr. izhodišča, podrobni varstveni režim, merila za izdajo soglasij). Po sprejetju NU bo pripravljen dokument, ki bo na kratek in poljuden način predstavil vsebine upravljanja narodnega parka. Postopek sprejemanja NU je nedvoumno naveden v ZTNP-1 (določbe 51. člena), s tem pa tudi vključevanje zainteresirane javnosti (stališča na forumih, mnenja parkovnih lokalnih skupnosti k osnutku NU, mnenja, stališča in pripombe v času javne obravnave dopolnjenega osnutka NU – javne predstavitve in knjiga pripomb v parkovnih lokalnih skupnostih).	4.1	3

	A	B	C	D	E	F	G	H
254	253	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(4) AAG odločno nasprotuje degradaciji TNP v vseh območjih. Najhujše degradacije izvaja gozdarstvo. S tem je treba takoj prekiniti. Uničevanje TNP zaradi izvoza hlodovine je nevzdržno že sedaj, ne glede na bodoči NU in je treba s tem prekiniti. Tudi gradnja in načrtovanje novih vlak in cest v TNP naj se takoj zaustavi. Za te objekte, ki uničujejo floro, favno in krajino TNP ni nobenega opravičila, saj obstajajo drugačne rešitve. Te rešitve je treba sofinancirati tudi z evropskimi sredstvi. Nekaj primerov takih rešitev so odkupi gozdnih parcel, prepoved vračanja gozdov v naravi denacionalizacijskim upravičencem, zamenjava parcel v TNP s parcelami izven TNP, posek dreves izven TNP za zasebno uporabo iz državnih, nižinskih gozdov ... Prav tako je treba prekiniti s strojno sečnjo in uporabljati za spravilo zimski čas, ko je podlaga snežena in trda, kot so to delali v preteklosti in ni prišlo do uničenja talne rasti, med njimi tudi zaščitene rastline.	Pripomba je delno upoštevana.	Gozdarstvo je uveljavljena tradicionalna in z ZTNP-1 legitimna dejavnost, ki se izvaja na podlagi veljavnih in naravovarstveno usklajenih gozdnogospodarskih načrtov. Iz tega razloga popolna izločitev izvajanja proizvodne funkcije v gozdnem prostoru TNP ni mogoča. Vsekakor pa je izvajanje gozdarske dejavnosti prepoznano tudi kot oblika pritiska, kar je jasno razvidno iz posameznih poglavij javno obravnavanega dopolnjenega osnutka NU, pri čemer pa se upravljavec narodnega parka ne strinja z v pripombi podano ugotovitvijo, da je dejavnik najhujše degradacije prostora. Izkoriščanje gozda kot naravnega vira v državi namreč temelji na konceptu trajnosti, sonaravnosti in mnogonamenskosti, kar po prepričanju upravljavca narodnega parka zagotavlja uravnoteženo in naravovarstveno sprejemljivo rabo tega naravnega vira. V primerjavi z uveljavljenimi koncepti gospodarjenja z gozdovi v tujini, kjer je proizvodna funkcija daleč prednostna pred vsemi ostalimi, je pritisk gozdarstva v prostoru TNP mnogo manjši in z manjšimi posledicami, čeprav se dejansko na območjih poseka in spravila lesa srečujemo z lokalnimi degradacijami prostora. Kakšne	22.2	18.2
255	254	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(5) Nujno je omogočiti delovanje pašnih planin na trajnostnih načelih, brez avtomobilskega prometa. V kolikor JZ TNP noče zaposliti pastirjev, naj se ustanovi zavod za vse pašne planine TNP, ki bo omogočal stalna delovna mesta prebivalcem TNP skozi vse leto. Napačna je sektorska delitev na kmetijstvo in drugo. Vse aktivnosti in delovna mesta naj se obravnava celovito v turistični ponudbi TNP, kjer bodo izvajalci prebivalci TNP (ne JZ TNP) – to so gostinstvo, kmetijstvo kot del turizma (eko, domača pridelava, specialitete), vodenje pohodnikov po naravni in kulturni dediščini in drugo, vse brez degradacije TNP.	Pripomba je delno upoštevana.	Predlog je bil že ustrezno vsbovan v dopolnjenem osnutku NU. Trajnostna načela na področju pašnih planin se ne ureja z prepovedjo avtomobilskega prometa, ampak z uvajanjem prometnih režimov v soglasju z lokalnimi skupnostmi, lastniki planin in drugimi deležniki v prostoru. Osnovna dejavnost na planini je kmetijstvo, dopuščene pa so tudi dopolnilne dejavnosti turizem na planini in predelava mleka. Vsako kmetijsko gospodarstvo v okviru dopolnilne dejavnosti lahko registrira tudi dejavnost vodenja obiskovalcev po okoliških znamenitostih, za kar ni potrebna posebna infrastruktura ali drugi posegi v prostor.	22.1 22.12	18.1 18.12

	A	B	C	D	E	F	G	H
256	255	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(6) Črne gradnje so poseben problem, še posebej zato, ker so črnograditelji tudi bivši ali sedanji politiki oz. državni ali občinski uradniki ali funkcionarji. Črne in druge gradnje brez čistilnih naprav je treba porušiti. Tudi vojašnica nima čistilnih naprav. Med objekte, zgrajene na črno spada tudi vodni rezervoar na Rudnem polju. Tudi pristajališče za helikopterje mora ven iz TNP. Helikopter ima dostop v primeru nesreč, sicer pa je treba posebej urediti oskrbovanje planinskih koč, ki morajo postati res koč, ne pa z zalogami hrane in pijače delovati kot gostilne.	Pripomba je delno upoštevana.	Pripomba v delu, ki se nanaša na "črne" gradnje, ni predmet NU; v zadnjem delu (funkcija planinskih koč) pa utemeljena in tudi že upoštevana v dopoljenem osnutku NU. Upravljevec narodnega parka se zaveda problematike nedovoljenih posegov v prostor. Na podlagi neposrednega nadzora spremlja stanje v prostoru in s predvidoma nedovoljenimi gradnjami in ureditvami seznanja pristojne inšpekcijske službe, ki ukrepajo skladno s svojimi pristojnostmi. JZ TNP v zadnjem obdobju izvaja številne naloge na področju informiranja, svetovanja, ozaveščanja, tako da je opazen trend zmanjšanja ugotovljenih nedovoljenih posegov v prostor. Helidrom na Rudnem polju je urejen na podlagi izdanega dovoljenja upravne enote in je namenjen oskrbi planinskih koč v Triglavskem pogorju ter izvajanju nalog s področja zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. V NU so nedvoumno opredeljene usmeritve, ki spodbujajo k skromnejšemu standardu planinskih koč in posledično k zmanjšanju obsega helikopterskih letov – prav tako se spodbuja alternativne načine oskrbe, npr. ponovno nošnja s konji.	22.13 25.10 18 (§13/32)	18.8 Priloga 8 18.13 18.14
257	256	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(7) Vožnjo po gozdnih cestah in vlakah z motornimi vozili je treba ustaviti in te komunikacije zapreti. Ob prireditvah biatlona naj bo prevoz samo z javnimi sredstvi.	Pripomba ni upoštevana.	Določitev prometnega režima na gozdnih prometnicah je pristojnost Zavoda za gozdove Slovenije. Cesti RT 905/1096 Krnica-Mrzli studenec oz. RT 906/1100 Mrzli studenec-Rudno polje sta državni cesti, v upravljanju Direkcije RS za ceste. Upravljevec narodnega parka skladno z določbami 27. člena ZTNP-1 lahko zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti narodnega parka predlaga omejitve uporabe državnih, občinskih ali gozdnih cest za motorna vozila.	22.8	18.8

	A	B	C	D	E	F	G	H
258	257	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(8) JZ TNP naj ustanovi neodvisno gozdarsko službo, ki bo skrbela za preprečitev degradacije TNP zaradi gozdarstva. ZGS je doslej glavni krivec za izjemno degradacijo TNP v zadnjih letih. Svoj delež pa ima tudi zavod JZ TNP, saj je nerazumljivo tiho in ne vztraja pri sankcioniranju in povrnitvi v prvotno stanje, niti ni soglasodajalec v primerih degradacij TNP s cestami in vlakami. Kot da JZ TNP pri tem ni.	Pripomba ni upoštevana.	JZ TNP se v zvezi s prilagajanjem gozdarske dejavnosti na območju narodnega parka aktivno vključuje tako na načrtovalski kot tudi dejanski, izvedbeni ravni. Po našem prepričanju bi bilo morebitno ustanavljanje neodvisne gozdarske službe nepotrebno, saj mora javna gozdarska služba pri načrtovanju in izvajanju rabe gozdov že v tem trenutku upoštevati vse omejitve iz drugih področnih predpisov in temeljnih strateških dokumentov, vključno tistih na področju ohranjanja narave. Eden temeljnih ovir je zagotovo nepopolno poznavanje biotske raznovrstnosti gozdnega prostora in osnovnih zakonitosti delovanja gozdnih ekosistemov, na podlagi katerih bi bilo usmerjanje gozdarstva dejansko učinkovito. Po prepričanju upravljavca narodnega parka je dolgoročna rešitev le v tesnejšem sodelovanju vseh pristojnih ustanov in posameznikov (lastnikov) pri iskanju kompromisnih in naravovarstveno sprejemljivih rešitev. Potrebno je tudi poudariti, da upravljavec narodnega parka zagotavlja izvajanje rednega naravovarstvenega nadzora in v primeru ugotovljenih nepravilnosti ukrepa skladno z ZTNP-1 predpisanimi pristojnostmi in pooblastili. Prav tako se izvaja reden nadzor pristojnih inšpekcijskih služb.	22.2	18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
259	258	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(9) Odločno nasprotujemo načrtovanju plinovoda skozi Zgornjesavsko dolino, saj je možno plinovod (Južni tok ali drug) speljati po Sloveniji drugje, na primer ob trasi (AC) do Nove Gorice.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je bil o projektu prenosnega plinovoda M10 Vodice-Rateče obveščen s strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor dne 13. 11. 2012. Dne 14. 11. 2012 je JZ TNP prejel kartografsko gradivo variant načrtovanega plinovoda. Osnovne podatke o obsegu gradbenih del, velikosti, zmogljivosti, varovalnih pasovih in podobno je predstavnik JZ TNP dobil ustno na terenskem ogledu dne 15. 11. 2012. Na terenu je bilo pregledanih nekaj konkretnih problematičnih mest umeščanja trase plinovoda tudi znotraj narodnega parka. Predstavnik JZ TNP je investitorju in prisotnim na terenu predstavil omejitve konkretnih varstvenih režimov za odseke prenosnega plinovoda, ki posegajo v narodni park. Omejitve varstvenih režimov, ki na splošno omejujejo posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst oz. bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske in poselitvene vzorce ali bi bili neskladni s cilji in nameni narodnega parka, ni bilo mogoče predstaviti oz. podati na terenu brez ustreznih predhodnih strokovnih ocen na podlagi vhodnih podatkov. Te ocene so bile podane v okviru dopolnitve naravovarstvenih smernic. Dne 16. 1. 2013 je JZ TNP prejel gradivo (študija variant, okoljsko poročilo, vsebina projekta), na podlagi katerega je dne 30. 1. 2013 izdelal strokovne podlage za naravovarstvene smernice, v katerih je ocenil, da trasa načrtovanega plinovoda skozi narodni park ni skladna z ZTNP-1 in zato nesprejemljiva. Prav tako je JZ TNP ocenil, da trasa plinovoda skozi Zgornjesavsko dolino, ki poteka v vplivnem območju parka in znotraj Unescovega biosfernega območja, ni skladna s	22.10	18.10
260	259	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(10) Morebitne načrte vdora v dolino Tamar z objekti (ne glede na to, ali gre za enostavne ali druge) je treba ustaviti. Dolina Tamar je že rekreativna dolina in je ne smemo degradirati - naj ostane kot je.	Pripomba je upoštevana.	Dolina Planica s Tamarjem leži v prvem in drugem varstvenem območju TNP, za kateri veljajo strožji varstveni režimi, ki prepovedujejo gradnjo novih objektov (tudi enostavnih). Izjeme so močno omejene (npr. gradnja mlekarn in hlevov na planinah s pašo, nadomestni objekti za kmetijsko dejavnost, objekti za preprečevanje ali zmanjšanje obstoječega obremenjevanja okolja, določeni objekti za evidentiranje seizmoloških ali drugih geofizikalnih pojavov). Dopustno je vzdrževanje in rekonstruiranje obstoječih objektov, vendar brez povečevanja ali spremembe namembnosti.	22.13	18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
261	260	e-pošta (pripombe 1)	29.12.2012	(11) Prebivalcem parka je treba olajšati postopke in jim omogočiti ukvarjanje s turizmom, ki ne degradira parka. Prav tako mora JZ TNP in drugi prebivalcem zagotavljati evropska in druga sredstva, ki ne smejo ostati na Zavodu. Tudi državo pozivamo, da izpolni ZTNP-1 v tem delu.	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Že z javno obravnavanim dopolnjenim osnutkom NU je nedvoumno navedeno, katere trajnostno naravnane razvojne dejavnosti se spodbuja. Med njimi so tudi tri oblike turizma (zeleni turizem, kulturna dediščina, aktivnosti v naravi). V okviru danih možnosti (kadrovski in finančni potenciali) bo JZ TNP nudil ustrezno strokovno podporo - od svetovanja, sodelovanja pri pripravi projektov, načrtovanja programov, soorganiziranja prireditev ... Obseg razvojnih spodbud je odvisen od zagotavljanja programskih sredstev (vir: državni proračun), uspešnosti na razpisih sektorjev in lokalnih skupnosti (vir: sektorski javni viri, proračuni občin ...) in pri pridobivanju projektov (vir: Evropska skupnost, mednarodni programi).</p> <p>JZ TNP na postopke, ki izhajajo iz področnih razpisov, ne more vplivati, bo pa z aktivnim pristopom oddelka za razvoj in načrtovane mobilne razvojne službe tako kot že sedaj tudi v bodoče pomagal pri urejanju potrebne dokumentacije in postopkih, povezanih z razvojnimi pobudami.</p>	17.3.3 (C2.2) 17.5.3 (E5)	14.3 (C2.2) 14.5 (E5)

	A	B	C	D	E	F	G	H
262	261	e-pošta (pripombe 2)	29.12.2012	(12) Zahtevamo, da se izvede revizija smiselnosti izgradnje prenosnega plinovoda M8, kajti vnašanje novih količin zemeljskega plina za izgorevanje prinaša nove ogromne količine CO ₂ , katerega skušamo zmanjšati z evropskimi in državnimi ukrepi in zakonodajo. Ta plinovod je proti predpisom o zmanjšanju CO ₂ . Plinovod M8 je nepotreben, ker je na tem področju dovolj drugih možnosti, predvsem izkoriščanje sončne energije za ogrevanje. Zato je M8 nepotreben in škodljiv. Zahtevamo, da se postopek DPN M8 plinovoda ustavi in se plinovod zavrne. Investicija je škodljiva še posebej v kriznem času, česar ta postopek ne upošteva. Tako smo proti vsem variantam izgradnje prenosnega plinovoda M8. AAG bo ukrepal tudi mednarodno in prikazal dvoličnost slovenske politike, ki namesto sistematičnega uvajanja ogrevanja na sonce ali z geotermalno energijo na področju Primorske, bogatejše s soncem, uvaja plin, ki daje CO ₂ pri zgorevanju, obenem pa postavlja uvajanje obnovljive sončne energije za ogrevanje v podrejen položaj. Hkrati z uvajanjem novih količin plina v Sloveniji zelo zmanjšujemo možnosti za doseganje ciljnih odstotkov obnovljive energije, ki je tudi v državni zakonodaji.	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je bil o projektu prenosnega plinovoda M10 Vodice-Rateče obveščen s strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor dne 13. 11. 2012. Dne 14. 11. 2012 je JZTNP prejel kartografsko gradivo variant načrtovanega plinovoda. Osnovne podatke o obsegu gradbenih del, velikosti, zmogljivosti, varovalnih pasovih in podobno je predstavnik JZ TNP dobil ustno na terenskem ogledu dne 15. 11. 2012. Na terenu je bilo pregledanih nekaj konkretnih problematičnih mest umeščanja trase plinovoda tudi znotraj narodnega parka. Predstavnik JZ TNP je investitorju in prisotnim na terenu predstavil omejitve konkretnih varstvenih režimov za odseke prenosnega plinovoda, ki posegajo v narodni park. Omejitve varstvenih režimov, ki na splošno omejujejo posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst oz. bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske in poselitvene vzorce ali bi bili neskladni s cilji in nameni narodnega parka, ni bilo mogoče predstaviti oz. podati na terenu brez ustreznih predhodnih strokovnih ocen na podlagi vhodnih podatkov. Te ocene so bile podane v okviru dopolnitve naravovarstvenih smernic. Dne 16. 1. 2013 je JZ TNP prejel gradivo (študija variant, okoljsko poročilo, vsebina projekta), na podlagi katerega je dne 30. 1. 2013 izdelal strokovne podlage za naravovarstvene smernice, v katerih je ocenil, da trasa načrtovanega plinovoda skozi narodni park ni skladna z ZTNP-1 in zato nesprejemljiva. Prav tako je JZ TNP ocenil, da trasa plinovoda skozi Zgornjesavsko dolino, ki poteka v vplivnem območju parka in znotraj Unescovega biosfernega območja, ni skladna s	22.10	18.10
263	262	e-pošta	29.12.2012	(1) Parkovna infrastruktura: Informacijska infrastruktura v TNP naj se bolje vzdržuje in poveča z opisi različnih znamenitosti na območju doline Loške Koritnice, doline Možnice, Mangrta (v dogovoru z domačini).	Pripomba je delno upoštevana.	Parkovna infrastruktura se načrtuje, vzdržuje in dopolnjuje skladno z letnim planom dela ter finančnimi zmožnostmi JZ TNP. Informacijske in usmerjevalne oznake so zgoščene v dolinah in na najbolj obiskanih lokacijah. Potencialna možnost ureditve novih lokacij z oznakami je v (vsebinskem in finančnem) sodelovanju JZ TNP z lokalnimi organizacijami (LTO, TD, razvojne zadruge), ki upravljajo s posameznimi (tematskimi) potmi. Sodelovanje obsega načrtovanje, opredelitev in usklajevanje vsebin, prostorsko umestitev in koncept poenotene oblikovanja infrastrukture ter režim vzdrževanja le-te. Ureditve na posameznih lokacijah so načrtovane, vendar so finančne možnosti JZ TNP omejene.	17.4.3 (D2.2 in D2.4)	14.4 (D2.2 in D2.4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
264	263	e-pošta	29.12.2012	(2) Parkovna infrastruktura: V bodoče se predvidi ali sodeluje pri pripravi (parkovne) tematske geološke poti (Log pod Mangrtom, Mangrtska planina, Stovžje)	Pripomba je upoštevana.	Ideja o tematski geološki poti v širši okolici plazu Stovžje je bila že tema sestankov in sodelovanja JZ TNP z Zavodom RS za varstvo narave in Oddelkom za geologijo Naravoslovno tehniške fakultete v Ljubljani ter je del predvidene parkovne infrastrukture narodnega parka. Dejanska izvedba je odvisna predvsem od finančnih zmožnosti zavoda in zainteresiranih deležnikov.	17.4.3 (D2.2 in D2.4)	14.4 (D2.2 in D2.4)
265	264	e-pošta	29.12.2012	(3) Rekreatijske dejavnosti na vodotokih: Poleg soteskanja naj bo dovoljeno (za manjše skupine) tudi izvajanje hidroterapije (knajpanje, hoja po strugi...) na vodotokih v TNP.	Pripomba je delno upoštevana.	Morebitne druge turistične, športne in rekreativne dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah, ki niso navedene v NU (tabela), so načeloma dopustne, če ne ogrožajo ciljev narodnega parka - ne vplivajo na ribje populacije, se izvajajo izven obdobja drsti, zunaj drstišč, ni potrebne nadelave novih dostopnih poti ... Natančnejše pogoje za izvajanje dejavnosti JZ TNP poda v soglasju h konkretnemu zahtevku. V podrobnejšem varstvenem režimu (določbe 48. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1) je zapisano: "Soglasje je treba pridobiti tudi za morebitne druge turistične, športne in rekreativne dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah ter na odsekih, ki niso navedeni."	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1. odst.)
266	265	e-pošta	29.12.2012	(4) Tek na smučeh, sankanje: Pri izvajanju zimskih rekreacijskih dejavnosti naj se predvidi oziroma dovoli tek na smučeh tudi v dolino Loške Koritnice ter dolino Možnice (oboje največ do zapornic po obstoječi gozdni cesti) ter (ne)organizirano sankanje po Mangrtski cesti.	Pripomba je delno upoštevana.	1. Z varstvenim režimom ZTNP-1 in NU, ki varstveni režim še podrobneje opredeljuje, so določene prepovedi in omejitve glede umetnega zasneževanja ali utrjevanja tekaških prog (z dodajanjem kemikalij ali mikroorganizmov) ter uporabe motornih sani (in drugih vozil na motorni pogon za vožnjo po snegu in ledu) za potrebe urejanja tekaških prog. 2. Z NU so tekaške proge določene (tudi Log pod Mangrtom - Loška Koritnica), sankanje pa ne. S pripombo predlagano novo tekaško progo v Možnici je treba preveriti med posameznimi deležniki z vidika funkcionalnosti, (so)uporabe, varnosti ter vplivov na posamezne sestavine okolja (npr. potek proge v mirnih območjih). Za ureditev proge je treba pridobiti soglasje lastnikov in/ali upravljavcev zemljišč ter doseči usklajene rešitve glede režima rabe (časovno, zmogljivosti), kakor tudi glede skrbništva, označevanja in vzdrževanja ter stroškov. 3. Sankaške proge, ki so urejene na obstoječih prometnicah (npr. odseki gozdnih cest), so sprejemljiva rekreacijska dejavnost v zimskem času - seveda ob predhodni uskladitvi glede trase proge (določitev odseka) in časa uporabe oz. odvijanja dejavnosti. Dejavnost na konkretni lokaciji mora biti usklajena z deležniki v prostoru (parkovna lokalna	18 (§13/39)	15.1 (39. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
267	266	e-pošta	29.12.2012	(5) Ježa konj: Na območju doline Loške Koritnice, doline Možnice, Mangrta (Ilovec) po gozdni cesti naj bo predvidena ježa konj.	Pripomba je delno upoštevana.	V prilogi javno obravnavanega dopoljenega osnutka NU so bile prikazane samo tiste konjeniške poti, ki se za namene organizirane ježe konj že uporabljajo. S pripombo predlagane nove poti je treba preveriti med posameznimi deležniki z vidika funkcionalnosti, (so)uporabe, varnosti ter vplivov na posamezne sestavine okolja. Tako za v predlogu NU že določene poti, kakor tudi morebiti nove predlagane poti je treba pridobiti soglasje lastnikov in/ali upravljavcev zemljišč. Glede uporabe je treba doseči usklajene rešitve glede režima rabe (časovno, zmogljivosti), kakor tudi glede skrbništva, označevanja in vzdrževanja ter stroškov. Na podlagi uskladitve predloga bodo nove konjeniške poti dopustne in vključene v NU ob njegovi naslednji spremembi.	18 (§13/49)	15.1 (49. tč. 1. odst.)
268	267	e-pošta	29.12.2012	(6) Prireditve: Vzpostavi naj se boljše sodelovanje na področju prireditvev (Kolesarski vzpon na Mangrt) ter dovoli določene prireditve (etnološki prikazi, tematski večeri TNP z brezplačno uporabo prireditvenih prostorov).	Pripomba je upoštevana.	JZ TNP sodeluje na številnih prireditvah z različnimi vsebinami v in zunaj parka, ob predpostavki, da so prireditve skladne s poslanstvom zavarovanega območja narodnega parka. Tudi pri tradicionalni prireditvi <i>Kolesarski vzpon na Mangrt</i> bo zagotovljeno sodelovanje JZ TNP. V zvezi z organizacijo prireditvev v narodnem parku je z določbami 31. člena ZTNP-1 organizatorju naložena obveznost pridobitev soglasja, v kolikor se bo le-ta izvajala v 1. oz. 2. varstvenem območju, medtem, ko za prireditve v 3. varstvenem območju upravljavec izda mnenje z usmeritvami. JZ TNP ne razpolaga s prireditvenimi prostori, zato se ne opredeljuje glede finančnega vidika uporabe (razmerje lastnik zemljišča / organizator prireditve).	19 (§15/16)	15.2.1 (16. tč. 1. odst.)
269	268	e-pošta	29.12.2012	(7) Poselitev: Na območju Loga pod Mangrtom se dovoli gradnja turistične infrastrukture - manjšega (eko)kampa in/ali postajališča za avtodome (v sklopu domačije ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji (parc. št. 2/6, 2/7 vse k.o. Log pod Mangrtom)). Opuščeno gospodarsko poslopje se v skladu s predpisi preuredi v siramo, drugi del se predvidi za sanitarne prostore (eko)kampa. Za primerjavo je v dolini Trente mnogo več kampov, pod Mangrtom nobenega, število kampistov »na črno« pa je iz leta v leto večje.	Pripomba ni predmet NU.	Z vidika razvoja turizma je pobuda za ureditev kampa in/ali postajališča za avtodome sprejemljiva, ni pa predmet NU. Smiselno je, da se primerno zemljišče poišče na podlagi prostorskih danosti na območju Loga pod Mangrtom (npr. s sanacijo degradiranih površin ali kot funkcionalna dopolnitev območja smučišča – namesto teniških igrišč). Pobuda je lahko predmet sprememb in dopolnitev OPN Občine Bovec, tako da se opredelijo ustrezna osnovna in podrobna namenska raba prostora ter prostorski izvedbeni pogoji za gradnje in ureditve. Na podlagi vpogleda v veljavni OPN je ugotovljeno, da so navedena zemljišča opredeljena kot kmetijska (Priloga 1 k stališčem).	22.13	18.12 18.14

	A	B	C	D	E	F	G	H
270	269	e-pošta	29.12.2012	(8) Kmetijstvo oz. poselitev: Za potrebe ekološke mlečne ovčereje naj se predvidi povečanje gospodarskega poslopja (parc. št. 609/1 k.o. Log pod Mangrtom) - v skladu s predpisi in soglasjem JSKS.	Pripomba ni predmet NU.	Gradnja novih ali dograditev obstoječih kmetijskih objektov ni neposredno vezana na vsebino NU. Dopustnost posegov v prostor je opredeljena v občinskih prostorskih aktih z opredelitvijo osnovne in podrobnejše namenske rabe prostora ter merili in pogoji, ki veljajo za izvedbo tovrstnih objektov. Seveda je treba v postopku izdaje gradbenega dovoljenja pridobiti vsa zahtevana soglasja. JZ TNP v tem postopku izda strokovno mnenje (30. člen ZTNP-1) – pred izdajo naravovarstvenega in kulturnovarstvenega soglasja. Na podlagi vpogleda v veljavni OPN je ugotovljeno, da je predmetno zemljišče opredeljeno kot kmetijsko (Priloga 2).	22.1 22.13	18.1 18.14
271	270	e-pošta	29.12.2012	(9) Zaposlovanje: Na območju Loga pod Mangrtom naj se zaposli predstavnik TNP (nadzornik, informator, organizator).	Pripomba ni predmet NU.	JZ TNP je, tako kot ostale javne institucije, trenutno zavezan ukrepu prepovedi zaposlovanja oziroma celo zmanjševanju števila zaposlenih. Interna usmeritev JZ TNP je zaposlovanje lokalnega prebivalstva (poznavanje prostora, značilnosti in problematike) ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za delovno mesto.	28.1	24.1
272	271	e-pošta	29.12.2012	(10) Ozaveščanje in informativno izobraževalni programi: Na območju Loga pod Mangrtom in okolice naj se izvajajo izobraževalne delavnice za osnovnošolce ali predšolsko mladino, vodeni izleti ...	Pripomba je upoštevana.	Z operativnimi nalogami v NU posamezne aktivnosti niso opredeljene tako podrobno. Izobraževalni programi se sicer odvijajo delno tudi v dolini Koritnice z organizacijo izletov do Mangrtske planine in ostalih znamenitosti v dolini, vendar je res večji poudarek dan dolini Trente in Soče - zaradi parkovne infrastrukture, ki je tu zgrajena (Dom Trenta in Soška pot). Z letnimi programi dela se bo obseg aktivnosti nadgrajeval, tako vsebinsko, kakor tudi prostorsko. Na ta način bodo vključeni tudi doline Loška Koritnica, Možnica in Bavšica ter Log pod Mangrtom in Mangrtska cesta (z Mangrsko planino).	17.5.3 (E2.1)	14.4 (D5) 14.5 (E2.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
273	272	e-pošta	29.12.2012	(11) Koncesije za koriščenje državnih gozdov: Po izteku koncesij za koriščenje državnih gozdov (predvidoma 2016) naj se zagotovi pomoč in podporo pri kandidiranju za koncesijo lokalnim prebivalcem iz TNP, ki se (že) ukvarjajo z gozdarsko dejavnostjo. Koncesija pomeni izboljšanje stanja na kmetijah z OMD.	Pripomba ni predmet NU.	Na ravni države se iščejo optimalne rešitve za upravljanje z državnimi gozdovi. Alternativne možnosti, s katerimi je JZ TNP seznanjen, so upravljanje s strani 1. državnega podjetja; 2. drugega javnega podjetja ali 3. konzorcija gozdarskih in lesnopredelovalnih podjetij. Katera možnost se bo uveljavila, ni znano. Na predmetne odločitve upravljavec JZ TNP nima vpliva. Glede drugega dela pripomb upravljavec narodnega parka opozarja na razpise v okviru Programa ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja, pri katerih obstaja tudi možnost kandidiranja posameznikov. V teh primerih so strokovne službe JZ TNP pripravljene nuditi podporo pri sestavi kandidatur posameznikov.	22.2	18.2
274	273	e-pošta	29.12.2012	(1) Varovanje "vojaške" kulturne dediščine: Po osamosvojitvi RS je v varstvenem režimu namreč veljalo, da se morajo vojaški objekti porušiti. Danes te ostaline nasprotno predstavljajo pomembno kulturno in zgodovinsko dediščino, posebej poudarjeno tudi v mednarodnem in nacionalnem projektu Poti miru, kot je razvidno iz njihove spletne strani: "Na celotni frontni črti v Posočju so bile zgrajene številne utrdbe, strelski jarki, kaverne, poti in »mulatjere«, cerkve in kapele, bolnišnice, žičnice, pokopališča ter številni drugi objekti. Njihove ostaline danes pomenijo pomembno kulturno in zgodovinsko dediščino. Da bi to dediščino čimbolj ohranili, je Vlada Republike Slovenije leta 2000 sprejela desetletni program z naslovom Posočje – Poti miru kot nacionalni in mednarodni projekt. Namen projekta je ohranitev, obnova in predstavitev zgodovinske in kulturne dediščine prve svetovne vojne na območju soške fronte v študijske, turistične in izobraževalne namene. Za izvajanje programa je bila ustanovljena Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju.« Kakšno je stališče JZ TNP do varovanja "vojaške" kulturne	Odgovor	"Vojaška" kulturna dediščina je vsebinski del kulturne dediščine (zgodovinska, tehnična, memorialna) in se zanjo uporabljajo enaka merila in pristopi kot do ostalih zvrsti kulturne dediščine.	17.2.3 (B2.4)	14.2 (B2.4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
275	274	e-pošta	29.12.2012	(2) Polog: V načrtu upravljanja nisem zasledila razvojnega programa glede Pologa in vojaških ostalin (bunkerjev), pa me zanima ali se bo področje kaj obnavljalo in turistično razvijalo ali ne. To bi bilo za turizem in zgodovinski prikaz namreč zelo koristno in zanimivo.	Pripomba ni predmet NU.	Predlog z razvojnim programom za območje Pologa ni del vsebine NU. Priprava konkretnih programov prenov posameznih enot kulturne dediščine je v pristojnosti strokovne inštitucije za varstvo kulturne dediščine. Za vse enote kulturne dediščine stroka teži k njihovem ohranjanju in vzdrževanju, kar pa je odvisno od finančne zmožnosti lastnikov in upravljavcev. Kot možnost sofinanciranja je z NU predvidena ustanovitev Varstvenega sklada. Z načrtovanimi prenovami je mogoče kandidirati tudi na razpisih za sredstva evropskih strukturnih skladov.	17.2.3 (B2.4)	14.2 (B2.4)
276	275	e-pošta	29.12.2012	(3) Prehodci: Pogrešam turistično razvojni načrt oz. ohranitveni načrt za vojašnice pri Prehodcih (na območju pod Bogatinom), ki so obstale in kljubovale času in so primerne za planinsko ali turistično obnovo in ožvitev. Stavbe so izjemne vrednosti in sila impozantne, grajene na super lokaciji in kvalitetno, potrebno jih je pokriti in obnoviti, ter spremeniti namembnost. Z dodatkom zgodovinske obnove žičnice od izvira Tolminke navzgor (kot nekoč) je zagotovljena tudi dostava in oskrba. V kolikor bo Polog turistično odprt, bi bila to izjemna zgodovinska kombinacija in planinsko-dolinski prikaz vojaških povezav na prostem - namesto skic (muzej na prostem, planinska postojanka). Lokacija vojašnic je tudi sicer izredno zanimiva, saj odpira novo planinsko možnost za Tolminsko iz Pologa in je na ravno pravšnji višini in oddaljenosti od Koče na planini Razor.	Pripomba ni predmet NU.	Priprava konkretnih programov prenov posameznih enot kulturne dediščine je v pristojnosti strokovne inštitucije za varstvo kulturne dediščine, zato tudi ohranitveni načrt za Prehodce ni del vsebine NU. Za vse enote kulturne dediščine stroka teži k njihovem ohranjanju in vzdrževanju, ki pa je odvisno od finančne zmožnosti lastnikov in upravljavcev. Kot možnost sofinanciranja je z NU predvidena ustanovitev Varstvenega sklada. Z načrtovanimi prenovami je mogoče kandidirati tudi na razpisih za sredstva evropskih strukturnih skladov.	17.2.3 (B2.4)	14.2 (B2.4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
278	e-pošta		29.12.2012	(3) Glede na nadpovprečno dobro ohranjenost in stanje gozdov v narodnem parku ob dosedanjih varstvenih režimih, se postavlja pod vprašaj smiselnost uvajanja novih omejitev, ki samo zvišujejo finančne posledice, nimajo pa jasno opredeljenih ciljev.	Pripomba ni upoštevana.	<p>Ze v analitičnem delu (<i>Analiza stanja gozdarstva</i>) kot tudi povzetku v samem dopoljenem osnutku NU je pri prikazu stanja gozdov nedvoumno izpostavljeno vprašanje verodostojnosti, saj rezultati temeljijo na majhnem številu vzorčnih mest, kar se izrazi tudi kot odziv v poglavju ciljev in nalog (npr. naloga A4.5). Z ZTNP-1 predpisani varstveni režimi zaradi nedorečenosti še ne zagotavljajo rabe v obsegu in na način, ki bi popolnoma dosegal naravovarstvene cilje narodnega parka. Ob upoštevanju, da je upravljavec narodnega parka odgovoren za zagotavljanje ugodnega stanja vseh prostoživečih vrst in habitatov, je potreba po postopnem uvajanju nekaterih omejitev ter standardov nujna. V nobenem primeru pa omejitve niso posplošene in se bodo izvajale le tam, kjer izvajanje proizvodne funkcije dejansko (na osnovi izvedenih raziskav) onemogoča doseganja temeljnega cilja – celovitega varstva narave in njenih sestavin. Navkljub dolgoletni tradiciji in načelnemu priznavanju principov sonaravnosti, trajnosti in mnogonamenskosti pri rabi gozdov pa je izvajanje gozdarske dejavnosti vseeno treba obravnavati tudi kot pritisk in dejavnik degradacije prostora, kar mora sprejeti tudi narodni park. Razlogi za to so:</p>	11.2 18 19 20	10.2 15
279	e-pošta		29.12.2012	(4) Lastniška razdrobljenost ni glavni krivec za nedoseganje načrtovanega poseka. Če se želi doseči načrtovano realizacijo poseka je bistveno, da se lastnikom omogoči take posege, ki ne bodo birokratsko zahtevni, hkrati pa da bo izvedba sečnje dopustna na tak način, ki je tehnično enostavno izvedljiv. Samo razdrobljenost lastništva ne more biti vzrok za kar 40% odstopanje od slovenskega povprečja, še posebej, ker na območju narodnega parka ni največje razdrobljenosti gozdne posesti. Torej, če lahko na območjih, kjer je razdrobljenost še večja, dosegajo večji poseg, gre razloge iskati drugje. Razlog je v premajhni ekonomičnosti pridobivanja lesa zaradi omejitev, ki izvirajo iz narodnega parka (od slabše odprtosti gozdov, več birokracije pri gradnji gozdnih prometnic ipd...). Z vidika upravljavca bi bilo smotno, da se lastnikom čim bolj olajša pridobivanje dovoljenj kot tudi samo izvajanje sečnje, ter da se za manjše lastnike organizira npr. "zbirne" vloge in "zbirno" sečnjo. Nerazumljiva pa je ugotovitev, da je učinkovito in celovito izvajanje gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov oteženo, če je hkrati v NU in Analizi ugotovljeno,	Pripomba je delno upoštevana.	<p>V javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU podana ugotovitev o problematiki lastniške razdrobljenosti za doseganje načrtovanega poseka temelji na ugotovitvah gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih območij, ki določata način upravljanja z gozdovi na območju TNP. Tako je na primer v blejskem gozdnogospodarskem načrtu v poglavju opisa rastiščno gojitvenega razreda Alpska bukovja – RGR 4, ki poleg kategorije varovalnih gozdov predstavlja največji razred v TNP, navedeno, da je "gospodarjenje v razredu oteženo zaradi razdrobljene gozdne posesti. Pri zasebnih lastnikih je interes za sečnjo vedno manjši, tudi navezanost na gozd je čedalje manjša. Ob slabi realizaciji načrtovanih sečenj je oteženo zadovoljivo obnavljanje gozdov in dviganje kvalitete vseh ciljnih drevesnih vrst". Res pa je tudi, da so postopki za izvedbo posegov zaradi naravovarstvenega statusa zavarovanega območja in predpisanih omejitev zahtevnejši. V zvezi s stanjem gozdov v narodnem parku pa je že v analitičnem delu (<i>Analiza stanja gozdarstva</i>) kot tudi povzetku v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU nedvoumno izpostavljeno vprašanje verodostojnosti ugotovitev, saj rezultati temeljijo na majhnem številu vzorčnih mest, kar se izrazi tudi kot odziv v poglavju ciljev in nalog (npr. naloga A4.5). Z ZTNP-1 predpisani varstveni režimi zaradi nedorečenosti še ne zagotavljajo rabe v obsegu in na način, ki bi popolnoma dosegal naravovarstvene cilje narodnega parka. Ob upoštevanju, da je upravljavec narodnega parka odgovoren za zagotavljanje ugodnega stanja vseh prostoživečih vrst in habitatov, je potreba po postopnem uvajanju nekaterih omejitev ter standardov nujna. V nobenem primeru pa omejitve niso posplošene in se bodo izvajale le tam, kjer izvajanje proizvodne funkcije dejansko (na osnovi izvedenih raziskav) onemogoča doseganja temeljnega cilja – celovitega varstva narave in njenih sestavin. Navkljub dolgoletni tradiciji in načelnemu priznavanju principov sonaravnosti, trajnosti in mnogonamenskosti pri rabi gozdov pa je izvajanje gozdarske dejavnosti vseeno treba obravnavati tudi kot pritisk in dejavnik degradacije prostora, kar mora sprejeti tudi narodni park. Razlogi za to so:</p>	11.2 18 19 20	10.2 15
280	e-pošta		29.12.2012	(4) Lastniška razdrobljenost ni glavni krivec za nedoseganje načrtovanega poseka. Če se želi doseči načrtovano realizacijo poseka je bistveno, da se lastnikom omogoči take posege, ki ne bodo birokratsko zahtevni, hkrati pa da bo izvedba sečnje dopustna na tak način, ki je tehnično enostavno izvedljiv. Samo razdrobljenost lastništva ne more biti vzrok za kar 40% odstopanje od slovenskega povprečja, še posebej, ker na območju narodnega parka ni največje razdrobljenosti gozdne posesti. Torej, če lahko na območjih, kjer je razdrobljenost še večja, dosegajo večji poseg, gre razloge iskati drugje. Razlog je v premajhni ekonomičnosti pridobivanja lesa zaradi omejitev, ki izvirajo iz narodnega parka (od slabše odprtosti gozdov, več birokracije pri gradnji gozdnih prometnic ipd...). Z vidika upravljavca bi bilo smotno, da se lastnikom čim bolj olajša pridobivanje dovoljenj kot tudi samo izvajanje sečnje, ter da se za manjše lastnike organizira npr. "zbirne" vloge in "zbirno" sečnjo. Nerazumljiva pa je ugotovitev, da je učinkovito in celovito izvajanje gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov oteženo, če je hkrati v NU in Analizi ugotovljeno,	Pripomba je delno upoštevana.	<p>V javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU podana ugotovitev o problematiki lastniške razdrobljenosti za doseganje načrtovanega poseka temelji na ugotovitvah gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih območij, ki določata način upravljanja z gozdovi na območju TNP. Tako je na primer v blejskem gozdnogospodarskem načrtu v poglavju opisa rastiščno gojitvenega razreda Alpska bukovja – RGR 4, ki poleg kategorije varovalnih gozdov predstavlja največji razred v TNP, navedeno, da je "gospodarjenje v razredu oteženo zaradi razdrobljene gozdne posesti. Pri zasebnih lastnikih je interes za sečnjo vedno manjši, tudi navezanost na gozd je čedalje manjša. Ob slabi realizaciji načrtovanih sečenj je oteženo zadovoljivo obnavljanje gozdov in dviganje kvalitete vseh ciljnih drevesnih vrst". Res pa je tudi, da so postopki za izvedbo posegov zaradi naravovarstvenega statusa zavarovanega območja in predpisanih omejitev zahtevnejši. V zvezi s stanjem gozdov v narodnem parku pa je že v analitičnem delu (<i>Analiza stanja gozdarstva</i>) kot tudi povzetku v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU nedvoumno izpostavljeno vprašanje verodostojnosti ugotovitev, saj rezultati temeljijo na majhnem številu vzorčnih mest, kar se izrazi tudi kot odziv v poglavju ciljev in nalog (npr. naloga A4.5). Z ZTNP-1 predpisani varstveni režimi zaradi nedorečenosti še ne zagotavljajo rabe v obsegu in na način, ki bi popolnoma dosegal naravovarstvene cilje narodnega parka. Ob upoštevanju, da je upravljavec narodnega parka odgovoren za zagotavljanje ugodnega stanja vseh prostoživečih vrst in habitatov, je potreba po postopnem uvajanju nekaterih omejitev ter standardov nujna. V nobenem primeru pa omejitve niso posplošene in se bodo izvajale le tam, kjer izvajanje proizvodne funkcije dejansko (na osnovi izvedenih raziskav) onemogoča doseganja temeljnega cilja – celovitega varstva narave in njenih sestavin. Navkljub dolgoletni tradiciji in načelnemu priznavanju principov sonaravnosti, trajnosti in mnogonamenskosti pri rabi gozdov pa je izvajanje gozdarske dejavnosti vseeno treba obravnavati tudi kot pritisk in dejavnik degradacije prostora, kar mora sprejeti tudi narodni park. Razlogi za to so:</p>	11.2 18 19 20	10.2 15

	A	B	C	D	E	F	G	H
281	280	e-pošta	29.12.2012	(5) Lastniška struktura: Zakaj naj bi bila zasebna lastniška struktura gozdov neugodna ni razloženo, predvsem pa za tako trditev ni razloga. Take navedbe povzročajo v javnosti napačne predstave, da je zasebno lastništvo gozdov slabo in škodljivo ter tako še bolj povečujejo neupravičen negativen odnos obiskovalcev do izvajanja gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov. Predlagamo, da se take in podobne pavšalne ocene, ki nimajo dejanske podlage, izloči iz NU.	Pripomba je delno upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je bilo jasno izpostavljeno, da je trenutna lastniška struktura neugodna za upravljanje in omejevanje ali prilagajanje izkoriščanja, ki ga okvirno z varstvenimi režimi vzpostavlja že sam ZTNP-1. Narodni park kot širše zavarovano območje predstavlja skladno z ZON najvišjo naravovarstveno kategorijo, kjer so naravovarstveni cilji v ospredju pred vsemi ostalimi. Po mnenju JZ TNP ni razloga za izbris tovrstne ugotovitve, saj je bila že pri sami pripravi gradiv NU in upoštevanju števila prejetih pripomb nanj najbolj izpostavljena ravno odškodninska odgovornost upravljavca zaradi prilagojene rabe na površinah v zasebni lasti in to dejstvo se dejansko odraža v izpostavljeni ugotovitvi o lastništvu zemljišč kot eni izmed pomembnih ovir za celovito izvajanje nalog, predpisanih z ZTNP-1. Dejansko pa ima taka ocena v luči bralca lahko negativen prizvok, zato je besedilo v gradivih predloga NU ustrezno spremenjeno.	11.2	10.2
282	281	e-pošta	29.12.2012	(6) Pritiski in grožnje: Zapis, da so pritiski in grožnje gozdarstva bistveni, je neprimeren in neresničen. Navedeno implicira, da je gozdarstvo že samo po sebi problematična dejavnost, s strojno sečnjo pa se njena problematičnost še povečuje. Ta navedba je v nasprotju z uvodnimi ugotovitvami v NU, kjer se prav gospodarjenju z gozdovi pripisuje zasluge za ohranjanje biološke in krajinske pestrosti, ki je danes varovana v okviru narodnega parka. Podlage za takšen zapis ni ne v ostalem besedilu NU, ne v Analizi stanja gozdarstva, še manj pa v dejanskem stanju. Podobno kot navedeno že zgoraj, takšni pavšalni in pretenciozni zapisi ne služijo ničemu, razen še dodatnemu povečevanju konflikta med "deležniki". Brez obrazloženih osnov so tudi navedbe, da strojna sečnja izrazitejše uničuje podrast, vpliva na živali in onesnažuje. Te navedbe so pavšalne in niso podprte ne z dejanskimi podatki, ne z opravljenimi raziskavami. Seveda strojna sečnja vpliva na okolje, a prav tako nanj vpliva tudi klasična sečnja, s to razliko, da so vplivi klasične sečnje na okolje še večji od strojne sečnje. Strojna sečnja, če je izvajana pravilno, je za okolje manj obremenjujoča od klasične. Vpliv na živali, glede glasnosti strojne sečnje je manjši ali enak motorni žagi, je pa samo trajanje hrupa precej	Pripomba je delno upoštevana.	Ker je besedilo javno obravnavanega dopolnjenega osnutka NU povzema predvsem glavne zaključke in ugotovitve, izpostavljene v celovitih analizah stanja za posamezna področja, je prikaz dejavnosti gozdarstva dejansko nesorazmeren, kar je v predlogu NU ustrezno popravljeno. Gre za tradicionalno dejavnost v narodnem parku, ki na sistemski ravni temelji na treh osnovnih načelih, ki dolgoročno zagotavljajo naravovarstveno sprejemljivo rabo gozda kot naravnega vira. Nikakor pa gozdarstvo ni prepoznano kot glavni pritisk v prostoru TNP, pač pa je kot ena izmed dejavnosti rabe naravnih virov kot problem izpostavljena sečnja oziroma tehnologija za njeno izvajanje. Dosedanje analize (tudi s strani gozdarske stroke) uvajanja novih tehnologij sečnje in spravila lesa prepoznavajo v NU izpostavljene škodljive posledice na naravo, ki so pri klasičnem poseku in spravilu lesa manj izrazite. Iz tega razloga se ne moremo strinjati z očitkom o pavšalnosti tovrstnih ocen, ki je pravzaprav enakovredna v pripombi izpostavljeni oceni, da je strojna sečnja manj obremenjujoča za okolje od klasične. Mogoče to velja za povzročanje hrupa, nikakor pa ne glede celodnevne ali celo nočnega izvajanja. V nobenem primeru pa ni želje po zaostrovanju sicer korektnih odnosov med deležniki, pač pa predvsem oblikovati NU na način, ki bo sprejemljiv za vse udeležene strani, predvsem pa tudi izvedljiv v 10-letnem	13	12

	A	B	C	D	E	F	G	H
283	282	e-pošta	29.12.2012	(7) Nadomestila: Zagotoviti je potrebno nadomestila, ne samo za tiste lastnike, kjer velja popolna prepoved gospodarjenja, ampak za vse tiste lastnike, ki so zaradi parka kakorkoli omejeni glede gospodarjenja - od omejitev pri gradnji gozdnih vlak, do omejitev glede časa sečnje zaradi npr. "socialnih funkcij gozda", morebitnih omejitev pri uporabi novih tehnologij, ki znižujejo stroške dela ipd. Če bi bila strojna sečnja prepovedana, bi to pomenilo cca. 5 EUR/m3 večji strošek dela in bi bili zasebni lastniki za obdobje 2001-2010 upravičeni do skupno 4.259.162,00 EUR nadomestil zaradi omejitve strojne sečnje. Tovrstna nadomestila niso ovrednotena nikjer v NU in še posebej ne v taki višini. Prepoved strojne sečnje bi imela tudi druge - naravovarstvene - posledice, saj bi obvezna uporaba klasične sečnje pomenila večjo obremenitev okolja s hrupom, toplogrednimi plini, kot tudi poškodbe tal.	Pripomba je delno upoštevana.	V primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) predvideva upravljavska naloga A4.2 v dopoljenem osnutku NU odkupe zemljišč, izplačevanje odškodnin ali davčne olajšave za lastnike. Enako velja tudi v primeru prilagojene uporabe tehnologije in posledično izpada dohodka. V nobenem primeru pa časovno prilagojena raba (npr. na rastiščih gozdnih kur) ne more biti predmet odškodninske odgovornosti JZ TNP, saj za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov niso odgovorne le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa katerikoli uporabnik prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, 7. člen). V zvezi s strojno sečnjo ni nikjer v predlogu NU izpostavljena zahteva po popolni prepovedi, pač pa po njeni uporabi, usklajeni ne le z vidika tehnične izvedljivosti, pač pa tudi z vidika varstva narave. V pripombi izpostavljen očitek pa med drugim še dodatno utemeljuje v NU zapisano ugotovitev o neugodnosti lastniške strukture narodnega parka, saj prilagojena raba, kot ocenjuje tudi pripombodajalec, prinaša velike finančne posledice za državo.	17.1.1	14.1
284	283	e-pošta	29.12.2012	(8) Odkupi, odškodnine: Omejitve in prepovedi niso predvidene samo v 1. varstvenem območju, ampak tudi v 2. in 3. - npr. glede gradnje vlak, glede tehnologij sečnje, glede del zaradi zagotavljanja "socialne funkcije". Za vse te omejitve je tudi potrebno predvideti sredstva ali pa omejitve odpraviti. Višina predvidenih sredstev za odkupe in odškodnine je nekaj velikostnih razredov premajhna in glede na predvidene omejitve ni realna. Potrebno je ponovno (realno) ovrednotiti višino sredstev, ki bodo potrebna zaradi omejitev z gospodarjenjem v narodnem parku, tako glede popolne prepovedi gospodarjenja kot tudi glede omejitev, ki gospodarjenje sicer dopuščajo, a ga pogojujejo npr. z negrajenimi vlakami, klasičnim pravilom ipd.	Pripomba je delno upoštevana.	V primeru popolnih omejitev rabe (npr. ekocelice) predvideva upravljavska naloga A4.2 predloga NU odkupe zemljišč, izplačevanje odškodnin ali davčne olajšave za lastnike. Enako velja tudi v primeru prilagojene uporabe tehnologije in posledično izpada dohodka. V nobenem primeru pa časovno prilagojena raba (npr. na rastiščih gozdnih kur) ne more biti predmet odškodninske odgovornosti JZ TNP, saj za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov niso odgovorne le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa katerikoli uporabnik prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, 7. člen).	17.1.3 (A4.2) 17.5.3 (E6.3)	14.1 (A4.2 in A10.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
285	284	e-pošta	29.12.2012	(9) Tehnologija sečnje in spravila: Višina sredstev je absolutno prenizka, še posebej, če bo upravljavec šel v smeri omejevanja strojne sečnje. Višina nadomestil, ki v primeru popolne omejitve strojne sečnje (SS) presega 4.000.000,00 EUR, postavlja pod vprašaj smiselnost take omejitve. Postavlja se vprašanje, zakaj je potrebno določati območja, ki so primerna za strojno sečnjo? Bolj smotrna rešitev bi bila namreč določitev območij, ki morebiti niso primerna za SS, še bolj pravilna rešitev pa bi bila določitev dopustnih "posledic", ki jih lahko povzroči sečnja, ne glede na tehnologijo, ki se pri tem uporabi. Višina predvidenih stroškov pokriva manj kot 1% nadomestil, ki jih bo potrebno izplačati lastnikom zaradi morebitnih (pretiranih) omejitev strojne sečnje. Predlagamo, da se primarno določi dopustne posledice, ki jih lahko povzroči sečnja, izbiro tehnologije pa prepusti odločitvi lastnika.	Pripomba je upoštevana.	Upravljavec narodnega parka se strinja s predlogom, da se dikcija naloge A4.6 spremeni na način, da se določijo območja, neprimerna za izvajanje strojne sečnje. Istočasno pa je treba v operativnih nalogah oziroma varstvenem režimu (1. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1) opredeliti sprejemljive posledice njenega izvajanja, če je to v tem trenutku mogoče. V nasprotnem primeru je treba razmišljati v smeri prijave skupnega projekta ali vsaj sodelovanja pristojnih služb in organizacij za uskladitev pogojev oziroma meril. V vsakem primeru pa se z NU ne bo posegalo v tehnologijo sečnje in spravila lesa.	17.1.3 (A4.6)	14.1 (A4.6)
286	285	e-pošta	29.12.2012	(10) Kazalnik za oceno izvajanja na področju gospodarjenja z gozdovi: V kazalniku A4 je navedena precej majhna sprememba sestojev v obdobju 10 let - zgolj 1%. S primernim sonaravnim gospodarjenjem z gozdom, še posebej na območjih s spremenjenim sestojem, bi bilo mogoče doseči večjo spremembo k vračanju k osnovnim sestojem gozda. Upoštevajoč navedbe v NU glede obsežnih spremenjenih sestojev, predvsem z zasmrečenjem določenih območij, kot tudi škodljivih posledic, ki jih povzročajo spremenjeni sestoji, bi bilo primerno, da se ta ukrep poveča oziroma razširi in sicer tako, da se poveča % zelene spremembe sestojev. Sedaj določena 1% sprememba sestoj v obdobju 10 let je manjša, kot jo je možno doseči že s splošnim predvidenimi poseki. V primeru spremenjenih sestojev in ob upoštevanju njihovega negativnega vpliva na stabilnost sestojev, bi bilo smotrno, da so načrtovani poseki tam večji in usmerjeni v hitrejšo vračanje k osnovnim sestojem.	Pripomba je upoštevana.	Pri kazalniku operativnega cilja A4 (v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU) je v predlogu NU ustrezno popravljeno zmanjšanje deleža močno spremenjenih sestojev (v skupni preglednici kazalnikov).	17.1.4 (A4)	26 (Tabela 26)

	A	B	C	D	E	F	G	H
287	286	e-pošta	29.12.2012	<p>(11) Kazalnik za oceno izvajanja na področju odkupa gozdov zaradi omejitev: Postavljen cilj je odkup 100 ha površin v 10 letih. Skupna predvidena sredstva za odkup gozda in za odškodnine zaradi omejitev ne zadoščajo niti za odkup predvidene površine 100 ha, kaj šele, da bi pokrivala odškodnine lastnikom zaradi omejitev in pa režijske stroške upravljavca, ki so tudi vključeni v navedene zneske. Podlaga za to podrobnejšo opredelitev varstvenega režima je v 13. členu ZTNP-1, ki določa, da je na območju parka prepovedano izvajati posege in dejavnosti, ki poslabšujejo ekološke razmere. Upravlavec nikjer ne pojasni kako ali zakaj strojna sečnja poslabšuje ekološke razmere v primerjavi s klasično sečnjo.</p> <p>Stroka je na stališču, da je strojna sečnja manj obremenjujoča za okolje, kot klasična sečnja - oziroma povedano drugače, strojna sečnja poslabšuje ekološke razmere manj, kot klasična sečnja in bi morala biti z vidika ohranjanja narave celo zaželena!</p> <p>Problematično pa je tudi sklicevanje na Navodila za pripravo del v sestojih, primernih za strojno sečnjo (Priloga 8), ki so strokovno neuskklajena in kot taka popolnoma neprimerna.</p>	Pripomba je upoštevana.	<p>Pri operativni nalogi A4.2 in ostalih nalogah, povezanih z zagotavljanjem kritja izgub zaradi omejene rabe, je treba predvideti večjo višino sredstev za odkupe in odškodnine. Treba pa se je zavedati, da morajo biti naloge in aktivnosti v NU realne in v praksi izvedljive, iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna. V pripombi podana ocena, da je izvajanje strojne sečnje manj obremenjujoča za okolje, je vprašljiva zlasti z vidika dinamike izvajanja.</p> <p>V predlogu NU Priloge 8 ni, dopolnjene pa so vsebine v varstvenem režimu in varstvenih in razvojnih usmeritvah za dejavnost gozdarstva.</p>	17.1.4 (A4.2)	14.1 (A4.2)
288	287	e-pošta	29.12.2012	<p>(12) Mirna območja: Ni pojasnjeno, zakaj je omejitev (15 prepoved izvajanja gozdarske dejavnosti v obdobju od 1. marca do 1. junija) potrebna oz. kaj se z njo varuje / doseže. Navedene so le splošne zakonske določbe, ki pa jih je potrebno konkretizirati. Zgolj pavšalno navajanje "zagotavljanja nemotenega opravljanja osnovnih življenjskih funkcij živali prostoživečih vrst" ni dovolj. Za vsa območja, kjer je določena omejitev je potrebno konkretizirati: katere življenjske funkcije in katerih prostoživečih vrst se z omejitvijo varuje.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Dejansko pri mirnih območjih namenoma niso podani podrobni razlogi za vzpostavljanje varstvenih režimov v zvezi z dostopanjem na območja ali rabo prostora. Prostorsko opredeljevanje območij s celovito podanimi informacijami o vrstah in življenjskih funkcijah, katerih opravljanje je zagotovljeno z varstvenim režimom, lahko namreč povzroči nasproten učinek od načrtovanega – še poveča pritisk na območje zaradi atraktivnosti vrst, ipd. Po mnenju JZ TNP ostajajo izpostavljene informacije pri mirnih območjih v nespremenjenem obsegu.</p>	18 (§13/1)	15.1 (1. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
289	288	e-pošta	29.12.2012	(13) Prepoved gospodarjenja z gozdovi v 1. varstvenem območju: Upoštevaajoč, da je kot eden od ciljev NU tudi sprememba gozdnih sestojev k prvobitnim, bi bilo smotno, da se pri varstvenih režimih prvega varstvenega območja doda, da sodi povečana sečnja "neavtohtone" smreke in njeno nadomeščanje med ukrepe, ki so namenjeni krepitvi varstvene funkcije gozdov in so zato dovoljeni - tam pač, kjer je prisotna smreka v umetno spremenjenih sestojih. Da ne bi bilo dvoma, o tem ali gre pri spreminjanju sestojev za zaželeno in koristno ravnanje.	Pripomba je delno upoštevana.	Gozdovi prvega varstvenega območja so v celoti kategorizirani kot varovalni gozdovi ter razen z ZTNP-1 predpisano izjemo prepuščeni naravnim procesom. Predlog NU predvsem predvideva postopno povečevanje naravnosti sestojev v gospodarskih gozdovih, to je v drugem in tretjem varstvenem območju narodnega parka. Spreminjanje drevesne sestave sestojev v prvem varstvenem območju ne sodi v sklop izrednih ukrepanj, pri čemer pa je podrobna in nedvoumna opredelitev pojma oziroma določitev meril in razlogov za izjemna poseganja v gozdne sestaje prvega varstvenega območja v poglavju 15.2.1 predloga NU in se bo dejansko izvajala skladno z oblikovanimi usmeritvami. Vsekakor pa je izražen predlog po zmanjšanju zasmrečenosti spremenjenih sestojev smiseln.	19 (§15/5)	15.2.1 (5. tč. 1. odst.)
290	289	e-pošta	29.12.2012	(14) Krčenje zasmrečenih gozdov: Upoštevaajoč nadpovprečno stanje gozdov, bi bilo smiselno predvideti intenzivnejše krčenje zasmrečenih gozdov, tudi v 1. varstvenem območju in posebnih varovanih območjih, da se doseže prvotne sestaje gozda. Prav tako je s tega vidika smiselno tudi preučiti omejitev najvišje dovoljene intenzivnosti, ki je pri 15% omejujoča za optimalno gospodarjenje z gozdom. Ta omejitev posledično povzroča, da bodo pri realizaciji poseka obremenitve okolja dejansko večje, kot bi lahko bile, zgolj zaradi te arbitrarno postavljene 15% omejitve.	Pripomba ni upoštevana.	Gozdovi prvega varstvenega območja so v celoti kategorizirani kot varovalni gozdovi ter razen z ZTNP-1 predpisano izjemo prepuščeni naravnim procesom. Predlog NU predvsem predvideva postopno povečevanje naravnosti sestojev v gospodarskih gozdovih, to je v drugem in tretjem varstvenem območju parka. Spreminjanje drevesne sestave sestojev v prvem varstvenem območju ne sodi s sklop izrednih ukrepanj.	11.2 / 22.2	10.2 18.2
291	290	e-pošta	29.12.2012	(15) Gozdne prometnice: Omejitev glede negrajenih vlak je zelo huda in v precejšnji meri omejuje gospodarjenje z gozdom. Posledice te omejitve sploh niso finančno ovrednotene. Bi pa taka omejitev pomenila precejšnje finančno breme, ki ga je potrebno finančno ovrednotiti. Bolj smotna z vidika doseganja ciljev parka, bi bila odprava te omejitve, saj gospodarjenje z gozdom po grajenih vlakih in cestah manj obremenjuje okolje. Delo je opravljeno prej, manj je izpustov toplogrednih plinov, manj je hrupa, manjše so poškodbe.	Pripomba je upoštevana.	Gradnja, rekonstrukcija in širitev gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	22.2	15.2.1 (3. tč. prvega odstavka 16. člena) 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
292	291	e-pošta	29.12.2012	<p>(16) Prekrivanje funkcij gozda (konfliktna območja): Kdo so "uporabniki" parka, s katerimi se je potrebno pri gospodarjenju z gozdom usklajevati na konfliktnih območjih? NU ne predvideva sredstev za nadomestila lastnikom, ker je njihovo gospodarjenje z gozdom omejeno zaradi usklajevanja z ostalimi "uporabniki". Zakon o gozdovih določa, da je v gozdu dovoljena tudi raba gozdov. Vendar pa ta raba ne omejuje in ne sme omejevati gospodarjenja z gozdovi.</p> <p>Tudi v TNP je raba gozda omejena in npr. nabiranje gliv je dovoljeno kot izjema od splošne prepovedi, pa še to le v nekomercialne namene. Posledično ni logično, da bi bil lastnik omejen pri gospodarjenju z gozdom, ker gozdne vlake motijo gobarje. Predlagamo obveščanje javnosti, da so gozdna dela nujna za ohranjanje zdravja gozda, da morda danes res izgleda grozno, da pa se to stanje obnovi v nekem določenem času in da je po opravi tega posega gozd bolj zdrav. Te table se npr. lahko namešča na začetek gozdnih cest / vlak, kjer so se izvajala dela. Opozorili bi tudi na določbo 2. odstavka 5. člena Zakona o gozdovih, ki določa da je pri načrtovanju gospodarjenja z gozdom omogočiti sodelovanje lastnikom, njihove potrebe, predloge zahteve pa se upoštevajo v največji</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Upravlavec narodnega parka se strinja s podano oceno, da obiskovanje in rekreacijska raba parka predstavljata obremenitev naravnega okolja TNP, kar je tudi prepoznano v poglavju pritiskov in groženj ter kot odziv v poglavju operativne cilje in naloge (sklop D). Vendar pa nikjer v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU ni izpostavljena zahteva po podrejanju uveljavljanja proizvodne funkcije socialnim, pač pa le potreba po medsebojni uskladitvi, kar je tudi skladno s predpisi na področju gozdov in gozdarstva. Ena od oblik usklajevanja bi lahko zagotovo bila izpostavljen predlog informiranja javnosti, pri čemer pa je na izvedbeni ravni to predvsem v pristojnosti gozdarskega resorja, JZ TNP kot upravlavec parka pa je pri tem pripravljen sodelovati. Glede izpolnjevanja zahtev, želja in potreb lastnikov na načrtovalski ravni pa je treba upoštevati dejstvo, da ohranjanje narave ni naloga le javne službe na področju ohranjanja narave, pač pa kateregakoli uporabnika prostora, vključno z lastniki zemljišč (ZON, določbe 7. člena).</p>	22.2	18.2
293	292	e-pošta	29.12.2012	<p>(17) Strojna sečnja: Nove tehnologije sečnje v večini primerov manj obremenjujejo okolje kot klasična sečnja, zato takšna omejitve ni v skladu s cilji in nameni parka. Takšna omejitve je pravzaprav v nasprotju s cilji in omejitvami in zato ni primerna. Kot že navedeno bi bilo primerno, da NU določa dopustne poškodbe/posledice, ne pa da določa tehnologijo sečnje in še to zmotno in strokovno napačno, tako da je preferirana sečnja, ki je bolj obremenjujoča za okolje. Strojna sečnja, če je izvedena pravilno, bistveno manj obremenjuje okolje kot klasična sečnja.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Pripomba o manjši škodljivosti strojne sečnje na okolje sicer temelji na načelni ravni. Upravlavec narodnega parka se strinja s predlogom, da NU ne določa tehnologije, pač pa opredeli le naravovarstveno sprejemljive posledice njene uporabe. Iz tega razloga je Priloga 8 dopolnjenega osnutka načrta upravljanja odpravljena, pri čemer je potrebno poudariti, da je bila slednja pripravljena na podlagi navodil ZGS za izvajanje strojne sečnje in usmeritev, ugotovitev ter predlogov ZRSVN za njeno izvajanje na območju Pokljuke. Po zagotovitvi ZRSVN naj bi bilo gradivo tudi vsebinsko usklajeno med javno gozdarsko službo in javno službo ohranjanja narave. Ker se je v postopku javne razgrnitve dopolnjenega osnutka načrta upravljanja TNP izkazalo, da naravovarstvena merila za izvajanje strojne sečnje, opredeljena v prilogi 8, niso usklajena, je JZ TNP v zvezi s tem pripravljen aktivno sodelovati pri določitvi usklajenih meril in pogojev, ob upoštevanju in spoštovanju katerih bi dejansko celovito razrešili vprašanje vpliva uporabe tovrstne tehnologije na naravno okolje. Predlaga se skupno sodelovanje (JZ TNP, ZRSVN, ZGS, GIS, GG, BF, MKO) pri prijavi in izvedbi raziskovalnega projekta, katerega temeljni cilj je oblikovanje navodil v obliki akcijskega načrta. V</p>	22.2 Priloga 8	15.1 (1. tč 1. odst.) 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
294	293	e-pošta	29.12.2012	<p>(18) Naravovarstvene naloge in ukrepi v ožjih zavarovanih območjih: V 17. členu ZTNP-1 so določeni varstveni režimi v ožjih ZO. Ti so primarno določena tako, da se upoštevajo (zgolj) prepovedi iz 13. 15. ali 16. člena, ne pa določbe teh členov. To pomeni, da se v ožjih zavarovanih območjih uporabljajo le prepovedi iz teh členov, ne pa tudi izjeme od prepovedi, ki so takisto navedene v teh členih. Takšna rešitev je nesmiselna in povzroča protislovne situacije.</p> <p>Primeroma navajamo nesmisel, do katerega lahko pride v "Gorski skupini Martuljek". V delu Martuljkove skupine, ki leži v 1. varstvenem območju pride do obsežnega žledoloma, ki ga je potrebno sanirati. Po določbi 6. odstavka 15. člena ZTNP-1 je v 1. varstvenem območju dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, vključno z izgradnjo nujno potrebne gozdne infrastrukture. V delu Martuljkove skupine, ki leži v 2. varstvenem območju pa glede na določbe 17. člena ZTNP-1 ni dovoljeno graditi ali širiti nobenih obstoječih gozdnih cest ali vlak - brez izjem. Tako bi lahko prišli do situacije, ko bi se ta namišljeni žledolom v 1. varstvenem območju lahko saniral, v 2. pa se zaradi določb 17. člena sanacija ne bi mogla izvesti. Takšna ureditev pa je nesmiselna.</p> <p>Glede na navedeno, bi bilo smiselno, da se uporabi določba 2. odstavka 17. člena in 20. člena ZTNP-1 in se v NU za ožja zavarovana območja določi</p>	Pripomba je upoštevana.	<p>Z ZTNP-1 je bila izvedena formalna in vsebinska uskladitev predhodno veljavnih aktov o razglasitvah naravnih znamenitosti in redkosti oziroma »prirodnih znamenitosti«, izdanih na podlagi v preteklosti veljavnih zakonov, ki so urejali varstvo naravne dediščine. Varstveni režimi v ožjih zavarovanih območjih dopolnjujejo varstvene režime po območjih glede na lego ožjega zavarovanega območja. Z varstvenim režimom za ožje zavarovano območje naravnega spomenika Gorska skupina Martuljek je opredeljena absolutna prepoved gradnje novih ali širitve obstoječih cest, vlak, kolovozov, poljskih in drugih poti. Za drugo varstveno območje veljajo določbe 15. člena (varstveni režim za prvo varstveno območje) in 16. člena (varstveni režim za drugo varstveno območje), tako da je dopustno sonaravno gospodarjenje z gozdom skladno z gozdnogospodarskim načrtom. Prav tako so v drugem varstvenem območju dopustni nujni varstveni ukrepi, skladno s šestim odstavkom 15. člena ZTNP-1. Torej za predmetno ožje zavarovano območje v delu, ki leži znotraj drugega varstvenega območja, varstveni režim ni strožji kakor v delu, ki je znotraj prvega območja.</p>	<p>21 19 (§15/5, §15/11, §15 (6)) ob upoštevanju 17. člena ZTNP-1</p>	<p>15.2.1 (5. in 11. tč. 1. odst. in 6. odst. ter 3. tč. 1. odst. 16. člena) ob upoštevanju 17. člena</p>

	A	B	C	D	E	F	G	H
295	294	e-pošta	29.12.2012	(19) Strojna sečnja (Priloga 8): ZGS in ZRSVN nista (na ravni institucij) sprejeli navodil za pripravo del za strojno sečnjo. Obstajajo le začasna interna navodila ZGS, ki pa med deležniki nikakor niso dokončno usklajena. Začasna in neusklajena navodila niso primerna za vključitev v desetletni načrt upravljanja. Prilogo 8 bi bilo potrebno iz NU v celoti odstraniti.	Pripomba je upoštevana.	V zvezi s problematiko izvajanja strojne sečnje je JZ TNP pripravljen aktivno sodelovati pri določitvi usklajenih meril in pogojev, ob upoštevanju in spoštovanju katerih bi dejansko celovito razrešili vprašanje vpliva uporabe tovrstne tehnologije na naravno okolje. Priloga 8 dopolnjenega osnutka NU je temeljila na podlagi navodil ZGS za izvajanje strojne sečnje in usmeritev, ugotovitev ter predlogov ZRSVN za njeno izvajanje na območju Pokljuke. Po zagotovitvi ZRSVN naj bi bilo gradivo tudi vsebinsko usklajeno med javno gozdarsko službo in javno službo ohranjanja narave. V postopku javne razgrnitve dopolnjenega osnutka NU TNP pa se izkazalo, da naravovarstvena merila za izvajanje strojne sečnje, opredeljena v prilogi 8, niso usklajena. Iz tega razloga je priloga 8 odpravljena, besedilo predloga NU pa se pri opredeljevanju podrobnega varstvenega režima (poglavje 15) sklicuje na vodila dobrega ravnanja in na dodatne specifične usmeritve iz poglavja 18.2. Poleg tega predlagamo tudi skupno sodelovanje (JZ TNP, ZRSVN, ZGS, GIS, GG, BF, MKO) pri prijavi in izvedbi raziskovalnega projekta, katerega temeljni cilj je nadgraditi trenutna vodila dobrega ravnanja s pogoji za izvajanje strojne sečnje v TNP,	Priloga 8	15.1 (1. tč. 1. odst.) 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
296	295	e-pošta	29.12.2012	<p>(20) Strojna sečnja (Priloga 8) - vsebinske pripombe: Ad 5.1, tretja alineja - prepoved izvedbe SS na območjih gozdnih mlak, kalov, izvirov, gozdnih jas.</p> <p>Območja, kjer naj se SS ne bi izvajala je potrebno natančneje opredeliti, najbolje kar konkretno, v skrajnem primeru pa je potrebno navesti vsaj merila za določanje (vplivnega) območja.</p> <p>Ad 5.1, četrta alineja - Prepovedana je SS med sončnim zahodom in vzhodom.</p> <p>Razlogi zakaj ta prepoved, niso navedeni razen pavšalne, da gre za zvočno in svetlobno spreminjanje naravnih razmer. Enake "spremembe" npr. povzročata avtomobilski promet, ki poteka čez park in to glede na obseg prometa, v veliko večji meri, pa ni glede tega nobene omejitve. Še posebej pa je ta omejitev nesmiselna z vidika zmanjševanja poškodb pri gospodarjenju z gozdom, saj je zimski čas optimalen, hkrati pa je dan najkrajši. V primeru, da bi ta omejitev ostala, bi pomenilo, da se zaradi nje sili k opravljanju del v času, ko so poškodbe naravnega okolja večje.</p> <p>Ad 5.1, sedma alineja - Omejitve okoli rastišč divjega petelina.</p> <p>Postavljene omejitve so izredno stroge in brez navedenih (utemeljenih) razlogov. Pri delu z motorno žago in traktorjem pade raven hrupa na nivo glasnosti naravnih procesov (poletni veter) že na razdalji 100 - 150 m od vira hrupa. Strojna sečnja pa v primerjavi s klasično še občutno znižuje zvočno obremenjenost okolja. To pomeni, da v nobenem primeru ni logična omejitev, da je strojna sečnja prepovedana kar 45 dni dlje kot klasična, če je ravno strojna sečnja manj obremenjujoča za okolje.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Pripombodajalec zavrta praktično vse predlagane naravovarstvene usmeritve za izvajanje strojne sečnje v gospodarskih gozdnih narodnega parka, pri čemer so nekatere pripombe utemeljene in argumentirane, nekatere pa so pojmovane ozko s ciljem popolne sprostitev strojne sečnje. Po prepričanju JZ TNP koncept gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji ne omogoča optimalne uporabe tovrstne tehnologije in je iz tega razloga določitev nekaterih omejitev ali prilagojene uporabe nujna. Neposredni negativni vplivi težke mehanizacije na tla in vegetacijo, povečan obseg poškodb okoliškega drevja, celodnevno vznemirjanje živali zaradi prisotnosti človeka in strojev so zagotovo pritiski, ki jih ne izpostavlja samo naravovarstvena, pač pa tudi sama gozdarska stroka. Na žalost do danes ni bila opravljena nobena raziskava, ki bi objektivno in celovito ovrednotila vse posledice, ki jih ta oblika tehnologije povzročata v gozdnem prostoru, ter oblikovala merila in pogoje za njihovo omilitev.</p> <p>Priloga 8 je v predlogu NU nadomeščena z usmeritvami in nalogo (A4.6), v okviru katere se načrtuje celovito obravnavo uporabe novih tehnologij sečnje in spravila lesa. V zvezi z navedeno problematiko je JZ TNP pripravljen aktivno sodelovati pri določitvi usklajenih meril in pogojev, ob upoštevanju in spoštovanju katerih bi dejansko celovito razrešili vprašanje vpliva uporabe različnih tehnologij na naravno okolje, vključno z določitvijo najbolj ranljivih območij.</p>	Priloga 8	15.1 (1. tč. 1. odst.) 18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
299	298	e-pošta	28.12.2012	(2) Odkupi, zagotavljanje odškodnin ali oprostitev plačila davka za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi: Strinjamo se, da je potrebno zagotoviti odškodnine in oprostitev davka za zasebne lastnike gozdov. Skupni ocenjeni stroški za desetletno obdobje 252 000 € so prenizko postavljeni saj veljajo za celotno področje TNP za 10 let. Odškodnine in oprostitev davka naj se dopolnijo tudi za ostala zemljišča v TNP.	Pripomba ni upoštevana.	Treba se je zavedati realnosti in izvedljivosti upravljaljskih ukrepov v praksi - iz tega razloga so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna.	17.1.3 (A4.2)	14.1 (A4.2)
300	299	e-pošta	28.12.2012	(3) Neposredni nadzor v naravi: Izvajanje predpisanih varstvenih režimov se ne zagotavlja s povečanim nadzorom ampak s povečanjem ugodnosti in denarnih spodbud lastnikom. Oba ukrepa sicer potrebujeta finančno podlago. Bolje bi bilo sredstva nameniti za spodbude kot za nadzor in kazni.	Pripomba je delno upoštevana.	Z ZTNP-1 je bil naravovarstvenim nadzornikom TNP naložen neposredni nadzor nad 35 različnimi prekrški, katerih višine globe so zelo visoke. Gre za sankcioniranje ravnanj, ki v območju narodnega parka niso dopustna, njihovi povzročitelji pa so lahko tako obiskovalci kot prebivalci parka. Prednostno je naravovarstvena nadzorna služba (NNS) namenjena vzgoji in preventivi, zato je usmerjena v opozarjanje, ozaveščanje obiskovalcev o njihovem pravilnem odnosu do vrednot narodnega parka. Izrekanje kazni – globe ter drugi načini pregona storilcev prekrškov v zvezi z varstvom narodnega parka pridejo v poštev le izjemoma, predvsem v primerih težjih kršitev ali pri tistih storilcih, ki se nečejo ravnati po navodilih in opozorilih NNS ter v drugih primerih, kjer vzgojno delovanje nima ustreznega učinka.	17.5.3 (E8)	14.1 (A11)
301	300	e-pošta	28.12.2012	(4) Opozorila in izrečene kazni: Kot ciljna vrednost sta kazalnika v letih 2018 in 2023 navedena za 20% oz. 30% višje število opozoril in kazni. Tak kazalnik učinka je neprimeren. Cilj ne sme biti višje število kazni, temveč izboljšanje stanja na področju onesnaženosti. Primeren kazalnik je npr. zmanjševanje števila virov onesnaženosti.	Pripomba je upoštevana.	Kazalniki so v predlogu NU preoblikovani in prikazani v enotni preglednici.	17.1.4 (A5.4)	26 (Tabela 26)
302	301	e-pošta	28.12.2012	(5) Ravnanje z odpadki: Iz te prepovedi je torej potrebno izzeti odlaganje naravnih in razgradljivih odpadkov kot so zemlja, kamenje, seno, veje, plevel in podobno, ki jih lastniki zemljišč že vsa leta odlagajo v naravo. Tudi z NU se spodbuja kompostiranje organskih odpadkov (poglavje komunalna infrastruktura - ravnanje z odpadki).	Pripomba je upoštevana.	Kompostiranje organskih odpadkov je skladno s predpisi, ki ureja ravnanje z odpadki. Omenjeni podrobni varstveni režim se črta. V poglavju 18.9 so navedene posebne usmeritve za ravnanje z odpadki: "Organske kuhinjske odpadke iz gospodinjstva in gostinstva naj se kompostira na mestu nastanka."	18 (§13/26) 22.9	18.9

	A	B	C	D	E	F	G	H
303	302	e-pošta	28.12.2012	(6) Prepoved spremembe namembnosti kmetijskih objektov: Če želite nekaj varovati, potem za varovanje namenjajte denar. Že v dosedanjih 30 letih, je zaradi ukazovalnih pristopov k varovanju objektov brez financiranja, veliko objektov propadlo. Lastnik pač ne bo na svoje stroške vzdrževal objektov, ki jih ne potrebuje. Ali se dovolijo nadomestne gradnje tega kar lastniki želijo, ali pa dovolite spremembe namembnosti.	Pripomba ni upoštevana.	Z NU je za potrebe ohranjanja objektov kulturne dediščine predvidena ustanovitev Varstvenega sklada. Lastnikom objektov, ki jih ne potrebujejo, ni potrebno vzdrževati. Za potrebe izvajanja kmetijske dejavnosti so dopustne nadomestne gradnje in tudi spremembe namembnosti. Dopustne spremembe namembnosti pomožnih kmetijskih objektov določajo prostorski akti posameznih občin. Z namenom večje preglednosti in boljšega razumevanja so vsebinske usmeritve v poglavju za poselitev v predlogu NU nekoliko dopolnjene.	22.13	18.14
304	303	e-pošta	28.12.2012	(7) Popotresna obnova: V NU nemudoma sistemsko uredite področje popotresnih obnov v TNP in zagotovite sredstva za vsaj papirnato ureditev obnov. Obnov naj bodo deležni vsi objekti v TNP.	Pripomba ni predmet NU.	Z ZTNP-1 in NU se ne posega na področje popotresne obnove. Popotresna obnova poteka skladno z Zakonom o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju – ZPOOSRP (Uradni list RS, št. 45/98, 67/98, 110/99, 59/01, 86/04, 26/05). Za izvajanje ZPOOSRP je pristojno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, organizacijske naloge opravlja Državna tehnična pisarna, pomembno vlogo v zvezi s področjem spodbujanja razvoja Posočja pa ima tudi regionalna razvojna agencija – Posoški razvojni center. Le-ta je pripravil tudi aktualni Program spodbujanja razvoja Posočja 2007-2013 (Soča 2013). JZ TNP z izjemo operativne ravni (izdaja mnenja v postopku izdaje naravovarstvenega oz. kulturnovarstvenega soglasja) pri popotresni obnovi nima nobenih pristojnosti (npr. glede razvrščanja objektov v program popotresne obnove).	22.13 23	18.14 19
305	304	e-pošta	28.12.2012	(8) Energetska infrastruktura: Rubrika energija je zapisana kot prepoved in je v nasprotju s propagando nizkoogljčnega parka in energetske samooskrbe, ki se jo zagovarja v istem NU. Skratka, novih HE se ne dovoli. Gradnja energetskih objektov za izkoriščanje obnovljivih virov (voda, veter, sonce) naj bo sprejemljiva tudi tam, kjer je možnost priključitve na javno omrežje.	Pripomba ni upoštevana.	Prepoved gradnje novih objektov za proizvodnjo energije, skladno z določbami 13. člena ZTNP-1 (31. točka prvega odstavka), velja za območja zunaj poselitve z izjemo za izkoriščanje energije obnovljivih virov v tistih delih parka, kjer ni možnosti priključitve na javno energetska omrežje. Znotraj obstoječih naselij je gradnja tovrstnih objektov in naprav dopustna – ob upoštevanju prostorskih izvedbenih pogojev v veljavnih občinskih prostorskih aktih ter varstvenega režima oz. usmeritev za načrtovanje in umeščanje.	22.10	18.10

	A	B	C	D	E	F	G	H
306	305	e-pošta	28.12.2012	(9) Prepoved gradnje novih poti, opustitev nekaterih bližnjic in obstoječih poti: Splošno in vnaprejšnje prepovedovanje poti in bližnjic (govorimo o drugem varstvenem območju) - brez, da je seznam poti, ki naj bi se ukinjale, lastnikom zemljišč vnaprej predstavljen in posegi argumentirani - ni primerno. K temu je nujno potrebno dodati zapis, da omejitve ne veljajo za lastnike zemljišč. Prav v NU je zapisano tudi, da na primorski strani manjka infrastruktura oziroma je le-ta v obliki stez in mulatjer. Omogočene bi morale biti rekonstrukcije, dograditve in obnove takih poti.	Pripomba ni upoštevana.	Javno obravnavani dopolnjeni osnutek NU je bil vsebinsko usklajen z varstvenim režimom, ki ga v zvezi z gradnjo poti predpisuje ZTNP-1. Iz tega razloga je navajanje omejitev, ki veljajo za celotni prvo in drugo varstveno območje, utemeljeno. Podrobnejša prostorska umestitev poti, ki bi bile predmet prepovedi, iz tega razloga ni potrebna. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Aktivnosti v obliki preusmerjanja poti ali njihovega vzdrževanja pa so deloma konkretizirane že v obliki upravljaljskih ukrepov v sklopu D (poglavje 14.4) predloga NU, če je njihova raba z vidika varstva prostoživečih vrst neskladna s temeljnim ciljem narodnega parka - varstvom narave.	17.4.3 (D3) 18 (§13/1) 19 (§15/10 in §15/14)	14.4 (D3) 15.1 (1. tč. 1. odst.) 15.2.1 (10. in 14. tč. 1. odst.)
307	306	e-pošta	28.12.2012	(10) Gozdarstvo (splošne usmeritve): Prepoved gradnje novih vlak v 2. varstvenem območju, kjer so večje površine gospodarskih gozdov v privatni lasti, je za lastnike teh zemljišč nesprejemljiva! Sploh na primorski strani, kjer je že v samem NU jasno zapisano, da je izredno malo prometnic, za negrajene vlake pa teren ni ustrezen. Tudi za sonaravno gospodarjenje z gozdovi je potrebna infrastruktura, ki se jo mora dovoliti tudi v 2. varstvenem območju.	Pripomba je upoštevana.	Gradnja, rekonstrukcija in širitev gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravi.	22.2	15.2.1 (3. tč. 1. odst. 16. člena 18.2)
308	307	e-pošta	28.12.2012	(11) Odškodnine in oprostite davka za lastnike varovanih zemljišč: Potrebno je urediti odškodnine in oprostite davka za lastnike varovanih zemljišč (to so vsa zemljišča v TNP!). To je potrebno urediti na splošno in ne samo za površine z gozdovi. Potrebno je tudi povečati vsoto za predvidene ukrepe na tem področju.	Pripomba ni predmet NU.	Vprašanje izplačevanja odškodnin je področje, ki ga je treba urejati z zakonom in ne na ravni NU. Ob tem je treba opozoriti, da ima lastnina poleg gospodarske in socialne funkcije, tudi ekološko funkcijo. Vsekakor pa je delovanje JZ TNP usmerjeno k doseganju oprostitev obdavčitvam, ki so jim podvrženi lastniki zemljišč, na katerih gospodarjenje ni mogoče. Oprostitev omogoča že veljavna zakonodaja in sicer na podlagi 73. člena Zakona o dohodnini je mogoče do 30.06. tekočega leta vložiti na davčno upravo vlogo (dosegljiva je na spletnih straneh DURS) za oprostitev katastrskega dohodka (ta vpliva potem na ostale socialne transferje, ki se odmerjajo na podlagi dohodnine) na zemljiščih, ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno prepovedano izkoriščati za kmetijsko pridelavo.	17.1.3 (A4.2) 17.1.4 (A4.2)	14.1 (A4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
312	311	e-pošta	28.12.2012	(15) Dopolnilna dejavnost na planini: Veliko planin že propada. Za ohranitev ali obnovitev kulturne dediščine bi veliko naredili, če bi dovolili obnovo objektov v smislu ohranjanja kulturne dediščine. Brez objektov so planine turistom nezanimive. Vlaganja v objekte brez omogočanja turistične rabe, pa so za te čase povsem nerentabilna. Predlagamo, da se za potrebe zasebnega in klasičnega turizma namenijo tudi štalce in stanovi, brez spremembe njihove namembnosti. Objekte se ustrezno obnovi in popestri planine. Ob posnemanju preproste ureditve pa se doda dodatna turistična funkcija - saj je turizem in preživetje za zasebne lastnike v TNP tudi končni cilj. Tudi omejitev števila takih objektov na planini je sporna. Planine imajo opredeljene zasebne lastnike, ki imajo pravico do rabe in obnove svojih objektov.	Pripomba je delno upoštevana.	Pripomba je upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU. Varstveni režim ZTNP-1 je jasen glede turizma na planinah. Določba 13. točka prvega odstavka 15. člena definira, da je v 1. varstvenem območju prepovedano spreminjati namembnost obstoječih objektov na planinah. S 15. točko prvega odstavka 15. člena ZTNP-1 prepoveduje izvajanje gostinske dejavnosti in nuditi prenočišče na planini, razen dopolnilne dejavnosti na planini. Enako velja tudi za 2. varstveno območje – drugi odstavek 15. člena pravi: »Dopolnilna dejavnost na planini iz 15. točke prejšnjega odstavka je z dejansko planinsko pašo povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetijskem gospodarstvu – planini v času paše in omogoča nosilec ali nosilkam (v nadaljnjem besedilu: nosilec) planinske paše boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile na planini. Kot dopolnilni dejavnosti na planini se lahko opravljata samo predelava mleka in turizem na planini v največ enem, posebej za to urejenem objektu za vsako od obeh dejavnosti.« Z NU ni mogoče presegati določil zakona! V stanovih je možno izvajati dopolnilno dejavnost »turizem na planini, v obsegu, definiranem v ZTNP-1«, pod pogojem, da to počne posameznik, ki je istočasno tudi nosilec kmetijske dejavnosti na planini. V nasprotnem primeru, lahko se izvajajo dejavnosti, ki so povezane s kmetijskim	19 (§15/15 in §15 (2))	17.2.4 18.1
313	312	e-pošta	28.12.2012	(1) Planinstvo: v NU kot posebno poglavje dodati planinstvo	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU so bile posamezne vsebine, ki zadevajo planinstvo kot dejavnost, planinske poti, planinske kočje in spremljajočo infrastrukturo podane znotraj dejavnosti in rab, ki z zornega kota področja planinstva lahko pomenijo slabšo preglednost. Ker gre za specifično – v TNP tudi zgodovinsko bogato in zelo vplivno - dejavnost, sta v predlogu NU znotraj poglavja z oceno stanja ključnih rab in dejavnosti (poglavje 10) oz. poglavja z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami za dejavnosti (poglavje 18) dodani podpoglavji, ki samostojno obravnavata dejavnost planinstva.	11	10.12 18.13
314	313	e-pošta	28.12.2012	(2) Seznam kratic: Dodati: PZS – Planinska zveza Slovenije PD – planinsko društvo, včlanjeno v PZS	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU sta v seznam kratic dodana tako PZS kakor PD.	Seznam kratic	str. podlage
315	314	e-pošta	28.12.2012	(3) Osebna izkaznica, pomen zavarovanega območja, pretekle upravljavske aktivnosti: Podrobneje naj se predstavi zgodovino zavarovanega območja oz. narodnega parka od leta 1924 naprej s poudarkom na predstavitvi zgodovine od leta 1961, ko je bil ustanovljen Triglavski narodni park.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so v okviru osnovne predstavitve povzeta tudi zgodovinska dejstva s ključnimi aktivnostmi v obdobju pred formalno ustanovitvijo narodnega parka 1981.	1 7 15	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
316	315	e-pošta	28.12.2012	(4) Osebna izkaznica: Med informacije v preglednico dodati: <ul style="list-style-type: none"> ▣ Planinske kočje: 37 planinskih koč (11 koč leži nad 1500 m, 7 koč pa nad 2000 m) in 7 bivakov, v lasti 21 planinskih društev. ▣ Ležišča v planinskih kočah: 2792 ležišč. ▣ Planinske poti: 826 km planinskih poti (od tega je 43 zahtevnih poti in 24 zelo zahtevnih poti) v prostovoljnem skrbništvu 27 planinskih društev. 	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU sta znotraj poglavja z oceno stanja ključnih rab in dejavnosti (poglavje 11) oz. poglavja z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami za dejavnosti (poglavje 22) dodani podpoglavji, ki samostojno obravnavata planinstvo. V strokovnih podlagah za pripravo NU so ustrezno podani tudi navedeni podatki PZS.	1	10.12 18.13
317	316	e-pošta	28.12.2012	(5) Pravne podlage, viri in literatura: Dodati Zakon o planinskih poteh – ZplanP (Uradni list RS, št. 61/2007) ter vse podzakonske akte.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je planinstvo samostojno poglavje, tako v analitičnem delu kakor tudi v ožjem upravljavskem delu. Znotraj vsebin so obravnavane tudi planinske poti. ZplanP, pravilniki in ostali področni predpisi so navedeni med pravnimi podlagami v strokovnih podlagah za pripravo NU.	3.2	IX. 10.12 18.13
318	317	e-pošta	28.12.2012	(6) Nacionalni pomen parka: Dopolniti: Triglav je narodni in kulturni simbol (Šaver, 2005, stran 222). Besedilo zadnjega odstavka (dediščina naj se dopolni, tako da se glasi: naravna, kulturna in nesnovna dediščina.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo poglavja 6 smiselno dopolnjeno.	7.1	6
319	318	e-pošta	28.12.2012	(7) Podnebne razmere: Manjka podpoglavje o podnebnih spremembah, scenariju sprememb in dejanskem stanju.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah je dodan odstavek o podnebnih spremembah.	8.1.1	str. podlage
320	319	e-pošta	28.12.2012	(8) Relief: Dopolni se seznam ledeniško-rečnih dolin: Planica in Bavšica.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU so bile navedene posamezne in ne vse alpske doline ledeniško rečnega nastanka – tako manjkajo tudi Zadnjica, Zadnja Trenta, Lepena. V predlogu NU sta v poglavju 7.1.3 med ledeniško rečne doline dodani tudi Bavšica in Planica.	8.1.3	7.1
321	320	e-pošta	28.12.2012	(9) Rastlinstvo in habitatni tipi: Dopolniti dejavnosti v prvem odstavku: planinsko pašništvo, gozdarstvo in planinstvo. Besedo pohodništvo v celem dokumentu je smiselno zamenjati z besedo planinstvo.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU in predlogu NU je beseda pohodništvo nadomeščena z besedo planinstvo. V prvem odstavku podpoglavja 7.2 so sicer navedene ključne dejavnosti, ki so v pretežni meri tiste, ki izrazito spreminjajo naravno sestavo rastlinskih združb (tako pozitivno kot negativno), pri čemer pa planinstvo v manjšem obsegu in še to izključno negativno (erozija, uničevanje, trganje rastlin). Iz tega razloga ostaja dikcija prvega odstavka poglavja v predlogu NU nespremenjena.	8.2.1	7.2
322	321	e-pošta	28.12.2012	(10) Gospodarska in zaposlitvena gibanja: Vključiti podatke o planinskih kočah: na primer - v 37 planinskih kočah je 2792 ležišč, 10 koč ima čistilno napravo, v 2 uporabljajo suha stranišča, 18 koč je v zadnjem obdobju zamenjalo dizelske agregate za fotovoltaični sistem, v letih 2010 in 2011 je bilo v 7 koč investiranih okrog 800.000 € (437.454 € iz sredstev razpisa Ministrstva za gospodarstvo za prenovo planinskih koč).	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je planinstvo predstavljeno v samostojnem podpoglavju. V analitičnem delu so navedeni tudi razpoložljivi podatki o planinskih kočah v narodnem parku.	10.2	10.12

	A	B	C	D	E	F	G	H
323	322	e-pošta	28.12.2012	(11) Ključne rabe in dejavnosti: Manjka planinstvo! Podatki o vplivu planinskih koč so sicer bežno omenjeni v poglavju komunalna infrastruktura in v poglavju energetska infrastruktura, kar pa je nepregledno.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je bilo področje planinskih koč (oskrbovanje oz. dostopnost, vodooskrba, ravnanje z odpadnimi vodami in odpadki, elektroenergetska oskrba; planinske poti; umirjanje prometa ...) vključeno v različna poglavja rab in dejavnosti. V predlogu NU je planinstvo vključeno kot samostojna dejavnost - tako v analitičnem delu (podatki z oceno stanja), kakor tudi v upravljavskem delu varstvenih in razvojnih usmeritev.	11 11.8 11.9	10.12 18.13
324	323	e-pošta	28.12.2012	(12) Kmetijstvo: Dopolniti z ugotovitvami F. Petka: Spremembe rabe tal v 19. in 20. stoletju v slovenskem alpskem svetu (2004)	Pripomba je upoštevana.	Doktorska disertacija Francija Petka je poznana in je bila pri pripravi izhodišč tudi pregledana. Pri analizi stanja kmetijstva v TNP se je izhajalo iz podrobnih podatkov ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, saj so bili za podrobno analizo potrebni neobdelani izvorni podatki.	11.1	str. podlage
325	324	e-pošta	28.12.2012	(13) Lovstvo: Navedi tudi dolžino planinskih poti.	Pripomba je upoštevana.	Skupna dolžina označenih planinskih poti znotraj TNP je 826 km. Skupna dolžina označenih planinskih poti je izračunana grafično s pomočjo GIS orodja na podlagi prostorskega podatka vzdrževanih planinski poti PZS, ki je bil JZ TNP s strani PZS posredovan februarja 2012.	11.3	10.12
326	325	e-pošta	28.12.2012	(14) Analiza pritiskov in groženj: Dodati: Zaradi naraščajoče temperature ozračja se povečuje tudi število prehodov nad in pod ledišče, kar pospešuje proces mehanskega preperevanja kamnin. Pričakovati je, da bodo zato nekatere zelo zahtevne planinske poti bolj ogrožene kot v preteklosti, morda bo potrebno tudi prestaviti katero od starih tras planinskih poti, podobno kot se to dogaja drugod v Alpah. Manjka tudi navedba pogostejših ujm, blatnih tokov ...	Pripomba je upoštevana.	Pritiski in grožnje, opisani v poglavju 12 predloga NU, predstavljajo nevarnosti, ki so pogojene s človekovim delovanjem, torej z dejavnostmi in ne z naravnimi procesi in dogodki. Vsebinska predlagane dopolnitve je delno že zajeta v analizi stanja (poglavje 10.5 Vodarstvo), delno pa v varstvenih in razvojnih usmeritvah (poglavji 18.6 Upravljanje voda in 18.6 Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. S predlogom NU je navedena problematika vključena tudi v poglavje, ki samostojno obravnava področje planinstva (18.13).	13	str. podlage 12 10.5 18.5 18.6 18.13
327	326	e-pošta	28.12.2012	(15) Analiza preteklih upravljavskih aktivnosti: Manjka celotno področje vzdrževanja planinskih poti in planinskih koč.	Pripomba je upoštevana.	V predmetnem poglavju so opisane aktivnosti upravljavca narodnega parka oziroma njegovega predhodnika (pred ustanovitvijo TNP) v tem območju. Z vidika uresničevanja pomembnega cilja upravljanja narodnega parka, tj. obiskovanja in doživljanja, je v strokovnih podlgah za pripravo NU besedilo poglavja Analiza preteklih upravljavskih aktivnosti dopolnjeno z večdesetletno skrbjo in vzdrževanjem poti in ostale planinske infrastrukture	15	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
328	327	e-pošta	28.12.2012	(16) Upravljavsko področja: Manjka planinstvo z oceno stanja in izhodišči ter s cilji in ukrepi (koče, vzdrževanje planinskih poti in dvonamenska raba planinskih poti, čiščenje odpadnih voda, usmerjanje obiska, ozaveščanje itd.).	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je smiselno upoštevana – samostojno upravljavsko področje ni dodano, so pa vse vsebine vključene v oceno stanja, usmeritve (planinstvo) in izhodišča (usmerjanje obiska). NU oziroma upravljanje narodnega parka je zasnovano s petimi področji, ki vključujejo različne dejavnosti. Planinstvo je smiselno in v največji meri vključeno v upravljavsko področje D. Obiskovanje in doživljanje, je pa predlog NU delno dopolnjen s posameznimi konkretnimi aktivnostmi s področja planinstva.	17	14.4 (D) 10.12 18.13 21
329	328	e-pošta	28.12.2012	(17) Upravljavsko področje - presečne teme: Med ukrepe naj se doda vzpostavitev mreže prostovoljcev ... Navedene so NVO, kar je zelo okvirno. Med nosilce in sodelujoče imensko in konkretno vključiti PZS z varuhi gorske narave in vodniki PZS.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU (poglavje 14.5 – naloga E2.2) je med sodelujočimi navedena tudi PZS.	17.5.3 (E2.3)	14.5
330	329	e-pošta	28.12.2012	(18) Krajinski gradniki in krajinski vzorci: Med značilne vzorce visokogorske kulturne pokrajine sodijo tudi planinske poti in planinske koče, bivaki, Aljažev stolp.	Pripomba ni upoštevana.	Pojma značilni krajinski gradniki in krajinski vzorci sta v NU natančno opredeljena. Seveda so tako planinske poti kakor tudi planinske koče in bivaki grajeni elementi, ki sooblikujejo podobo gorskega sveta in pričajo predvsem o človekovi prisotnosti in dejavnosti v tem prostoru. Z vidika vrednotenja lahko nekatere planinske poti (enako kot marsikatero mulatjero ali staro tovorno pot) dejansko uvrščamo med kakovostno speljane in izvedene krajinske ureditve (s prvimi tehnične kulturne dediščine). Planinske koče in bivaki so objekti, ki imajo poleg svoje osnovne funkcije zavetišča bolj zgodovinski in simbolni pomen - manj pa z vidika nosilnega člena krajinske zgradbe ali stavbnega izročila. Aljažev stolp je zaradi kulturnih, krajinskih, zgodovinskih in drugih izjemnih lastnosti razglašen za kulturni spomenik državnega pomena (EŠD 5531 - Uradni list RS, št. 81/99).	18 (§13/3)	15.1 (3. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
333	332	e-pošta	28.12.2012	(21) Izhodišča z oceno stanja: Med ključnimi negativnimi vplivi na populacije divjadi oz. dejavniki ogrožanja vretenčarjev je v NU navedeno celoletno obiskovanje parka, kar bo treba upoštevati pri načrtovanju in izvajanju različnih pristožasnih ter turističnih in rekreacijskih dejavnosti. Kakšen je izvedbeni načrt za uresničitev tega namena?	Pripomba je upoštevana.	Za prostoživeče vrste živali z znano prostorsko razširjenostjo in zagotovljenim rednim spremljanjem stanja se vzpostavlja mirna območja z omejenim ali časovno prilagojenim dostopom (obiskovanjem). Za preostale vrste živali, na ugodno stanje katerih bi lahko negativno vplivalo nenadzorovano obiskovanje delov parka, pa je treba izvesti najmanj upravljavski nalogi A1.1 in A1.2 ter posredno še nekatere druge ukrepe iz poglavja 14.1 (sklop A) in 17.4 (sklop D), na podlagi katerih se bodo izvedli potrebni ukrepi varstva, vključno z morebitnim omejevanjem obiska, če bo to potrebno.	8.2.2 / 11.3	7.2 10.3
334	333	e-pošta	28.12.2012	(22) SWOT analiza: Med prednostmi ni navedenega planinstva: planinska organizacija je bila med soustanovitelji prvega zavarovanega območja, stalno delovanje in osveščanje o pomembnosti varstva narave (npr. akcija Odnosimo smeti s seboj v dolino), promocija parka doma in v tujini ... ter upravljanje planinske infrastrukture (planinske poti in kočje), ki pretežni skupini obiskovalcev parka omogoča trajnostno naravnano obisk parka in so hkrati pogoj za razvoj turizma. Predlaga se dodatek v seznamu priložnosti: - vključevanje varuhov gorske narave v akcije ozaveščanja in informiranja obiskovalcev TNP, - sodelovanje nadzorne službe TNP (naravovarstvenih nadzornikov) in PZS pri vzdrževanju in obnavljanju poti v parku.	Pripomba ni upoštevana.	Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT analiza) je eno izmed pogosto uporabljenih orodij pri načrtovanju. Pripravljena je bila v širokem krogu sodelujočih v uvodni fazi priprave NU - na delavnici s sektorji (deležniki v procesu priprave NU), strokovnimi organizacijami in društvi ter na štirih delavnicah v parkovnih lokalnih skupnostih. Vsi predlogi na štirih ravneh notranjih in zunanjih dejavnikov so bili podani na delavnicah, na katerih so bili po predstavitev in utemeljitvah tudi vrednoteni. To pomeni, da so se udeleženci na delavnicah opredeljevali do vseh podanih predlogov. Dodajanje novih predlogov bi pomenilo odstopanje od načina dela pri pripravi SWOT analize. S pripombo predlagani "priložnosti" sta sicer vsebinsko že vključeni v operativne naloge.	12	11

	A	B	C	D	E	F	G	H
335	334	e-pošta	28.12.2012	(23) Analiza pritiskov in groženj: Na podlagi katere raziskave oz. argumentov se planinstvo uvršča med skupine dejavnosti, ki ovirajo doseganje naravovarstvenih ciljev. Trditev je še manj razumljiva v povezavi z zapisom "Naravni parki pa so namenjeni tudi človeku za obiskovanje, sprostitvev, doživljanje narave in raziskovanje."	Pripomba je delno upoštevana.	Vsebina poglavja pritiskov in groženj (12) temelji na RAPPAM analizi in vključuje le sintezne ugotovitve, ki pa so zaradi odsotnih podrobnih obrazložitev (del celovite analize) prikazane deloma enostransko. Kot je že izpostavljeno v pripombi, je obiskovanje parka tudi eden izmed njegovih namenov, pri čemer pa predstavlja tudi vse večji pritisk v prostoru. V izvedeni RAPPAM analizi so bili v zvezi s planinstvom kot dejavnikom pritiska izpostavljeni naslednji vidiki, ki niso subjektivni, pač pa temeljijo na ustreznih virih: <i>"Planinstvo: Planinstvo ima v Julijskih Alpah zelo bogato tradicijo z zelo razvejano in bogato infrastrukturo (37 planinskih koč, planinske poti in mulatjere). V tej podkategoriji se pojavlja več pritiskov, med katerimi so najbolj izraziti:</i> <i>a) Hoja obiskovalcev izven utrjenih in označenih poti: hoja po brezpotjih in lovskih stezah povzroča vznemirjanje živali (Marenče, 2006). Na nekaterih zelo obiskanih planinskih poteh prihaja do erozije (Lipanca - Debel peč, Savica - Komna, Savica - Komarča, Voje - Velo poje, Rudno polje - Studorski preval, Krma - Planika / Kredarica, Vršič - Sleme, Zadnjica - Dolič in Lepena - Krnsko jezero) (TNP, 2008), ki mestoma ogroža tudi rastišča alpske možine (Eryngium alpinum) (Čušin idr., 2004).</i> <i>b) Neustrezno vzdrževanje planinskih poti: na nekaterih delih zaznavamo, da se planinske poti vzdržujejo neustrezno, z grobimi useki in nesaniranimi brežinam, pri čemer se uporablja železo in beton (TNP, 2008).</i> <i>c) Vznemirjanje živali: povečan obisk na nekdanjih neobljudenih in mirnih območjih (Travniška dolina severno od Zgornje Komne, Fužinske planine, gore nad Kotom,</i>	13	12
336	335	e-pošta	28.12.2012	(24) Pregled preteklih dobrih praks: Med primere dobrih praks, ki so jih izvedle »lokalne skupnosti in inštitucije« dodati tudi primere dobrih praks s področja planinstva (Odnosimo smeti s seboj v dolino, ekološka sanacija planinskih koč, sanacija bližnjic na planinskih poteh, naravovarstveni namen planinskih taborov, ozaveščanje o pomenu varstva narave, kakovostna množičnost ...).	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so dodani tudi uspešni projekti, ki jih je v preteklem obdobju izvajala PZS.	16	str. podlage
337	336	e-pošta	28.12.2012	(25) Opredelitev območij z omejitvijo obiska: Pri določanju mirnih območij upoštevati tradicijo planinstva.	Pripomba ni upoštevana.	Z opredelitvijo mirnih območij se ne vzpostavlja rezervatni sistem varstva. V večini primerov pomeni le časovno prilagajanje dostopanja na območja ali izvajanja dejavnosti. V primeru, da kakršnakoli prisotnost človeka v obdobju opravljanja ključnih življenjskih funkcij živali predstavlja pritisk, je tudi planinstvo kljub svoji tradiciji v tem obdobju nesprejemljivo.	25.6	21.4

	A	B	C	D	E	F	G	H
338	337	e-pošta	28.12.2012	(26) Varstvo pred škodljivim delovanjem voda: Dodati tudi sanacije poti, predvsem mulatjer, prepustov, sanacija poti z oporami in dražniki, izogibanje poti hudourniškim grapam.	Pripomba je delno upoštevana.	Operativne naloge so zapisane v bolj splošnem - širšem - pomenu, v poglavjih varstvenih in razvojnih usmeritev za upravljanje z vodami, za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečam ter za planinstvo. Poleg tega je za poti v prvem in drugem varstvenem območju opredeljen poseben varstveni režim (določbe 10. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1), ki vključuje tudi predlagane ureditve.	17.3.3 (C4.5)	14.5 (E4.2) 15.2.1 (10. tč. 1. odst.) 18.5 18.6 18.13
339	338	e-pošta	28.12.2012	(27) Sistem tematskih poti: V ta sklop se verjetno uvrščajo tudi obhodnice (SPP, E7) in urejanje mulatjer. Ob tem je potrebno upoštevati Zplan in priporočila o označevanju tematskih poti. Smiselno je potrebno upoštevati sklep UO PZS št. 21/8-11-2012: Upravni odbor PZS soglaša z zaključki 48. Srečanja treh dežel: <ul style="list-style-type: none"> • planinske organizacije morajo biti vključene v nastajanje eventualnih novih pohodniških poti že v fazi idejnih zasnov. • planinske organizacije morajo biti v ustrezni meri vključene v izvedbene projekte. • s strani turističnih organizacij morajo biti finančno pokriti stroški, ki nastanejo zaradi dodatnega označevanja in povečanega obsega vzdrževanja teh poti. • planinske organizacije, katerih poti se uporabljajo za turistične namene, morajo biti poimensko navedene v pisnih in ostalih promocijskih materialih za takšne poti, 	Pripomba je upoštevana.	Slovenska planinska pot in Evropska pešpot E7 v Sloveniji sta urejeni na ravni države (oziroma širše), zato ne spadata v z NU naveden sistem tematskih poti. Obe imata svojega skrbnika in enotno zasnovan označevalni koncept, v katerega se z NU ne posega. Mulatjere so specifične glede na svoj nastanek in namen (oskrbovalne poti za bojišča v času 1. svetovne vojne oz. soških front), danes pa so v različni funkciji (planinske in pohodniške poti, lovske steze, turistične, kolesarske poti, gozdne ceste ...). Posamezne mulatjere so danes zaradi svojega poteka, izvedbe in izgleda atraktivne poti, ki jih posamezne zainteresirane institucije vključujejo v svoje, predvsem turistične programe. Zaključki 48. Srečanja treh dežel so utemeljeni in jih je treba upoštevati pri bodočem sodelovanju različnih deležnikov in načrtovanju tematskih poti z namenom nadgradnje turistične ponudbe v narodnem parku in njegovem funkcionalnem zaledju.	17.3.3 (C5.4)	21.3 21.5
340	339	e-pošta	28.12.2012	(28) Obvestilne in usmerjevalne oznake: Manjkajo planinske oznake, markacije itd., določene z ZplanP in podzakonskimi akti.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so znotraj novega samostojnega poglavja o planinstvu pri vsebinah, vezanih na planinske poti navedene tudi "planinske" oznake, kakor jih določa pravilnik o označevanju in opremljanju planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08).	17.4.1 (2)	14.4 (D) 18.13
341	340	e-pošta	28.12.2012	(29) Tipologija parkovne infrastrukture: V parkovni infrastrukturi naj se upošteva pravilnik o prostorskem prikazu in označevanju ter vzdrževanju planinskih poti.	Pripomba je upoštevana.	Pri pripravi tipologije parkovne infrastrukture se spoštuje veljavna zakonodaja – tudi s področja planinstva.	17.4.3 (D2.4) 18 (§13.16)	14.4 (D2.4) 15.1 (16. tč. 1. odst.) 15.2 (14. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
342	341	e-pošta	28.12.2012	(30) Usmerjanje obiskovalcev (prestavitve poti): Ni prostorskega prikaza. Takšne prestavitve naj se upoštevajo v evropskih projektih ali pa naj se zagotovijo sredstva v okviru TNP/lokalnih skupnosti, saj je to stroškovno in organizacijsko zelo zahteven projekt.	Pripomba je upoštevana.	Operativna naloga D3.4 izhaja iz Operativnega programa Natura 2000 (2007-2013) in se nanaša na konkretno rastišče alpske možine, preko katerega poteka planinska pot, ki pa je opuščena. Ob preverjanju stanja rastišča v letu 2012 se je izkazalo, da izvedba ukrepa v tem trenutku ni potrebna za konkretno rastišče, pri čemer pa so aktivnosti v obliki preusmerjanja obstoječih poti lahko potrebne za druga rastišča ali ostale varstveno pomembne prostoživeče vrste. Vsekakor pa je potrebno finančno pokritje takih prestavitve zagotoviti bodisi s programskimi sredstvi JZ TNP ali evropskimi sredstvi.	17.4.3 (D3.4)	14.4 (D3.4 in D4.4)
343	342	e-pošta	28.12.2012	(31) Znaki in drugi objekti za slikovno ali zvočno obveščanje: Ali določilo varstvenega režima pomeni, da bodo morali tudi skrbniki planinskih poti za aktivnosti vzdrževanja poti pridobiti soglasje upravljavca narodnega parka? Na planinskih poteh se oznake načrtujejo in izvedejo skladno s Pravilnikom o označevanju in opremljanju planinskih poti. Stebrički in smerne table glede na ZplanP, ki določa enotnost, ne bodo skladne, če bodo dveh vrst, ločevanje gozd, visokogorje je neumestno, saj so gozdarske in cestne oznake prav tako enotne kovinske, ki so trajnejše, prav tako drogovi. Table TNP na lesenih kolih so iz kompozita PVC in ALU.	Pripomba je upoštevana.	Za vzdrževalna dela, ki obsegajo izvajanje posegov in ureditev na planinskih poteh na način, da se planinske poti ohranjajo v dobrem stanju (funkcionalno tehničnem in varnostnem), ni potrebno pridobiti soglasja upravljavca. Načrtovanje in izvajanje označevanja poteka, tako kot je že navedeno v dopoljenem osnutku NU, skladno s pravilnikom o označevanju in opremljanju planinskih poti. Navedba glede materialov za nosilne stebrčke in usmerjevalne table je v predlogu NU črtana.	18 (§13/16)	15.1 (16. tč. 1. odst.)
344	343	e-pošta	28.12.2012	(32) Prepoved gradnje in postavitve objektov na ... izpostavljenih mestih: Podrobneje opredeliti, kaj so to objekti in naprave, da ne bo izvedba tega določila povzročala težave (npr. določiti, ali križi, kipi in razni novi mali stolpi na vrhovih spadajo v to prepoved). Določiti tudi, da je skrinja z vpisno knjigo na vrhovih zaradi tradicije in zaradi zagotavljanja večje varnosti obiskovalcev parka, izjemoma dovoljena, seveda s soglasjem upravljavca parka. Navesti, da so iz tega določila izključena varovala na zahtevnih in zelo zahtevnih planinskih poteh.	Pripomba ni upoštevana.	V prepoved, določeno s 17. točko prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, so uvrščeni vsi objekti in naprave, ki so predmet graditve objektov (Zakon o graditvi objektov – Uradni list RS, št. 102/04 in spr.) oziroma so navedeni v Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Uradni list RS, št. 18/13) – npr. spominsko obeležje, spomenik, križ, kapelica (edikula) ... Skrinjica z vpisno knjigo ni objekt po predpisih s področja graditve objektov, vsekakor pa je smiselno, da lokacija le-te ni na vidno izpostavljenem mestu.	18 (§13/17)	15.1 (17. tč. 1. odst.)
345	344	e-pošta	28.12.2012	(33) Zračni promet: Kaj prepoved letenja pod 1000 čevlji pomeni za helikopterski prenos opreme in tovora markacistov ob nadelavi planinskih poti, popravilih koč, sanaciji bivakov? PZS predlaga, da se prej navedeno vključi med izjeme, seveda s soglasjem upravljavca narodnega parka.	Pripomba je upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 (40. točka prvega odstavka 13. člena) so navedene izjeme za izvajanje letenja pod 1000 čevlji. Med te izjeme sodijo tudi helikopterski prevozi v zvezi z vzdrževanjem in oskrbovanjem objektov (planinske koč, bivaki, planinske poti ...) v visokogorju. Ob tem je treba preveriti tudi alternativne možnosti dostave nujne opreme in materiala (npr. nošnja s konji). V predlogu NU so podrobneje opredeljeni pogoji glede uporabe helikopterja za potrebe vzdrževanja in oskrbovanja objektov visokogorju.	18 (§13/40) 25.10	15.1 (40. tč. 1. odst.) 18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
346	345	e-pošta	28.12.2012	(34) Konjeniške poti: Pri določanju teh poti mora sodelovati PZS, kadar gre za planinske poti. Kdo bo vzdrževal in obnavljal take poti? Pojavljajo se tudi pobude za ježo po mulatjerah (na Komno, Bogatinsko sedlo,...), ki jih vzdržujejo planinska društva in PZS, kar bo sprožilo konflikte s planinci in upravljavci poti.	Pripomba je upoštevana.	V prilogi dopolnjenega osnutka NU so prikazane konjeniške poti, ki se za namene organizirane ježe konj že uporabljajo. Nobena od vrisanih konjeniških poti ne poteka po planinskih poteh. V javni obravnavi predlagane nove poti je treba preveriti med posameznimi deležniki z vidika funkcionalnosti, (so)uporabe, varnosti ter vplivov na posamezne sestavine okolja. Tako za v NU že določene poti, kakor tudi morebiti nove predlagane konjeniške poti, je treba pridobiti soglasje lastnikov in/ali upravljavcev zemljišč. Glede uporabe je treba doseči usklajene rešitve glede režima rabe (časovno, zmogljivosti), kakor tudi glede skrbništva, označevanja in vzdrževanja ter stroškov. Torej, v primeru določanja konjeniških poti na obstoječih planinskih poteh ali mulatjerah, je treba le-te predhodno v vseh vsebinah uskladiti s PZS in planinskimi društvi – skrbniki, ki te poti tudi vzdržujejo.	18 (§13/49)	15.1 (49. tč. 1. odst.)
347	346	e-pošta	28.12.2012	(35) Prepoved spreminjanja oblike in sestave površja v 1. varstvenem območju: Kaj to pomeni z vidika vzdrževanja planinskih poti in opremljanja alpinističnih smeri v stenah?	Odgovor	Prepoved spreminjanja oblike in sestave površja ne vpliva na vzdrževanje obstoječih planinskih poti, ki je zaradi zagotavljanja funkcionalnosti in varnosti nujno potrebno in ga upravljavec narodnega parka tudi spodbuja. Prav tako se s tem režimom ne omejuje opremljanja alpinističnih smeri v stenah. Na splošno ZTNP-1 in NU alpinistične dejavnost, ne omejuje, razen v redkih primerih na območju mirnih območij.	19 (§15/1)	15.2.1 (1. tč. 1. odst.)
348	347	e-pošta	28.12.2012	(36) Prepoved gradnje novih in širjenja obstoječih cest, kolovozov, poljskih in drugih poti v 1. varstvenem območju: Usmeritev PZS je, da se planinske poti, kjer je to mogoče, iz asfaltnih cest prestavljajo na vzporedne poti, kar poveča varnost uporabnikov in hkrati večja doživljajsko vrednost. Ali so takšne aktivnosti po NU možne?	Pripomba ni upoštevana.	NU ne more presepati oz. spreminjati zakonsko določenih varstvenih režimov. Ne glede na usmeritve PZS, novih planinskih poti v prvem varstvenem območju ni možno graditi. Izjema so poplavna, erozijska, plazovita in plazljiva območja, preko katerih potekajo planinske poti, ki jih je dopustno zaradi preprečitve oz. zmanjšanja posledic naštetih naravnih procesov, prestaviti.	19 (§15/10)	15.2.1 (10. in 14. tč. 1. odst.)
349	348	e-pošta	28.12.2012	(37) Prepoved nadelave novih planinskih, turističnih in drugih poti ter stez, njihovega širjenja ter označevanja v 1. varstvenem območju: Nadelava novih planinskih poti v visokogorju ni predvidena tudi po internih aktih PZS. Ali prepoved širjenja in označevanja velja tudi za obstoječe planinske poti?	Pripomba ni upoštevana.	V prvem in drugem varstvenem območju skladno z varstvenim režimom ZTNP-1 velja prepoved nadelave novih in širjenja obstoječih planinskih poti. Dopustna so vzdrževalna dela na obstoječih poteh, pri čemer lahko pride do posameznih manjših širitev poti zaradi zagotavljanja varnosti pohodnikov. Širjenje planinskih poti na daljših potezah zaradi potrebe po zagotavljanju motoriziranega dostopa oz. podobnih namenov ni dopustno. Obstoječe planinske poti se lahko označujejo v skladu s pravili označevanja planinskih poti.	19 (§15/14)	15.2.1 (14. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
350	349	e-pošta	28.12.2012	(38) Gorsko kolesarjenje: Splošna izjema, da se je dovoljeno voziti s kolesom po planinskih poteh, je v nasprotju z Zakonom o planinskih poteh. NU naj upošteva kriterije in smernice, ki jih je za dvonamensko rabo planinskih poti sprejela PZS.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU ni nikjer navedena splošna izjema za vožnjo s kolesom po planinskih poteh. V predlogu NU so za prvo in drugo varstveno območje določene naravovarstveno sprejemljive poti, po katerih je vožnja s kolesi možna. Ne glede na naravovarstveno sprejemljivost vožnje s kolesi po poteh, ki so opredeljene v NU, je vožnja s kolesi dopustna le na tistih poteh, ki so usklajene z upravljavci oz. lastniki poti ter zakonodajo s področja planinstva in gozdarstva. V tretjem varstvenem območju je vožnja s kolesi prepovedana v naravnem okolju, skladno s spremembo ZON-a pa dopustna na utrjenih poteh, če to dopušča upravljavec oz. lastnik. Predlog NU predvideva tudi izvedbo akcijskega načrta za športno rekreacijske dejavnosti v parku, ki bo skušal nadgraditi upravljanje gorskega kolesarjenja v parku. Iz navedena izhaja, da planinskih poti ni možno uporabljati za vožnjo z gorskimi kolesi brez upoštevanja zakonodaje s področja planinstva in sprejetih kriterijev za dvonamensko rabo poti.	19 (§15/19)	15.2.1 (19. tč. 1. odst.)
351	350	e-pošta	28.12.2012	(39) Gozdna infrastruktura (gradnja gozdnih prometnic): Ni upoštevan ZplanP – ob sečnji gozdov na planinskih poteh, poškodovanju markacij, poti in smernih tabel, zapor poti za določen čas – upoštevati obvestilo za javnost v smernicah za sečnjo.	Pripomba je upoštevana.	Vsekakor mora tako ZTNP-1 kot tudi NU na sistemski ravni vzpostaviti upravljanje zavarovanega območja na način, ki bo zagotovil doseganje vseh v zakonu opredeljenih ciljev in namenov njegove ustanovitve. Ključni cilj NU ni v načelnem omejevanju katerekoli izmed v parku prisotnih dejavnosti, pač pa rabo prostora narodnega parka uskladiti z vsemi uporabniki. Pobuda za primerno označitev predelov planinskih poti na vplivnem območju izvajanja gozdarske dejavnosti je bila podana tudi s strani gozdarske stroke, pri uskladitvi sočasnega izvajanja rekreacijskih in gozdarske dejavnosti ter primernem informiranju javnosti pa je JZ TNP pripravljen aktivno sodelovati, pri čemer je to prvenstveno v interesu predmetnih uporabnikov prostora, zato sta ZGS (oziroma izvajalec sečnje in spravila lesa) v tem oziru tudi pobudnika. Čeprav za predlagano vključitev dodatne usmeritve v NU načeloma ni potrebe, saj gre za konkretno dogovarjanje med dvema oblikama rabe prostora, ki le posredno in v majhnem obsegu pripomorejo k doseganju ciljev narodnega parka (sprejemanje gozdarstva, prilagojena uporaba poti, ipd), je besedilo poglavja 18.2 v predlogu NU dopolnjeno z obravnavano usmeritvijo.	22.2	18.2
352	351	e-pošta	28.12.2012	(40) Prometna infrastruktura: Zakaj planinske poti niso vključene v zasnovo pešpoti?	Pripomba je upoštevana.	Planinske poti so v predlogu NU obravnavane kot samostojna vsebina v dodanem poglavju o planinstvu.	22.8	18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
353	352	e-pošta	28.12.2012	(41) Opredelitev poti, ki so namenjene doseganju ciljev narodnega parka: Ali se bo presoja ustreznosti poti izvedla tudi za planinske poti? Manjka vsebina o obveznem sodelovanju in usklajevanju s PZS in z upravljavci planinskih koč.	Pripomba je delno upoštevana.	Presojanje ustreznosti poti vključuje celotno mrežo poti v TNP, ki se uporabljajo za različne namene, že uvodni sestavek v poglavju 21.5 pa izpostavlja ključni merili za presojanje – doseganje naravovarstvenih ciljev in varnost uporabe. Vsekakor pa je smiselno v poglavju opredeliti tudi vse deležnike in način medsebojne uskladitve. V predlogu NU je poglavje 21.5 vsebinsko dopolnjeno, tako da je v procesu prilagajanja mreže poti zagotovljeno sodelovanje vseh deležnikov, vsebinsko podobna usmeritev je navedena tudi v novem poglavju o planinstvu (planinske poti).	25.5	21.3
354	353	e-pošta	28.12.2012	(42) Parkovna infrastruktura: Sistem usmerjanja in informiranja obiskovalcev se mora uskladiti tudi s PZS in skrbniki planinskih poti. Usklaevanje bi moralo biti vsaj enkrat letno.	Pripomba je upoštevana.	Usklajevanje naj poteka v okviru vzpostavljenega sodelovanja med PZS in JZ TNP ter na operativni ravni s Komisijo za planinske poti pri PZS.	25.7	21.5
355	354	e-pošta	28.12.2012	(43) Opuščanje poti ali delov poti v 1. in 2. varstvenem območju: Katere poti se opušča (ni prostorskega prikaza), kaj pomeni vzpostavitev v prvotno stanje, je prestavitev sploh tehnično izvedljiva? Omenjene so le nove tematske poti, ne tudi planinske poti.	Pripomba je delno upoštevana.	Poglavje 21.5 v predlogu NU vključuje predvidene aktivnosti le v zvezi s parkovno infrastrukturo in ne vključuje ostalih poti, ki so vzpostavljene in jih vzdržujejo drugi upravljavci. Prostorski prikaz izvedbe načrtovanih nalog zaradi pomanjkanja informacij o obremenitvi in morebitnih negativnih vplivov na naravo v okviru prvega načrta upravljanja še ni mogoč, deloma pa to problematiko urejajo že nekatere predvidene operativne naloge v poglavju 14 predloga NU.	25.7	21.5

	A	B	C	D	E	F	G	H
356	355	e-pošta	28.12.2012	<p>(44) Šotorjenje in taborjenje: Določiti triletni rok, v katerem se to področje v sodelovanju s PZS na novo definira in oblikuje standarde/smernice za planinska taborjenja in preveri obstoječe in določi potencialne nove lokacije zaradi tehničnega razvoja sanitarij ter trajnostnega načina mobilnosti. Dodatne možne lokacije za taborjenje: Planica/Tamar, Zg. Radovna, dolina Zadnjice ...</p> <p>Zaradi izobraževalnega pomena taborov mladih planincev in zaradi omogočanja dodatnih virov prihodkov (najem tabornega prostora, prodaja prehranskih artiklov, nudenje storitev ...) za lokalno prebivalstvo naj Načrt upravljanja določi merila, po katerih bi bilo s soglasjem upravljavca parka taborjenje izven kampov in že določenih tabornih prostorov še možno.</p> <p>PZS naj še naprej izdaja mnenje/soglasje za izvedbo planinskih taborov izven kampov.</p> <p>Tabori mladih planincev občasno potekajo tudi na tabornem prostoru ob kampu Zlatorog v Trenti. Ali je ta lokacija po NU sestavni del kampa?</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Merila in kriteriji za določanje pogojev v postopku izdaje soglasja upravljavca narodnega parka k taborom so navedena v predlogu NU. V preteklem obdobju potreb po določitvi novih lokacij za tabore ni bilo, prav tako je predlog vprašljiv glede na število že obstoječih planinskih postojank in ležišč oz. njihovo zasedenost. Usmeritev upravljavca narodnega parka je, da se prednostno uporablja obstoječe zmogljivosti taborov in planinskih koč. Izobraževanju planincev je namenjeno tudi PUS v Bavšici.</p> <p>Lokacije taborov so določene z osnovno oz. podrobnejšo namensko rabo prostora v občinskih prostorskih dokumentih ali s samostojnimi občinskimi odloki.</p> <p>Opremljenosti, statusa lastništva in uskladitve med posameznimi deležniki – v postopku priprave občinskega prostorskega načrta.</p> <p>Kamp Triglav (in ne Zlatorog, kakor je navedeno v pripombi) v Trenti, je z OPN Bovec opredeljen kot območje "BT" (površine namenjene za turizem), območje med krajevno potjo, Sočo in Beladovcem, kjer je bil v preteklem obdobju taborni prostor, pa je razvrščeno v območje kmetijskih zemljišč ("K2") (Priloga 3).</p>	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.) Priloga 10
357	356	e-pošta	28.12.2012	<p>(45) Akcijski načrt za usmerjanje obiska: Na kakšen način oz. po kakšnih kriterijih se bodo določale trase za turno smučanje in drugih zimskih aktivnosti? Katere aktivnosti spadajo med »druge zimske aktivnosti«?</p>	Odgovor	<p>Akcijski načrt za usmerjanje obiska med drugim predvideva določitev tras za turno smučanje. Njihova določitev bo temeljila predvsem na naravovarstvenih merilih. Deloma, vendar v obratni smeri, ureja to področje že javno obravnavani dopolnjeni osnutek NU z vzpostavljanjem mirnih območij za živali nekaterih prostoživečih vrst, kjer je negativen vpliv navedene oblike rabe prostora na opravljanje njihovih osnovnih življenjskih funkcij (prezimovanje) nedvoumno ugotovljen že v tem trenutku. V teh območjih bo z uveljavitvijo NU vzpostavljen režim, ki bo izvajanje turnega smučanja omejeval. Podrobna merila za določitev tras turnega smučanja še niso opredeljena, vsekakor pa bodo usklajena z uporabniki prostora.</p> <p>Pojem "druge zimske aktivnosti" vključuje vse aktivnosti v gorskem območju, s katerimi se človek ukvarja pozimi (npr. zimski pristopi, ledno plezanje ...).</p>	17.4.3 (D3.3) 26	14.4 (D3.3) 22

	A	B	C	D	E	F	G	H
358	357	e-pošta	28.12.2012	(46) Javni shodi in prireditve v 1. varstvenem območju: Kaj to določilo pomeni za planinske prireditve, kot so npr. Triglavski smuk, organizirani pohodi ...?	Odgovor	Skladno z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 16. točke prvega odstavka 15. člena) v 1. in 2. varstvenem območju ni dopustno organizirati in prirejati javnih shodov, prireditev ter rekreativnih in športnih tekmovanj, ki z množičnim obiskom, prekomernim hrupom, morebitnimi začasnimi posegi (objekti ali ureditvami, ki vplivajo na značilnosti površja in rastlinstva) ali osvetljevanjem kakorkoli prekomerno obremenjujejo okolje ali drugače ogrožajo cilje narodnega parka. Izjemoma so dopustne prireditve, shodi in tekmovanja, za katere upravljavec narodnega parka v postopku izdaje soglasja ugotovi izpolnjevanje v podrobnem varstvenem režimu opredeljenih meril in kriterijev. Ob izpolnjevanju pogojev se izda soglasje, tako da je dogodek (tudi organiziran pohod ali Triglavski smuk) dopustno prirediti.	19 (§15/16)	15.2.1 (16. tč. 1. odst.)
359	358	e-pošta	28.12.2012	(47) Mreža informacijskih mest in vodniške službe v parku: Upošteva naj se sistem prostovoljnega vodništva, vključevanje prostovoljnih vodnikov PZS in sodelovanje s PZS.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je med sodelujoče v aktivnosti D5.1 v poglavju 14.4 dodana tudi PZS. Mreža informacijskih točk se bo oblikovala na osnovi pripravljenosti in želje PZS za svoje objekte oziroma posameznih PD za planinske koč.	25.8	14.4 (D5.1) 21.6
360	359	e-pošta	28.12.2012	(48) Ježa konj, konjeniške poti: Izrecno navesti, da to določilo ne velja za oskrbovanje planinskih koč s konji.	Pripomba je upoštevana.	Določitev poti, po katerih se že izvaja ali se načrtuje oskrbovanje planinskih koč, niso predmet ureditve z NU, saj se z varstvenim režimom regulira ježo kot organizirano dejavnost. Se pa nošnja s konji kot možnost racionalnejšega oskrbovanja planinskih koč z NU seveda spodbuja. Podobno je nošnja s konji alternativa helikopterskim prevozom pri gradnjah objektov ali urejanju infrastrukture v aorah.	18 (§13/49) Priloga 7-8	15.1 (49. tč. 1. odst.)
361	360	e-pošta	28.12.2012	(49) Gospodarska in zaposlitvena gibanja: Dodati podatke o številu sezonskih zaposlitev v planinskih kočah (kar ni zanemarljivo!).	Pripomba ni upoštevana.	Upravljavec narodnega parka ne razpolaga s podatki o številu sezonskih zaposlitev v planinskih kočah. V kolikor PZS razpolaga s temi podatki, jih bomo vključili v analitičen del strokovnih podlag za pripravo NU.	10.2	str. podlage
362	361	e-pošta	28.12.2012	(50) Namestitvene zmogljivosti: V tabeli ločeno prikazati podatke o namestitvenih zmogljivosti planinskih koč.	Pripomba je upoštevana.	Ob tem je treba opozoriti, da se na podlagi primerjave dostopnih virov (spletna stran PZS, podatki PD, anketni vprašalniki za planinske koč v TNP, analiza obiska TNP med 2000 in 2009) podatki o nastanitvenih zmogljivostih kar precej razlikujejo. Tako pri anketi o planinskih kočah kakor tudi pri analizi obiska TNP nekatera PD, ki gospodarijo s kočami v narodnem parku, niso bila pripravljena sodelovati in niso posredovala svojih podatkov o obisku in zmogljivostih. V strokovnih podlagah za pripravo NU so navedeni podatki, ki jih je posredovala PZS.	Priloga 6 (Tabela P6-1)	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
363	362	e-pošta	28.12.2012	<p>(51) Komunalna infrastruktura: Manjka navedba vira za stanje v planinskih kočah.</p> <p>Med primeri dobre prakse navesti akcijo Odnosimo smeti v dolino, ki jo PZS izvaja od leta 1987.</p> <p>Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav določa roke, do katerih morajo biti zgrajene čistilne naprave. 31. 12. 2015 je rok za objekte, ki ležijo na prispevnem območju občutljivega območja ali na vplivnem območju kopalnih voda ali na vodovarstvenem območju, 31. 12. 2017 pa za objekte, ki ne ležijo na prej naštetih območjih. Glede na omenjene roke je potrebno že v letu 2013 takoj pristopiti k operativnemu reševanju omenjene problematike. V PZS smo že v letošnjem letu ustanovili svetovalno pisarno, ki brezplačno svetuje planinskim društvom, kako se lotiti zahtevnega projekta izgradnje čistilne naprave in lahko na tem področju TNP ponudimo svoje znanje in izkušnje.</p> <p>V NU je potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustrezno urediti pomoč upravljavca parka lastnikom vseh objektov v TNP pri ustreznem urejanju sistemov čiščenja odpadnih voda, - primerno urediti vprašanje malih čistilnih naprav pri planinskih kočah, ki ležijo višje od 2000 m, saj je gradnja zaradi tehničnih ovir (pomanjkanje vode in energije, 	Pripomba je upoštevana.	<p>Podatki o stanju v planinskih kočah izhajajo iz analize ankete oskrbnikov planinskih postojank v letu 2006, ki ga je izvedel JZ TNP. Povzetek rezultatov z ažuriranjem podatkov je naveden tudi v članku Okoljevarstvena problematika planinskih postojank v TNP (Zakotnik, 2011), objavljenem v Planinskem vestniku, št. 8/2011. Viri so natančneje navedeni v analitičnem delu, ki je objavljen na spletnih straneh TNP (v osnutku NU TNP je objavljen povzetek). Na te vire se sklicujemo tudi v novem poglavju predloga NU o planinstvu. JZ TNP se zaveda, da dobre prakse niso zgolj delo upravljavca, temveč so na področju varstva narave, ohranjanja kulturne dediščine, varstva okolja in trajnostnega razvoja tudi parkovne lokalne skupnosti, inštitucije in nevladne organizacije opravile številne in obsežne aktivnosti.</p> <p>Ureditev ustreznega ravnanja z odpadkami pri planinskih postojankah skladno z roki Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode zahteva takojšnje reševanje, zato je v predlogu NU spremenjena prioriteta (iz 2 v 1). Hkrati se z NU predvideva sofinanciranje (črpanje razvojnih sredstev) načrtovanja (študije, idejne rešitve izvedljivosti) in gradnje. Strokovna služba JZ TNP s svetovanjem, primeri dobrih praks, usmeritvami v postopkih izdaje naravovarstvenih soglasij že sodeluje in bo tudi v</p>	11.8	str. podlage 10.12

	A	B	C	D	E	F	G	H
364	363	e-pošta	28.12.2012	(52) Energetska infrastruktura: Manjka navedba vira za stanje v planinskih kočah. Seznam planinskih koč, ki se oskrbujejo iz el. omrežja: Blejska koča na Lipanci, Planinska koča na Uskovnici, Koča pod Bogatinom, Koča "Merjasec" na Voglu, Aljažev dom v Vratih, Šlajmerjev dom v Vratih, Tičarjev dom na Vršiču, Erjavčeva koča na Vršiču, Kovinarska koča v Krmu, Koča pri izviru Soče, Mihov dom na Vršiču, Koča na Gozdu, Koča pri Savici, Dom v Tamarju, Planinski dom pri Krmkih jezerih, Dom dr. Klementa Juga v Lepeni, Poštarski dom na Vršiču, Dom na Komni in Planinsko učno središče Bavšica. Seznam planinskih koč, ki se oskrbujejo z el. energijo iz agregata v manjšem obsegu (do 50 % energije): Bregarjevo zavetišče na Planini Viševnik, Dom Valentina Staniča, Koča v Krnici, Triglavski dom na Kredarici in Koča pri Triglavskih jezerih. Planinska koča, ki se oskrbuje z el. energijo iz agregata v pretežnem delu (več kot 50 % energije): Vodnikov dom na Velem polju. Planinska koča, ki se oskrbuje samo z el. energijo iz agregata: Koča na Planini Stador. Seznam pl. koč, ki se oskrbujejo iz agregata samo v izjemnih primerih (npr. vzdrževalna dela): Orožnova koča	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je v poglavju analitičnega dela znotraj novo dodanega podpoglavja <i>Planinstvo</i> predstavljeno tudi stanje oskrbe z električno energijo v planinskih kočah v narodnem parku.	11.9 18 (§13/31)	10.12
365	364	e-pošta	28.12.2012	(53) Odpadki: V kolikor takšna odlagališča ob planinskih kočah obstajajo (verjetno gre za zatečeno stanje - stara odlagališča), se naj le ta v NU navedejo in se naj hkrati pripravi operativni program sanacije odlagališč. PZS bo pri tem aktivno sodelovala. V sedanjem času se v planinskih kočah izvaja ločeno zbiranje odpadkov in lasten odvoz v dolino ali odvoz komunalnega podjetja. Kje je opisan ta sistem v celoti?	Odgovor	V analizi pritiskov in groženj omenjena manjša lokalna odlagališča (poleg planinskih postojank je omenjena tudi bližina kmetij in opuščeni pekopov) predstavljajo stara bremena, ki se postopoma s čistilnimi akcijami tudi uspešno sanirajo. Novo nastalih odlagališč ni, saj se je z ločevanjem organskih in drugih odpadkov ter prevozom odpadkov dolino in naprej na urejene komunalne deponije vzpostavilo ustrezno ravnanje z odpadki. Kot sistem ravnanja z odpadki je mišljen sistem, ki je v Sloveniji vzpostavljen skladno z veljavno zakonodajo oziroma občinskimi odloki. V pripombi omenjen del podrobne vsebinske opredelitve varstvenega režima je črtan, ker ni ustrezen.	13 18 (§13/26)	12
366	365	e-pošta	28.12.2012	(54) Telekomunikacijska infrastruktura: Navesti tudi opremljenost in dostopnost planinskih koč s telekomunikacijsko infrastrukturo.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je v poglavju analitičnega dela znotraj novo dodanega podpoglavja <i>Planinstvo</i> predstavljena tudi pokritost planinskih koč v narodnem parku s telekomunikacijami oz. širokopasovnim omrežjem v narodnem parku.	11.10	10.12

	A	B	C	D	E	F	G	H
367	366	e-pošta	28.12.2012	(55) Turizem in prostočasne dejavnosti: Manjkajo podatki o planinskih kočah: število ležišč in ocena obiska. Obisk zaradi planinskih motivov je verjetno največji motiv za obiskovalce TNP. Ključne kvalitete primarne turistične ponudbe narodnega parka je zagotovo tudi mreža planinskih koč in primerno urejene planinske poti. Na strani 63 manjka med problemi način vzdrževanja planinskih poti (ni namenskih sredstev) in sofinanciranje ekološke sanacije planinskih koč.	Pripomba je upoštevana.	V okviru projekta Climaparks je bila izdelana analiza obiska TNP v obdobju med letoma 2000 in 2009, JZ TNP pa je jeseni 2012 ponovil anketo o planinskih postojankah. Nekaj PD, ki upravljajo s kočami v parku, je odklonilo sodelovanje in niso bili pripravljeni posredovati podatkov. Razpoložljivi (delni) podatki so prikazani v predlogu NU, v novem poglavju, ki samostojno obravnava planinstvo. JZ TNP je v svoji strategiji informacijskih mest predvidel mrežo info točk, ki bo nastajala predvsem na podlagi zainteresiranosti deležnikov, med katere nedvomno v prvi vrsti sodijo planinske kočje. Pripomba glede problematike vzdrževanja planinske infrastrukture ter okoljske sanacije koč je delno upoštevana v predlogu NU - znotraj novega poglavja o planinstvu. Ob tem je treba opozoriti, da so planinske poti v upravljanju (, ki obsega tudi njihovo vzdrževanje) posameznih planinskih društev. Skladno z Zakonom o planinskih poteh (ZplanP – Uradni list, RS, št. 61/07 – 20. člen) so skrbniki za vzdrževanje in označevanje planinskih poti v njihovi pristojnosti ter za zagotavljanje njihove nemotene in čim bolj varne uporabe upravičeni do nadomestila za materialne stroške opravljanja skrbništva.	11.10 novo poglavje - Planinstvo	10.12
368	367	e-pošta	28.12.2012	(56) Trajnostni turizem: Smiselna je opredelitev in povezava ponudbe planinskih koč z lokalnimi dobavitelji, oskrbovanje koč s konji, izdelava spominkov ...	Pripomba je upoštevana.	JZ TNP spodbuja primerno podporno okolje. Povezovanje oziroma konkretno sodelovanje pa lahko izhaja izključno na podlagi iniciative posameznikov – ponudnikov – na eni strani in PD – upravljavcev planinskih koč – na drugi strani.	17.3.3 (C2.2)	14.3 (C2.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
369	368	e-pošta	28.12.2012	(57) Prepoved gradnje novih planinskih koč: Kaj to določilo pomeni za morebitno nadomestno gradnjo Tržaške koč na Doliču?	Odgovor	<p>Varstveni režim ZTNP-1 je nedvoumen glede gradnje novih planinskih koč. Z določbo 20. točke prvega odstavka 13. člena zakona je v narodnem parku prepovedana gradnja planinskih koč zunaj naselij in območij razpršene poselitve. Z 9. točko prvega odstavka 15. člena je v prvem (in posledično tudi v drugem) varstvenem območju prepovedana gradnja novih objektov - torej tudi novih planinskih koč.</p> <p>Ob upoštevanju določb 12. točke prvega odstavka 15. člena je v prvem (in posledično tudi v drugem) varstvenem območju prepovedana gradnja nadomestnih objektov. V primeru Tržaške koč na Doliču ne gre za »klasičen« primer nadomestne gradnje, saj gre za rešitev, s katero bi bila koča na novi lokaciji varna pred ponovitvijo naravne nesreče (sedanja koča je bila v preteklosti večkrat poškodovana zaradi snežnih plazov). Iz tega razloga (določba 10. člena ZON: odvrnitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali premoženja) je gradnja po mnenju pristojnega ministrstva (MKO) dopustna.</p>	18 (§13/20)	18.13
370	369	e-pošta	28.12.2012	(58) Vožnja v naravnem okolju; vožnja po gozdnih in kmetijskih cestah v 1. varstvenem območju: Ker so planinske kočje tudi objekti v okviru zaščite in reševanja ter so širše družbeno koristni objekti, predlagamo, da se za namene vzdrževanja in oskrbovanja planinskih koč, ki so dostopne preko gozdnih prometnic, v načrtu upravljanja uveljavi izjema glede prepovedi voženj z motornimi vozili. Hkrati je izjema za oskrbovanje planinskih koč z motornimi sanmi zapisana tudi v Zakonu o TNP. Enako določilo o izjemi za uporabo motornih vozil bi moralo veljati tudi za namen vzdrževanja planinskih poti, seveda na podlagi posebnega soglasja upravljavca narodnega parka.	Pripomba je upoštevana.	<p>Pripomba je že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU.</p> <p>Z varstvenim režimom ZTNP-1 in NU je nedvoumno opredeljena dopustnost vožnje z motornimi vozili. Glede obravnavane pripombe pa je dopustno naslednje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z določbami 39. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1 je dopustna uporaba motornih sani za oskrbovanje planinskih koč (s soglasjem upravljavca narodnega parka) in za reševanje; - z določbami 43. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1 je izjemoma dopustna vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju za potrebe reševalne službe ter zaščite in reševanja; - z določbami 18. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1 je izjemoma dopustna vožnja z motornimi vozili po gozdnih in kmetijskih cestah v prvem (in posledično tudi v drugem) varstvenem območju za potrebe reševalne službe ter zaščite in reševanja. 	18 (§13/39 in §13/43) 19 (§15/18)	15.1 (39. tč. 1. odst.) 15.2.1 (18. točka 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
371	370	e-pošta	28.12.2012	(59) Gradnja objektov in postavitev začasnih objektov v 1. varstvenem območju: PZS podpira prepoved spreminjanja namembnosti objektov, medtem ko bi se povečevanje obsega izjemoma moralo dopustiti, če bi za to obstajali utemeljeni razlogi (npr. energetska in ekološka sanacija planinskih koč ...). Primerno je potrebno urediti morebitno gradnjo nadomestnih planinskih koč, kjer planinske kočje ne bodo izpolnjevale zakonskih zahtev iz pogojev poslovanja (npr. požarna varnost), varovanja narave ...	Pripomba je delno upoštevana.	Skladno z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 9. točke prvega odstavka 15. člena) je v zvezi s planinskimi kočami v prvem in drugem varstvenem območju dopustno graditi objekte za preprečevanje ali zmanjševanje obstoječega obremenjevanja okolja - npr. gradnja čistilne naprave, zamenjava neustreznega vira z obnovljivim virom za potrebe oskrbe koč z energijo. Gradnja objekta ali povečevanje obstoječe planinske kočje za druge namene nista dopustna posega. Gradnja nadomestnih planinskih koč v prvem in drugem varstvenem območju ni dopustna (določbe 12. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1). Z NU ni dopustno presežati varstvenega režima ZTNP-1.	19 (§15/9 in §15/12)	15.2.1 (9. in 12. tč. 1. odst.)
372	371	e-pošta	28.12.2012	(60) Dopolnilna dejavnost na planini: Izrecno navesti, da to določilo ne velja za obstoječe planinske kočje, ki delujejo na planinah, kot so Planinska kočja na Uskovnici, Koča na planini pri Jezeru, Koča na planini Razor ...	Pripomba ni upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 15. točke prvega odstavka 15. člena) je prepovedano izvajanje gostinske dejavnosti oziroma nudenja prenočišč na planini. Obstoječe planinske kočje, ki so sicer nastale iz nekdanjih objektov na pašnih planinah (sirarna, stan), so glede statusa izenačene z vsemi ostalimi planinskimi kočami v narodnem parku (skupaj 37 planinskih koč) in so opredeljene v pojmovniku ZTNP-1 (določbe 19. točke prvega odstavka 4. člena). Dejavnost planinskih koč je primerna, če je njihovo delovanje skladno s Statutom Planinske zveze Slovenije (14. 4. 2012), Zakonom o gostinstvu (Uradni list RS, št. 4/06) in Zakonom o društvih (Uradni list RS, št. 61/06) oziroma Pravilnikom o upravljanju, poslovanju in opremljanju planinskih koč (sprejet na 17. seji Upravnega odbora PZS dne 13.12.1997).	19 (§15/15)	18.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
373	372	e-pošta	28.12.2012	(61) A. Odvajanje in čiščenje odpadnih vod: A. Trenutna zakonodaja ne predpisuje, da je potrebno terciarno čiščenje. Stališče PZS je, da je najprej potrebno izdelati čistilne naprave na vseh planinskih kočah, katerih izpusti bodo v skladu s trenutno zakonodajo, šele na to pa sistemsko vključevati tretjo stopnjo čiščenja oz. terciarno čiščenje. Predlagamo pa skupno izvedbo pilotnega projekta uvedbe tretje stopnje čiščenja na eni izmed planinskih koč. Pri tem projektu bo PZS aktivno sodelovala. B. Odpadki: Navedi akcijo PZS »Odnosimo smeti s seboj v dolino«, na podlagi katere se je močno zmanjšala količina smeti v gorskem svetu. Načrt upravljanja naj določi lokacije za »ustrezno urejena mesta, ki so del sistema ravnanja z odpadki«, PZS pa bo skupaj s PD, kjer je to možno, sodelovala pri ureditvi teh mest. Določiti tudi način vzdrževanja in odvoza odpadkov.	Pripomba je delno upoštevana.	A. Veljavna zakonodaja terciarnega čiščenja odpadnih voda ne zahteva, zato je usmeritev v predlogu NU ustrezno spremenjena. Ob tem je treba opozoriti, da je vključevanje terciarne stopnje čiščenja zaradi neposrednega ogrožanja nižje ležečih vodnih virov ter vodnih in obvodnih ekosistemov vsebinsko utemeljena usmeritev (ne pa obveznost). Predlog za skupno izvedbo pilotnega projekta uvedbe tretje stopnje čiščenja pri eni od planinskih koč se podpre – lokacija in predlog rešitve se uskladi na sestanku PZS in JZ TNP. B. Vloga ozaveščanja obiskovalcev, planincev je vsebovana v poglavju Planinstvo. Ustrezno urejena mesta za zbiranje odpadkov (zbirna mesta) ter delovanje sistema ravnanja z odpadki so določena z občinskimi odloki, torej v pristojnosti parkovnih lokalnih skupnosti.	22.9	18.9 18.13
374	373	e-pošta	28.12.2012	(62) Mreža informacijskih mest in vodniška služba: Vključevanje planinskih koč kot informacijske točke TNP ter vzpostavitev tesnejšega sodelovanja informacijskih mest v upravljanju javnega zavoda s planinskimi kočami.	Pripomba je upoštevana.	Predlaga se pilotni projekt – v sodelovanju PZS in planinskih društev ter JZ TNP.	25.8	18.13 21.6
375	374	e-pošta	28.12.2012	(63) Omejitve rabe cest in poti: V pripravo Programa umirjanja prometa vključiti tudi PZS.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so med sodelujočimi pri pripravi načrtov urejanja in umirjanja prometa navedeni tudi PZS in planinska društva.	17.3.3 (C5.2) 25.9	14.3 (C5.2) 18.13 21.7
376	375	e-pošta	28.12.2012	(64) Umirjanje prometa, parkirišča: PZS podpira zapiranje alpskih dolin za motoriziran osebni promet, urejanje ustreznih parkirišč v urbanem okolju in zagotavljanje javnega prevoza. Za oskrbovanje planinskih koč, lastnike zemljišč in intervencijske službe omejitev ne sme veljati. Upravljavca parka naj v sodelovanju s PZS in zainteresiranimi PD pripravi program prilaganja poslovanja planinskih koč pred zapiranjem alpskih dolin. Neoznačena/neurejena parkirišča, ki so hkrati tudi izhodišča za planinske poti oz. so ob planinskih kočah, bi lahko PZS in PD skupaj s TNP postopoma uredila iz neoznačenih/neurejenih v označena/urejena.	Pripomba je upoštevana.	Za oskrbovanje planinskih koč, lastnike zemljišč in intervencijske službe in druge primere so znotraj prometnega režima že sedaj navedene izjeme pri uporabi posameznih prometnic oz. odsekov cest in poti. Pripomba glede priprave programa prilaganja poslovanja planinskih koč pred zapiranjem alpskih dolin se upošteva. TNP ni lastnik zemljišč, niti ne upravlja s temi zemljišči, tako da ne more urejati tovrstnih parkirišč, lahko pa pri ureditvi svetuje z usmeritvami in izhodišči ter usklajevanju predlaganih rešitev.	22.8	18.8 18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
377	376	e-pošta	28.12.2012	(65) Vzdrževanje in oskrbovanje objektov v visokogorju: Določiti triletno prehodno obdobje, v katerem se v sodelovanju s PZS in PD določijo standardi. Možnost uporabe agregatov na planinskih kočah mora biti izjemoma dovoljena in sicer za večja vzdrževalna dela ali v izrednih primerih (dolgotrajno neustrezno vreme za pridobivanje el. energije iz energije vetra oz. sonca ...). Na planinskih kočah in ostalih objektih v visokogorju je potrebno v okviru čistilnih naprav načrtovani sistem za sušenje blata in nato sledi odvoz posušenega ali mineraliziranega blata v dolino. Helikopterski leti za oskrbovanje koč so že sedaj minimizirani in potekajo na določen dan v tednu za vse kočje.	Pripomba je upoštevana.	Rešitve glede oskrbovanja planinskih postojank, zagotavljanja vode in energije, okoljske in oblikovne sanacije planinskih postojank se usklajujejo in določijo v sodelovanju PZS, planinskih društev in JZ TNP.	25.10	18.13
378	377	e-pošta	28.12.2012	(66) Upravljavski ukrepi v sklopih C., D. in E.: Med sodelujoče organizacije dodati tudi PZS, ki lahko sodeluje s/z: - prostovoljnimi delom, znanjem in izkušnjami, - promocijo aktivnosti v planinski javnosti, - spodbujanjem vključevanja planinskih društev in ostalih sorodnih organizacij,	Pripomba je upoštevana.	PZS je v predlogu NU uvrščena kot sodelujoča organizacija pri naslednjih operativnih nalogah: C2.2, C4.2, C4.4, C5.2, D1.4, D2.4, D3.3, D3.5, D4.1, D5.1, D5.2, E2.1 in E2.2.	17	14 (C, D, E)
379	378	e-pošta	28.12.2012	(67) Kazalniki za oceno izvajanja: Med kazalnike dodati tudi merljive podatke s področja planinstva: - število planinskih koč, - km planinskih poti, - število planinskih taborov, - št. usposobljenih strokovnih kadrov (npr. v letu 2012 je 1536 registriranih vodnikov PZS, vseh usposobljenih/kategoriziranih pa je 3271), - št. plezališč, - št. akcij usposabljanja	Pripomba je delno upoštevana.	Za potrebe upravljanja zavarovanega območja so relevantni podatki vključeni v strokovne podlage za pripravo NU oziroma v analitični del predloga NU, znotraj samostojnega poglavja o planinstvu.	17.4.4 (D3 in D4)	str. podlage 10.12 14.4 (D3 in D4)

	A	B	C	D	E	F	G	H
380	379	e-pošta	28.12.2012	(68) Kazalniki za oceno izvajanja: Nobenega kazalnika ni z vidika podnebnih sprememb. Manjka na primer popisna ploskev za ugotavljanje umika rastlinstva v višje lege.	Pripomba je upoštevana.	V okviru projekta HABIT_CHANGE so bili analizirani vplivi podnebnih sprememb na vrste in habitatne tipe. Določeni so bili potencialno ogroženi habitatni tipi ter indikatorske vrste. Na dveh testnih območjih so bile izdelane upravljavske smernice z namenom prilagajanja podnebnim spremembam. V I. 2014 bo v sodelovanju z BF – Oddelkom za biologijo vzpostavljena prva popisna ploskev za sledenje spremembam vegetacije nad gozdno mejo. Spremljanje posledic podnebnih sprememb se izvaja tudi v projektu Climaparks, katerega vodilni partner je JZ TNP. S tem v zvezi je bila pripravljena študija o stanju gozdov v narodnem parku, izvaja pa se tudi telemetrijsko spremljanje divjadi. Posredno se s problematiko podnebnih sprememb ukvarja tudi projekt recharge.green, kjer se ugotavlja vpliv iznosa lesne biomase kot oblike obnovljivega energetskega vira na biotsko raznovrstnost gozdnega prostora. V vsakem primeru pa je z izvedbo naloge A1.2, to je s pripravo in sprejemom Akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost TNP kompleksno obravnavana tudi problematika podnebnih sprememb in njenega vpliva na naravo TNP. Tudi spremljanje stanja biotske raznovrstnosti (naloge A1.1) kot del projekta je vključeno v akcijski načrt za biotsko raznovrstnost TNP.	17.1.4 (A1)	14.1 (A1)
381	380	dopis	28.12.2012	(1) Kmetijstvo: Silažne bale so vizualno in vonjalno moteče ter velike obremenitve za okolje (vsaka bala vsebuje 2 kg plastike). Glede na to, da so v parku večinoma ekološke vasi, bi morali z ustreznimi službami to omejiti (prepovedati) in v NU napisati ustrezne usmeritve oz. rešitve.	Pripomba je delno upoštevana.	Priprava zimske krme v silažnih balah je novejši način, ki je za hribovska in gorska območja uporaben predvsem iz naslednjih vzrokov: - težave pri dosuševanju sena zaradi podnebnih, klimatskih in reliefnih razmer; - oddaljenost kmetijskih zemljišč od sedeža kmetijskega gospodarstva; - pomanjkanja delavne sile na kmetijah; - ohranjanja hranilne vrednosti krme in s tem povezane ekonomske učinkovitosti reje domačih živali. Ob upoštevanju navedenega so bale dopustne, je pa smiselna pripomba glede samega shranjevanja. Skladiščenje na polju, na mestu košnje ali na vidno izpostavljenih mestih ali znotraj ambientalno pomembnih območij in ob dediščinsko pomembnih objektih ni primerna rešitev.	22.1	18.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
382	381	dopis	28.12.2012	(2) Gozdarstvo, gradnja vlak: S prepovedjo izgradnje vlak se posledično onemogoča izkoriščanje gozda za lastne potrebe. Ustrezno grajena vlaka ne vpliva negativno na okolje. Je pa potrebno določiti pogoje za izvedbo (trasa, širina in naklon vlake), omejitev sečnje (npr. rastičev divjega petelina).	Pripomba je upoštevana.	Gradnja, rekonstrukcija in širitev gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnikoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlozi NU ustrezno nonravljeno.	22.2 19 (§15/11)	15.2.1 (3. tč. 1. odst. 16. člena) 18.2
383	382	dopis	28.12.2012	(3) Odkup zemljišč: Agrarne skupnosti so komaj dobile vrnjena zemljišča, zato ljudje ne bodo prodajali zemlje, ki jo potrebujejo za kmetovanje. Ob izkazanem interesu za prodajo zemlje, mora imeti JZ TNP zagotovljena finančna sredstva (SKZG za te namene nima predvidenih sredstev).	Pripomba je upoštevana.	Skladno z določbami 56. člena ZTNP-1 se 50 % sredstev iz državnega proračuna namenja za izvajanje naravovarstvenih nalog. ZTNP-1 med naravovarstvenimi nalogami v 2. odstavku 56. člena opredeljuje tudi: "nakup in zakup nepremičnin v narodnem parku". Država se je ob sprejemanju ZTNP-1 zavezala, da bo v proračunu zagotovila dodatna sredstva, vendar v letih 2012, 2013 in 2014 le-ta JZ TNP niso bila dodeljena. V kolikor bodo finančna sredstva iz državnega proračuna zagotovljena, bo odkupe na podlagi uveljavitve predkupne pravice možno izvajati.	17.5.3 (E6.3)	14.1 (A10.1)
384	383	e-pošta	28.12.2012	(1) Viri in literatura: V besedilu so nekajkrat uporabljeni tudi deli mojih tekstov iz različnih objav (področje kulturne dediščine, pašništva), kar ni nič narobe. Zato bi bilo pošteno, da bi bil naveden pri virih.	Pripomba je upoštevana.	Pripravljenec vsebin s področja varstva kulturne dediščine je v strokovnih podlagah za pripravo NU (analitična izhodišča - <i>Kulturna dediščina z oceno stanja</i>) navedel uporabljene vire in literaturo (79). V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU kakor tudi v predlogu NU so vsebine zaradi omejenega obsega dokumenta močno skraćene, citiran pa je samo Register nepremične kulturne dediščine.	9 11.1 IX.	str. podlage
385	384	e-pošta	28.12.2012	(2) Planinstvo: Pripravljalci osnutka NU so spregledali področje planinstva, ki je ena temeljnih dejavnosti na območju edinega slovenskega narodnega parka z velikim vplivom na naravo in okolje v parku. Ali gre za pomoto? Planinstvo je izpadlo v pomembnih poglavjih NU kot so: ključne rabe in dejavnosti ter varstvene in razvojne usmeritve. Potrebno je dodati poglavji. Eno pomembnih poslanstev narodnega parka, to je obiskovanje in doživljanje zavarovane narave, predvsem v gorskem svetu omogoča stoletje stara planinska infrastruktura (mreža zavarovanih, opremljenih in vzdrževanih poti, koč, bivaki) ter da so uporabniki teh poti in koč istočasno obiskovalci parka in njegovih vrednot.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU so bile posamezne vsebine, ki zadevajo planinstvo kot dejavnost, planinske poti, planinske koč in spremljajočo infrastrukturo podane znotraj dejavnosti in rab, ki z zornega kota področja planinstva lahko pomenijo slabšo preglednost. Ker gre za specifično - v TNP tudi zgodovinsko bogato in zelo vplivno - dejavnost, sta v predlogu NU znotraj poglavja z oceno stanja ključnih rab in dejavnosti (poglavje 10) oz. poglavja z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami za dejavnosti (poglavje 18) dodani podpoglavji, ki samostojno obravnavata dejavnost planinstva.	11 22	10.12 18.13

	A	B	C	D	E	F	G	H
386	385	e-pošta	28.12.2012	(3) Zgodovina parka: Ker se TNP ni začel šele leta 1981, menim, da bi bilo primerno navesti tudi zgodovino prejšnjih zavarovanj na območju današnjega TNP: Odlok iz leta 1961 o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za Triglavski narodni park ter Alpski varstveni park leta 1924. Zgodovina TNP se lahko pohvali z enim najstarejših zavarovanj v Alpah, zato sem prepričan, da je ta zgodovina pomembna vsebina uvodnega dela NU.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so v poglavju <i>Pravne podlage za zavarovanje in upravljanje</i> v okviru osnovne predstavitve povzeta tudi zgodovinska dejstva s ključnimi aktivnostmi v obdobju pred formalno ustanovitvijo narodnega parka 1981.	3.1	str. podlage
387	386	e-pošta	28.12.2012	(4) Mednarodni pomen parka: Federacija ali Mreža Alparc ni bila ustanovljena leta 1997, ampak leta 1995 (v mestu Gap, Narodni park Les Ecrins). Za utrditev mednarodnega pomena TNP je primerno navesti tudi mednarodna partnerstva (pogodbe ali listine) s parki v tujini: - Leta 1988 je bila podpisana partnerska listina z Naravnim parkom Hochtanus (D). Njen pomen je priznala tudi Federacija Euroпарк, saj je šlo za prvo čezmejno partnerstvo dveh zavarovanih območij med takratno Zahodno in Vzhodno Evropo. - Leta 1994 je takratni minister za kulturo podpisal partnersko pogodbo med TNP in Narodnim parkom Snowdonia (Wales). - Leta 1996 je bil podpisan tripartitni sporazum med tremi največjimi narodnimi parki v Alpah: TNP, Visoke Ture/Hohe Tauern (A) in Les Ecrins (F). Na njegovi osnovi se je razvilo dolgoletno uspešno sodelovanje na različnih področjih (tudi izmenjave zaposlenih, županov, šolske mladine).	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so v poglavju 6 <i>Pomen zavarovanega območja</i> ustrezno navedeni tudi sporazumi, pogodbe, partnerstva, naštetih v pripombi. Prav tako je odpravljena napaka pri navedbi letnice ustanovitve Mreže Alparc.	7.2	6
388	387	e-pošta	28.12.2012	(5) Pretekle gospodarske dejavnosti: Pri naštevanju človekovih vplivov oz gospodarskih dejavnosti manjkata rudarstvo in oqlarstvo.	Pripomba je upoštevana.	Prvi odstavek podpoglavja <i>Rastlinstvo in habitatni tipi</i> je v predlogu NU dopolnjen z dejavnostima, podanima v pripombi.	8.2.1	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
389	388	e-pošta	28.12.2012	(6) Enote nepremične kulturne dediščine - 135 Fužinarsko Studorske planine – Krajinski park: Nепreverjeni podatek! Tega krajinskega parka nikoli ni bilo. Bili so osnutki, a neuresničeni. - 316 Krn – Planina Leskovca: Kratak opis ne ustreza dejanskemu stanju!. Potresa 1998 in 2000 sta uničila stavbe, ostale so le ruševine. - Kje so v tabeli planini Kašina in Kuhinja (imata ohranjeno avtentično dediščino), Planina Za Skalo (obnovljena s sredstvi TNP, Ministrstva za kulturo in sponzorjev ter pod strokovnim nadzorom ZVKDS OE Nova Gorica kot edini še avtentični spomenik nekdanjih ovčjih planin Zgornjega Posočja)? Če so te planine izpadle iz tabele zaradi nepopolne evidence strokovnih inštitucij, je ena izmed nalog v NU ureditev ustreznega statusa. - 621 Cerkev sv. Janeza Krstnika v Ribčevem Lazu: Ali cerkev sv. Duha ob Bohinjskem jezeru nima enakega	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so v tabeli naštetе enote nepremične kulturne dediščine so povzete po Registru nepremične kulturne dediščine, ki ga vodi pristojno ministrstvo. V različnih obdobjih so bile ovrednotene kot enote nepremične kulturne dediščine in predlagane za razglasitev za spomenike državnega pomena. Po istem registru so povzeti kratki opisi. Pripombe in predlogi so bili preneseni pristojni inštituciji - ZVKDS v preveritev in morebitni popravek. Cerkve sv. Duha ob južni obali Bohinjskega jezera do sedaj pristojna inštitucija ni ovrednotila za spomenik državnega pomena in je zato ni v tabeli, je pa upravljavec narodnega parka posredoval pobudo strokovni inštituciji (ZVKDS) v strokovno presojo o tem predlogu.	9.1 (Tabela 10)	str. podlage
390	389	e-pošta	28.12.2012	(7) Ključne rabe in dejavnosti: Manjka planinstvo. Podatki o vplivu planinskih koč so sicer bežno omenjeni v poglavju komunalna infrastruktura in v poglavju energetska infrastruktura, kar pa je nepregledno.	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU je bilo področje planinstva (planinske kočе, oskrbovanje oz. dostopnost, vodooskrba, ravnanje z odpadnimi vodami in odpadki, elektroenergetska oskrba; planinske poti; umirjanje prometa – v zatrepih ledeniških dolin kot izhodiščih za planinske ture) vključeno v različna poglavja rab in dejavnosti. V predlogu NU je planinstvo vključeno kot samostojna dejavnost – v analitičnem delu (podatki z oceno stanja) in v upravljalškem delu varstvenih in razvojnih usmeritev.	11	10.12
391	390	e-pošta	28.12.2012	(8) Ribišтво: Pri visokogorskih jezerih (Triglavska, Krnsko) ni omenjeno zatečeno stanje neodgovornega vnosa rib, pri izvedbenih nalogah NU (zaključni del) pa nujni ukrepi za sanacijo (izlov rib ipd.).	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je v poglavju 10.4 dodan sestavek v zvezi s posledicami vnosa rib v visokogorska jezera. V zvezi z nujnostjo po odstranitvi rib iz okolij, v katerih niso bile nikoli naravno prisotne, pa so predvidene aktivnosti že vključene v predlogu NU in sicer tako v poglavju 14.1 kot ukrep A5.1, pa tudi v poglavju 18.4 varstvenih in razvojnih usmeritev v podpoglavju "Podrobnejše usmeritve za ohranitev značilnih lokalnih populacij".	11.4 22.4	10.4 18.4
392	391	e-pošta	28.12.2012	(9) Analiza pritiskov in groženj: Predlaga se dopolnitev poglavja z dodatnim odstavkom: Gorsko kolesarstvo na planinskih poteh in po brezpotjih v visokogorju (poškodbe poti, erozija na meliščih in gorskih tratah, ogrožanje in vznemirjanje obiskovalcev-pohodnikov, vožnje po brezpotjih).	Pripomba je upoštevana.	Gorsko kolesarstvo je ena od številnih pristočasnih rekreativnih dejavnosti, ki predstavljajo pritiske in grožnje za narodni park. Zaradi omejenosti obsega poglavij so vse rekreacijske dejavnosti obravnavane skupaj – v odstavku "turizem in rekreativne dejavnosti". Po dopolnitvah v predlogu NU je navedena dejavnost upoštevana tudi v novem poglavju o planinstvu.	13 11	10.12 12

	A	B	C	D	E	F	G	H
393	392	e-pošta	28.12.2012	(10) Upravljavsko področje: Manjka planinstvo z oceno stanja in izhodišči ter s cilji in ukrepi (koče, vzdrževanje planinskih poti in dvonamenska raba planinskih poti, čiščenje odpadnih voda, usmerjanje obiska, ozaveščanje itd.).	Pripomba je upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je področje planinstva (planinske koče, oskrbovanje oz. dostopnost, vodooskrba, ravnanje z odpadnimi vodami in odpadki, elektroenergetska oskrba; planinske poti; umirjanje prometa – v zatrepih ledeniških dolin kot izhodiščih za planinske ture) vključeno v različna poglavja rab in dejavnosti. V predlogu NU je planinstvo vključeno kot samostojna dejavnost – v analitičnem delu (podatki z oceno stanja) in v upravljavskem delu varstvenih in razvojnih usmeritev.	17	14 (D) 10.12 18.13
394	393	e-pošta	28.12.2012	(11) Parkovna infrastruktura: V drugi točki manjkajo planinske oznake, markacije itd., določene z ZPlanP in Pravilnikom o planinskih poteh.	Pripomba je upoštevana.	V strokovnih podlagah za pripravo NU so v izhodiščih za upravljavsko področje D, kakor tudi v poglavjih V. <i>Varstveni režimi</i> in VI. <i>Varstvene in razvojne usmeritve</i> navedene tudi "planinske" oznake, kakor jih določa pravilnik o označevanju in opremljanju planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08).	17.4.1 (2)	str. podlage 15.1 (16. tč 1. odst.) 18.13
395	394	e-pošta	28.12.2012	(12) Obiskovanje: Med operativnimi cilji manjka problematika obiskovanja v mirnih conah, hoja po brezpotjih, gorski kolesarji, ogrožanje živalskega sveta pozimi (tumo smučanje).	Pripomba je delno upoštevana.	Mirna območja so kot celota podrobno predstavljena v poglavju <i>Podrobna opredelitev varstvenih režimov</i> kot oblika ukrepa za izvajanje varstvenega režima, predpisanega z določbami 1. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, predlagani ukrepi varstva pa med drugim omejujejo ali časovno prilagajajo dostopanje ali izvajanje rekreacijskih dejavnosti na tistih površinah, ki je moteče za opravljanje osnovnih življenjskih funkcij živali prostoživečih vrst. V sklopu upravljavskih ciljev in operativnih nalog (poglavje 14) ta problematika dejansko ni obravnavana kot kompleksna celota, saj struktura poglavja (sklop A) prvenstveno temelji na prikazu posameznih življenjskih okolij (travišča, gozdovi, vode, barja, ...), zato so neposredne ali posredne aktivnosti razpršene po posameznih nalogah (npr. A1.1, A1.2, A4.1, A6.2, A7.1, A8.3). Nekatere naravovarstvene aktivnosti za usmerjanje obiskovanja in rekreacijske rabe prostora TNP pa so vključene tudi med naloge v upravljavskem sklopu 14.4 D (npr. D3.1, D3.3, D3.4, D3.6).	17.4.3 (D3.3)	14.1 14.4 (D3.3)

	A	B	C	D	E	F	G	H
396	395	e-pošta	28.12.2012	(13) Gorsko kolesarjenje: NU naj upošteva kriterije in smernice, ki jih je za dvonamensko rabo planinskih poti sprejela PZS (n.pr. kriterij, da vožnja s kolesi v visokogorju in nad gozdno mejo ni dovoljena).	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so za prvo in drugo varstveno območje določene naravovarstveno sprejemljive poti, po katerih je vožnja s kolesi možna. Ne glede na naravovarstveno sprejemljivost vožnje s kolesi po poteh, ki so opredeljene v NU, je vožnja s kolesi dopustna le na tistih poteh, ki so usklajene z upravljavci oz. lastniki poti ter zakonodajo s področja planinstva in gozdarstva. V tretjem varstvenem območju je vožnja s kolesi prepovedana v naravnem okolju, skladno s spremembo ZON-a pa dopustna na utrjenih poteh, če to dopušča upravljavec oz. lastnik. Predlog NU predvideva tudi izvedbo akcijskega načrta za športno rekreacijske dejavnosti v parku, ki bo skušal nadgraditi upravljanje gorskega kolesarjenja v parku. Iz navedena izhaja, da planinskih poti ni možno uporabljati za vožnjo z gorskimi kolesi brez upoštevanja zakonodaje s področja planinstva in sprejetih kriterijev za dvonamensko rabo poti.	19 (§15/19)	15.2.1 (19. tč. 1. odst.)
397	396	e-pošta	28.12.2012	(14) Usmeritve za varstvo narave: Nerazumljivo, da so le pri ribištvu navedene usmeritve za varstvo narave. Ali v TNP ni nobenih drugih usmeritev za varstvo narave?	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU so v poglavju 18 <i>Varstvene in razvojne usmeritve</i> v uvodnem delu (pred usmeritvami za posamezne dejavnosti) podane splošne (naravo)varstvene usmeritve za celotno območje in posebej za prvo in drugo varstveno območje. Prav tako so usmeritve za vse obravnavane dejavnosti določene na poenoten način.	22	18
398	397	e-pošta	28.12.2012	(15) Turizem in prstočasne dejavnosti: Navedene so le turistične in gostinske dejavnosti v dolinskem delu, povezovanje različnih deležnikov v turizmu ipd. Manjkajo usmeritve za obiskovanje in doživljanje zavarovane narave!	Pripomba je upoštevana.	V poglavju 18.12 so navedene usmeritve za turizem kot dejavnost. Več usmeritev za obiskovanje in doživljanje zavarovane narave je navedenih v poglavju 21. <i>Izhodišča za usmerjanje obiska v narodnem parku</i> .	22.12 25	18.12 21
399	398	e-pošta	28.12.2012	(16) Zaščita imena: Med upravljavski cilji in ukrepi dodati poglavje Zaščita imena Triglavski narodni park (tudi v angleškem prevodu) ter nove celostne podobe pred zlorabo v komercialne namene drugih izvajalcev (izven TNP). Oziroma predpisati kriterije, pogoje za uporabo imena TNP.	Pripomba ni predmet NU.	Ime narodnega parka, njegovi prevodi ter izpeljanke in znak narodnega parka so zaščiteni in se lahko uporabljajo v skladu z določbami ZTNP-1 (določbe 3. člena). Vlada RS je na svoji 141. redni seji dne 23. 6. 2011 sprejela Sklep o znaku Triglavskega narodnega parka (Uradni list RS, št. 52/11).	17.5.3 (E2.4)	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
400	399	dopis	31.12.2012	(1) Uveljavljanje predkupne pravice - kazalniki: V planu je povečanje deleža državnih zemljišč, kar je zaželeno. Predstavljeno povečanje za obdobje 10 let je 0.1% na 25.5% delež države. To je zelo nizek cilj. Država mora prvenstveno težiti k temu, da tam, kjer najbolj omejuje (v 1. varstvenem območju, od privatnih lastnikov odkupi čim več zemljišč, da začne gospodariti na svojem ali pa nemudoma zagotovi odškodnine. Tukaj pa se prikazuje prirast za borih 0.1% od 42.9% zasebne lastnine. Predvideva naj se ustrezno večji odkup ali odškodnine ali pa zmanjšanje parka na državna in občinska zemljišča - kar bo tudi ustrezno spremenilo razmerje lastniškega deleža in odpravilo težave zasebnim lastnikom, ki na svojih področjih edini tudi gospodarijo.	Pripomba je upoštevana.	Pri operativni nalogi A4.2 in ostalih nalogah, povezanih z zagotavljanjem kritja izgub zaradi omejene rabe, je treba predvideti večjo višino sredstev za odkupe in odškodnine. Potrebno pa se je zavedati, da morajo biti operativne naloge v NU realne in v praksi izvedljive, iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna. Vsekakor pa je dolgoročni cilj usmerjen v povečevanje deleža državnih zemljišč.	6.2 17.5.4 (E6.3)	5.2 14.1 (A10.1)
401	400	dopis	31.12.2012	(2) Uveljavljanje predkupne pravice: Predkupna pravica je občutljiva zadeva in je prav lahko predmet zlorabe (npr. vmešavanje v zemljiško-pravne posle (prodaje) med sorodniki v smislu preprečitve prodaj kljub izraženi volji sorodstva. Predlagamo, da opredelite namen in primere, v katerih nameravate uveljavljati predkupno pravico in kakšno bo ravnanje, če za predkupno pravico lastniku ne bo ponujena ustrezna cena. Lahko ta nepremičnino v tem primeru proda boljšemu ponudniku?	Pripomba je delno upoštevana.	Upravlavec narodnega parka skladno z določbami ZON (84. člen) in ZTNP-1 (47. člen) z izjavo uveljavlja predkupno pravico države do nakupa nepremičnin v narodnem parku. Uveljavljanje predkupne pravice se izvaja z namenom povečevanja deleža lastništva države (oz. povečevanja deleža zemljišč v upravljanju JZ TNP) na naravovarstveno pomembnih zemljiščih, prednostno v 1. in 2. varstvenem območju ter na območju naravnih vrednot, pomembnejših habitatnih tipov oz. lokalitet pomembnih in ogroženih vrst, prav tako pa tudi na zemljiščih, kjer je zaradi varstvenega režima ali pravil ravnanj raba omejena (mirna območja). Odločitev o prodaji nepremičnine je na strani lastnika. Ni JZ TNP tisti, ki določi prodajno vrednost nepremičnine, temveč lastnik. Cena je sestavni del ponudbe lastnika gozdnega, vodnega, kmetijskega ali stavbnega zemljišča o nameravani prodaji, JZ TNP pa v izjavi poda stališče ali bo nepremičnino odkupil ali ne – seveda ob pogoju, da ima za odkup zagotovljena sredstva. Med lastnikom in JZ TNP lahko pride do pogajanj glede odkupne cene, v primeru, da lastnik nima končnega kupca, JZ TNP pa je zainteresiran za odkup. Zaradi vsega navedenega, s strani upravljavca narodnega parka, ni mogoča kakršnakoli zloraba. V predlogu NU so merila za uveljavitev predkupne pravice	17.5.3 (E6.3)	14.1 (A10.1)

	A	B	C	D	E	F	G	H
402	401	dopis	31.12.2012	(3) Uveljavljanje predkupne pravice: Za ukrep je predviden fond 1.300.000 €. Iz tega ni razvidno ali so to sredstva namenjena odkupom ali zgolj naštetim nalogam v zvezi z odkupi. Pri ustnih pojasnilih teme je bilo očitno, da zadeva še ni dodelana, kar je prvenstveno potrebno urediti in zapisati v NU. Najprej je potrebno določiti in prikazati območja za menjavo in odkup ter prikazati cene za odkup po hektarju in menjalno razmerje. Znesek za odkupe zemljišč je zagotovo prenizek, niti iz njega ni razviden delež, ki je namenjen odkupom samim. Cene za odkup naj bodo podobne davčnim cenitvam nepremičnin zemljišč in neprecenljivim naravnim vrednostim. Cilj države mora biti odkup čim več zemljišč, še posebej v 1. varstvenem območju ali pa izplačevanje odškodnin lastnikom.	Pripomba je delno upoštevana.	Uveljavljanje predkupne pravice je odvisno po ponudbe lastnikov nepremičnin in njihove pripravljenosti odprodati nepremičnino. Po drugi strani pa tudi od dejstva, ali ima JZ TNP za odkup razpoložljiva sredstva. Sredstva, navedena v dopolnjenem osnutku NU, so predvidena za odkup zemljišč. JZ TNP bo predkupno pravico ob izpolnjevanju omenjenih pogojev prednostno uveljavljal na naravovarstveno pomembnih zemljiščih, torej v prvem in drugem varstvenem območju ter na območju naravnih vrednot, pomembnejših habitatnih tipov oz. lokalitet pomembnih in ogroženih vrst, prav tako pa tudi na zemljiščih, kjer je zaradi varstvenega režima ali pravil ravnanj raba omejena (mirna območja).	17.5.3 (E6.3)	14.1 (A10.1)
403	402	dopis	31.12.2012	(4) Prioritizacija izvajanja ukrepov: V katero prioriteto spadajo ukrepi za zasebne lastnike v parku? Upamo da 1 (nujno), saj je pred vsem drugim potrebno urediti obveznosti do lastnikov.	Pripomba ni upoštevana.	Upravljavski ukrepi se prednostno naravnani na dejavnosti, aktivnosti in ravnanja v narodnem parku in ne na lastnike zemljišč. Prioriteta nakazuje nujnost izvedbe glede na pomen doseganja zastavljenega cilja. Upravljavec narodnega parka se zaveda pomena lastniške strukture in velikega deleža zemljišč v zasebni lasti.	29.4	25.4
404	403	dopis	31.12.2012	(5) Organiziranost upravljavca: Pri shemi organizacije manjka svetovalna služba za ljudi. Upravljaec naj zagotovi lokalno svetovalno službo TNP v vseh parkovnih občinah, namenjeno prvenstveno zasebnim lastnikom za gradbene in kmetijske zadeve. Upravljaec naj bo uporaben tudi za lastnike, to je, da bo imel gradbeno-arhitekturno službo z ustreznim predznanjem, pri kateri bo mogoče vnaprej dobiti uporabne informacije (tolmačenje zakonodaje, prepovedi in možnosti), pomoč pri urejanju dokumentacije, prijavah na razpise in razvojnih projektih) ter zagotoviti finančno pomoč – skratka, da bi bil v vsesplošno pomoč prebivalcem, zasebnim lastnikom in drugim ...	Pripomba je delno upoštevana.	V javno obravnavanem dopolnjenemu osnutku NU je bila v poglavju 6.3 je predstavljena organizacijska struktura, skladno z v času javne obravnave veljavno notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest v JZ TNP. S spremembo Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v JZ TNP je bil vzpostavljen oddelek za trajnostni razvoj, ki opravlja tudi pomembno vlogo svetovalne službe na terenu. Širitev svetovalne mreže na lokalno raven je zaradi kadrovskih in finančnih razlogov neizvedljiva. Organiziranost javnega zavoda je predstavljena v predlogu NU.	6.3	24

	A	B	C	D	E	F	G	H
407	406	dopis	31.12.2012	(8) Neposredni nadzor v naravi: Povečevanje kaznovalne politike in nadzornega aparata ni ustrezno. Lastniki so že sedaj izčrpani od raznih pogojev in nepotrebnih povečevanj stroškov v breme lastnika. Potrebno je zagotoviti odkupe, odškodnine in nadomestila, ne pa še piliti kaznovalne politike.	Pripomba ni upoštevana.	Ena ključnih nalog, ki jih ZTNP-1 nalaga upravljavcu TNP, je izvajanje neposrednega naravovarstvenega nadzora. Obseg izvajanja slednjega temelji izključno na preverjanju spoštovanja zakonsko predpisanih varstvenih režimov in pravil ravnanj ter nikakor ni usmerjeno v nepotrebno povečevanje kaznovalne politike, pač pa izključno zagotavlja uresničevanje z ZTNP-1 in NU določenih nalog in dolgoročnih ciljev. Nadomestila lastnikom zaradi omejitev izvajanja lastninske pravice so predvidena v operativnih nalogah NU. Tako je npr. v okviru operativne naloge C 1.5. predvideno sofinanciranje ohranjanja in razvijanja planinskega pašništva, sofinanciranje dostopa ter podpora pilotnim projektom na planinah, ki so skladni s cilji parka.	17.5.3 (E8.1) 17.1.3 (A3.1 in A4.2) 17.5.3 (E6.3)	14.1 (A3.1, A4.2, A10.1, A11.1)
408	407	dopis	31.12.2012	(9) Viri onesnaženja voda: ciljna vrednost kazalnika v letih 2018 in 2023 je navedeno za 20% oz. 30% višje število opozoril in kazni. Tak kazalnik je neprimeren - cilj ne sme biti v višanju števila kazni, temveč izboljšanje stanja na področju onesnaženosti. Primeren kazalnik je npr. zmanjševanje števila virov onesnaženosti, ciljna vrednost v letu 2018 in 2023 pa za npr. 20% oz. 30% manj kot v letu izhodščne vrednosti. JZ TNP naj raje kot da opazuje, analizira, nadzoruje in kaznuje, zagotovi sama sredstva za preprečevanje onesnaženosti voda (npr. kanalizacija, greznice...), pa bo problem hitro rešen.	Pripomba je delno upoštevana.	Kazalnik je v predlogu NU ustrezno preoblikovan, prav tako pa so v predlogu zaradi preglednosti in enotnega pristopa kazalniki združeni v skupno tabelo. V Sloveniji je odvajanje in čiščenje odpadnih voda organizirano kot obvezna lokalna gospodarska javna služba - to pomeni, da je gradnja javnega kanalizacijskega sistema, čiščenje in obdelava komunalne odpadne vode v pristojnosti lokalne skupnosti. Na območjih poselitve, kjer ni in ne bo načrtovane javne kanalizacije, je treba odpadno vodo odvajati na male KČN. Pri načrtovanju (študije, idejne rešitve izvedljivosti) in gradnji se s predlogom NU predvideva sofinanciranje le-teh (črpanje razvojnih sredstev).	17.1.4 (A5.4)	10.5 10.8 14.1 (A5.4) 18.9

	A	B	C	D	E	F	G	H
409	408	dopis	31.12.2012	(10) Odvzem mineralnih surovin: Pri nadaljnji birokratizaciji (prepovedi glede odvzema grušča z melišč; izkoriščanja mineralnih surovin; odvzema mivke, peska in prodaja iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč), je potrebno izvzeti nerudarska obstoječa območja majhne lokalne in nekomercialne rabe. Za zasebno rabo je iz teh prepovedi nujno potrebno izključiti lastnika zemljišč in domačine. Gre vendar za zaščito pred zlorabo in prekomernim izkoriščanjem in ne pred normalno rabo. V kolikor ostane prepoved, je potrebno lastniku zemljišča ali skupnosti nameniti nadomestno lokacijo za izkoriščanje ali finančno nadomestilo.	Pripomba ni upoštevana.	Glede odvzemanja posameznih vrst mineralnih surovin je varstveni režim, naveden v ZTNP-1 nedvoumen. Dopusča se izkoriščanje obstoječih legalnih območij odvzemanja mineralnih surovin, omogočena pa je tudi legalizacija obstoječih črnih peskokopov in kamnolomov. Osnovni pogoj za pridobivanje mineralnih surovin je opredelitev ustrezne namenske rabe območja v občinskih prostorskih aktih. Za izvajanje rudarskih del pa je treba imeti rudarsko pravico in dovoljenje za izvajanje, ki ju mora izvajalec pridobiti na podlagi Zakona o rudarstvu. Odvzem materiala iz strug vodotokov ureja Zakon o vodah in dopušča odvzem materiala na podlagi podeljene koncesije. Pri tem upravljavec parka sodeluje s soglasjem. Odvzem materiala z melišč povzroča erozijo, vpliva na meliščni ekosistem in povzroča razvrednotenje za slovenski alpski svet značilne krajinske prvine, zato ni sprejemljiv.	18 (§13/35, §13/36 in §13/37) 22.7	15.1 (35., 36. in 37. tč. 1. odst.) 18.7
410	409	dopis	31.12.2012	(11) Ravnanje z odpadki: Iz prepovedi odlaganja odpadkov naravno okolje je potrebno izvzeti odlaganje naravnih in razgradljivih odpadkov kot so zemlja, kamenje, seno, veje, plevel in podobno, ki jih lastniki zemljišč že vsa leta odlagajo v naravo. Tudi v poglavju <i>Ravnanje z odpadki</i> se spodbuja kompostiranje organskih odpadkov.	Pripomba je upoštevana.	Kompostiranje organskih odpadkov je skladno s predpisi, ki ureja ravnanje z odpadki. Omenjeni podrobni varstveni režim se črta. V poglavju 18.9 so navedene posebne usmeritve za ravnanje z odpadki: "Organske kuhinjske odpadke iz gospodinjstva in gostinstva naj se kompostira na mestu nastanka."	18 (§13/26) 22.9	18.9

	A	B	C	D	E	F	G	H
411	410	dopis	31.12.2012	<p>(12) Poselitev: Ali za vas Čadrg velja usmeritev glede nezazidljivosti na območju kulturne dediščine - torej celotne vasi ali pa bo mogoče izkoriščati neizkoriščene površine in širiti stavbna zemljišča, kadar raba obstoječih objektov ni ustrezna?</p> <p>Kako lahko v isti rubriki pišete, da ima prednost obnova obstoječih objektov, če pa sočasno prepovedujete spremembo namembnosti kmetijskih objektov? Ne razumemo, kako s to prepovedjo spodbujamo propagirano zagotavljanje turističnih nastanitev in razvoj opisanega na strani 212.</p> <p>S tem, da mora imeti investitor še potrdilo kmetijske svetovalne službe, ki ga dobi samo, če ima registrirano kmetijsko dejavnost, ste številnim lastnikom, ki kmetijsko dejavnost opravljajo ljubiteljsko in prostočasno, zvezali roke pri gradnji/obnovi kmetijskih objektov. S tem je neupravičeno diskriminiran del populacije, ne pa dosežen cilj.</p> <p>Določilo, ki onemogoča gradnjo/obnovo kmetijskih objektov brez registrirane dejavnosti lastnikom - v kombinaciji z določilom, ki onemogoča spremembe namembnosti objektov, praktično dokončno zaveže roke celo prebivalcem, ki se s kmetijstvom ne ukvarjajo registrirano ali tistim, ki v TNP ne živijo, a imajo z objekti in parcelami svoje razvojne plane. Pri takem zaviralnem</p>	Pripomba ni predmet NU.	<p>Vas Čadrg je registrirana enota kulturne – naselbinske – dediščine (ESD 16104). Stavbna zemljišča so opredeljena z občinskimi prostorskimi akti – z osnovno in podrobnejšo namensko rabo prostora. Prav tako se s temi akti na posameznih enotah urejanja prostora določijo dopustne vrste objektov ter konkretni prostorski izvedbeni pogoji za gradnjo in spremljajočo infrastrukturo.</p> <p>Glede na dopustnost gradnje posameznih vrst objektov in izvedbene pogoje v prostorskih aktih se z naravovarstvenimi oziroma kulturnovarstvenimi pogoji določi način posegov tako, da ne bo ogrožal ali bistveno spreminjal kakovostnih značilnosti varovanih območij narave oziroma kulturnega spomenika in varstvenih območij dediščine. Pogoji izhajajo iz varstvenih režimov in pravil ravnanja, določenih v področnih predpisih.</p> <p>Izdaja pozitivnega mnenja kmetijske svetovalne službe ni pogojena z registrirano kmetijsko dejavnostjo, temveč z opravljanjem kmetijske dejavnosti v narodnem parku.</p> <p>Dopustne vrste začasnih objektov se opredeli skladno z namensko rabo v prostorskih aktih, usmeritev v načrtu upravljanja glede minimalne komunalne opremljenosti zemljišč se vsebinsko navezuje na gostinske (sezonske) objekte. Zaradi boljšega razumevanja je besedilo predmetne alineje v predlogu NU dopolnjeno.</p>	22.13	18.14

	A	B	C	D	E	F	G	H
414	413	dopis	31.12.2012	(15) Javnost kulturne dediščine: Kulturna dediščina, ki je v zasebni lasti, je zasebna last in nikakor ni javna. Javnost kulturne dediščine v zasebni lasti se ne zagotavlja in vsiljuje z nekimi splošnimi načrti upravljanja, ampak le ob pisnem dogovoru (pogodbi) z lastnikom nepremičnine. Najprimernejši način za dosego javnosti je odkup, obnova oz. sofinanciranje. Dogovor mora predvideti tudi denarno nadomestilo za izgubo zasebne rabe ali nepremičnine in razne stroške.	Pripomba je delno upoštevana.	Kulturna dediščina v zasebni lasti mora biti skladno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine javno dostopna le v primeru, kadar je šlo za vlaganje javnih sredstev v dediščinsko vsebino v zasebni lasti. Pogoje dostopnosti opredelita (so)financer in lastnik z ustrežno pogodbo (npr. enkrat letno dan odprtih vrat).	23	19
415	414	dopis	31.12.2012	(16) Celostno ohranjanje kulturne dediščine: Predstavite finančno in zakonsko podlago, ki podpira in omogoča uvodne usmeritve, in iz katerih je razvidna skrb države za kulturno dediščino. Mnogo objektov ni doživelo niti popotresne obnove! K varovanju kulturne dediščine spodbujate lastnike same, čeprav jim k temu namenjate stroge pogoje in drage izvedbe, ki jih država ne financira! Vsak bi ravnal v skladu z željami varovalnih služb, če bi bilo to bolj uporabno, bolj izvedljivo ali cenovno ugodno. Vsi bi tudi obnavljali svoje starejše objekte, če bi bilo to tako enostavno (da bi dobili denar za obnovo, za papirje ter še nadomestno lokacijo za gradnjo tistega, kar pa lastnik dejansko potrebuje). Ljudje imamo pač svoje potrebe in plane glede rabe tako omejenega prostora ter videza, velikosti in rabe objektov ter tudi jasna pričakovanja glede financiranja. V kolikor se kaj ne izide oz. financiranja ni, človek reši svoj problem na enostaven način.	Pripomba je delno upoštevana.	Skladno z Ustavo RS in ZVKD-1 je lastnik tisti, ki je dolžan kot dober gospodar skrbeti za dediščino. Država subvencionira posege na objektih dediščine z rednimi razpisi MK in MKGP. Tudi nekatere občine imajo redne razpise za sofinanciranje posegov na objektih kulturne dediščine. Z NU je predvidena tudi ustanovitev posebnega varstvenega sklada, ki bo omogočil pridobivanje sredstev za posege na dediščini. Vendar pa je treba ob tem poudariti, da določitev namenske rabe prostora in oblikovanje objektov ni v domeni ZVKDS in JZ TNP (oba zavoda pa sta vključena v pripravo strokovnih podlag in smernic k prostorskim aktom ter izdajo mnenj k posegom), temveč je predvsem sestavni del prostorskih aktov občin – prostorsko načrtovanje na lokalni ravni je v izključni pristojnosti občin.	23	19
416	415	dopis	31.12.2012	(17) Popotresna obnova in ohranjanje kulturne dediščine: V NU nemudoma sistemsko uredite področje popotresnih obnov v TNP in zagotovite sredstva za vsaj papirnato ureditev obnov. Popotresna obnova naj bo namenjena objektom in ne ljudem. Obnov naj bodo deležni vsi prijavljeni objekti iz TNP in ne samo objekti prebivalcev parka ali objekti lastnikov s statusom kmeta. Razumljivo, da jih ti najbolj potrebujejo, vendar govorimo tudi o vidiku varovanja in ohranjanja kulturne dediščine. Če govorimo o vasi, ki je cela zaščiten kot kulturna dediščina, popotresna obnova pa ni zagotovljena vsem objektom oz. lastnikom, je to sporno.	Pripomba ni predmet NU.	Z ZTNP-1 in NU se ne posega na področje popotresne obnove. Popotresna obnova poteka skladno z Zakonom o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju – ZPOOSRP (Uradni list RS, št. 45/98, 67/98, 110/99, 59/01, 86/04, 26/05). Za izvajanje ZPOOSRP je pristojno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, organizacijske naloge opravlja Državna tehnična pisarna, pomembno vlogo v zvezi s področjem spodbujanja razvoja Posočja pa ima tudi regionalna razvojna agencija – Posoški razvojni center. Le-ta je pripravil tudi aktualni Program spodbujanja razvoja Posočja 2007-2013 (Soča 2013). JZ TNP z izjemo operativne ravni (izdaja mnenja v postopku izdaje naravovarstvenega oz. kulturnovarstvenega soglasja) pri popotresni obnovi nima nobenih pristojnosti (npr. glede razvrščanja objektov v program popotresne obnove).	23	19

	A	B	C	D	E	F	G	H
417	416	dopis	31.12.2012	<p>(18) Usmeritve za ohranjanje kulturne dediščine: Usmeritve za kulturno dediščino so tako strokovno napisane, da se jih sploh ne da komentirati, ker jih ljudje ne razumemo. Vsekakor je zapisano predmet raznih zavrnilih odločb - torej je za lastnike sporno. Kulturnovarstvene zadeve naj se lastnikom razlaga slikovno in ne opisno s tujkami in termini, ki niso nikomur razumljivi.</p> <p>Prosimo za pojasnilo na primeru vasi Čadrg, ki je označena za kulturno dediščino, kar pomeni kaj? Da za objekte veljajo samo prepovedi, ne pa državne finančne spodbude, ker ta dediščina ni posebej spomeniško varovana? Ali to pomeni da ni nikakršnih ugodnosti za omejitve ? Kakšna je potem po vašem mnenju poanta te oznake za lastnike?</p> <p>Podrobnejša določila in usmeritve za lastnike v praksi pomenijo, da njihove zadeve ni mogoče speljati nasploh ali na poceni ali pa na uporaben način po zamisli lastnika. Zadeva je v kulturni teoriji zelo sporna, v praksi naših prednikov pa bi bila že zdavnaj izvedena. Razni ukrepi za varovanje dediščine se mnogokrat končajo tako, da objekt propade, ker ni državnega financiranja ali ker varovalna služba ne najde sodelovalnega pristopa do</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Ni razumljivo ali se pripomba nanaša na usmeritve, ki so del NU ali na kulturnovarstvene akte, ki jih ZVKDS izdaja na podlagi prejetih vlog za posege. Vedno se je mogoče dogovoriti za terenski ali usklajevalni ali svetovalni sestanek, kjer so podrobno pojasnjeni vsi varstveni režimi in kaj pomenijo konkretno za določen poseg. Akti pa morajo biti napisani v pravnem jeziku, ker se pritožbe rešujejo tudi na sodiščih. Vas Čadrg je vpisana v register nepremične kulturne dediščine in je varovana v prostorskih aktih kot naselbinska dediščina. Ker vas ni razglašena za kulturni spomenik, je dejansko težje priti do sredstev s strani države. Država ne financira vseh posegov na objektih kulturne dediščine, je pa mogoče kandidirati za finančna sredstva na bolj in manj rednih razpisih MK in MKGP. Opozoriti je treba, da je skladno z Ustavo RS in Zakonom o varstvu kulturne dediščine lastnik tisti, ki je kot dober gospodar dolžan skrbeti za dediščino.</p> <p>Z operativno nalogo je v predlogu NU prav za te namene predvidena ustanovitev <i>Varstvenega sklada</i>.</p>	23	14.2 (B2.1 in B2.2) 19

	A	B	C	D	E	F	G	H
418	417	dopis	31.12.2012	<p>(19) Varstveni pogoji za gradnje: Gradnje se s pogoji draži vsem investitorjem v TNP. Draženje gradenj v osnovi ni sprejemljivo, saj dodatno obremenjuje že tako obremenjeno populacijo, kar je razvidno tudi iz analiz predstavljenih v NU. Te stvari močno vplivajo na življenje ljudi in ga praktično onemogočajo ter preprečujejo priseljevanje, saj je park za življenje ljudi draga in zakomplicirana zadeva, polna raznih omejitev.</p> <p>Nemudoma naj se v NU in v odločbi za soglasje zagotovi še udeležba države pri povečanih stroških gradenj ali pa naj se s temi neekonomičnimi pogoji preneha. Tovrstno pogojevanje je v razumni meri upravičeno edino pri objektih, ki se gradijo z nepovratnimi sredstvi ali za tiste zaščitene, za katere obstaja fond za obnovo, ne pa za objekte običajnih ljudi, ki gradijo s svojimi sredstvi tako kot pred 100 leti.</p> <p>Strokovno utemeljeni pogoji kot so najdražja švicarsko-nemška kritina za strehe, kamnita gradnja, minimalni kap, posebni dodatki in materiali niso primerni ne časa ne denarici. Spodbuja naj se poceni, enostavno, uporabno, lokalno in slovensko, ker na tem naša kulturna dediščina tudi temelji.</p> <p>Za dražje izvedbe pa naj se stroka najprej domeni, kdo bo te ideje plačal. Lastnik vsekakor ne, ker jih ne potrebuje.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Po izkušnjah ZVKDS v večini primerov posegi, ki so skladni z usmeritvami spomeniške službe, niso dražji od posegov, ki ne upoštevajo kulturnovarstvenih smernic. Glede arhitekturnega oblikovanja ima absolutno prednost lokalno prisotno gradivo.</p> <p>Opredelitev namenske rabe prostora in oblikovanje objektov ni le v domeni spomeniške službe in JZ TNP, ampak je predvsem sestavni del prostorskega načrtovanja, ki je na lokalni ravni izključna pristojnost občin. Izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti so usmerjene k cilju, da sta uporaba lokalne stavbne tipologije ter lokalnih gradiv tudi del lokalne zavesti in identitete.</p> <p>Z NU je predvidena ustanovitev varstvenega sklada, ki naj bi v določenem obsegu pripomogel k sofinanciranju posegov v območjih varovane nepremične kulturne dediščine.</p>	22.13	18.14
419	418	dopis	31.12.2012	<p>(20) Rekonstrukcije objektov: Glede rekonstrukcij piše, da ni povečanja za 10% kot to predvideva ZGO. Rekonstrukcije naj bodo urejene tako kot to definira ZGO, ki predvideva ne bistveno spremembo v zvezi z velikostjo - do 10% povečanje površine, kar naj velja tudi v TNP. Ne želimo manj ugodne zakonodaje.</p> <p><i>»Rekonstrukcija objekta (prenavljanje in obnova) je spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta in prilagajanje objekta spremenjeni namembnosti ali spremenjenim potrebam oziroma izvedba del, s katerimi se bistveno ne spremeni velikost, spreminjano pa se njegovi konstrukcijski elementi, zmogljivosti ter izvedejo druge njegove izboljšave, pri čemer pri stavbah ne gre za bistveno spremembo v zvezi z velikostjo, če se njena prostornina ne spremeni za več kakor 10%.«</i></p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Za rekonstrukcije objektov v tretjem varstvenem območju parka ZTNP-1 ne predpisuje dodatnih pogojev oz. omejitev (veljajo prostorski izvedbeni pogoji prostorskih aktov oz. predpisi s področja graditve objektov), medtem ko je rekonstrukcija objektov v prvem in drugem varstvenem območju parka dopustna brez 10% povečanja obsega objekta – torej samo v okviru obstoječih gabaritov in zatečene namembnosti (določila 9. točke prvega odstavka 15. člena in drugega odstavka 22. člena ZTNP-1). To so zakonske omejitve, ki se jih z NU ne sme spreminjati.</p>	22.13	18.14

	A	B	C	D	E	F	G	H
420	419	dopis	31.12.2012	<p>(21) Energetska infrastruktura (energetski objekti in naprave): Prosimo, da pojasnite tudi ali se sončne celice in kolektorji v vasi Čadrg lahko načrtujejo ali gre za dediščinsko območje, kjer je to prepovedano? Z rubriko energetika nismo zadovoljni, saj je zapisana kot ena sama prepoved in je celo v nasprotju s propagando nizkoogljivega parka, ki jo JZ zagovarja sočasno v istem NU. Iz rubrike je razvidno, da se obnovljive vire lahko izkorišča le tam, kjer ni javnega priklopa. Prepovedane so sončne elektrarne in nove hidroelektrarne. Vzdrževalna dela na starih naj bi bila namenjena varstvenim zadevam, namesto potrebam lastnika - kar je povsem nesprejemljivo. Jasno ni ali lahko imaš celo streho sončnih celic, niti ali lahko namestiš sončno celico ali dve na streho objekta ali je to prepovedano. Razvrstitev je namreč zelo relativna stvar, predmet vsakokratne interpretacije varstvenih služb - zaradi česar ti sončno celico ali kolektor lahko ali prepovejo ali ukažejo namestiti na mesta, ki za izkoriščanje sonca sploh niso primerna, a so z varstvenega stališča ustrezna. Pričakujemo, da boste tudi v dejanjih spodbujali nizkoogljivi park in energetsko samooskrbo. Gradnja energetskih objektov za izkoriščanje obnovljivih virov (voda, veter, sonce) naj bo sprejemljiva tudi tam, kjer je možnost priključitve na javno omrežje. V NU jasno zapišite, da dovoljete nameščanje sončnih celic in kolektorjev v kolikor je to resnica! Vzdrževalnim delom</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Prepoved gradnje novih objektov za proizvodnjo energije, skladno z določbami 31. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP-1, velja za območja zunaj poselitve z izjemo, ki dopušča izkoriščanje energije obnovljivih virov v tistih delih parka, kjer ni možnosti priključitve na javno energetsko omrežje. Znotraj obstoječih naselij je gradnja tovrstnih objektov in naprav dopustna – ob upoštevanju prostorskih izvedbenih pogojev v veljavnih občinskih prostorskih aktih ter varstvenega režima oz. usmeritev za načrtovanje in umeščanje. Skladno z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami je namestitve fotovoltaičnih modulov na objektih dopustna na način, s katerim ne bo razrednoteno oblikovanje in videz stavb. Samostojno stoječe fotovoltaične elektrarne ali namestitve panelov zunaj ravnine strešine niso primerne rešitve. Fotovoltaika je načeloma dopustna tudi na objektih v vasi Čadrg, ob upoštevanju pogojev. Male vodne elektrarne so, kot je bilo navedeno že v javno obravnavanem dopoljenem osnutku NU (tudi v predlogu NU), dopustne na vodotokih v 3. varstvenem območju – ob izpolnjevanju pogojev.</p>	22.10 18(§13/31)	18.10
421	420	dopis	31.12.2012	<p>(22) Energetska infrastruktura (elektroenergetsko omrežje): Zanima nas, koliko se to spodbuja finančno? Govorjenje in promocija ne bosta namreč ničesar spremenila. Vkopana izvedba je vsekakor v skladu z željami zasebnih lastnikov, jih pa nikakor ne sme bremeniti. V NU je potrebno zagotoviti sredstva za ta ukrep in ne le podajati navodil in pogojev za ravnanje.</p>	Pripomba ni predmet NU.	<p>Elektroenergetsko omrežje je gospodarska javna infrastruktura. Z varstvenim režimom ZTNP-1 (določbe 33. točke prvega odstavka 13. člena) je na območju narodnega parka prepovedana gradnja vodov v nadzemni izvedbi – izjema so tisti deli parka, kjer bi vkopana izvedba povzročila večje negativne vplive kakor zračni vod. Ocena razlike v stroških vkopane nasproti nadzemni izvedbi mora temeljiti na objektivnih predpostavkah (investicija in obratovanje v daljšem časovnem obdobju – potencialna izpostavljenost vetrolomu, snegolomu, zledolomu ...). Sicer pa predstavlja energetsko omrežje gospodarsko javno infrastrukturo, katere investitor je elektro gospodarstvo oz. območno pooblaščen elektro podjetja; zasebni lastniki so nosilci stroškov individualnih priključkov na NN omrežje.</p>	22.10 18(§13/33)	18.10

	A	B	C	D	E	F	G	H
422	421	dopis	31.12.2012	(23) Kurjenje ognja: Ureditev ni ustrezna. Neupravičeno se birokratizira in onemogoča normalno uporabo. V lokalnih skupnostih se že stoletja uporabljajo mesta za kresove in kurjenje (kar je mimogrede tudi kulturna dediščina), prav tako se odpadno vejevje in trnje kuri direktno na očiščenih zemljiščih, saj odvoz ni mogoč, brez odvoza ali kurjenja pa zemljišča niso očiščena.	Pripomba je upoštevana.	Ureditev kurjenja je področje, ki je zaradi specifičnosti razdeljeno na tri sklope – urejena kurišča (znotraj območij kampov, šotorišč, piknik prostorov), kmetijstvo in gozdarstvo. S kurjenjem ognja se spremeni vrstna sestava na tako obdelanem območju – med rastlinami izginejo vrste, ki so občutljive na šok oziroma rabo, ter tiste s plitvimi koreninami. Med živalmi izgine talna nevretenčarska favna (deževniki, žuželke, glive, bakterije). Vzdrževanje kmetijskih površin s požiganjem travne ruše je uveljavljena praksa, ki se izvaja v manjšem obsegu – bolj ali manj lokalno na manjših površinah – in je vračanje v prejšnje stanje lahko relativno hitro. Ob tem je treba opozoriti, da požiganje ne rešuje osnovnega namena – odstranjevanja lesnih (grmovnih) vrst, ki so praviloma izredno odporne. Na intenzivno gospodarjenih površinah je kurjenje ob upoštevanju podrobnega varstvenega režima dopustno. Požiganje pa nikakor ni dopustno na ranljivih oziroma občutljivih območjih, kot so npr. visokobarjanske površine. Tradicionalne prireditve s kresovi in njihove lokacije bi bilo treba nedvoumno opredeliti in v postopkih izdaje soglasij (mnenj) podati ustrezne pogoje. Tako določena mesta kurišč za kresove bi morala biti ustrezno urejena in	18 (§13/45)	15.1 (45. tč. 1. odst.)
423	422	dopis	31.12.2012	(24) Šotorjenje in taborjenje: Glede splošne prepovedi je izdajanje soglasij določenim osebam s strani JZ TNP vprašljivo, saj se prevzema pravice zasebnega lastnika zemljišča brez da bi to bil ali od lastnika imel pooblastilo o odločanju v njegovem imenu. Samo soglasje JZ tudi z ničemer ne vključuje zasebnega lastnika območja in njegovega soglasja ali zavrnitve. V postopek pridobivanja soglasja javnega zavoda je potrebno predhodno vključiti obvestilo lastniku o dobljeni prošnji. Prepoved šotorjenja mora biti namenjena obiskovalcem parka. Iz nje je potrebno izvzeti lastnika in njegovo družino. Glede na to, da lahko na zasebnem zemljišču s soglasjem JZ in brez soglasja lastnika kampirajo tuje osebe, lahko na svojem kampira tudi lastnik in njegova družina in to brez soglasja upravljavca. Še posebej zato, ker ste lastniku prepovedali tako gradnjo novih objektov, kot spremembo namembnosti obstoječih objektov kot tudi bivalno rabo kmetijskega ali planinskega objekta.	Pripomba ni upoštevana.	ZTNP-1 prepoveduje šotorjenje in taborjenje zunaj za to določenih mest (zunaj kampov) na celotnem območju narodnega parka, oz. dejavnost dovoljuje, v kolikor s tem niso ogroženi cilji zavarovanega območja, ter s soglasjem upravljavca. Najpogostejše gre v teh primerih za (ponavljajoča) taborjenja večjega števila ljudi s sezonskim značajem (večinoma od junija do septembra). Vsi tovrstni tabori so izobraževalne ali raziskovalne narave. Lokacije so znane in se praktično ne spreminjajo že več let, prav tako pa so bile pred potrditvijo usklajene z lastniki zemljišč. Organizator taborjenja mora skladno z določbami 31. člena ZTNP-1 pridobiti soglasje upravljavca narodnega parka, vendar se je pred tem dolžan pri lastniku pozanimati o razpoložljivosti termina in vseh ostalih zadevah glede uporabe zemljišča. JZ TNP s slednjim nima nič. Soglasje upravljavca zavarovanega območja se nanaša zgolj na naravovarstven vidik tabora oz. šotorjenja, kljub temu pa je med pogoji oz. usmeritvami vedno navedena tudi potreba po uskladitvi z lastnikom zemljišča. V večini primerov so organizatorji taborov v času vložitve zahtevka za soglasje že dogovorjeni z lastnikom. V kolikor bi se pojavila vloga za	18 (§13/46)	15.1 (46. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
424	423	dopis	31.12.2012	<p>(25) Deli parka, ki se lahko uredijo za ogledovanje in obiskovanje: Območje Korit Tolminke in Zadlaščice (naravni spomenik) urejate z vsemi akterji brez vednosti lastnika (AS Čadrg).</p> <p>Načrtujete oblikovanje ustreznih izhodišč za dele parka, ki se bodo urejali za obisk in ogled, nadgradnjo in postopno urejanje teh delov parka. Kriterij za določitev ustreznosti rabe je tudi pomen rabe tega dela parka z vidika razvoja prebivalstva v parku in parkovnih skupnostih (dohodki, delovna mesta, vpliv na kakovost življenja. V nadaljevanju se predvideva podelitev koncesije pravni ali fizični osebi za upravljanje Korit ter prehodno strokovno mnenje JZ za ta namen. V mnenju se opredeli tudi obveznosti koncesionarja.</p> <p>Lastnik v gornjih navedbah ni niti omenjen. Pravilno je, da se o tako pomembnih zadevah obvešča tudi lastnika območja ter da se ga vključi v gornje navedbe in v tudi sam postopek podeljevanja koncesije, saj je potrebno urediti finančne obveznosti do lastnika.</p> <p>Pri pomenu rabe območja Korit je potrebno obdelati in zagotoviti prednosti AS pri zaposlovanju (lastniki, družinski člani AS ter vaščani), ter dohodke AS od obiskovanja Korit.</p>	Pripomba ni predmet NU.	<p>Tolminska korita – naravna vrednota državnega pomena in naravni spomenik – so urejena za obiskovanje in ogledovanje. S koriti upravlja LTO Sotočje, upravljavec narodnega parka pri tem ne sodeluje. V primeru načrtovanih gradbenih in ureditvenih del sodeluje s strokovnim mnenjem v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja. Po ZTNP-1 (določbe 33. člena) je predvideno podeljevanje koncesij za posebno rabo delov narodnega parka. Postopek izbora koncesionarja vodi MKO ali zanjo ARSO, o izbiri pa odloči Vlada RS. Koncesija se podeli na podlagi koncesijskega akta, ki ga bo pripravil MKO oziroma ARSO. V njem se bodo opredelili tudi pogoji in merila za podelitev koncesije. Kot določa ZTNP-1 v 33. členu se odločitev o podelitvi koncesije za rabo delov narodnega parka sprejme na podlagi skupnega strokovnega mnenja JZ TNP in ZRSVN. Pravna ali fizična oseba, ki želi pridobiti koncesijo, mora za pridobitev koncesije izkazati ustrezen pravni naslov za uporabo zemljišč, ki so predmet rabe, in morebitne pripadajoče infrastrukture. Pri izbiri koncesionarja ima prednost kandidat, ki je ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za podelitev koncesije predložil naravovarstveno sprejemljivejši predlog rabe dela narodnega parka. Če ima več kandidatov enako število točk, ima prednost kandidat,</p>	25.3 25.4	21.1 21.2
425	424	dopis	31.12.2012	<p>(26) Snemanje: Prepoved naj bo namenjena večjim zadevam. Predlagamo, da se tudi v 1., 2. in 3. varstvenem območju dovoli snemanje video produktov za javno predvajanje brez preverjanja in soglasij JZ TNP, če z videoposnetkom soglaša lokalna skupnost oz. lastnik zemljišča (vas, AS, zasebni lastnik), kjer se zadeva snema. Še posebej, če ima skupnost sama za to interes. Večinoma gre namreč za lokalne in manjše prispevke ter ne za velike hollywoodske filme. Če se lokalna skupnost ne opredeli all posreduje zadevo naprej upravljavcu, o tem odloča upravljavec s soglasjem. To se nam zdi normalna in uporabna pot.</p> <p>Prosimo tudi za pojasnilo na primerih, kaj naj bi bilo snemanje v nasprotju z varstvenimi cilji parka!</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Ideje in želje tako slovenskih kot tudi tujih produkcijskih družb za snemanje na območju narodnega parka so različne - od manjših reklamnih, glasbenih videospotov do dokumentarnih in igranih filmov za javno predvajanje. Naloga upravljavca je, da v postopku izdaje soglasja, ki je določeno z določbami 31. člena ZTNP-1, preveri skladnost vsebine načrtovanega snemalnega projekta s cilji in nameni narodnega parka. Ključni varstveni cilji in nameni parka so opredeljeni v 2. členu ZTNP-1.</p> <p>Snemanje je v nasprotju z varstvenimi cilji, če bi bili zaradi snemanja kršeni varstveni režimi ali pravila ravnanja, ogroženo naravno ravnovesje, ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst (1. primer: snemanje soteskanja na vodotoku ali odseku vodotoka, kjer je ta dejavnost prepovedana; 2. primer: prikaz kadra s šotori na območju, na katerem je taborjenje ali šotorjenje prepovedano). S podrobnim varstvenim režimom (poglavje 15.1 - določbe 50. točke prvega odstavka 13. člena ZTNP) so v NU opredeljena merila in pogoji za pridobitev soglasja, s katerim se opredelijo način, lokacija, čas snemanja, morebitna uporaba vozil, začasni objekti in druga ravnanja (glede na vsebino vloge).</p>	18 (§13/50)	15.1 (50. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
426	425	dopis	31.12.2012	(27) Naravne vrednote in lastništvo zemljišč: Med naravne vrednote spadajo tudi Migovec in njegovi podi, sistem jam MIG s Kavknjamo, reka Tolminka in Zadlaščica ter termalni izvir, Azmična grapa ter gube ploščatega apnenca nad Koriti (Čadrg). Kaj to pomeni za lastnika? Ali nameravate lastnike obvestiti o tem, ali se bodo z dejstvi naključno srečali ob kaki kršitvi?	Pripomba ni predmet NU.	Naravne vrednote so varovana območja narave (v nasprotju z zavarovanimi območji narave), za katere v skladu z zakonodajo ni predvideno obveščanje lastnikov zemljišč, ki ležijo v območju naravne vrednote. Naravne vrednote namreč nimajo posebnih varstvenih režimov oz. niso razglašene s posebnim zakonom ali odlokom. S Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04) so določena pravila ravnanja za njihovo varstvo ter opredeljene podrobnejše varstvene in razvojne usmeritve za vse zvrsti naravnih vrednot (Priloga 4). Naravne vrednote imajo splošno prepoved njihovega uničenja oz. bistvenih sprememb njihovih lastnosti. Večina posegov oz. opravljanje dejavnosti na območju naravnih vrednot je dopustna na podlagi v postopku presoje sprejemljivosti določenih naravovarstvenih pogojev, ki zagotavljajo, da se naravna vrednota ne bi uničila ali bistveno spremenila. Naravne vrednote so opredeljene v registru naravnih vrednot, ki je javno dostopen prek spletnih strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje (ARSO) in ZRSVN. V kolikor bi se naravna vrednota zavarovala kot naravni spomenik, naravni rezervat ali strogi naravni rezervat, je država dolžna o tem obvestiti lastnika/e zemljišča na	Priloga 3 (Tabela P3-2)	7.3 Priloga 3
427	426	dopis	31.12.2012	(28) Turistične, športne in rekreacijskih dejavnosti na vodotokih: Režim ni ustrezen. Ali ne razvijamo več turizma? Na kakšnih za to določenih mestih? Izjema mora biti lastnik zemljišča in domačini z manjšimi dejavnostmi, saj nekateri od tega živijo. Soglasje za izvajanje dejavnosti naj se uporablja za ostale, ki niso lastniki nepremičnin v obravnavani katastrski občini.	Pripomba ni upoštevana.	Z ZTNP-1 in NU se spodbuja razvoj turizma, ki je oz. bo prilagojen ciljem narodnega parka. Varstveni režim določa mesta (odseke vodotokov, jezera), kjer so turistične, športne, rekreativne dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah dovoljene - z vidika varstva narave. Z določbami ZTNP-1 so te dejavnosti dovoljene samo v tretjem varstvenem območju in s soglasjem upravljavca. Z vidika varovanja narave (vodnih in obvodnih ekosistemov ...) ni razlike ali to dejavnost na vodotokih izvaja npr. tujec ali lastnik nepremičnine v obravnavani katastrski občini. Vodna zemljišča naštetih območij so v državni lasti. Režim lastnikom okoliških zemljišč ne preprečuje dostopa in rabe njihovih zemljišč.	18 (§13/48)	15.1 (48. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
428	427	dopis	31.12.2012	(29) Prepoved gradnje novih poti v 1. in 2. varstvenem območju; opuščanje bližnjic in obstoječih poti, omejitve obiskovanja, mirne cone: Prosimo za pojasnilo, kje so tista varovana območja v tolminski občini (če so), kjer je dostop prepovedan in katere poti in bližnjice naj bi se ukinjale? Splošno in vnaprejšnje prepovedovanje poti in bližnjic - brez, da je seznam poti, ki naj bi se ukinjale, lastnikom zemljišč vnaprej predstavljen in posegi argumentirani - ni primerno. Omejitve obiskovanja lastnih zemljišč pa so povsem neprimerne. K temu je nujno potrebno dodati zapis, da omejitve ne veljajo za lastnike zemljišč.	Pripomba je delno upoštevana.	Opredelevanje mirnih območij temelji na strokovni presoji, da je treba z vidika varstva živali prostoživečih vrst ali ranljivih habitatov omejiti ali prilagoditi dostop ali izvajanje motečih dejavnosti. Kako strog režim bo veljal na posameznem območju, je odvisno od vrste/habitata. V večini primerov je obiskovanje le časovno omejeno v obdobju razmnoževanja živali ali njihovih počivališč, prezimovališč. Popolna omejitev je predlagana za barjanske površine, ki so izjemno občutljiv ekosistem. Omejevanje ali časovna prilagoditev dostopa na mirno območje načeloma velja tudi za lastnika, če gre za izvajanje dejavnosti, ki je prepoznana kot moteča (npr. izvajanje sečnje v obdobju rastiitve gozdnih kur). Se pa strinjamo z izraženo pobudo, da se za lastnike zemljišč vzpostavi milejši režim v zvezi z izvajanjem lastninske pravice na tistih mirnih območjih, kjer je to mogoče. V predlogu NU je v poglavju poglavje V.15 – <i>Podrobna opredelitev varstvenih režimov</i> za lastnike zemljišč vzpostavljen milejši varstveni režim na mirnih območjih, kjer to ne preprečuje doseganja ciljev, zaradi katerih je tako območje opredeljeno.	17.4.3 (D3.5) 18 (§13/1) 19 (§15/10)	14.4 (D3.5) 15.1 (1. tč. 1. odst.) 15.2.1 (10. tč. 1. odst.)
429	428	dopis	31.12.2012	(30) Grbinasti travniki: Lastnikom zemljišč z grbinastimi travniki je potrebno najprej sporočiti, da imajo grbinaste travnike, nato kaj to je ter kaj to stanje zanje pomeni. V nekaterih naseljih so grbinasti travniki prisotni neposredno ob obstoječih stanovanjskih in gospodarskih zgradbah, kar preprečuje gradnjo novih objektov. V 3. varstvenem območju bi bilo na manjših mestih potrebno napraviti izjemo zaradi potreb gradnje lokalnih prebivalcev.	Pripomba je delno upoštevana.	Grbinasto površje je značilno za večji del ledeniško preoblikovanega površja z apnenčasto podlago. Predstavljajo posebno geomorfološko obliko, ki je nastala z zakrasedanjem drobnega morenskega gradiva in različnega posedanja ter se ohranjala z dolgoletno ročno košnjo. Zanje je značilna pestrost rastlinskih vrst, pomembno vlogo pa ima tudi njihova puferska sposobnost zadrževanja visokih voda. Posebno lepo oblikovani in značilni grbinasti travniki so opredeljeni kot naravne vrednote. Splošni varstveni režim narodnega parka sicer res prepoveduje izravnavanje grbinastih travnikov, pri čemer velja absolutna prepoved za tiste grbinaste travnike, ki so opredeljeni kot naravne vrednote in tiste, ki so vključeni v sistem kmetijskih subvencij za njihovo vzdrževanje. V kolikor gre v skladu s prostorskimi akti občine za zazidljivo zemljišče, je gradnja tudi na območju grbinastega travnika možna, s tem, da ne pride do izravnave celega območja grbinastih travnikov, ampak le v delu, kjer bo stal objekt. Tudi v primeru kmetijskih operacij oziroma agromelioracij se v postopku soglasij za tak poseg preveri območje glede na ohranjenost in obseg grbinastih travnikov ter opredeli sprejemljivost posega.	18 (§13/11)	15.1 (11. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
430	429	dopis	31.12.2012	(31) Prepoved gradnje grajenih vlak in gozdnih cest v 2. varstvenem območju: Prepoved gradnje novih vlak v 2. varstvenem območju, kjer so večje površine gospodarskih gozdov v privatni lasti, je za lastnike teh zemljišč nesprejemljiva! Sploh na primorski strani, kjer je že v samem NU jasno zapisano, da je izredno malo prometnic, za negrajene vlake pa teren ni ustrezen (hribi). Brez gradnje novih poti gospodarjenje sploh ni mogoče. Ravno nedostopnost pa je kriva, da se ne da ustrezno gospodariti z gozdovi in planinami. Nove poti so nujne in morajo biti grajene!!	Pripomba je upoštevana.	Gradnja, rekonstrukcija in širitev gozdne infrastrukture se morajo izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v obliki izgradnje ali nadelave novih ali širitve obstoječih poti so že predpisana z ZTNP-1 in bi bil NU s kakršnimkoli odstopanjem v nasprotju z zakonskimi normativi. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	19 (§15/11) 20 (§16/1.3) 22.2	15.2.1 (3. tč. 1. odst. 16. člena) 18.2
431	430	dopis	31.12.2012	(32) (2) Odkupi, zagotavljanje odškodnin ali oprostitvev plačila davka za zasebne lastnike gozdov, kjer velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi: Strinjamo se, da je potrebno zagotoviti odškodnine in oprostitvev davka za zasebne lastnike gozdov. Skupni ocenjeni stroški za desetletno obdobje 252 000 € so pre nizko postavljeni (veljajo za vse občine in zaselke v TNP za 10 let).	Pripomba je upoštevana.	Pri operativni nalogi A4.2 in ostalih nalogah, povezanih z zagotavljanjem kritja izgub zaradi omejene rabe, je treba predvideti večjo višino sredstev za odkupe in odškodnine. Potrebno pa se je zavedati, da morajo biti ukrepi v NU realni in v praksi izvedljivi, iz tega razloga pa so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna.	17.1.3 (A4.2)	14.1 (A4.2)
432	431	dopis	31.12.2012	(33) Odškodnine za varovana območja: Odškodnine in oprostitvev davka za lastnike varovanih zemljišč je potrebno urediti na splošno in ne samo za površine z gozdovi. Potrebno je tudi povečati vsoto za predvidene ukrepe na tem področju. Zemljišča, ki so varovana in s katerimi zaradi omejitev ni mogoče ustrezno ali sodobno gospodariti je potrebno v prvi vrsti izločiti iz izračuna socialnih transferjev (vrtci, štípendije), iz plačila katastrskega dohodka in iz plačila davka na dediščino in ostalih davkov, ki temeljijo na izračunu vrednosti zemljišč.	Pripomba ni predmet NU.	Vprašanje izplačevanja odškodnin je področje, ki ga je treba urejati z zakonom in ne na ravni NU. Ob tem je treba opozoriti, da ima lastnina poleg gospodarske in socialne funkcije, tudi ekološko funkcijo. Vsekakor pa je delovanje JZ TNP usmerjeno tudi k doseganju oprostitvev obdavčitvam, ki so jim podvrženi lastniki zemljišč, na katerih gospodarjenje ni mogoče. Oprostitvev omogoča že veljavna zakonodaja in sicer je na podlagi 73. člena Zakona o dohodnini mogoče do 30.06. tekočega leta vložiti na davčno upravo vlogo (dosegljiva je na spletnih straneh DURS) za oprostitvev katastrskega dohodka (ta vpliva potem na ostale socialne transferje, ki se odmerjajo na podlagi dohodnine) na zemljiščih, ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno prepovedano izkoriščati za kmetijsko pridelavo.	17.1.3 (A4.2)	14.1 (A4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
433	432	dopis	31.12.2012	(34) Vodenje obiskovalcev in sodelovanje v izobraževalnih programih: Za ukrep je predvidenih 3.000.000 €, to je več kot v rubriki odkupi zemljišč. Sredstva, ki ste jih kot na tem mestu razpršeno porazdelili v veliko raznih dejavnosti JZ, najprej namenite v osnovne naloge ureditve pozicije zasebnega partnerstva: odkupov in raznih odškodnin, saj na zasebnem partnerstvu temelji tako park kot dejavnosti JZ. Ker park uravnoteženo temelji na Človeku in Biosferi, predlagamo, da polje človeka in ukrepe za njegovo dobrobit enakovredno izenačite s poljem biosfere, začenši z zasebnimi lastniki. Ko boste to področje ustrezno uredili, pa razporedite preostali denar med druge dejavnosti.	Pripomba je upoštevana.	V upravljavski nalogi E8.2 (v dopolnjenem osnutku NU) so zajeti stroški dela za izvedbo vodenj - za obdobje 10 let. V javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je prišlo pri izpisu stroškov do napake. V postavki E8.2. so bili stroški nepravilno navedeni (zapisana je skupna vsota postavk E8.1 - izvajanje neposrednega nadzora v naravi in E8.2 - vodenje obiskovalcev), pravilna višina stroškov za vodniško službo (operativna naloga D5.1 v predlogu NU) za 10 letno obdobje je 140.917 €. V predlogu NU je napaka odpravljena, prav tako so bile preoblikovane operativne naloge (prvotna naloga E8.2 v D5.1; prvotna naloga E8.1 pa v A11.1).	17.5.3 (E8.2)	14.4 (D5.1)
434	433	dopis	31.12.2012	(35) Finančni načrt: V NU so sredstva večkrat namenjena za monitoring, preučevanje, analize, ozaveščanje itd, namesto v učinkovitejše financiranje samega ukrepa - direktne spodbude zasebnim lastnikom. Ljudem je večinoma jasno, kaj je potrebno, problem je v financah. 1. Primer: ukrepi za ohranjanje in nadzor čistosti voda z raznimi dejavnostmi v primerjavi s sofinanciranjem izgradnje čistilnih naprav v TNP. 2. Primer: promocija nizkoogljičnega TNP v primerjavi s splošno odobritvijo in spodbujanjem nameščanja sončnih celic in kolektorjev v TNP ter sofinanciranje nakupa naprav. V rubriki energetika, kjer bi ta promocija mogla biti jasno prikazana, pa je vse nizkoogljično bolj ko ne prepovedano.	Pripomba je upoštevana.	NU je programsko vsebinski dokument, s katerim so sistematično in hierarhično pregledno opredeljeni načini varstva, rabe, gospodarjenja in upravljanja ter razvojne usmeritve. V vsebinsko ožjem upravljavskem delu dokumenta so poleg vizije narodnega parka navedeni dolgoročni cilji, operativni cilji in naloge, ki so podrobneje podprti z aktivnostmi, določitvijo nosilcev in sodelujočih, prioriteto, časom izvedbe ter finančno konstrukcijo. Zavedati se je treba, da je narodni park zavarovano območje z jasno določenimi cilji in nameni ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, ohranjanja krajinskih in duhovnih vrednot, prav tako pa tudi z razvojnimi usmeritvami, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju in ohranjanju poselitve. Vsi štirje v pripombi konkretno navedeni ukrepi so že vključeni v NU, prav tako so prikazani tudi stroški sofinanciranja.	29	25

	A	B	C	D	E	F	G	H
436	435	dopis	31.12.2012	(37) Ključni razvojni problemi za zasebne lastnike: <ul style="list-style-type: none"> - preveč stroškov - preveč prepovedi, sploh gradbenih, s čimer se ubija ustvarjalnost malega človeka - neizvajanje odškodnin in nadomestil - preveč birokracije - premalo sodelovanja strokovnjakov z lastniki pri soglasjih - premalo sodelovanja in obveščanja zasebnih lastnikov pri oblikovanju zakonodaje. 	Pripomba je upoštevana.	Upravljavec narodnega parka se seznanja z izpostavljenimi problemi: <ul style="list-style-type: none"> - presojanje stroškov bi moralo temeljiti na objektivnih merilih in izhodiščih, prav tako pa ni mogoče ugotoviti ali gre za oceno razvoja kot takega ali za pridobivanje dokumentacije ali stroške gradnje ... - graditev objektov je regulirana s področnimi predpisi, ki urejajo vrste objektov glede na zahtevnost; vsebino in obliko prostorske dokumentacije. Prepovedi in omejitve pri posegih v prostor izhajajo iz občinskih prostorskih aktov (opredelitev namenske rabe prostora, prostorski izvedbeni pogoji) ter pogojev soglasodajalcev na podlagi področnih predpisov - odškodnine in nadomestila so v omejenem obsegu opredeljene v dopolnjenem osnutku NU (operativne naloge A3.1, A4.2 in A10.1) - izdaja mnenj in soglasij poteka skladno z zakonom o splošnem upravnem postopku, ZTNP-1 in spoštovanjem predpisanih rokov - v postopku je upravljavec narodnega parka dolžan obravnavati vsebino zahtevka skladno z varstvenim režimom, pravili ravnanja - upravljavec je pri svojem delu izdaje soglasij in mnenj samostojen in zavezan spoštovanju ZTNP-1, seveda pa je vedno mogoč tudi institut svetovanja (skupni terenski ogled, razgovor ...) ali predhodnega mnenja, s katerim lahko vlagatelj pridobi usmeritve in izhodišča za načrtovan poseg, 	17.3 (C)	14.3 (C)

	A	B	C	D	E	F	G	H
439	438	dopis	31.12.2012	<p>(40) Ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj: Kazalniki za rubriko, v kateri so zajeti ljudje, torej zasebni lastniki, vsebujejo le podatke o kmetijah, o zemljiščih in osebah s statusom kmeta in dodatnih dejavnostih kmetij. Število kmetov v TNP je 231, število kmetijskih gospodarstev v TNP je 231, tistih s sedežem izven TNP je 354. Predvideva se 20% povečanje vključenosti v ekološko kmetovanje (v 10 letih) s strani lastnikov s sedežem izven TNP. Predvideno je povečevanje števila kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi (za 18 kmetij/10let), povečevanje števila kmetij z drugo dejavnostjo (za 10kmetij/10 let), povečanje števila odobrenih naložbenih projektov kmetov iz PRP (iz 1 na 5 projektov v 10 letih), povečanje števila odobrenih naložbenih projektov planin (iz 0 na 5 projektov v 10 letih). S tem bo ostalo v kmetijski rabi 10ha. To glede ukrepov C1. C2 se ukvarja se s prebivalci v TNP, ki jih je 2444 in se zanje v 10 letih ne predvideva povečanje števila. Le zakaj ne? Planira pa se povečanje novih gospodinjstev (za 20) znotraj enakega števila prebivalstva. Le čemu? Predvideno je povečanje deleža visoke izobrazbe med prebivalstvom za 2% in znižanje deleža prebivalcev z nižjo izobrazbo za 3%. Povečanje števila prebivalcev za priklop na javni vodovod in na čiščenje odpadnih voda. Pri raznih ukrepih ni zagotovljeno enotno financiranje ukrepov za vse lastnike zemljišč, ampak je poudarek predvsem na lastnikih s statusom kmeta in prebivalcih. Prav je, da so deležni spodbud. Manjkajo pa spodbude ostalim lastnikom za katere omejitve ravno tako veljajo.</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Naloge s področja C1 in C2 se prednostno nanašajo na podporo aktivnim kmetom in delovno aktivnim prebivalcem s ciljem ustvarjanja pogojev za delovna mesta znotraj parka, z delom doma, fleksibilnimi oblikami zaposlovanja v različnih panogah, zato so kazalniki bolj usmerjeni k dejavnostim kot k zemljiščem. Subvencije za obdelavo zemljišč se dodeljujejo iz kmetijske politike, zato se ne smejo podvajati.</p> <p>Naloge s področja C3 so usmerjene k zagotavljanju javnih storitev, služb in družbenih ter stanovanjskih pogojev za življenje družin. Posebna pozornost je namenjena podpori mladim družinam, ki se odločijo ostati v parku in tu ustvariti svoje gospodinjstvo, ločeno od staršev. Za merjenje učinkovitosti tega ukrepa je predvideno spremljanje nastajanja novih gospodinjstev, saj se želi podpreti vsaj 20 mladih družin.</p> <p>Priseljevanje stalnega prebivalstva v park, še zlasti mladih družin, je zelo zaželeno. Žal pa demografska analiza obstoječe starostne strukture in trendov ne zagotavlja rasti prebivalstva, zato je naš cilj, da se le-ta vsaj ohrani v današnjem obsegu.</p> <p>Podpora lastnikom nepremičnin, ki v parku ne prebivajo, ni prioritetni cilj NU.</p> <p>V uporabi in veljavi sta dva kazalnika priklopa na komunalno omrežje: število prebivalstva ali število gospodinjstev. Za potrebe NU je bilo odločeno za število prebivalcev, ki se najpogosteje uporablja v primerljivih okoljskih dokumentih npr. primerljivo s PE).</p>	17.3.4	17.3 (C1, C2 in C3) 26 (Tabela 26)

	A	B	C	D	E	F	G	H
440	439	dopis	31.12.2012	<p>(41) Podpora mladim družinam: Strokovna pomoč in sodelovalen odnos je sicer dobrodošel. So pa bistveni ukrepi za mlade družine drugje. Namesto strokovne pomoči v vrednosti 200.000 € jim najlažje pomagata s tem, da v osnovi dovolite spreminjati namembnost kmetijskih objektov, ne komplicirate z omejitvami glede gradnje in dragimi pogojnimi izvedbami ter financirate gradbeno dokumentacijo. Znesek za neposredno finančno spodbudo je potrebno povečati in direktno nameniti mladim.</p> <p>Formulacija podpore ponovno diskriminira določene kategorije zasebnih lastnikov. Podpora za reševanje stanovanjskega problema v TNP mora biti v prvi meri dosegljiva tudi mladim, ki ne bivajo v TNP, a imajo tam družinska zemljišča, objekte, skratka možnosti za bivanje. Faktor stalnega bivanja družine ni ustrezen. Podpora mora biti namenjena mladim in mladim družinam, da se ne izključuje posameznikov, ki predhodno pripravljajo bivališče - ko še niso družina. Podobno kot je to ustrezno navedeno v poglavju 22.15, o podpori mladim in mladim družinam na področju podjetništva.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Sredstva v operativni nalogi C3.2 so namenjena sofinanciranju projektno-tehnične dokumentacije za reševanje stanovanjskega problema mladih družin, strokovna pomoč pa usmerjena v svetovanje pri premagovanju birokratskih ovir. Končni cilj ukrepa je, da v parku ostane ali se tja preseli mlada družina z namenom stalnega prebivanja.</p> <p>Prostorsko načrtovanje in s tem v zvezi tudi osnovna in podrobnejša namenska raba zemljišč, opredelitev vrst objektov je vsebina občinskih prostorskih aktov.</p> <p>Določevanje pogojev v postopkih izdaje upravnih dovoljenj izhaja iz ZTNP-1 (varstveni režimi, pravila ravnanja, varstvene in razvojne usmeritve).</p>	17.3.3 (C3.2)	14.3 (C3.2)
441	440	dopis	31.12.2012	<p>(42) Ježa konj: Zapisan varstveni režim je izločevalen in favorizira določeno skupino znotraj upravičencev. Popraviti tako, da so vključeni vsi zasebni lastniki zemljišč in njihove družine oz. domačini in ne samo prebivalci parka.</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>S podrobnejšo opredelitvijo varstvenega režima ZTNP-1 (določbe 49. točke prvega odstavka 13. člena) se ne opredeljuje skupin uporabnikov, niti jih ne izključuje, temveč določa poti na območju parka, kjer je dopustno jezdit, seveda ob izpolnjevanju meril oz. pogojev.</p>	18 (§13/49)	15.1 (49. tč. 1. odst.)
442	441	dopis	31.12.2012	<p>(43) Celostna obnova vasi: Ukrepi so sicer dober, vendar je za njegovo izvajanje namenjenih le 47.500 € za obdobje 10 let za vse zaselke v TNP. Iz zneska tudi ni jasna višina denarja, ki gre direktno skupnostim, in višina denarja, ki se namenja za omenjene naloge s tem v zvezi (svetovanje, promocija, usposabljanje, pomoč pri prijavih). Potrebno je povečati znesek direktnih spodbud zasebnim lastnikom oz. prerazporediti sredstva iz drugih ukrepov v NU.</p>	Pripomba je delno upoštevana.	<p>Pri upravljalškem ukrepu E4.3 (celostna obnova vasi) bi bilo smiselno predvideti večjo višino sredstev. Ob tem se je treba zavedati, da morajo biti ukrepi v NU realni in v praksi izvedljivi. Iz tega razloga so v dopolnjenem osnutku NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev relativno majhna.</p> <p>Pri prenovi vasi je utemeljeno pričakovati tudi razpise MKGP, občin in regionalnih razvojnih agencij.</p>	17.5.3 (E4.3)	14.5 (E4.3)

	A	B	C	D	E	F	G	H
443	442	dopis	31.12.2012	(44) Ohranjanje in razvoj pašništva: Znotraj teh nalog je omenjeno tudi sofinanciranje dostopa na nedostopne planine. Ideja je pohvalna. Znesek za 10 let za vse naloge s tega področja, porazdeljene na vse občine v znesku 730.000 € pa je prenizek, saj praktično ne omogoča doseganje omenjenih ciljev.	Pripomba je upoštevana.	Pri ukrepu C1.5 bi bilo treba predvideti več sredstev za ohranjanje in razvoj pašništva. Treba pa se je zavedati realnosti in izvedljivosti operativnih nalog v praksi - iz tega razloga so v predlogu NU predvidena sredstva ob upoštevanju trenutnega finančnega stanja ter načrtovane dinamike dodeljevanja programskih sredstev tudi relativno majhna.	17.3.3 (C1.5)	14.3 (C1.5)
444	443	dopis	31.12.2012	(45) Dostopi do kmetijskih zemljišč v 2. varstvenem območju: Zapis varstvenega režima je neživljenjski. Prav v NU je zapisano tudi, da na primorski strani manjka infrastruktura. Na mnogo zemljiščih namreč sploh še ni dostopov, ker se zaradi revščine in neukvarjanja s kmetijstvom dostopov ni uredilo. Ta zemljišča so zaradi tega v zaraščanju. Zemljišča z dostopi, pa imajo času nastanka primerne dostope - za konjsko vprego ali peš in ne za traktorje ali druga motorna sredstva, ki se uporabljajo danes. Zapis je potrebno dopolniti v smislu, da se dostope do zemljišč lahko dograjuje in širi v skladu s spremembami kmečke mehanizacije in voznega parka lastnika pri čemer naj se ne pretirava. Potrebno je dodati, da se lahko gradi tudi nove dostope, tako da se lahko zagotovi varno obračanje, sestop mehanizacije itd....	Pripomba ni upoštevana.	Z varstvenim režimom ZTNP-1 je v 2. varstvenem območju dopušča vzdrževanje obstoječih dostopov do kmetijskih zemljišč zaradi opravljanja kmetijske dejavnosti. Vzdrževanje poti je seveda dopustno v obsegu in izvedbi, ki lastniku omogoča peš dostop ali vožnjo s kmetijsko mehanizacijo do kmetijskih zemljišč. Ni pa dopustno nadelavati oz. graditi novih ali širiti obstoječih dostopnih poti. Z NU se ne sme presegati z ZTNP-1 določenih varstvenih režimov.	20 (§16/1.2)	15.2.1 (10. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
448	447	dopis	31.12.2012	(49) Dopolnilna dejavnost na planini: Veliko planin na različnih območjih propada. Na njih ne bo več proizvodnje mleka in pase. Za ohranitev ali obnovitev kulturne dediščine bi veliko naredili, če bi dovolili obnovo objektov v smislu ohranjanja kulturne dediščine. Brez objektov so namreč planine tudi turistom nezanimive. Vlaganja v objekte brez omogočanja turistične rabe, pa so za te čase povsem nerentabilna na vseh 3 varstvenih območjih. Brez tradicionalne uporabe objektov, to je normalnega bivanjskega življenja na planini, pa so planine nezanimive že za lastnike same. Predlagamo, da se na vseh varstvenih območjih ali vsaj 2. varstvenem območju, za potrebe zasebnega in klasičnega turizma namenijo tudi štalce in stanovi, brez spremembe njihove namembnosti. Objekte se ustrezno obnovi in popestri planine. Ob posnemanju preproste ureditve pa se doda dodatna turistična funkcija - saj je turizem in preživetje za zasebne lastnike v TNP tudi končni cilj. Neživljenjska je omejitev števila objektov na planini, ki so lahko namenijo za dopolnilno dejavnost ali omogočanje obnove le tistim, ki imajo status kmeta ali registrirano kmetijsko dejavnost. Planine imajo opredeljene zasebne lastnike, ki imajo pravico do rabe in obnove svojih objektov. Opravljanje dopolnilne dejavnosti pa naj se omogoči vsem lastnikom planinskih	Pripomba ni upoštevana.	Pod izrazom planina se razume območje, na katerem se opravlja določen obseg osnovne kmetijske dejavnosti - paša. Na planinah so dopustne tudi dopolnilne dejavnosti: turizem in predelava mleka. Pomembno je, da te dopolnilne dejavnosti pomenijo dodatni dohodek za posameznika ali skupnost, ki na planini izvaja tudi osnovno, tj. kmetijsko dejavnost. Od le-te je v največji meri posledično odvisna tudi ohranjenost kulturne krajine. Prav tako tudi planšarski objekti predstavljajo veliko vrednost kulturne dediščine (stavbne, etnološke), vendar pod pogojem, da so ti objekti namenjeni dejavnosti, zaradi katere so na planini tudi bili zgrajeni (tradicionalni pašno-košni sistem živinoreje). V primeru spremembe namembnosti se ta vrednost spremeni. Tudi spremembe namembnosti tovrstnih objektov zunaj zavarovanega območja narodnega parka morajo biti usklajene z namensko rabo prostora v posamezni notni urejanja prostora in prostorski izvedbeni pogoji v občinskih prostorskih načrtih (pridobitev ustreznih soglasij in upravnih dovoljenj) ter zakonodajo s področja graditve objektov oz. v primeru turistične funkcije seveda tudi z zakonodajo s področja turizma (oz. gostinske dejavnosti). Za spremembo namembnosti je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, spremeni se status zemljišča (stavbno zemljišče/gradbena parcela), oblikovanje objekta (npr. stavbna masa, fasade z odprtini; način izvedbe ...) ter	19 (§15/15, §15(2) in §15(8))	17.2.4 18.1
449	448	dopis	31.12.2012	(50) Spodbude za zasebne lastnike: Ugodnosti in finance za zasebne lastnike v TNP je potrebno v NU dodelati in prikazati pregledno - ločeno od drugih tem, z jasno opredeljenimi direktnimi sredstvi, ki naj bi jih dobili zasebni lastniki - brez vključevanja sredstev, ki so v zvezi s tem namenjena za administracijo in razne naloge JZ.	Pripomba ni upoštevana.	Razvojne spodbude so opredeljene v določbah 10. člena ZTNP-1 in v vsebinsko "ožjem" upravljavskem delu NU (poglavje IV. Upravljanje narodnega parka), še posebej znotraj upravljavskega področja C. Trajnostni razvoj in ohranjanje poselitve. Razvojne usmeritve so namenjene izboljšanju življenjskih in delovnih razmer lokalnih prebivalcev, spodbujanju novih zaposlitev za lokalne prebivalce in ustvarjanju dodatnega prihodka, ohranjanju kulturne dediščine in kulturnih vrednot, izboljšanju gospodarske javne infrastrukture, zmanjševanju obstoječega in preprečevanju dodatnega obremenjevanja okolja ter omogočanju čezmejnega sodelovanja, raziskovanja, izobraževanja, ozaveščanja, obiskovanja in doživljanja narodnega parka. S tem bodo omogočene tudi dodatne razvojne možnosti prebivalstva. V NU so podane vrednosti skupnih stroškov za vse ukrepe za celotno desetletno obdobje izvajanja NU. Konkretno opredeljena sredstva bodo določena z letnimi programi dela (podrobnejša določitev dejavnosti za izvajanje posameznih upravljavskih ukrepov, časovni okvir, kadrovska razporeditev) ter z letnimi finančnimi načrti JZ TNP oziroma	29	25

	A	B	C	D	E	F	G	H
451	450	dopis	31.12.2012	(52) Nadomestila in odškodnine: Dokler v državi ni denarja za nadomestila in odškodnine za razne stare in nove omejitve v TNP, naj se ravnatežje vzpostavi na prvobitni način, to je, da se v parku v času, ko se odškodnine ne izplačujejo, ne izvaja tudi omejitev. Omejevanje brez odškodnin zanje namreč ni ne primerno ne zakonito. Pripombo vnesti v NU kot dopolnitev ali kar v ZTNP-1.	Pripomba ni upoštevana.	ZTNP-1 je bil uveljavljen petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS, to je 15. 7. 2010. Selektivno izvajanje ZTNP-1 ni dopustno. Varstveni režimi posegajo v lastninske pravice oz. omejitve pri gospodarjenju z nepremičninami. Z Ustavo Republike Slovenije je v slovenskem pravnem redu vzpostavljeno načelo izvajanja lastninske pravice na način, ki zagotavlja tri temeljne funkcije lastninske pravice, in sicer socialno, ekološko in gospodarsko. Posledično izhaja iz tega tudi ugotovitev, da določitev načina izvajanja ekološke ali socialne funkcije lastnine (ne glede na to, da leta seveda posega v lastninsko pravico, ker je drugače ni mogoče določiti) ne pomeni nujno tudi njene omejitve. V primeru, da se zaradi varstvenih režimov (prepovedi in omejitev) bistveno poslabšajo obstoječi (ne potencialni) pogoji za pridobivanje dohodka in tega ni mogoče nadomestiti z dovoljeno dejavnostjo v okviru varstvenih oz. razvojnih usmeritev, so fizične in pravne osebe upravičene do odškodnine (določbe 51. in 89. člena ZON). Odškodnina obsega izgubo ali zmanjšanje dohodka od nepremičnine in se določi po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja razlastitev nepremičnin. Odškodninska obveznost je skladno z zakonom o ohranjanju narave na strani države kot ustanoviteljice narodnega parka.	17.1.3 (A3.1 in A4.2)	14.1 (A3.1 in A4.2)

	A	B	C	D	E	F	G	H
454	453	dopis	31.12.2012	<p>(55) Soglasje zasebnih lastnikov k obstoju parka: V NU manjkajo soglasja zasebnih lastnikov parka k obstoju TNP na njihovih zemljiščih, redna obdobjna preverjanja soglasij zasebnih lastnikov parka, redne psihosocialne študije zadovoljstva z življenjem in upravljanjem parka ter študije dolgoročnih prednosti in škodljivosti izvajanja nove varstvene zakonodaje na populacijo ter psihosocialnih, ekonomskih in zdravstvenih vplivov na populacijo, ki jo to zadeva.</p> <p>Glede na aktualno dogajanje na temo TNP (Bohinjci želijo izstop) in Natura 2000 ter javne demonstracije po celi državi je jasno, da ljudje ne poslušajo več le propagande in novih obljub, ampak v vedno večji meri razmišljajo s svojo glavo. Izkušnje mnogih so zelo slabe. V parku vlada nezadovoljstvo in nezaupanje. Ljudje pozivajo k takojšnjemu zagotavljanju uravnoveženega financiranja omejitvam, k popravku zakonodaje (izbris preštevilnih omejitev in dejansko sodelovanje z zasebnimi lastniki) in k izstopu parka iz zasebnih zemljišč. Problem je v tem, ker park za lastnike nepremičnin ni prijetno ali spodbudno okolje kot to reklamira JZ, pač pa gre predvsem za prostor poln raznoraznih omejitev brez ustreznih blažilcev za omejitve. Izvajajo se predvsem prepovedi brez odškodnin. Število prepovedi se povečuje. Konsenza ljudi se ne preverja. S strani upravljavca manjka spoštljiv in sodelovalen odnos do zasebne lastnine ter</p>	Pripomba ni predmet NU.	<p>ZTNP-1 je sprejel Državni zbor RS, skladno z zakonodajnim postopkom. V postopku priprave in sprejemanja zakona je bila opravljena tudi dvomesečna javna obravnava predloga ZTNP-1 s šestimi javnimi predstavitvami v parkovnih lokalnih skupnostih.</p> <p>JZ TNP se zaveda, da je za uspešnost priprave in izvajanja NU zelo pomembna komunikacija in sodelovanje z vsemi deležniki, prisotnimi na območju parka, še posebej pa s prebivalstvom, ki živi in dela v parku. Prav s tem namenom je bil pripravljen komunikacijski načrt, ki je znatno presegel s predpisi določen obseg vključevanja javnosti. Poleg aktivnosti, določenih s komunikacijskim načrtom, so bili opravljeni še dodatni neformalni razgovori, predstavitve, na spletnih straneh JZ TNP je bila vzpostavljena podstran za sodelovanje pri pripravi NU (www.tnp.si z naslovom <i>Sodelujte pri pripravi NU</i>).</p> <p>V ZTNP-1 in NU je jasno ciljno izhodišče, da se ohranja in po možnosti tudi krepi poseljenost območja narodnega parka. Povezanost domačinov preko življenja, dela in kulture je eden od ključnih elementov ohranjanja vseh značilnosti območja narodnega parka. Obstoj lokalnega prebivalstva, zaustavitev odseljevanja in posledično izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev je izjemno pomemben upravljavski cilj. Brez ljudi, ki gospodarijo na tem območju, se izgublja njegove temeljne značilnosti, njegova identiteta, ki je nastajala v več tisočletni zgodovini. Pričakovanja in zahteve prebivalcev spadajo med temeljne</p>	3.1 3.2	3

	A	B	C	D	E	F	G	H
456	455	dopis	31.12.2012	<p>(57) Gradnja, legalizacija počitniških hiš: Problem vikendaštva na črno ni problem TNP, saj se pojavlja po celi Sloveniji. Gre za politični problem, ki izvira v togi in kompleksni gradbeni zakonodaji, ki ne pozna pojma vikend hišica, in enostavnejših pogojev zanje. Nelegalni vikendi se pojavljajo, ker je legalna gradnja nedostopna, prepovedana, predraga, preveč birokratska, nepredvidljivih zapletov in predolga. In dokler se teh zadev ne bo uredilo, se bodo pojavljale tudi tako imenovane vikend hiške.</p> <p>Razne prepovedi ne bodo rešile vikendaštva, ampak ga pravzaprav celo povzročale. Saj če se ne more uradno spremeniti namembnosti, je posameznik prisiljen zadevo urediti na črno. Človek ima namreč stalno bivanjske potrebe in malo denarja. Namesto Sizifovega boja proti vikendaštvu v TNP, bi lahko JZ pripravil oz. spodbudil legalizacije objektov (kot so že bile) ali pa predlog za spremembo zakonodaje na temo vikend hišic v parku - v smislu ohranjanja kulturne dediščine s strani ljudi (predpiše se jim, katere tradicionalne izgledе objektov morajo posnemati in maksimalno velikost objektov.</p> <p>Ljudje tako vsi veseli gradijo zelene objekte, kjer za</p>	Pripomba ni upoštevana.	<p>Varstveni režim ZTNP-1 (določbe 19. točke prvega odstavka 13. člena) nedoumno prepoveduje gradnjo novih počitniških hiš, povečevanje obstoječih (legalno postavljenih) počitniških hiš, kakor tudi spremembe namembnosti drugih vrst objektov v počitniško funkcijo.</p> <p>Z NU ni dopustno preseirati ZTNP-1.</p>	<p>11.13</p> <p>18 (§13/19)</p> <p>22.13</p>	<p>10.13</p> <p>15.1 (19. tč.</p> <p>1. odst.)</p> <p>18.14</p>

	A	B	C	D	E	F	G	H
457	456	dopis	31.12.2012	(58) Upravljanje, varstveni režim (prepovedi, soglasja), varstvene in razvojne usmeritve: NU ima za lastnike precej nesprejemljivih zadev. Z veliko lahkoto namreč prepoveduje vse mogoče, brez da bi se k prepovedim zagotavljala finančna nadomestila. To ni sprejemljivo. Nova zakonodaja je močno povečala birokracijo, časovne zamike, moč varovalnih služb in finančne izdatke lastnikom, saj za vsako stvar rabiš soglasje. Zadeva gre v napačno smer. Jasna potreba in izpričana ekonomska logika navadnega človeka nima nobene veljave proti strokovnim učenikom o varovanju tega in onega. V vseh javnih občinah dan za dnem poudarjajo, da je potrebno zmanjšati dolge birokratske postopke, v tem primeru pa se dogaja prav nasprotno. Zasebni lastniki želimo preprosto življenje in imamo potrebo po poenostavljanju postopkov, po posodobitvi varovalnih pogojev, po odškodninah za omejitve, po sodelovanju varstvenih služb, po nevtralnem organu odločanja (z ustreznim gradbenim in kmetijskim predznanjem), ki nepristransko in enakovredno presodi vsa dobljena mnenja ter odloči v ravnovesju do lastnika in upravljavca in ne le potrdi mnenje JZ TNP kot do sedaj. Lastnik bo normalno izvajal omejitve, v kolikor bodo te v zdravorazumskih izvedbah in bo za svoje omejitve prejel odškodnino. Velikokrat je bilo z raznih strani povedano in zapisano, da lastniki ne bodo prevzemali financiranja varovalnih pogojev na svoja ramena in da morajo varovalne službe oz. njihov financer sami zagotoviti finančna sredstva h gradnjam za razliko med ugodno finančno izvedbo lastnika in med dragimi varovalnimi	Pripomba je delno upoštevana.	<p>1. Z NU se ne prepoveduje ali omejuje nobene dejavnosti, posega ali ravnanja na tak način, da presega ZTNP-1. Skladno z določbami ZTNP-1 v primerih, ko je to potrebno, varstveni režim le vsebinsko podrobneje določi oziroma ga časovno in/ali prostorsko natančneje opredeli. Z NU so v primeru omejenega gospodarjenja predvidena tudi nadomestila.</p> <p>2. Z namenom olajšanja upravnih postopkov, je v NU dan velik poudarek informiranju, svetovanju in usmerjanju. S tem ciljem je v NU predviden tudi ukrep, s katerim bo poleg oddelka za razvoj organizirana mobilna razvojna služba, tako da bo še dodatno omogočena pomoč lokalnemu prebivalstvu na terenu. Potrebni postopki pridobivanja soglasij in upravnih dovoljenj izhajajo iz različnih zakonskih podlag, na katere upravljavec narodnega parka nima vpliva. JZ TNP vsa z ZTNP-1 predpisana soglasja in mnenja izdaja v predpisanih rokih - prav z namenom hitrejšega reševanja upravnih postopkov je dan velik poudarek svetovalnim nalogam, kar omogoča pravočasno usklajevanje vsebinskih vprašanj posameznega zahtevka.</p> <p>3. Posegi v prostor na območju narodnega parka zaradi naravovarstvenih in kulturnovarstvenih pogojev niso nič dražji ali težje izvedljivi, kakor v primerljivem prostoru zunaj parka. Z izdanimi pogoji se namreč konkretizirajo pogoji h gradnji na podlagi ZTNP-1 in prostorskih izvedbenih pogojev s področja ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine, opredeljenih v občinskem prostorskem načrtu.</p> <p>4. Pogoji zapisani v naravovarstvenih in kulturnovarstvenih pogojih, določeni v izreku odločbe, so zavezujoči, morebitna neobvezujoča priporočila in usmeritve pa so</p>	17 18 19 20 22 29	14 (A, B, C in E) 15 18 25

	A	B	C	D	E	F	G	H
460	459	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(2) Gozdarstvo (izhodišča): Pionirska vegetacija ima na različnih rastiščih in preteklih rabah zelo različno drevesno sestavo. Večina planin (Fužinske planine do 1600 m nadmorske višine, Bohinj, Pokljuka) se naravno zarašča s smreko, saj je smreka v visokogorju alpskega sveta pomembna pionirska vrsta. Zato še zdaleč ne pomeni pionirska vegetacija avtomatično zagotovila za ugodno vrstno pestrost gozdov. To dejstvo je potrebno ustrezno komentirati tudi z vidika zasmrečenosti gozdov. Le-ta je večinoma posledica pretekle rabe in gospodarjenja z gozdovi kot navajate v tekstu, vendar je smreka tudi vrsta, ki je naravno prisotna v večini gozdnih združb v alpski fitogeografski regiji in pogosto v naravni drevesni sestavi predstavlja pomemben delež.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je besedilo poglavja 10.2 (analitični del z oceno stanja za področje gozdarstva) vsebinsko popravljeno oziroma prilagojeno tako, da se problematika zasmrečenosti uravnoteži oziroma slednja omeji izključno na sestoje, kjer je prevlada smreke in s tem spremenjenost vrstne sestave dejansko posledica načrtnega pospeševanja te drevesne vrste. Vsekakor pa mora NU upoštevati prisotnost naravnih smrekovih gozdnih združb na območju TNP, pa tudi tistih površin, kjer smreka ni naravno prisotna, vendar se zaradi preteklega načina gospodarjenja v veliki meri naravno pomlajujejo s smreko.	11.2	10.2
461	460	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(3) Analiza pritiskov in groženj: Načrt navaja kot temeljno grožnjo na področju gozdarstva "pritisk zaradi sečenj". S tem se ne strinjamo, in očitke odločno zavračamo. Sečnja je v prvi vrsti ključni instrument za usmerjanje razvoja gozdov. Višina možnega poseka in usmeritve za izvedbo poseka so formalno določeni z načrti za gospodarjenje z gozdovi, hkrati pa se strokovna izvedba načrtovanih količin zagotovi še z izbiro drevja za posek, kjer revirni gozdar na podlagi usmeritev iz načrtov in strokovne presoje konkretnih sestojnih razmer za posek določi in označi praktično vsako drevo, ki ga je potrebno v gozdu posekati! V 3. VO, kjer je poudarek na kulturni krajini, nismo zasledili kot problema vse manj vedutnih koridorjev kot posledica zaraščanja kulturne krajine in vse starejše strukture gozdov (starost in višina dreves v sestojih). Zato morajo biti sečnje usmerjene tudi k ohranjanju in ponovnem vzpostavljanju zanimivih vedutnih koridorjev, ki povečujejo zanimivost in doživljanje obiskovalcev v parku, zlasti ob bolj obiskanih prometnicah in točkah.	Pripomba je delno upoštevana.	V poglavjih javno obravnavanega dopolnjenega osnutka NU, ki so vsebinsko povezana z dejavnostjo gozdarstva, so v veliki meri povzeti predvsem glavni zaključki in ugotovitve, izpostavljeni v celoviti analizi stanja za navedeno dejavnost. Iz tega razloga je prikaz dejavnosti gozdarstva dejansko nesorazmeren – v predlogu NU je stanje ustrezno popravljeno oziroma uravnoteženo. Gre za tradicionalno dejavnost v narodnem parku, ki na sistemski ravni temelji na treh osnovnih načelih, ki dolgoročno zagotavljajo naravovarstveno sprejemljivo rabo gozda kot naravnega vira. V poglavju 12 je sečnja dejansko opredeljena kot oblika pritiska v prostoru narodnega parka, saj gre za uveljavljeno obliko sicer na načelni ravni trajnostnega izkoriščanja naravnih virov, ki pa z iznosom biomase, prisotno tehnologijo, spreminjanjem naravnosti sestojev in večjo ali manjšo degradacijo prostora vseeno vpliva na naravo in je v tem oziru opredeljena kot pritisk, kar je treba priznati tudi s strani gozdarske stroke. Nikakor pa gozdarstvo ni prepoznano kot glavni pritisk v prostoru TNP in se, kot je navedeno v pripombi, izvaja na podlagi veljavnih gozdnogospodarskih načrtov. Določanje največjega možnega poseka in dejanska izvedba temeljita na podatkih rednega spremljanja priraščanja gozdov in	13	12

	A	B	C	D	E	F	G	H
462	461	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(4) Ekocelice v gozdovih: V preglednici je prikazano, da doslej izločenih ekocelic v gozdovih ni. To ne drži, ekocelice so ponekod izločene in so prikazane v gozdnogojitvenih načrtih.	Pripomba je upoštevana.	Predlog NU med drugim predvideva skupne aktivnosti JZ TNP in ZGS pri opredeljevanju ekocelic, pri čemer je treba upoštevati dejstvo, da je njihovo vzpostavljanje po predpisih o divjadi in lovstvu usmerjeno v doseganje ožjih ciljev, kot pa to predpisuje ZTNP-1. V skladu z ZDLov je namreč pojem ekocelica opredeljen kot "ožji del naravnega okolja, ki omogoča prostoživečim živalskim vrstam nujne pogoje za njihov obstoj (kritje, možnost za gnezdenje in poleganje mladičev, itd.)", medtem ko ZTNP-1 pojem razlaga širše kot "ožji del naravnega okolja, ki omogoča prostoživečim živalskim in rastlinskim vrstam (v nadaljnjem besedilu: živalske in rastlinske vrste) nujne pogoje za njihov obstoj (npr.: kritje, možnost za gnezdenje in poleganje mladičev, posebni ekološki pogoji)". Vsekakor pa je treba izločena območja ekocelic iz gozdnogojitvenih načrtov upoštevati pri opredeljevanju trenutnega stanja kazalnika A4 in A4.1. V predlogu NU je v poglavju 26 (tabela 26) popravljena izhodiščna vrednost kazalnika površina ekocelic.	17.1.3 (A4) 17.5.3 (E7)	14.1 (A4 in A12) 26 (Tabela 26)
463	462	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(5) Ograjevanje zemljišč v naravnem okolju: Pri ograjevanju je popolnoma izpuščeno ograjevanje mladega gozda pred rastlinojedimi parkljarji. Prav v močno zasmrečenih gozdovih brez semenskih dreves ciljnih drevesnih vrst je potrebno zaradi zagotavljanja normalne rasti ciljnih drevesnih vrst le-te ob sadnji učinkovito zavarovati pred objedanjem, obrizganjem in lupljenjem. Zato je nujno opredeliti tudi postavitev teh kolektivnih zaščit. Pred postavitvijo pa je primerno uskladiti lokacijo z upravljavcem lovišča.	Pripomba je upoštevana.	Postavitevčasne varovalne ograje za zaščito mladih dreves pred objedanjem, obrizganjem ali/in lupljenjem je ob predhodni uskladitvi (postavitev in vrsta ograje) z upravljavcem lovišča (upoštevanje stečin, zagotovitev naravnih prehodov za posamezne vrste divjadi) je mogoče upravičiti kot nujni varstveni ukrep.	18 (§13/15)	15.1 (15. tč. 1. odst.)

	A	B	C	D	E	F	G	H
464	463	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(6) Vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju: Režim prometa na gozdnih cestah določi ZGS v sodelovanju z lastnikom, označi pa ZGS v sodelovanju z občino (2. in 3. alineja 39. člena Zakona o gozdovih), v primeru TNP pa bi lahko uporabili 4. alinejo istega člena, vendar pa stroški zapor ne bi smeli biti breme lastnika gozda. Predlagamo dikcijo »Za zagotovitev ustreznega režima prometa na gozdnih cestah Zavod za gozdove Slovenije samostojno ali na predlog upravljavca narodnega parka ali parkovne lokalne skupnosti v sodelovanju z lastniki gozdov izdelata elaborate režima prometa na gozdnih cestah, kjer se določi režim rabe gozdnih cest in omejitve, vključno z mesti za postavitve fizičnih zapor. Stroški označitve režima prometa in postavitve fizičnih zapor na gozdnih cestah, ki so posledica delovanja parka, niso breme lastnika gozda«.	Pripomba je upoštevana.	Poleg določb Zakona o gozdovih se upošteva tudi določbe prvega in drugega odstavka 27. člena ZTNP-1, na podlagi katerih lahko tudi upravljavec narodnega parka zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti narodnega parka poda predlog za omejitev uporabe gozdne ceste ali njenega odseka za motorna vozila. Predlog prometnega režima pripravi Zavod za gozdove Slovenije v soglasju z upravljavcem narodnega parka.	18 (§13/43)	15.1 (43. tč. 1. odst.)
465	464	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(7) Nujni varstveni ukrepi v 1. varstvenem območju: ZTNP-1 je nekoliko nejasen glede izraza "nujnih varstvenih ukrepov", ki so izjema pri prepovedi gospodarjenja z gozdovi v 1. VO. Ti se določijo v gozdnogospodarskih načrtih enot in gozdnogojitvenih načrtih; k slednjim da soglasje TNP. Izraz je potrebno opredeliti, saj tega termina gozdarska stroka ne pozna. Predlagamo, da "nujni varstveni ukrepi" vključujejo sanitarne sečnje in ukrepe (sečnja, negovalna dela in gradnje zaščitnih objektov) zaradi zaščitne, varovalne in hidrološke funkcije. Poleg tega je potrebno tudi razčistiti kako je z gradnjo gozdnih prometnic, ko gre za izvedbo teh nujnih varstvenih ukrepov (razlaga MKO). V 1. VO je prepovedano gospodariti z gozdovi. Predvidene so samo izjeme za izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov. Nikjer v dokumentu nismo zasledili rešitve za rabo lesa na planinah (za obnovo in lastno porabo lesa na planinah) v prvem varstvenem območju. Pri tem ne gre za izkoriščanje gozdov v smislu gospodarjenja z gozdovi, kot je to dopustno v 2., še zlasti pa v 3. VO, pač pa za rabo lesa na pašnih območjih planin za namen	Pripomba je upoštevana.	Varstveni režim, predpisan z ZTNP-1 prepoveduje izkoriščanje gozdov v 1. varstvenem območju narodnega parka z izjemo izvajanja nujnih ukrepov za ohranjanje in krepitev varstvenih funkcij in zagotavljanja nujnih varstvenih ukrepov. Kot nujni varstveni ukrepi so opredeljeni nujni sanacijski ukrepi (npr. požari, ali vetrolomi, snegolomi, žledolomi, pojav podlubnikov večjega obsega) in ukrepi za zmanjševanje tveganj pri varovanju gozdnih ekosistemov (krepitev varovalne, hidrološke in zaščitne vloge gozdov na območjih izrednih ukrepov za sanacijo motenj). Določijo se z gozdnogojitvenimi načrti, v katerih se opredeli tudi gradnja potrebne gozdne infrastrukture. Podrobneje so nujni varstveni ukrepi določeni v predlogu NU (v poglavju varstveni režimi - 15.2.1). Z vidika vzdrževanja pašnih površin je posek dreves in grmičevja dovoljeno ravnanje, nadaljnja uporaba lesa pa z ZTNP-1 ni določena in se med drugim lahko uporabi za vzdrževanje objektov ali druge potrebe na planinah in se ne šteje za izkoriščanje gozdov.	19 (§15/5, §15/8 in §15(6))	15.2.1 (5., 8. in 11. tč. 1. odst. ter 6. odstavek)

	A	B	C	D	E	F	G	H
466	465	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(8) Gospodarjenje z gozdovi v 2. varstvenem območju (splošne usmeritve): Prepoved gradnje gozdnih prometnic v 2. VO ni skladna z režimom v zakonu, ki je povzet v varstvenem režimu 16/1.3, po katerem je gospodarjenje z gozdovi možno skladno z gozdnogospodarskimi načrti, ti pa določajo tudi gradnje gozdnih prometnic. Postopek sprejemanja gozdnogospodarskih načrtov zagotavlja upoštevanje naravovarstvenih smernic, preko njih pa se tudi uskladi območja, kjer so gradnje z vidika naravovarstvenih smernic dopustne. Izvajanja sonaravnega gospodarjenja z gozdovi brez ustrezne infrastrukture ni možno zagotoviti.	Pripomba je upoštevana.	NU ne more presežati okvira, ki ga v zvezi z rabo naravnih virov ter posegi in dejavnostmi na območju narodnega parka predpisuje ZTNP-1. Gradnja gozdne infrastrukture se mora izvajati skladno z varstvenim režimom, predpisanim z ZTNP-1. Ravnanja v zvezi z gradnjo gozdnih prometnic so predpisana z ZTNP-1. Gradnja nove gozdne infrastrukture je mogoča tudi v drugem varstvenem območju, vendar mora biti načrtovana na ravni GGN GGE, uporaba prometnic pa strogo namenska. Iz tega razloga je besedilo poglavij 15.2 in 18.2 v predlogu NU ustrezno popravljeno.	22.2	18.2
467	466	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(9) Gozdarstvo (gozdna infrastruktura - strojna sečnja): Priprava in gradnja gozdnih prometnic ter usmerjanje izvajanja gozdnih del (sečnje in spravila) so definirani v gozdnogospodarskih in gozdno gojitvenih načrtih, ter vodeni po postopkih, kjer sodeluje tudi TNP. Zato menimo, da dodatne omejitve v Načrtu upravljanja TNP niso potrebne, ne pri gradnji in pripravi gozdnih prometnic in ne pri rabi tehnologij. Tako na primer določitev območij, primernih za strojno sečnjo (str. 84, A 4.6) ni v skladu z usmeritvami stroke, ki v načrtih in smernicah zagovarja določitev območij, ki za strojno sečnjo niso primerna. Prav tako se ne bi osredotočali le na izvajanje strojne sečnje, saj je ta ob primerni uporabi celo manj škodljiva kot klasične tehnologije. Čudi nas tudi, da so v predlogu uporabljena Interna navodila ZGS za pripravo del v sestojih, primernih za strojno sečnjo. Interna navodila bo v kratkem nadomestil dokument z delovnim naslovom »Vodila dobrega ravnanja pri izvajanju strojne sečnje (v nadaljevanju Vodila)«, ki jih pod okriljem BF pripravlja stroka in bodo posredovana vsem deležnikom v presojo. Dodatne omejitve, kot na primer omejitve višine poseka na 15 % lesne zaloge, v teh navodilih niso sprejemljive. Takšna navodila/vodila	Pripomba je delno upoštevana.	Upravitavec narodnega parka se strinja z izraženo pripombo o zagotovljenem vključevanju JZ TNP v postopke priprave gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov, pri čemer pa so v poglavju 18.2 predloga načrta upravljanja podane usmeritve glede gozdne infrastrukture, ki predstavljajo dejanska stališča JZ TNP do tovrstnih posegov oziroma razvrednotenj prostora, na katerih bo med drugim temeljilo tudi usmerjanje tovrstne rabe na konkretni načrtovalski ravni. Iz tega razloga je njihova vključitev v poglavje 18.2 nujna. Vsekakor pa je utemeljena pripomba o ozki obravnavi problematike sečnje in spravila lesa oziroma omejenosti na strojno sečnjo. V zvezi s tem je treba poudariti, da je bila priloga 8 dopolnjenega osnutka načrta upravljanja pripravljena na podlagi navodil ZGS za izvajanje strojne sečnje in usmeritev, ugotovitev ter predlogov ZRSVN za njeno izvajanje na območju Pokljuke. Po zagotovilu ZRSVN naj bi bilo gradivo tudi vsebinsko usklajeno med javno gozdarsko službo in javno službo ohranjanja narave. Ker se je v postopku javne razgrnitve osnutka načrta upravljanja TNP izkazalo, da naravovarstvena merila za izvajanje strojne sečnje, opredeljena v prilogi 8, niso usklajena, se strinjamo o ustreznih popravilih. V vsakem primeru pa se z NU ne bo	18 (§13/1) 22.2 Priloga 8	14.1 (A4.6) 15.1 (1. tč. 1. odst.) 18.2
468	467	dopis (s prilogo: Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(10) Gozdarstvo (usmeritve za lastnike gozdov / pomlajevanje): Usmeritev predvideva, da se v največji meri spodbuja naravno pomlajevanje skrčenih površin, razen na območjih... Dikcija je neustrezna in jo je potrebno zapisati drugače. Naravno pomlajevanje skrčenih območij je nesmiselno, saj območja skrčimo z namenom revitalizacije kmetijskih površin, kar prispeva tudi k ohranjanju kulturne krajine in ne za to, da bi jih potem ponovno (naravno) pomladili. Če se dikcija nanaša na obnovo gozda, pa je povsem neustrezna in nepotrebna (glej opredelitev sonaravnega gospodarjenja).	Pripomba je upoštevana.	Besedilo v predlogu NU je ustrezno popravljeno.	22.2	18.2

	A	B	C	D	E	F	G	H
469	468	dopis (s priložo): Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(11) Gozdarstvo (usmeritve za lastnike gozdov / mrtva biomasa): Iz usmeritve ni jasno razvidno ali se celotna mrtva biomasa prepusti naravnim procesom ali zgolj en del mrtve biomase. Pri tem je potrebno opozoriti na zahteve Pravilnika o varstvu gozdov. V kolikor zahteva po puščanju mrtve biomase odstopa od zahtev Pravilnika o varstvu gozdov jo je potrebno precizirati, pridobiti soglasje lastnika gozda ter predvideti tudi finančne posledice.	Pripomba je upoštevana.	Usmeritev predvideva puščanje odmrle biomase na delu območij, ki jih je prizadela naravna ujma. Zaradi večje jasnosti je besedilo (poglavje 18.2) v predlogu NU ustrezno popravljeno. Že usmeritev sama upošteva, da je puščanje biomase na območju sprejemljivo le, če s tem ni ogroženo zdravstveno stanje okoliških sestojev. Besedilo v predlogu NU je dodatno dopolnjeno, tako da je usmeritev skladna s <i>Pravilnikom o varstvu gozdov</i> .	22.2	18.2
470	469	dopis (s priložo): Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(12) Lovstvo (objekti): Stavek: <i>"Na območju parka se zagotavlja enotno in celovito vzdrževanje lovsko-tehničnih objektov."</i> je potrebno dodatno pojasniti, ker se ne ve, kaj je bilo mišljeno pod enotno in celovito.	Pripomba je upoštevana.	Besedilo v predlogu NU je popravljeno, tako da se glasi: <i>"Na območju LPN Triglav se zagotavlja redno vzdrževanje lovsko-tehniških objektov ter postavitve novih, skladno z letnimi lovskimi načrti"</i> .	22.3	18.3
471	470	dopis (s priložo): Usmeritve za ukrepanje v 1. varstvenem območju)	29.12.2012	(13) Lovstvo (varstvo prostoživečih vrst ptic): Če bo usmeritev: <i>"Na območju LPN Triglav se zagotavlja učinkovito varstvo in popolno zaščito vseh prostoživečih vrst ptic, tudi tistih, ki so obravnavane kot divjad po predpisih o lovstvu in niso zavarovane."</i> ostala, se je potrebno jasno opredeliti glede odškodninske odgovornosti za škodo, ki jo povzročijo ptice, opredeljene kot divjad. Prav tako ni jasno, kdo bo plačal in obravnaval škodo na lovnih površinah in kdo bo plačal škodo na nelovnih površinah glede na dejstvo, da se te vrste ne bodo lovile? Menimo tudi, da upravljavski načrt ne more posegati na območja izven parka; del LPN Triglav leži namreč izven parka. Dikcije, ki se nanašajo na LPN je potrebno korigirati in se omejiti zgolj na območje parka.	Pripomba je upoštevana.	V predlogu NU je navedena usmeritev v podpoglavju <i>Lovstvo</i> izločena. Na območjih, kjer je lov dovoljen, izjem po ZTNP-1 ni. Stopnja varstva je odvisna od odločitve glede odškodnin za škode na lovni površini. Obravnava in plačilo škode na nelovni površini je v pristojnosti tistih, ki skladno s področno zakonodajo izplačuje škode na nelovni površini. Problematika zadeva vzročno-posledično povezavo med dovoljenim ali nedovoljenim lovom ter odškodninami za škode.	22.3	18.3

	A	B	C	D	E	F	G	H
474	473	knjiga pripomb (Občina Bled)	28.12.2012	Meje parka, kulturna krajina: Ali ni tudi kulturna krajina TNP osiromašena do te mere (zadnji primer je planina Kranjska dolina), da je povečanje parka do sotočja obeh Sav in uvrstitev Bleda na seznam Unescove svetovne dediščine le utopija.	Pripomba ni predmet NU.	Zunanje meje TNP niso predmet NU, temveč morebitnih sprememb ZTNP-1. V zvezi z območjem, omenjenim v pripombi (območje do obeh Sav), pa je treba pojasniti, da je le-to že vključeno v mrežo biosfernih območij pod okriljem UNESCO. Od l. 2003 je TNP s sklepom urada UNESCO vključen v mednarodno mrežo biosfernih območij "Človek in Biosfera" (Man and Biosphere programme - MAB) kot Biosferno območje Julijske Alpe, ki obsega območje narodnega parka in prehodno ali vplivno območje, ki obsega širši del Julijskih Alp vse do državnih meja z Avstrijo in Italijo. Biosferno območje je razdeljeno na tri cone (osrednja, robna in prehodna oz. vplivna cona). Omenjeno območje leži v prehodnem ali vplivnem območju, zunaj meja narodnega parka, kjer so prevladujoči cilji trajnostnega razvoja.	3.1 7.2	3 6
475	474	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(1) Turizem in prostočasne dejavnosti: Veliko je nedoslednosti - neke pišete, da podpirate "outdoor" dejavnosti, spet drugje pa, da je ledno plezanje in jadranje prepovedano	Pripomba je delno upoštevana.	"Outdoor" dejavnosti v parku je veliko, nekatere bolj, druge manj vplivajo na sestavine in cilje narodnega parka, nekatere ZTNP-1 omejuje z varstvenimi režimi, nekatere so omejene v prvem varstvenem območju, nekatere so omejene v mirnih conah, nekatere so v celoti dopustne, itd. V splošnem v TNP nobena od "outdoor" dejavnosti ni v celoti prepovedana, temveč se jih glede na varstvene režime, njihov obseg in vpliv po potrebi omejuje načinovno, prostorsko ali časovno.	18 (§13/41 in §13/48) 22.12	15.1 (41. in 48. tč. 1. odst.) 18.12
476	475	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(2) Nikjer niso zapisani roki, v katerih morajo vaši ... odločiti pri raznih soglasjih, tako da je treba za razna soglasja čakati več let.	Pripomba ni predmet NU.	Postopek izdaje soglasij poteka po določbah Zakona o splošnem upravnem postopku, kateri določa tudi roke, v katerih mora biti izdana odločba - soglasje. To je 30 dni od prejema popolne vloge, na JZ TNP pa ta soglasja izdamo veliko prej. Trditev, da bi v naši instituciji izdaja kakšnega soglasja ali mnenja trajala več let, ni resnična. V primeru, da bi bil rok, v katerem mora biti soglasje izdano, prekoračen, ima stranka možnost uveljavljanja molka upravnega organa.	ZTNP-1 (§30 in §31)	ZUP ZON ZTNP-1
477	476	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(3) Cevovod HE Savica gotovo ne kazi narave - jo še marsikaj drugega bolj.	Pripomba ni upoštevana.	Nadzemni vod velikih razsežnosti, podobno kot večina linijskih infrastrukturnih objektov, s potekom po ledeniški moreni, balvanih in grbinastem reliefu vsekakor predstavlja razvrednotenje sicer naravno dobro ohranjenega prostora kotanje Bohinjskega jezera. Se je mogoče strinjati, da je podobnih degradacij več - navedene so tudi v poglavjih z oceno stanja in z usmeritvami za sanacijo razvrednotenih območij.	11.9	10.9

	A	B	C	D	E	F	G	H
478	477	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(4) Razvoj vasi v parku je ustavljen, saj je nemogoče doseči spremembo namembnosti zemljišč zaradi parka. Tako ostaja le nekaj zemljišč, ki so imeli to namembnost že prej določeno, a jih sedaj že primanjkuje. To ni nikjer niti omenjeno.	Pripomba ni predmet NU.	Določitev namenske rabe prostora (torej tudi opredelitev stavbnih zemljišč) je vsebina prostorskega načrtovanja, ki je v pristojnosti lokalne skupnosti. Pri določanju namenske rabe je treba upoštevati tudi podzakonske akte (npr. Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij – Uradni list RS, št. 99/07) in priporočila in pojasnila za prostorsko načrtovanje in graditev pristojnega ministrstva. V predlogu NU so podane usmeritve za poselitev, ki izhajajo iz pravil ravnaj v ZTNP-1 (določbe 22. člena).	22.13	18.14
479	478	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(5) ... gradnja novih cest in širitev obstoječih je prepovedana. Torej ne bo nič z razširitvijo ceste Studor - Stara Fužina, napovedana čez nekaj let. Enako cesta Ukanc - Savica. Sramota.	Odgovor	Prepoved gradnje novih cest in širitev obstoječih se nanaša na prvo in drugo varstveno območje, medtem ko sta oba navedena odseka državnih cest v tretjem varstvenem območju. Rekonstrukcija cest v robnem območju je seveda dopustna, za prvi odsek, tj. ureditev odseka regionalne ceste R3-633/1098 Jereka – Jezero (od km 0+000 do km 6+800) so bile podane usmeritve upravljavca narodnega parka že v l. 2008.	19 (§15/10)	15.2.1 (10. tč. 1. odst.)
480	479	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(6) Medvedi, volk in ostala ...v park ne sodijo. S tem, da se jim dovoljuje bivanje, park poleg zaviranja drugih dejavnosti uničuje še kmetijstvo.	Pripomba ni upoštevana.	Velike zveri so v narodnem parku zavarovane. Potrebno je pripraviti strategijo, ki bo zagotavljala varstvo velikih zveri, na drugi strani pa pašo domačih živali. Odškodnine za škode morajo biti zagotovljene. V primeru velikih (in ponavljajočih) škod ali ogrožanja ljudi se izjemoma dovoli odvzem.	22.3	18.3
481	480	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(7) Seznam spodbud (štipendije, podpora razvojnim projektom, gospodarstvu s strani parka) je spisek želja. Država seka socialne programe, pokojnine itd., vi pa pričakujete, da bo država namenjala denar za park. Lepo bi bilo, a ne bo. Tako bodo ostale le prepovedi, za katere pa ni treba nič denarja - tako kot doslej.	Pripomba je delno upoštevana.	Tveganja o zagotavljanju finančnih virov se pripravljavec NU zaveda, zato je vsaka operativna naloga v NU opredeljena s stopnjo pomembnosti – od 1 do 3. Določena prioriteta se odraža tudi v finančnem načrtu.	17.3.3 (C2)	14.3 (C2)
482	481	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(8) Temu spisku želja (?NU-op. IZ) dodajte še pomoč ob naravnih nesrečah - da bo vsaj načelna podpora temu.	Pripomba ni predmet NU.	Pripomba je že upoštevana v določbah ZTNP-1. Pomoč ob naravnih nesrečah določa že ZTNP-1, v petem odstavku 11. člena: "Ob naravnih in drugih nesrečah se zaradi posebnih zahtev pri izvajanju sanacije za odpravo posledic nesreče v narodnem parku namenjajo do 30 odstotkov višja sredstva kot zunaj narodnega parka."	ZTNP-1 (§11(5))	ZTNP-1
483	482	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(9) Ne vem iz kje so tisti ..., ki so pisali ta osnutek, a iz parka gotovo ne, saj drugače ne bi pisali takih bedarij.	Odgovor	V javno obravnavanem dopolnjenemu osnutku NU (str. 2) in tudi strokovnih podlagah za pripravo NU so navedeni vsi avtorji posameznih poglavij, prav tako sodelujoči pri pripravi navedenega dokumenta.	kolofon	str. podlage

	A	B	C	D	E	F	G	H
484	483	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(10) Nikjer niso razmejene pristojnosti ... oz. naravovarstvenih nadzornikov, ki se sedaj vtaknejo v vsako stvar (tudi na privatni zemlji) in terorizirajo lokalno prebivalstvo.	Pripomba ni upoštevana.	Pristojnosti na področju neposrednega nadzora v naravi ureja ZTNP-1. Z ZTNP-1 je bil naravovarstvenim nadzornikom TNP naložen neposredni nadzor nad 35 različnimi prekrški. Gre za sankcioniranje ravnanj, ki v območju narodnega parka niso dopustna, njihovi povzročitelji pa so lahko tako obiskovalci kot prebivalci parka. Prednostno je naravovarstvena nadzorna služba (NNS) namenjena vzgoji in preventivi, zato je usmerjena v opozarjanje, ozaveščanje obiskovalcev o njihovem pravilnem odnosu do vrednot narodnega parka. Do izrekanja kazni pride v primerih, ko vzgojno delovanje nima ustreznega učinka oz. v primerih težjih kršitev ali pri tistih storilcih, ki se nočejo ravnati po navodilih in opozorilih NNS.	ZTNP-1 (§57, §58 in §59)	ZTNP-1
485	484	knjiga pripomb (Občina Bohinj - 1. Bohinjska Bistrica in 2. Stara Fužina)	29.12.2012	Meje parka: Meja parka je določena v ZTNP-1, in sicer je določena opisno v Prilogi 2, njegove meje pa so določene tudi na Državni topografski karti v merilu 1:50.000, ki je kot Priloga 3 sestavni del ZTNP-1. Pri kartiranju TNP na terenu je bila predvidoma konec 90-tih storjena napaka. Stara meja na obravnavanem območju, dogovorjena leta 1981, poteka po starih katastrskih mejah (meja med k.o. Savica in k.o. Studor) tako kot danes velja za mejo med lovišči (LD Stara Fužina in LD Bohinjska Bistrica). Med zunanjo mejo, ki je opisno določena v ZTNP-1 in med mejo, določeno v Državni topografski karti je torej na območju zemljišča, parc. št. 1096/2 k.o. Savica, prišlo do nedoslednosti - meja je opisno jasno določena v Prilogi 2 in se nanaša zlasti na naslednje točke: meja poteka "... po poti čez Suho, kota 574 m do roba senožeti, po grapi na Rob Rudnice, preko široke police na Rsnik (807 m), po grebenu nad Zagradec, na Savo Bohinjko in po levem bregu vzhodno do kote 526 m, čez Savo Bohinjko do kamnoloma, mimo kamnoloma, po gozdni poti do Repinčevega grabna in po njem do gozdne ceste Ravne - Vareča dolina, po cesti, ..." Zemljišče, parc. št. 1096/2 k.o. Savica, leži desno od grebena na Zagradec, kar pomeni, da ne leži na območju TNP. Takšen režim je veljal v času ZTNP iz l. 1981, z ZTNP-1 pa se glede na citirano opisno določeno mejo tudi ni spremenil, saj se v ZTNP-1 zunanje meje TNP na območju Bohinja sploh niso spremenile. V dokaz navedenih dejstev stranka predlaga ogled zemljišča, parc. št. 1096/2 k.o. Savica.	Pripomba ni predmet NU.	Potek zunanje meje narodnega parka na obravnavnem delu je nespremenjen od vsega začetka, tj. od ustanovitve TNP v l. 1981. Izris meje zavarovanega območja sledi opisu meje v ZTNP (Uradni list SRS, št. 17/81) oz. ZTNP-1 (Priloga 2), ki izhaja iz topografskih značilnosti na terenu (greben, vrh, kota, steza, pot, gozdna cesta, graben, grapa, potok, gozdni rob, vrh, most ...). Natančen izris je bil vzpostavljen s prenosom meje iz državne topografske na državno katastrsko karto (GURS), tako da predstavlja uradno mejo narodnega parka. Na območju, ki je predmet pripombe, ni bila napravljena nobena napaka ali nedoslednost – ne v l. 1981 (ZTNP) ne v l. 2010 (ZTNP-1) – zemljišče, parc. št. 1096/2 k.o. Savica leži v narodnem parku. (Priloga 4)	6.1	5.1

	A	B	C	D	E	F	G	H
486	485	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	TNP! Uredite svoje črne gradnje in svinjarijo v Stari Fužini. Začnite se obnašati človeško, ne pa da mislite, da ste bogovi.	Odgovor	Glede ruševin v Stari Fužini je treba pojasniti, da JZ TNP po požaru, ki je uničil dva objekta, od leta 2008 vodi projekt izgradnje informacijske postaje, skladno strategijo informacijskih mest v narodnem parku. Informacijska postaja bo namenjena tako izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev (svetovalna pisarna, delavnice, razstave ...), kakor tudi sodelovanju z lokalno skupnostjo (občina, krajevna skupnost, LTO ...). Skladno s termiskim načrtom je izgradnja predvidena v l. 2014. Upravna dovoljenja so bila pridobljena, prav tako so bila odobrena tudi finančna sredstva. Gradnja poteka skladno s časovnico. JZ TNP nima v lasti nobene nezakonito zgrajenega objekta.	17.4.3 (D1.3)	14.4 (D1.3)
487	486	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	Bohinjcem želim, da bi živeli v miru in blagostanju, da bi se vsem uresničile želje, da bi živeli v zaupanju in spoštovanjem. Z zdravo pametjo	Pripomba ni predmet NU.	Stališče, s katerim se upravljavec narodnega parka strinja. Z namenom kakovostnega predstavljanja parka in njegovega poslanstva, boljše informiranosti lokalnega prebivalstva, obiskovalcev in drugih zainteresiranih, promocije in boljše prepoznavnosti parka so z NU načrtovane številne aktivnosti – od samostojnih dejavnosti JZ TNP (vključno z mrežo informacijskih mest) do sodelovanja upravljavca s parkovnimi lokalnimi skupnostmi, šolami, turističnimi organizacijami in društvi, kulturnimi ustanovami.	splošno	splošno

	A	B	C	D	E	F	G	H
488	487	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(1) Meje parka: Statut društva določa tudi varovanje naravne in kulturne dediščine, kar prostor TNP tudi je. Napadi na ta prostor (posegi pozidave, gradnja elektram oz. uporaba jezera kot akumulacijskega bazena) traja že desetletja. Tako se nam zdi nenavadno, da je bila tabla, ki označuje rob TNP pred Ribčevim Lazom premaknjena kar za nekaj metrov bliže jezeru. Zakaj? Da je bilo stavbno skrpučalo na levi strani (op IZ: stavba Ribčev Laz 1) izvzeto iz območja TNP. Ali pa se postavlja rob TNP po trenutni potrebi?	Pripomba ni predmet NU.	Vstopna oznaka za Triglavski narodni park sodi v sklop turistične in druge obvestilne signalizacije, in sicer je to znak "označitev zavarovanega območja narave" (VII-2), ki označuje mesto na cesti, od koder cesta poteka po narodnem, regijskem ali krajinskem parku (določbe 64. člena Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi javnih cest – Uradni list RS, št. 46/00). Prav tako je s tem pravilnikom opredeljena tudi zunanja podoba table (velikost, oblikovanje, barve). Na območju Ribčevega Laza je tabla postavljena ob regionalni cesti R1-209/1092 Bohinjska Bistrica – Jezero na mestu s stacionažo km 4+925, na zemljišču v k.o. Savica. Mikrolokacijo table je določila Direkcija RS za ceste (Sektor za vzdrževanje cest) z nalogom – oznaka mora biti postavljena ob desni strani ceste poleg vozišča v smeri vožnje vozil. Prometna signalizacija mora biti postavljena tako, da ne ovira vozil in pešcev (5. člen pravilnika) – torej je bila oznaka zaradi prometno varnostnih kriterijev prestavljena v notranjost parka. Lokacija ni skladna z mejo narodnega parka (opis meje skladno z ZTNP-1 – Priloga 2), saj je tabla postavljena cca. 190 m znotraj parka. Potek meje na predmetnem območju ostaja nespremenjen, tako kot je določen z ZTNP-1. (Priloga 5)	6.1	5.1
489	488	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(2) Ježa konj: Nasprotujemo predvideni konjeniški poti ob obali jezera. Prof. Gosar je na nekem seminarju o Bohinju dejal: "V Evropi nimamo primera, da bi se s tako lepim prostorom tako neumno ravnalo." Na stezi ob jezeru konj in pešec nimata skupaj kaj iskati. Pešec bo moral nujno skakati v grmovje, da bo jezdec s konjem lahko nadaljeval pot. Masa konja z jezdecem bistveno ogroža maso pešca, še posebno, če je otrok. Ali v Bohinju res tako primanjkuje poljskih poti, da se mora tlačiti k obali jezera? Ta prostor je tako edinstven (nepozidanost, flora, favna), da ga moramo čuvati kot punčico svojega očesa. Kako je ravnala policija v nedavnih nemirih v Mariboru? Zelo učinkovito tako, da je nad demonstrante poslala policaje konjenike in le-ti so se bili prisiljeni umakniti, če so hoteli ohraniti svoje zdravje. Ravno takšno ravnanje snovalci projekta načrtujete za obalo jezera. Ali so vam v napoto družine z otroci in posamezniki? Vašemu predlogu izrekamo ostri ne! Za potrebe konjeniške rekreacije je dovolj prostora po poteh obeh dolin, Pokljuke, Jelovice, Dobrave itd. in naj se najprej ta prostor dobro izkoristi.	Pripomba je upoštevana.	V prilogi javno obravnavanega dopolnjenega osnutka NU so prikazane konjeniške poti, ki se za namene organizirane ježe konj že uporabljajo, in nekatere predlagane. Vse že prikazane ali v javni obravnavi predlagane nove poti je treba preveriti med posameznimi deležniki z vidika funkcionalnosti, (so)uporabe, varnosti ter vplivov na posamezne sestavine okolja. Tako za v predlogu NU že določene poti, kakor tudi morebiti nove predlagane poti, je treba pridobiti soglasje lastnikov in/ali upravljalcev zemljišč. Glede uporabe je treba doseči usklajene rešitve glede režima rabe (časovno, zmogljivosti), kakor tudi glede skrbništva, označevanja in vzdrževanja ter stroškov. V predlogu NU je konjeniška pot ob Bohinjskem jezeru izločena. Vse trase je treba določiti v soglasju z vsemi deležniki.	18 (§13/49) Priloga 7 (Slika 7-8)	15.1 (49. čl. 1. odst.) Priloga 12 (Slika P12)

	A	B	C	D	E	F	G	H
490	489	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	Oskrba planinskih postojank: V osnutek NU bi morali obvezno dodati oskrbo planinskih koč in domov, ki se nahajajo v TNP. Oskrba bi morala biti opredeljena naravi prijazna, nemoteča, predvsem pa brez hrupa. Predlagam, da se doda pravilnik, da bi morala biti prednostna oskrba na način kot je bilo to v preteklosti - na tradicionalen način - nošnja blaga in materiala s konji, z vprežno živino, nosači na ramenih. Dostava s helikopterjem bi morala biti dovoljena samo v primeru, da resnično ni druge alternative! S tem bi bistveno pripomogli k neosnaževanju, hrupu itd.. Predlog se prav tako nanaša na gradnjo gospodarskih objektov, infrastrukture ...	Pripomba je upoštevana.	Pripomba je delno upoštevana že v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU. Že v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU je navedeno, da se spodbuja racionalnejše oskrbovanje planinskih koč, kar poleg skromnejšega standarda koč samih pomeni tudi omejitev števila helikopterskih letov in ponovno uvedbo nošnje s konji. V predlogu NU je planinshtvo kot dejavnost obravnavana samostojno. V predlogu NU je med možnostmi predlagana tudi alternativa transporta, tj. oskrba s konji. Nošnja s konji predstavlja tudi možnost dostave materiala pri gradnjah objektov ali urejanju infrastrukture v gorah ali pri spravi lesa.	25.10	18.13
491	490	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(1) Viri financiranja: Ali bo park kdaj poskrbel tudi za lastne prihodke?	Odgovor	Pripomba je bila že upoštevana v javno obravnavanem dopolnjenem osnutku NU, prav tako v predlogu NU. JZ TNP že sedaj pridobiva določen del sredstev na trgu, ki jih pretežno porabi za kritje lastnega deleža v projektih in tudi za pokrivanje stroškov javne službe, saj proračunska sredstva za te namene niso zadostna.	29.3	25.3
492	491	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	(2) Lovstvo: Zakaj čuvaji parka sami streljajo? Zakaj se divjad, ki je namenjena odstrelu, ne ponudi trgu?	Odgovor	Divjad v LPN Triglav je namenjena tudi lovskemu turizmu, torej tudi trgu.	22.3 29.3	18.3 25.3
493	492	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Bohinjska Bistrica)	29.12.2012	Meje parka: Park v teh mejah je umetna tvorba - zaradi vsakovrstnih magistrov, ki se plačujejo iz proračuna in ne po ustvarjenem delu.	Pripomba ni predmet NU.	Triglavski narodni park je bil ustanovljen z zakonom: ZTNP (Uradni list RS, št. 17/81) oz. ZTNP-1 (Uradni list RS, št. 52/10), s tem predpisom so bile določene tudi zunanje in notranje meje zavarovanega območja (Uradni list RS, št. 52/10). ZTNP-1 je rezultat večletnega postopka priprave in sprejemanja. Narodni park je prepoznan kot najpomembnejše zavarovano območje v državi z dolgo zgodovino, primerljiv pa je tudi z narodnimi parki v alpskem prostoru državnega pomena.	3.1	ZTNP-1
494	493	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Meje parka: Meja parka naj se dvigne nad gozdno mejo - ne more se gospodariti s privatno lastnino.	Pripomba ni predmet NU.	Meje parka so določene z ZTNP-1 (opis v Prilogi 2 k zakonu). Z ZTNP-1 je opredeljeno predvsem upravljanje. Cilji in nameni parka so poleg ohranjanja narave, kulturnih, krajinskih in duhovnih vrednot tudi spodbujanje trajnostnega razvoja in ohranjanje poselitve. Skladno s cilji in nameni so opredeljeni varstveni režimi, pravila ravnanja ter varstvene in razvojne usmeritve, ki se v posameznih varstvenih območjih tudi razlikujejo.	3.1	ZTNP-1
495	494	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Prebivalci naj se držijo pravil obstoječega ZTNP-1 in pravil. Kot v ostalih narodnih parkih. Obstoječi zakon naj se ne spremeni.	Pripomba ni predmet NU.	Positivno stališče k ZTNP-1, ki pa ni predmet NU.	3.1	ZTNP-1

	A	B	C	D	E	F	G	H
496	495	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Ven s parka.	Pripomba ni predmet NU.	Triglavski narodni park je bil ustanovljen z zakonom: ZTNP (Uradni list RS, št. 17/81) oz. ZTNP-1 (Uradni list RS, št. 52/10). Postopek priprave in sprejemanja zakona je potekal skladno z Ustavo RS, ZON in drugimi predpisi (poslovnik Državnega zbora RS). Postopek za spremembo ZTNP-1 je enak kot za sprejem zakona.	3.1	3
497	496	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Polovica občanov si TNP narobe razlaga.	Pripomba ni predmet NU.	Z namenom kakovostnega predstavljanja parka in njegovega poslanstva, boljše informiranosti lokalnega prebivalstva, obiskovalcev in drugih zainteresiranih, promocije in boljše prepoznavnosti parka so z NU načrtovane številne aktivnosti – od samostojnih dejavnosti JZ TNP (vključno z mrežo informacijskih mest) do sodelovanja upravljavca s parkovnimi lokalnimi skupnostmi, šolami, turističnimi organizacijami in društvi, kulturnimi ustanovami.	splošno	splošno
498	497	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Zgoraj napisana mnenja (op. IZ: mnenja v knjigi pripomb v Stari Fužini) so posledica premajhnega informiranja ljudi, ki živimo v parku. Dobrodošla je ta razgrnitev, toda ima kar nekaj velikih pomanjkljivosti: - le malo ljudi ve za razgrnitev. Če ne bi prišla na volitve, za to sploh ne bi vedela - gradivo je zelo obsežno, kar je neprimerno, da se ga predstavlja na ta način. Le kako bi izgledalo, če bi ga vsak bral (po moji oceni v enem letu ne pride do vsakega občana, ki živi v parku - glede na to, da ima JZ TNP kar 57 zaposlenih, bi nam lahko glavne značilnosti vsaj enkrat letno predstavili in nas kasneje (v naslednjem letu) seznanili s spremembami - zakaj nam nikoli ne predstavite bistva, kot ste zadnjič omenjali - koliko ugodnosti in subvencij bi lahko dobili. Sem prepričana, da bi se potem vsi drugače počutili, če bi se začelo premikati na bolje.	Pripomba je delno upoštevana.	1. JZ TNP je v postopku priprave NU posvetil veliko pozornosti vključevanju javnosti. Pred javno obravnavo dopoljenega osnutka NU je bila sklicana tiskovna konferenca, v medijih (na ravni države in lokalni ravni) je bilo več sporočil, s katerimi je bila javnost povabljena k udeležbi na predstavitev v parkovnih lokalnih skupnostih. Obveščanje, vključno z naznanilom z datumi javnih predstavitev, je potekalo na krajevno običajen način (objave na oglasnih deskah v krajevnih skupnostih oz. vaseh). Večina delavnic in predstavitev je bila tudi dobro obiskana, krajanje so aktivno sodelovali s pripombami, komentarji in predlogi. 2. Dokument je dejansko obsežen. Delno je obseg povezan z opredelitvijo vsebin v ZTNP-1, delno pa z dejstvom, da je to prvi NU, zato vsebuje posamezne vsebine iz ZTNP-1, ki zahtevajo pojasnila ali podrobnejšo določitev (npr. izhodišča, podrobni varstveni režim, merila za izdajo soglasij). Po sprejetju NU bo pripravljen dokument, ki bo na kratek in poljuden način predstavil NU. 3. JZ TNP je že v preteklosti pripravil več dogodkov, razstav, na katerih so bile predstavljene aktualne teme narodnega parka. Prav tako upravljavec narodnega parka sodeluje z LTO, različnimi društvi, agrarnimi skupnostmi na njihovih	4.1	4
499	498	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	11.11.2012	Ven iz Triglavskega narodnega parka, saj je to naše, ne vaše!	Pripomba ni predmet NU.	Triglavski narodni park je bil ustanovljen z zakonom: ZTNP (Uradni list RS, št. 17/81) oz. ZTNP-1 (Uradni list RS, št. 52/10). Postopek priprave in sprejemanja zakona je potekal skladno z Ustavo RS, ZON in drugimi predpisi (poslovnik Državnega zbora RS). Postopek za spremembo ZTNP-1 je enak kot za sprejem zakona.	3.1	3

	A	B	C	D	E	F	G	H
500	499	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	2.12.2012	(1) V NU naj se vključi znesek 30.000 € vsako leto za namen ohranjanja tradicionalnega načina sušenja krme v kozolcih. Obrazložitev: Ukrep, da se obnovi strešine pri kozolcih je ukrep, ki ni dovolj, če želimo, da ostanejo kozolci živi - v funkciji. Potrebno je torej oboje. S sofinanciranjem kmetov, ki bi še na tradicionalen način "obdevali" brane, bi samo delno poplačali delo, ki ga imajo, če sušijo na tradicionalen način. Prazni kozolci, ki so značilnost Bohinja in Slovenije, dajejo kaj klavno podobo naše kulturne krajine. Da ne bo težav pri odmerjanju pomoči, bi se kot enota lahko vzela ena brana x število polnjenj v eni sušilni sezoni. Z vključitvijo tega ukrepa v proračun TNP, bi res pomagali ohranjati živo našo kulturno dediščino, ki jo "obdevane" brane v kozolcih z dišečim senom nedvomno pomenijo.	Pripomba je delno upoštevana.	Ohranjanje kozolcev je seveda dobrodošlo, pri čemer pa ključno opravljanje tradicionalne kmetijske dejavnosti. Finančne spodbude za sušenje sena v kozolcih ni smiselna, če ne gre istočasno za ekonomski interes uporabnika ali lastnika. Podpora obnovi kozolcev kot kulturne dediščine se bo izvajal skozi ukrepe (npr. pretekli ukrep 323 programa razvoja podeželja).	17.3.3 (C1) 17.2.3 (B2 in B3)	14.2 (B2 in B3) 14.3 (C1)
501	500	knjiga pripomb (Občina Bohinj - Stara Fužina)	2.12.2012	(2) Meje varstvenih območij: Spremeni naj se ZTNP-1 tako, da se gozdovi in planine (Fužinarske planine) dajo v 2. varstveno območje. Nova meja med 1. in 2. varstvenim območjem, ki so jo predlagali vse krajevne skupnosti Bohinja, vse agrame skupnosti Bohinja in Občina Bohinj, bi rešila številne zaplete v zvezi z možnostjo gospodarske izrabe (ob upoštevanju omejitev v 2. varstvenem območju) prostora, ki se je v vsej preteklosti tako uporabljal (planine, oglje v dobi železarstva ...). S spremembo meje, kakor jo je predlagala Občina Bohinj za ta del TNP, bi rešili številna nesoglasja v Bohinju in približali TNP prebivalcem - obenem pa ne bi škodili glavnemu namenu TNP.	Pripomba ni predmet NU.	Z NU ni dopustno spreminjati meje prvega. varstvenega območja. Z določbami 7. člena ZTNP-1 je določen postopek za spremembe meje drugega varstvenega območja, tj. prehod zemljišč iz drugega v prvo ali tretje varstveno območje oz. prehod zemljišč iz tretjega v drugo varstveno območje. NU v svojih vsebinah ne sme preseirati ZTNP-1.	6.1	5.1

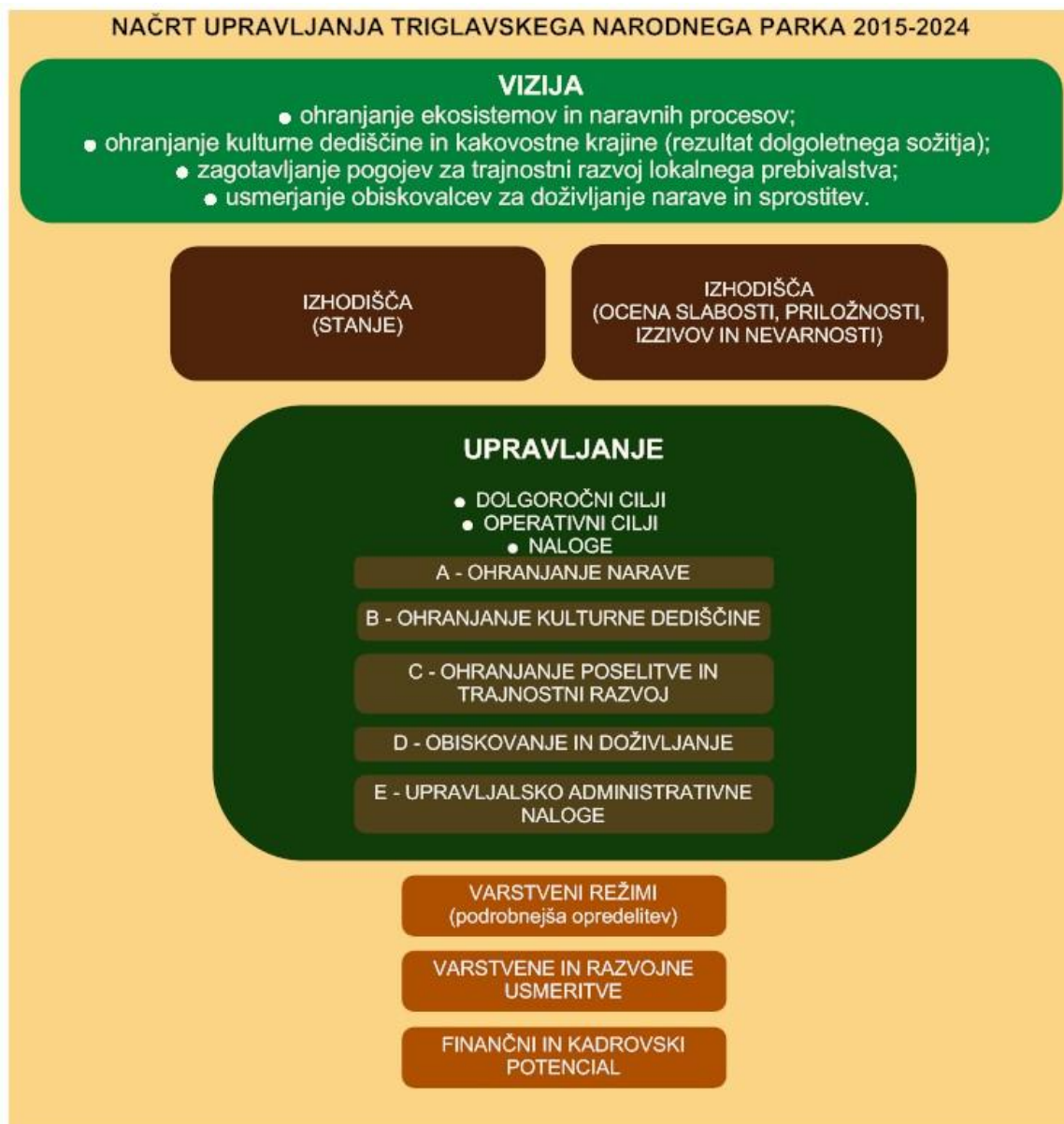
	A	B	C	D	E	F	G	H
502	501	knjiga pripomb (Občina Bovec)	29.12.2012	<p>(1) Razvojne usmeritve: Občina Bovec prilaga nabor oz. razvojne usmeritve v KS Soča-Trenta v skladu z določbami 10. člena ZTNP-1:</p> <p>§10(1)/1: - vzpostavitev stalne razvojno svetovalne službe (JZ TNP - sektor za trajnostni razvoj)</p> <p>§10(1)/2: - most v Črešnjico (Soča) - most na Logu (Soča) - izgradnja in oprema ekoloških otokov - obnova pokopališkega zidu in izgradnja mrtiške vežice v Soči - obnova brvi - vodovod: krak Vrsnik-Koritca; Brvca-Soča - sofinanciranje vrtin za oskrbo z vodo in izvedbo vodovodov (po načelu javno zasebnega partnerstva) - sofinanciranje (8) čakalnic na avtobusnih postajališčih - preplastitev občinskih makadamskim cest z betonom ali asfalтом (400 m/leto) - uvedba malih bioloških čistilnih naprav po načelu javno zasebnega partnerstva</p> <p>§10(1)/4: - delavnice za prenos znanja domače in umetne obrti - nepovratna finančna pomoč pri gradnji s tradicionalnimi materiali (npr. kritje streh z deskami) - pomoč prebivalcem TNP (zlasti mladim družinam) pri izdelavi projektne dokumentacije, razpisne dokumentacije, umestitvi v prostor</p> <p>§10(1)/5: - pomoč prebivalcem TNP (zlasti mladim družinam) pri izdelavi projektne dokumentacije, razpisne</p>	Pripomba je delno upoštevana.	Večina predlaganih projektov je skladna z NU, vendar pa se bodo programska sredstva, kakor tudi sredstva sektorjev lahko dodeljevala le prek javnih pozivov, zato projektov ni mogoče poimensko zapisati v NU. Konkretno investicije ne spadajo v NU, temveč v izvedbene in akcijske načrte.	17.3.3 (C1, C2, C3, C4, C5)	14.3 (C1, C2, C3, C4 in C5)

PREDLOG NAČRTA UPRAVLJANJA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA ZA OBDOBJE 2015 – 2020

POVZETEK

Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka je **ključni programski dokument za trajno in učinkovito ohranjanje vrednot zavarovanega območja**, v katerem so začrtani cilji ter naloge za upravljanje narodnega parka za obdobje desetih let. Dokument je v prvi vrsti namenjen javnemu zavodu Triglavski narodni park, ki upravlja narodni park, posredno pa **povezuje vse deležnike in uporabnike prostora** ter jih zavezuje k uresničevanju ciljev in namenov narodnega parka.

Na podlagi temeljitega **pregleda ter ocene stanja** je pripravljen načrt upravljanja za obdobje 2015-2024. Opredeljena je **dolgoročna vizija Triglavskega narodnega parka**. **Osrednji del načrta so upravljaljske naloge**, skladne s hierarhijo ciljev za posamezno področje (glej skico). Za vsako nalogo so določeni nosilci, njihove aktivnosti, leto izvedbe, stopnja prednosti.

Dolgoročni cilj na področju **ohranjanja narave in naravnih virov** je prednostno **ohranjanje ekosistemov in naravnih procesov, naravnih vrednot ter pestrosti habitatov, živalskih in rastlinskih vrst** na območjih divjine in v krajini. K uresničevanju prednostnega cilja se s trajnostno naravnanim razvojem zavezuje prebivalce in obiskovalce parka ustanovitve zavarovanega območja. Za celovito ohranjanje je pomembno zavedanje neprecenljive vrednosti narave in omejenosti naravnih virov ter odgovorno ravnanje slehernega posameznika. Za doseganje zastavljenih ciljev so predvideni ukrepi, ki bodo prispevali k vzpostavitvi kakovostnega monitoringa prostoživečih vrst in habitatnih tipov, ohranjanja naravnih vrednot, travišč, sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, ohranjanja dobrega stanja voda, prepuščanja barij naravnim procesom, ohranjanja jam, melišč in skalovij ter ohranjanja območij Natura 2000 zunaj narodnega parka.

Na področju **ohranjanja kulturne dediščine in krajine**, ki sta poleg narave drugi temelj identitete in prepoznavnosti narodnega parka, sta pomembni ozaveščenost o njunem pomenu in aktivno sodelovanje pri njunem ohranjanju. Ohranjanje kulturne dediščine in krajine se zagotavlja z **usklajevanjem razvojnih in varstvenih interesov** ter opredelitvijo ustrezne namenske rabe prostora. Z načrtom upravljanja so načrtovani ukrepi na področju ozaveščanja o kulturni dediščini, ohranjanja nepremične kulturne dediščine in kulturne krajine, ohranjanja premične in žive kulturne dediščine.

Za **ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj** je pomembno, da se tudi v narodnem parku zagotovijo ustrezne bivalne, socialne in gospodarske razmere. Razvoj je pogojen s prepoznavanjem in izkoriščanjem primerjalnih prednosti narodnega parka, tako za bivanje, kakor za zaposlovanje lokalnih prebivalcev. V ospredju je **trajnostna raba naravnih virov** ter gorskim razmeram ustrezno **urejene javne storitve in infrastruktura**, ki bodo olajšale življenje in delo, hkrati pa prispevale k ohranitvi poseljenosti vsaj v današnjem obsegu. Za doseganje zelenega stanja so načrtovani ukrepi upravljavca ter različnih sektorjev in inštitucij, ki bodo zagotavljali ohranjanje kmetijstva in podeželja, razvoj podjetništva in spodbude za zaposlovanje, boljšo dostopnost javnih služb, urejeno prometno, komunalno in telekomunikacijsko infrastrukturo in prispevali k trajnostni mobilnosti.

Na področju **obiskovanja in doživljanja**, ki bo skladna s cilji in nameni narodnega parka, je treba zagotoviti ustrezno **urejeno infrastrukturo in podporno okolje**. Za uresničevanje zastavljenih ciljev se bosta nadgrajevali mreža informacijskih točk in parkovna infrastruktura, prednostno se bo razvijal trajnostni turizem, okrepile pa se bodo tudi aktivnosti na področju informiranja in kakovostnega vodenja obiskovalcev.

Za učinkovito izvajanje vseh predhodno opisanih upravljavskih področij upravljavca zagotavlja številne skupne **podporne aktivnosti**, od informiranja in ozaveščanja, usmeritev za prostorsko načrtovanje, izvajanja upravno administrativnih nalog, upravljanja nepremičnin in izvajanja predkupne pravice države, upravljanja z loviščem s posebnim namenom Triglav do izvajanja neposrednega nadzora v naravi. Za uspešno delo upravljavca narodnega parka je izjemnega pomena aktivno sodelovanje z lokalnimi prebivalci ter lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami.

Z načrtom upravljanja so **podrobno opredeljeni varstveni režimi**. Z ZTNP-1 določeni splošni varstveni režim ter varstvena režima za prvo in drugo varstveno območje so glede na vrsto posameznih prepovedi, omejitev in izjem **podrobneje vsebinsko opredeljeni**. Kjer je bilo zaradi izvajanja

varstvenega režima potrebno, so podane tudi konkretne **prostorske in časovne opredelitve**. Pri posegih, ravnanjih in dejavnostih, za katere je z ZTNP-1 prepisana pridobitev soglasja, so v podrobnih varstvenih režimih navedena strokovna izhodišča, ki se upoštevajo v upravnih postopkih upravljavca.

Za zagotavljanje trajnostnega razvoja so v načrtu upravljanja opredeljene **varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti** v narodnem parku in deloma v njegovem funkcionalnem zaledju. V obliki izhodišč in priporočil so podani **vrsta, umeščanje, obseg in način za posamezne rabe in dejavnosti**. Za ohranjanje in nadaljnji usklajen razvoj narodnega parka so podane usmeritve za ključne tradicionalne dejavnosti (sonaravno kmetijstvo in gozdarstvo ter trajnostno gospodarjenje z divjadjo in ribami), prav tako pa se tudi vse ostale dejavnosti v parku usmerja skladno s cilji varstva okolja in spodbujanja trajnostnega razvoja. V poglavju so podrobneje predstavljene tudi usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine, izhodišča za usmerjanje obiska, usmeritve za sanacijo razvrednotenih območij ter ukrepi za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Za izvajanje načrta upravljanja v obdobju 2015 – 2024 bo javni zavod namenil 22.194.739 EUR, od tega je proračunskih sredstev javnega zavoda v višini 14.778.381 EUR, proračunskih programskih sredstev javnega zavoda v višini 4.800.000 EUR, sredstev mednarodnih v višini 1.480.322 EUR, lastnih sredstev javnega zavoda v višini 1.036.036 EUR in znanih sredstev drugih javnih virov 100.000 EUR.

Pomembno je izpostaviti tudi **razmerje med načrtom upravljanja in drugimi programskimi akti**. Prostorski akti države in parkovnih lokalnih skupnosti morajo biti usklajeni z ZTNP-1 in načrtom upravljanja. Prav tako je treba vsebine načrta upravljanja obvezno upoštevati pri načrtovanju prostora, razvoju in ohranjanju poselitve, opravljanju dejavnosti ter urejanju, rabi in gospodarjenju z naravnimi dobrinami, ohranjanju krajinske identitete ter izvajanju gospodarskih in drugih javnih služb na območju narodnega parka. Tudi sektorji morajo v okviru svojih sektorskih politik, strategij in razvojnih programov načrtovati ukrepe in finančna sredstva za izvajanje razvojnih usmeritev iz načrta upravljanja. Poleg tega pa načrt upravljanja vključuje ukrepe iz drugih državnih strateških dokumentov in opredeli njihovo izvedbo, kot je so na primer operativni programi za upravljanje z območji Natura 2000. Na ta način upravljavci zavarovanih območij izvajajo obveze evropske zakonodaje na tem področju.

Osrednjo vlogo ima pri upravljanju narodnega parka javni zavod, ki na podlagi tega načrta določa letne programe dela v skladu z vsebinskimi in finančnimi izhodišči. Za izvedbo posameznih delov načrta upravljanja so načrtuje izvedba akcijskih načrtov. Sestavni del programa izvajanja so tudi načini doseganja standardov kakovosti upravljanja, načrt delovanja in razvoja javne službe – vključno s kadrovskim načrtom, načrtom vzdrževanja in upravljanjem z državno lastnino v parku – ter finančni načrt za izvajanje načrta upravljanja.

Spremljanje izvajanja upravljalvskega načrta poteka s poročanjem pristojnemu ministrstvu, lokalnim skupnostim in vladi. ZTNP-1 na podlagi ugotovljenih spremenjenih razmer omogoča redne revizije NU.

Predlog načrta je **nastajal** od februarja 2011 v obsežnem posvetovalnem procesu s forumi, delavnicami, na katerih so sodelovale strokovne ustanove, službe JZ TNP, ministrstev, parkovne lokalne skupnosti, nevladne organizacije ter druge zainteresirane javnosti.

Ker so se v času nastajanja predloga načrta upravljanja **bistveno spremenile gospodarske razmere**, je bilo treba načrtovalski del uskladiti z dejanskimi možnostmi. Večji je poudarek na nalogah javnega zavoda, za katere je zagotovljeno financiranje, večina preostalih nalog je odvisna od sredstev drugih proračunskih uporabnikov in projektov.

Glede na razmere je načrt upravljanja za prvo desetletno obdobje realno skromen. Zato ni predvidena večja kadrovska širitev javnega zavoda, ampak predvsem doseganje učinkovitejšega dela z notranjim povezovanjem, kakor tudi prenos določenih nalog na druge nosilce v prostoru (npr. turistične, razvojne aktivnosti). Stabilna kadrovska zasedba omogoča izvedbo nalog, predvidenih v ZTNP-1, morebitno krčenje pa bi to ogrozilo (npr. slabši nadzor).

3. točka dnevnega reda:

Imenovanje novega člana v strokovnem svetu TNP

Predlagatelj: dr. Peter Skoberne

Poročevalec: dr. Peter Skoberne

Gradivo: Obrazložitev

Predlog sklepa:

3.1 Svet Javnega zavoda Triglavski narodni park v strokovni svet TNP imenuje Marka Pretnerja.

Obrazložitev:

Skladno z določbo 15. člena Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Triglavski narodni park (Uradni list RS, št. 60/2011, 10/2014; Sklep o ustanovitvi) svet zavoda TNP imenuje strokovnjake v strokovni svet. Strokovnjake iz vrst delavcev imenuje na predlog direktorja, pri čemer morajo biti ustrezno zastopani zaposleni na področjih, kjer opravljajo dejavnost, zaradi katere je bil zavod ustanovljen. Svet zavoda imenuje po enega zunanjega strokovnjaka na predlog Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Biotehniške fakultete, Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter enega strokovnjaka na področju upravljanja zavarovanih območij na predlog pristojnega ministrstva. Mandat članov strokovnega sveta je štiri leta.

Svet zavoda je obstoječi strokovni svet imenoval na 8. seji sveta javnega zavoda Triglavski narodni park, ki je bila dne 27. 10. 2011. Dne 31.7.2014 je zaposlenemu v JZ TNP in članu strokovnega sveta dr. Tomažu Kralju prenehalo delovno razmerje v JZ TNP. Vršilec dolžnosti JZ TNP dr. Peter Skoberne za novega člana v svetu TNP predlaga Marka Pretnerja, vodjo Informacijskega središča TNP Dom Trenta.